

АРХІВ

**РАННЬОМОДЕРНОЇ
УКРАЇНСЬКОЇ
ДЕРЖАВИ**

Том 2

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ АРХЕОГРАФІЇ
ТА ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА ім. М. С. ГРУШЕВСЬКОГО

АРХІВ РАННЬОМОДЕРНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Т. 2

Серія: Документи полкових та
сотенних судів і канцелярій

Редакційна колегія проекту
Георгій Папакін (*головний редактор*),
Віктор Брехуненко (*заступник головного редактора*),
Дмитро Бурім, Ігор Гирич, Людмила Демченко,
Любов Дубровіна, Орест Заяць, Мирон Капраль,
Олександр Маврін, Юрій Мицик, Ольга Музичук,
Валентина Піскун, Іван Синяк, Ярослав Федорук

**ДОКУМЕНТИ
НІЖИНСЬКОГО
ПОЛКОВОГО СУДУ**

1736–1747

Упорядник
Іван Сіняк

Київ
2019

УДК 930.2:355.312(477.51) “1736/1747”

Архів ранньомодерної Української держави. – Т. 2: Документи Ніжинського полкового суду 1736–1747 (Серія: Документи полкових та сотенних судів і канцелярій) / Упорядник *Іван Синяк*. – Київ, 2019. – 416 с.

У збірнику здійснено публікацію справ № 1–21, 2-го опису фонду 76 «Ніжинський полковий суд» Центрального державного історичного архіву України у м. Києві. Документи охоплюють цивільні та кримінальні справи, які розглядалися в Ніжинському полковому суді з 1736 по 1747 рр., і стосувалися викрадення, побиття, незаконного ув'язнення і утримування, неправомірного заволодіння майном, землею, угіддями та нерухомістю. Джерела розкривають особливості судового діловодства та процесу, містять пласт інформації стосовно топоніміки краю, соціальних комунікацій, персонального складу урядової та неурядової старшини тощо.

Видання розраховане на науковців, викладачів і студентів, краєзнавців, усіх, хто цікавиться історією України.

Редакційна колегія тому

Віктор Брехуненко, Орест Заяць, Юрій Мицик, Іван Синяк, Ярослав Федорук

Рецензенти:

д.і.н. проф. В. В. Ластовський, д. і. н. проф. Є. М. Луняк

*Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України,
протокол № 7 від 11 грудня 2018 року*

ISBN 978-966-02-8746-4 (загальний)

ISBN 978-966-02-8747-1

© І. Л. Синяк: упорядник, передмова, коментарі, 2019
© Інститут української археографії та джерелознавства
ім. М. С. Грушевського НАН України, 2019

ПЕРЕДМОВА

Збірник «Документи Ніжинського полкового суду» відкриває серію «Документи полкових та сотенних судів і канцелярій», як складової багатотомного археографічного проекту «Архів ранньомодерної Української держави», започаткованого Інститутом української археографії та джерелознавства імені М.С.Грушевського НАН України. Публікація документів Ніжинського полкового суду цілісно охоплюватиме комплекс джерел, який відклався у фонді № 76 з однойменною назвою Центрального державного історичного архіву України у м. Києві (далі – ЦДАК України).

Ще кінці 1980-х рр. Я. Дашкевич свого часу слушно підкреслював, що лише вкрай незначна частина джерел з історії судочинства Гетьманщини стала об'єктом уваги едиційної археографії¹. З того часу хоча й минуло тридцять років, але мало що змінилося. Публікація ж судової документації має важливе значення для дослідження історії ранньомодерної Української держави й тогочасного українського суспільства. Документи Ніжинського полкового суду проливають світло на особливості судового процесу Гетьманщини, особливо на рівні полкової та сотенної ланок, також містять пласт інформації стосовно топоніміки краю, соціальних комунікацій в рамках козацького стану та по лініях козаки – міщани, козаки – селяни. Документація насичена просопографічними даними, цінними свідченнями про повсякдення різних станів Гетьманщини, родинні стосунки тощо.

У цьому томі книги публікується 21 справа зі вказаного фонду. *Справа № 1²*, яка розглядалася в Ніжинському полковому суді в 1736 та 1738 рр., стосується позову бурмістра Ніжинського магістрату Григорія Кузьмовича (Кузьменка) на ніжинських козаків Петра і Юська Гриненків з приводу викрадання останніми збіжжя з поля позивача. Документи справи віддзеркалюють буденні стосунки між міщанами й козаками, подають персональні дані про осіб, які входили до числа урядників Ніжинського магістрату.

У донесенні бурмістра до Ніжинської полкової канцелярії від 3 серпня 1736 р. йдеться про те, що його жінці впіймали на гарячому братів Гриненків, відібрали три вози з краденим житом. Згодом ці вози були описані за розпорядженням Ніжинського полкового суду й невдовзі повернуті відповідачам під розписку³. Розгляд справи в суді відновився влітку 1738 р. з

¹ Дашкевич Я. Стан і завдання української археографії: виступ на республіканській нараді 6 грудня 1988 р., Київ // Український археографічний щорічник. Нова серія. – К.: Українські Пропілеї, 2018. – В. 21/22. – С. 162.

² Документи № 1 – 13.

³ Документи № 1 – 4.

позовної чолобитної Григорія Кузьмовича за 13 липня цього року⁴. Під час судових дебатів Петро та Юсько Гриненки стверджували, що помилково привласнили збіжжя ніжинського бурмістра: його нива межувала з полем ніжинського козака Івана Шкурки, яким користувався один із братів Гриненків⁵. Позивач в «уліці» на «допит» відповідачів сторони парирував аргументом про недопустимість подібних дій, бо Гриненки не вперше перебували на згаданому полі і, засіваючи його, добре знали межі⁶. Слабкість правової позиції братів Гриненків полягала в тому, що бурмістр мав свідків, які бачили їх на чужій ниві, й надали відповідні свідчення⁷. Відтак логічним завершенням розгляду справи стала мирова чолобитна позивача та відповідачів до Ніжинського полкового суду, датована 29 листопада 1738 р. Згідно з даним документом, козаки Гриненки заплатили бурмістру Григорію Кузьменку 30 рублів як компенсацію за завдані збитки⁸.

Справа № 2⁹ має кримінальний відтінок і виходить за рамки, зазначені в діловодному заголовку («Справа козака попівського Конона Семиволиченка з конотопським козаком Федором Поліщенком про пограбування скрині з одягом»). Як видно з донесення позивача, козака с. Попівка Конотопської сотні Конона Семиволиченка ніжинському полковнику Івану Хрущову за березень 1737 р., крім конфіскації згаданої скрині за буцімто упізнаний Федором Поліщенком (Полішком) в позивача жупан, попівського козака разом з дружиною було ув'язнено до Конотопської ратуші, де сім'я перебувала 22 тижні без суду та слідства. Під час відсутності Семиволиченків їхній дім було пограбовано, а сам позивач зазнав тортур у в'язниці від згаданого Ф. Поліщенка¹⁰. Ніжинський полковий суд прийняв позов і відправив ордер 30 березня 1737 р. сотнику Конотопської сотні Йосифу Костенецькому з вимогою розглянути справу в сотенному правлінні. Самому ж сотенному очільнику було висловлено догану за бездіяльність та за незаконний арешт козака¹¹. Справа віддзеркалює впливовість та жорстокість заможного конотопського козака Федора Поліщенка (про його авторитет і владу свідчить безсилля конотопського сотника звільнити позивача з під варти), а також частково відтворює просопографічний портрет відповідача – майбутнього значкового товариша Ніжинського полку.

У *справі № 3¹²* фігурантами також є козаки Конотопської сотні і стосується вона поземельних відносин. Козак с. Шаповалівка Касян Андру-

⁴ Документ № 5.

⁵ Документи № 7 – 8, 10.

⁶ Документ № 9.

⁷ Документ № 11.

⁸ Документ № 13.

⁹ Документи № 14 – 15.

¹⁰ Документ № 14.

¹¹ Документ № 15.

¹² Документи № 16 – 21.

щенко позивався на свого брата Микиту Андрущенка, який протиправно привласнив його спадкову землю і уникав судового розгляду в Конотопському сотенному правлінні. У зв'язку з цим позивач просив Ніжинський полковий суд видати розпорядження конотопській сотенній старшині, аби та притягнула до суду Микиту Андрущенка¹³. І суд надіслав 2 липня 1740 р. наказ конотопському сотнику Йосифу Костенецькому з даною вимогою та наполягав розглянути справу на місці. Проте з Конотопа надійшла звістка про небажання М. Андрущенка судитися в сотенному суді¹⁴. Ніжинський полковий суд стояв на своєму і повторно вимагав від сотенної старшини вершити справу в їхній юрисдикції¹⁵. Проте через раптову смерть в Ніжині позивача Касяна Андрущенка розгляд справи по суті так і не розпочався¹⁶. Загалом справа цікава тим, що відображає небажання сотенного суду виконувати свої обов'язки і прагнення перекласти розгляд даного позову на полковий суд.

*Справа № 4*¹⁷ також відображає майновий спір. Ніжинський козак Андрій Проценко позивався на чоловіка своєї покійної племінниці Ганни, козака Якова Костенка за буцімто неправомірний розпродаж приданого Ганни (нерухомість і земля в полковому центрі та на його околицях)¹⁸. У своїх допиті та виправданні за січень 1741 р., відповідач спростовував звинувачення позивача, наголошуючи, що він особисто нічого з приданого не розпродував, лише дав частину під заставу, а продаж окремих угідь здійснила дружина ще за свого життя¹⁹. Яків Костенко намагався довести неправомірність даного позову і посилався на розписку від 25 вересня 1740 р. про рівномірний розподіл родинних угідь між його покійною дружиною, А. Проценком і тіткою Марією²⁰. Позивач в «уліці» намагався спростувати свідчення відповідача²¹. Ніжинський же полковий суд рішенням від 18 березня 1743 р. постановив допитати свідків, які підтвердили хворобу племінниці позивача і дружини відповідача²². Справу завершує випис по ній²³, однак вирок (якщо такий був) не зберігся. Її матеріали, крім усього, містять цінну інформацію про топоніміку Ніжина та його околиць. Окремі топоніми функціонують до сьогодні: «Нове місто», «Магерки».

*Справа № 5*²⁴ надійшла до Ніжинського полкового суду по апеляції від Олишівського сотенного правління. З Олишівки в травні 1742 р. до Ні-

¹³ Документ № 16.

¹⁴ Документи № 17 – 18.

¹⁵ Документ № 19 – 20.

¹⁶ Документ № 21.

¹⁷ Документи № 22 – 32.

¹⁸ Документ № 22.

¹⁹ Документи № 24, 26.

²⁰ Документ № 27.

²¹ Документ № 25.

²² Документи № 29, 31.

²³ Документ № 32.

²⁴ Документи № 33 – 45.

жина був відправлений рапорт з повідомленням про ухвалення вироку за позовом козака с. Лихачів Опанаса Бабака на односельця Лавріна Сарнавського, звинуваченого в незаконному привласненні землі. У вирокі сотенного суду позивачеві було відмовлено в задоволенні його позову через наявність свідків у відповідача, які підтверджували купівлю землі²⁵. Тим не менше, Ніжинський полковий суд постановив зробити виписи із законодавчих актів Гетьманщини, під дію яких потрапляла справа²⁶. Також були взяті свідчення в позивача, який повідомив про відсутність у нього підтверджувальної документації на землю, а у відповідача – про законну купівлю²⁷. Відмова Опанаса Бабака вести згідно з постановою полкового суду Лавріна Сарнавського до присяги, стала ключовим моментом прийняття рішення на користь відповідача, яке підтверджував вирок Олишівського сотенного правління²⁸. Ця справа цінна насамперед тим, що відображає особливості апеляційного процесу в полкових судах, а також містить інформацію з історії Олишівської сотні.

*Справа № 6*²⁹ теж присвячена поземельному питанню. Початок її розгляду поклав указ Генеральної військової канцелярії Ніжинській полковій канцелярії від 22 листопада 1742 р. з вимогою розглянути справу вдови крелевецького міщанина Михайла Бихна Олени Бихнихи. Остання позивалася на крелевецького городового отамана Макарутченка за відчуження ним спадкового двору в Крелевці та на вдову значкового товариша Ніжинського полку Карпа Стожка Анастасію за привласнення пущі, сінокосу та яру. До указу додавалася позовна чолобитна позивачки, подана до головної установи Гетьманщини³⁰. Розгляд обох позовів в Ніжинському полковому суді тривав аж до 1747 р. у зв'язку із затягуванням справи відповідачами. Ті ігнорували укази полкового суду і не з'являлися на засідання³¹. Неабияк гальмувало справу розслідування втрати позивачкою землі та нерухомості, яке так і не провів товариш Глухівської сотні, ніжинський полковий комісар Яків Макухін³². Лише навесні 1747 р. відбулися певні зрушення. Після позовних указів Ніжинського полкового суду від 3 квітня цього року Анастасії Стожко та крелевецькому сотнику Григорію Огієвському з вимогою прибути на слухання справи або уповноважити адвоката³³, відповідачі дали про себе знати. Зокрема, очільник Крелевецької сотні Григорій Огієвський у своєму донесенні в полковий суд від 2 травня спростовував обвинувачення позивачки

²⁵ Документи № 33 – 34.

²⁶ Документи № 35 – 36, 38 – 39.

²⁷ Документи № 37, 42.

²⁸ Документи № 43 – 45.

²⁹ Документи № 46 – 74.

³⁰ Документи № 46 – 47.

³¹ Документи № 48 – 51.

³² Документи № 52 – 59.

³³ Документи № 62 – 63.

щодо привласнення її двору, де на той час розміщувалася Крелевецька сотенна канцелярія³⁴. На доказ своїх слів він приводив свідчення крелевецьких старожилів³⁵. Друга відповідачка, Анастасія Стожок, через своє донесення взагалі відмовилася прибути до полкового центру на слухання позову проти неї та навіть не спорядила замість себе адвоката. Як видно з її відповіді, пріоритетною для неї було слухання іншої її судової справи, що тривало в Генеральному військовому суді, де розглядався розподіл батьківського спадку³⁶. Врешті, через відсутність у позивачки підтверджувальних документів на нерухомість та угіддя, а також за несвоєчасне подання позову, скаргу не було задоволено³⁷. З юридичної точки зору, справа важлива для з'ясування особливостей розгляду одразу по кількох провадженнях. Також справа містить інформацію з історії Крелевецької сотні, а саме: вводить до наукового обігу імена і прізвища незаних до цього сотенних старшин (зокрема, батька позивачки, крелевецького сотенного хорунжого Яреми Піддубного), інформує про участь козаків даної сотні в Межовій комісії по демаркації кордону з Туреччиною в 1705 р. та ін.

*Справа № 7*³⁸ так само стосується Крелевецької сотні та родини Огієвських. Крелевецький міщанин Петро Кушніренко позивався в Ніжинський полковий суд на матір сотника Григорія Огієвського Уляну Огієвську, за неправомірну конфіскацію у його батька Семена Кушніренка землі та нерухомості через несплачені борги³⁹. Полковий суд постановив вимагати від відповідачки з'явитися в Ніжині для слухання справи проти неї, проте лише з другої спроби⁴⁰ отримав від Уляни Огієвської відповідь. Відповідачка відмовлялася прибути до суду, посилаючись на незадовільний стан здоров'я, спростовувала правомірність поданого проти неї позову і просила судитися з цього приводу в Глухові з її сином Дем'яном Огієвським – військовим канцеляристом Генеральної військової канцелярії⁴¹. Ніжинський полковий суд, проконсультувавшись з цього приводу з Генеральною військовою канцелярією і отримавши з Глухова резолюцію провадити суд в Ніжині, повторно викликав відповідачку до полкового центру⁴². Та, хоч і намагалася вирішити справу заочно (через чолобитну відправила копії обліків і арешту майна Семена Кушніренка за борги перед чоловіком), проте змушена була делегувати від себе адвоката, спочатку мешканця Крелевця Олексія Томашевського, а потім сина, крелевецького сотника Григорія Огієвського⁴³. Так само зробив

³⁴ Документ № 65.

³⁵ Документи № 66 – 68.

³⁶ Документ № 69.

³⁷ Документи № 70, 72.

³⁸ Документи № 75 – 95.

³⁹ Документ 75.

⁴⁰ Документи № 77 – 78.

⁴¹ Документ № 79.

⁴² Документи № 80 – 81, 86.

⁴³ Документи № 82 – 85, 88, 92 – 93.

і позивач Петро Кушніренко, який найняв адвоката – козака с. Пальчики Дем'яна Іващенко⁴⁴. На жаль, справа на цьому завершується, і тому невідомо хто в суді довів свою правоту. Як і в попередньому випадку, судова справа розширює наукові уявлення про минуле Кролевця часів Гетьманщини і його околиць: містить топоніми «Коропець» (урочище), ліс «Задорожний», «Стожковий» яр, згадує про велику пожежу в Кролевці в 1727 р.

Згідно зі *справою № 8*⁴⁵ бахмацький козак Тимофій Пузир судився в Ніжинському полковому суді з козаком Івана Киселем. Підставою для позову стало нібито незаконне заволодіння відповідачем нивою тестя позивача⁴⁶. Полковий суд своє резолюцією задовольнив клопотання Т. Пузира щодо вимоги розглянути його справу при Бахмацькому сотенному правлінні та відправив сотенній старшині відповідний указ 3 травня 1743 р.⁴⁷ У відповідь 12 травня бахмацькі урядники інформували головну судову установу Ніжинського полку про те, що насправді І. Кисіль купив землю та наводили свідчення бахмацьких козаків, свідків акту купівлі-продажу⁴⁸.

*Справа № 9*⁴⁹ стосується Батуринської сотні. У своєму позові від 2 березня 1743 р. до Ніжинського полкового суду козак с. Пальчики Мартин Лавріненко позивався на отамана цього ж села Макара Вервеку. Останній нібито під час перебування Мартиня в Азовському поході конфіскував за борги його двір та землю⁵⁰. За судовою постановою розгляд справи мав відбутися в Батуринському сотенному правлінні, однак позивач іншою своєю чолобитною сигналізував Ніжинському полковому суду про упередженість окремих представників сотенної старшини під час слухання його справи⁵¹. Полкові урядники прислухалися до скарги Мартиня Лавріненка й указом домагалися від батуринської сотенної старшини матеріалів справи для розгляду в Ніжині⁵². Через опір сотенної інстанції, яка затягувала доправлення необхідних документів, з полкового суду до Батурина був посланий козак с. Хотянівки Василь Калениченко з вимогою доправити до полкового центру папери разом із відповідачем, що було успішно виконано⁵³. Здавалося б, незабаром варто було очікувати справедливого розгляду даної справи в Ніжинському полковому суді, однак все перекреслив імператорський указ від 10 лютого 1745 р., який забороняв приймати вищими інстанціями від нижчих невіршені судові справи і вимагав відправляти їх назад для вирішення⁵⁴. Тому Ніжинський

⁴⁴ Документ № 95.

⁴⁵ Документи № 96 – 99.

⁴⁶ Документ № 96.

⁴⁷ Документ № 97.

⁴⁸ Документи № 98 – 99.

⁴⁹ Документи № 100 – 114.

⁵⁰ Документ № 100.

⁵¹ Документи № 101 – 102.

⁵² Документ № 103.

⁵³ Документи № 104 – 106.

⁵⁴ Детально про цей указ див.: Полное собрание законов Российской империи. – СПб., 1830. – Т. 12. – № 9107. – С. 304

полковий суд 14 травня 1745 р. постановив, справу за позовом Мартина Лаврінєнка на Макара Вервеку відіслати назад до Батурина на розгляд тамтешнього сотенного суду для її вирішення⁵⁵. Звичайно, від Батуринського сотенного правління було годі сподіватися об'єктивного розгляду. Про це дуже скоро заявив позивач, який чолобитними до Ніжинського полкового суду і водночас до Генеральної військової канцелярії інформував дані установи про погрози від батуринської сотенної старшини і відмову окремих представників останньої слухати його позов⁵⁶. Не без втручання Генеральної військової канцелярії, яка своїм указом вимагала справедливого рішення по даній справі, Ніжинський полковий суд був змушений делегувати до Батуринського сотенного правління значкового товариша Ніжинського полку Павла Єзучевського⁵⁷. Подальший хід подій залишається невідомим. Справа є показовою для дослідження ества сотенної старшини, яка у нашому випадку не тільки відмовлялася вирішувати справу, а й відверто чинила тиск на одну із сторін.

*Справа № 10*⁵⁸ висвітлює розгляд позову мешканки Ніжина Марії Безрутчихи на підданого бунчукового товариша Василя Жураковського, посполитого с. Липовий Ріг Демка Кулика за відмову повертати ниву, яку позивачка свого часу надала під заставу⁵⁹. В резолюції урядники полкового суду постановили надіслати листа згаданому бунчуковому товаришу, аби той сприяв у поверненні своїм підданим, відповідачем Демком Куликом, несправедливо привласнену Безрутчихину ниву⁶⁰.

*Справа № 11*⁶¹ стосується позову козака с. Прохори однойменної сотні Яцка Толочка на односельця Тимоша Самойленка за привласнення його ниви, відданої свого часу покійним батьком під заставу⁶². З Ніжинського полкового суду 15 вересня 1743 р. був надісланий указ до Прохорівського сотенного правління з вимогою надати інформацію про те, чи була вирішена ця справа на місці і на підставі яких законодавчих актів⁶³. Донесенням від 29 вересня цього ж року прохорівський сотник Дмитро Григорович зі старшиною доносили в Ніжин, що позов Тимоша Самойленка на братів Кирила, Петра і Яцка Толочків за неправомірне заволодіння його полем було вирішено на користь позивача. Своє рішення прохорівські урядники мотивували «земською давністю» (коли час подачі позову вже минув) і наявністю під опікою Т. Самойленка дітей покійного першого чоловіка дружини⁶⁴. У зв'язку із завер-

⁵⁵ Документи № 107 – 109.

⁵⁶ Документи № 110, 112.

⁵⁷ Документи № 111, 113 – 114.

⁵⁸ Документи № 115 – 117.

⁵⁹ Документ № 116.

⁶⁰ Документ № 117.

⁶¹ Документи № 118 – 136.

⁶² Документ № 119.

⁶³ Документ № 120.

⁶⁴ Документ № 121.

шенням розгляду справи Я. Толочко подав апеляційну чолобитну на рішення Прохорівського сотенного суду до Ніжинського полкового суду⁶⁵. Останній прийняв апеляцію й указом від 23 жовтня 1744 р. вимагав від прохорівської сотенної старшини надіслати до Ніжина матеріали справи⁶⁶. Прохорівські сотенні урядники своїм рапортом до Ніжинського полкового суду від 31 жовтня 1744 р. сигналізували про виконання цього указу і відправляли необхідну документацію: позовну чолобитну Тимоша Самойленка, підписку братів Кирила, Петра і Яцка Толочків, допит одного з відповідачів Яцка Толочка, «уліку» позивача на допит, виправдання відповідачів на «уліку», вирок Прохорівського сотенного правління та свідчення прохорівських мешканців Семена Короля і Тимка Годиля⁶⁷. Пізніше Ніжинський полковий суди вимагав від прохорівського сотника подати копію купчої родини Толочків на ниву і з'ясувати, яким чином поле перейшло у вічне володіння Т. Самойленка⁶⁸. Свідчення відповідача про відсутність у нього підтверджувальних документів і копія купчої від позивача завершують дану справу⁶⁹. Її матеріали цікаві для дослідження історії Прохорівської сотні, а відправлена до Ніжина документація по даній справі проливає світло на особливості сотенного судочинства.

*Справа № 12*⁷⁰ була розпочата за позовом ніжинського козака Пилипа Антоненка на дядька дружини, ніжинського козака Семена Курганського. Позивач звинувачував відповідача у тому, що той не допускав свою небогу до тієї частини землі, яка дісталася їй у спадок⁷¹. З позовної чолобитної за 19 червня 1743 р. довідуємося, що справа вже слухалася в сотенному правлінні Ніжинської другої полкової сотні, яке зобов'язало Семена Курганського віддати оскаржену землю Пилипу Антоненку⁷². Навіть більше, з цього приводу була складена розписка про передачу угідь відповідачем позивачу⁷³. Однак перший все ж таки не бажав підкоритися вирокі сотенного суду. У зв'язку з цим Ніжинський полковий суд 23 червня 1743 р. надіслав указ сотенній старшині Ніжинської другої полкової сотні про відправку до Ніжина матеріалів даної справи⁷⁴.

*Справа № 13*⁷⁵ точилася з приводу позову ніжинської мешканки Катерини Давидихи на братів Григорія (Грицька) і Степана Хвостиків про відшкодування збитків, які позивачка понесла в ході слухання її попередньої

⁶⁵ Документ № 122.

⁶⁶ Документ № 123.

⁶⁷ Документи № 124 – 132.

⁶⁸ Документи № 133 – 134.

⁶⁹ Документи № 135 – 136.

⁷⁰ Документи № 137 – 141.

⁷¹ Документи № 138 – 139.

⁷² Документ № 138.

⁷³ Документ № 140.

⁷⁴ Документ № 141.

⁷⁵ Документи № 142 – 160.

справи із згаданими особами за землю⁷⁶. Ніжинський полковий суд постановив 14 травня 1743 р. надіслати указ сотенній старшині Ніжинської третьої полкової сотні з вимогою розглянути позов у сотенному суді. Проте сотник Григорій Романовський не поспішав виконувати це розпорядження⁷⁷. У зв'язку з цим, Ніжинський полковий суд вимагав від сотенного правління надіслати наявну документацію по справі до Ніжина, що було виконано⁷⁸. Також було вчинено довідку по передній справі, заслухано свідчення позивачки про осіб, в чий власності перебувала її земля, а також спрямовано укази в Ніжинські другу і третю полкові сотні та повідомлення до Ніжинського магістрату з вимогою доправити необхідних свідків по даній справі⁷⁹. Матеріали справи також проливають світло на судові видатки позивачів і відповідачів: витрати на папір, на написання чолобитних, платня канцеляристам та адвокату.

*Справа № 14*⁸⁰ є кримінальною і збереглася у цілісному вигляді. 22 лютого 1743 р. із Салтико-Дівичького сотенного правління до Ніжинського полкового суду було спрямовано донесення про отримання двох позовних чолобитних. Перша з них від дівичького підсусідка Федося Яковенка на Данила Шендюха, сина значкового товариша Ніжинського полку Матвія Шендюха, та на військового канцеляриста Миколу Базилевича за побиття доньки позивача Агафії. Іншу чолобитну уклав Микола Базилевич, звинувачуючи згадану Агафію в підпалі його житла. Крім чолобитних, при донесенні були реєстр конфіскованого майна та документ про огляд потерпілої із засвідчення слідів побойів на її тілі. Зважаючи на статус відповідачів, розгляд позовів проти них виходив за межі компетенції сотенного суду. Відтак, справи були скеровані до Ніжинського полкового суду⁸¹. Останній постановив розпочати провадження за позовом Федося Яковенка, натомість позов Миколи Базилевича переадресовував Генеральній військовій канцелярії, оскільки лише ця установа могла провадити суд над військовими канцеляристами⁸². До відповідача Данила Шендюха був надісланий позовний указ з вимогою з'явитися на встановлений термін до Ніжина, однак відповідач саме перебував по справах у Переяславському полку⁸³. Не маючи змоги особисто перебувати в суді, Данило Шендюх делегував від себе на розгляд справи адвоката, свого брата Якова Шендюха⁸⁴. У допиті та виправданні на «уліку»

⁷⁶ Документ № 143 – 144, 151 – 152.

⁷⁷ Документи № 145 – 147.

⁷⁸ Документи № 148 – 153.

⁷⁹ Документи № 154 – 159.

⁸⁰ Документи № 161 – 190.

⁸¹ Документи № 161 – 165.

⁸² Документи № 166, 169.

⁸³ Документи № 167 – 168, 170.

⁸⁴ Документи № 172 – 174, 176.

останній всіляко заперечував вину свого підопічного, доводив упередженість свідків протилежної сторони, оскільки ті перебували в родинних стосунках з позивачем⁸⁵. Один з них, дівицький козак Степан Лаврик, був відсторонений від свідчень полковим судом через старість⁸⁶. Розглянувши випис по справі та притягнувши відповідні статті із законодавчих актів Гетьманщини, суд постановив взяти у Данила Шендюха присягу щодо його непричетності до побиття доньки позивача⁸⁷. Завершувала справу мирова чолобитна обох сторін про припинення судового розгляду. Відповідач мав заплатити позивачеві 6 рублів і повернути відібране майно⁸⁸.

*Справа № 15*⁸⁹ сформована за позовом бахмацького козака Івана Самойленка на односельця Гордія Гойденка за неправомірне відчуження останнім у позивача землі та худоби. Деталі позову розкриває чолобитна І. Самойленка до Ніжинського полкового суду від 6 травня 1743 р. З'ясовується, що позивач під час російсько-турецької війни 1735–1739 рр., не бажаючи вирушати до Києва на форпости (1737 р.), запропонував своєму швагрю Василю Грищенку замінити його в поході в обмін на частину землі. Однак, після чотирьох місяців перебування на форпостах швагро помер, а дружина покійного невдовзі вийшла заміж вдруге за відповідача по справі Гордія Гойденка. Останньому це дало підстави не без сприяння сотенної бахмацької старшини незаконно відібрати на свою користь згадану землю та певну кількість худоби, прикриваючись інтересами пасинка⁹⁰. Ніжинський полковий суд надіслав до Бахмача указ, згідно яким зобов'язував тамтешню сотенну старшину розглянути справу по суті⁹¹.

*Справа № 16*⁹² започаткував позов козака с. Кошелівка Веркіївської сотні Івана Лесенка на рідного дядька Івана Лесенка, поданий до Ніжинського полкового суду про недопущення останнім свого племінника до успадкованої землі⁹³. Суд розпорядився розглядати справу у Веркіївському сотенному правлінні⁹⁴.

*Справа № 17*⁹⁵ стосується позову значкового товариша Ніжинського полку Федора Полішка (у справі № 2 значиться як Федір Поліщенко) на вдову його покійного брата Івана Полішка Анастасію та одного з її синів (Павла) про незаконне заволодіння відповідачами городом, який вдова на-

⁸⁵ Документи № 177 – 179.

⁸⁶ Документи № 180 – 183.

⁸⁷ Документи № 185 – 189.

⁸⁸ Документ № 190.

⁸⁹ Документи № 191 – 192.

⁹⁰ Документ № 191.

⁹¹ Документ № 192.

⁹² Документи № 193 – 196.

⁹³ Документ № 194.

⁹⁴ Документи № 195 – 196.

⁹⁵ Документи № 197 – 199.

дала для позивача під заставу⁹⁶. Документація судової справи містить донесення конотопського сотника до Ніжинського полкового суду від 26 квітня 1744 р. про відправку до суду вірчої чолобитної від Анастасії Полішко та її сина Павла, які доручали свою судову розправу адвокату (іншому сину Семену Полішко, канцеляристу Ніжинської полкової канцелярії)⁹⁷.

*Справа № 18*⁹⁸ була розпочата позовом Катерини Подлузківни, дружини городничого Василя Кошовця, на її брата Микиту Подлужченка, палубничого Ніжинської полкової артилерії. Останьому закидалося неправомірне заволодіння землею, яка відійшла позивачці від покійних братів Костя і Михайла⁹⁹. Хоча позов був поданий наприкінці листопада 1744 р., розгляд справи по суті розпочався у січні 1745 р.¹⁰⁰ Позивачку на суді представляв адвокат, її чоловік Василь Кошовець, уповноважений від неї вірчою чолобитною¹⁰¹. Дебати сторін, представлені у судовій справі допитом відповідача, «улікоюю» на нього адвоката позивачки та виправданням Микити Подлужченка¹⁰².

*Справа № 19*¹⁰³ сформована на основі позову сестер, мешканок м. Ніжина Параски Андріїхи та Вівді Ріпчихи, на свого вітчима, козака Остапа Богомола за незаконне заволодіння ним їхнею спадковою землею та нерухомістю з подальшим продажем¹⁰⁴. Ніжинський полковий суд 5 квітня 1744 р. постановив надіслати укази сотенній старшині Ніжинської першої полкової сотні з вимогою забезпечити появу в суді відповідача та матеріалів справи. Крім того, було накладено заборону на продаж землі Остапом Богомолом¹⁰⁵. Мирова чолобитна сторін за травень 1744 р., передбачала, що відповідач та його син Павло мали передати позивачам за окрему платню ще не продані угіддя та нерухомість¹⁰⁶. У зв'язку з цим полковий суд постановив надати позовній стороні копію мирової чолобитної з посвідченням їхнього права власності на передану землю та нерухомість¹⁰⁷.

*Справа № 20*¹⁰⁸ розглядалася за двома провадженнями. У своїх двох позовах до Ніжинського полкового суду за березень 1744 р. підсусідок з Бахмача Юсько Кужель скаржився на бахмацького козака Калька Семененка за неправомірний перепродаж його землі, а на бахмацьких мешканців Ісаю і Микиту Топчійків за недопущення до поля, купленого в їхньої матері Марії

⁹⁶ Документ № 199.

⁹⁷ Документи № 197 – 198.

⁹⁸ Документи № 200 – 209.

⁹⁹ Документ № 201.

¹⁰⁰ Документ № 204.

¹⁰¹ Документ № 205.

¹⁰² Документи № 207 – 209.

¹⁰³ Документи № 210 – 219.

¹⁰⁴ Документ № 210.

¹⁰⁵ Документи № 211 – 216.

¹⁰⁶ Документ № 217.

¹⁰⁷ Документи № 218 – 219.

¹⁰⁸ Документи № 220 – 242.

Топчійки¹⁰⁹. Ніжинський полковий суд своєю постановою і указом зобов'язав бахмацьку сотенну старшину розглянути обидва позови на місці¹¹⁰. При цьому свою вимогу суд мусив повторювати двічі у зв'язку з небажанням старшини Бахмацької сотні починати провадження¹¹¹. У відповідь бахмацький сотник Андрій Барановський 16 червня 1744 р. інформував Ніжин про законне відчуження землі відповідачами в позивача¹¹². Після подачі Юськом Кужелем апеляції до Ніжинського полкового суду в березні 1745 р., дана інстанція витребувала з Бахмача матеріали по обох справах¹¹³.

*Справа № 21*¹¹⁴ виникла на основі апеляційної чолобитної козака с. Курені Бахмацької сотні Петра Жили до Ніжинського полкового суду на бахмацького сотника Андрія Барановського, за чийм наказом в позивача незаконно конфіскували майно та худобу¹¹⁵. У зв'язку з цим з Ніжина до Бахмача було спрямовано указ з вимогою надіслати матеріали цієї судової справи¹¹⁶. Натомість з сотенного правління надійшла відповідь про неможливість виконати дану вимогу, оскільки діло ще слухалося в сотенному суді. Конфіскація ж худоби і майна в Петра Жили відбулася через підозру суду про можливу втечу відповідача з села¹¹⁷. Як попередня, дана справа стане в нагоді дослідникам Бахмацької сотні.

У справах представлена судова документація різних видів та різновидів. Її можна поділити на наступні групи: *процесуально-розпорядча* (укази та інструкції); *оповіщувально-засвідчувальна* (вірча та мирова чолобитні, вірче донесення, постанова); *процесуально-слідча* (позовні та апеляційні чолобитні, донесення, рапорти, підписки, допити, «уліки», виправдання, вписи, екстракти, свідчення, реверси та білети, вироки)¹¹⁸.

Чи не найширше представлені **чолобитні**. Серед них виділяються декілька різновидів: *позовні, апеляційні, клопотання подані під час розгляду справи, вірчі та мирові*. Позовні чолобитні були невід'ємним атрибутом судового процесу. Саме вони давали старт провадженню по справі. У початковому протоколі чолобитних загалом, обов'язково зазначалося подання позову на ім'я імператриці, вказувалося позивач, його місце проживання та

¹⁰⁹ Документи № 220 – 221.

¹¹⁰ Документи № 222 – 223.

¹¹¹ Документи № 224 – 225.

¹¹² Документ № 226.

¹¹³ Документи № 227 – 242.

¹¹⁴ Документи № 243 – 245.

¹¹⁵ Документ № 243.

¹¹⁶ Документ № 244.

¹¹⁷ Документ № 245.

¹¹⁸ Див.: *Брехуненко В., Синяк І.* Адвокати в судочинстві ранньомодерної української держави – Гетьманщини. – К.: КВІЦ, 2017. – С. 30 – 32.

особа, на яку подавався позов. Основна частина позовної чолобитної представлена пунктами, в яких послідовно викладався суть позову. У кінцевому протоколі ставилися дата, підпис позивача або уповноваженої особи чи того, хто складав даний позов. Чолобитна писалася на гербовому папері, по отриманні якого в Ніжинському полковому суді на верхній стороні аркуша, проставлялася дата надходження документа до суду з вимогою зробити відповідний запис у книзі вхідної документації. Внизу зазначався порядковий номер, а вздовж лівого боку титульного аркушу розміщувався підпис полкового писаря або старшого полкового канцеляриста. Окремо могла міститися резолюція судових урядників стосовно подальших дій по тому чи іншому позову¹¹⁹. Іноді позовні чолобитні супроводжувалися документами-доказами: реєстр угідь, майна або збитків¹²⁰.

Поява такого різновиду судової документації, як позовна чолобитна стала наслідком указу Петра I «Про форму суду», датованого 5 листопада 1723 р.¹²¹ Загалом українське судочинство сприйняло новелу, що свідчить про відкритість каналів для результативного втручання імперського центру. Але указ не виконувався беззастережно. Його норми було адаптовано до особливостей українського судового процесу. І це попри те, що царський указ передбачав суворе покарання за порушення його вимог. На прикладі позовних чолобитних, поданих до Ніжинського полкового суду, добре видно відхилення від прописаного в указі загального формуляру. У першу чергу, це стосується прийому позовів, які були оформлені на двох позивачів, тоді як в указі формуляр чолобитної чітко передбачав одного позивача¹²². Наприклад, мешканка Кролевця Олена Бихниха «зв'язала» в одній чолобитній два позови: на кролевецького городского отамана Макарученка та на вдову значкового товариша Ніжинського полку Карпа Стожка¹²³. Проте можливість накладення штрафних санкцій за неправильне оформлення чолобитної, прописана в указі (на перший раз штраф в розмірі 500 рублів, другий тисячу, а на третій конфіскація рухомого і нерухомого майна¹²⁴) ніяк не вплинула на судових урядників Гетьманщини. Документ був без жодних зауваг прийнятий спочатку в Генеральній військовій канцелярії (куди, власне й адресувався), а згодом в Ніжинському полковому суді, куди надійшов звітти¹²⁵.

Варіативність притаманна й апеляційним чолобитним. І тут теж не обійшлося без ігнорування згаданого указу Петра I. Приміром, в апеляційній чолобитній козака з с. Прохори Якова Толочка до Ніжинського полкового

¹¹⁹ Документи № 47, 75, 96, 100, 116, 119, 125, 138, 143, 151, 162, 165, 191, 194, 201, 210, 216, 220 – 221, 231, 238.

¹²⁰ Документи № 76, 139, 144, 152, 163, 241.

¹²¹ Полное собрание законов Российской империи. – СПб., 1830. – Т.7. – № 4344. – С. 150.

¹²² Там само – С. 150.

¹²³ Документ № 47.

¹²⁴ Полное собрание законов Российской империи. – СПб., 1830. – Т.7. – № 4344. – С. 150.

¹²⁵ Документ № 46.

суду в початковому протоколі бракує вказівки на відповідача¹²⁶. Теж саме стосується апеляційної чолобитної бахмацького підсусідка Юська Кужеля¹²⁷. Однак, найбільш нетрадиційно була складена апеляція козака с. Курені Бахмацької сотні Петра Жили. У ній відповідачем виступає не односелець Роман Сизоненко, який подав позов проти Жили до Бахмацького сотенного суду, а сотник Бахмацької сотні Андрій Барановський¹²⁸.

Чолобитні-клопотання, подані під час судового процесу, продукувалися з метою внести зміни у позов або примусити суд вчинити певні дії стосовно протилежної сторони. Зокрема, позивачка Олена Бихниха, яка виявила помилку у своїй позовній чолобитній, просила замінити одного з відповідачів на іншого¹²⁹. Проте, чи не найпопулярнішими клопотаннями на етапі власне судового процесу, були чолобитні позивачів про ігнорування чи затягування розгляду справи відповідачами або слідчими. Та ж таки Бихниха декілька разів просила урядників Ніжинського полкового суду зобов'язати слідчого Якова Макухіна врешті дослідити обставини втрати нею землі та нерухомості¹³⁰. Кролевецький міщанин Петро Кушніренко «бомбардував» судову установу чолобитними, в яких скаржився на ігнорування його судового позову відповідачкою Уляною Огієвською¹³¹. У своїх клопотаннях, сторони також просили суд заборонити протилежній стороні чинити будь-які дії щодо майна, яке було предметом судового розгляду. Наприклад, згаданий П. Кушніренко просив заборонити відповідачеві зводити будинок в дворі, за який точився судовий спір¹³². Він же, в одній з чолобитних, ставив під сумнів легітимність вірчої документації відповідачки Уляни Огієвської, яка доручила судитися з позивачем своєму адвокату, рідному синові Григорію Огієвському¹³³. Відзначимо, що ці документи у своєму початковому протоколі не містять вказівки на протилежну сторону.

Відповідач у чолобитних-клопотаннях міг спростовувати висунутий проти нього позов. Приміром, згадана Уляна Огієвська доводила таким документом безпідставність висунутих проти неї обвинувачень від кролевецького міщанина за привласнення його нерухомості в м-ку Кролевець, додаючи до чолобитної доказову документацію: облік, арешт та купчий запис¹³⁴.

Вірчі чолобитні уповноважували сторонню особу (адвоката) представляти чужі інтереси в суді. Подібно попереднім документам, в їхньому початковому протоколі також відсутня одна зі сторін судової справи. Ос-

¹²⁶ Документ № 122.

¹²⁷ Документ № 227.

¹²⁸ Документ № 243.

¹²⁹ Документ № 51.

¹³⁰ Документи № 53, 55, 59.

¹³¹ Документи № 87, 91.

¹³² Документ № 89.

¹³³ Документ № 94.

¹³⁴ Документи № 82 – 85.

новна частина вірчих чолобитних, як правило, мала два пункти. У першому зазначалася наявність судової справи з коротким викладом її суті. У другому вказувалося на делегування від себе сторонньої особи, яка мала захищати автора документу в суді, з обов'язковим додатком: «і что он учинить, прекословить не буду»¹³⁵. Поява даного різновиду чолобитних була пов'язана з публікацією указу Петра I «Про форму суду»¹³⁶. Цікаво, що в даному випадку російська влада взялася регламентувати ту сторону українського судочинства, в якій була не компетентна, оскільки російським судам адвокатські практики на той час були взагалі не відомі¹³⁷.

Мирові чолобитні фіксували примирення обох сторін. У цих документах обов'язковою складовою початкового протоколу були вказівка на обох учасників судового процесу. Як і вірчі чолобитні, мирові, зазвичай, також складалися з двох пунктів, де в першому згадувалося про судову тяганину між позивачем і відповідачем, у другому – фіксувався факт примирення, де відповідач, розуміючи слабкість своїх позицій, зобов'язувався виплачувати грошову компенсацію позовній стороні, не бажаючи чекати офіційного виголошення рішення суду. Тут вказувався розмір відшкодування з обов'язковою ремаркою в майбутньому не чинити суд по тому ж позову під загрозою стягнення грошової суми на користь суду¹³⁸.

Винятком із загальної тенденції укладання мирових чолобитних є акт судового примирення між мешканками Ніжина, сестрами Параскою Андрііхою і Євдокією Євфимихою Ріпчихою, з одного боку, і Остапом Богомолем та його сином Павлом Богомоленком – з іншого. Мирові чолобитна цих учасників судового процесу має відхилення від усталеної норми написання подібних документів і складається з 5 пунктів. У першому пункті йшлося про сутність позову, у другому містилася вимога Ніжинського полкового суду до сотенного правління Ніжинської першої полкової сотні забезпечити появу в суді відповідача, у третьому відображено примирення сторін, у четвертому фіксується отримання позивачками угідь та нерухомості від відповідача, у п'ятому обумовлено, що проблема проданих угідь буде розглядатися окремо в судовому порядку¹³⁹. Фактично ця мирові чолобитна, підписана багатьма свідками з числа неурядової старшини, духовенства і канцелярських служителів, крім примирення сторін, набувала статусу купчої, оскільки в документі вказувався факт передачі власності в інші руки за окрему платню. Ніжинський полковий суд, для підтвердження права власності позивачок, постановив видати їм нотаріально засвідчені копії документа¹⁴⁰.

¹³⁵ Документи № 88, 95, 174, 198, 205.

¹³⁶ Полное собрание законов Российской империи. – СПб., 1830. – Т.7. – № 4344. – С. 149.

¹³⁷ Детально про це див. *Брехуненко В., Синяк І.* Вказ. праця. – С. 28, 81, 91.

¹³⁸ Документи № 13, 190.

¹³⁹ Документ № 217.

¹⁴⁰ Документ № 218.

Подальший плин судового процесу регламентували **постанови та резолюції**. Останні не оформлялися в окремий документ, але в лаконічній формі дописувалися під текстом чолобитних (позовів та клопотань), або під показами свідків чи свідченнями однієї зі сторін. Натомість постанови склалися у вигляді окремого документу. Ці два різновиди документації були продуктом колегіального засідання судової інстанції і визначали подальший алгоритм судового процесу. Постанови і резолюції умовно можна поділити на *зовнішні* та *внутрішні*. Зовнішні вимагали від сотенних судів розглянути той чи інший позов¹⁴¹; надіслати матеріали справ, які слухалися по апеляції в Ніжинському полковому суді, або мали розглядатися в Ніжині¹⁴²; забезпечити появу в суді свідків¹⁴³. Неурядова старшина, згідно з цією частиною документації, повинна була провести слідство або бути присутньою при розгляді справи¹⁴⁴.

Внутрішні постанови та резолюції регламентували власне порядок розгляду судової справи: відкриття судового провадження за позовом¹⁴⁵, надсилання позовних указів відповідачеві¹⁴⁶, засвідчення факту уповноваження адвокатів¹⁴⁷, розпорядження про необхідність взяти свідчення від однієї з сторін¹⁴⁸, вимоги надати доказову базу¹⁴⁹ чи скласти присягу¹⁵⁰, визначення статусу майна, яке було предметом розгляду суду (конфіскація або повернення¹⁵¹, заборона потенційним покупцям його купувати¹⁵², виготовлення підтверджувальної документації на власність¹⁵³; інші процесуальні дії (залучення до суду свідків¹⁵⁴, складання виписів із матеріального права Гетьманщини¹⁵⁵, виписів чи екстрактів зі справи¹⁵⁶, або довідки про зміст попередньої справи однієї зі сторін¹⁵⁷, припинення розгляду справи¹⁵⁸ тощо)).

Укази, які продукувалися в Ніжинському полковому суді, можна поділити на декілька груп: *позовні*, *службові* та *ознайомчі*. Позовні укази (у

¹⁴¹ Документи № 16, 19, 97, 100, 107, 112, 119, 145, 191, 195, 222.

¹⁴² Документи № 103 – 104, 122, 138, 148, 211, 227, 243.

¹⁴³ Документ № 180.

¹⁴⁴ Документ № 110.

¹⁴⁵ Документ № 166.

¹⁴⁶ Документи № 48, 77, 170 – 171, 187, 201.

¹⁴⁷ Документи № 92, 205.

¹⁴⁸ Документи № 36, 67.

¹⁴⁹ Документ № 133.

¹⁵⁰ Документи № 38 – 39, 189.

¹⁵¹ Документи № 1 – 2.

¹⁵² Документ № 211.

¹⁵³ Документ № 218.

¹⁵⁴ Документ № 29.

¹⁵⁵ Документи № 35, 37, 70, 94, 135, 155, 186.

¹⁵⁶ Документи № 31, 40, 60, 185.

¹⁵⁷ Документ № 154. У даному випадку, мова йде про позов Катерини Давидихи на братів Григорія та Степана Хвостиків з приводу покриття ними видатків позивачки, які вона понесла через попередню судову тяганину з відповідачами.

¹⁵⁸ Документ № 43.

сучасному значенні повістки) відправлялися відповідачеві після винесення постанови або резолюції на позовній чолобитній, про відкриття провадження по справі. У таких указах коротко описувалася суть позову і ставилася вимога відповідачеві з'явитися на зазначений термін до суду, або делегувати замість себе адвоката¹⁵⁹.

Службові укази з суду надсилалися до сотенних правлінь та представникам урядової і неурядової старшини. Від сотників та сотенної старшини в цих документах вимагалася: а) шукати відповідачів, які ухилялися від суду, та свідків для направлення їх до полкового суду¹⁶⁰; б) проводити розгляд тієї чи іншої справи в сотенному суді¹⁶¹; в) надсилати з сотень до Ніжина матеріали судових справ, надавати додаткову інформацію стосовно тієї чи іншої справи¹⁶²; г) розслідувати обставини заволодіння угіддями відповідачами¹⁶³. Неурядовій старшини в службових указах наказувалося: а) досліджувати обставини втрати позивачем землі та нерухомості, які були предметом позову¹⁶⁴; б) бути присутнім при розгляді справи в сотенному суді, якщо сотенна старшина підозрювалася у зловживаннях та упередженості¹⁶⁵.

Іноді, службові укази Ніжинський полковий суд отримував від вищої інстанції – Генеральної військової канцелярії. Це відбувалося у випадку порушення послідовності розгляду судової справи, коли позивач адресував позов відразу до неї (приміром, справа Олени Бихнихи¹⁶⁶), або коли Генеральна військова канцелярія наполягала на розгляді справи в полковому чи сотенному судах, а не в Глухові (бажання відповідачки Уляни Огієвської переадресувати позов проти неї з Ніжинського полкового суду до Генеральної військової канцелярії, де перебував на службі один з її синів; клопотання козака Мартина Лавріненка перенести слухання його позову з сотенного суду в Батурині до полкового суду¹⁶⁷).

Ознайомчі укази надсилалися сотенним старшинам для повідомлення про винесення вироку по справі, фігурантами якої були мешканці відповідної адміністративно-територіальної одиниці полку. Таким є указ, адресований Кролевецькому сотенному правлінню про незадоволення позову кролевецької мешканки Олени Бихнихи¹⁶⁸.

Спорідненими з указами були **накази**. У справах, що публікуються, міститься один позовний наказ (ніжинцю Якову Костенку) та один службо-

¹⁵⁹ Документи № 49 – 50, 62 – 63, 78, 86, 90, 167.

¹⁶⁰ Документи № 17, 134, 157 – 158, 181, 228.

¹⁶¹ Документи 20, 101, 113, 146, 192, 196, 223, 225, 232.

¹⁶² Документи № 103, 120, 123, 141, 149, 212, 228, 244.

¹⁶³ Документ № 97.

¹⁶⁴ Документи № 52, 54, 56, 58.

¹⁶⁵ Документ № 114.

¹⁶⁶ Документ № 46.

¹⁶⁷ Документ № 81, 111.

¹⁶⁸ Документ № 73.

вий (посильному Василю Бантошу). Обидва документи в основній частині формуляру різняться від указів своєю лаконічністю¹⁶⁹.

Функціональне призначення службових указів дублювали **інструкції**. Письмовий інструктаж отримували козаки, які мали доставити з сотень до полкового центру матеріали справ, а також забезпечити приїзд відповідачів. Такою є інструкція Ніжинського полкового суду козаку с. Хотянівка Олишівської сотні Василю Калениченку. Документ коротко інформує кур'єра про зміст позову, а також наголошує на послідовності дій по прибутті на місце: оголошення інструкції сотенній старшині з вимогою надати потрібні документи разом з їхнім описом та забезпечити появу в суді відповідача. Окремо від козака вимагалось наголошувалось не чинити нікому жодних кривд і образ¹⁷⁰.

Донесення, які ходили в Ніжинському полковому суді, можна поділити на *позовні, вірчі, клопотання та відповіді*. Донесення у вигляді позовів у другій половині 30-х – першій половині 40-х рр. XVIII ст. надходили і приймалися цією інстанцією нарівні з позовними чолобитними, хоча, на той час, не набули такого широкого вжитку, як пізніше, в 1750-х рр. Позовні донесення надсилалися Ніжинській полковій канцелярії, полковнику Ніжинського полку та в Ніжинський полковий суд¹⁷¹. У двох варіаціях представлена основна частина формуляру, де викладалися причини позову: поділена по пунктам на кшталт чолобитної, та без пунктів¹⁷². Указ Петра I «Про форму суду» не забороняв позиватися через донесення, але з умовою, що буде дотримано формуляр основної частини, тобто послідовне викладення суті позову по пунктах¹⁷³. Переважна більшість подібних донесень (3 проти 1), була оформлена довільно, що доводить ігнорування Ніжинським полковим судом однієї із засадничих норм царського указу.

У справах, що публікуються виявлено одне вірче донесення, яким відповідачка Уляна Огієвська уповноважувала свого сина, крелевецького сотника Григорія Огієвського, представляти її інтереси в суді. Подібно до вірчої чолобитної, в основній частині формуляру викладалася суть позову та воля уповноважити адвоката, зобов'язуючись при цьому визнати рішення суду¹⁷⁴. Хоча Ніжинський полковий суд без жодних застережень прийняв даний документ, протест проти вірчого донесення висунула протилежна сторона. Позивач П. Кушніренко ставив під сумнів автентичність донесення, оскільки воно було написане не на гербовому папері. П. Кушніренко підкреслював, що документ міг бути підроблений крелевецьким сотником, тому просив Ніжинський полковий суд не дозволяти представляти інтереси Уляни

¹⁶⁹ Документи № 23, 30.

¹⁷⁰ Документ № 105.

¹⁷¹ Документи № 1, 14, 16.

¹⁷² Там само.

¹⁷³ Полное собрание законов Российской империи. – СПб., 1830. – Т.7. – № 4344. – С. 147.

¹⁷⁴ Документ № 92.

Огієвської її синові та вимагав присутності попередньо делегованого від неї адвоката¹⁷⁵. Хоча обіг в судовому діловодстві вірчих донесень набуде широкої практики з першої половини 50- рр. XVIII ст.¹⁷⁶, є підстави вважати, що через них клієнти ще раніше уповноважували своїх адвокатів. Це добре видно з того факту, що зазначене вище вірче донесення було без зайвих зауваг прийняте до розгляду в полковому суді, а протилежна сторона не заперечувала по суті.

Рідкістю для того часу було функціонування в суді донесень-клопотань. Як і вірче донесення, вони представлено лише одним документом, в якому позивач уточнював ім'я одного з відповідачів¹⁷⁷.

Донесення-відповіді Ніжинський полковий суд отримував на власні укази, відправлені в нижчі інстанції. У таких донесеннях відповідачі інформували Ніжинський полковий суд про безпідставність позову проти них (в додатку до документів могли наводитися докази)¹⁷⁸, повідомляли про неможливість прибути на термін до суду у зв'язку з відсутністю на місці¹⁷⁹ або участю в іншому судовому процесі¹⁸⁰. Через донесення-відповіді на отримані укази, сотники і сотенна старшина звітувала про результати пошуку в своїх відомствах відповідачів, необхідних для полкового суду¹⁸¹, доводили до відома деталі вирішеної справи¹⁸², направляли позови, розгляд яких перебував у юрисдикції полкового суду¹⁸³, направляли частини або цілісні справи, що вже були вирішені в сотнях або потребували розгляду (з додатком документів по ній)¹⁸⁴, доводили до відома про незавершеність судового процесу¹⁸⁵.

Від донесень-відповідей, слід виокремити так звані доїздні донесення. Це були звіти козаків, яких посилали в адміністративно-територіальні одиниці полку для вручення відповідачам позовних указів¹⁸⁶, або для доставки до полкового суду з сотенних судів матеріалів справи та відповідачів¹⁸⁷. В *nominatio* (вказівці різновиду документу) ці донесення представлені як «Доездное доношеніє». Цей різновид виготовляли також у відповідь на інструкції, які отримували козаки-кур'єри¹⁸⁸.

¹⁷⁵ Документ № 94.

¹⁷⁶ Див., наприклад: ЦДІАК України, ф. 76, оп. 2, спр. 83, арк. 15, 24, 34.

¹⁷⁷ Документ № 6.

¹⁷⁸ Документи № 65 – 68, 79.

¹⁷⁹ Документ № 168.

¹⁸⁰ Документ № 69.

¹⁸¹ Документ № 18.

¹⁸² Документ № 121.

¹⁸³ Документ № 161.

¹⁸⁴ Документи № 164, 197.

¹⁸⁵ Документ № 245.

¹⁸⁶ Документ № 64.

¹⁸⁷ Документ № 106.

¹⁸⁸ Документи № 105 – 106.

Через донесення Ніжинський полковий суд списувався з Генеральною військовою канцелярією. Саме таким чином з Ніжина до Глухова доповідалося про небажання Уляни Огієвської відповідати в полковому суді та її прагнення відвести позов від себе на сина Дем'яна, який перебував на службі в головній установі Гетьманщини¹⁸⁹. За допомогою донесень туди пересилалися позовні чолобитні, розгляд яких перебував поза межами компетенції Ніжинського полкового суду¹⁹⁰.

Паралельно цим донесенням, в діловодстві Ніжинського полкового суду використовувалися **рапорти**, які направлялися з сотень, від урядової та неурядової старшини у відповідь на укази. Сотенні відомства таким чином сповіщали про завершення розгляду судової справи, на чому наполягала вища судова інстанція¹⁹⁰, на правовому вирішенні судового провадження, якщо виникали якісь підозри¹⁹¹, звітували про відправку до Ніжина свідків або матеріалів справ, які слухалися там по апеляції¹⁹². У таких випадках до рапортів долучалася додаткова документація (цілісні справи, відібрані документи, свідчення тощо)¹⁹³. Цим різновидом з судовими урядниками Ніжинського полку зносилися урядова і неурядова старшина, доводячи до відома про хід слідства¹⁹⁴. Аналогічно, через рапорти Ніжинський полковий суд сповіщав Генеральну військову канцелярію про завершення розгляду клопотань, які «перекидалися» з Глухова до Ніжина¹⁹⁶.

Засвідчувальну функцію в судовому документообігу виконували **підписки** позивачів, відповідачів, адвокатів та свідків. Позивачі та відповідачі цими документами підтверджували своє право власності на майно, яке було предметом судового провадження або зобов'язувалися нікуди не відлучатися під час процесу¹⁹⁷. Не покидати суд і з'являтися у ньому у встановлений час через дану документацію вимагалось від адвокатів¹⁹⁸. Свідки подавали підписки про неправомірність поданого на відповідача позову про законне володіння майном, а також засвідчували дію, яка допомагала судові винести рішення¹⁹⁹.

Схожий зобов'язальний характер мали **білети** та **реверси**. Перший різновид документації подавала до суду позовна сторона, яка повинна була на встановлений термін прибути на слухання свого позову разом з наявною

¹⁸⁹ Документ № 80.

¹⁹⁰ Документ № 169.

¹⁹¹ Документ № 33.

¹⁹² Документи № 98, 226.

¹⁹³ Документи № 50, 124, 182, 215, 229.

¹⁹⁴ Документи № 34, 99, 125 – 130, 229 – 242.

¹⁹⁵ Документи № 57, 214.

¹⁹⁶ Документ № 74.

¹⁹⁷ Документи № 42, 126, 153, 176.

¹⁹⁸ Документи № 93, 175, 206.

¹⁹⁹ Документи № 99, 236.

доказовою базою²⁰⁰. Реверси представляли відповідачі, засвідчуючи в такий спосіб факт отримання копії позовної чолобитної²⁰¹. Білети і реверси були російськими новелами в тогочасному українському судочинстві, застосування яких вимагав згаданий вище указ Петра I²⁰².

Судові дебати відображені в трьох різновидах документів: **допит**, **«уліка»** і **виправдання**. У допиті відповідач або його адвокат висловлювалися з приводу звинувачень позовної сторони. Інколи допит укладався в табличній формі за схемою «питання – відповідь», де в лівій колонці містився пункт обвинувачення, а в правій відповідь на нього. Наприкінці відповідей містився підпис сторони, яку допитували²⁰³. Приблизно з середини 40-х рр. XVIII ст. таблиця зникає з формуляру допитів²⁰⁴. Якщо відповідачів було декілька, то кожен з них допитувався окремо²⁰⁵.

Через «уліку» позовна сторона спростовувала свідчення, представлені у допиті. «Уліки» подавалися суцільним текстом²⁰⁶ або з розбивкою по пунктах²⁰⁷.

Відповіддю на «уліку» позивача було виправдання відповідача. Виправдання можна поділити на *колективні*²⁰⁸, де фігурують два і більше відповідачі, та *індивідуальні*²⁰⁹. Подібно до «улік» і допитів, ці документи мають вигляд суцільного тексту²¹⁰ або розділені на пункти²¹¹. Іноді, виправдання містили додатки у вигляді документальної доказової бази²¹².

Досить часто в судовій документації зустрічаються **свідчення** учасників судового процесу та свідків (сторонніх осіб). Свідчення могли бути подані в таблиці, розділеної вздовж навпіл, де з лівого боку містилося питання, яке потребувало доказів чи спростування, а з правої відповідь свідка (свідків)²¹³. Свідчення дуже нагадували допити з судових дебатів.

Обов'язковою складовою судового діловодства Гетьманщини були **виписи** та **екстракти**. Виписи представлені двома видами: *із джерел права* і *з матеріалів справи*. Перші робилися з правових кодексів, які використовувалися в судочинстві (Литовський Статут 1588 р., «Порядок міських судів»

²⁰⁰ Документи 173, 203. Різновид документа № 173 в справі помилково представлений реверсом. Він подавався позивачем і має формулярні ознаки білета.

²⁰¹ Документи № 172, 202.

²⁰² Полное собрание законов Российской империи. – СПб., 1830. – Т.7. – № 4344. – С. 148.

²⁰³ Документи № 7 – 8, 24, 127, 177.

²⁰⁴ Документи № 207, 233.

²⁰⁵ Документи № 7 – 8.

²⁰⁶ Документи № 9, 25, 128, 234.

²⁰⁷ Документи № 178, 208.

²⁰⁸ Документи № 10, 129.

²⁰⁹ Документи № 26, 179, 209, 235.

²¹⁰ Документи № 10, 26, 129, 235.

²¹¹ Документи № 179, 209.

²¹² Документи № 27 – 28.

²¹³ Документ № 31.

Б. Гроїцького, Саксонське зерцало)²¹⁴. Такі виписи були важливі для формування мотивувальної частини вироку. Випис із матеріалів справи, що слухалася, представляв собою цілісне зібрання змісту усіх наявних у ній документів, з дотриманням послідовності їх надходження²¹⁵. Це робилося канцеляристами, як правило, напередодні формулювання вироку. При цьому хоча і вимагалось засвідчити дані виписи сторонами судового процесу, проте це робилося не завжди. Коротко фіксувати зміст справи мали також і екстракти²¹⁶.

Завершували судову справу **вироки**. Ці документи містили опис суті справи, провадження по ній, посилання на джерела права, які лягли в основу мотивувальної частини вироку, пояснювалися причини відхилення доказів тієї чи іншої сторони, врешті саме рішення суду²¹⁷. Дані складові не завжди подавалися в одній послідовності. Вироки скріплювалися підписами полкової або сотенної старшини (якщо справа по апеляції надійшла до полкового суду з сотні). Іноді на вироках присутні помітки сторін судового процесу про свою згоду чи незгоду з його змістом²¹⁸.

Звичайно, у збірнику представлена лише частина документації Ніжинського полкового суду, однак на її підставі вже можна зробити деякі попередні узагальнення. По-перше, з певністю можемо констатувати наявність багатой видової палітри судових документів, які перебували в обігу Ніжинського полкового суду. По-друге, дублювання функцій окремими різновидами (позовна чолобитна і позовне донесення, рапорти і донесення тощо). По-третє, недотримання формулярних вимог які нав'язувалися Петербургом.

Кожна судова справа мала свою специфіку і вимагала індивідуального підходу під час її розгляду. Проте, в цілому видно, що в суді дотримувалися певної послідовності судового процесу. Зокрема, після отримання позовної чолобитної (донесення), в резолюції на цьому ж документі, або окремою постановою, ухвалювалося розпочати розгляд позову та надіслати позовний указ відповідачеві. Після появи відповідача або його адвоката в суді, з нього чи його представника брали підписку із зобов'язанням не відлучатися нікуди без дозволу суду і вчасно з'являтися на розгляд справи. Далі відбувалися судові дебати (допит, «уліка», виправдання), по завершенні яких резолюцією чи постановою суд міг вимагати залучення свідків або додаткових свідчень якоїсь сторони (сторін) процесу. Могла також з'явитися постановова про необхідність зробити випис із джерел права з цитуванням статей, дотичних до справи, що розглядалася, або представити цілісний

²¹⁴ Документи № 36, 38 – 39, 44, 71, 171, 187.

²¹⁵ Документи № 12, 32, 41, 60, 186.

²¹⁶ Документ № 61.

²¹⁷ Документи № 34, 45, 72, 130, 237, 242.

²¹⁸ Документ № 45.

випис по матеріалам судового процесу для ознайомлення перед прийняттям остаточного рішення. Завершувало розгляд справи оголошення вироку.

Насправді, за такою «класичною» послідовністю розглядалися далеко не всі справи. Провадження по багатьох із них навмисне затягувалося відповідачами. Окремі справи вимагали додаткового розслідування обставин втрати майна, яке було предметом позову. Іноді розгляд справ припинявся на певний час через від'їзд позивача.

Варто підкреслити колегіальність при розгляді судових справ. До виконання судових функцій залучали не лише полкових урядників, а й сотенних. Ухвалення рішення відбувалося в присутності, як правило, щонайменше двох осіб з числа старшини, що добре видно з резолюцій та постанов. Зазвичай, головував на судових нарадах полковий суддя. В опублікованих документах найчастіше в цій іпостасі згадується Леонтій Грановський. Йому допомагали інші полкові старшини: осавул Андрій Володьковський, хорунжий Павло Зубковський, менше писар Василь Кулаковський і осавул Стефан Костенецький. Інколи в судових нарадах брав участь судовий писар Федір Стефанов, хоча його роль, вочевидь, зводилася лише до фіксації прийнятих рішень.

Крім полкових старшин, участь у засіданнях полкового суду брали сотники. В публікованих документах найчастіше згадуються сотники Веркіївської (Іван Армашевський), Івангородської (Матвій Кониський) Салтиково-Дівицької (Яків Селецький) та Мринської (Іван Тарасевич) сотень, а також Ніжинських другої і третьої полкових сотень Кирило Кулаковський і Григорій Романовський, менше Прохорівської сотні Дмитро Григорович.

Як виглядає зі справ, ніжинський полковник мав мінімальний вплив на судочинство у Ніжинському полковому суді у другій половині 30-х – середині 40-х рр. XVIII ст. Принаймні ці впливи ніяк не простежуються, хоча в історіографії наголошено на ключовій ролі очільника полку в полковому суді²¹⁹. Судові постанови лише двічі засвідчував своїм підписом полковник Іван Божич²²⁰. Він же, згадується на чотирьох резолюціях під документами²²¹. Його колега Семен Кочубей залишив «автографи» в резолютивній частині на семи документах²²².

Не фігурують в цей час в судовому процесі Ніжинського полкового суду представники органів міської влади (війти, бурмістри), а також так звані «люди зацні» (колишні городові отамани, полкові суді тощо), про роль яких в полкових судах писали деякі історики²²³.

²¹⁹ Гуржій О. Право та судочинство // Український Гетьманат: нариси історії національного державотворення XVII – XVIII ст. у 2 кн. – Кн. 1. – К.: Інститут історії України НАН України, 2018. – С. 325.

²²⁰ Документи № 166, 211.

²²¹ Документи № 51, 92, 96, 100.

²²² Документи № 60, 64 – 65, 69 – 70, 110, 112.

²²³ Горобець В. Прибуткове суддівське ремесло: «вина панська» і «вина врядова» в судочинстві Гетьманату // Соціум. Альманах соціальної історії. – К., 2008. – Т. 7. – С. 191.

Виписи з джерел права з посиланнями на відповідні статті для побудови мотивувальної частини вироку і самі вирокі, дають змогу дослідити, на які правові кодекси найбільше спиралися у прийнятті рішень в Ніжинському полковому суді. Лідерство тут безумовно належало Литовському статуту 1588 року. Судді найчастіше посилалися на 4-й («О судьях и о судех») і 7-й («О записех и продажах») розділи (цитування 4 артикулів з кожного) цього джерела. По 2 артикула використано з 6-го («О опеках») та 9-го («О подкоморых в поветах и о правах земельных, о границах и о межах») розділів. І лише один артикул взято з 14-го розділу («О злодействе всякого стану»)²²⁴.

Використовувалися також кодекси Б. Гроїцького та П. Щербича²²⁵, які в документах іменуються «Книга «Порядок»» і «Книга «Саксон»». Більше апелювали до «Порядку», а саме до третьої частини книги, де висвітлювалося норми цивільно-процесуального права.

Характерно, що попри неодмінну присутність діловодного кліше про нібито провадження суду «по указам ея ж императорскаго величества и правам малороссийским», під час розгляду справ судді насправді не оглядалися на указ Петра I «Про форму суду», а з російських законодавчих актів використовували лише указ Сенату від 10 лютого 1745 р. Останній забороняв розглядати справи у вищій інстанції, якщо не було звершено слухання в нижчій²²⁶, тобто брався до уваги суто процесуальний регулятор, який жодним чином не зачіпав основи українського судочинства. Показово, що в суді іноді апелювали до пункту 2 «Рішительних пунктів», який підтверджував право українців судитися звичним порядком²²⁷.

Використання таких джерел права, як Литовський статут, «Порядок» та «Саксон» сигналізував про спадкоємність судочинства Гетьманщини від попередньої доби української історії. Ще одним виявом тяглості і водночас різкої відмінності від російського судового процесу були адвокатські практики. Будь-хто міг від себе делегувати представника до суду, який відстоював інтереси свого клієнта (див. «Перелік адвокатів, які згадуються в опублікованих документах»)²²⁸. Як можна побачити, переважна більшість адвокатів задля економії коштів, мобілізувалася з родинного кола, що було типово в цілому по Гетьманщині.

²²⁴ Ознайомитися з текстом Литовських Статутів можна: Статути Великого князівства Литовського: у 3 т. / За ред. С. Ківалова, П. Музиченка, А. Панькова. – Одеса: Юридична література, 2004.

²²⁵ Groicki B. Porządek sądów i spraw miejskich prawa majdeburkiego w Koronie Polskiej. – Warszawa, 1953.; Szczerbic P. Speculum Saxonum Albo Prawo Saskie y Maydeburkie porządkiem obiecadła z Lacińskich y Niemieckich exemplarzow zebrane. – Lwów, 1581.

²²⁶ Полное собрание законов Российской империи. – СПб., 1830. – Т.12. – № 9107. – С. 304.

²²⁷ Полное собрание законов Российской империи. – СПб., 1830. – Т.8. – № 5324. – С. 76.; Полное собрание законов Российской империи. – СПб., 1830. – Т.9. – № 6540. – С. 261 – 262.

²²⁸ Детально про адвокатські практики на Гетьманщині див. Брехуненко В., Синяк І. Вказ. праця.

Документи, що публікуються, мають значний інформативний потенціал щодо просопографії козацтва та міщанства Ніжинського полку. Вдалося з'ясувати декілька не відомих досі осіб з сотенних і міських урядників, полкових і сотенних канцеляристів (детально див. «Покажчик полкової, сотенної старшини, бунчукового, військового і значкового товариства та міських урядників, які згадуються в документах»).

По окремих представниках сотенної старшини судова документація дозволяє відтворити біографічні відомості. Як приклад, можна навести до цього часу незнаного сотенного хорунжого Кролевецької сотні кінця XVII – початку XVIII ст. Ярему Піддубного. Саме він був батьком вже згаданої мешканки Кролевецької Олени Бихнихи. Вона заявляла, що саме після смерті батька й матері Горпини, в неї було відібрано двір і угіддя. Позивачка згадувала, що крім урядування на посаді хорунжого, її батько також займався купецтвом. Слова Бихнихи підтверджував один із кролевецьких старожилів, козак Артем Нерувня. Він свідчив, що під час його перебування в Межовій комісії 1705 р., яка визначала кордони Російської та Турецької імперій у пониззях річок Інгул та Південний Буг, йому вдалося зустрітися там з Яремою Піддубним, який повертався з Волощини, везучи вино. Проте зустріч виявилася короткою. Кролевецький хорунжий разом з одинадцятьма товаришами, був на той час «заряженим приліпчивою болізню», від якої незабаром всі померли²²⁹.

Цінні дані подають документи про родинне оточення урядової та неурядової старшини. Наприклад, в справах, де відповідачами виступали кролевецький сотник Григорій Огієвський та його матір Уляна Огієвська, детально згадуються їхні родичі²³⁰.

Джерела також висвітлюють родини представників неурядової старшини – значкових товаришів Ніжинського полку Матвія Шендюха і Федора Полішка. У першому випадку доводиться родинна пов'язаність Якова і Данила Шенюхів, які були братами й дітьми значкового товариша Матвія Шендюха. Хоча певна інформація про Матвія, Данила і Якова Шендюхів і значиться в працях, присвячених дослідженню козацької старшини²³¹, однак до цього часу ніхто не позиціонував їх, як родичів²³². У документах також

²²⁹ Документи № 47, 66, 70.

²³⁰ Див. документи № 46 – 95.

²³¹ Заруба В. М. Козацька старшина гетьманської України (1648 – 1782): персональний склад та родинні зв'язки. – Дніпропетровськ: Ліра, 2011. – С. 536.; Кривошея В. В., Кривошея І. І., Кривошея О. В. Неурядова старшина Гетьманщини. – К.: «Стилос», 2009. – С. 408; Кривошея В. В. Козацька старшина Гетьманщини. Енциклопедія. – К.: «Стилос», 2010. – С. 756.; Кривошея І. Значкове товариство Ніжинського полку на початку 40-х рр. XVIII ст.: два нових списки товариства // Наукові записки. Збірник праць молодих вчених та аспірантів. Т. 19 (1). – К., 2009. – С. 281.

²³² Детально про Шендюхів і про інші родини неурядової старшини, яка проживала в Ніжинському полку див. Синяк І. Судові дебати адвокатів Гетьманщини, як джерело до вивчення біографістики та генеалогії неурядової старшини (з фонду Ніжинського полкового суду ЦДІАК України) // Гілея. Науковий вісник. Спецвипуск: Історичні науки. – К., 2018. – С. 78 – 82.

згадується ще одна особа з таким прізвищем – Шендюх Іван, який, гіпотетично, також міг належати до даної родини. Про це свідчить, зокрема, місце його проживання – містечко Салтикова Дівиця²³³, де мешкав і Матвій Шендюх зі своїми дітьми.

Видається можливим детальніше дослідити рід Полішків. До сьогодні, дослідникам було відомо лише про трьох представників цього роду з середовища неурядової старшини – Федора, Павла і Семена Полішків. Зокрема, відомості про Федора Полішка стосуються виключно місця його проживання (Конотоп). Про Семена побіжно згадано в контексті його належності до військового товариства і службу в нижньому земському суді. Павло Полішко, як небіж Федора Полішка згадується як учасник судового процесу проти дядька²³⁴.

Тепер же уявлення значно розширюються. Так, стало відомо, що Федір Полішко мав рідного брата – Іван Полішка* (помер між 15 серпня 1742 – 10 травня 1744 р.), у якого була дружина Анастасія і два сини Павло і Семен. Останній, станом на першу половину 40-х рр. XVIII ст. служив спочатку підканцеляристом, а потім канцеляристом Ніжинської полкової канцелярії і повинен був представляти інтереси матері і брата Павла в Ніжинському полковому суді за позовом проти них дядька – значкового товариша Ніжинського полку Федора Полішка²³⁵. Останній був відповідачем і в позові Конона Семиволиченка, який звинувачував його в незаконному привласненні майна, ув'язненні позивача в Конотопській ратуші та знущанні²³⁶.

Загалом, родинне оточення обох сторін судового процесу (простих козаків і міщан) дуже часто згадується в джерелах. Цей масив інформації стане в нагоді в генеалогічних пошуках для дослідження родоводів.

Судова документація Ніжинського полкового суду також викриває факти засилля та утисків, які чинили представники неурядової та урядової старшини щодо простих козаків. Як приклад, можна навести вже згаданий позов Конона Семиволиченка на Федора Полішка. Майбутній член значкового товариства Ніжинського полку не лише пограбував майно козака, а й закрити та довгий час незаконно утримував його в Конотопській ратуші. При цьому позивач Семиволиченко систематично зазнавав тортур з боку відповідача. Навіть відбуваючи на Українську лінію останній забрав нещасного козака з собою, прикувавши за шию до воза, незважаючи на вмовляння конотопського сотника Йосифа Костенецького відпустити його²³⁷.

²³³ Документи № 174, 201, 216.

²³⁴ *Кривошея В. В.* Козацька старшина Гетьманщини... – С. 590.

* Чи була не про Івана Полішка, яка молодшого брата Федора, згадував у своєму позові козак с. Попівка Конон Семиволиченко (документ № 14).

²³⁵ Документи № 142, 144, 155, 186 – 187, 197 – 199, 212 – 213, 220 – 221, 228.

²³⁶ Документи № 14 – 15.

²³⁷ Там само.

Справжні поневіряння випали на долю козака с. Пальчики Батуринської сотні Мартина Лавріненка. Повернувшись з Азовського походу наприкінці літа 1740 р., куди був направлений місцевим отаманом поза чергою, він дізнався, що його двір, майно та земля несправедливо були забрані кредиторами, в яких він позичив гроші. Ніжинський полковий суд зобов'язав Батуринське сотенне правління розглянути справу в місцевому суді. Проте сотенна старшина, перебуваючи в родинних стосунках з відповідачами, свідомо затягувала судовий процес, при цьому всіляко погрожуючи позивачеві. Не без втручання Генеральної військової канцелярії, з Ніжинського полкового суду до Батурина був делегований один із значкових товаришів Павло Єзучевський, який мав приглядати за справедливим розглядом даної справи²³⁸.

²³⁸ Документи № 100 – 114.

АРХЕОГРАФІЧНА ПЕРЕДМОВА

Структурно збірник складається з передмови, археографічної передмови, текстів документів, коментарів, покажчиків (іменного, географічного, полкової, сотенної старшини, бунчукового, військового і значкового товариства та міських урядників, які згадуються в документах), переліку адвокатів, зазначених у джерелах, та хронологічного переліку документів.

У виданні друкуються частина фонду 76 (опис 2) «Ніжинський полковий суд» Центрального державного історичного архіву України (справи № 1 – 21). Документи подаються повним текстом у хронологічному порядку й супроводжуються порядковим номером, заголовком та археографічною легендою. Заголовок містить наступні складові: рік, місяць, число, місце укладання документа (за наявності), вказівка на різновид (позовна чолобитна, указ, донесення, свідчення тощо), адресант, адресат, короткий зміст документу. У випадку відсутності дати, заголовки до документів, що супроводжувалися у вигляді додатків (наприклад, реєстри майна чи угідь при позові), подаються разом із заголовком основного документу, до якого «прив'язувався» додаток. При наявності в документі номера вихідної документації, він також вказувався наприкінці заголовку.

Тексти документів передано спрощеною транслітерацією. Літери «є», «о», «ѣ», «ѡ», «ѣ» замінені на сучасні відповідники: «е», «о», «ке», «пе» та «ь». Літера «ѣ», зважаючи на українське походження документів, передана через «і», виділене курсивом. Збережені латинські літери «s», «v», «z». Латинська «G», «g» передано через літеру «г». Редакторські правки в чорновій документації (виправлення та закреслення) опущено. Номери аркушів виділено. Кінець аркуша позначений «//». Написи на документах, які фіксують їхнє надходження, засвідчення, надсилання тощо, представлено через позначення, виділені курсивом: «Номер входу», «Помітка», «Примітка», «На скрипах аркушів», «На скрипах аркушів справи», «Резолюція». Скорочення й титла розкриваються у квадратних дужках. Так само відтворено частини слів на пошкоджених під плинном часу аркушах. В археографічній легенді вказано номер аркушу та автентичність документу (оригінал, чернетка, відпуск).

Коментарі є складовою науково-довідкового апарату і розміщені відразу після текстів документів. Кожен коментар прив'язаний до конкретного документа.

В іменному покажчику поруч з іменем і прізвищем особи подано її походження, вказано (у відповідних випадках) належність до урядової чи неурядової старшини, а також зауважено родинні зв'язки з іншими особами,

згаданими в покажчику. Географічний покажчик містить перелік населених пунктів, сотень, різних топонімів (урочища, райони міста, назви лісів, угідь).

У покажчиках арабськими цифрами позначено – номер документа, курсивними арабськими – номер сторінки в передмові (археографічній передмові), з індексом – номер документа та номер коментаря. Позначення «ДЗ» в іменному та географічному покажчиках розшифровується як «Діловодний заголовок».

Доповнюють цю частину збірника «Перелік адвокатів, які згадуються в публікованих документах», «Покажчик полкової, сотенної старшини, бунчукового і значкового товариства та міських урядників» та «Хронологічний перелік документів».

Упорядник висловлює щире подяку дирекції Центрального державного історичного архіву України м. Києва О. Музичук та Л. Демченко за підтримку і сприяння та співробітнику архіву, кандидату історичних наук О. Кузьмуку за технічну допомогу в опрацюванні документів.

ДОКУМЕНТИ

СПРАВА № 1

5 Діло Григорія Кузмовича, бурмістра¹ маїстрату² Ніжинського, з Юскомъ и Петром Гриненками, козаками и жителми ніжинскими, о забранню оними Гриненками вмiсто своего обмилкою на ниві помянутого челобитчика Кузмовича пяти коп³ жатого жита и о протчем.

1736 году августа 7 д[ня].
Z[аписан] в к[нигу] № 169

№ 1

1736 р., серпня 3. – Донесення ніжинського бурмістра Григорія Кузьмовича до Ніжинської полкової канцелярії з вимогою за спробу вкрасти в нього збіжжя притягнути до відповідальності ніжинських козаків братів Гриненків, а також конфіскувати в них воли та вози

1 ВЪ Ніжинскую полковую канцелярію¹
Доношеніе

[На] полях и на сіножатях моих прийшлими годами разными часи в пашні и сіні многіе чинено обиди покражею пашні и сіна, а іменно едного часу своровано проса восім коп, в другое жита шестнадцят коп, в третое овса три копи, в пятое ячменю пят полукопков, в шестое сіна шестнадцят копиц, что толк[о] могу испомнит, а боліе и не упомню. От кого же таковое воровств[о] мні чинено и по сей час немоглем присмотрітися и увідомитися. А сего 1736 года августа 1 д[ня], посланніе мої люде поехавши от мене на мою ниву увечеру застали на оной самих Гриненков, жителей и козаків ніжинских, что уже они на три вози воловіе жита моего набрали пят коп, а на один воз конній хотіли накладиват, толко ж скоро тилко они увиділи моих людей, зараз той человек, которий с конним возом был, оттол да войшол і выш показанный Гриненков з трома возами воловыми и оное мое жито припровадили до мене в дом с[и]н мой Матвій з женцями.

И сего ради, всепокорнственно Ніжинской полковой канцелярії прошу послат людей з канцелярії, того моего жита, а Гриненкових волов и возов осмотр[еть] и записат, а по осмотру приказат реченних Гриненков зискав // **1 зв.** зискав і допросит с пристрастіем о всей моей выш писанной пр[о]пажи, а по допросу слушную сатисфакцію по правам малоросійским, як указы ея імператорского величества повелівають, за таковое их воровство учинит, о [сем] доносит и просит. Року 1736 августа 3 дня.

Григорій Кузмович, бурмістр маїстрату Ніжинського

Номер входу: [...] 53 [...].

Резолюція: Слушав помянутого доношенія в суді полковом опреділили, челобитчику Григорію Кузмовичу взятіе у отвѣтчиков Гриненков воли и жито

представит в суд полковий для описі, потому что в праві малоросииском в кн[и]ге «Статуті»² розділу 14³, артикулі 26⁴ напечатанно: «Хто бы з людей мить обычаем чие збожже крал, а тот чие збожжо за[с]тал, тогди тот, хто-станет пойма[в]ши, міет вести с тим лицем з вози и мог где похочет будь до вряду кгородского, або до п[ана] его». А когда челобитчик показанние воли и жито представит в суд, то оніе описав доложит. 1736 году август[а] 7 д[ня].

Писар полковий Іван [Кужич]⁵
Атаман ніжинский Мойсі[й] [Савич]

Арк. 1 – 1 зв. Оригінал.

№ 2

1736 р., серпня 11. – Опис худоби та возів, відібраних людьми бурмістра Ніжинського магістрату Григорія Кузьмовича у ніжинських козаків Гриненків

<p>2 Опис представлених в суд полковий Ніжинський бурмістром майстрату Ніжинського Григорием Кузьмовичем волів и жита з возами у в отвітчиков козаків и жителей ніжинских прозиваемых Гриненков взятых, по определению оногo полкового суда нами ниже подписавшимися учиненная. 1736 году августа 11 д[ня].</p>
<p>Званіє волів, жита и возов</p>
<p>Робочих волів шест, а імено: Вол един мастю світло-половий¹, літ шести, остророгий. Другий вол мастю темнорижий, старий, болше десяти літ, біломордий, правое ухо в него розрізанное на двое и на одной половині того розрізанного уха от рога сверху мало отрізано, а лівого уха в попереk шматок урізано ж. Третий вол мастю світлорижий, літ осми, правий рог на око нахилився, а лівий стоїть просто вбокъ. Четвертий вол мастю сивий, літ шести, роги на нем острії, а болше никаких приміт на нем не иміється. Пятий вол мастю рижий, літ шести, роги в него великії острії, ухо лівое з боку нарізаное, между рогами шерсть великая. Шестий //</p> <p>2 зв. Шестий вол мастю половий куций, літ болше десяти, роги в него оба на лоб нахилили и оба ж з концов поврізовани, уха правого в попереk отрізано, а лівого вдовж мало нарізано. Жита жатого пят коп ровно, а в каждой копі по шестдесят снопов, толко оніе снопи вязі малой. Возов волових три, а имено:</p>

Един воз драбинчастий², а на нем драбини лубям³ крізь шаблі заволікованій, лушен⁴ березових три нових, а четвортая старая, гнутіі; налушников⁵ чотири лозових плетених, колес чотири старих позижованих, шврєн⁶ деревяний, ручиць⁷ чотири ясєнових старих, подтока⁸ березовая старая, подчейстр березовий новий, вуей⁹ березовое ж старое вировкою старою звязаное, ярмо¹⁰ клєновое, снузки¹¹ една березовая и другая березовая, іжевка ремінная, при ей конопляний плетений старий за ноги один лозовий, другий клєновий; рубел¹² обиковий новий, осі обидві дубовіі з подорками¹³ и една з завусками желізними, засвездков чотири деревяних, ужище¹⁴ старое мачульное¹⁵ мотузкою звязаное длиною пяти сажєнь¹⁶, подлєчка березовая, оплїни¹⁷ березовіі старіі.

Другий //

3 Другий воз драбинчастий без лубя, лушні всі чотири березовіі старіі гнутіі, ручиці всі чотири ясєновіі: три старих, а една новая; налушники всі чотири лозовіі плетєніі, оплїни оба березовіі старіі, подтока березовая старая, осі обидві дубовіі старіі из полосками желізними и една из завусками желізними ж, пудлєска березовая старая, пудчейстр березовий, вуей березовое и каблучкою¹⁸ лозовою збитое, рубел березовий новий, притика¹⁹ березовая новая, колес чотири старих и на єдном колєсі обод збито рихвою²⁰ желізною, ярмо березовое, привой²¹ ремінний, ужувка²² дубовая, снузки одна дубовая, а другая березовая, занозув²³ два: один вязовий, а другий клєновий.

Третий воз драбинчастий з лубям, лушні всі чотирє березовіі гнутіі, колєса всі чотири старіі, осєй дві нових з подосками и завусок єдин желізний, оплїни: одна новая, а другая старая, подчейстр старий, пуз[у]мки старіі, швурєнь деревяний дубовий, подлєчка березовая новая, вуей з оглобєл здїланное, на том вуїі ручиці всі чотири березовіі, налушники всі чотири березовіі // **3 зв.** березовіі плетєніі, рубел осиковий, вужище конопляное сажєн пяти, ярмо клєновое, снузки ясєновіі, занози: єдин дубовий, а другий березовий, привой ремінний, усн[у]вка лозовая з поплїтю²⁴ личанною²⁵, притика дубовая новая.

К сєй описі подписалис:

Василь Стасєнко²⁶, атаман артилеріі полкової нїжинской
Канцєлярист полковий нїжинской Федор Стефанов²⁷

Рєзольюція: По слуханій в судє полковом више писанной описі опрєдїлили, оніє описанное воли, возы и жито все по описі отдати за роспискою в соблюдєніє вмїсто челобытчика и овтїтчика посторонному, артилеріі полкової нїжинской атаману Василю Стасєнку, до окончанія дїла, а в челобитчика Кузменка взятъ сказку, хто іменни козаки нїжинские Гринєнки, на которих он бєєт челом, что єго жито брали, понєже он, челобитчик, в доношеніі своєм показал прошеніє, чтоб зискат и учинит суд з Гринєнков, а с кого іменно Гринєнков, имен не обявил. Почєму и зискват к суду какогo іменно Гринєнков

неизвістно кого же // 4 кого же іменно челобитчик покажет Гриненков, тіх зискав з оними по донош[еніі] челобитчика, ему, челобитчику, дат суд по указу. 1736 году августа 12 д[ня].

Писар полковий Іван Кужчич
Атаман ніжинський Моисій Савич

Арк. 2 – 4. Оригінал.

№ 3

1736 р., серпня 12. – Розписка отамана ніжинської полкової артилерії Василя Стасенка про взяття під нагляд конфіскованих у ніжинських козаків Гриненків волів, возів та жита

6 1736 году августа 12 д[ня]. По определению полкового Ніжинского суда, я ниже подписавшийся, представлені в оный полковий суд бурмистром майстрату Ніжинского Григорием Кузмовичем воли, вози и жито по описі значковим полку Ніжинского товарищем Григорием Шрамченком¹, канцеляристом полковим ніжинским Федором Стефановим да мною, сего 1736 году августа 11 д[ня] учиненой, вцѣлости в соблюдение до окончания в том діла принял и в том росписался.

Васил Стасенко, атаман артилерії полковой ніжинской

Арк. 6. Оригінал.

№ 4

1736 р., серпня 21. – Розписка відвідачів, ніжинських козаків Юська і Петра Гриненків про повернення їм в Ніжинському полковому суді конфіскованих у них раніше волів і возів

9 1736 году августа 21 д[ня]. Отвітчики Юско і Петро Гриненки, козаки и жителі ніжинські, прийняли с полкового Ніжинского суда три пари своїх волів, челобитчиком Григорієм Кузмовичем, бурмистром майстрату Ніжинского, за забране ними, отвітчиками, вмісто своего обмилкою на ниві его, челобитчиковой, пяти коп жатого жита в их, отвітчиков, взятих з трома возами, которіе воли и вози егда в суд полковий востребуется, должны они, отвітчики, того ж часа в оный полковий суд представит без всякого замедління, а ежели би они, отвітчики, по востребованію означених волів и возов в суд полковий того ж часа не могли представит, то за тое без суда во всем по више писаному ділу будут винни, и в том они, отвітчики, подписались.

Юско и Петро Гриненки, козаки и жители ніжинкіе, а вмісто іх неграмотних по их прошенію Остап Лілковській, житель ніжинській, руку приложил

Арк. 9. Оригінал.

№ 5

1738 р., липня 13. – Позовна чолобитна бурмістра Ніжинського майстрату Григорія Кузьмовича на ніжинських козаків братів Гриненків, подана до Ніжинської полкової канцелярії за викрадення ними збіжжя

7 Всепресвітлійшая, державнійшая великая государиня імператрица Анна Іоановна¹, самодержица всероссиская
Бет челом вашему імператорському величеству Ніжинского майстрату бурмістр Григорій Кузьмович на ніжинских козаків прозиваемих Гриненков, а в чем мое челобите, о том ниже сего явствують пункта:

1

От килка літ з пахатних и сінокосних моїх земель, так хліб, яко и сіна, тайно воровано и тим мні чинено немало обиди и убитка, точію я немогл увідомится от кого тая шкода происходила, понеже а ні я сам, а ні люде мої не могли кого зловит.

2

Пройшлого 1736 году августа 1 д[ня] в вечеру, посланніе мої люде для собранія хліба с поля моего, застали на ниві моеї ніжинских жителей и козаків Гриненков, которіе моего хліба ржи на три вози воловіе набрали пят коп и еще на еден воз конни хотіли набирать, с тим же порожним возом конним один Гриненко увойшол от моїх людеї, а оставшихся при трох возах волових з тим хлібом оніе мої люде припровадили ко мні в дом.

3

Того ж 736 году августа 3 д[ня], когда я, нижайший, в Ніжинскую полковую // **7 зв.** полковую канцелярію на оних Гриненков доношеніе подал, в ті пори с оной полкової канцелярії прислано ко мні в дом на осмотр сколько оніе Гриненки своровали моего хліба и на килко ж возах, и тіе присланіе люде пришедши ко мні так воли з возами, яко и весь тот мой хліб на возах будучий на обличеніе мененним вора́м Гриненкам до полкової канцелярії забрали и припровадили.

4

Хотя ж я в Ніжинскую полковую канцелярію килкокротне приходя просил по моему доношенію с помененних воров Гриненков справедливости, точію едно за разными многими ділами в полкової Ніжинской канцелярії отправаемими, моего челобитческого діла суду полковому Ніжинскому небыло времени отправит. Другое и за килкакротными моїми ради зборних діл в Глухов отлучками, мні ходит в канцелярію нікогда было и затим тому ділу и по сей час вершенія ніт, и увесь мой хліб Гриненками сворованный не возвращен мні, и неизвістен я где н[и]ні воров Гриненков воли з возами и мой хліб тими Гриненками поворованный обрїтается.

Всемилостивійшая государиня імператрица, прошу вашего імператорского величества, да повелит ваше державство сію // **8** сію мою челобит-

ную в Ніжинской полковой канцелярії принят и мененних Гриненков, як в прежней моей немалой шкоді прежде того чинимой, яко и о том выш прописанном хлібі Гриненками сворованном допросит, а по допросі крайное рішеніе, як указы вашего імператорского величества повелівають и права малоросійскіе гласят, безволокитно учинит.

Вашего імператорского величества нижайший раб, Ніжинского майстрату бурмистр Григорий Кузмович
Сію челобитную належить поддат в Ніжинскую полковую канцелярію.
Року 1738 іюля 13 дня.

К сей челобитной Ніжинского майстрату бурмистр Григорий Кузмович
руку приложил

Арк. 7 – 8. Оригінал.

№ 6

1738 р., серпня 20. – Донесення ніжинського бурмістра Григорія Кузьмовича до Ніжинської полкової канцелярії з уточненням імені одного з братів Гриненків, на яких він позивався за викрадення ними збіжжя на його полі

17 В полковую Ніжинскую канцелярію
Доношеніе

Под высочайшим ея імператорского всепресвітлїйшаго величества самодержици всероссийской іменем, сего 1738 году подана от мене на козаків ніжинских Гриненков челобитная о іх воровстві. В той моей челобитной іменно показанном, но понеже тим Гриненкам ни единому імени в оной челобитной не прописалем. Н[и]ні извістяс, же одному імя Іосиф Гриненко з своїми братами (которих он сам на імя покажет) учинил мні воровство. Доношу и прошу полковой канцелярії по силі више показанной моей челобитной помянутого Іосафа Гриненка и его братов, с которыми он воровал на моем полі хліб допросит. Року 1738 августа 20 д[ня].

Григорий Кузмович, бурмистр м[айстрату] Н[іжинского]

Арк. 17. Оригінал.

№ 7

[1738 р. серпень] – Допит ніжинського козака Петра Гриненка за позовом на нього і на його брата Юська Гриненка бурмістра Ніжинського магістрату Григорія Кузьменка

10 Вопросы	Отвіты
1	На 1

<p>На полях и сіножатях бурми́стра майстра́ту Ні́жинского Григория Кузменка прошлыми годами разними часи в пашні и сіні многие чинено обиди, а именно одного часу своровано л проса восім коп, другое о жита шестнадцят коп, в третое овса три копи, в четвертое ячменю пят полукопков, в пятое сіна шестнадцят копиць, и ти, Петро Гриненко, о том відаеш ли?</p> <p style="text-align: center;">2</p> <p>А прошлого 736 году августа первого числа, посланніе его, бурми́стра Кузменка, люде на ниві его ж, Кузменка, //</p>	<p>На полях и сіножатях бурми́стра майстра́ту Ні́жинского Григория Кузменка прошлыми годами разними часи в пашні и сіні многие чинено л обиди, покражено л пашні и сіна, а именно: одного часу своровано л проса восем коп, в другое жита шестнадцят коп, в третое овса три копи, в четвертое ячменю пят полукопков, в пятое сіна шестнадцят копиць или ніт, он, Петро Гриненко, о том не відаєт, а буди бы в его, бурми́стра, и поворовано пашню и сіно, то хто оноє поворовал, он, Петро Гриненко, не відаєт же, понеже и знат ніпочому.</p> <p style="text-align: center;">На 2</p> <p>А прошлого 736 году августа первого числа, посланніе его, Кузменка, люде на ниві его ж, Кузменка, ввечору застали его, Петра Гриненка, з братом его, Юском Гриненком, з с[и]ном оного Юска, //</p>
10 зв. Вопросы	Отвіты
<p>в вечору застали л тебе Петра Гриненка, и буди застали, то с ким іменно, что уже ви на три вози воловие его, Кузменка, набрали пят коп жита, а на один воз конний хотіли накладивать?</p>	<p>Павлом Гриненком, да третего его, Петра, брата Уласа Гриненка, челядником, а как оному имя и прозвание он, Петро, не відаєт. Что уже они набрали на три вози воловие жита его, Кузменка, пят коп, а на один воз конний хотіли набирать, толко тое им, Петром Гриненком, учинилось омилкою, понеже он, Петро Гриненко, по межи означенной Кузменка ниви взял в козака сотні первой полковой Ні́жинской¹ жителя ніжинского Івана Шкурки себi ниву для зорання з третьей копи, и як оную ниву взял, то толко бил один раз на оной, а болше не бил и означенной ниви передом он, Петро Гриненко, не відал и потому немогл признат оной, а барзій,</p>

<p style="text-align: center;">3</p> <p>И скоро толко ти, Петро, з означеним братом своїм Юском и протчіими, увиділи его, бурмиистра Кузменка, людей, //</p>	<p>что приехали ночью, понеже в літное время дні ділніе иміються, и того дня поехали они ночью, чтоб известв пашню, которая имілас, даби ей хто не поворовал или не потравил ночью, ибо и многие господарі барзій хранят ночью, нежели днем пашні своей, чтоб не учинилось какого ей убитку.</p> <p style="text-align: center;">На 3</p> <p>И скоро толко он, Петро, з означеним братом своїм Юском и протчіими, увиділи его, бурмиистра Кузменка, людей, //</p>
<p style="text-align: center;">II Вопросы</p>	<p style="text-align: center;">Отвіты</p>
<p>зараз той чоловік, котрий с конним возом был, оттоль увойшол, а тебе, Петра Гриненка, з реченним братом твоїм, Юском Гриненком, и с протчіими ж и из трома вози воловими оное его, бурмиистра Кузменка, жито припровадили ль до его, Кузменка, в дом Матвій, с[и]н его, Кузменка, из женцями?</p>	<p>зараз ништо с конним возом оттол никуда не виходил, но на завтрій день з означенной ниви речений с[и]н Юска Гриненка, Павел Гриненко ж, набравши своего жита на виш писанной ниви, которую он, Петро, орал, поехал прямо в дом его, Петра, а его, Петра Гриненка, з реченним братом его, Юском Гриненком, и протчіими, и из трома вози воловими, оное означенного бурмиистра жито пят коп припровадил до его, Кузменка, в дом с[и]н его, Кузменка, Матвій з женцями. И више писанное в сем допросі сказал он, Петро Гриненко, в самую істинну.</p>

Під пунктами відповідей: К сему // допросу // а вмiсто Петра Гриненка, козака сотні первой полковой Ніжинской жителя ніжинского ж, по его прошенію Алексій Гриневиц, житель смоляжский руку приложил.

Арк. 10 – 11. Оригінал.

№ 8

1738 р., серпень. – Допит ніжинського козака Юська Гриненка за позовом на нього і на його брата Петра Гриненка бурмістра Ніжинського магістрату Григорія Кузьменка

15 По выше писанному полкового Ніжинского суда определению Есип Гриненко допрашиван ниже слідующего 1738 году августа* дня.	
Вопрос	Отвіт
<p>1</p> <p>На полях и синожатых Григория Кузьменка, бурмістра майстрату Ніжинского, прошлыми годами разными часи в пашні и сіні многие чинено л обиди, покражено л пашні и сіна, а имено одного часу сваровано л проса восем коп, в другое жита шестнадцат коп, в третье овса три копи, в четверте ячменю пят полукопков, в пятое сіна шестнадцат копиць, ти, Юско Гриненко, о том відаеш ли?</p>	<p>На 1</p> <p>На полях и сіножатых Григория Кузьменка, бурмістра майстрату Ніжинского, прошлыми годами разными часи в пашні и сіні многие чинено л обиди, покорожено л пашні и сіна, а имено одного часу своровано л проса восем коп, в другое жита шестнадцат коп, в третье овса три копи, в четвертое ячменю пять полукопков, в пятое сіна шестнатцят копиць или ніт, он, Юско Гриненко, о том не відает и буди би и поворовано виш писанную пашню в реченого бурмістра Кузьменка, токмо хто іменно, он, Юско, не відает, понеже знат ніпочему.</p>
<p>2</p> <p>А прошлого 736 году августа 1 числа, послание его, бурмістра Кузьменка, люде поехавши от его, бурмістра, на ниву его ж, бурмістра Кузьменка, ввечору, застали л на оной тебе, Юска Гриненка, и буди //</p>	<p>На 2</p> <p>А прошлого 736 году августа 1 числа, послание его, Кузьменка, люде на ниві его ж, Кузьменка, ввечору застали его, Юска Гриненка, з братом его, Петром Гриненком, и з сином его, Юска, Павлом Гриненком да бра[та] его, Юска, Уласа Гриненка, челядником, а как оному імя и прозвание, он, Юско, не відает. //</p>
15 зв. Вопрос	Отвіт
<p>застали, то с кем іменно, что уже ви на три вози воловие жита его, Кузьменка,</p>	<p>Что уже они набрали на три вози воловие жита его, Кузьменка, пят коп, а</p>

* Число не вказано.

<p>набрали пят коп, а на один воз конній хотіли накладиват?</p> <p style="text-align: center;">3</p> <p>А ездил ти, Юско Гриненко, чего для на више писаную ниву?</p> <p style="text-align: center;">4</p> <p>І тамо скоро ти Юско з означеним братом своїм Петром и протчіїми увиділи его, бурмистра Кузменка, людей, зараз тот человек, который с конним возом бил, оттолль //</p>	<p>на один воз конний хотіли накладиват, то тое оним Петром Гриненком, его, Юска, братом, учинилось омилкою, понеже он, Петро Гриненко, сказовал, что близ означенной Кузменка ниви взял в козака сотні первой полковой Ніжинской жителя ніжинского Ивана Шкури собі ниву для ораня з третьей копи, и як оную ниву взял, то толко сказивал, же бил один раз на оной, а болше не бил. Означенной ниви перед сим он, Петро Гриненко, не відал, також оной Улас не відал же, и потому не могли оной ниви признат, а барзій ж, что приехали ночью, понеже в літное время дни ділние іміюся, и того дня, чтоб извезть пашню, которая імілас, даби ей хто не поворовал или не потравил ночью, ибо и многие господарі барзій хранят ноччу, нежели днем, пашні своей, чтоб не учинилос какои ей убитку.</p> <p style="text-align: center;">На 3</p> <p>А ездил он, Юско Гриненко, з реченим своїм сином Павлом Гриненком, по прошенію брата своего родного Петра Гриненка, на означенную ниву для перевозу пашні в помоч, понеже и он, Петро, ему, Юску, помоществовал в перевозі его, Юска, пашні.</p> <p style="text-align: center;">На 4</p> <p>И скоро толко Юско з означеним братом своїм Петром Гриненком и протчіїми увиділи его, бурмистра Кузменка, людей, зараз нихто с конним возом оттолль не выходил, но на завтрий день з означеной ниви оний син его, Юска, Павел, //</p>
16 Вопрос	Отвіт
<p>увойшол ли от тебе, Юска Гриненка, з реченим братом твоїм, Петром, и протчіїми ж з трома вози воловыми и оное его, бурмистра Кузменка,</p>	<p>набравши своего жита поехал прямо в дом реченного Петра Гриненка, а его, Юска Гриненка, і мененного брата его, Петра, з протчіїми трома</p>

жито припровадили до его, Кузменка, в дом Матвій, син его, Кузменка, з женцями?	возами воловими, оное реченого бур- мистра Кузменка жито припровадил до его, Кузменка, в дом син его, Куз- менка ж, Матвій з женцями. А виш писанное в сем своем допросі сказал он, Юско Гриненко, в самую ис- тинну.
---	---

Під пунктами відповідей: К сему // допросу вмiсто // Юска Гриненка яко неграмотного, козака сотні первой полковой Ніжинской и жителя ніжинского, по его прошенію атаман артилерной Васил Стасенко руку приложил.

Арк. 15 – 16. Оригінал.

№ 9

[1738 р., серпень] – «Уліка» бурмістра Ніжинського магістрату Григорія Кузьменка на допит відповідачів, ніжинських козаків Петра і Юська Гриненків

12 [11] Выслушавши істець Григорий Кузменко, бурмистр майстрату Ніжинского, отвітчикав Юска и Петра Гриненков допросов в уліку сказал, что они, Гриненки, в допросах своїх показали сіе на полях и сіножатых его, истца Кузменка, прошлыми годами разными часи в пашні и сіні многие чинено л обиди, покражено л пашні и сіна, а именно одного часу своровано л проса восім коп, в дрогое жита шестнадцят коп, в третое овса три копи, в четвертое ячменю пят полукопков, в пятое сіна шестнадцят копиць или нїт, они, Гриненки, якобы не відають, то в том их, Гриненков, неправда. Сіе не-толко они о том воровстві не відають, но сами в том воровстві застають, поне-важ и прошлого 736 году августа первого числа его, Григория Кузменка, с[и]н Матвій з женцями на ниви своей их, Гриненков, поймал на воровстві, как они ноччу воровали жито его, Кузменка, чотирма вози: трома воловими, а одним конним, в чом и сами они, Гриненки, в допросах своїх винилис, что прошлого 736 году августа первого числа зостал их, Гриненков, с[и]н его, Кузменка, Матвіи з женцями на ниви его, Кузменка ж, что они, Гриненки, наклали уже на три вози воловие пят коп жита, а на четвертий конний хотіли накладиват, но толко якобы они, Гриненки, омилис, понеже их, Гриненков, будто помеж стояло жито, то и в том их, Гриненков, явная неправда для того, что как бы возможно омилитися, понеже они, Гриненки, орали, сіяли, волочили означенную ниву и на оной жито жали копи ростинали. Зверх же того, можно было познат им, Гриненкам, сіе не их нива, поневаж у двое било на его, Кузменка, ниві болш пашні не сіелис на их, Гриненков, ниви, но озна-

чення Гриненки конечно не омилились, но нарочно приехали воровать, понеже и волов из возов не выпредали, но держали в поготовности, чтоб было добре утекат, // 12 зв. а посему то видно, что омилкою и виш писанную пашню и сіно реченние Гриненки побрали, а в явки не повернулись, то и тогда б тое было, когда б речений с[и]н его, Кузменка, Матвій з женцями их, Гриненков, не застал.

Також, что они, Гриненки, показали же скоро толко увиділи его, бурмистра Кузменка, людей, зараз будто нхто с конним возом з ниви никуда не войшол, но якобы на завтрій день з означенной ниви с[и]н реченного Юска Павел Гриненко ж, набравши жита на ниви той, которую Петро Гриненко брал, з трети на ввиш писанного Івана Шкури поехал прямо будто в дом, то тое они, Гриненки, показали не в правду для того же скоро повиділи его, истца Кузменка, реченние Гриненки людей, то зараз узнавши свою вину тот человек, который был конним возом з реченной Кузменка ниви невідомо куда бежал, в чом он, істец Григорий Кузменко, зсилається во свідителство на людей тамо будучих, которие означенних Гриненков и реченное жито его, Кузменка, до его ж, Кузменка, припровадили в дом, а именно на Івана Кривого, Пилипа Паламара, Овдіевского, жителей ніжинских, як в том, что означенние Гриненки не выпредали волов з возов, так и о том, что бежал виш объявленный человек с конним возом невідомо куда. А више писанное он, істец Григорий Кузменко, бурмистр майстрату Ніжинского, в сей своей уліки сказал в самую істинну.

К сей улики Григорий Кузмович, бурмистр майстрату Ніжинского, руку
приложил

Арк. 12 – 12 зв. Оригінал.

№ 10

[1738 р., серпень] – Виправдання ніжинського козака Петра Гриненка за себе і за брата Юська Гриненка на «уліку» позивача, бурмістра Ніжинського магістрату Григорія Кузьменка

13 Вислушавши отвітчик Петро Гриненко істца Григорія Кузменка, бурмистра майстрату Ніжинского уліки, за себе и за брата своего Юска Гриненка в оправданіе сказал:

Он, істец Кузменко, в уліки показал, что якобы они, Гриненки, воровали его, Кузменка, пашню и сіно прошлыми годами разними часи. Прошлого 736 года августа 1 числа застал с[и]н его, Кузменка, Матвій з женцями на ниві его ж, Кузменка, ночью, что они, Гриненки, якобы воровали оногo Кузменка жито трома вози воловими, а четвертим конним, то в том его, Кузменка, неправда для того, что они, Гриненки, прошлыми годами разними часи и никогда его, Кузменка, пашні и сіна не варовали и о воровстві никаком

не відають. А хочай того 736 года августа 1 числа син его, Кузменка, Матвій, застал з женцями на ниві его ж, Кузменка, ноччу, то тое ест праведно, так як и в допросах своїх они, Гриненки, показали, что омилилися, понеже помеж и тая нива иміється, котрою он, Петро Гриненко, взяв в козака сотні первой полковой Ніжинской жителя ніжинского Івана Шкури, а что ноччу приїздили они, Гриненки, то для того, щоб из вечора на вози жита накласт, а рано другого дня ехат в дом, даби скорій извест, понеже не одно діло знайдуется в літнее время робочое.

А что показал речений истецъ Кузменко, же не випригали они, Гриненки, з возов волов, а стояли якоби на поготовости, щоб добре било утікати, то в том его, истца Кузменка, // **13 зв.** неправда для того, що скоро они, Гриненки, приїхали на више писанную ниву, то зараз випрягли воли з возов и коня, и послали хлопця на имяном Годового Федора с оними на пастбу. Да что ж он, Кузменко, показал же, якоби двое было болше на его, Кузменка, ниві жита, нежели на их, Гриненков, то ест его, Кузменка, в том неправда для того, что ровно было коп жита як на его, Кузменка, ниві, так и на онаго Петра Гриненка, а что может быт и болше было перед тим на реченного Кузменка ниві жита, нежели в его, Гриненка, то того он, Петро Гриненко, не відаєт, понеже и відат ему, Гриненку, ніпочому. И что показал он же, Кузменко, что якоби они, Гриненки, не омилилися, но конечно нарочно приїздили вороват, також, что будто они, Гриненки, и виш писанную пашню и сіно побрали омилкою, а явне не повернули, то в том его, Кузменка, неправда для того, что они, Гриненки, по истині сказують, что омилилися, а не нарочно приїздили воровать реченного жита.

Тажо и виш писанной пашні и сіна не брали они, Гриненки, ни омилкою, ни теж нарочно, в чом всем, як више показано, он, Петро Гриненко, з меншим братом своїм Юском могут и совістію потвердить. Чтоже показал реченній бурмистр Кузменко, что якоби скоро повиділи они, Гриненки, его, истца, людей, зараз узнавши свою вину тот ч[о]л[о]вік, который бил конним возом // **14** з реченной ниви невідомо куда бежал, в чом он, истецъ Кузменко, зсилаєтся во свідітелство на людей тамо будучих, которіе их, Гриненков, и реченное жито припровадили в дом его, Кузменка, а іменно на Івана Кривого, Пилипа Паламара, Овдіевского, жителей ніжинских, то и он, Петро Гриненко, з братом своїм Юском, на тех же людей зсилаються ж. Болше ж, кромі више писанного, они, отвітчики Гриненки, в оправданіе сказат чего не иміють, в том и подписались.

К сему оправданію вмісто Петра і Юска Гриненкув, по іх прошенію Іван Старенкий, житель ніжинский, руку приложил

№ 11

1738 р., серпня 27. – Свідчення мешканця Ніжина Пилипа Даниловича в Ніжинському полковому суді про захоплення ним та іншими свідками ніжинських козаків, братів Гриненків, на крадіжці збіжжя у бурмістра Ніжинського магістрату Григорія Кузьменка

18 1738 году августа 27 д[ня]. По више писанному суда полкового определению в оном полковом суде Пилип Данилов син, житель ніжинский, был допрашиван, а в допросі сказал:

Прошлого 736 году, а какого м[і]с[я]ця и числа он, Пилип, не упоминить, з Иваном Триліщенком да Матвієм Кузьменком, жителми ніжинскими, на ниву Григория Кузьменка, бурмістра ніжинского за тим, что он, ему, Григорию Кузьменку, зажинаючи собі з копи жита и протчой пашні жать ездил, и в ті пори на тои ниві Петра Гриненка, жителя ніжинского, з братами его, Гриненка, двома чоловіки, а как оних его, Петра Гриненка, братов имя и прозвание, он, Пилип, не відаєт, з трома вози упряженними в каждом возу по одной парі волон, в которих возах било накладенного имы, Гриненками, помянутого Кузьменка жита коп пять застали. З яким житом оніе три вози и шест волон Гриненкових побравши он, Пилип, з показанными Иваном да Матвієм припровадили в двор помянутого Григория Кузьменка, // 18 зв. а в ті пори, как на показанной Григория Кузьменка ниві он, Пилип, з товарищи их, Гриненков, застали, еден з них, не відаєт он, Пилип, хто именно, едним возом конним порожнім з той нивы невідомо куда бежал. И что више писанное он, Пилип, в самую сущую правду показал, в том готов и присягу на Евангелии виконат и подписался.

К сему допросу вмiсто Пилипова Данилова, жителя ніжинского, по его прошенію Димитрий Василіев, подписок ратуше¹ Ніжинского, руку приложил

Примітка: Иван Триліщенко, жител ніжинский, во всем против више писанного во свідителство сознал и тоє признал так, как више показанный и Пилип Данилов показал, ничем не розняс слово в слово.

Помітил канцелярист Васил Богатинович

Арк. 18 – 18 зв. Оригінал.

№ 12

[1738 р., серпень] – Випис Ніжинського полкового суду по справі за позовом бурмістра Ніжинського магістрату Григорія Кузьменка на ніжинських козаків, братів Петра і Юська Гриненків, за викрадення збіжжя

19 По указу ея імператорского величества в суде Ніжинском слушав діла истца Ніжинского майстрату Григория Кузьменка и коза[ков] Юском и

Петром Гриненками, о сворованню у одного Кузменка на полях и сіножатеї разными годами пашні и сена и в забраню оними Гриненками 736 году августа 1 д[ня] на ниві означенного істца Григория Кузмовича жатого жита пяти кіп. А в том ділі показано, в доношеніі истец Григорий Кузменко помянутого 73[6] году август[та] 7 в суд полковий Ніж[ин]ский поданном написал: в прошлых де годах разными часи на полях и сінокосах его в пашні и сіні многие чинено обиди, покрадено пашні и сіна, а іменно одного часу своровано проса восім коп, в другое жита шестандцят коп, в третое овса три копи, в четвертое ячменю пят полукопков, в шестое сіна шестнадцат копиць, от кого же де таковое воровство чинено и понині не мог он, Кузменко, присмотри. А 736 году августа 1-го, посланніе от него люде поехав на его, Григория Кузменка, ниву у вечеру застали на оной // **19 зв.** самих Гриненков, козаков жителей ніжинских, что они на три вози воловие жита его набрали пять коп, а на один воз конний хотіли накладиват, толко ж скоро они, Гриненки, увиділи его людеї, зараз тот человек, который с конним возом бил оттол бежал, а оних де Гриненков з трома вози воловыми и то его жито припровадили до его, істца Кузменка, в дом. Особливом же доношением он, истец Кузменко, показал, что означенное воровство з помянутих Гриненков чинил Осиф з братами своїми.

А оний Юско Гриненко допросом показал, что он, Юско, по прошенію брата своего Петра Гриненка с ним, Петром, по жито в поле ездили и оние Юско и Петро Гриненки отперились, что прошлыми годами разными часи в пашні многие обиди істцу Григорию Кузменку починено л, и пашня и сіно покрадено одного проса восем коп, в другое жита // **20** шестнадцат коп, в третое овса три копи, в четвертое ячменю пят полкупков, в пятое сіна шестнадцат копиць или ніт, они, Юско и Петро Гриненки, о том не відають и знат им ніпочому. А 1736 году августа 1 д[ня], посланніе истца Кузменка люде на ниві его, Кузменка, ввечеру застали их, Юска, Петра и сина Юскового Павла да брата его ж Юскового, Уласа, челядника его, а как оному имя он не відаєт, и в ті пори набрали они на три вози воловие на ниві истца Кузменка жита пят коп, а на один воз конний хотіли накладиват, и то де однак де не надавали им, Петром Гриненком, учинилос обмилкою, ибо де оной Петро Гриненко близ означенного истца Кузменка на ниві взял в козака, жителя ніжинского Ивана Шкури, собі ниву, дава ораня з треть копи, и той ниві добре не відая не мог ночью признат. // **20 зв.** И как де его, Петра, и Юска Гриненков истца Кузменка люде на ниві застали, то де в ту пору будучий при них человек с четвертым возом конним порожним не уходил, но будучи де тамо с вечера до утра на утреї день наклав своего собственного жита, свободно в дом поехал.

А истец бурмистр Кузменко доказивал, что оние отвітчики Гриненки не токмо де, что оны невідають, яко прошлыми годами разными часи поворо-

вано у него жита, а іменно в[о]сем коп проса, жита 16 коп, овса 3 копи, ячменю 5 полукопков, сена 16 копиць, но сами в том воровстві застають, як де и прошлого 736 году августа 1 числа его, истца Кузменка, с[и]н Матвій з женцями на ниві его, іх, Гриненков, поймал на воровстві, что оны ночью жито его на четири воза покрали, в яком де воровстві они, Гриненки, и в допросах своїх винилис, но толко якобы обмилилис, ибо де и их, Гриненков, помеж того стояло жито, а им де, Гриненкам, обилитис никак возможно для того, что они, Гриненки, показанную Ивана Шкури, жителя ніжинского, ниву орали, // **21** сіяли и волочили, и на оной жито жали, копи ростикали. Да и потому б можно било им, Гриненкам, признат, что не их нива, что у двое на его, Кузменка, ниві било пашні, нежели на их, Гриненков, и то де они, Гриненки, нарочно приездили вороват, ибо де и волов з возов не выпрягали, чтоб добре било уткат. И как де увиділи отвітчики Гриненки его, истца Кузменка, людей, то того ж часа их, Гриненков, человек, который бил конним возом, узнавши их, Гриненков, вину, з той его, истца Кузменка, ниви невідомо куда бежал, и в том он, истецъ Кузменко, зсилается во свідителство на людей тамо будучих, которие их, Гриненков, и показанное его, Кузменка, ими, Гриненками, поворованое жито до его, Кузменка, припровадили в дом: на Ивана Кривого, Пилипа Паламара, жителей ніжинских.

Показанніе же отвітчики Гриненки оправдалис: прошлыми де годами разными часи и никогда истца Кузменка пашні и сіна не воровали и о воровстві никаком не відають. А хочай де прошлого 736 году августа 1 д[ня] син истца Кузменка Матвій застал их, отвітчиков Гриненков, з женцями на ниві его истцевой ночью, то тое де так било обмилилис, ибо де помеж оной его, истца Кузменка, ниви и та нива, которую з них Гриненков еден Петро взял в Ивана Шку[ри], // **21 зв.** жителя ніжинского, а приездили они, Гриненки, на ту его, истца Кузменка, ниву ночью для того, чтоб з вечера на вози жита наклавши, рано ехат в дом. А как скоро приехали они, Гриненки, на ту его, истца Кузменка, ниву, то зараз выпрягши воли и коня з возов, послали хлопця найманного на пастбу. На той его, истца Кузменка, ниві коп жита ровно било, як и на показанного взятого у них Петром Гриненком в Ивана Шкури. Они же, отвітчики Гриненки, нарочно не приездили показанного на его, истца Кузменка, ниві жита вороват, також и показанной пашні и сіна не брали, и в том они, отвітчики Гриненки, готови и совістю потвердить. А в том, что они, отвітчики, истца Кузменка людей скоро повидівши зараз узнав вину тот человек, который тамо бил конним возом, з той ниви невідомо куда якобы бежал, и они, отвітчики, на показанних людей Ивана Кривого да Пилипа Паламара, жителей ніжинских.

А оние Иван Кривий и Пилип Паламар во свідителство сознали, // **22** что они прош[лого 736] не упомнят, з Матвіем, істца Григория Кузменка сином, на ниву оного Григория Кузменка затим, что они ему, истцу Кузменку,

зажинаючи собі в него, Кузменка, 3 копи жита и протчой пашні жать ездили, и в ті пори на той ниві Петра Гриненка з братами его двома чоловіки, а как оних имя и прозваніе они, Иван и Пилип, не відають, з трома вози упряженими, в каждом возу по одной парі волон, в которих возах било накладенного ими, Гриненками, істца Кузменка жита коп пять застали, з яким житом оніе три вози и шест волон Гриненкових побравши, они за оказаним Матвієм, істца Григорія Кузменка сином, в двор оного Григорія Кузменка припровадили. А в ті пори, как они на той ниві их, Гриненков, застали, еден з них, невідають они хто именно, едним возом конним порождім з той ниви невідомо куда бежал.

Приговорили: // **22 зв.** істца Григорія Кузменка оправа [?], а отвітчиков Юска и Петра Гриненков обвинит, дая того*.

Арк. 19 – 22 зв. Чернетка.

№ 13

1738 р., листопада 29. – Мирова чолобитна позивача, бурмістра Ніжинського магістрату Григорія Кузьменка, і відповідачів, ніжинських козаків Петра і Юська Гриненків, подана до Ніжинського полкового суду, про необхідність припинити розгляд їхньої справи через примирення

23 Всепресвітлійшая, державнійшая, великая государиня імператрица Анна Іоановна, самодержица всеросійская

Бють челом в[а]шему імператорскому величеству города Ніжина жителі істець бурмістр Григорій Кузменко да отвітчики, козаки сотні второй полковой¹ Юско и Петро Гриненки, а в чем челобитіе, слідуєть пункта:

1

Запозвалис были ми, нижайшіе, в суд полковий Ніжинский за пять коп жита жатого, и в том н[а]шем иміється в оном суде полковом діло, в яком о всем пространно показано, токмо тому ділу не дожидаясь окончанія, переговора между собою доброволно помирились.

2

Іменно, ми отвітчики Гриненки за тое жито и убитка істца бурмістра Кузменка уплатили ему, істцу бурмістру Кузменку, тридцять рублей денег, а я істець оніе денги принял тим числом сполна до рук своїх и на том удоволствовался. Чего ради, впредь уже з между нас челобиствующой и отвітствующой стороны тот завод возобновлять // **23 зв.** ништо не повинен, а буди кто з нас обоіх сторон оной завод иміл возобновить, на такового покладеам за руки на полковую Ніжинскую канцелярію сто рублей денег виконечно.

* Документ без закінчення.

Всемилолюбивіша государиня імператрица, просим в[а]шого імператорского величества да повелит в[а]ше державство сіе н[а]ше мировое челобитіє в суде полковом Ніжинском приняв в книгу записать и к ділу сообщить для окончанія оногo, и даби нам того діла возобновлят было впредь нікак неможно под више писанною за рукою.

В[а]шого імператорского величества, нижайшіи раби бурмистр Григорий Кузменко и козаки Петро и Юско Гриненки
К подачи надлежит сіа челобитная в суд полковий Ніжинский
1738 года ноябра 29 дня.

Писал сію челобитную полковой Ніжинской канцелярії канцелярист Василь Пісковский²

К сей мировой челобитной бурмистр Григорий Кузмович руку приложил
К сей мировой челобитной по прошенію Петра и Юска Гриненков, яко неграмотних, Иван Михаловский, козак сотні Новомлинской³, руку приложил

23 Дмитрії Драбинский.

24 В сем ділі номерованих листов 22.

Подканцелярист Дмитрій Драбинский

Арк. 23 – 23 зв. Оригінал.

СПРАВА № 2

1 Діло козака попувского Конона Семиволиченка с конотопским козаком Федором Поліщенком о заграблені скрині с платтем.

1737 году марта 30 дня.

З[аписан] в к[нигу] № 24.

№ 14

1737 р., [не пізніше березня 30.] – Донесення козака с. Попівка Конона Семиволиченка ніжинському полковнику Івану Хрущову про незаконне ув'язнення його в Конотопській ратуші та про конфіскацію у нього мешканцем Конотопа Федором Поліщенком скрині з одягом

2 Велможному и высокородному г[о]сп[о]д[и]ну г[о]сп[о]дину полковнику ніжинскому, его м[и]л[о]сти г[о]сп[о]дину Івану Семіоновичу Хрущову¹, слезнее просителное

Доношеніе

Прошлого 1736 году ноября 8 дня, квартируючій в селі нашем Поповкі² полку Муромского пехотного³ салдатскаго именем Федор, прозиваемый Патушный, пришовши до мене з другими салдатами напитися горілки, и подпивши от других салдат остался заснувши, а потом проспавшис жупан на ему под чорным футром не салдатскій, но мужицкій будучій (в яком он в селі нашем близко тижня по веселлях и по корчмах сказуючи, что в Крымском походи⁴ добул, ходил, и господари тіе, где квартировал многокrotnie по горілку прихоживали в том жупані, и многіі, имено Фома Грандель, Грицко Макаренко, Федор Третяк и Яков Спицкій тот жупан в того москаля куповали), скинувши з себе сказал: «Нехай на время, пока от саржанта повернусь полежит», при людях Федору Майстру и Івану Смалоусенку той жупан на лаві положил. И того ж дня, пришовши уже в вечором з другим салдатом Яремою прозиваемим Блохою, по той жупан, zostали у мене в хаті Федора Полішка⁵ из другими людми конотопских, и питался москаль: «Якіе се люде?» и мы сказали, що с Конотопу пріїхали на строеніе города Конотопа подводы з дубиною вигонити, и той москаль, прозиваемый Пяташный сказал: «Подай же мині мой жупан, що я в тебе был покинул в комнатное окно, щоб ніхто не бачил, а если не подасте, то я вас хоч поколю, хоч спалю, хоч и сам за тое чи буду жив», и жена моя при мині подала ему в окно жупан.

И Федор Поліщенко из тым жупаном того салдата на дворі поймал и его жупан, якій в Полішка вкраден, опознан, и за тое, что якобы я з москалем о его краденной худобі знал, тот час не выходячи з моеї хати из сілским атаманом и другими людми, все убожество // **2 зв.** мое трусил и нічого з его ху-

добы в мене не найшол. Потому мое убожество скринку с платем и нас обоїх в город в ратуш забрал, а мы казали: «Если обоїх береш, то и худобу н[а]шу всю забери, албо сторожу постав», и он сторожа в дому нашему не оставивши в ратуши тиждень обоїх нас держал, и без нас обоїх убожества нашего готовых денег золотих восем, горїлки за одинадцят коп, оріхов четверїк рубль дань, соли за таяр, а в бодні платя и полотен мотков дванадцят коп на восем, сїна коп за шість возов болше десяти, все покрадено.

И от того часу безиспутно мене ниже писанного, он, Полїщенко,, двадцять друга недїля в ратуші по сей 737-й год марта 27 число держить, и вже трейчи близко не до смерти мене в ратуші прикованного, из своїми почтерами забивал единаго часу, что арестанти мене ратовали, невідомо которий з них: чи Полїщенко, чи его почтарі, арестанту руки порїзали (ибо его, брат Полїщенков меншїй, уже одного человека насмерть убиль), и в таком тяжком вязенню сидячи, золотих болше тридцяти на себе харчующис витратилем, а все, что потратилем, вірителем моїм, в кого позичаем, должен. Которіе ему, Полїшку, до очне говорили: «Нету нашего должника, албо нам за его кому он виноват поплати», но он, Полїшко, яко самоволен, без жадного суда тиранско мя мучит. Пан сотник наш конотопскїй казал ему, Полїшку: «Пусти сего ч[о]л[о]в[і]ка, напрасно держиш и неслушне безправедно мучиш», но он никого не слушаючи. Тепер идучи на Ленїю^б з мужиками прикажчиком, и мене з собою за шїю к возу прикованного нещадно мучачи и не даючи їсти попровадил. И хочай слушнїе поруки за себе до его повороту и до суда ему ставилем, нічего не слушает, хочет, чуть, к смерти мене самоволством прибить.

В такой моей обїді от Полїшка тиранской будучи й чи буду, что уже прибит в живых, прошу велможности вашей в невинности моей от рук Полїшкових // 4 Полїшкових указом велїть пану сотнику избавити, а діло тое о его худоби и о моей и о моем увиччїи судом розвести. Жену мою с прошенїем моїм посылаю и всенижайшїй естем раб.

Велможности вашей мнї едино надеждному добродїеву всенижайшїй раб
Конон Семиволиченко, козак и жител села Поповки

Резолюція: По слуханїї в суде полковом Ніжинском више писанного доношенїя опредїлили, послат к сотнику конотопскому ордер з сообщенїем з того доношенїя копїї, чтоб по оному в судї сотенном Конотопском учинено было разсмотренїе и крайное рїшенїе по указам ея імператорского величества и правам малороссїйским. А что челобитчик Семиволиченко чрез 22 неделї под караулом держится без рїшенїя діла и отвїтчик Полїщенко сотника не послушал, в том ему, сотнику, зганит. Марта 30 д[ня] 1737 году.

Арк. 2 – 2 зв., 4. Оригінал.

№ 15

1737 р., березня 30. Ніжин. – Ордер Ніжинського полкового суду конотопському сотнику Йосифу Костенецькому з вимогою відпустити з під варти незаконно утримуваного мешканця с. Попівка Конона Семиволиченка та розглянути його справу з мешканцем Кононом Федором Поліщенком в Конотопському сотенному суді. № 56

3 По титлі до сотника конотопського

По определению суда полкового Ніжинского велено послат з оногo суда к вам п[а]ну сей ордер с предложением, дабы вы по делу козака и жителя села Поповки Конона Семиволиченка з жителем конотопским Федором Поліщенком о забраніи им у него, Семиволиченка, скрині с платем и его самого и жени его ж в Конотопскую ратуш, и о покражи безвістности Семиволиченка и его жены в домі их имінія, и о держаніи самого Семиволиченка в ратуші в оковах чрез 22 неделі, о прикованіи его, Семиволиченка, за шию к возу, как помянутый Поліщенко ишол на Линію, и об учиненном им же, Полішком, над Семиволиченком [...] и о протчем, как в поданном от его, Семиволиченка, жени в полковой суд доношеніи пространно явствует, за тим доношенія при сем сообщается копія, заводном в сотенном Конотопском суді учинили рассмотрение и крайне рішеніе в немедленном времени по указам ея ім[ераторского] в[еличества] и правам малороссійским.

А что если Семиволиченко [...] а ратуші держится 22 неделі без рішения діла под караулом, и что вы п[а]н веліл помянутому Полішку Семиволиченка з под караулу отпустит, а он вас не послушал и с под аресту его, Семиволиченка, не пустил, як в скаржачого доношеніи показано, то за тое вам п[а]на з суд полковый ганит, ибо по указам всякіе діла велено вершит в немалом времени за [...] ис под команди тые вами не допускат, как командиру поступат, дабы оны были [...] послушны. Что же тем // **3 зв.** по сему учинится о том о виш вспом[ененом] в суд полковый Ніжин[ский] репортват, и сотнику конотопскому п[а]ну Йосифу Костенецькому¹ дано быст его кому при вас не порочно, учинит по сему непремінное исполненіе. З Ніжина марта 30 д[ня] 1737 году.

Подпись:

Судя полковый ніжинский Леонтий Грановский²

Писар полковый ніжинский Иван Кужич

В к[нигу] з[аписано] № 56.

4 зв. Діло козака поповского Конона Семиволиченка с конотопским Федором Поліщенком о заграблені[ї] скрині с платем.

Марта 30 д. 1737 году. № 24.

В сем делі номерованих листов 3.

Хоружий Евстрат Василенко

Арк. 3 – 3 зв. Чернетка.

СПРАВА № 3

1 Діло козаков сотні Конотопської села Шаповаловки жителя Касяна Андрущенко о завладінні всіми отческими грунтами братом его, Никитою Андрущенком же.

1740 году іюля 1 дня. № 1958
Полкового Ніжинського суда діло.

№ 16

1740 р., червня 29. – Позовне донесення мешканця с. Шаповалівка Конотопської сотні Касяна Андрущенко, подане до Ніжинського полкового суду, про незаконне привласнення його ниви та батьківських земель рідним братом Микитою Андрущенком

1а В суд полковий Ніжинський

Покорное доношеніе

Брат мой единокровний сотні Конотопської¹ села Шаповаловки козак и житель Никита Андрущенко от поля пахатного 12 дний, ниви при селі Шаповаловки лежачой прозиваемой Овсієвской мною, нижайшим, еще за живота матки нашей Евгениі Андріевой з набитих мною денег не от тепер купленной отнимает и владіть мене до оногo поля, також и до позосталогo поля, сінокоси и гаев отца нашего не допускает и немалое мні утісненіе и обиду в том самоволном отниманіи чинить. Хотяя же я, нижайший, с него, брата моего Никити, за такое самоволное его отнимание в сотеном Конотопском правленіи просил суда, то упомянутой брат мой Никита Андрущенко всегда криясь і сотенному правленію ослушним чинясь избігает, а мене видіть до оногo поля не допускает.

Того ради, о сем с покорностію моею в суд полковий Ніжинський доношу и прошу в сотенное Конотопское правленіе указом предложить, даби реченного брата моего Микиту Андрущенко сискав и в оном сотеном правленіи беспустно до окончанія того дела со мною содержано и учинено б било мні от него безволожитное и крайное рішеніе, як указы ея імператорского величества і права малоросискіе повелівають. 1740 году іюня 29 ч[исла].

О сем доносит сотні Конотопської казак села Шаповаловки жител Касян Андрущенко, а вмісто его, Андрущенко, неграмотного, по его прошенію
Нестер Лінников руку приложил

Помітка: Іюля 1 ч[исла] 740 году записав от [...] и доложить.

Резолюція: Слушав сего доношенія суд полковий Ніжинський опреділили, // **1а зв.** послат указ к сотнику конотопскому Іосифу Костенецкому с предло-

женієм, даби показаний в оном доношенні отвітчика, истцевого брата Никиту Андрущенка сискав в суд сотенний о завладінні самоволством истца Касяна Андрущенка купленною нивою и отческих грунтов учинено слідствие и рішення в самую сушую правду по указам и малороссийским правам, чтоб челобитчик Касян Андрущенко без получения по своему ділу в сотенном суді рішення в полковую канцелярію вперед не челобитствовал, и о том в ту канцелярію репортовать. 1740 года юля 1 дня.

Судя Грановский
Асаул полковий Володковский²

Арк. 1а – 1а зв. Оригінал.

№ 17

1740 р., липня 2. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду конотопському сотнику Йосифу Костенецькому з вимогою розшукати мешканця с. Шаповалівка Микиту Андрущенка і вчинити суд в Конотопському сотенному суді за незаконне привласнення ниви брата, Касяна Андрущенка, та батьківських земель

2 Указ ея і[мператорского] [величест]ва самодер[жици] всерос[ийской] из пол[кового] Ніжин[ского] суда сотнику конотопскому Іосифу Костенецькому з сотенною тамошною старшиною. Сего юля 1 д[ня] сотні Конотопской села Шаповаловки козак Касян Андрущенко в полковую Ніжинскую канцелярію подал доношеніе, а в оном виразил: брат де его, Андрущенко, родний оного ж села Шаповаловки козак Никита Андрущенко, поля пахатного на дванадцят дней, ниву при селі Шаповаловки лежачую прозиваемую Овсіевскую им, Касяном, за собствение свої денги купленную, отнимает у него и владіть оною нивою, також и позосталим отческим полем, сінокосом и гаями его не допускает и немалое ему в том утіснение и обиду чинить. А хотя де он, Касян, с него, брата своего Микити, за оное самоволство в сотенном Кролевецком правленіі¹ просил суда, точию де он, Микита, всегда криясь бігает, оному сотенному правленію якобы ослушен, и в том просил разсмотрения.

А понеже, по силі указов блаженной и вічностойной памяти Петра Второго² імператора и самодержца всеросійского в Рішителних пунктах изображенного³, во всяком діле [...] [...], сего числа по ея і[мператорского] [величест]ва указу и по определению полкового Ні[жинского] суда веліно послать к вам сей ея і[мператорского] [величест]ва указ и во оном предложит, даби ви по получении // **2 зв.** сего указа више показанного отвітчика истцевого брата Никиту Андрущенка сискав, в суд сотенний о више писанном завладінні самоволством помянутого Касяна Андрущенка купленною нивою и отческих грунтов учинили слідствие и решение в самую сушую

правду по ея і[мператорского] [величест]ва указам и малороссійским правам неотменно, дабы челобитчик Касян Андрущенко без уплачения по своему ділу [...] рішення полковую канцелярію впредь не челобит[ствовав], и что о том учинено будет, в полковую Ніжинскую канцелярию репортовали с обстоятельством. И сотнику конотопскому г[о]сп[о]д[и]ну Костенецкому з сотенною тамошнею старшиною о том відая, учинить по сему ея і[мператорского] [величест]ва указу. Дан в Ніжині 1740 года юля 2 дня.

Подпись

Арк. 2 – 2 зв. Чернетка.

№ 18

1740 р., липня 12. Конотоп. – Донесення конотопської сотенної старшини до Ніжинського полкового суду про небажання мешканця с. Шаповалівка Микити Андрущенко відповідати в Конотопському сотенному суді за позовом на нього брата Касяна Андрущенко щодо незаконного привласнення братової ниви та батьківських земель

3 В полковий Ніжинський суд

Покорное доношение

Указ ея імператорского величества самодержици всероссийской з полкового Ніжинского суда в сотеном Конотопском правленіи сего юля 8 ч[исла] получен, в котором велено по доношению козака сотні Конотопской жителя шаповаловского Касяна Андрущенко на брата его, Микиту Андрущенко, о завладінії оним Никитою его, Касянового, собственого пахотного купленого поля лежачого при селі Шаповаловки прозиваемого Овсієвского, також и по zostалих отческих полями, сіножатями і гаями, которими де онои Никита владіти Касянові не допускает і сотенному правленію якоби ослушен і всегда крияс бігаєт, і по силі оногo полкового суда велено в сотеном правленіи учинить обстоятельное слідствие і что о том вчинено будет, в полковую Ніжинскую канцелярию репортовали б с обстоятельством.

І оний ея імператорского величества присланий з полкового суда указ приводя во исполнение доносим, что, как прежде сего за помянутим Никитою Андрущенко в заводі з братом его, Касяном, послано било, которий не слушає сотеного правления іногда приедет в правление і появился мало бігаєт, а іногда послушав і не едет. Так і по сему указу за тім Никитою трижди послано, який когда явился, то приказано ему з сотеного правления до слідствия не сездит і по даче указу отвіт писмений дать, толко ж тот Никита сказовал: «Я де вашего суда не слушаю, но имію де ехатъ в суд полковий», которому во вірность слідствия і указ обявлен, но оний взяв указ і подержав в руках кинул о землю не вірачи оному, за которою прдерзость при челобитчику Касяну вдарено его в шию дважди і велено его потом не

пустить, покамест обявит отческую духовную, чили купчие іли свідителей, албо того продавца от кого они тую Овсіевскую ниву іміет. Також и опис отческих позосталих полев, сінокоси і гаев показать, точию же помянутий Никита Андрущенко не токмо в слідствие не похотіл за своїм упрямством вступить, но и невідомо куда зехал, за которим хотяй сколкокротне в село Шаповаловку посилаю, но не итит [...], а увідомился его ж брат, челобитчик Касян Андрущенко, // **3 зв.** что якобы отехал Никита в Ніжин. Того рады, при сем доношеніи з сотеного правления і Касяна для очной ставки в суд полковий отправлено, і о сем да благоволит суд полковий Ніжинский відать доносим.

У правления застаючие:

Писар сотенний конотопский Данило Торанский¹

Атаман конотопский Мартин Канювецъ

Писар ратуша конотопского Семен Семинов

З Конотопа.

Іюля 12 ч[исла]

1740 году.

Помітка: Под[ано] в суд пол[ковий] іюля 17 д[ня] 1740 году. Записав собщит к ділу.

На конверті: **4 зв.** В полковий Ніжинский суд

Покорное доношение

З благополучного міста Конотопа.

Слід від печатки

Арк. 3 – 4 зв. Оригінал.

№ 19

1740 р., липня 17. – Постанова Ніжинського полкового суду про відправлення в Конотопське сотенне правління повторного указу з вимогою вчинити суд в Конотопському сотенному суді над мешканцем с. Шаповалівка Микитою Андрущенко за позовом його брата Касяна Андрущенко про незаконне привласнення братової ниви та батьківських земель

4 1740 года іюля 17 д[ня], слушав сего доношенія в полковом Ніжинском суде опреділили, послат с оногo суда указ к сотнику конотопському з сотенною тамошнею старшиною указ с предосужденіем и предложит, дабы без всяких своїх непотребних отговорок и представлений с показанным отвітчиком Никитою Андрущенко сотенному правленію подкомандним віліли б више писанного заводного діла и рішеніи оногo поступи[ть] в силі ея імператорского величества указов и прав, так как с подкомандными поступат надлежит, не утруждая такими непорядки полковой к[анцеля]рії под опасе-

ніем штрафу и по силі прежде посланного к ним указа отвітчика взяв в суд сотений о завладінії самоволством у помянутого Касяна Андрущенко купленной ниви и отческих грун[тов] учинено слідствие и решение в самую правду без понаровки по указам и малороссийским правам под опасеніем за оплошност или поноровку штрафу и на самих их взисканія, а каким порядком оное діло рішено будет, о том в суд полковий репортовано б. Да при том указі и отвітчика предреченного Никиту Андрущенко туда ж в суд сотенний Конотопский отправить под караулом // **4 зв.** и о полученіи того указа с отвітчиком козаком Никитою Андрущенко под караулом в полковий суд також репортовано б.

Судія Грановский
Асаул Володковский

Арк. 4 – 4 зв. Оригінал.

№ 20

1740 р., липня 22. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду конотопській сотенній старшині з вимогою вчинити суд в Конотопському сотенному суді над мешканцем с. Шаповалівка Микитою Андрущенко за позовом його брата Касяна Андрущенко про незаконне привласнення братової ниви та батьківських земель

5 Указ ея і[мператорского] [величест]ва самодер[жици] всерос[ийской] из пол[кового] Ні[жинского] суда старшині сотенной конотопской у правленія тамошнего н[и]ні обретающейся. Сего іюля от 2 д[ня], по доношенію сотні Конотопской села Шаповаловки козака Касяна Андрущенко на брата его родного, оного ж села козака Никиту Андрущенко, о отниманіи у него, Касяна, им, Никитою, при том селі Шаповаловці поля пахатного им, Касяном, за свої д[е]нги купленного и о не допусканіи тім полем ему, Касяну, владіть и о протчем, по силі указу блаж[еного] и по достой[ной] памяти е[го] величества Петра Втораго, ім[ператора] и само[держца] всерос[ийского] в Рішителн[их] пунктах состоявш[омусь], указом ея і[мператорского] [величест]ва из пол[кового] Ні[жинского] суда к вам предложено, помянутого отвітчика истцевого брата Никиту Андрущенко сискав в суд сотенний о више писанном завладінії самоволством реченного Касяна Андрущенко грунтов учинит слідствие и решение в самую суцую правду по ея і[мператорского] [величест]ва указам и малоросійским правам, даби челобитчик, означенний Касян, без получения по своему ділу в сотенном том суді рішенія в пол[ковую] к[анцеля]рію вперед не челобитствовал.

А сего юля 17 ч[исла], доношеніем своїм в оній пол[ковий] суд ви пред // **5 зв.** ставляете, как де прежде того указа за помянутим Никитою Андрущенко в завод з братом его, Касяном, послано было, толко ж де Никита,

не слушаючи сотенного правління іногда придед и збіжить, а іногда и не едет. Так и н[и]ні за ним, Никитою, послано трожди, то когда де явился, веліно ему не сездит и отвітствоват, толко де он сказал: «Вашего суда не слушаю и имію де ехат в суд полковий» и протчие противности его, Никити, в том вашем доношеніі показани, и без відома де сотенного правління отехал в Ніжин и потому при оном же доношеніі и челобитчик Касян для очной ставки в суд полковий от вас прислан.

И сего числа по ея і[мператорского] [величест]ва указу и по определенію пол[кового] Ні[жинского] суда веліно послат к вам з оногo суда ис предосужденіем сей ея і[мператорского] [величест]ва указ [с] листом и предре[че]нного отвітчика [Н]икиту Андру[щ]енка отправит [по]д караулом [в] указі притвердит, даби ви по полученіі сего указа без всяких своїх непотребних отговорок и представлений с показанным отвітчиком Никитою Андрущенком сотенному правленію Конотопскому подкомандним в слідствіі више писанного с ним брата его, Касяна, заводного діла и рішеніі оногo поступили в силі ея і[мператорского] [величест]ва указов и прав малороссиских так, как // **б** с подкомандными поступат надлежит не утруждая так [...] непорядки полковой канцеляріі под опасением за то впред по указам штраф[у], неотмінно.

И по силі више писанного ея і[мператорского] [величест]ва ис пол[кового] Ніжинского суда, предписанного к вам указа, его, отвітчика, истцевого брата Никиту взяв в суд сотенный о више писанном завладеніі самоволством помянутого Касяна Андрущенко купленной ниви и отческих грунтов учинили слідствие и решение в самую сущую правду без всякіа на какую либо сторону поноровки по ея і[мператорского] [величест]ва указам и малоросіским правам всеконечно, под опасеніем же за оплошност или какую поноровку на якую сторону по ея ж і[мператорского] [величест]ва указам и правам малороссийским штрафа и на вас самих взисканія без упущенія непремінно, а каким порядком оны ж в сотенном Конотопском суде б рішено, о т[ом] оный суд полко[вий] репортовали б с обстоя // **б зв.** телством без укоснінія. И старшині сотенной конотопской о више писанном відая учинит по прежнему и сему ея і[мператорского] [величест]ва указам исполненіе неотліжно, а о полученіі сего указа с отвітчиком козаком Никитою Андрущенком под караулом в полковий суд також репортоват. Дан в Ніжині іюля 22 дня 1740 года.

Подпись:
Судія Грановский
Асаул Володковский

Примітка: Отправлен чрез козака сотні третий полковой¹ села Кладковки Семена Швидченка.

Арк. 5 – 6 зв. Чернетка.

№ 21

[1740 р., не раніше липня 24] – Свідчення про смерть позивача, козака с. Шаповалівка Конотопської сотні Касяна Андрущенка

7 Мертвой сотні Конотопской козак села Шаповаловки житель Касян Андрущенко в доме жителки ніжинской Марї Ивановой дочери вдови Поповни новоміской Янихи осмотреван и по осмотре на коїх з наповінанием Касяну не явилось, а жителствующие тамо Тишко Лантуш тесля с домашними объявили, что он, Касян, прибил к ним сего юля 17 ч[исла] и бив в суде полковом по нікоторому своему з братом его, Никитою, ділу, пришед того ж юля от 18 числа захоровал первіе на ноги, а потом и весь заболіл, сего юля против 24 умре не исповідован за тим, что знать нечаяс умрети духовного собі не желал, но ожидал з дому своего прибития с[и]на своего, и тамо хорую внезапно умре, на яком свідітелстве подписались.

Цилюрник полковий Григорий Трощинский, а вмiсто его неграмотного по его прошенію и за себе руку приложил канцелярист полковий Василь Пісковский

Арк. 7. Оригінал.

СПРАВА № 4

1 Діло сотні третьою полковою жителя ніжинського козака Андрія Проценка з тамошнім жителем ніжинським Яковом Костенком, о продажі за племянницею его Проценковою, Ганною, а его, Костенковою, женою по смерті її іменія.

1741 года генвара 14 д[ня]. З[аписан] в к[нигу] № 5.

По описі с ніжинской разправі № 20

№ 22

1741 р., січня 14. – Позовне донесення ніжинського козака Андрія Проценка на мешканця Ніжина Якова Костенка, подане до Ніжинської полкової канцелярії, про неправомірний розпродаж ним приданого (землі та нерухомості), яке позивач віддав своїй небозі Ганні, покійній дружині відповідача

2 В полкову Ніжинську канцелярію

Доношеніє

Доносит в оную полкову канцелярію сотні третьою полковою козак, житель ніжинській Андрій Проценко, на ніжинського жителя Якова Костенка, а в чом мое прошеніє, тому слують пункты:

1

Іміється у мене, нижайшого, племінниця Ганна, дочь родного моего брата Івана, и выдана была в замуж за помянутого Якова Костенка.

2

Оной своей племінниці опреділил был я для пропитанія її из своїх отческих наслідних грунтов, а именно: 1. двор в Ніжині на Новом місті; 2. огород на Магерках прозиваемый Словакувский; 3. Поля пахатного за Новим містом на Кучувщині на два дни; 4. на Кропивянском шляху на два дни с упругом; 5. у Ніжина озера на два дни и два упруги; 6. под Пироговским озером ниву на день; 7. гаіок у Бобрику прозиваемой Мазковщина; 8. в Ніжині у шевском ряду торговую комору; 9. сіножат на четире косарі в урочищи Химах.

3

Помянутая моя племінниця с реченним Яковом Костенком пожив лет с восем, прошлого // 2 зв. прошлого 1740 году в декабрі м[і]с[я]ці померла, а потомства по ней жадного не осталось.

4

Мененной же бывший мой зят Яков Костенко з показанных моих наслідних грунтов козачих продал неналежно посполитому ч[о]л[о]в[і]ку ні-

жинському, шевському цехмистру Андрію Костенку, комору у шевском ряду за восем рублей (а той коморі цена пяднадцят рублей), сіножат под Химами попу покровському Михайлу Медовниченку за четири рубли, и оные денги собі употребыл, поле визастановил жителю ніжинському, козаку сотні второй полковой Демку Данилченку за полпяста рубля, а протчіе грунта заводить в продажу людям и наміревает ті грунта спровад сойти з Ніжина на жилле в инные міста, чем мні в наслідних грунтах чинить немалую обиду.

Того ради и покорно прошу полковой Ніжинской канцелярії означених моїх наслідних грунтів, кої еще не проданы, продават ему, Костенку, запретит, а кої уже продани и заставлены више помянутим купцам, от тех грунтів отказат и оные, как наслідные привернут мні // **3** мні во владініе, и учинит мні о тех моїх наслідних грунтах учинит суд, як указы повелівають и малоросійськіе права гласять.

О сем просить козак и житель ніжинский Андрій Проценко.
Генвара 14 дня 1741 году

К сему доношению козак сотні третьей полковой житель ніжинский
Андрі[й] Проценко руку приложил

Номер входу: З[аписан] в к[нигу] под № 18.

Помітка: Получено 1741 году генвара 14 записав к делу.

Арк. 2 – 3. Оригінал.

№ 23

1741 р., січня 28. – Наказ Ніжинської полкової канцелярії мешканцю Ніжина Якову Костенку з вимогою прибути для допиту за позовом на нього ніжинського козака Андрія Проценка за неправомірний розпродаж приданого його покійної дружини

4 Тебі, города Ніжина жителю Якову Костенку, по полученіі сего явится в полковой Ніжинской к[анцеля]рії сего числа неотменно для отвітствія против доношенія на тебе от козака и жителя ніжинского сотні третьей полковой Андрія Проценка, о продаже табою неналежно данной им, Проценком, имініа за своєю племянницею, а твоею женою Ганною, которая уже умре и о протчем. 1741 года генвара 28 д[ня].

Подпись:

Полкове правление садержаніі

Демян Рубець¹

Федор Костенецкий²

За писара полкового Стефан Каневецкій

Арк. 4. Чернетка.

№ 24

1741 р., січня 30. – Допит відповідача, мешканця Ніжина Якова Костенка, за позовом проти нього ніжинського козака Андрія Проценка

5 1741 года генвара 30 дня. По више писанному полковой Ніжинской канцелярії против доношения козака и жителя ніжинского Андрія Проценка, ніжинский житель Яков Костенко допрашиван и сказал ниже слідующее:	
Вопрос	Отвіт
1	На 1
Сотні третой полковой Ніжинской козак и жител ніжинской Андріи Проценка имівшойся у его племянниці его, Ганні, дочері родного его брата Івана, которую он, Проценка, видал в замужже за тебе, Якова Костенка, определил ли еї из своїх отческих наслідних грунтов, а именно: двор в Ніжині на Новом місті, огород на Магерках прозиваемий Словакувскій, поля пахарного за Новим містом на Кучувщині на два дни, на Кропивянском шляху на два дни с упругом, у Ніжина озера на два дни и два упруги, под Пироговим озером ниву на день, гаїок у Бобрику прозиваемий Мазковщина, в Ніжині у шевском раду торговую комору і сіножат на чотири косарі в урочищи Химах?	Сотні третой полковой Ніжинской козак, житель ніжински[й] Андріи Проценка, имівшойся у его племянниці его, Ганні, дочері родного его брата Івана, которою не он, Проценка, видал в замуж же за его, отвітчика Якова Костенка, но видал еї в зумужество за его, Костенка, отчим еї, житель ніжинский, сотні первой полковой козак Роман Манзенко, а он, истець Проценка, определил еї из своих отческих наслідних грунтов, а именно: двор в Ніжині на Новом місті, огород на Магерках прозиваемий Словакувский, поля пахарного за Новим містом на Кутувщині на два дни, на Кропивянском шляху на два дни с упругом, у Ніжина озера на два дни и два упруги, под Пироговим озером ниву на день, гаїок у Бобрику прозиваемий Мазковщина, в Ніжині в шевском раду торговую комору і сіножат на чотири косарі в урочищи Химах. //
5 зв. Вопрос	Ответ
2	На 2
Помянутая его, истца Проценка, племянница с тобою, отвітчиком Костенком, прожив лет с восем, прошлого 1740 года в декабрі м[і]с[я]ці умерла ль, а потомства по ней жадного не состоялось ли?	Помянутая его, истца Проценка, племянница с ним, отвітчиком Костенком, пожив лет одинацят, а не восім, прошлого 1740 года в декабрі м[і]с[я]ці в 21 д[ень] померла, а потомства по ней жадного не состоялось.

<p style="text-align: center;">3</p> <p>Ти же, отвіччик Яков Костенко, з показаних его, истца Проценка, наслідних ґрунтов козачих продал ли неналежно посполитому ніжинському цехмистру Андрію Костенку комору у шевском ряду за вусім рублей, а тей де коморі ціна п'ятнадцять рублей, сіножать под Химами попу покровскому Михайлу Медовниченку за чотири рублі, и оніе денги собі употребил ли, так и поле все застановил ли //</p>	<p style="text-align: center;">На 3</p> <p>Он же, отвіччик Яков Костенко, з показаних его, істца Проценка, наслідних ґрунтов козачих никак не продавал комори у шевском ряду нікому, но тую комору продала за жизни своей жена его, Костенка, помянутая істцева племенница за відомом и позволеніем его, истца Проценка, дядка своего, посполитому чоловіку ніжинському, цехмистру Андрію Костенку, за восем рублей з двадцятма копійками, а ціни п'ятнадцяти рублей за ту комору не давал ніхто, и той ціна она не стоїть. Сіножать под Химами попу покровскому Михайлу Медовниченку не за чотири рублі, но за три рублі с полтиною, он, отвіччик Костенко, обще с тою ж своею женою, а истцевою племянницею, продал, і оніе денги ім отвіччиком //</p>
<p style="text-align: center;">6 Вопрос</p>	<p style="text-align: center;">Ответ</p>
<p>жителю ніжинському, козаку сотні второй полковой Демку Данилченку за полпята рубля, протчие же ґрунта заводиш ли в продажу людям и наміриваеш ли ті ґрунта спродав сойтить з Ніжина на жиле в инніе міста і чому, истцу, в наслідних его ґрунтах чиниш немалую обиду?</p>	<p>з оною ж его женою употреблени в господарстві. А поле не все застановил, но толко одну ниву на Пашковском шляху на два дни и на два упруги жителю ніжинському, козаку сотні второй полковой Демку Данилченку за полпята рубля, да огород на Магерках Словакувский уже давно застановлен, назад тому будет лет з сем за п'ят рублей попу занковскому Василю Агасовскому. Протчие ж ґрунта, а именно двор в Ніжині на Новом місті, поле за Новим містом на Кучувщині да на Крапивянском шляху, у Ніжина озера и под Пироговим озером, також гаіок у Бобрику иміється на лице всі в цілости, и оних ґрунтов он, отвіччик Костенко, в продажу</p>

	<p>никак не заводить никому и тое, что он, истець, показал, яко будто он, отвітчик, наміривает ті грунта спродав соитить с Ніжина на жиле в инние міста, то тое он, истець, написал в доношеніи на его, отвітчика, напрасно, ибо он, отвітчик, как тіх грунтов продавать, так с Ніжина сходить на жиле в иніе міста никуда никак не намірен и обиди ему, истцу, он, отвітчик, никак не чинить. І више писанное все сказал в правду.</p>
--	---

Під пунктами відповідей: К сему // допросу // вмісто жителя ніжинского Якова Костенка неграмотного, по его прошенію житель ніжинский Фома Онуфріев Будіцкий руку приложил.

Арк. 5 – 6. Оригінал.

№ 25

[1741 р., кінець січня – початок лютого]. – «Уліка» позивача, ніжинського козака Андрія Проценка, на допит відповідача, мешканця Ніжина Якова Костенка

7 Против допросу отвітчика ніжинского жителя Якова Костенка, истець, козак и житель ніжинській Андрій Проценко, в уліку сказал: Отвітчик Костенко показал в допросі, яко з определенних истцем Проценком умершой своей племеніці, а отвітчиковой жені грунтов, комору у шевском ряду продал не он, отвітчик, но ест жена, а сіножать под Химами продали обще он, отвітчик, з женою своею, а имено комору посполитому шевскому цехмистру Андрію Костенку за восем рублей с двадцятю копейки, а сіножать попу покровскому Медовниченку за три рублі с полтиною, и ті денги он, отвітчик, з своею женою употребил в господарство, а посля ниву на два дні з двома упруги на Пашковскому шляху застановил он, ніжинскому жителю Демку Данилченку за полпята рубля, да на Магерках огород Словакувский за пять рублей попу занковскому Адамовичу, протчіе же все грунта находятся вцілости. То з више писаних грунтов проданним коморі и синожаті, понеже оніе козачіе, подлежит ли бить при купцах, как велят указы и права, в том истец Проценко слагается на разсмотреніе полковой канцеляріи. Да й те грунта продани отвітчиком самим, а не з женою, а хотя на ту продажу склонилась может бить и его жена, істцева племіниця, однак она то принуждена учинить с приказу отвітчика Костенка, как мужа // **7 зв.** мужа своего, а ему, отвітчику

Якову Костенку, таких жениних ґрунтов продавати и до того жени своей принуждать не должно било, но еще хотя би жена его міла продавати, то би ему надлежало воспятить, ібо ті ґрунта продани для едних нужд его, Костенка, домових. Я ж и сам показал, что за ті ґрунта денги употреблени в общі в дому в господарство и ему, отвітчику Костенку, себе и жену свою, как мужу снабдівати било должно из своего труда и имінія, а жениних ґрунтов утрачати весма не надлежало, и для того истець Проценко просить, чтоб взятіе за показаніе проданіе ґрунта денги доправленни били на нем отвітчику и отдани истцу Проценку. Заставніе же ґрунта: поле на Пашковском шляху, которое замінено вмісто ниви, что у озера Ні[ж]ина ім, истцем, племіниці своей уступленной, да огород на Магерках, також и ті ґрунта, кої еще отвітчик показал не заставними, а имено двор в Ніжині на Новом мисті, поле за Новим містом на Кучувщині на два дні, на Кропивянском шляху нива на два дні с упругом, под Пирговим озером нива на день и гаіок у Бобрику Мазковщина вручени били во владініе ему, истцу Проценку, как правному насліднику, ібо означеніе ґрунта он, истець, своей племениці мировою роспискою хотя і уступил бил во владініе, однак // 8 однак по смерти еї за неимініем по ней наслідников ті ґрунта, как никому духовною от нея не отписани, принадлежат на его, истца, а отвітчику до тіх ґрунтов и діла нет. О взятих же ім, отвітчиком, денгах на заставу више писаних ґрунтов: поля на два дні и на два упруги и огорода на Магерках, реченіе козак Данілченко и поп занковскій Адамович відалися б і с ним, отвітчиком, Костенком. И болше сего истець Андрій Проценко в уліку сказати ничего не иміет.

К сей уліки Андрій Проценко руку приложил

Арк. 7 – 8. Оригінал.

№ 26

[1741 р., кінець січня – початок лютого]. – Виправданія відповідача, мешканця Ніжина Якова Костенка, на «уліку» позивача, ніжинського козака Андрія Проценка

9 Истца Андрія Проценка улики слухав, отвітчик Яков Костенко во оправданіе сказал: Комору у шевском ряду, что не он, отвітчик, сам продал, но его жена, челобитчикова племінница, а денги они, отвітчик с женою, отобрали собою вкупі, в том он, отвітчик, шлется во свідітелство на купца той комори, шевского цехмистра Андрія Костенка, а что истець Проценко в уліки своей просить, чтоб за проданіе ґрунта д[е]нги на нем отвітчику били доправлени і отданни ему, истцу, а заставніе и еще не проданніе ґрунта привернени б били ему во владініе, і о денгах взятих на заставу ґрунтов заставщики зналися б из ним отвітчиком, то противо того отвітчик просить на себе разсмотренія, дабы так за проданніе ґрунта денги на нем отвітчику

били не доправлени, яко и грунта заставніе и еще не проданіе отдани были ему, отвітчику, во владініе для того, что взятіе за проданную камору восем рублей и двадцять копіек денги издержани, а имено три рубли на веселе истцевой племениці, как она ишла в замуже за него, отвітчика, за три рубли она ж, его, істцева племіниця, исправила собі гусарку китаевую¹, которая гусарка уже ветхая і нині на лице иміється, а одинадцять золотих купец оной комори цехмистр Костенко не доплатил и удержал собі в отворот издержаних им денег на оправку оной комори, а денги полчварта рубля за сіножать проданную да взятіе на заставу огорода пять рублей и ниви полпята рубля издержал он, отвітчик, на препитаніе жени своей и на лікарства для еї, как она была болна в тяжком калітстві гостцевом² // **9 зв.** і лежала вся у ранах чрез десять літ. Да еще на то он, отвітчик, из женою своею задолжился истцевой сестрі, дівці Марії пять рублей, о яком калітстві відають ніжинскіе жители Тимуш Снісар, Іван Вороній, Грицко, Дикої зять, вдова Микитиха Рябчиха і дівка Вівдя Місяцювна, и на оних отвітчик во свідителство зсилається. А на грунта, якіе иміються еще не проданіе, он, отвітчик, надіясь, что будуть при нем, заняв у людей денег издержав на поминовеніе жени своей, истцевой племіници много, о яких денгах при сем он, отвітчик, сообщает іменній реестр. Да к тому ж істець Проценко о всех грунтах прошлого 1740 году сентября 21 д[ня] дал от себе мировую росписку і в оной росписки от крунтов поступлених им племіниці себе отчуждил, а утвердил, чтоб тім грунтам і по смерти оной, его племіниці, быть при отвітчику, в которой росписки отвітчик при сем сообщает копію, зачем он, отвітчик, и духовного запису от жени своей, а истцевой племіниці, при смерти еї не требовал. І болше сего отвітчик Костенко во оправданіе сказать ничего не иміет.

К сему оправданію вмісто Якова Костенка неграмотного, по его прошенію обиватель веркиевский Дмитро Зімницький руку приложил

Арк. 9 – 9 зв. Оригінал.

№ 27

1740 р., вересня 25. – Розписка ніжинського козака Андрія Проценка та його сестри Мар'ї про рівномірний розподіл родинних угідь з їхньої небогою Ганною, дружиною Якова Костенка, із зобов'язанням в подальшому не турбувати її особисто та родину з цього приводу

11 Копія

Року тисяча семсот четиредесятого міс[я]ця сентября двадцятпятаго дня

Ми, ниже подписавшиесь, козак сотні третьей полковой житель ніжинскій Андрій Проценко и родная его сестра, девка Маря Василева дочь, иміли спор с жителкою ніжинскою новоміскою с Ганною Ивановою дочерю Яковихою Костенковою, н[а]шею братовою, в неравном владінії оставшихся нам отче-

ских, а ей, Яковисі, по отцу дідовских наслідних ґрунтов, і нехотя быть болш в спорі і турбачіі доброволно сами между собою прилюдне о тех наслідних ґрунтах учинили равномірной поділ, по которому должны быть ґрунта, а именно: (1.) при братовой нашей Яковисі Костенековой в Ніжині двор на Новом місті поміж двор мене, Андрія Проценка, і огород на Магерках, поміж огород попа спаского Іоанна, прозваемые Словакувские, поля за Новим містом на Кучовщині на два дни, на Кропивянском шляху поля на два дни з упругом, у озера Ніжина нива на два дни і на два упруги, да под Пироговим озером нива на день, гайок у Бобрику прозиваемий Мазковщина, а к тім ґрунтам продала она // **11 зв.** она, Яковиха, у шевском ряду комору міськую и сіножатку на чотири косарі в урочищи Химах под Биляховом хутором; (2.) при мні, Андрію Проценку, в Ніжині на Новом місті двор, гді сам живу, поля за Крупицкою баштою поміж поле покровского попа Медовниченка на чотири дни і у шевском ряду комора, да продал я гай в урочищи Химах да у Бобрику гай и лісок; (3.) на мене, Марю, Василеву дочь, в Ніжині на Новом місті плець подлі толочка, поля за Новим містом в урочища Ковбані на четире дни, комора у шевском ряду, да при обоіх нас, Андрію и Марії, особливо іміют быть пополам за Новим містом в урочищи Кучувщині нива на два дни і подварок¹ в Ніжині на Шолудковой улиці. І по оному поділу показаними припалими в паі нам ґрунтами, ми, Андрій Проценко і его сестра Маря, будучи контенти, до тіх ґрунтов, якие више сего показано, в поділі братовой н[а]шей, Яковисі, впредь утручатись не повинни, і за оние ми и наслідники Андрієви також и Маріни если вперед будут турбовать еї, Яковихи, також и мужа еї, Якова Костенка, турбовать не повинни вічними часи, и хто би по Б[о]жию изволению // **12** изволению иміла первие приключитис смерти братовой нашей, однак припалие ей ґрунта должны зоставать и по смерти еї при ей мужу, а нашему зятю Якову Костенку. Ежели она ті ґрунта ему духовную отпишеть і обовязується, что ежели би за оные ґрунта еї братовую нашу міли турбовать, заплатит вини двадцят рублей денег, и во верность више писаного для лутшой твердости даем ей братовой н[а]шей при нижей писанних свідителех сей запис и подписуемся.

К сему запису за себе і за свою сестру Марию по еї прошенію козак і житель ніжинский Андрій Проценко подписался
К сему доброволному роздільному запису, по прошенію Анни Костенковой и Андрія Проценка, по свойству подписался во свідителство Леонтий Грановский, судия полковий ніжинский
С подленным записом читал канцелярист Семен Сомчевский²

Примітка: **12 зв.** Више писанного запису копію при ділі оставит[ь], а подленный воспринял отвітчик Як[ов] Костенко и росписался.

Вмісто его, Якова К[осте]нка, неграмотного, по его прошенію обивате[ль] містечка Веркїєвка Іван Гриценко руку приложи[л]

Арк. 11 – 12 зв. Копія.

№ 28

1741 р., лютого 11. – Реєстр коштів, потрачених відповідачем, мешканцем Ніжина Яковом Костенком, на поминання покійної своєї дружини, доданий ним при виправданні

10 Реєстр отвіччика Якова Костенка, скільки на поминовеніє жєни єго, отвіччика, а истициной племиници, витратил готових денег, о том ниже значить. 1741 года февраля 11 д.		
На погребеніє єя:	рублей	копеек
На позвоне дал двадцят копієк.		20
За псалтир дякови двадцят копієк.		20
На молодики дал пять копієк.		5
Священникам заплатил пятнадцят копієк.		15
Дякови за похорон шесть копієк.		6
Понамару дві копейки.		2
На поминаніє первого обіда:		
Хліба купил за тридцят копієк.		30
Риби за сорок копієк.		40
Горілки купил за рубля и дві копейки.	1	2
Соли и круп купил за шесть копієк.		6
В цех дал десять копієк.		10
Купил меду патоки за шестнадцят копієк.		16
Бражки купил за десят копієк.		10
Свіщей воскових и лоевих за двацят копієк.		20
І того на погребеніє і на поминовеніє:	3	2
На другой обід:		
Купил горілки за два рублі.	2	
Хліба купил за тридцят дві копейки.		32
Купил мяса за шестьдесят копієк.		60
За панахиду священникам, дакам и понамару пятьдесят копієк дал		50 //
10 зв. Да на тот же другой обід:	рублей	копеек
Булок до церкви за пят копієк.		5
Кромі горілки напитку за десят копієк.		10
Ладану на оба обіди за пят копієк.		5
І того на другой обід:	3	62
А на оба обіда і на поминовеніє:	6	64
Да сверх того, еще за живота жена єго, отвіччика, когда он бил в поході, то взяла на лікарство денег у своего отца рубль і сорок копієк, і оніє денги подлежит еще уплатит.	1	40

За ея ж, покойную, он, отвітчик, жену свою за сорокоуст уплатить шесть рублей надлежит.	6	
И всего всіх денег с поминовением:	14	4

К сему реестру вмiсто Якова Костенка неграмотного, по его прошенiю обивател веркиевский Дмитро Зiмницкий руку приложил

Арк. 10 – 10 зв. Оригiнал.

№ 29

1743 р., березня 18. – Постанова Нiжинського полкового суду по справi за позовом нiжинського козака Андрiя Проценка на мешканця Нiжина Якова Костенка про необхіднiсть допитати свiдкiв, мешканцiв Нiжина Тимоша Снiсара, Iвана Вороного i Грицька, Дикої зятя

13 По указу ея iмператорскаго величества, в полковом Нiжинском судi слушав дiла козака сотнi третьей полковой жителя нiжинского Андрiя Проценка, о продажi его наслiдних отческих грунтов нiжинским жителем Яковом Костенком, данних им, Проценком, за женою его, Костенка, а своею племiнницею Ганною, родного брата его дочерю, которая за ним, Костенком, будучи в замужi без потомства умре и о протчем, определiено показаних в том дiлi свiдителей, нiжинских жителей Тимоша Снiсара, Iвана Вороного и Грицька, Дикої зятя, для допросу сискат в суд полковий и для сиску оних послат по наказу нарочного послiщика, и как они, свiдители, сискани будут, то их по тому дiлу в чем надлежит допросив, оне допроси доложит к слушанию, а показаних же в том дiлi во свiдительство нiжинских жителей вдову Микитиху Рибчиху и дiвку Вовдю Мiсяцовну, от оногo свiдительства отставит для того, что в книги «Порядку»¹ в части третьей² на листi сто тридцят семом // **13 зв.** напечатано: «Невiсти свiдчити не могут, ибо оние есть отминни в словах, а свiдотства разнiе выдавают». 1743 году марта 18 дня.

Асаул полковий Володковский
Сотник дiвикий Яков Селецкий³
Сотник iвангородский Матвiй Кониский⁴

Арк. 13 – 13 зв. Оригiнал.

№ 30

1743 р., березня 18. – Наказ Нiжинського полкового суду посильному Василю Бантошу з вимогою доставити до суду мешканцiв Нiжина Тимоша Снiсара, Iвана Вороного i Грицька, Дикої зятя для свiдчень по справi за позовом нiжинського козака Андрiя Проценка на мешканця Нiжина Якова Костенка. № 114

14 Наказ

Из суда полкового Ніжинского послещику Василю Бантошу

Приняв тебе сей наказ, итти в доми ніжинских жителей Тимоша Снісара, Івана Вороного и Грицька, Дикої зятя, и оних позвав представит в суд полковій по ділу ніжинского жителя Якова Костенка с козаком и жителем ніжинским Андрієм Проценком во свідителство к оправданію оногo Костенка о болізни умершой жени его. 1743 году марта 18 д[ня].

Асаул Володковский

Сотник дівицкий Яков Селецкий

Сотник івангородский Матвій Кониский

Писар суда полкового Ніжинского Федор Стефанов

Канцелярист Демян Андреев

З[аписано] в к[нигу] № 114.

Арк. 14. Оригінал.

№ 31

1743 р., березня 23. – Свідчення свідків Тимоша Снісара, Івана Вороного і Грицька, Дикої зятя в Ніжинському полковому суді по справі за позовом ніжинського козака Андрія Проценка на мешканця Ніжинина Якова Костенка про хворобу дружини останнього Ганни

15 1743 года марта 23 дня. По определению полкового Ніжинского суда, жители ніжинские Тимуш Сніцар, Іван Вороний о болізни козака и жителя ніжинского Якова Костенка жени его, Анни, в оном полковом суді во свідителство показали в допросі ниже слідующее:	
Вопросы	Ответы
Ти, Тимуш Сніцар, відаеш ли, что ніжинского жителя, козака Якова Костенка, жена его, Анна, за ним, Костенком, в замужі будучи болізнавала л чрез десять літ и на какую імено болізнъ болізнавала?	Он, Тимош Сніцар, відает заподлинно, что означенного козака, жителя ніжинского Якова Костенка, жена его, Анна, будучи в замужі за ним, Яковом Костенком, болізнавала чрез десять лет, а именно на гостець и били на ногах и на боках и на шії рани, и сие сказал в самую истину и на том подписался. К сему допросу вмісто жителя ніжинского Тимоша Сніцара неграмотного, по его прошенію житель безугловский Яков Григоріев руку приложил.

Ти, Іван Вороний, відаєш ли, что козака и жителя ніжинского Якова Костенка, жена его, Анна, будучи за ним Костенком, в замужії, била ль болна //	Он, Іван Вороний, відаєт, что козака, жителя ніжинского Якова Костенка, жена его, Анна, била болна, а чрез колко год болізнавала, он, Іван Вороний, не відаєт, и болізнавала на гостець, в якої болізни и умре, //
15 зв. Вопросы	Ответы
и через десят ли літ болізнавала, и на какую імено болізнъ?	и виш писанное в сем допросі он, Іван Вороний, сказал по самой истині, в том и подписался. К сему допросу вмісто жителя ніжинского Ивана Вороного неграмотного, по его прошению житель конотопский Федор Ризников руку приложил
Ти, Григорий, Дикої зять, відаєш ли, что ніжинского жителя Якова Костенка жена его, Анна, будучи за ним, Костенком, в замужі, болізнавала л чрез десят літ и на какую іменно болізнъ болізнавала?	Он, Грицко, Дикої зят, відаєт, что ніжинского козака Якова Костенка жена его, Анна, била болна, а чрез десят літ, он того не відаєт, а толко знаєт о той его, Костенка, женной болізни один год, и болізнавала она, Ганна, на гостець, и сие сказал в самую правду на том и подписался. К сему допросу вмісто жителя ніжинского Грицка, Дикої зятя неграмотного, по его прошению житель ивангородский Иван Никифоров с[и]н Ефименко руку приложил

Резолюція: 1746 году февраля 26 ч[исла], по слуханії више писанного діла, суд полковий Ніжинский приказали учинит со всего оногo діла виписку и веліть на оной тим челобитчику, // **16** яко и отвїтчику подписатся, и виписав с указов ея імператорскаго величества и прав малоросійских приличние пункты представит к слуханію.

Судія полковий Леонтий Грановский
Писар полковий Васил Кулаковський¹

Арк. 15 – 16. Оригінал.

[1746 р., кінець лютого – початок березня]. – Випис Ніжинського полкового суду по справі за позовом ніжинського козака Андрія Проценка на мешканця Ніжина Якова Костенка про незаконний продаж угідь, які отримав відповідач як придане його покійної дружини Ганни, небоги позивача

17 В суді полковом Ніжинском

Виписанно

В доношенії истца, козака сотні третьої полкової жителя ніжинського Андрія Проценка в полкову Ніжинську канцелярію прошедшого 1741 году генвара 14 дня на ніжинського ж жителя Якова Костенка поданном написано: Імїлась у него, истца, племеница его, Анна, дочь родного его, истцева брата Івана, и видана била в замуже за помянутого Якова Костенка, и онои, своеи племениці, опредїлил он, истець, для препитания єї из своїх отческих наслідних ґрунтов, а имено: 1. двор в Ніжині на Новом місті; 2. огород на Магерках, прозиваемий Славокувский; 3. поля пахатного за Новим містом на Кучовщині на два дни, на Кропивянском шляху на два дни с упругом; 5. У Ніжина озера на два дни и на два упруги; 6. под Пироговим озером ниву на день і гаек у Бобрику прозиваемий Мазковщина; 8. в Ніжині у шевском ряду торговую комору; 9. сіножат на чтири косарі в урочищи Химах. И оная его, истца, племеница с отвітчиком Яковом Костенком пожив лет с восем, прошлого 1740 году в декабрі м[іся]ці померла, а потомства по ней жадного не осталось. Оной же его, истца, зят Яков Костенко, з показаних его, истца, наслідних ґрунтов козацких продал неналежно посполитому чоловіку, шевскому цехмистру Андрію Костенку комору у шевском ряду за восем рублей, а той коморі цена // 17 зв. пятнадцят рублей, сіножат под Химами попу покровскому Михайлу Медовниченку за чтири рублі, и оние денги себї потребил. Поля все заставил жителю ніжинскому, козаку сотні второй полкової Демку Данилченку, а протчие ґрунта заводит в продажу людям и наміревает ті ґрунта спродав сойти с Ніжина на пожиле в иние места, в чем ему, истцу, в наслідних ґрунтах чинить немалую обиду. И оним доношением просил истець оних его наслідних ґрунтов, кої еще отвітчиком не продани, продават ему, отвітчику, запретит, а кої уже продани и заставлени, више помянутим купцам от тех ґрунтов отказат и оние, как наслідние, привернуть ему, истцу, во владїние и учинит о тех его, истца, наслідних ґрунтах суд, как указы повелївають и малороссийские права гласят.

І того ж году генвара 28 дня, посланим з полкової Ніжинської канцелярії ордером к отвітчику, жителю ніжинскому Якову Костенку, велено, даби он для отвітствия против више писаного доношения явился в полкову канцелярію оногo ж генвара 28 числа.

А в допросі помянутого отвітчика Костенка показано: Он, Андрій Проценко, имівшойся у него племениці, а его, отвітчика, жени, брата его родного Ивана Анни не он, истець, выдавал в замуже за его, отвітчика, но очим еї, житель Ніжинский сотні первой полковой козак Роман Мазненко, а он, истець Проценко, опреділил ей с своїх отческих наслідних грунтов, а имено двор в Ніжині на Новом місті, огород на Магерках прозиваемий Словокувский, поля пахатного // 18 за Новим містом на Кучовщині на два дни, на Кропивянском шляху на два дни с упругом, у Ніжина озера на два дни и два упруга, под Пироговим озером ниву на день, гаіок у Бобрику прозиваемий Мазковщина, в Ніжині в шевском ряду торговую комору, сіножат на чтири косарі в урочищи Химах. Помянутая ж его, истца Проценка, племенница с ним, отвітчиком Костенком, пожив літ одинадцять, а не восім, прошлого 1740 году в декабрі м[іся]ці в 21 день померла, а потомства по ней жадного не осталось. Он же, отвітчик Яков Костенко, з показаних его, истца Проценка, наслідних грунтов козачих никаких не продавал, комори у шевском ряду никому, но тую комору продала за жизни своей жена его, Костенка, помянутая истцева племеница за відомом и позволением его, истца Проценка, дядка своего, посполитому чоловіку ніжинскому цехмистру, Андрію Костенку, за восем рублей з двадцятма копійками, а ціна пятнадцять рублей за ту комору не давал ниhto, и той ціни она не стоїть. Сіножат под Химами попу покровскому Михайлу Медовниченку не за чтири рублі, но за три рублі с полтиною, он, отвітчик, обще с тоєю ж своею женою, а истцевою племянницею, продал и оние денги им, отвітчиком, з оною ж женою его употребилени в господарстві. А поле не все застановил, но толко одну ниву на Пашковском шляху на два дни и на два упруги жителю ніжинскому, козаку сотні второй полковой Демку Данилченку, за полпята рубля, да огород на Магерках Славокувский уже давно заставлен, назад тому будет літ з сем, за пят рублей попу занковскому Василю Агасовскому. Протчие ж грунта, а имено двор в Ніжині на Новом // 17 зв. місті, поле за Новим містом на Кучовщині да Кропивянском шляху и у Ніжина озера и под Пироговим озером, також гаіок у Бобрику иміється на лице всі вцілости, и оних грунтов он, отвітчик Костенко, в продажу никак не заводил никому, и тое, что он, истець, показал, яко будто он, отвітчик, наміривает ті грунта спродав сойтит с Ніжина на жиле в иние места, то тое он, истець, написал в доношеніи на его, отвітчика, напрасно, ибо он, отвітчик, как тіх грунтов продавать, так с Ніжина сходит на жиле в иние места никуда никак не намірен, и обиди ему, истцу, он, отвітчик, никак не чинить.

В уліки истца Андрія Проценка показано: Отвітчик де Костенко показал в допросі, яко з опреділених истцем Проценком умершой своей племянниці, а отвітчиковой жені грунтов, комору у шевском ряду продал не он, отвітчик, но его жена, а сіножат под Химами продали обще он, отвітчик, з

женою своєю, а імено комору посполитому цехмистру Андрію Костенку за восем рублей з двадцятью копейками, а сіножать попу покровському Медовниченку за три рублі с полтиною, и ті денги он, отвітчик, з женою своєю употребил в господарство, а с поля ниву на два дні з двома упруги на Пашковском шляху застановил он, отвітчик, ніжинському жителю Демку Данилченку за полпята рубля, да на Магерках огород Словакувский за пять рублей попу занковскому Адамовичу, протчие же всі ґрунта находятся вцілости, то з више писаних ґрунтов // 19 проданим коморі и сіножаті, понеже оние козацкие, подлежит ли бити при купцах, как велять указы и права, в том истець Проценко слагается на рассмотрение полковой канцелярії. Да и ті ґрунта продани отвітчиком самим, а не з женою. А хотя на ту продажу склонились может бити и его жена, а истцева племениця, однак она то принуждена учинить с приказу отвітчика Костенка, мужа своего, а ему, отвітчику Якову Костенку, таких женских ґрунтов продават и до того жени своей принуждать не должно било, но еще хотя би и жена его міла продават, то би ему надлежало воспятит, ибо ті ґрунта продани для единих нужд его, Костенка, долгових, як и сам показал, что за ті ґрунта денги употреблены в общі в дому в господарство, и ему, отвітчику Костенку, себе и жену свою как мужу снабдивать било должно из своего труда и иміния, а жениних ґрунтов утручат весьма неналежно. И для того истець Проценко просит, чтоб взятое за показанние продание ґрунта денги доправлены били на нем отвітчику и отдани истцу Проценку. Заставніе же ґрунта: поле на Пашковском шляху, которое замінено вмісто ниви, что у озера Ніжина, им, истцем, племениці своей уступлено, да огород на Магерках, також и ті ґрунта, кої еще отвітчик показал не заставленими, а імено двор в Ніжині на Новом місті, поле за Новим містом на Кучовщині на два дні, на Кропивянском шляху на два дні с упругом, под Пироговоим озером нива на день и гаіок у Бобрику Мазковщина вручени били во владіние ему, истцу Проценку, как правному насліднику, ибо означение // 19 зв. ґрунта он, истець, своей племениці мировою роспискою хотя и уступил бил во владіние, однак по смерти еї за неимінием по ней наслідников ті ґрунта, как никому духовною от нея не отписани, принадлежат на его, истца, а отвітчику до тіх ґрунтов и діла ніт. Отнятих же им, отвітчиком, денгах на заставу више писаних ґрунтов: поля на два дні и на два упруга и огорода на Магерках, речение козак Данилченко и поп занковский Адамович відалися б ис ним, а не отвітчиком Костенком.

В оправданії отвітчика Костенка показано: Комору у шевском ряду, что не он, отвітчик, сам продал, но его жена, челобитчикова племениця, а денги он, отвітчик, з женою отобрали обое вкупі, в том он, отвітчик, шлется во свідителство на купця той комори, шевского цехмистра Андрію Костенка. А что істець Проценко в уліки своей просить, чтоб за проданние ґрунта денги на нем отвітчику били доправлены и отдани ему, истцу, а заставніе

еще не продание грунта привернени б били ему во владіние, и о денгах взятых на заставу грунтов заставщики зналися б и з ним отвітчиком, то противо того отвітчик просит на себе разсмотрения, даби так за проданние грунта денги на нем отвітчику били не доправлени, яко и грунта заставние, и еще не проданние отдани били ему, отвітчику, во владіние для того, что взятие за проданую комору восем рублей и двадцят // **20** копіек денги издержани, а имено три рублі на веселе истцевой племениці, как она ишла в замуже за него, отвітчика, за три рублі она ж, его, истцева племеница, исправила себѣ гусарку китаевую, которая гусарка уже ветхая и нині на лице иміється, а одинадцят золотих купець оной комори цехмистер Костенко не уплатил и удержал себѣ в отворот и здержаних им денег на оправку оной комори, а денги полчварта рубля за сіножат проданную да взятие на заставу огорода пят рублей и ниви полпята рубля издержал он, отвітчик, на пропитание жени своей ж и на лікарства для еѣ, как она была болна в тяжком калітстві гостцевом, и лежала вся у ранах чрез десят літ. Да еще на то ж он, отвітчик, из женою своею задолжился истцевой сестрі дівці Марії пят рублей, о яком калістві відають ніжинские жителі Тимуш Снісар, Иван Вороний, Грицко, Дикої зят, вдова Микитиха Рибчиха и дівка Вувдя Мисяцковна, и на оних отвітчик во свідителство зсилається. А на грунта, какие иміються еще не продание, он, отвітчик надіяс, что будут при нем заняв у людей денег и іздержав на поминование жени своей, истцевой племениці много, о яких денгах при том своем оправдании он, отвітчик, сообщил имений реестр. Да к тому ж истець Проценко о всех грунтах прошлого 1740 году сентября 25 дня дал от себе мировую росписку и в оной росписки от грунтов поступлених им племениці себе отчуждил, а утвердил, чтоб тім грунтам и по смерти оной его племениці // **20 зв.** бить при отвіти, с которой росписки отвітчик сообщил копию, зачем он, отвітчик, и духовного запису от жени своей, а истцевой племениці, при смерти еѣ не требовал.

А в сообщенном от отвітчика Якова Костенка реестрі, сколько витраченных им, отвітчиком, на поминование жени его, отвітчика, а истцевой племениці, готових денег издержано, написано: А имено: на погребение на позвоне двадцят копеек; за псалтир дякови двадцят копеек; на молодики пят копеек; священникам пятнадцять копеек; дякови за похорон шест копеек, понамару дві копейки; на поминание первого обіда хліба купил за тридцят копеек, риби за сорок копеек, горілки за рубля и дві копейки; соли и круп за шест копеек; в цех десят копеек; меду патоки за шестнадцят копеек; бражки за десят копеек; свіщей воскових и лоевих за двадцят копеек. На другой обід: горілки за два рублі, хліба за тридцят дві копейки, мяса за шестьдесят копеек, за панахиду священникам, дякам и понамару пятьдесят копеек. Да на тот же другой обід булок до церкви за пят копеек, кромі напитку за десят копеек, ладану на оба обіди за пят копіек. Да сверх того, еще за живота жени

его, отвітчика, когда он, отвітчик, бил в поході, то взяла на лікарство денег у своего отца рубль и сорок копіек, и оние денги еще подлежит уплатить за нея ж, жену, ему, отвітчику, за сорокоуст уплатит шест рублей надлежит. И того всіх денег четырнадцат рублей и четири копійки. //

21 В розділном запису истца Андрія Проценка и сестри его, Мариї, учиненом между ими в поділки грунтах, данном отвітчика Якова Костенка жені его, Анні, 1740 году сентября 20 дня, между протчіим написано: 1. братовой истцевой, а отвітчиковой жені, в Ніжині двор на Новом місті поміж двора истца Проценка, и огород на Магерках поміж огорода попа спаского Иоана, прозиваемий Словакувские, поля за Новим містом на Кучовщині на два дни, на Кропивянском шляху поле на два дни з упругом, у озера Ніжина нива на два дни и на два упруги, да под Пироговим озером нива на день, гаіок у Бобрику прозиваемий Мазковщина, которим записом истець и сестра его обовязались, что они, истець и сестра его, впредь в тот поділ утручатись не повини и за оние, как истець, так и сестра его и наслідники их, не должни еї, отвітчика жену, и мужа еї, реченого отвітчика Якова Костенка, о тіх припалих грунтах турбоват вічними часи. Хто би по Божею изволенію первие приключитись смерть братовой их, а отвітчиковой жені, однак де припалие ей грунта должни зоставать и по смерти еї при ея мужу, а истцевому зятю помянутому Якову Костенку, ежели де она ті грунта ему духовною отпишет, а буди б за оние грунта оную отвітчикову жену, а истца братовую, міли турбовать, повини заплатит // **21 зв.** вини двадцят рублей денег. На котором доброволному розділному запису подписался во свідителство судия полковий Леонтий Грановский.

А по состоявшемся 1743 года марта 18 дня в суді полковом Ніжинском определению, веле показаних в том ділі свідителей, ніжинских жителей Тимоша Снісара, Ивана Вороного и Грицка, Дикої зятя, для допросу сискат в суд полковий, и для сиску оних послат по наказу нарочного послщика, и как сискани будут, то в чем подлежит по тому ділу допросит и оние допроси доложить к слушанию. Показаних же в том ділі во свідителство ніжинских жителей вдову Микитиху Рибчиху и дівку Вовдю Мисяцовну от оного свідителства отставит для того, что в книги «Порядку» части третьей на страниці сто тридцят семом напечатано: «Невісти свідчити не можуть, ибо оние есть отмінни в словах, а свідотства разние видавають».

И за силу оного определения того ж году марта 18 дня, нарочний послщик Василь Бартош по више писаних в том определеніи свідителей и послан бил.

И по сиску виш писаних свідители о болізни отвітчика Якова Костенка жени его, Анни, допрашивани, а в допросах своїх показали: //

22 А имено Тимоша Снісара:

Он, Снісар, заподлино відаєт, что означенного отвітчика жена его,

будучи в замухи за ним, Яковом Костенком, болізнавала чрез десять літ, а имено на гостець, и били на ногах, на боках и на шиї рани.

У Ивана Вороного:

Что відаєт он, яко Якова Костенка жена его была болна, а чрез сколько год болізнавала, он, Вороний, не відаєт, а болізнавала де на гостець, в якої болезни и умерла.

У Грицка, Дикої зятя:

Відаєт он, Грицко, что отвітчика Якова Костенка жена его была болна, а чрез десять ли літ, он того не відаєт, а толко знаєт о той его, Костенка, жені болізни один год.

На скріпах аркушів: Виписки // истець // козак // житель ніжинский // Андріи слушав, и что // в ней все з діла виписано и ничего неупущено, по повелінію отца своего син его, Иван Проценко, руку приложил.

Виписки // отвітчик // козак // житель ніжинский // Яков слушав и что // в ней все з діла виписано и ничего не упущено, а вмісто его неграмотного по его прошенію жител дівицкий Стефан Пілковский руку приложил.

На скріпах аркушів документів всієї справи: По // л // ко // вой // подка // нці // ля // рист // под // ко // ка // нце // ля // рист // Дмит // ро // Драбинский.
22 зв. В сем ділі номерованих листов 2[1].

Подканцелярист Дмитрий Дарибинский.

Арк. 17 – 22. Оригінал.

СПРАВА № 5

1 Діло сотні Олишевской села Лихачева жителей козаков Опанаса Бабака з Лавріном Сарнавским, якоби о завладінні оним Сарнавским его, Бабака, помірком і огородом.
1742 году июня 26 дня. № 5. № 42.
По описі дел № 6.
№ 106.

№ 33

1742 р., травень. Олишівка. – Репорт олишівської сотенної старшини до Ніжинського полкового суду про винесення вироку в Олишівському сотенному правлінні за позовом мешканця с. Лихачів Опанаса Бабака на Лавріна Сарнавського, про втечу позивача з сотенної канцелярії напередодні оголошення вироку та про неправдиві звинувачування на адресу лихачівського отамана Левка Круглія з боку Опанаса Бабака

1а В полковій Ніжинский суд Репорт

Поданное в полковую Ніжинскую канцелярию челобите от жителя села Лихачева Опанаса Бабака на козака того ж села Лихачева Лавріна Сарнавского о спорном огороді и помірку, для крайнего рішення з суда полкового Ніжинского в сотенное Олишевское правление при поміті присланное рассмотривано і по оному каков нами по учиненному слідствию учинен приговор, понеже жалобливий Бабак того нашего приговору не похотіл слухать и с канцелярії бежал, при сем в полковую Ніжинскую канцелярию вящшее рассмотрение посилається.

Чтоже он, Бабак, в том же своем челобиті показал, что посланние з сотенного Олишевского правления для изслідствия того іх діла Иван Руденко с товарищи по напросу атамана лихачовского Левка Круглія понаровку за обжалованным Лавріном Сарнавским чинили его, жалобливого Бабака, трократно под караулом держали, то то он неправедно показал, ибо ті посланніе для изслідования их діла Иван Руденко з товарищи не по напросу атамана лихачовского Левка Круглія на малое время под караулом держали, но за то, что он, Бабак, еще преже слідствия и крайней росправи помірок запродад жителю ж лихачовскому Василю Шкурки, о чем суду полковому Ніжинскому с покорностию нашею доносим. З Олишевки 1742 года мая* дня.

У сотенного Олишевского правления на сей час застаючіе:

* Число не вказано.

Писар сотенний Матвії Григорович
Асаул сотенний Іван Городниченко
За атамана городского правящій Никифор Передерей

Номер входу: В суді з[аписан] в к[нигу] под но[ме]р 108.

Помітка: Под[ано] мая 25 д[ня] году 1742 записав доложит.

Арк. 1а. Оригінал.

№ 34

1742 р., травня 21. – Вирок Олишівського сотенного правління по справі за позовом мешканця с. Лихачів Опанаса Бабака на односельця Лавріна Сарнавського про неправомірне заволодіння городом та помірком, надісланий в Ніжинський полковий суд при рапорті за травень цього року

2 По указу ея императорского величества самодержици всероссийской, поданного в полковую Ніжинскую канцелярию сотні Олишевской¹ от жителя села Лихачева Опанаса Бабака на козака того ж села Лихачева Лавріна Сарнавского челобытя, в котором выражено:

Мати де оного Опанаса Бабака Мария Бабачиха, по умертвії отца его, Демяна Бабака, оставшиися отцовские козачие грунта: помірок за чтири рублі, продала показанному Лавріну Сарнавскому, а огород якобы застановила жителю лихачовскому ж Стефану Винничку за чтири рублі, а он де, Винничок, више реченному Лавріну Сарнавскому за десять рублей продал во вічност. Хотя же он, Бабак, в сотенном Олишевском правленіи и просил о том разсмотренія, токмо де в том сотенном правленіи не учинено, а для учинению о том слідствия два человека – жители олишевские Иван Руденко з товарищи хотя де и послани были, токмо де и ті тое слідствие производячи немалую учинили понаровку, и по прошению де того ж села Лихачева атамана Левка Круглія держали его, Бабака, трократно под караулом.

А з суда полкового Ніжинского при поміті в сотенное Олишевское правление для разсмотрения и крайнего рішения присланного, ми, // **2 зв.** старшина сотенная олишевская, слушали, а понеже по слідствию показалось, что буде уже літ тому двадцять, як помершая истца Бабака мать на оплату долгу купно из ним, сином своим Опанасом Бабаком, и зятем помірок за чтири рублі во вічност Лавріну Сарнавскому продали, и он, обжалованній Сарнавській, спокоине оним помірком аж доселі владіл, а о городі сестра родная его ж, Бабака, Мария Винничкова, в допросі ж своем в сотенном Олишевском правленіи совістно сказала, что показанная мать их первые тот огород продала была во вічност козаку лихачовскому Івану Савченку без поселения за шесть рублей, и она, сестра его, Бабака, Мария, из мужем своим яко ближайшиие ему, Савченку, не попуская того огорода себі за тую ж цену

шест рублей купили, и построившись на том огороде Стефан Винничок з нею, Марьею Бабаковою, продали обжалованному Сарнавскому прожив на том огороде літ больше десяти за десять рублей во вічність, а не зостановили, і то до слова того ж села Лихачева обывателі: именно Кирик Михалченко, Ювко Горбатов и Яким Максимович // 3 засвідчили совістно. Он же, истець Бабак, что тот огород по застави в него, Сарнавского, иміється, ни единого свидетеля не представил и никакова доказателства не явил.

Того ради, ми старшина сотенная олишевская, усмотрівши обох сторон жалобливого о обжалованном контроверсию и зваживши по показанным свидетелям, что обжалованній Лаврін Сарнавскій показанній помірок и огород по куплі собі, а не в застави мієт, и чрез многие года з того службу войсковую виборним козаком непрестанно служить, а он, Бабак, от оной всегда ухияясь, так в самое военное трудное время, яко и тепер нимало от него службы нет и впредь з его, Бабака, ненадежно. К тому ж уже чрез двадцять літ в реченного обжалованного Сарнавского в спокоинном владініи помірок, а огород близ девяти літ найдуются, а он, истець Бабак, ни на каком ураді об том (неотлучно живя в домі) не споминал и не обжаловался, и ему, Сарнавскому, никогда ни в чем не препятствовал и не упоминался, но доселі промолчал. А в правах малоросийских в книги «Статуті» роздели четвертом² артикулі 91³ напечатано: «Хто бы от іменне лажачое давность земскую десят літ в молчанню был не позивал, а ни листами і поминальными оносил, // 3 зв. таковій вжо вечне молчати маєть» пре то приговорили, обжалованному Лавріну Сарнавскому показанным помірком и огородом вічно владіть, и на то сей приговор за подписом рук ему, Лавріну Сарнавскому, видали з приложением міської олишевской печати. 1742 года мая 21 дня.

За отсутствием настоящего г[ос]п[о]д[и]на сотника олишевского Василя Шрамченка⁴, у сотенного правления зостаючие:
Писар сотенній олишевскій Матвіи Григорович
Асаул сотений Иван Городниченко
За атамана городского правящий Никифор Передерей
Залишки печати

Арк. 2 – 3 зв. Оригінал.

№ 35

1742 р., червень. – Постанова Ніжинського полкового суду про необхідність зробити випис статей із матеріального права Гетьманщини, які стосуються заставних ґрунтів, дотичних до справи за позовом козака с. Лихачів Опанаса Бабака на Лавріна Сарнавського

5 По указу ея імператорского величества, в полковом Ніжинском суді слушав приговору з сотенного Олишевского правления при репорті в оной суд присланого прошедшого мая 25 д[ня], по ділу оной сотні села Лихачева козаков Опанаса Бабака і Лавріна Сарнавского, якоби о завладініи оним Сар-

навским его, Бабака, отческим наслідним помірком и огородом напрасно, определіли о стародавних заставах виписать з прав малоросийских приличніе артикули и доложить. 1742 году юня* д[ня].

Судія полковий Леонтий Грановский
Сотник полковий Григорий Романовский¹
Сотник полковий Кирило Кулаковскіи²

Арк. 5. Оригінал.

№ 36

[1742 р., червень]. – Випис із Литовського Статуту статті про заставу для використання при розгляді справи за позовом козака с. Лихачів Опанаса Бабака на Лавріна Сарнавського

6 В книге «Статуті» в розділі седмом¹ в артикулі 13-м² на листі 317-м напечатано:

«Многіе люди звикли в речи давніе застаралые менуючи заставу один другого ку праву потегати и тим затрудненіе сторонам и вряду непотребное задавати, про то и о таких давних, а прошлых заставах так обьяняем и устауем: иж гди бы хто о заставу іменья лежачого людей и грунтов к убраню пенезей позвал, а позванный бы до тое заставы незнался, естли бы то менил быти своею власностью отчужною материстою албо спадком, и яким правом набитым и по тим щитался и брал себѣ на помоч давность земскую, тогда перве тот, хто в таковой речи жалует, мает то явне и значне писмом слушным водле права показати если в то, в што жалует коли в дому и в предков его было, тогда за тым и ку далшому доводу правному, иж то з дому его або от него самого заставою вышло, припушон будет водле права и артыкулов о правах земельных описанных, звлашче где бы сторона позванная оборонь правных на писмі не показала». //

Резолюція: 6 зв. 1742 году іюня в 15 д[ень], в полковом Ніжинском суді слушав выше писанного артикула определіли в силі того артикула у челобитчика Опанаса Бабака взять сказку и доложить к слушанию.

Судія полковий Леонтий Грановский
Сотник полковий Григорий Романовский
Сотник полковий Кирило Кулаковскіи

Арк. 6 – 6 зв. Оригінал.

№ 37

1742 р., червня 11. – Свідчення козака с. Лихачів Опанаса Бабака про отримання у спадок від діда та батька городу та помірку та про відсутність на це підтверджувальних документів

* Число не вказане.

7 1742 года июня 11 д[ня]. По определению полкового Ніжинского суда по присланному в полковий суд з сотенного Олишевского правления приговору по ділу сотні Олишевской козаков села Лихачева жителей Опанаса Бабака з Лавріном Сарновским о завладінні оним Сарновским его, Бабака, помірком и огородом, в суді полковом дал сию сказку в том, что оный помірок и огород ему, Бабаку, по наслідію от діда и отца спадал и на оние помірок и огород дід и отец его, Бабака, кріпости иміли или ніт, он, Бабак, будучи малолітен за тім не відаєт, да и он, Бабак, на тот помірок и огород никакой кріпости не имієт же.

К сей сказки вмісто козака и жителя лихачевского Опанаса Бабака неграмотного, по его прошенію полку Охочекомонного старого Чесникова¹ сотенний писар Іван Компанченко руку приложил

Резолюція: 1742 году юня 15 д[ня], по слуханіі в суде полковом више писанной сказки, опреділили виписат против той сказки з прав малоросійских о стародавней заставі доложить.

Арк. 7. Оригінал.

№ 38

[1742 р., червень]. – Випис із Литовського Статуту статті про заставу для використання при розгляді справи за позовом козака с. Лихачів Опанаса Бабака на Лавріна Сарнавського

8 В той же книге «Статуті» в розділі седмом в артикулі третом на десять¹ между інним напечатано:

«Если ж бы жалобная сторона напред того же тоє имініє люди албо грунти о што позивает, било коли в дому его на писме значне ведлуг Статутов перших не показала, але за жалобою з ева ж до присяги бралося, тогда без того и ку доводу заставу не маєт бити припуцоно, але тот позванній, а держачи того імення людей и грунтов при своем давном держаню и на давност земскую естли би якого права на писмі не показал, маєть сам один при давности же то ест его власност, а о застави жадной не ведаєть присягнуть, а где би при давности земской сторона позванная, якій колвек довод листовній показала, тогда и от присяги от обжаловання при держаню своем давном волна будет».

Резолюція: 1742 году юня 15 д[ня], в полковом Ніжинском суді по слуханіі више писанного малоросійского права опреділили, в силі того права отвітчику Сарнавскому // **8 зв.** дат присягу, а каким образом ту присягу учинит, виписат з прав малоросійских к слуханію.

Арк. 8 – 8 зв. Оригінал.

№ 39

[1742 р., червень]. – Випис із Литовського Статуту статті про присягу для використання при розгляді справи за позовом козака с. Лихачів Опанаса Бабака на Лавріна Сарнавського з резолюцією позивачу притягти до присяги відповідача

9 В суде полковом выписано:

В правах малороссийских в книге «Статуте» розділе четвертом артыкуле 81¹:

«Когда кому справа присега сказка будет или хто за оную доброволне озметца у суду, тогда уряд для розмышления сторон імеет присягу на день третій зложити, а там дня третого сторона противная против которой імеет бить присега чинена, імеет роту² тоеи присеги от писара с подписю руки его взявши, оную сторону свою до присеги перед возним³ и стороною двома шляхтичами вести, а вознии роту выдават іміет».

Резолюція: Слушав оного права в суде полковом Ніжинском определіли, по тому праву обоім сторонам челобитчику Опанасу Бабаку и отвітчику Сарнавскому дат срок на три дні и к присяги на розмишление, и в том от них челобитчика и отвітчика, что с них челобитчик вести и к присяги, а отвітчик присягати готови будутъ, обязать подписками. 1742 году юня* д[ня].

Арк. 9. Оригінал.

№ 40

1742 р., червня 15. – Постанова Ніжинського полкового суду про необхідність укласти випис по справі за позовом козака с. Лихачів Опанаса Бабака на Лавріна Сарнавського з вимогою письмового за-свідчення цього документу позивачем і відповідачем

14 1742 году юня 15 д[ня] в полковом Ніжинском суде више писаних сказок и малороссийских прав определіли, // 14 зв. со всего діла учинить виписку и челобитчику и отвітчику подписатца и доложит.

Арк. 14 – 14 зв. Чернетка.

№ 41

[1742 р., червень]. – Випис Ніжинського полкового суду по справі за позовом козака с. Лихачів Опанаса Бабака на Лавріна Сарнавського про неправомірне заволодіння городом і помірком

* Число не вказано.

10 В суді полковом Ніжинском виписано:

В репорті з сотенного Олишевского правления по ділу козаков, жителей села Лихачева Опанаса Бабака з Лавріном Сарнавским, мая 25 д[ня] 1742 году поданном, написано: Поданное в полковую Ніжинскую канцелярию челобите от жителя села Лихачева Опанаса Бабака на козака Лавріна Сарнавского о спорном помірку и огороді, для рішення з суда полкового Ніжинского в сотенное Олишевское правленіе при поміті присланное разсмотрівано, и по оному в оном Олишевском сотенном правленіі по учиненному слідствию учинен приговор, при том репорті в полковую Ніжинскую канцелярию для вяшого разсмотрения прислан.

А в оном приговорі написано: По указу ея імператорского величества самодержицы всероссийской, поданного в полковую Ніжинскую канцелярию от жителя села Лихачева Опанаса Бабака на Лавріна Сарнавского челобитя, в котором виражено. Мат де оного Бабака, Мария Бабачиха, по смерти мужа своего, Демяна Бабака, оставшиися отческие козачие грунта помірок продала оному Сарнавскому за чотири рублі, а огород якоби заставила тамошнему ж лихачевскому жителю Степану Виничку за чотири рублі, а оной Виничок виш реченному Сарнавскому продал // **10 зв.** во вічність за десять рублей. И хотя он, Бабак, в оном сотенном Олишевском правленіі просил о том разсмотрения, толко де не учинено и для того слідствия два чоловіки, жителі Олишевские Иван Роденко с товарищи, послани били, токмо де и ті оное слідствие производячи учинили понаровку и по прошению де того ж села Лихачева атамана Леска Круглія держали его, Бабака, трократно под караулом. А з суда полкового при поміті в оное Олишевское сотенное правление для разсмотрения и рішення присланного, оная сотеная старшина слушали, а по слідствиі де явилось, будет тому літ з двадцять як его, Опанаса Бабака, мат з ним же, Бабаком, и зятем своїм тот помірок ему, Сарнавскому, продали за чотири рублі и о де Сарнавский тім помірком и доселі владіл, а в городі его ж, Бабака, сестра родная Мария Виничкова, в оном Олишевском сотенном правленіі сказала, что мат их перве тот огород продала била козаку лихачевскому Ивану Савченку за шесть рублей и оная сестра его, Бабака, с мужем своїм, яко ближайшіе, тот огород от него, Савченка, откупили, где построївшись продали тот огород Сарнавскому за десят рублей во вічність, и того ж села Лихачева обивателі Кирик Михалченко, Ювко Горбатов и Яким Максимович засвідчили, а он, истець Бабак, на тот огород по заставі ему, Сарнавскому, ни единого свидетеля не представил и никакова доказателства не явил. //

11 В книге «Статуті» в розділі седмом в артикулі 13-м на листі 317 напечатано: «Многие люди звикли о речи давние застарілие менуючи заставу один другого ку праву потегати и тим затруднение сторонам и вряду непотребное задавати, про то и о таких давних, а прошлих заставах так обяняем и уставуем: иж гди хто о заставу имени лежачого людей и грунтов к убраню понезей позвал, а позванній би до тое застави не знался, естли би поменил бити своею

властною отчизною материстою албо спадком и яким правом набитим, и потом щитался и брал собі на помоч давность земскую, тогда перве тот, хто в таковой речи жалует мает, то явнее и значне писмом слушним водле права показати если то, а што жалует коли в дому и в предков его било, тогда заткась и ку далшому доводу правному иж то з дому его або от него самого заставою вишло припошон будет, водле права и артикулов о правах земских описаних звлаще где би сторона позваная оборон правних на писме не показала».

В сказки челобитчика Опанаса Бабака написано. 1742 году іюня 11 д[ня], что оной де помірок и огород по наслідію от діда и отца его ему спадл, а на оніе помірок и огород дїт и отец его, Бабака, кріпости иміли или нїт, он, Бабак, за малолїтством не відаєт, // **11 зв.** да и он, Бабак, никакой кріпости не имієт же.

В том же артикулї 13-м между иним напечатано: «Пакли ж би жалобная сторона напрод того же тоє імїние люди албо грунта о што позивает било, коли в дому его на писме значне ведлуг Статов перших не показала, але за жалобою згола до присяги бралася, тогда без того и ку доводу заставу немаєт бити припошона, але тот позваний а держати того имени людей и грунтов при своем давном держаню и на давность земскую естли би якого права на писмї не показал, маєт сам один при давности же то єсть его властность, а о заставї жадн[е] не ведаєт присегнуть, а где би при давности земской сторон[а] позваная, яко колвек довод листовний показала, тогд[а] и без присеги от обжалования при держаню своем волна будет».

Примїтка: Више писанной виписки слушаєв.

Арк. 10 – 11 зв. Оригінал.

№ 42

1742 р., червня 20. – Підписка відповідача, мешканця с. Лихачів Лавріна Сарнавського, надана Ніжинському полковому суду, про володіння помірком і городом, куплених у Марії Бабачихи та її зятя Степана Винничка

12 1742 году іюня 20 дня, сотні Олишевской села Лихачева житель козак Лаврін Сарнавскій в полковом Ніжинском судї дал сию подписку в том, что он того ж села Лихачева у козачки Марії Бабачихи и у Опанаса, сына єї Бабака ж, имієт помірок по куплі, а огород от зятя єї, Бабачихи, Степана Винничка и его, Опанаса, сестри Марії Бабаковны по куплі ж, а не заставї, и в том по совїсти християнской имієт присегнуть и подписался.

К сей подписки по прошению сотні Олишевской жителя села Лихачева козака Лавріна Сарнавского вмісто его неграмотного, житель містечка Салтиковой Дївиці Сава Пісковскій руку приложил

Арк. 12. Оригінал.

№ 43

1742 р., червня 20. – Підписка позивача, мешканця с. Лихачів Опанаса Бабака, надана Ніжинському полковому суду, про продаж помірку і городу Лавріну Сарнавському з резолюцією, яка свідчить про відмову позивача привести до присяги відповідача

13 1742 года іюня 20 д[ня], в суді полковом Ніжинском по іміющомуся ділу сотні Олишевской села Лихачева жителей козаков Опанаса Бабака и Лавріна Сарнавского, якобы о заставі помірка и огорода, истець Опанас Бабак дал сию подписку в том, что отвітчик Лаврін Сарнавській дідичными и отчизной ему, Опанасу Бабаку по наслідію спадаючий помірок и огород от матери его, Бабаковой, и от него, Опанаса Бабака, и сестри его, Марії Бабаковны, по куплі іміет, а о заставе не знает. Також, что давность земская минула, как ті огород и помірок от наслідія челобитчику отойшли, а іменно помірок, как он, челобитчик, з матерію своею ему, отвітчику, продали літ двадцать, а огород мать же его, челобитчика, продала козаку лихачевскому Івану Савченку во вічність, а от него, Савченка, сестра челобитчикова Маря з мужем своїм откупя владіли болше десяти літ и продали отвітчику Сарнавскому во вічність будет тому близ девяти літ, и того оній огород от челобитчиковаго дому отоишол девятнадцать год, почему и давность земская отоишла, он, Бабак, іміет его, Сарнавского, третего дни к присяги вести, на том и подписался. //

Резолюція: **14** 1742 году юня 20 д[ня], по написанню више писанной подписки челобитчик Опанас Бабак подписатца не похотіл и не подписался, и сказал, что он, отвітчика Сарнавского, до прися[ги] вести не будет. А сказал тое он, челобитчик, в судовой канцеляри перед судьями, іменно при суді полковом Леонтию Гроновскому, при сотниках ніжинских Кирилу Кулаковскому, Григорию Романовскому и при случившомуся на тот час в оной канторе войсковому канцеляристі Якову Почеки¹. // **14 зв.** Того ради, по силі више писанних обстоятелства и прав малороссийских, приговорили отвітчика Лавріна Сарнавского отправить, а истца Бабака обвинит, для того оногo истца по правам о заставі до присяги и не допущено, а что о заставі отвітчик не відаєт и при давности земской он, отвітчик Сарнавский, до присяги брался, токмо по силі прав малороссийских истець Бабак оногo отвітчика Сарнавского до присяги вести не схотіл, то тім он иск свои утерял, више писанному спорному грунту помірку и городу быт за отвітчиком Сарнавским во владініі без присяги, и на то владініє из суда полкового Ніжинского оному Сарнавскому [в сотенное] Олишевское правление сим указ отпра[вить] [...] [...].

Арк. 13, 14 – 14 зв. Оригінал.

№ 44

[1742 р., червень]. – Випус із Литовського Статуту статті, яка стосується відмови вести до присяги, для використання при розгляді справи за позовом козака с. Лихачів Опанаса Бабака на Лавріна Сарнавського

14 В суде полковом виписано

В правах малоросійських в кн[и]ге «Статуті» розділі 4 ар[тикулі] 81:

«А не схочет ли со стороны своей до присяги вести, такой річ свою тратит, а оный, хто противной міл присягати, а не бил ведан, до присяги уже без приказу тую свою річ сказанную обявити иміет».

Арк. 14. Чернетка.

№ 45

1742 р., липень. – Вирок Ніжинського полкового суду по справі за позовом козака с. Лихачів Олишівської сотні Опанаса Бабака на Лавріна Сарнавського

15 По указу ея імператорского величества, в полковом Ніжинском суді слухав виписки з діла сотні Олишевской козаков жителей села Лихачева Опанаса Бабака з Лавріном Сарнавским о завладінні якобы по заставі отческого Бабакового Сарнавским помірка и огорода, також приличных выписанных з малоросійських прав по тому ділу артыкулов.

А в оном ділі показано, сего 742 году мая 25 дня, в присланном в полковую Ніжинскую канцелярію з сотенного Олишевского правления репорті написано, по поданному в оную полковую канцелярію от истца Опанаса Бабака на Лавріна Сарнавского о выше писанных грунтах: помірку и огороде челобитю, оное челобитье подлинное з суда полкового Ніжинского в сотенное Олишевское правленіе для слідствия и рішення присланное рассмотрівано, и потому в оном сотенном Олишевском правленіі по слідствіі учинен приговор, которой при том репорті для вящаго рассмотрения ж в суд полковой сообщен.

А в оном приговоре изображено: В поданном от истца Бабака в полковую Ніжинскую канцелярію челобиті написано, мать оного Бабака Мария Бабачиха, по отмертвіі отца его, Демяна Бабака, оставшиися отцевскіе козачіе грунта помірок за чотыри рубли продала показанному Лавріну Сарнавскому, // **15 зв.** а огород якобы застановила жителю лихачевскому ж Степану Винничку за чотыри рубли, а он, Винничок, отвѣтчику Лавріну Сарнавскому за десять рублей продал во вічность. Хотя же он, Бабак, в сотенном Олишевском правленіі и просил о том рассмотренія, токмо в том сотенном прав-

ленії не учинено, а для учинення о том слідствия два чоловіки, жители олишевські Іван Руденко с товарищи, посыланы были и тоє слідствие слідствие [!] производячи немалую учинили понаровку и по прошенію того ж села Лихачева атамана Левка Круглія держали его, Бабака, трократно под караулом. И в том сотенном Олишевском правленії рішено, как там по слідствію показалось, что буде уже тому літ з двадцать, помершая истца Бабака мать на оплатку долгу купно из ним же сыном своїм Опанасом Бабаком и зятем помірок за чотыри рубли во вічність Лавріну Сарнавскому продали, и он, обжалованныи Сарнавскій, спокійне тім помірком доселі владіл. А огород сестра родная его ж, Бабака, Мария Винничкова, в допросі ж в сотенном Олишевском правленії совестно сказала, что показанная мать их первіе тот огород продала была во вічність козаку лихачевскому ж Івану Савченку без поселения за// **16** за шесть рублей, а она, сестра его, Бабака, Мария, из мужем своїм, яко ближайшіе ему, Савченку, не [о]тпуская того огорода себї за тую ж цену шесть рублей купили, и построївшись на том огороді Степан Винничок с нею, Марьею Бабаковою, продали обжалованному Сарнавскому, прожив на том огороді лет болше десяти за десять рублей во вічність, а не заставляли, и тож до слова того ж села Лихачева обывателї, іменно Кирик Михалченко, Ювко Горбаток и Яким Максимович засвідчили совістно. Он же, истець Бабак, что тот огород по заставі в него, Сарновского, іміється, не единого свідітеля не представил и никакова доказателства не явил. Того ради, по показанным свідітелям, что обжалованныи Лаврін Сарнавскій означенные помірок и огород по куплі себї, а не в заставі імієт, а іменно помірок чрез двадцать літ, а огород близ девяти літ, а он, истець Бабак, ни на каком ураді об том (неотлучно живя в домі) не споминал и не обжаловался, и ему, Сарнавскому, никогда ни в чем не препятствовал не упоминался, но доселі промолчал, по силі малороссийского права в книги «Статутї» розділі четвертом артикулі 91 обжалованному Лавріну Сарнавскому показанным помірком и огородом вічно владіть.

А по справки в судї полковом Ніжинском в правах малоросійских в книги «Статутї» розділе седмом артикулі 14¹: «Где бы // **16** зв. Где бы хто будучи до суду позван о заставную речь, тогды за доводом застави взявши тые гроши свої, оную заставу іменье лежачое челобитчику никакою давностию не вимовляючися, того ж часу поступити и того виректися по суду маеть». Да в той же книги «Статутї» розділі четвертом артыкулі 77²: «Доводы и отводы на всякую вещь іміють быть первіе чрез писмо или чрез свідітелей, а подлинно фундаментелніише доводы будут. Також доводы и отводы чрез присягу кому писма або свідітелей не достане, потому ж и чрез подлинные знаки». В розділі девятом³ артыкуле 2-м⁴: «Усмотрівши довод права и знаков и свідітелей, чїі листы лутшіе и знаки певніишіе, тую сторону імієт до доводу припустить».

Того ради, по силі выше писанных прав приговорили, хотя по выше прописанному артыкулу четвертому на десять розділа седмого, надлежало было заставы своей доводити истцу Опанасу Бабаку, однак, как в приговоре сотенного Олишевского правления показано, что по слідствії довелось яко будет тому уже літ двадцат, помершая истца Бабака мать на оплатку долгу купно // **17** из ним же сыном своїм Опанасом Бабаком и зятем помірок отвітчику Лаврїну Сарнавскому во вічність продали, и он, отвітчик Сарнавскій, спокойне тім помірком доселі владіл. А в огороде сестра родная его ж, Бабака, Мария Вынничкова в допросі ж в том же сотенном Олишевском правленії совестно сказала, что показанная мать их первіе тот огород продала была во вічність козаку лихачевскому Івану Савченку без поселения за шесть рублей, и она, сестра его, Бабака, Мария, из мужем своїм, яко ближайшіе ему, Савченку, не попуская того огорода собі за тую ж цену шесть рублей купили, и построившись на том огороде Степан Винничок с нею Марьею Бабаковною продали обжалованному Сарнавскому, прожив на том огороде літ болше десяти за десять рублей во вечность, а не заставляли, и то ж до слова того ж села Лихачева обыватели, іменно Кирик // **17 зв.** Кирик Михалченко, Ювко Горбатов и Яким Максимович засвідчили совістно. Он же, истецъ Бабак, что тот огород по заставі в него, Сарнавского, іміється, ни единого свідітеля не представил и никакова доказателства не явил.

А в правах малороссійских в книге «Статуті» розділі седмом артыкулі 1-м²: «А в ряд уряду верити маеть», потому отводы отвітчика Лаврїна Сарнавского стали быть слушніишіе, а доводу истца Бабака никакова не іміється. В том же розділі седмом артикуле 13: «Держачій імінье, людей и грунтов при своем давном держанью и над давность земскую естли бы якого права на писмі не показал, маеть сам один при давности же то есть его власность, а в заставе жадной не ведает присегнуть». В той же книге розділе четвертом артыкулі 81: «Когда кому с права присега сказана будет, или хто за оную доброволне озмется у суде, тогда уряд для // **18** для размишления іміет присегу на день третій зложити, а там дня третьего сторона противная против которой іміет быть присега чинена, іміет роту той присяги от писара с подписію руки ево взявши, ону сторону свою до присяги перед возным и стороною двома шляхтичами вести, а возный роту выдавать іміет».

А в сказках отвітчика Сарнавского и истца Бабака показано, что с них отвітчик Лаврїн Сарнавскій в том, яко он истца Бабака дідизный и отчизный помірок и огород от матери его, Бабаковой, и от него, Бабака, и сестри его, Марії Бабаковны, по куплі іміється, а о заставе не знает, також, что давность земская минула, как ті помірок и огород от дому челобитчикового отоишли, а іменно помірок, как он, челобитчик, с матерью своею ему, отвітчику, продали літ двадцать, а огород мать же его, челобитчика, продала козаку лихачевскому Івану // **18 зв.** Івану Савченку во вічність, а от него, Савченка, сестра челобтчикова Мария с мужем своїм откупа владіли болше

десяти літ и продали отвітчику Сарнавскому во вічність, будет близ девяти літ, и того оной огород от челобитчикового дому отойшол девятнадцать год, почему и давность земская минула, отвітчик Сарнавскій присегнуть імїет, а истецъ Бабак его, отвітчика Сарнавского, третьего дни до присеги вести должен, и на тіх сказках отвітчик Сарнавскій подписался, а под сказкою истца Бабака в поміте писара судового ніжинского Федора Тимофіева написано, что на тои сказки истецъ Бабак не подписался. А іюня 20 д[ня] по написанню тои сказки он, истецъ, в судовой канторе перед судьями, іменно при судії Леонтию Грановскому, при сотниках ніжинских Кирилу Кулаковскому, Григорию Романовскому и при случившемся на тои час в онои канторе воісковому канцеляристе // **19** канцеляристі Якову Почекі сказал он, истецъ, что отвітчика Сарнавского до присеги вести не будет.

В правах же малороссійских в книге «Статуті» розділі четвертом артикулі 81: «А не схочет ли хто стороны своей противной до присеги вести, такій річ свою тратить, а оный, хто імїл присегати, а не был веден до присеги, тую свою реч сказанную держати імїет». И потому, как истецъ Опанас Бабак по силі выше писанного права отвітчика Сарнавского до присеги не повел, то тім иск свои утерял. Выше писанному спорному грунту помірку и огороду быть за отвітчиком Сарнавским во владінїи и без присеги, и на то владение из суда полкового Ніжинского оному Сарнавскому в сотенное Олишевское правление дать указ откровенный с прочетом, а челобитчику Опанасу // **19 зв.** Опанасу Бабаку в иску его отказать, а сей приговор записать. Іюля* дня 1742 года.

Судія полковий Леонтий Гроновский
Сотник полковий Григорий Романовский
Сотник полковий Кирило Кулаковскій

Підписи сторін: 1742 года іюля 2, дня выше писанного суда полкового Ніжинского приговора истецъ Бабак слушав, токмо оним не доволен, а для чего не доволен, о том в Генералном суді в апелляції показать резоны імїет⁶ и ні подписался.

Помітил канцелярист Іван Стасевич⁷
Того ж числа, выш писанного суда полкового Ніжинского приговора отвітчик Лаврін Сарнавскій слушав и оным доволен и подписался, а вмісто его, отвітчика Сарнавского, неграмотного, по его прошенію жител ніжинскій Василь Чернявский руку приложил.

На скріпах аркушів справи: По // л // ко // вой // ні // жи // нс // кой // ка // н // це // ля // рист // по // д // кан // целя // рист // Дмитрий Драбинский.

20 В сем ділі нумерованих листов 18**.

Арк. 15 – 19 зв. Оригінал.

* Число не вказано.

** Подано за старою нумерацією

СПРАВА № 6

1а Діло при указі Енеральной войсковой канцелярії¹ жителки кролевцекой Олени Бихнихи з удовою Стожчихою с товарищи о грунтах.

1742 года декабра 14 дня.

З[аписан] в к[нигу] № 109

№ 46

1742 р., листопада 22. Глухів. – Указ Генеральной військової канцелярії Ніжинській полковій канцелярії з вимогою розглянути справу по отриманому у Генеральній військової канцелярії позову від мешканки Кролевця Олени Бихнихи на кролевецького городового отамана Макарученка і на вдову значкового товариша Ніжинського полку Карпа Стожска щодо неправомірного заволодіння ними двором і землею позивачки

1 Указ ея императорского величества самодержицы всероссийской из войсковой Генеральной канцелярії в полковую Ніжинскую канцелярію. Сего ноября 10 д[ня], полку Ніжинского обывателка кролевцекая вдова Олена Бихниха подала в войсковую Генеральную канцелярію челобьте, о завладінні атаманом городовым кролевецким Макарученком¹ собственного еї отческого двора в городі Кролевці стоящего, да умершого значкового полку Ніжинского товарища женою Карповою Стожчихою² о завладінні яром еї, Бихнихи, з пушою и сінокосами и о не допусканіи еї, Бихнихи, ими, атаманом и Стожчихою, к оным еї, Бихнихи, отческим грунтам, и просила она, Бихниха, тім своим челобьтем оных атамана Макаренка и удовствуючую Стожчиху в Генеральную войсковую канцелярію сыскать и о завладінні напрасном допросить в войсковой Генеральной канцелярії разсмотренія и определенія. А понеже, надлежить по силі указов первіе о том слідствіи быть в нижшем суді по порядку.

Того ради, по указу ея імператорского величества генерал-лейтнант и кавалер Бибииков³, с присутствующими войсковой Генеральной канцелярії члены, приказали оное еї, вдовы Бихнихи, челобьте послать в полковую Ніжинскую канцелярію при сем указі и предложить, дабы во оной полковой канцелярії по тому еї, Бахнихи, челобитью учинено было по силі ея імператорского величества указов и прав малоросіиских // **1 зв.** разсмотреніе и рішеніе немедленно и что учинено будет, в Генеральную войсковую канцелярію репортовать. И в полковой Ніжинской канцелярії о том відая, чинить по сему указу. Дан в Глухові ноября 22 д[ня] 1742 году.

Иван Бибииков
Андріи Тіміш
Михайло Скоропадский⁴

За енерального войскового пысара⁵ полковій полтавській пысар Андріи Руновский⁶

Канцелярист Трофим Григорович⁷

№ 13283

Номер входу: В суді з[аписан] в к[нигу] но[меро]м 290.

Помітка: Пол[учен] декабря 1742 году записав к слушанин[ю].

На конверті: 4 зв. Указ ея імператорскаго величества самодержицы всероссийской з войсковои Енеральной канцелярії в полковую Ніжинскую канцелярію.

Слід від печатки

Арк. 1 – 1 зв., 4 зв. Оригінал.

№ 47

1742 р., листопада 11. – Позовна чолобитна мешканки Кролевця Олени Бихнихи, подана до Генеральної військової канцелярії на кролевецького городового атамана Макарученка і на вдову значкового товариша Ніжинського полку Карпа Стожка про неправомірне заволодіння ними двором і землею позивачки

2 Всепресвітлішшая, державнійшая великая государыня императрица Елисавет Петровна¹, самодержица всероссийская, государыня всемилостивійшая

Бет челом полку Ніжинского обивателка, кролевецкая вдова Олена Михайлиха Бихниха, на атамана городового кролевецкого Макаручен[ка] и значковую вдову Карпову Стожкову, а в чом мое прошеніе, тому слідують пункта:

1

Діється тому болше тридцяти літ, як по отезді купчески в дороги отца моего, без битія его matka моя в собственном своем дому умре, а по ней вскорі и отец мой, козак и бившій сотенній хоружій кролевецкій Ярема Пуддубній, не возвратясь в дом в тіх дорогах бадаючис купеческим гандлем волею Божескою умре ж.

2

А я, нижайшая, тогда еще в малолітствіі будучая, з собственного оставшогося отческого моего дому по змертвіі тогда родителей моіх отца і матки, не відаю взята ли ким до зросту моего, іли сиротствуючи по людям бродя воскормилас, а вишедши замуж за умершого мужа своего Михайла Бихна, жила между свободными посполитими кролевецкими, отбуваючи по указам всякіе тягости посполитіе.

3

І от тіх пор о отчизні моей оставшойся, а іменно о одном дворе посеред ринку в городі Кролевці, з одной стороны поміж войта нинішного Гри-

горя Романова, а з другой стороны вдовствующой Павловой Огіевской² близ шинку стоящом, да о едном отчизном моем яру поміж Стожкового яру лежачом, я ж, нижайшая, о том двору и яру никим не била увідомлена //

2 зв. 4

От оной отчизни моей, будучій в тот час сотник кролевецкій Иван Маковскій³, чуючи отца моего в дорогах умершого, а видячи мене, нижайшую, осиротілою и малолітню, по людям бродящую, учредил в том моем отчизном дворі козачую стойку и шинк козачой устроїл, і ис такового единого учреждения стойки і устроенного козачого шинку, козаки городовіе кролевецкіе і пон[и]ні тим моїм отчизним двором даремно владіют.

5

А яром сінокосним с пущею в нем иміючоюся, житель кролевецкій Иван Колотуша по смерти родителей моїх чрез чтири літа бил завладіл. А будучи Федор Стожок⁴ в ті пори сотенною старшиною, его, Колотушу, от оного яру отдалил, а он, Стожок, оним яром з сінокосом и пущею завладіл, точію по смерти его, Стожка, жена его з синовьями по напрасно отчизною моею владіють.

6

О якої отчизни моей імію во свідителство людей поставит, а именно о дворі Артема Неровню, Якими Шевця и Якова Ляха, а о яру Гаврила Жарка, Ивана Колотушу, козаков и жителей кролевецких, которіе свідителі іміють совістно показат, что више писаніе козаки кролевецкіе двором, а значковая (Федора Стожка) жена з синовьями своїми⁵, оним яром, сінокосом и пущею по напрасно завладіли.

7

І хочай я, нижайшая, по обявленію от свідителей об таковой моей отчизни сотнику настоящому кролевецкому Григорію Огіевскому⁶ о дворі, а значковой вдовствующой Карповой Стоженковой словесно неоднужди о яру сінокосном // 3 с пущею упоминалас, что так самоволне, нижайшой, власною отчизною моею завладіли и по напрасно користуются, толко оніе за единою моею крайнею нищетою к владінію отчизни моей мене, нижайшой, не допускають.

І даби височайшим вашего імператорскаго величества указом повелено било сіе мое челобите господину генералу-лейтнанту и кавалеру Ивану [И]вановичу Бибикову в войсковой Енеральной канцелярії приняв записат, а оних, атамана городского кролевецкого Макарученка с товарищи и значкову вдовствующую Карпову Стожкову жену, також и показанных свідителей моїх нарочним зискать и допросит, а о више писанном отчизном дворю и яру з сінокосом и пущею самоволном іх завладінію по указам вашего імператорскаго величества и по правам малороссійским милостивое учинит разсмотреніе и определеніе.

Всемилолюбивіша государыня, прошу вашего імператорскаго величества о сем моем челобити рішення учинить.

Писал сію челобитню козак Аникій Василієв ноябра 11 дня 1742 году.

К поданню надлежит в войсковую Енералную канцелярію.

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сей челобитной // вмісто жителки кролевцекой удовствующей // Елены Михайлихи Бихнихи неграмотной, по ея прошенію Стефан Горанский руку приложил.

Номер входу: № 8202.

Помітка: Под[ано] нояб[ра] 19 д[ня] 1742 году записав доложить.

Примітка: Воисковий канцелярист Василь Туманский⁷.

Арк. 2 – 3. Оригінал.

№ 48

1742 р., грудня 15. – Постанова Ніжинського полкового суду про відправлення указів кролевцькому городовому отаману Макарученку і вдові значкового товариша Ніжинського полку Карпа Стожка з вимогою з'явитися 7 січня 1743 р. в Ніжині для розгляду справи за позовом проти них мешканки Кролевця Олени Бихнихи за неправомірне заволодіння її двором та землею

5 По указу ея імператорскаго величества, в полковом Ніжинском суде при указі ея імператорскаго величества из войсковой Енералной канцелярії в полковую Ніжинскую канцелярію сего декабря 14 д[ня], челобитя обивателки кролевцекой, вдови Олени Михайлихи Бихнихи, присланного, о завладіні якоби атаманом кролевцьким Макарутченком ей, Бихнихи, собственного отческого двора в городі Кролевці іміючогось, да о завладіні якоби значкового полку Ніжинского товариша Карпа Стожка¹ женою еї ж, Бахнихи, яром з пущею и сінокосами слушав приговорили, к показаному атаману Макарутченку и значковой Стожковой жені послат порознь указы, чтоб они приехали в Ніжин и явились в полковом суде наступующого 743 года генваря 7 дня для отвѣтствия против выше писаного челобитя, с прописанием в тіх указіх за нестане на тот срок правних вин, а сей приговор записат. 1742 году декабря 15 д[ня].

Асаул полковий Володковский
Сотник полковий Романовский
Сотник полковий Кулаковский

Арк. 5. Оригінал.

№ 49

1742 р., грудня 16. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду кролевцькому городовому отаману Макарутченку з вимогою з'явитися в

суді 7 січня 1743 р. для розгляду справи за позовом проти нього мешканки Кролевця Олени Бихнихи про неправомірне заволодіння її двором

6 Указ ея і[мператорскаго] [величест]ва самодержици всеросиской из полкового Ніжинского суда атаману городовому кролевцекому Макарутченку. Сего декабра 14 дня, при указі ея і[мператорскаго] [величест]ва из войсковой Енеральной канцелярії в полковую Ніжинскую канцелярию кролевцекой обивательки вдови Олени Бихнихи челобитная прислана, якоби о завладінії вами собственного онои Бихнихи отческого двора в городі Кролевці стоящего, да о завладінії умершого значкового полку Ніжинского товариша Карпа Стожка женою яром з пущею и сінокосами показанной Бихнихи и о не допусканий еї, Бихнихи, тіми отческими грунтами владіть. И тім ея і[мператорскаго] [величест]ва велено, дабы в полковой Ніжинской канцелярії по оному ей, Бихнихи, челобитю учинено било разсмотрение и рішение немедленно по указам ея і[мператорскаго] [величест]ва и малоросиским правам и о том в Енеральную войсковую канцелярию репортоват. //

6 зв. Того [ра]ди, по указу ея і[мператорскаго] [величест]ва и по определению полкового Ніжинского суда, велено послат к вам сей ея і[мператорскаго] [величест]ва указ и предложит, дабы ви приехали в Ніжин и явились в полковом Ніжинском суде пред слідующего 743 года генвара 7 дня всеконечно против више писанного челобитя для отвѣтствія и под опасением данные так на одной срок правних вин. И атаману городовому кролевцекому Макарутченку о том відая, учинит по сему ея і[мператорскаго] [величест]ва указу. Дан в Ніжині 1742 года декабра 16 дня.

Подпис:

Асаул полковой Володковский
Сотник полковий Романовский
Сотник полковий Кулаковский

Арк. 6 – 6 зв. Чернетка.

№ 50

1742 р., грудня 16. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду вдові значкового товариша Ніжинського полку Карпа Стожка з вимогою з'явитися в суді 7 січня 1743 року для розгляду справи за позовом проти неї мешканки Кролевця Олени Бихнихи за неправомірне заволодіння яром, пущею та сінокосами

7 Указ ея і[мператорскаго] [величест]ва самодержици всеросиской, из полкового Ніжинского суда удовствующей значкового полку Ніжинского товариша Карпа Стожка жені. По указу ея і[мператорскаго] [величест]ва и

по определению полкового Ніжинского суда, велено послат к вам сей ея і[мператорскаго] [величест]ва указ и предложит, дабы ви приездили в Ніжин и явились в полковом Ніжинском суде наступающего 743 года генвара 7 дня против присланного при указі ея і[мператорскаго] [величест]ва из войсковой Генеральной канцелярії кролевещкой обивателки Олени Бихнихи челобитя, для отвѣтствия якоби о завладініи вами еї, Бихнихи, яром с пушкою и сіноко-сами, опасуясь за нестане на оной срок правних вин. И удовствующей значкового товариша Карпа Стожка жені о выше писанном учинит по сему ея і[мператорскаго] [величест]ва указу. Дан в Ніжині 1742 года декабра 16 дня.

Подпис:

Асаул Володковский
Сотник Романовский
Сотник Кулаковский

Арк. 7. Чернетка.

№ 51

1743 р., січня 15. – Чолобитна мешканки Кролевця Олени Бихнихи, подана до Ніжинського полкового суду про те, що її позов не поширюється на кролевещького городового отамана Макарутченка, а вдова значкового товариша Ніжинського полку Карпа Стожка не з'явилася на встановлений термін до суду

8 Всепресвітлійшая, державнійшая великая государыня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всероссийская, государыня всемилостивійшая

Бет челом полку Ніжинского обивателка кролевещкая Олена Бихниха, а в чем мое прошеные, тому слідуют пункты:

1

Іміється мене, нижайшой, в суді полковом Ніжинском діло, присланное при указі вашего імператорскаго величества з Енеральной войсковой канцелярії, о завладініи умершого значкового товариша Карпа Стожка женою яром з гаем и сінокосом моїм наслідним, також и о учрежденіи на собственном моем дворі кролевещким сотником Григорием Огиевским стойки.

2

И за силу выше обявленного вашего імператорскаго величества указу, указами же вашего імператорскаго величества з полкового Ніжинского суда предложено к атаману городовому кролевещкому Макарутченку, дабы он явился в суді для отвѣтствия. Токмо я, нижайшая, не відаю почему посланно для того, что я не на него была челом, но не відаю, как его в том моем челобиті напрасно упомянуто, // **8 зв.** ибо не он учредил на оном дворі моем ко-

зачую стойку, но, как више показано, сотником крелевецким Григорием Огіевским. Також удовствующая Карпа Стожка жена на положеной в том указі срок в оном суде явится, токмо тая невідомо почему и понині не является, чрез що я, нижайшая, живучи в Ніжині за неявкою реченной Стожковой жени напрасно убыточусь.

И дабы височайшим вашего імператорскаго величества указом, повелено было сию мою челобытную в суді полковом Ніжинском приняв записать, а о више писанном учинит мні милостивое разсомтрение по указам вашего імператорскаго величества и малоросийским правам, даби я, нижайшая, не узнавала себі волокиты и убытка.

Всемиловивйшая государыня, прошу вашего імператорскаго величества о сем моем челобиті рішение учинит.

К подачи надлежит в суд полковий Ніжинский, а писал оное и вмiсто еї, Бихнихи, по прешению яко неграмотной, 1743 года генваря 15 д[ня].

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: Писець // суда полкового Ніжинского Семен Голубовыч руку приложил.

Помітка: Подана генвара 19 ч[исла] 1742 [!] году. Записат доложит.

Примітка: Писар полковий ніжинский Василь Кулаковский.

Резолюція: По слуханіі сей челобитной в суді полковом Ніжинском // 9 определено, для достовірнoго о спорном дворі и о завладініі яру з лісом и сінокосами изслідованіі отправит достойних двух человек и о том к оним послат з суда полкового указ, и ис присланного при указі з войсковой Енеральной канцеляріі челобитчиці Бихнихи челобитн[ую] сообщит точную копию и предложит, даби они по тому челобитю о всем више писанном учинили обстоятел[ное] слідствие, и по слідствию и чему доведется крайное по указам і малоросийским правам разсомтрение і определение, и о том в оный полковий суд репортовали. 1743 году генвара 20 д[ня].

Полковник Божич¹
Асаул Володковский
Сотник полковий Романовский

Арк. 8 – 9. Оригінал.

№ 52

1743 р., січня 21. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду батуринському городовому отаману Йосифу Рижому і товаришу Глухівської сотні Якову Макухіну розслідувати обставини втрати землі та нерухомості мешканкою Крелевця Оленою Бихнихою. № 18

10 Указ ея і[мператорскаго] [величест]ва самодер[жици] всерос[сийской], из полкового Ніжинского суда атаману городовому батуринскому

Иосифу Рижому да товаришу сотні Глуховской¹ Якову Макухину². Прoшлого 1742 года декабра 14, при указі ея і[мператорскаго] [величест]ва из войсковоі Енерал[ной] к[анцеля]рії прислано челобите обивателки кролевецкоі Олени Бихнихи, якоби о завладінії собственних еі, Бихнихи, отческих грунтах, именно атаманом городовим кролевецким Макарутченком двора в городі Кролевці стоячого, да удовствующой значкового полку Ніжинского товариша Карпа Стожка женою яром, пущею і сінокосами, и оным, ея і[мператорским] указом, велено по тому еі челобитю учинит рассмотрение, почему хотя к оным, овжалованным атаману Макарутченку и Стожковой предлагано, чтоб они для отвѣтствия приехали в Ніжин и явились в полковом суде сего 743 года генвара 7 дня, то быв они и по ся пору не явились. А сего генвара 19 дня реченная челобитчица Бихниха // **10 зв.** поданным в суд полковий челобитем представляя, яко не на показанного атамана Макарутченка она, Бихниха, била челом, но не відаєт как его в том еі челобиті напрасно упомянуто, ибо не он, Макарутченко, на том еи дворі учредил козачую стоику, но сотник кролевецкий Григорій Огиевский и в том просила она рассмотрения.

Того ради, по указу ея і[мператорскаго] [величест]ва, в полковом Ніжинском суде определено, для достовірного об оном дворі и о завладінії яру з лісом и сінокосами изслідовании отправит вас, и о том к вам послат сеи ея і[мператорскаго] [величест]ва указ и ис присланного при указі ея і[мператорскаго] [величест]ва з воисковоі Енералной канцелярії реченной Бихнихи челобитя сообщит точную копию и предложит, даби ви по тому еи, Бихнихи, челобитю о всем више писанном учинили обстоятельное слідствие и по слідствию к чему доведется крайное // **11** по указам ея і[мператорскаго] [величест]ва и малоросиским правам рассмотрение и определіение, в оний полковій суд репортовали. И атаману городовому батуринскому Иосифу Рижому да товаришу сотні Глуховской Якову Макухину учинит о том по сему ея і[мператорскаго] [величест]ва указу исполнение. Дан в Ніжині 1743 года генвара 21 дня.

Подпис:

Полковник Божич
Писар судовій Стефанов

З[аписан] в к[нигу] но[ме]р 18.

Примітка: Отправлен чрез самую челобитчицю Бихниху.

Арк. 10 – 11. Чернетка.

№ 53

1743 р., червня 22. – Чолобитна мешканки Кролевця Олени Бихнихи до Ніжинського полкового суду про ігнорування батуринським городовим отаманом Йосифом Рижим і значковим товаришем Ніжинського полку Яковом Макухіним судового указу провести слідство по її судовому позову та з проханням призначити інших слідчих

12 Всепресвітлійшая, державнійшая великая государиня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всероссийская, государиня всемилостивійшая

Бет челом обивателка кролевецкая Олена Бихниха, а в чем мое прошение, тому слідують пункти:

1

Іміється діло мене, нижайшой, в суді полковом Ніжинском з 742 года з декабра 14 д[ня], о завладінії умершого значкового полку Ніжинского товариша Карпа Стожка женою его яром с пущою і сіножатю, також и о учрежденіі сотником кролевецким Григорием Огиевским на собственном моем дворі козачої стойки в городі Кролевеці і о протчем.

2

По которому моему ділу указом вашего імператорскаго величества з оного полкового Ніжинского суда сего 743 года генваря 21 д[ня] к атаману батуринскому Іосифу Рижому да значковому полку Ніжинского товаришу Якову Макухину предлагано било, даби они сехав в город Кролевець учинили по силі указов вашего імператорскаго величества і малоросійских прав надлежащее слідствие и прислали б оное в суд полковий Ніжинский для крайнего по оному // **12 зв.** оному слідствию рішення челобитной.

3

Точию показанние определенние от оного полкового суда атаман Іосиф Рижий и значковий товариш Макухин по тому вашего імператорскаго величества указу никакова слідствия не учинили невідомо для чего, яко на ровяс оним, Стожковой жені и сотнику Огиевскому, а мні, нижайшой, для одной волокити і убитку.

И даби височайшим вашего імператорскаго величества указом, повелено било сие мое челобите полковнику ніжинскому г[ос]п[од]и[ну] Божичу в суді полковом Ніжинском приняв записат, а о више писанном моем ділі з полкового Ніжинского суда определит каких других нарочних, даби они не на ровя ни на какую сторону учинили надлежащее слідствие по указам вашего імператорскаго величества і малоросійским правам, а по слідствіі рішення учинит безволокитно, даби я, нижайшая, вовся не била обіжденна.

Всемилоствіійшая государыня, прошу вашего імператорскаго величества о сем моем челобиті рішення учинит.

К подачи надлежит полковнику ніжинскому г[ос]п[од]и[ну] Божичу в суд полковий Ніжинский, а писал оную писець Семен Голубович, 1743 года іюня 22 д[ня].

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сей // челобитной вмісто обивателки кролевецкой Олени Бихнихи неграмотной, по еї прошенію житель кролевецкий Денис Іванов руку приложил.

Номер входу: В суді з[аписан] в к[нигу] номер 415.

Помітка: Под[ано] юня 27 ч[исла] 1743 году. Записав в книгу сообщит к ділу и доложит.

Примітка: Писар полковий ніжинский Васил Кулаковский.

Арк. 12 – 12 зв. Оригінал.

№ 54

1743 р., липня 2. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду ніжинському полковому комісару Якову Макухину розслідувати обставини втрати землі та нерухомості мешканкою Кролевця Оленою Бихнихою. № 316

13 Указ ея імператорскаго величества самодержици всеросійской, з полкового Ніжинского суда комисару полковому¹ ніжинскому Якову Макину. Прошлого генвара 14 д[ня], по присланному при указі ея імператорскаго величества из воисковой Енеральной канцелярії челобитю обивателки кролевцежкой Олени Бихнихи, якоби о завладінії собственних еї Бихнихи отческих грунтов умершого значкового полку Ніжинского товариша Карпа Стожка женою яром с пущею и сінокосом еї наслідним, також о учрежденіі сотником кролевцким Григорієм Огіевским на собственном еї дворі в городі Кролевці козачої стойки і о протчем, указом ея імператорскаго величества з приобщеніем копії еї, Бихнихи, челобитя, вам, атаману городовому батуринскому Иосифу Рижому, предлагано, чтоб ви по тому еї, Бихнихи, челобитю о всем више писанном учинили обстоятельное слідствие, а по слдствию кому доведется крайное по указам и малоросійским правам разсмотреніе и определеніе и о том в суд полковій репортовали. // **13 зв.** А минувшого юня 27 д[ня], реченная Олена Бихниха чрез поданное свое челобите в суд полковий представила, яко по тому еї, Бихнихи, челобитю и по ся пори никакова слідствия вами не учинено, для единого еї, Бихнисі, волокити. А понеже, по подлиному известию, речений атаман Рижий за отлучкою настоящего сотника им в сотенном Батурином правленіі обрїтається і от оногo правленія отлучитис ему к оному слідствию невозможно.

Того ради, по указу ея імператорскаго величества и по определенію полкового Ніжинского суда, велено послат к вам сей ея імператорскаго величества указ и предложит, даби ви сами и в прежде посланном к вам указу і по сообщеному при том указі реченной истици Бихнихи челобитю, в срочним порядком учинено обстоятельное слідствие в самую сушую правду не наровя ни на какую сторону, и по слідствию по указам ея імператорскаго величества и малоросійским правам приложа своем мнініе оное слідствие во уряді нам представит в онии полковий суд при доношеніі немедленно. И комисару пол-

ковому ніжинському Якову Макухину учинит о том по сему ея імператорскаго величества указу исполненіе. Дан в Ніжині 1743 года іюля 2 дня.

Подпис:
Судия пол[ковий] Леонтий Грановский
Сотник мринский Иван Тарасевич²
Писар Федор Стефанов
[...] [...] [...]

В к[ниге] ном[ер] 316.

Примітка: 14 Таковий подлинний указ челобитчиця Бихниха приняла і в приємі росписалась, а вмiсто єї неграмотной по єї прошенію жител кролевецкий Денис Иванов руку приложил.

Арк. 13 – 14. Відпуск.

№ 55

1744 р. травня 11. – Чолобитна мешканки Кролевця Олени Бихнихи до Ніжинського полкового суду про небажання ніжинського полкового комісара Якова Макухіна проводити слідство по її справі стосовно втрати землі та нерухомості, а також із проханням призначити для розслідування когось іншого

15 Всепресвітліяша, державнійшая великая государиня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всероссийская, государиня всемилостивіиша

Бет челом козачка и жителка кролевецкая Олена Бихниха, а в чем мое прошение, тому слiдують пункта:

1

С прошлого 1742 году декабра м[іся]ця, иміється мене, низаишо[й], в суді полковом Ніжинском діло, о завладінії умершого Карпа Стожка женою его яром с пушою из сіножатю, також і о учрежденіі сотником кролевецким Огиевским на собственому дворі моем козачой стойки і о протчем.

2

По которому ділу оприділени били для учинения слiдствия атаман батурицкий Рижий и комиса[р] полковий ніжинский Яков Макухин, точию с оних атамана Рижого от того слiдствия отрішено, понеже настоящего батурицкого сотника Демидовского¹ за отлучкою не било, а он, Рижий, в правленіі обрیتالся, а оному Макухину велено указом же учинить об оном моем ділі обстоятельное слiдствие и о протчем, как в том указі явствуєт. //

15 зв. 3

Точию речений Макухин невідомо для чєго оногo слiдствия и по ся пори не производит за поноровкою онои Стожковой и сотнику Огиевскому, а мині на єдину волокиту.

И даби височайшим вашего імператорскаго величества указом повелено било сие мое челобите в суді полковом Ніжинском приняв записать, а по оному моему ділу определити для слідствия кого другого, даби я, нижаишая, болше не волочилась.

Всемилоствіишая государиня, прошу вашего імператорскаго величества о сем моем челобиті рішение учинить.

К подачи надлежит сия челобитная в суд полковий Ніжинский, а писал оную полковои канцеляріи писецъ Яким Марчевский 1744 году мая 11 дня.

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сей челобитной // вмісто Олени Бихнихи неграмотной, по єї прошенію жител сотні Борзенской² села Лукашовки³ Семен Голубович руку приложил.

Номер входу: Но[ме]р 173.

Помітка: Подана мая 16 д[ня] 1744 году.

Примітка: Полку Ніжинского старшій канцелярист Семен Сомчевский.

Резолюція: 1744 году мая 16 ч[исла] записав сообщит к ділу, а к полковому комисару Макухину в подтверждение прежних послать // **16** указ и веліть слідствие окончит немедленно, а конечно с получения того указа в дві недели не нароя ни на какую сторону в самую правду и как окончено будет, прислатъ в суд полковий при репорті по описі в самой скорости.

Судія полковий Леонтий Грановский
Асаул полковий Володковский
Хоружий полковий Павел Зубковский⁴

Арк. 15 – 16. Оригінал.

№ 56

1744 р., травня 16. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду ніжинському полковому комисару Якову Макухину з вимогою протягом двох тижнів провести слідство обставин втрати мешканкою Кролевця Оленою Бихнихою землі та нерухомості. № 142

17 Указ єя і[мператорскаго] [величест]ва сам[одержици] всер[осийской], ис полкового Ніжинского суда комисару полковому Якову Макухину. Пред сим посланими к вам з полкового Ніжинского суда указами, по присланному при указі єя і[мператорскаго] [величест]ва з вой[сковой] Енерал[ной] к[анцеля]ріі челобитію обивателки кролевецкой Олени Бихнихи, якоби о завладініи собственних єї, Бихнихи, отческих грунтов умершого значкового полку Ні[жинского] т[овариша] Карпа Стожка женою яром с пущою и сінокосом єї наслідними, також о учрежденіи сотником кролевецким Григорием Огіевским на собственном єї дворі в городі Кролевці козачої стойки и о протчем, з приобщением при первом копії єї, Бихнихи, челобитя

предлагано, чтоб ви // **17 зв.** по тому еї, Бихнихи, челобитю о всем више писанном учиня обстоятельное слїдствїе в самую сущюю правду не на ровя ни на какую сторону и по слїдствию по указам ея і[мператорскаго] [величест]ва и малоро[сийским] правам приложа свое мнїіе, оноє слїдствїе со мнїіем представит в онїй пол[ковий] суд при доношенїи немедленно, точию, что по тїм указам вами учинено в судї пол[ковом] репорту от вас не имїється. А сего мая 16 д[ня], реченная Бихниха поданным челобитем представила, яко по тому еї, Бихнихи, челобитю и по ся пори никакова слїдствїя вами не учинено, от чего ей, Бихнисї, имїється волокита и в том просила рассмотрения. //

18 Того ради, по указу ея і[мператорскаго] [величест]ва и по определению полкового Ніжинского суда, велено в подтверждение прежних послат к вам сей ея і[мператорскаго] [величест]ва указ и предложит, даби ви означенное слїдствїе окончили немедленно, а конечно с получения сего указа в двї недели не на ровя ни на какую сторону в самую правду и как окончено будет, прислали в суд полковїй при репортї по описї в самой скорости. И комисару полковому Якову Макухину учинит о том по сему ея і[мператорскаго] [величест]ва указу исполненїе. Дан в Ніжинї 1744 году мая 16 д[ня].

Подпис:

Судия полковїй Леонтий Грановский
Асаул полковїй Володковский
Хоружїй полковїй Павел Зубковский
Писар Федор Стефанов

З[аписан] в к[нигу] номер 142.

Примїтка: **18 зв.** Таковїй чистїй указ для отдачи до рук надлежащих челобитчица Олена Бихниха приняла и в приеми оного по еї прошению житель ніжинский Семен Иосифов Мирочников руку приложил.

Арк. 17 – 18 зв. Чернетка.

№ 57

1744 р., липня 10. Ніжин. – *Репорт ніжинського полкового комісара Якова Макухіна до Ніжинського полкового суду про відмову вдови значкового товариша Ніжинського полку Карпа Стожжа і крелевецького сотника Григорія Огієвського брати участь у слїдствї обставин втрати Оленою Бихнихою землі та нерухомості*

19 В суд полковїй Ніжинский

Покорнїйший репорт

Указами ея імператорскаго величества з оного полкового суду ко мнї присланными, веленно по поданному от крелевецкой жителки Олени Бихнихи о завладїнїи еї Бихнишиним отческим яром и сїнними покосами знач-

кового товариша Карпа Стожка женою, також о постройки на отческом же еї пляцу сотником кролевецким Григорием Огиевским козачого двора и о протчем, как в оних указах и сообщенних при том челобитях обстоятельно показано, учинит слідствие и приложа мніние прислат в суд полковий Ніжинский для разсмотрения. И за силу оних ея імператорскаго величества указов, я неоднжди для проїзвождения того слідствия хотя и ездил в Кролевец и, чтоб так оная Стожчиха, яко и сотник Огиевский к тому слідствию сами явилис или повірених // **19 зв.** представили¹ к нам чрез четири рази и писал, точию она, Стожчиха, и сотник к тому слідствию ні сами не явились и повірених и по ся пори не представили и нивчем не слушають, з чего оной Бихниси слідует напрасная обида. И о више писанном в суд полковий Ніжинский с покорностию моею репортую.

Полковий ніжинській комиссар Яков Макухин

1744 году

Іюля 10 дня.

Ніжин.

Номер входу: Ном[ер] 331.

Помітка: Подан юля 11 ч[исла] 1744 году.

Резолюція: 1744 году юля 11 ч[исла] записав сообщит к отпуску, а к комисару полковому Макухину послат указ, даби он ежели заподлинно по полученіі требователних его писем отвітние стороны к порученому от суда полкового слідствию на положенние сроки без всяких правилних причин не явилис, учинил по тому ділу за неявку их по силі ея імператорскаго величества указов и малороссийских прав в книги «Статуті» в розділі 9, о такоих ділах изображенних, чтоб чрез то исковой стороні напрасной волокити не происходило.

Судія полковий Леонтий Грановский
Асаул полковий Володковский

Арк. 19 – 19 зв. Оригінал.

№ 58

1744 р., липня 13. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду ніжинському полковому комісару Якові Макухіну з вимогою притягнути до слідства над обставинами втрати землі та нерухомості Оленою Бихнихою вдову значкового товариша Ніжинського полку Карпа Стожка і кролевецкого сотника Григорія Огієвського. № 292

20 Указ ея і[мператорскаго] [величест]ва сам[одержици] всер[осийской], ис полкового Ніжинского суда комисару полковому Якову Макухину.

Пред сим, посланними к вам з полкового Ніжинского суда указами по присланному при указі ея і[мператорскаго] [величест]ва з вой[сковой] Енер[алной] к[анцеля]рії челобитю обивателки кролевецкой Олени Бихнихи, якоби о закладініи собственних еї, Бихнихи, отческих грунтов умершого значкового полку Ні[жинского] т[овариша] Карпа Стожжа женою яром с пущою и сінокосом еї наслідними, також о учрежденіи сотником кролевецким Григорием Огіевским на собственном еї дворі в городі Кролевеці козачой стойки и о прочем, з приобщеніем // **20 зв.** при первом копії оногo челобитя предлагано, чтоб ви по тому еї, Бихнихи, челобитю о всем више писанном учиня обстоятелное слідствие в самую сушую правду не наровя ни на какую сторону, и по слідствию по указам ея і[мператорскаго] [величест]ва и малор[осийским] правам приложа свое мнініе оное слідствие со мнініем представили в полковий суд.

А сего юля 11 д[ня] репортом своїм представляете ви, что за силу оних указов неоднажди ви для произвождения того слідствия хотя и їздили в Кролевец и, чтоб там оная Стожчиха, яко и сотник Огіевский к тому слідствию явились или повіренних представили к ним чрез чотири раз[и] писали, токмо она, Стожчиха, // **21** и сотник к тому слідствию ні сами не явились и повіренних и по ся пори не представили и нивчем не слушают, з чого де оной Бихнисі слідует напрасная обида.

И сего ж юля 11 ч[исла], по указу ея і[мператорскаго] [величест]ва и по опреділенію полкового Ні[жинского] суда, велено послат к вам сей ея і[мператорскаго] [величест]ва указ и предложит, даби ви ежели заподлинно по полученіи требователних ваших писем ті отвітніе стороны к тому порученному от суда полкового слідствию на положение сроки без всяких правилних причин не явились, учинили по тому ділу за неявку их по силі ея і[мператорскаго] величества указов и малоросіиских прав в книги «Статуті» в розділі 9 о такихових ділах изображенних, // **21 зв.** чтоб чрез то исковой стороні напрасной волокити боліе не происходило. И комисару полковому Якову Макухину учинит по сему ея і[мператорскаго] [величест]ва указу. Дан в Ніжині 1744 году юля 13 д[ня].

Подпис:
Судия полковий Леонтий Грановский
Асаул полковий Володковский
Писар Федор Стефанов

З[аписан] в к[нигу] но[ме]р 292.

Примітка: Таковий чистий указ для отдачи комисару Якову Макухину приняла истиця Олена Бихниха и в приємі оногo росписалась, а вмісто еї неграмотной по ея прошению житель івангородски[й] Іван Никифоров руку приложил.

Арк. 20 – 21 зв. Чернетка.

№ 59

1745 р., жовтень. – Чолобитна мешканки Кролевеця Олени Бихнихи до Ніжинського полкового суду про те, що ніжинський полковий комісар Яків Макухін не завершив слідство щодо обставин втрати нею землі та нерухомості

22 Всепресвітлішшая, державнійшшая великая государыня императрица Елисавет Петровна, самодержица всероссійская, государыня всемилостивійшшая

Бет челом полку Ніжинского обивателка кролевецкая вдова Олена Михайлиха Бихниха, а в чем мое прошеніе, тому слідуєт пункти:

1

Прошлого 1742 году декабра с 14 д[ня], иміється мене, нижайшой, в суді полковом Ніжинском по присланному при указі з войсковой Енералной канцелярії моем челобитю діло, о завладінні умершого значкового полку Ніжинского товариша Карпа Стожка женою его яром с пуцою и сіножатю, також о учрежденні сотником кролевецким Григорієм Огіевским на собственном моем дворі козачей стойки в городі Кролевеці и о протчем.

2

По которому моему ділу прошлых 1743-го юля 2 и 744 годов мая 16 чисел двома указами вашего императорскаго величества з полкового Ніжинского суда к бывшому комисару полковому, значковому полку // **22 зв.** Ніжинского товаришу Якову Макухину предлагано было, даби он сехав в город Кролевецъ учинил по силі вашего императорскаго величества указов и малороссійских прав надлежащее слідствіе и прислал би оноє в суд полковій Ніжинській для крайнего по оному слідствію рішенія.

3

І по оним вашего императорскаго величества указам оной Яков Макухин того ж 744 году юля 11 д[ня] репортом в суд полковій представлял, что за силу оних указов неодножди он для произвожденія того слідствія хотя и ездил в Кролевецъ и, чтоб так оная Стожчиха, яко и сотник Огіевскій к тому слідствію явились или повіренних представили к нам, чтири рази писал, токмо де она, Стожчиха, и сотник к тому слідствію ні сами не явились и повіренних не представили и ни в чем его не слушають.

4

По которому его, Макухина, репорту, того ж июля 13 д[ня] третичним вашего императорскаго величества з оного полкового Ніжинского суда указом к нему, Макухину, предлагано ж, чтоб он, ежели заподлинно по полученні требователних его писем, ті отвітніе стороны // **23** стороны к тому порученному от суда полкового ему слідствію на положенніе сроки без всяких правилних причин не явились, учинил по тому ділу за неявку их по силі

вашего императорскаго величества указов и малороссійских прав, чтоб мні, нижайшой, чрез то боліе не происходило дило напрасной волокити.

5

Точію, помянутій Макухин и по оному вашего императорскаго величества указу за понаровкою его отвѣтним сторонам никакого слѣдствія и доселі не учинил в единую мні, нижайшой, обиду и в крайное разореніе.

И даби височайшим вашего императорскаго величества указом повелено было сіе мое челобите в суді полковом Ніжинском приняв записат, а о више писанном учинит, как указы вашего императорскаго величества и малороссійские права повелівають милостивое разсмотреніе и рѣшеніе, даби я, нижайшая, боліе не узнавала напрасной волокити и убитку. //

23 зв. Всемиловивѣйшая государыня, прошу вашего императорскаго величества о сем моем челобиті рѣшеніе учинить.

К подачи надлежит сіе челобите в суд полковій Ніжинскій, а писал оное жител дѣвицкій Стефан Пісковскій 1745 год[у] октября* д[ня].

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сей // челобитной вмѣсто // обивателки кролевецкой // вдови Олени Михаилихи Бихнихи неграмотной, по еї прошенію житель конотопский Иван Комашинский¹ руку приложил.

Номер входу: Ном[ер] 571.

Помітка: Подана ноябра 1 ч[исла] 1745 году.

Примітка: Полку Ніжинского старшій канцелярыст Семен Сомчевскій.

Резолюція: 1745 году ноябра 6 ч[исла]. Записав сообщит к ділу и по оному справяс выписать и прдставит к слушанію.

Судіа полковій Леонтий Грановскій
Писар полковій Василь Кулаковскій

Арк. 22 – 23 зв. Оригінал.

№ 60

1747 р., березня 19. – Випис Ніжинського полкового суду по справі за позовом Олени Бихнихи на кролевецького сотника Григорія Огієвського і вдову значкового товариша Ніжинського полку Карпа Стожка

24 В суді полковом Ніжинском по справки виписано:

Прошлого 1742 году декабра с 14 дня, иміється в суді полковом Ніжинском діло по челобитію при указі з воисковой Енеральной канцелярії присланному жителки кролевецкой вдови Олени Быхнихи, якоби о завладінії значкового полку Ніжинского товариша Карпа Стожка женою еї, Быхнихи, яром з пущею и сінокосами, також о учрежденіі сотником кролевецким Огивским на собственном дворі еї козачои стойки и о протчем.

* Число не вказане.

По которому ділу прошлого 1743 году генвара 21 да юля 2 и прошлого ж 1744 году мая 16 чисел, посланними з полкового Ніжинского суда к комисару полковому Якову Макухину указами, з сообщеніем при первом копії челобитя, велено по тому еї, Быхнихи, челобитю о выше писанном учинить обстоятельное слідствіе в самой скорости, а конечно в дві неделі, не нарыва ни на какую сторону в самую сущую правду и как оное слідствіе окончено будет, прислал би он, Макухин, оное в суд полковій Ніжинській при репорті по описі.

За силу какових указов помянутій Макухин того ж 1744 года юля 11 д[ня] присланным своїм в суд полковій репортом представил, что он, Макухин, за силу оних указов не единожди для произвожденія того слідствія хотя и ездил в Кролевец и, чтоб так оная Стожчиха, яко и сотник Огиевскій к тому слідствію // **24 зв.** сами явились или повіренних представили, к ним чрез чтири раза и писал, токмо де она, Стожчиха, и сотник к тому слідствію ні сами не явились и повіренних и по ся пори не представили и нивчем не слушают.

На которій его, Макухина, присланній репорт, посланным же того ж 1744 году юля 13 д[ня] к нему ж, Макухину, указом велено, даби он, ежели заподлинно по полученіи требователних его писем ті отвітніе стороны к тому порученному от суда полкового слідствію на положенніе сроки без всяких правилних причин не явились, учинил по тому діду [!] за неявку их по силі указов и малороссійских прав в книги «Статуті» в розділі 9-м о такових ділах изображенних, чтоб чрез то исковой стороні напрасной волокити боліе не происходило.

А прошлого 1745 году ноябра 1 д[ня], реченная истица Олена Быхниха поданным в суд полковій челобитем представила, что он, Макухин, и по оному посланному к нему указу за понаровкою его отвітним сторонам никакого слідствія не учинил, в единую ей обиду и крайное разореніе. //

25 По которому еї истици челобитю, того ж ноябра 6 дня учиненним в суді полковом опреділеніем велено, по оному ділу справясь виписать и представить к слушанію, токмо она, истица, по подачи того своего челобитя отлучась з Ніжина и пон[и]ні в суді полковом невідомо чего для не являлась, а н[и]ні являсь по тому своему ділу просить. 1747 году марта 19 дня.

Канцелярист Кондрат Болбинский¹

Резолюція: 1747 году априля 1 ч[исла], по слушаніи сей справки суд полковий Ніжинский приказали, опреділенного по тому ділу для выше писанного слідствія комисара Якова Макухина от тоей его должности и от порученного слідствія отрішит для того, что он, Макухин, по трократним посланным к нему указом по оному ділу ничего на опреділенніе сроки не учинил, а по правам малороссійским книги «Статута» розділу 9 артикула 6² велено: «Которий би подкоморий без причини хориби своей до трох разов сроков по по-

звям определених зплідділ, таковий враз свой тратит». И для того, о состоящем челобитчиці иску учиня по тому ділу екстракт и сискав отвітних сторон, в суд полковий Ніжинский указами на положенний по правам малоросийским срок // **25 зв.** срок, против оногo екстраткта дат суд по указу.

Полковник Кочубей³

Судия полковий Васил Кулаковски[й]

Писар полковий Лев Сорока⁴

Арк. 24 – 25 зв. Оригінал.

№ 61

1747 р., березня 21. – Екстракт по справі за позовом Олени Бихнихи на крoлевецького сотника Григорія Огієвського та вдову значкового товариша Ніжинського полку Карпа Стожка

26 Экстракт

учинений по ділу жителки крoлевецкой вдови Олени Бихнихи з сотником крoлевецким Григорием Огіевским и значкового товариша женою Карповою Стожчихою о грунтах и о протчем заводному. 1744 году марта 21 д[ня].

Прошлого 1742 году ноябра 19 д[ня], истица Олена Бихниха поданним в воисковую Енералную канцелярию челобитем представила:

1

Что діється де тому еще болше тридцяти літ, як по отезді купечески в дороги отца еї, Бихнихи, без бития его matka еї ж в собственном своем доме умре, а по ней воскорі и отець еї, козак и бившій сотенній хоружій крoлевецкій Ярема Поддубній, не возвраться в дом, в тіх дорогах бадаючися купеческим гандлем волею Божиєю умре ж.

2

Она же, истица Бихниха, тогда еще в малолітствіі будучая, з собственного оставшогося отческого еї дому по змертвіі тогда родителей еї, отца и матки, не відаєт взята ли ким до зросту еї, или сиротствуючи по людям бродя вскормилась, и вишедши замуж за умершого мужа своего Михайла Бихна, жила между свободными посполитими крoлевецкими отбуваючи по указам всякіе тягости посполитие. //

26 зв. 3

И от тіх пор о отчизні еї истиці оставшойся, а именно о одном дворе посеред ринку в городі Крoлевці з одной стороны поміж войта н[и]нішнего Григория Романова, а з другой стороны вдовствующой Павловой Огиевской близ шинку стоящом, да о одном отчизном еи ж, истици, яру поміж Стожковского яру лежачом, она, истица, о том дворе и яру никак не била увідомлена.

4

З оной же отчизни еї, истици, будучій в тот час сотник кролевецкій Иван Маковскій, чуючи отца еї в дорогах умершого, а видаючи еї, истицу, осиротілую и малолітнюю по людям бродящую, учредил в том еї истици належ[ном] отчизном дворі козачую стойку и шинк казачой устроїл и ис такового единого учреждения стойке и устроенного козачого шинку казаки родовие кролевецкіе и пон[и]ні тим еї, истици, отчизним двором даремно владіють.

5

А яром сінокосним с пущею в нем иміючоюся, жител кролевецкій Иван Колотуша по смерти родителей еї, истици, чрез чтири літа бил завладіл, а потом будучий Федор Стожок в ті пори сотенною старшиною, его, Колотушу, от оного яру отдаливши, сам он, Стожок, оним яром з сінокосом и пущею завладіл, а посля смерти его, Стожка, жена его з синовьями // 27 з синовьями напрасно отчизною еї истици владіет.

6

О якои отчизни еї иміет она, истица, во свідителство людей поставит, а именно в дворі Артема Неровню, Якима Шевця и Якова Ляха, а о яру Гаврила Жарка, Ивана Колотушу, козако[в] и жителей кролевецких, которіе свідителі иміють совістно показать, что више писанніе козаки кролевецкіе двором, а значковая (Федора Стожка) жена з синовьями своїми оним яром, сінокосом и пущею напрасно завладіли.

7

И хотя она, истица, по объявлению от свідителіеи о таковой еї отчизни сотнику настоящому кр[о]левецкому Григорию Огиевскому о дворі, а значковой вдовствующой Карповой Стожковой словесно неоднораз о яру сінокосном с пущею упоминалась, что так самоволне еї, истици, власною отчизною завладіли и напрасно користуются, толко оние за единою еї, истици, крайнею нищетою к владінию отчизни еї, истици, не допускають.

А прошлого 1743 году генвара 19 д[ня], оная ж истица, Олена Бахниха, поданным в суд полковий Ніжинскій вторичним челобитем представила, что она, истица, не відает почему к атаману // 27 зв. к атаману кролевецкому Макарутченку посланным с полкового суда указом предложено, чтоб он явился в суд для отвѣтствия против того еї челобитя для того де, что она не на него, атамана, была челом и тогда его в том еї челобитіи напрасно упомянуто, ибо де не он учредил на оном дворі еї козачую стойку, но сотником кролевецким Григоріем Огіевским учрежденна.

Канцелярист Кондрат Болбинский

Арк. 26 – 27 зв. Оригінал.

№ 62

*1747 р., квітня 3. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду крале-
вцецькому сотнику Григорію Огієвському з вимогою з'явитися в суді осо-
бисто або прислати адвоката для розгляду справи за позовом Олени
Бихнихи з приводу організації козацького постюю в її дворі. № 94*

28 Указ ея и[мператорскаго] [величест]ва самодер[жици] всер[осий-
ской], из полкового Ніжинского суда сотнику кралевецкому г[ос]п[о]д[и]ну
Огиевскому. По указу ея и[мператорскаго] [величест]ва и по определению
полкового Ніжинского суда, веленно послат к вам сей ея и[мператорскаго]
[величест]ва указ с нарочним и предложит, дабы вы с получения оноу указа
не даліе, как в четир[и] неделі, тоест в двадцят осім дний, явилис в суді
полковом Ніжин[ском], или вомісто себе прислали повіреного з вірующим
челобитем¹ на тое ж число, для отвітствия против учиненого в суді пол-
[ковом] экстракта по ділу жителки кралевецкой Олени Бихнихи, якоби о уч-
реждениі вами насобственном еї дворі козачої стойки и о прочем. А ежели
ви на тот положений срок к отвітствию в суд пол[ковий] Ніжинский без за-
конной причини не явитесь, или вомісто себе повіреного не пришлете, то за
то иміет бит учинено по оному ділу в силі указов і прав малороссийских //
28 зв. непременно. И сотнику кралевецкому г[ос]п[о]д[и]ну Огиевскому учи-
нит о том по ея и[мператорскаго] [величест]ва указу. Дан в Ніжині 1747 году
априля 3 дня.

Подпис:

Полковник Кочубей

Судия полковий Василь Кулаковский

Писар полковий Лев Сорока

Писар Федор Стефанов

З[аписан] в к[нигу] номер 94.

Примітка: Таковий чистий указ отправлен куда надлежит козаком сотні Ко-
нотопской жителем села Сосновки Кузмою Мишенским.

Замітил канцелярист Кондрат Болбинский

Арк. 28 – 28 зв. Чернетка.

№ 63

*1747 р., квітня 3. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду вдові
значкового товариша Ніжинського полку Карна Стожка з вимогою
з'явитися в суді особисто або прислати адвоката для розгляду
справи за позовом Олени Бихнихи з приводу привласнення її яру з
пущею та сінокосом. № 95*

29 Указа ея і[мператорскаго] [величест]ва самодержицы всероссийской, из полкового Ніжинского суда умершого значкового полку Ніжинского товариша Карпа Стожка вдовствующой жені. По указу ея і[мператорскаго] [величест]ва и по определению полкового Ніжинского суда, велено послат к вам сей ея і[мператорскаго] [величест]ва указ с нарочним и предложит, даби вы с получения оногo указа не даліе, как в четир[и] неделі, тоест в двадцят восім дний, явилис в суді полковом Ніжинском, или во місто себе прислали повіреного з вірующим челобитем на тое ж число, для отвѣтствия против учиненного в суді полковом экстракта по ділу жителки крoлевецкой Олени Бихнихи, якоби о завладінії вами еї, Бихнихи, яром с пущею и сінокосом и о протчем. А ежели вы на тот положений срок к отвѣтствию в суд полковий Ніжинский без законной причины не явитес, или вмѣсто себе повіреного не пришлете, то за тое иміет бит учинено // **29 зв.** по оному ділу в силі указов і прав малоросійских не отмінно. И умершого значкового полку Ніжинского товариша Карпа Стожка вдовствующой жені его учинит о том по ея і[мператорскаго] [величест]ва указу. Дан в Ніжині априля 3 д[ня] 1747 году.

Подпис:

Полковник Кочубей
Судия полковий Васил Кулаковский
Писар полковий Лев Сорока
Писар Федор Стефанов

З[аписан] в к[нигу] номер 95.

Примітка: Таковий чистий указ отправлен куда надлежит козаком сотні Конотопской, жителем села Сосновки Кузмою Мишенским.

Замітил к[анцеля]рист Кондрат Болбинский

Арк. 29 – 29 зв. Чернетка.

№ 64

1747 р., квітень. – Доїздне донесення козака с. Соснівки Конотопської сотні Кузьми Мишинського до Ніжинського полкового суду про доправлення указів крoлевецькому сотнику Григорію Огієвському і вдові значкового товариша Ніжинського полку Карпа Стожка щодо необхідності їхньої появи в суді для розгляду справи за позовом Олени Бихнихи

30 В суд полковій Ніжинский
Доездное доношеніе

Данніе мні з оногo полкового суду два укази надпысанніе: 1 к сотнику крoлевецкому Огіевскому, 2 умершого значкового полку Ніжинского товариша Карпа Стожка к жоні его вдовствующой, о явки их в суд полковій с

полученія тых указов в чтыры неделі, тоест в двадцять восем день, к отвѣту протыв учыненного в суді полковом экстракта по ділу жытелки кролевецкой Олени Бихныхы, о учрежденіи оным сотником на еї дворі козачої стойкы и о завладініи показанною Стожчихою еї, Бахныхи, яром з пущею и сінокосом и о протчем, я в местечко Кролевецъ возил и оніе указы помянутим сотнику Огіевскому и значковой Стожчысі в домах їх самых сего апрыля 10 числа вручыл, о чем в суд полковій доношу.

К сему доездному доношению вмѣсто козака сотні Конотопской села Сосновки жителя Кузми Мишинского неграмотного, по его прошенію житель конотопский Иван Василиев Комашинский руку приложил

1747-го году

Апрыля* ч[исла].

Номер входу: Ном[ер] 189.

Помітка: Подано априля 27 ч[исла] 1747 году.

На конверті: **39 зв.** В суд полковий Ніжинскій
Доношеніе

Резолюція: **30 зв.** 1747 году мая 1 ч[исла] записав сообщит к отпуску.

Полковник Кочубей

Полковий писар Лев Сорока

Примітка: 1747 году мая 7 ч[исла], по сему ділу истиця жителка кролевецкая Олена Бихниха для доказателства в полковом Ніжинском суді сего мая сегомо числа явилась.

Замітил канцелярист Кондрат Болбинский

Арк. 30 – 30 зв., 39 зв. Оригінал.

№ 65

1747 р., травня 2. Кролевецъ. – Донесення кролевецького сотника Григорія Огієвського до Ніжинського полкового суду про те, що двір, за який позивається Олена Бихниха, належить Кролевецькій сотенній канцелярії

31 В полковый Ніжинскій суд

Доношеніе

Указ ея імператорскаго величества із оного полкового суда пущеній априля 3 дня сего 747 году, а в сотенной Кролевецкой канцелярії того ж априля 10 д[ня] получен, в котором велено мні с получения онога указа недаліе как в четири неделі, тоестъ в 28 дній, явится в суді полковом Ніжинском, или во місто себе прислать повѣренного з вірующим челобитем на тое ж число, для отвѣтствія протыв учиненного в суді полковом экстракта по ділу жителки кролевецкой Олени Быхнихи, якобы о учрежденіи мною на собст-

* Число не вказане.

венном еї дворі козачой стойки і о протчем. А понеже, я в дворі оной Олени Быхнихи козачой стоки никогда не учреждал, но сидиржится оная стойка в дворі вдови козачки Руденчихи, на козачом же пустом дворищі. Устроїл я за совітом всіх козаков общим козачим коштом двор в котором, как за прежних сотников бывало сотенное правление и нині в том дворі всякіе ея імператорскаго величества діла отправляються, а чтоб оной двор был когда во владінії упомянутой Быхнихи, о том нікто из старожилов показат не может и от многих літ називался оній козачим двором // **31 зв.** потому, что по сказкам старожилих козаков и жителей кролевцких Василя Николаенка, Гаврила Жарка і Артема Нерувні, как оніе под совістію обявляють, тот двор достался на сотенную канцелярію от будучого в то время хоружого сотенного кролевецкого Яреми Поддубного еще прежде Шведской баталї¹ літ за десят или боліе, і при жизни его, Поддубного, за сотника тогда будучого Івана Маковского, в котором дворі в одной хаті отправлялис канцелярскіе діла, а в другой давался козачой канун. Почему же тот двор на канцелярію достался: по куплі л, или под закладом, того они, Николаенко, Жарко і Нерувня, знать не могут. В той же двор так при жизни упомянутого хоружого Яреми от самого его, яко і по смерти его, ні от кого другого упоминку нікакова не было і оніе сказки при сем сообщаются. Оной же двор состроен внов, на котором устроена ізба болшая с ковнатою і красними окнами, да анбаров четири і вклуч оной двор огорожен, и на строение оногo издержано денег боліе ста рублей. Когда же оной двор на канцелярію сотенную достался і в оном отправляюся діла канцелярскіе боліе пятидесят літ і упователно, что была на тот двор, кої в спокойном козачом владінії чрез стол долгое время крепость, точію в минувшіе пожарніе случаї, как многіе сотенніе книги и діла погоріли, так і та крепость может быть тогда ж згорела. Почему так мні самому для отвѣтствія в суд полковій Ніжинский ехать, яко і повіренного посылать по тому ділу ні для чего, // **35** ибо, как оніе старожилие козаки показивають, тот двор нікогда во владінії еї, Быхнихи, не бывал и в оной чрез так долгое время, так от оной Быхнихи, яко и ні от кого другого, нигді в поминку не бывало. И хотя мні и самому в суді полковом явится б, или повіренного прислать, боліе в отвѣт, кромі выше писанного, нічего показат неможно доношу.

Сотник кролевецкий Григорий Огиевский

1747 года
Мая 2 ч[исла].
З Кролевця.

Номер входу: Ном[ер] 208.

Помітка: Подана мая 5 ч[исла] 1747 году.

На конверті: **35 зв.** В суд полковій Ніжинский
Доношение.

Резолюція: 1747 году мая 7 ч[исла] записав сообщит к отпуску, а у челобитчиці Быхнихи по показанному ділу взят обстоятельную сказку, подлинно ли

она чрез толикое время о взыскуемие ею добра не впоминалас и для чего, и тую сказку представит к слушанию.

Полковник Кочубей
Полковий писар Лев Сорока
Асаул полковий Стефан Костенецки[й]¹

Арк. 31 – 31 зв., 35 – 35 зв. Оригінал.

№ 66

1747 р., квітня 29. – Свідчення кралевецького козака Артема Нерувні, подане до Ніжинського полкового суду при донесенні кралевецького сотника Григорія Огієвського про обставини смерті кралевецького сотенного хорунжого Піддубного, а також про те, що двір, за який позивається Олена Бихниха, належить Кралевецькій сотенній канцелярії

32 1747 году априля 29 д[ня]

Старожилий козак сотні Кралевецкой житель кралевецкій Артем Нерувня, которому отроду літ восемьдесятъ, в сотенной Кралевецкой канцелярії сказкою показал, яко двор, в котором н[и]ні сотенная канцелярія, достался еще прежде Шведского походу за сотника будучого кралевецкого Івана Маковского от будучого сотенного кралевецкого хоружого Поддубного, а как оногo імя за давностію упомнит. А почему оной достался и сколько тому будет год, також за давностію упомнит оной Нерувня не может. Кой Поддубній ходил по разным дорогам за промыслом з горілками і ходил також за промыслом в Волощину. Оной же, Нерувня, в то время бил в поході в розгрониченіі с туркамы // **32 зв.** границы при реки Богу¹ і тамо виділся с ним Поддубним заряженным приліпчивою болізнію ідучого с Волощини с вином волоским, кой Поддубній с товарищи своїми одинадцяти человек тамо при реки Богу і умре і тамо погребен конотопским жителем Василем, а как оногo прозвание, знать не может. І то в сей сказки он, Нерувня, показал праведно, в том і подписался.

К сей сказки вмiсто старожилого козака и жителя кралевецкого Артема Нерувні неграмотного, по его прошенію сотенной Кралевецкой канцелярії писець Антон Руденко руку приложил

Арк. 32 – 32 зв. Оригінал.

№ 67

1747 р., квітня 29. – Свідчення кралевецького козака Гаврила Жарка, подане до Ніжинського полкового суду при донесенні кралевецького сотника Григорія Огієвського, про те, що двір, за який позивається Олена Бихниха, належить Кралевецькій сотенній канцелярії

33 1747 году априля 29 дня

Старожилий козак и жител кролевецкий Гаврило Жарко, которому отроду літ восемьдесят, под совістію своею в сотенной Кролевецкой канцелярії сказкою показал, яко двор, в котором нині сотенная Кролевецкая канцелярия, достался на сотенную канцелярию от будучого в тоє время хоружого сотенного кролевецкого Яреми Поддубного еще прежде Шведской баталїи літ за десять или боліе, при жизни его, Поддубного, за сотника тогда будучого Ивана Маковского, в котором дворі в одной хаті отправлялис канцелярские діла, а в другой давался козакой канун, почему же по куплі л, или под закладом тот двор на канцелярию достался, того он, Жарко, знать не может. В той же двор // **33 зв.** так от него, Поддубного, яко и ні от кого другого, упоминку нікакова не было. Что в сей сказки показал праведно, в том і подписался.

К сей сказки вмісто козака і жителя кролевецкого Гаврила Жарка неграмотного, по его прошенію сотенной Кролевецкой канцелярії пиसेць Стефан Ланков руку приложил

Арк. 33 – 33 зв. Оригінал.

№ 68

1747 р., травня 1. – Свідчення товариша Кролевецької сотні кролевецького мешканця Василя Николаєнка до Ніжинського полкового суду, подане при донесенні кролевецького сотника Григорія Огієвського, про те, що двір, за який позивається Олена Бихниха, належить Кролевецькій сотенній канцелярії

34 1747 году мая 1 дня

Товариш сотні Кролевецкой і житель кролевецкий Василій Николаєнко, кой прежде сего бил атаманом і без битности сотников в домах многажди правление содержал, которому отроду шестдєсять літ, в сотенной Кролевецкой канцелярії сказал, яко двор, в котором нині канцелярия, достался на сотенную канцелярию от козака и жителя кролевецкого (которого імени он, Николаєнко, упомнить не[мо]жет) прозываемого Поддубного еще прежде Шведской баталїи, за сколко же літ і того упомнить неможе, толко помнит, что за битность сотника кролевецкого Ивана Маковского і по нем других будучих сотников і за его, Николаєнка, атаманства, и за прибитности сотника кролевецкого Константія Генваровского¹ двор Поддубновскій подчинялся. // **34 зв.** І хоромное строєніє перестраїванно умершим атаманом кролевецким Федором Макаренком козачим общим коштом. Также прежде і посля него, Николаєнка, за разних сотников козачим двором називался і правление сотенное било. А почему тот двор достался: куплею ли іли закладом, того он, Николаєнко, відать не может, толко в тот двор ніхто не интере-

совался никогда, но свободно сотенная канцелярия, как прежде сего владіла, і н[и]ні владіет свободно. І више писанное показал в сущую правду, в том и подписался.

К сей сказки Василь Николаенко, товариш сотні Крелевецкой, саморучно
подписался

Арк. 34 – 34 зв. Оригінал.

№ 69

[1747 р., травень.] – Донесення вдови значкового товариша Ніжинського полку Карпа Стожка Анастасії Стожковой про неможливість її появи в Ніжині через розгляд в цей час у Генеральному військовому суді її позову про розподіл майна померлого батька, отамана Генеральної військової артилерії Івана Філоновича

36 В полковій Ніжинській суд Доношеніє

Указом ея імператорскаго величества з оногo полкового Ніжинского суда сего априля 10 д[ня] ко мні присланным велено, дабы я с полученія оногo указа недаліе как в четири неделі, тоестъ в двадцять восем днєи, явилась в суді полковом Ніжинском, или во місто себе прислала повіренного з вірующим челобытем на тое ж число, для отвѣтствія против учиненного в том же суді полковом экстракта по ділу жителки крелевецкой Олени Бихнихи, якобы о завладініи мною еї ж, Бихнихи, яром с пушею и сінокосом. Но понеже, помянутій яр з сінокосом во владініи обще з бившою атаманною глуховскою Агафією Пуховичевною¹ состоїть, почему обще с оною ж мні надлежит и отвѣтствовать. Мні же н[и]ні (яко еще до полученія оногo указа в суді войсковом Енералном сего ж априля д[ня] от мене подано челобите, в котором прошу о учиненіи оставшимся по смерти отца моего, Генеральной артилеріи² атамана Івана Філоновича³ движимим и недвижимим добрам з сестрою моею Марією Максимовичевою, з оногo ж Енералного суда розділки, при якoй имію я сама // **36 зв.** бить до окончанія персонално) явится в суд полковій Ніжинській к показанному числу за тім всячески невозможно, а повіренного по оному ж ділу також сискать н[и]ні немогу, о чем в оній же суд полковій Ніжинській сим доношу.

К сему доношенію во місто удовствующой значкового товариша умершого Карпа Стожка жени Анастасії Івановой дочери Стожковой, по прошенію ея Александер Пікусь руку приложил

Номер входу: Ном[ер] 209.

Помітка: Подано мая 5 ч[исла] 1747 году.

Резолюція: 1747 году мая 7 ч[исла] записав сообщит к отпуску и учинит по прежнему определению.

Полковник Кочубей
Полковий писар Лев Сорока
Асаул полковий Стефан Костенецкий

Арк. 36 – 36 зв. Оригінал.

№ 70

1747 р., травня 7. – Свідчення Олени Бихнихи про козацький постій в її дворі, за який вона позивалася до кралевецького сотника Григорія Огієвського, та привласнення її яру з пуцею і сінокосом кралевецьким сотенним старшиною Федором Стожком

37 1747 году мая 7 дня. По определению полкового Ніжинского суда истиця, жителка кралевецкая Олена Бихниха, по иміючомуся в оном полковом суді еї, Бихнихи, ділу з сотником кралевецким Григорием Огиевским, о учрежденіи им, сотником, на отческом еї дворі козачей стойки, и значкового товариша Карпа Стожка женою, о завладінії яром з сінокосом и пуцею и о протчем заводному, сею сказкою показала, что когда отец еї, хоружій сотенній кралевецкій, житель кралевецкий же Ярема Поддубній, по умертвіи матери еї, Гарпини, умре ж, чему уже будет годов боліе сорока, то она, Олена Бихниха, по оном своем отцу осталась малолітною восьми годах и жила во услуженіи первіе в козака, жителя кралевецкого Овдія Антоненка годов з четири, а потом в посполитого Пархома Лазоренка два года, да в посполитого ж Пилипа Ракоїда два года ж и от оногo Ракоїда она, Бихниха, вишла в замуже послѣ Шведской баталіи в два года за посполитого Михайла Бихна, чему уже назад будет двадцят шесть год. А жила с оним своим мужем годов боліе двадцяти и того по изчелсению еї Бихнихи, до 1742 году в котром она в тот двор без всяких крїпостей в означенного сотника Огиевского учала упоминатся, виходит отроду годов трыдцять сім. В тот же двор она, Бихниха, чрез тие прошлые года до того 1742 году, яко осиротілая за своим убожеством, да к тому ж // **37 зв.** боясь прежде будучих сотников, чтоб еї не увітчили, да кромі того, что она по вихиді в замуже за оногo своего мужа в четири года в облазной болізни находилась чрез пят год, в чем и присягу виконат обовязуется, нівкого не впоминалась и во владінії еї нікогда онои двор не бил. Да и в оном же дворі, показанній сотник Огиевский козачей стойки не учреждал, но прежде того, как еще она, Бихниха, в замуже не виходила, прежде Шведской баталіи, точию сколько тому назад будет годов, она, Бихниха, заподлинно знат не может, в том дворі учреждена стойка прежде бу-

дучим тогда сотником кролевецким (кои уже умре) Іваном Маковским и содержалась та стойка, учрежденная показанным сотником Маковским, прежде Шведской баталлі в том дворі до 1739 году, пока тоєю стойкою оной двор совсім спустошен, який двор посля тоей стойки в пусті находился по 1742 год. Когда же показанныи сотник Огиевский в том 742 году на весні поставлен сотником сотні Кролевецкой, то в ту пору он, сотник, роскидавши иміючоесь в оном дворі старое строение устроїл вновь двор на шинк, а з своего ли кошту, или с козачого и за чїим совітом, того она, Бихниха, не відаєт, и нанимал ли он, сотник, тот двор для шинкования посполитому жителю кролевецкому прозиваемому Степаненку // **38** на год токмо за какую цену, она, Бихниха, не відаєт. А посля того Степаненка шинковал и другой жител кролевецкій, музика Грицко Калюжній, боліе года ж, точию оной Калюжній чїім напитком: своїм ли или сотничим и какою ценою шинковал, того она, Бихниха, не знает. И в оном дворі прежде сего за прежних сотников нікогда сотенного правления не бивало, но, как више писанно, бивала козачая стойка и уже посля прописанного шинковання, как она, Бихниха, учала за [то]т двор в више писанном 1742-м году бить челом, то он, сотник, устроїл в том дворі сотенное правленіе, яке и н[и]ні состоїт.

Умершого ж значкового товариша Карпа Стожка жена его, завладіла яром з сінокосом и пущею потому, что когда еще свекор еї (кої уже умре) Федор Стожок, прежде Шведской баталлі, а сколко тому год она, Бихниха, заподлинно не відаєт, за будучого тогда сотника, више показанного Маковского, бил сотенною старшиною, то в ту пору показанным яром з сінокосом и пущею, яко поміжних, оному невідомо почему завладіл и владіл до смерти своей, чему уже будет, как оной Федор Стожок умре назад годов боліе пятнадцати, а по умертвіи его, Федора Стожка, достался во владініе синові его, показанному Карпу Стожку, и оній его син владіл також де до смерти своей, которій Карп Стожок тож в не довгом времени посля // **38 зв.** отца своего умре, чему будет назад боліе дванадцати год, как он умре. По умертвіи ж и оного Карпа Стожка, достался во владініе виш показанной жені его и дітям, якая и н[и]ні з дітми своїми тим яром з сінокосом и пущею напрасно владієт и користується. В прошлих же годіх она, Бихниха, от возраста своего чрез всі више прописанніе года за више поданною причиною завладініи того яру з сінокосом и пущею до 1742 году ні в кого не впоминалась и на врадї нігді о том завладініи не протестовала и на оной яр з сінокосом и пущею в еї, Бихнихи, нікаких кріпостей не имієтся, о чем и подписалась.

К сей сказки во місто истици, жительки кролевецкой Олени Бихнихи неграмотной, по еї прошенію житель гайворонский Іван Боровский руку приложил

Резолюція: 1747 году мая 15 ч[исла], по слушанії сей сказки суд полковий Ніжинский приказали о више писанном справяс виписат с указов ея импе-

раторського величства и прав малоросійських приличніе пункта и представит оне з ділом к слушанію.

Полковник Кочубей
Полковий писар Лев Сорока
Асаул полковий Стефан Костенецький

Арк. 37 – 38 зв. Оригінал.

№ 71

[1747 р., травень] – Виписи з імператорських указів і джерел матеріального права Гетьманщини для використання у справі за позовом Олени Бихнихи на кролевецького сотника Григорія Огієвського та вдову значкового товариша Ніжинського полку Карпа Стожжа за привласнення нерухомості та землі

40 По определению полкового Ніжинского суда выписано з указов і прав малоросійських:

В указі его величества блаженныя і вічно достойнія памяти государя Петра Второго, імператора і самодержца всеросійского, в рішенні умершему гетману і кавалеру Апостолу¹ прошлого 1728 году августа 22 дня данному, всемилостивійше повелено: «В Малой Россіи суду і розправі быть по прежнему обикновенію по малоросійским правам»².

Да в інструкції, данной 1734 году генваря 31 дня, определенним Правленію гетманского ураду по 2 пункту всемилостивійше повелено³: «В истцевих судебных розправах і кромінальных ділах быть суду і розправі по прежнему обикновенію по малоросійским же правам».

А в правах малоросійських:

В книгі «Статуті» розділі 4 артикулі 91: «Хто би імініе лежачое давность земскую десять літ в молчаніи был // **40 зв.** не позивал, а ні листами упоминателными увіщевал, таковій уже вічне в то молчати іміет, хочай би і упоминал і куда позвал і в року стоял, а річи конца не довел».

Да в кн[и]гі «Порядку» в артикулах права магдебурского на страниці 21: «Остаючіе і о лежачіе дідизніе річи, яко то доми, подварки, пахатное поле і огороди, кто сидить под одним правом, яко то зовется под одним звоном і похочет оних доходить, іміет то чинить покамість рок і шість неділь пройдет».

Канцелярист Кондрат Болбинский

Арк. 40 – 40 зв. Оригінал.

№ 72

1747 р., травня 1. * – Вирок Ніжинського полкового суду по справі за позовом Олени Бихнихи на кролевецького сотника Григорія Огієвського та на вдову значкового товариша Ніжинського полку Карпа Стожжа. № 18

* Дата 1 травня проставлено помилково, так як на цей момент дана справа ще слухалася. Очевидно, що вирок був оголошений наприкінці місяця, приблизно 31 числа.

41 По указу ея императорскаго величества, суд полковій Ніжинській слушав діла по челобитю полку Ніжинского обивателкы кролевецкой вдови Олени Михайлихи Бихнихи, о завладінні бившим сотником кролевецким Іваном Маковским отческого еї двора в городі Кролевеці посеред ринку состоящего з одной стороны поміж воита Григорія Романова, а з другой стороны удовствующей Павловой Огиевской, и о учрежденіи на оном дворі козачої стойки, також о завладінні отческим еї, Быхнихи, яром сінокосним с пущею в нем имеуючюсь умершого значкового полку Ніжинского товариша Карпа Стожка женою его з синовем и о протчем, каково челобите прошлого 1742 году декабра 14 дня пры указі ея императорскаго величества з войсковою Енералной канцелярії прислано в полковую Ніжинскую канцелярію и велено по тому еї, Быхнихи, челобитю в полковой канцелярії учинить разсмотреніе і рішеніе по указам и по правам малороссійским и что учиненно будет, в Енералную войсковую канцелярію репортовать.

И по оному челобитю для // **41 зв.** достовірнього изслідованія об оном спорном дворі, також яру с пущею и сінокосом, первіе отправлен бил от суда полкового Нежинского комисар полковій Яков Макухин, потом за неучиненіем от него, Макухина, такова слідствія, в суде полковом Ніжинском определено, сискав в оній полковій суд отвѣтних сторон дать суд по указу, по которому определенію так к настоящому кролевецкому сотнику Григорію Огиевскому, яко и к удовствующей Карповой Стожковой, о прибитіи их к суду или о присилкы от себе повѣренных указами и предложено.

А сего мая 5 дня, оной сотник кролевецкій Огиевскій доношеніем в суд полковій Ніжинській отвѣтствовал, яко козачая стойка содержится в дворі вдови косачкы Руденчихи, а на козачом же пустом дворищы устроїл он, сотник, за совѣтом всѣх козаков общим козачим коштом двор, в котором как за прежних сотников бывало сотенное правленіе, так и н[и]ні в том дворі // **42** всякіе діла отправляются. А чтоб оной двор был когда во владінні челобитчиці Быхнихи, о том нікто из старожиллов показать не может и от многих літ назывался оній козачим двором, о коем де и старожилліе козаки, жители кролевецкіе Василь Николаенко, Гаврило Жарко и Артем Нерувня, в сказках под совѣстію обявили, что тот двор достался на сотенную канцелярію от будучого в то время хоружого сотенного кролевецкого Яреми Поддубного еще прежде Шведской баталіи літ за десят или боліе и при жисни его, Поддубного, за сотника тогда будучого Івана Маковского в оном дворі в одной хаті отправлялись канцелярскіе діла, а в другой давался козачої канун. Почему же тот двор на канцелярію достался: по куплі л, илы под закладом, того они, Николаенко, Жарко и Нерувня, знать не могут. И в оной двор так при жисни упомянутого хоружого от самого его, яко и по смерты его, ні от кого другого упоминку нікакова небыло. А как тот двор на канцелярію сотенную // **42 зв.** достался и в оном отправляются канцелярскіе діла, тому будет боліе пяти-

десять літ. И хотя би ему, сотнику, и самому в суд полковій Ніжинській явится или прислать повіреного, то боліе в отвѣт, кромѣ више писанного, показать нічого.

А понеже и челобытчица Олена Быхниха протыв више писанного данною сказкою в суді полковом Ніжинском между протчіим обявила, что по умертвіи отца еї, хоружого сотенного кролевецкого Яремы Поддубного (чему будет годов боліе сорока), оставшись она, Быхниха, в восьми літах о завладінії више писанного двора, яру з пущею и сінокосом даже до 1742 году ні в кого не впоминалась и о том нигді на ураді не протестовала и тот двор во владінії еї, Быхнихи, нікогда не был. Да на оной же двор и яр з пущею и сінокосом она, Быхниха, и кріпостей никаких в себе не имеет. И з какова еї, Быхнихи, покасанія явственно состоїт, что она, Быхниха, о тіх грунтах молчаніем своїм пропустила положенную по правам малороссійским земскую давность.

А в правах в малороссійских, // **43** по коїм височайшими ея императорскаго величества указами в Малой Россіи суд і росправу імїть повеленно, в книги «Статуті» розділі 4-м артикулі 91-м напечатанно: «Хто би о імїніе лежачое давность земскую десять літ в молчаніи был не позывал, а ні листами упоминателными увіщевал, таковій уже вічне о то молчаты імїет, хочаи бы упоминал и к суду позвал и в року стоял, а річи конца не довел». Да и в книги «Порадку» в артыкулах права маидебурскаго на страниці 21 написанно: «О стоячіе и о лежачіе дідисніе речи, яко то о доми, подваркы, пахатное поле и огороды кто сидить под одним правом, яко то зовется под одним звоном и похочет оних доходить, імїет то чинить покамисть рок и шість неділь проидет».

Того рады, за силу оних малороссійских прав и челобитчица Олена Быхниха в више прописанніе взискаеміе ею грунта, яко то в козачої двор в городі Кролевеці состоящій, також в яр з пущею и сінокосом во владінії вдовствующой Карповой Стожковой обрїтающійся, за промолчание от нея // **43 зв.** земской давности упоминатысь уже не должна и в том ея, Быхнихи, иску откасать, а сей приговор запысав о рішеніи оногo діла репортовать в Енералную воисковую канцелярію. В сотенное же Кролевецкое правленіе за исвістіе послать о том укас. 1747 году мая 1 дня.

Полковник Кочубей
Полковий писар Лев Сорока

Ном[ер] 18.

На скріпах аркушів: Писар // суда // полкового // Ніжинского Федор Стефанов.

Арк. 41 – 43 зв. Оригінал.

1747 р., травня 30. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду Кролевецькому сотенному правлінню про незадоволення позову Олени Бихнихи стосовно незаконного привласнення її нерухомості та землі кролевецьким сотником і вдовою значкового товариша Ніжинського полку Карпа Стожка. № 150

44 Указ ея и[мператорскаго] [величест]ва самодер[жици] всероссійской, из полкового Ніжинского суда в сотенное Кролевецкое правление. По указу ея и[мператорскаго] [величест]ва в суд[і] пол[ковом] Ніжин[ском] слушано діла по челобитю полку Ніжинского обивателки кролевецкой вдови Олени Михаилихи Бихнихи, о завладінії бившим сотником кролевецким Иваном Маковским отческого еї двора в городі Кролевіці посеред ринку [с]остоящего з одной стороны поміж воита Григория Романова, а з другой стороны удовствующей Павловой Огиевской и о учрежденіи на оном дворі козачої стойки, також и о завладінії отческим еї, [Б]ихнихи, яром синокосным с пущею в нем иміючуюсь, умершого значкового полку Ніжин[ского] товариша Карпа Стожка женою [е]го да синовьями и о протчем, каково челобите пришлого 1742 году декабра 14 дня при указі ея и[мператорскаго] [величест]ва з вой[сковой] Енер[альной] к[анцеля]рії приложено в пол[ковую] Ніжин[скую] к[анцеля]рію и велено по тому еї, Бихнихи, челобитю в пол[ковой] к[анцеля]рії учинит рассмотрение и рішеніе по указам и правам малороссійским и что учинено будет, в Енер[алную] вой[сковую] к[анцеля]рію репортоват.

И по оному челобитю для достовірною изслідования о объявленом спорном дворі, також яру с пущею и сінокосом, первіе отправлен бил от суда пол[кового] Ніжин[ского] комисар пол[ковий] Яков Макухин, потом за неучинением // 44 зв. от него, Макухина, такова слідствия в суде пол[ковом] Ніжин[ском] определено сискав в оній пол[ковий] суд отвѣтних сторон дат суд по указу, по которому определению так к состоящому кролевецкому сотнику Григорию Огиевскому, яко и к удовствующей Карповой Стожковой, о приблиити их к суду или о присилке от себе повѣренных указами и предложено.

А сего мая 5 д[ня], оной сотник кролевецкій Огиевскій доношением в суд полковій Ніжинский отвѣтствовал, яко козачая стойка содержится в дворі вдови козачки Руденчихи, а на козачом же пустом дворищи устроїл он, сотник, за совѣтом всѣх козаков общим козачим коштом двор, в котором как за прежних сотников бивало сотенное правление, так и н[и]ні в том дворі всяк[іе] діла отправляются. А чтоб онои двор бил когда во владінії челобитчиці Бихнихи, о том нікто из старожилов показат не может и от многих літ називался оній козачим двором, о коем де и старожилие козаки, жители кролевецкіе Василь Николаенко, Гаврило Жарко и Артем Нерувня в сказках под

совістю обявили, что тот двор достался на сотенную к[анцеля]рию от будучого в то время хоружого сотен[ного] кролевецкого Яреми Поддубного еще прежде Шведской баталї // **45** літ за десят или боліе, и при жизни его, Поддубного, за сотника тогда будучого Ивана Маковского в оном дворі в одной хаті отправлялис канцелярские діла, а в другої давался козачої канун. Почему же тот двор на канцелярию достался: по куплям или под закладом, того они, Николаенко, Жарко и Нерувня, знат не могут. И в оной двор так при жизни упомянутого хоружого от самого его, яко и по смерти его, ні от кого другого упоминку нікакова не било. А как тот двор на канцелярию сотенную достался и в оном отправляются канцелярские діла, тому будет боліе пятидесят літ. И хотя ему, сотнику, и самому в суд пол[ковий] Ніжин[ский] явится или прислат повіренного, то боліе в отвїт, кромі више писанного, показат нічого.

А понеже и челобтчица Олена Бихниха против више писанного данною сказкою в суді пол[ковом] Ніжин[ском] между протчіим обявила, что по умертвіи отца еї, хоружого сотен[ного] кролевецкого Яреми Поддубного, (чему будет годов боліе сорока), оставшис она, Бихниха, в восьми літах о завладїніи више писанного двора, яру с пущею и сінокосом даже до 1742 году ні в кого не поминалас и о том нигді // **45** зв. на ураді не протестовала и тот двор во владїніи еї, Бихнихи, нікогда не бил, да на оной же двор и яр с пущею и сінокосом она, Бихниха, и крїпостей никаких в себе не иміет, из какова еї Бихнихи показанія явственно состоїть, что она, Бихниха, о тіх грунтах молчанием своїм пропустила положенную по правам малороссійским земскую давност.

А в правах малороссійских, по коїм височай[шими] ея и [мператорскаго] [величест]ва указами в Малороссїи суд и росправу иміть повелено, в книги «Статутї» розділі 4 артикулі 91 напечатан[но]: «Хто би о имїніе лежачое давност земскую десят літ в молчанїи бил не позивал, а ні листами упоминателними увїщевал, таковий уже вічне о то[м] молчати иміет, хочай би и упоминал и куда позвал и в року стоял, а річи конца не довел». А в книги «Порядку» в артикулах права маидебургского на страниці 21 написанно: «О состоячие и о лежачие дідызные річи, яко то о доми, подварки, пахатное поле и огороди, // **46** кто сидит под одним правом, яко то зовется под одним звоном и похочет оних доходит, иміет то чинит покамест рок и шист недель проидет».

Того ради, по указу ея і[мператорскаго] [величест]ва за силу оних малор[оссійских] прав приговорено, в иску помянутой челобт[чиці] Бихнихи отказат и она, Бихниха, о више прописанніе взискуемие ею грнута, яко то в козачої двор в городі Кролевці состоящи, також в яр с пущею и сінокосом во владїніи в удовствуюющей Карповой Стожковой обрїтаючиися, за промолчание от нея земскої давности упоминатис уже не должна, о чем и в сотенное Кролевецкое правление за извістие посланої сей ея и [мператорскаго] [величест]ва указ. И сотенному Кролевецкому правлению о том ведать. Дан в Ніжині 1747 году мая 30 дня.

Подпис:
Полковник Кочубей
Полковий писар Лев Сорока
Писар Федор Стефанов

З[аписан] в к[нигу] номер 150.

Примітка: 46 зв. Таковий чистий указ отправлен для отдачи куда надлежит, сторожем полковим Николаем Тополским.

Замітил канцелярист Ко[н]драт Болбинский

Арк. 44 – 46 зв. Чернетка.

№ 74

1747 р., травня 30. Ніжин. – Репорт ніжинської полкової старшини до Генеральної військової канцелярії про незадоволення позову кралевецької жительки Олени Бихнихи стосовно незаконного привласнення її нерухомості та землі кралевецьким сотником і вдовою значкового товариша Ніжинського полку Карпа Стожка

47 В войсковую Генералную канцелярию

Репорт

Прошлого 1742 году декабря 14 д[ня], при указі ея и[мператорскаго] [величест]ва з оной Енер[алной] к[анцеля]рии в пол[ковую] Ні[жинскую] к[анцеля]рию прислано челобите обивателки кралевецкой вдови Олени Михайлихи Бихнихи, о завладінії бившим сотником кралевецким Иваном Маковским отческого еї двора в городі Кролевеці посеред ринку состоящего з одной стороны поміж войта Григория Романова, а з другой стороны удоставляющей Павловой Огиевской и о учрежденіи на оном дворі козачої стойки, також о звладінії отческим еї, Бихнихи, яром сінокосним с пущею в нем имеючоюс умершого значкового товариша Карпа Стожка женою его з синовьями и о протчем, и оным указом велено по тому еї, Бихнихи, челобитю в пол[ковой] к[анцеля]рії учинит рассмотрение и рішение по указам и по правам малороссийским и что учинено будет, в Енералную войсковую канцелярию репортоват.

И по оному челобитю для достовірного изслідования // 47 зв. об оном спорном дворі, також яру с пущею и сінокосом, первіе отправлен бил от суда пол[кового] Ніж[инского] комисар пол[ковий] Яков Макухин, потом за неучинением от него, Макухина, такова слідствия в суде пол[ковом] Ніж[инском] определено сискав в оный полковий суд отвітних сторон дат суд по указу. По которому определению, п[ос]лан к настоящому кралевецкому сотнику Григорию Огиевскому, яко и к удоставляющей Карповой Стожковой о прибитіи их к суду или о присилки от себе повіренних указами и предложено.

А сего мая 5 ч[исла], оной сотник кролевецкий Огиевский доношением в суд полковий отвітствовал, яко в тот двор прежде сего ні от кого в поминку не било и ким тот двор на канцелярию сотеную достался и в оном отправляются канцелярские діла тому будет боліе пятидесят літ. В чем и челобитчиця, Олена Бихниха, против више писаного данною сказкою в суді пол[ковом] Ні[жинском] между протчіім обявила, что она оставшис // **48** посля отца своего малолітною (чему будет годов боліе сорока), о завладінії више писаного двора, яру с пущею и сінокосом, до 1742 году ні в кого не впоминалас и о том нигді на вradі не протестовала и тот двор во владінії еї, Бихнихи, нікогда не бил, да на оной же двор и яр с пущею и сінокосом она, Бихниха, не кріпостей никаких от себе не иміет. Того, для ей, Бихнисі, учиненному в суді пол[ковом] рішенію за силу прав малор[оссійских] за промолчание от нея земской давности от више писаного иску отказано. И о том в Енер[алную] вой[сковую] к[анцеля]рию репортуем.

Подпис:
Полковник ніжинский Кочубей
Полковий писар Лев Сорока

1747 году
Мая 30 ч[исла]
Ніжин.

Примітка: Таковий репорт приняла для отдачи куда надлежит сама челобитчиця Олена Бихниха.

Замітил к[анцеля]рист Ко[н]драт Болбинский
На скріпах аркушів справи: Со // тен // ній // пи // сар // Але // ксандр // Ски // бов // скій // Со // тен // ній // пи // сар // Але // ксандр // Ски // бов // скій // Со // тен // ній // пи // сар // Але // ксандр // Ски // бов // скій // Со // тен // ній // пи // сар // [Алесандр Скибовскій].

48 В сем ділі нумерованих листов сорок шесть*.

48 зв. Как діло перенумеровано, коих перенумерованих шестдесят один лист.

Архивариус Кильчин

Арк. 47 – 48. Чернетка.

* Подано за старою нумерацією.

СПРАВА № 7

1 Діло посполитого кролевецького Петра Кушнеренка о завладінні его отческими наслідними грунтами удовствующею сотниковою кролевецькою Уляною Огієвскою.
1742 года июня 15 дня.
З[аписан] в к[нигу] № 48

№ 75

1742 р., червня 14. – Позовна чолобитна міщанина містечка Кролевеця Петра Кушнеренка, подана до Ніжинського полкового суду, на вдову кролевецького сотника Павла Огієвського Уляну Огієвську за неправомірне відчуження її покійним чоловіком в батька позивача, Семена Кушнеренка, землі та нерухомості; реєстр угідь, якими неправомірно заволодів покійний кролевецький сотник Павло Огієвський у кролевецького міщанина Семена Кушнеренка

1а Всепресвітліишая, державніишая великая государиня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всеросійская, государиня всемилостивіишая

Бет челом полку Ніжинского містечка Кролевца посполитый Петро Семенов с[и]н Кушнеренко, на вдовствующую сотникову кролевецькую Уляну Павлову Огієвскую, а в чем мое прошеніе, тому слідуют пункта:

1

Літ тому будеть болше двадцати, отец мой Семен Кушнеренко, задожился был мужу оной Огієвской, Павлу Огієвскому¹, за дві куфы² горілки двадцать рублей денег.

2

А в 1722-м году, когда оной сотниковой муж еї Павел Огієвскій стал в Кролевці сотником, то по власти своей сотничей принуждал отца моего, чтоб он ему уступил в заставу двор свой и считая за тот долг немалую провізію.

3

А как отец мои не хотіл уступить ему двора своего, то онои Огієвскій всякими его, отца моего, принуждениями утіснил и чрез ті утіснения принужден отец мой оставя дом свой и протчие грунта // **1а зв.** пойти на житло полку Переясловского в містечко Домонтов до свойственных своіх и там умре.

4

По отході же отца моего, оной сотниковой муж еї, Павел Огієвскій, за выше показанные двадцать рублей должные денги не токмо двором, но и

всіми грунтами отца моего завладі́л сам собою без всяких кріпостей, которим двором и грунтами показанная Огіевская и н[и]ні владіет, а какими іменно, о том при сем реестр сообщен.

5

Я же, нижайшій, в то время обрѣтался при отцу в малых літех и в оном містечку жил у свойственных своих доселі и чрез то я узнаю немалую обиду.

И дабы высочайшим вашего імператорскаго величества указом повелено было сіе мое челобите в полковом Ніжинском суді приняв записать и по силі вашего імператорскаго величества указов и прав малороссійских учинить мні с пред реченною бывшою сотниковою кролевцекою удовствующою Павловою Огіевскою суд и рішеніе безволокитно. //

2 Всемилоствійшая государиня, прошу вашего імператорскаго величества о сем моем челобиті рішеніе учинить.

Сия челобитная к подачи надлежить в полковый Ніжинскій суд, а писал оную ніжинскій житель Демян Андреев 1742 года іюня 14 дня.

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сей челобитной // містечка Кролевця жител // Петро Кушнеренко руку приложил.

Номер входу: Z[аписан] в к[нигу] номер 114.

Помітка: Под[ано] іюня 15 1742 году записав доложит.

Примітка: Писар полковий ніжинскій Васил Кулаковскій.

Арк. 1а – 2. Оригінал.

№ 76

[1742 р., червня 15]. – Реестр землі, якою неправомірно заволодів покійний кролевцький сотник Павло Огієвський в кролевцького міщанина Семена Кушнеренка, доданий при позовній чолобитній Петра Кушнеренка в Ніжинський полковий суд за 15 червня 1742 р.

3 Реестр грунтов, которими нині владіет бившая сотниковая кролевцкая Уляна Огіевская, а какими імено, значить ниже сего:

Двор стоячий за огородом, идучи к лазні подлі вылазки прозиваемий Кушнеровской и Костирковской, в котором било строение світлиця с комнатою и пекарня, комора рублена, солодовня з душнею, виниця с хатою и коморою с клунею, цена восі́мдесят рублей.

Нива една к урочищу Коропцу, прозиваемая Кдиновата, шесть рублей.

Другая за лісом Задорожном к Стожковому яру, прозиваемая Широкая, цена восі́м рублей.

Дві ниви к провалю: одна прозивается Кошелювская, дана восі́м рублей с полтиною; другая против той же, прозиваемая Широкая ж, цена шестнадцять рублей.

Огород з садом і клунею прозиваємий Желізняковський, цена осім рублев.

І того стало за всі ґрунта двадцят шест рублев и копіек пятьдесять.

Арк. 3. Ориґінал.

№ 77

1742 р., червня 25. – Постанова Ніжинського полкового суду по справі за позовом кралевецького міщанина Петра Кушнеренка на вдову кралевецького сотника Павла Огієвського Уляну Огієвську про відправлення указу відповідачі з вимогою з'явитися до суду особисто або прислати свого адвоката на 30 червня для розгляду цієї справи

4 1742 году июня 25 дня. В полковом Ніжинском суде посоплитого кралевецкого жителя Петра Кушнеренка челобитя и сообщенного при том челобиті реестра о завладінних его, Кушнеренка, отческих наслідних ґрунтах якоби сотниковою кралевецкою, удовствующою Улияною Павловою Огиевскою, и о протчем, слушав определіли, послат указ к оной сотниковой Огиевской, чтоб она приездила в Ніжин и явилась в полковом суде сего июня 30 дня, или повіренного от себе прислала на означенное число против показанного Кушнеренкового челобитя для отвѣтствия, а как явится, дат суд по указу.

Судія полковий Леонтий Гран[овский]

Сотник полковий Григорий Романовский

Сотник полковій Кирило Кулаковский

Арк. 4. Ориґінал.

№ 78

1742 р., червня 25. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду вдові кралевецького сотника Павла Огієвського Улянї Огієвській про необхідність особисто з'явитися до суду або прислати адвоката на 30 червня у зв'язку з позовом на неї кралевецького міщанина Петра Кушнеренка щодо незаконного відчуження його спадкової землі та нерухомості її покійним чоловіком. № 143

5 Указ ея і[мператорскаго] [величест]ва самодержици всеросиской, из полкового Ніжинского суда вдовствующои сотниковой кралевецкой Улянї Павловой Огиевской. Сего числа по указу ея і[мператорскаго] [величест]ва и по определению полкового Ніжинского суда, велено послат к вам сей ея і[мператорскаго] [величест]ва указ, а в оном представит, даби вы приездили в Ніжин и явилис в полковом суде сего июня 30 дня против челобитя кралевецкого посполитого Петра Кушнеренка, якоби о завладінії помершим

мужем вашим отцевскими его, Кушнеренка, грунтами без жадних кріпостей, которими ни[ні] ви владієте, а буди вам самим приездит зачим будет невозможно, то вмiсто себе прислали б ви от себе повірен[ого] з вірующим челобитем на показаний срок. И вдовствующой сотниковой кролевецкой Уляни Павловои Огіевской о више писанном віда[я], учинит по сему ея і[мператорскаго] [величест]ва указу исполнение. Дан в Ніжині июня 25 дня 1742 года.

Подпис:
Судия Грановский
Сотник Романовский
Сотник Кулаковский

З[аписан] в к[нигу] № 143.

Примітка: 5 зв. По сему указу дуплікат послан 1742 году июля 7 з сроком оною июля 12 числа чрез козака сотні Дівицкой¹ села Овдіевки жителя Грицка Трущенка под № 158.

Арк. 5 – 5 зв. Чернетка.

№ 79

1742 р., липня 30. Кролевець. – Донесення Уляни Огієвської, подане до Ніжинського полкового суду, про неправомірний позов на неї кролевецького міщанина Петра Кушнеренка, відсутність можливості з'явитися в суді особисто, а також найняти адвоката за браком достойних кандидатур та з проханням позиватися позивачу з її сином Дем'яном у Генеральній військовій канцелярії

6 В полковий Ніжинський суд
Покорное доношеніе

В присланном так пред сим ко мні, яко и н[и]ні в полученних мною дуплікатном изображено указіх, дабы мні приездит в Ніжин и явитис в полковом Ніжинском суде против поданного кролевецкого посполитого Петра Кушнеренка на мене челобитя, якобы о завладініі помершим мужем моим Павлом Огіевским отцевскими его, Кушнеренка, напрасно кгрунтами без жадних будто кріпостей, которими де и н[и]ні владію. Того рады, чрез сіе с прошеніем в полковий Ніжинський суд доношу, что всімы обивателми кролевецкими извістно, яко тім кгрунтом доставшимся от Семена Кушнера за обдолжившогоє еще мужеві моему, Павлу Огіевскому, за сумму восемьдесят шесть рублей пятьдесят шесть копіек и поистверженіі на оный кгрунт кріпостьмы: купчим записом урядовим кролевецким, от пред помянутого Кушнера владіла я от килка літ и не узнавая ни от кого в оном моем владініі

препятствія. А н[и]ні ні якийсь Петро Кушнеренко, невідомо з какова виду и для чего, втручаясь в оной мой собствений кгрунт о напрасно в неналежную турбацію своїм лживо вимисленным челобитем полковий Ніжинский суд сміет в труд приводит.

Что же требуется мене в полковий суд отвітствію, весма себе не могу за свідителством многих граждан в первобитное здоровіе, но токмо в крайное изнуреніе и смерть временную себе надіюсь привест, а вмісто себе в повіренних против предпоянутого Кушнеренка челобиття // **6 зв.** повіренного з вірующим челобитем здесь в Кролевцу не иміється кого поставитъ, а буди якую по крайней возможности иміет он, Петро Кушнеренко, претенцію на мене, то яко иміється в Глухові с[и]н мой Демян¹ в войсковой Енеральной канцелярії, прошу не принимая оногo болш челобитной, отправит в Глухов и об оном с ним, Кушнеренком, росправа иміет быт учиненна.

Уліянна Маковсковна Павлова Огіевская

К сей челобитной во місто Уліяни Маковской Павловой Огіевской и по приказу ея с[и]н ея ж, Семен Огіевский², руку приложил

1742 году

Іюля 30 д[ня].

З Кролевця.

Помітка: Под[ано] августа 5 ч[исла] 742 году. Записав доложит.

Арк. 6 – 6 зв. Оригінал.

№ 80

1742 р., жовтня 11. Ніжин. – Донесення Ніжинського полкового суду, надіслане до Генеральної військової канцелярії, про небажання вдови кролевецького сотника Павла Огієвського Уляни Огієвської судитися в Ніжинському полковому суді за позовом кролевецького міщанина Петра Кушнеренка та про її намір судитися в Генеральній військовій канцелярії, уповноваживши сина Дем'яна. № 295

7 Высокородному и високопревосходителніишому г[ос]п[о]д[и]ну г[ос]п[о]д[и]ну генералу-лейтнанту и кавалеру Івану Івановичу, его високопревосходителству Бибикову

В Енеральную войсковую канцелярію

Покорнійшее доношеніе

Сего 742-го года іюня 15 дня, по поданному под превисочайшим ея і[мператорскаго] [величест]ва именем в полковий Ніжинский суд челобитті полку Ніжинского сотні Кролевецкой¹ містечка Кролевця от жителя посполитого Петра Кушнеренка, якобы о завладінії отческими его, Кушнеренка,

грунтами помершим сотником кролевецким Павлом Огиевским, которими де по смерти его жена его, Улияна, владіет без жадних кріпостей, посиланними з оного полкового суда к объявленной Огиевской двома указами предлагано, чтоб она на положение в тіх указах сроки приездила в Ніжин и явилас в полковом суде против више писанного челобиття для отвѣтствия, // **7 зв.** или повѣренного от себе з вірующим челобитем прислала на положеніе в тіх указіх сроки. Точию оная Огиевская в полковом суде не явилас и повѣренного от себе не прислала, а в оный суд полковій доношением представила, яко она сама в Ніжин не поедеть за слабост здоровья и повѣренного от себе не пришлет для того, что де в Кролевці сискат в повѣренніе кого не знает, а иміється де в нея, Огіевской, син Демян в Енеральной войсковой канцелярии и просила от челобитчика Кушнеренка не принимая болш челобитних в суді полковом, отправит в Глухов, гді де с оним, Кушнеренком, росправа иміет бить учинена. А понеже, помянутой челобитчик Кушнеренко об оном своем ділі в полковом суде не отступно кучит и чрез то едину волокиту і убитки узнает напрасно. // **8** Того ради, о виш писанном вашему високопревосходителству в Енералную войсковую канцелярию покорнійше донося, что повелено будет милостивой ожидаем резолюціи и указу.

Подпис:

Сотники пол[ковие] ніжин[ские] Григорий Романовский и Кирило Кулаковский

1742 года

Октябра 11 дня.

Ніжин.

З[аписан] в к[нигу] № 295.

Примітка: Отправлено на почту для отсылки в Глухов.

Арк. 7 – 8. Чернетка.

№ 81

1742 р., жовтня 29. Глухів. – Указ Генеральної військової канцелярії Ніжинській полковій канцелярії про відправлення указу вдові кролевецького сотника Павла Огієвського Улянї Огієвській з вимогою її появи в Ніжинській полковій канцелярії для розгляду справи за позовом кролевецького міщанина Петра Кушнеренка. № 12518

9 Указ ея імператорскаго величества самодержицы всеросіиской, з войсковой Енеральной канцелярії в полковую Нежинскую канцелярію. З суда полкового Ніжинского доношеніем в Енералную войсковую канцелярію представлено, что по поданному в оній полковій суд челобиттю сотні Кролевецкой жителя містечка Кролевца посполитого Петра Кушнеренка, якоби о завладі-

нии отческими его грунтами умершим сотником крелевецким Павлом Огиевским, которми де по смерти его жена его, Улияна, тїм грунтом без жадних крїпостей владїет, посланними з оного полкового суда два указами велено, чтоб она на положенїе в тех указах сроки сама явилас, или повїренного по тому делу прислала, точїю де она ни сама не явилас и поверенного не прислала, а он де, челобитчик, с того узнает себе напрасную волокиту и требовано о том в Енеральной войсковой канцелярїи разсмотренїя и опредїленїя.

И по указу ея імператорскаго величества, генерал-лейтнант і кавалер Бибииков с присутствующими Енеральной воисковой канцелярии члени приказали, к ней, Огиевской, указом предложить, даби она в полковую канцелярїю сама явилась или повїренного от себе отправила, а в полковую Ніжинскую канцелярїю о том для ведома и особливо сим предложить указом, даби в оной полковой канцелярии ежели би она и по тому не явилас, // **9 зв.** или повїренного в полковую канцелярїю не прислала, поступлено б било по силе ея імператорскаго величества указов и прав малороссийских. І в полковой Ніжинской канцелярии о том ведая учинит по сему указу, а к ней, сотниковой Огиевской, указ послан. Дан в Глухове 1742 году октября 29 д[ня].

Іван Бибииков

Іван Ільин

Федор Лисенко¹

Войсковий енералній писар Андрей Безбородко²

Канцелярист Федор Губский

№ 12518.

Номер входу: В судї з[аписан] в к[нигу] № 257.

Помїтка: Пол[учено] ноября 7 ч[исла] 1742 году. Записав сообщит к ділу и доложить.

Арк. 9 – 9 зв. Оригінал.

№ 82

1742 р., листопада 9. – Чолобитна вдови крелевецького сотника Павла Огієвського Уляни Огієвської, подана до Ніжинського полкового суду, про наявність в неї документів (які додаються) на батьківські землі крелевецького міщанина Петра Кушнеренка

10 Всепресвітлїйшая, державнїйшая великая государиня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всероссїйская, государиня всемилостивїйшая Бет челом умершого сотника крелевецкого Павла Огіенка жена его, вдова Улияна Маковсковна в суд полковий Ніжинский, а в чем мое пришенїе, тому слїдуют пункта:

1

Сего 1742 году ноябра 3 ч[исла], по поданному з полкового Ніжинского суда в Енералную войсковую канцелярію челобитю, получила я з оной воисковой Енеральной канцелярії указ, дабы мні непременно ехат в Ніжин в полковий суд по многим напрасним от ніякогос міщанина кролевцекого Петра Кушнеренка челобитям, будто об отнятії насилном умершим мужем моім Павлом Огіенком его, Петра Кушнеренка, отческих грунтов, якими дея я и н[и]ні владію без жадних кріпостей.

2

А поенеже, я н[и]ні не напрасно и не без жадних кріпостей тімы Кушнеровскими грунтами, но еще врученным Семеном Кушнером, отцем его, Петра Кушнеренка, мужеві моему во вічное владініе // **10 зв.** за долг по обліку, арешту и купчому запису владію.

3

И хотя бы надлежало мні, нижайшой, к отвѣтствію против поданого на мене от оного Петра Кушнеренка челобитя приездит в Ніжин в суд полковий Ніжинский и повіреного от себе поставит, точію за крайней старости немощи моей в Ніжин весма не могу ехат. На которий кгрунт иміются в мене кріпости: облік, арешт и купчий запис, оних точних копій з сообщением при сем челобитіи для разсмотренія в суд полковий Ніжинский посилаю.

І дабы височайшим вашего імператорского величества указом повелено было сіе мое челобите в полковом Ніжинском суде принять, а сообщенніх при сем на пред помянутий грунт кріпостей точных копій разсмотреніе учинит.

Всемиловитійшая государиня, прошу вашего імператорского величества о сем моем челобити рішеніе учинит.

Писана сія челобитная 1742 году ноябра 9 ч[исла]. Писал сію челобитную во місто Уляни Маковсковни Павловой Огіевской

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сей // челобитной и по приказу ея с[и]н ея ж, Семен Огіевский, руку приложил.

Помітка: Под[ана] декабря 14 1742 году. Записав в книгу.

Примітка: Писар полковий Ніжинский Василь Кулаковский.

Арк. 10 – 10 зв. Оригінал.

№ 83

1715 р., грудня 20. – Облік Уляни Огієвської, поданий до Ніжинського полкового суду при чолобитній за 9 листопада 1742 року, про те, що мешканець Кролевця Семен Григорович позичив у військового товариша Павла Огієнка півтори сотні золотих

11 Копія

Я, Семион Григорієвич, жител кролевецкий, чиню відомо сим моїм доброволним рукоданным обліком кому о том тепер и в потомніе часи належитом відати, иж зостаю виноват п[а]ну Павлу Івановичу Огієнку, значному товаришеві войсковому, грошей доброй монети золотих полторасти и полтори копи, на которіе то гроши поступую на рок шест коп, на що для лучшого достовірія даю сей мой цереграф при людях зацних и віри годних: при п[а]ну Яремі Гриненку, Василю Івановичу Гарасимову и при інних людех зацних, на тот час будучих, за подписом власной моеї руки. Року 1715 м[іся]ця декамврія 20 д[ня].

В подленном подпис:

При сем же обліці я, Симеон Григорієвич, невміетний писма, крест пишу +

Я писал Іоан Афанасієвич

Еще на сей облік взяв я сей облік Семен три кухви горілки за полторасти золотих и пол чварти копи.

А еще особливе виш писанного долгу зостаєт виноват за сукно гаруновое по поракунку коп восім без гривні.

Арк. 11. Копія.

№ 84

1717 р. вересня 22. – Облік Уляни Огієвської, поданий до Ніжинського полкового суду при чолобитній за 9 листопада 1742 року, про те, що мешканець Кролевця Семен Григорович позичив у військового товариша Павла Огієнка на один рік три куфи горілки під заставу двору, поля та лісу

12 Копія

Року 1717 м[іся]ця септеврія 22 дня

Я, Симеон Григорієвич, жител кролевецкий, чиню відомо сим моїм доброволним рукоданным обліком кому о том тепер и потомніе часи відати надлежит, иж взяли у пана Павла Івановича Огієнка, значного товариша войкового, кухов три горілки ціною по пол шестидесят золотих набор на цілий год, которому чинится речинець от Покрови до Покрови. А еще давного долгу зостаюся виноват ему ж полторасти золотих и полтори копи, на которіе гроши поступую на рок по шість коп. На що для лутшого достовірія до роспаченя даю в заставі двор свой власній ис полем пахатним і из лісом на Диржавцем стоячій. А не мил би я сам виплатити оногo долгу пану Павлу, теде повинни і діти мої виплачувати. На що для лучшой достовірности даю

мой сей церекраф при людех зацних і віри годних: при п[а]ну Василю Захариевичу и при Григорію Коновалу і при Кирику Улчичу и при иних людех зацних року вишше писанного.

А еще для лучшей по кріпости і утверждения не вмючи я писанія Б[о]жественнаго, подписую крест рукою своєю: +

Арк. 12. Копія.

№ 85

1729 р., березня 9. – Арешт крелевецьким сотенним урядом майна крелевецького міщанина Семена Кушніра за борг перед покійним військовим товаришем Павлом Огієнком, здійснений за клопотанням бунчукового товариша Карпа Огієвського, поданий до Ніжинського полкового суду при чолобитній за 9 листопада 1742 року

13 Копія

Року 1729 м[іся]ця марта 9 д[ня]

На владу сотенном Крелевецком протестовал п[а]н Карп Огієвский¹, бунчуковий товариш, что в прошлом 717-м году м[іся]ця септеврія 22 числу Семен Грігоріевич Кушнір и житель крелевецкий, завиноватился за горілку, за тютюн и за сукно покойному еще отцу его, Павлу Огієнку, всіх денег столпових без проценту сімдесят шест рублей и шестдесят пят копіек, за який долг записал в арешт всі свої грунти отцу его: двор из світлицею з комнатою, пекарнею из старою коморою и солодовнею педле лазень; шмат вирубу ліса на Ржавці поміж ліса Хмелецкой и три ниви у двох руках будучіе, який тот кгрунт в 723-м году по прошенію его, Семена Кушнера, міщане годніе ходили ціноват: а именно Ярема Гринь, Иван Холодюнка, Андрій, ктитор С[вя]то-Николский и оціновали за талярей сто и осмнадцат коп. Якого времени Кушнір написал был и купчую на виш писанный увес кгрунт отцу его, Огієвского, з Антона, Селивонового зятя, в ту пору будучого атаманом и сотником наказним крелевецким, которую купчую от Кушнера взявши, Антон по ніякойсь злобі своей невідомо где поділ. А послі того, вскорі по указу покойний от[е]ц Огієвский в поход Сулацкий² пошовши умре и за тім самим по сее время з оним Кушнером жадней крайней росправи не учинилос.

А в 724 году, по указу полковой Ніжинской канцелярії // **13 зв.** писанном до п[а]на Федора Дубневича³, значкового полку Ніжинского товариша, для справлення по обліком его, Огієвского, долгов и в ту пору по отозву его, Огієвского, за той виш вираженний долг зискан был Семен Кушнір пред его, п[а]на Дубневича, пред которим он, Кушнір, повинившис оного долгу всего семидесят шести рублей и шестидесят пяти копіек, упросил матку Огієвского о виждане оного долгу на цілий год и расположил он, п[а]н Дубневич, част едину о Филиповом пущенню⁴, другую о середопостной н[е]д[і]лі⁵, третую о

Вознесеніі Г[ос]п[о]днем⁶, а остатнюю част повторе о Филиповом пушеню. Теди и по расположенію таковом, чрез килка літ он, Кушнір, ні единой копійки не диставши, бежал тайно из города и невість где обрїтається. А в 727-м году о Семеновском ярмарку, когда горїл город, в тот час за містом и его, Кушнеров, двор зо всім строеніем згорїл, в том просил он, п[а]н Огіевский, на оніе грунта Кушнеревы урядовой крїпости. Мы теди, уряд, на прошеніе п[а]на Карпа Огіевского во вічное владініе за тот виш виражений долг Кушнерев всі его виш вираженніе грунта зтвердивши за подписом рук н[а]ших урядових и притисненем печати міской потребуючої стороні п[ану] Карпу Огіевскому сіе писаніе видали року и дня виш вираженого.

В подленом подпис таков:

Пилип Федченко⁷, сотник наказний кролевецкий
Атаман городовий кролевецкий Федор Дубневич
Михайло Яковлевич, войт кролевецкий
Місто печати урядовой

Сіе писаніе Стефан Новицкий, писар сотні Кролевецкой написал
Григорий Мойсіевич з Дмитром Пекою, бурмистри подписалис рука[ми]

Арк. 13 – 13 зв. Копія.

№ 86

1742 р., грудня 17. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду вдові кролевецького сотника Павла Огіевського Улянї Огіевській з вимогою з'явитися в судї 8 січня 1743 року або прислати свого адвоката для розгляду справи за позовом на неї кролевецького міщанина Петра Кушнеренка. № 360

14 Указ ея і[мператорскаго] [величест]ва самодержици всеросиской, из полкового Ніжинского суда удовствующой сотниковой кролевецкой Уляны Павловой Огіевской. На посланное з полкового Ніжинского суда в Енералную войсковую канцелярію доношение, по иміючому в оном суде ділу по чело-битію містечка Кролевця посполитого Петра Кушнеренка, якоби о завладініі отческими его грунтами помершим мужем вашим Павлом Огіевским, коим де н[и]ні вы владіете без жадних крїпостей, присланим ея і[мператорскаго] [величест]ва з той войсковой канцелярії в полковую Ніжинскую канцелярию разсмотренію указом предложено, ежели вы и по посланному к вам з тоей войсковой канцелярії указу сами в полковой канцелярії не явитесь или повіренного от себе не пришлете, то поступлено б з вами по ея і[мператорскаго] [величест]ва указам // **14 зв.** и малоросиским правам.

А по справке в полковом суде, посланими к вам ея і[мператорскаго] [величест]ва указами из полкового Ніжинского суда сего 742 года июня 25

и іюля 7 чисел предлагано вам, аби вы приездили в Ніжин и явилис в полковом суде на положенніе в тіх указіх сроки против више прописанного Кушнеренкового челобитя для отвѣтствія. Точию ви по тім указам и пося пори в полковом суде я явилис и повѣренного от себе не прислали, а показанный челобитчик о скорійшом того діла рішеніи в полковом суде неотступно кучит.

Того ради, сего числа по указу ея і[мператорскаго] [величест]ва и по опредѣленію полкового Ніжинского суда, послат// **15** к вам сей ея і[мператорскаго] [величест]ва указ и предложит, даби вы приездили в Ніжин и явилис в полковом Ніжинском суде наступующого 743 года генвара 8 дня, или повѣренного от себе прислали з вірчим челобитем, а ежели ви и по сему указу не явитесь, или повѣренного в полковий суд на положенное число не пришлете, то за не стане по силі указов ея і[мператорскаго] [величест]ва и малоросиских прав рішено будет всеконечно. И вдовствующой сотниковой кролевецкой Уліяні Павловой учинит по сему указу. Дан в Ніжині 1742 года декабря 17 дня.

Подпис:

Асаул пол[ковий] Володковск[ий]

Сотник пол[ковий] Кирило Кулаковски[й]

За писара судового канцелярист Семен Тичина

З[аписан] в к[нигу] № 360.

Арк. 14 – 15. Чернетка.

№ 87

1743 р., лютого 2. – Чолобитна кролевецького міщанина Петра Кушнеренка, подана до Ніжинського полкового суду про те, що відповідачка по його позову, вдова кролевецького сотника Павла Огієвського Уляна Огієвська, не з'явилася до суду на встановлений термін

16 Всепресвітліяша, державнійшая великая государиня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всероссийская, государиня всемилостивійшая

Бет челом сотні Кролевецкой и житель кролевецкий Петро Кушнеренко, а в чом мое прошение, тому слідують пункты:

1

З прошлого 742 года іюня 15 д[ня], по поданному под височайшим нашего імператорскаго величества именем в полковий Ніжинский суд челобитя іміється діло мене, нижайшого, о завладінії моими наслідними отческими грунтами бившим сотником кролевецким Павлом Огіевским, которими по смерти оного Огіевского нині жена его, Уліяна, владіет без кріпосты.

І по оному моему челобитію двома указами вашого імператорського величства, посланими з полкового Ніжинського суда к ей, сотниковой, предлагано явитися против того моего челобитя для отвѣтствия в том в том [!] полковом суді, токмо оная, сотникова, по тїм указам в полковом суді не явилася.

І о не явки еї в том суде представлено в Енералную // **16 зв.** войсковую канцелярию, а з оней канцелярії предлаганно к ней сотниковой, чтоб она для отвѣтствия против объявленного моего челобитя в том полковом суде явилася, то она, сотникова, не толко по тїм указам, но и еще з оногo суда знатно за понаровкою ей, Огиевской, указом предлагано ей и явитися, то і по тому не явилася і повѣренного от себе не прислала, а я, нижайший, за неявкою оной Огіевской в полковом суде волочас к не малому убитку и разорению пришол.

И даби височайшим вашего імператорського величства указом повелено било сие мое челобите в полковом Ніжинском суде приняв записат, а за нестане по чотиром вашего імператорського величства указам к ней, Огиевской, посланим, учинит мні, нижайшому, с нею, Огиевскою, по указам вашего імператорського величства и малоросійским правам рассмотрение, даби я, нижайший, боліе в полковом суде не волочился и к крайнему разорению не пришол.

Всемилоствїйшая государыня, прошу вашего імператорського величства о сем моем челобиті рішеніе учинит.

А писал туу писець Семен Голубович 1743 году февраля 2 д[ня].

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сей челобитной // Петро Кушнеренко руку приложил.

Номер входу: No[ме]р 106.

Помітка: Подан[о] феврал[я] 28 ч[исла] 1743 году. Записав сообщит к ділу и с оним ділом доложит.

Примітка: Писар полковий ніжинский Василь Кулаковский.

Арк. 16 – 16 зв. Оригінал.

№ 88

1743 р., березень. – Вірча чолобитна вдови крoлевецького сотника Павла Огієвського Уляни Огієвської, подана до Ніжинського полкового суду, про призначення мешканця Крoлевця Олексія Томашевського своїм адвокатом у справі проти Петра Кушніренка

17 Всепресвітлїйшая, державнїйшая великая государыня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всероссійская, государыня всемилоствїйшая

Бет челом полку Ніжинского сотні Крелевецкой вдовствующая сотникова Павлова Огиевская, а в чом мое челобите, тому слідують пункта:

1

Іміється діло в суді полковом Ніжинском по челобитю на мене прежде будущего жителя крелевецкого Петра Кушніренка, якобы о закладіні мною напрасно отческими его грунтами в містечку Крелевцу.

2

А понеже, я по тому ділу сама ходить в оном суді полковом Ніжинском не могу. Того рады, повірая в том ділі ходить, допроси и оправданія говорить и в других доказателствах битъ жителю крелевецкому Алексію Томашевскому і что он учинить, прекословить не буду.

І дабы высочайшим вашего імператорского величества указом повеленно было сіе мое челобите в суді полковом Ніжинском принять і к ділу сообщить.

Всемиловитійшая государиня, прошу вашего імператорского величества по сему моему челобитю рішення учинит.

Писана сія челобитная 1743 году марта* дня.

К поданню надлежить в полковій Ніжинскій суд.

Сію челобитную писал писець сотні Крелевецкой Семен Шарій.

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сему челобиттю во місто Уляни Маковсковни Павловой Огіевской и по повеленію оной, с[и]н Демян Огіевскій руку приложил.

Номер входу: Но[ме]р 140.

Помітка: По[дано] марта 9 ч[исла] 1743 году. Записав сообщит к ділу, а повіренного обовязат подпи[скою].

Примітка: Писар полковій ніжинскій Василь Кулаковскій.

Арк. 17. Оригінал.

№ 89

1743 р., квітня 25. – Чолобитна крелевецького міщанина Петра Кушнеренка, подана до Ніжинського полкового суду, про від'їзд з Ніжина без попередження адвоката позивачки Олексія Томашевського та про будівництво відповідачкою будинку на спадковому подвір'ї позивача

18 Всепресвітліїшая, державнійшая великая государиня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всероссійская, государиня всемиловитійшая

* Число не вказано.

Бет челом житель кролевецкий посполитій Петро Кушнеренко, а в чем мое прошеніе, тому слідують пункти:

1

Іміється мене, нижайшого, в суді полковом діло, о завладінії моїми наслідними отческими грутами бившим сотником кролевецким Павлом Огіевским, которими по смерти оного Огіевского нині жена его, Уляна, владієт без крепости.

2

І по оному моему ділу, указами вашего імператорскаго величества посланними с полкового Ніжинского суда двократно к ей, сотниковой, предлагано, даби она явилас для отвітствія і о не явки еї в том суде представлявано в Енералную войсковую канцелярію, из оной канцелярії предлагано к ней, сотниковой, чтоб она для отвітствыя по оному моему ділу в оном полковом суді явилас.

3

По которим так Енеральной воисковой канцелярії, яко і суда полкового Ніжинского указам, помянутая Огіевская учиняс ослушна на положенніе сроки не явилас в оной суд полковий к отвітствію. А хочай сего 743 года марта 9 д[ня], от себе повіренного, жителя кролевецкого Алексія Томашевского, представила била, чтоб он бил в полковом суді по тому ділу повіреним до окончанія оного діла, однак і оной повірениий узнав отвітчицину // **18 зв.** винност, тогда ж без відома і позволенія не хотячи со мною вступат в суд прочь отоишол и из Ніжина уехал і и [!] доселі по тому ділу не являється, а я чрез то боліе года в Ніжині живучи, по тому ділу несчедно крайне убиточаюс і напрасную узнаю волокиту.

4

Оная же Огіевская, не дожидаяс по тому ділу рішення самоволно, гді дом отца моего состоял, хоромное строеніе строїт, чрез что я крайне разорилс.

І даби височайшим вашего імператорскаго величества указом повелено било сіе мое челобите в суді полковом Ніжинском приняв записат, а о више писанном учинит по указам вашего імператорскаго величества і правам малороссийским разсмотреніе і рішеніе безволокитно.

Всемиловствійшая государиня, прошу вашего імператорскаго величества о сем моем челобиті рішеніе учинит.

К подачи надлежит в суд полковий Ніжинский.

Писал оную писець суда полкового Денис Іванов 1743 года августа 25 дня.

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сей челобитной // Петро Кушнеренко, жител кролевецкой, руку приложил.

Номер входу: 3[аписан] в к[нигу] но[ме]р 524.

Помітка: Под[ано] августа 24 ч[исла] 1743 году. Записав в книгу сообщит к ділу и доложит.

Примітка: Полковий ніжинський старший канцелярист Семен Самчевский.

Арк. 18 – 18 зв. Оригінал.

№ 90

1743 р., серпня 30. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду вдові кралевецького сотника Павла Огієвського Уляні Огієвській про необхідність з'явитися в суді особисто або прислати адвоката для розгляду справи за позовом кралевецького міщанина Петра Кушнеренка. № 519

19 Указ ея ім[ператорскаго] [величест]ва сам[одержжици] всер[осийской], ис полкового Ніжинского суда удовствующей сотниковой кралевецкой Уляні Павловой Огіевской. Прошлого 1742 года юня 25, іюля 7 да декабра 17 чисел, по по [!] посланним к вам з полкового суда, а особливе из Генеральной вой[сковой] к[анцеля]рії указам велено приездит вам в Ніжин і явится в полковом суде, или повіренного з вірующим челобитем прислат на показанніе в тіх указіх сроки, для отвѣтствия против челобитя кралевецкого жителя посполитого Петра Кушнеренка, якоби о завладініи помершим мужем вашим отцевскими его, Кушнеренка, грунтами и о протчем, точію ви по оним указам в полковом суде не явилис.

А сего августа 24 д[ня], оной Кушнеренко поданным челобитем представил, что сего 743 года марта 9 д[ня] поставлено от вас повіренного, жителя кралевецкого Алексія Томашевского, чтоб он бил в полковом суді до окончанія того // **19 зв.** діла, однак де і оний повіренній тогди ж без відома и позволения не хотячи с ним, Кушнеренком, вступат в суд, прочь отишол и из Ніжина уехал и доселі по тому ділу не является, а он, Кушнеренко, чрез то боліе года в Ніжині живучи по тому ділу не сездно убиточается і напрасную узнает волокиту и просил о том разсмотрения.

Того ради, по указу ея ім[ператорскаго] [величест]ва и по определінію полкового Ніжинского суда, велено послат к вам сей ея ім[ператорскаго] [величест]ва указ і накріпко предложит, даби ви по више означенному его, Кушнеренка, ділу сами приездили, или повіренного з вірующим челобитем прислали в суд полковий на число пред будучого сентябра 6 неотмінно, // **20** ибо ежели ви и по сему указу на положеннии срок в суд полковий не явитес, или повіренного от себе не пришлете, то оное діло без вас по указам и прав[ам] малор[осийским] иміет бит рішено. И удовствующей сотниковой кралевецкой Уляні Огіевской учинит по сему указу исполненіе. Дан в Ніжині 1743 году августа 30 д[ня].

Подпис:
Полковник Божич
Писар Федор Стефанов

З[аписан] в к[нигу] но[ме]р 519.

Примітка: Приняв такий чистий указ жител крелевський Васил Богатиневич и росписался.

Арк. 19 – 20. Чернетка.

№ 91

1743 р., вересня 10. – Чолобитна крелевського міщанина Петра Кушнеренка до Ніжинського полкового суду про те, що відповідач по його справі Уляна Огієвська та її адвокат не з'явилися до суду на встановлений термін

23 Всепресвітлійшая, державнійшая великая государиня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всероссийская, государиня всемилостивійшая Бет челом жител крелевський посполитий Петро Кушнеренко, а в чем мое прошение, тому слідуєть пункты:

1

Імієтся мене, нижайшого, в суді полковом Ніжинском, діло о завладінії неналежне наслідними отческими моими грунтами бившим сотником крелевським Павлом Огієвским, которими по смерти оного Огієвского нині жена его, Уляна, владієт неналеже ж і о протчем.

2

І по онему моему ділу указами вашего імператорскаго величества посланними з суда полкового Ніжинского двократно к ей, сотниковой, предлагано, даби она явилась для отвітствия і о не явки ей в том суде представиванно в Енералную войсковую канцеллярию і з оной канцеллярії предлаганно к ней, сотниковой, чтоб она для отвітствия по онему моему ділу в оном полковом суді явилась.

3

По которим так Енеральной войсковой канцеллярії, яко і суда полкового Ніжинского указом, помянутая Огієвская учиняєсь ослушна на положенные сроки в оном суді полковом // **23 зв.** к отвітствию не явилас. А хочай сего 743 года марта 9 ч[исла] от себе повіреного, жителя крелевського Алексія Томашевского, представила била, чтоб он бил в полковом суді по тому ділу повіреним до окончания оного діла, однак і оной повірениий узнав отвітчицину винност, тогда ж без відома і позволения не хотячи со мною вступат в суд, прочь отойшол і из Ніжина уехал і доселі по тому ділу не являється. О чем і прошлого августа м[іся]ця, по поданному от мене, нижайшого, в оний суд полковий челобитю третино с оного ж полкового суда посланним к ней указом предложено, даби она по више означенному моему ділу сама приїздила, или повіреного з вірующим челобитем прислала в суд полковий

на число сего сентября 6 д[ня]. І ежели би она і по тому указу на тот срок в суді полковом не явилась, или повіренного не прислала б, то оное діло і без нея імієт бить рішено. Токмо ж она, Огиевская, і по тому указу сама не явилась і повіреного не прислала, а я чрез то боліе года в Ніжині живучи по тому ділу не сездно крайне убиточись і напрасную узнаю волокиту.

І даби височайшим вашего імператорскаго величества указом повелено било сие мое челобите в суді полковом Ніжинском приняв записат, а за ослушност і нестане ей, Огиевской, в суде к отвѣтствию, тое мое діло і без нея рішит, даби я, нижайший, к болшому разорению не пришол. //

24 Всемиловитѣйшая государыня, прошу вашего імператорскаго величества о сем моем челобиті рішение учинит. К подачи надлежит в суд полковий Ніжинский.

А писал оное писець Семен Голубовский 1743 году сентября 10 ч[исла]

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сей челомбитной // житель крелевецкий // Петро Кушнеренко руку приложил.

Номер входу: 3[аписан] в к[нигу] номер 567.

Примітка: Писар полковий ніжинский Васил Кулаковский.

Арк. 23 – 24. Оригінал.

№ 92

1743 р., вересня 11. Крелевець. – Вірче донесення вдови крелевецького сотника Павла Огієвського Уляни Огієвської до Ніжинського полкового суду про уповноваження адвокатом по судовій справі з крелевецьким міщанином Петром Кушніренком свого сина Григорія Огієвського

21 В полковій Ніжинській суд Покорнее доношеніе

Указ ея імператорскаго величества с полкового Ніжинского суда минушого августа 30 д[ня] ч[исла] пущенний, получила я сего сентября 10 д[ня], в котором предложенно мні самой явитись или повіренного прислать в суд полковій Ніжинській на число сего сентября 9 д[ня] для отвѣтствія против челобитя подданного на мене от Петра Кушніренка, бившого жителя крелевецкого посполитого, якобы о напрасном завладінії мною его грунтов. А понеже, я против того его ж, Кушнеренка, челобитя, сего 743 года з марта м[іся]ця повіренного от себе ставила міщанина крелевецкого Алексія Темашевского и в суді полковом челобитте от 9 марта принято и по принятіі того моего вірущего чолобиття повіренній мой жил в Ніжині чрез 20 дній, токмо судних річей нимало не произведено за единою челобичика напрасною во-

локитою. Нині же ті Кушнеровськіє грунта пришли по поділу во владініє с[и]ну моему Григорію Огіевскому, сотнику кролевецкому, которій тепер зостаєт в Ніжині. Того раді, оной с[и]н мой Григорій имієт в суді полковом Ніжинском // **21 зв.** против виш писанного чолобиття от Петра Кушнеренка на мени поданного отвітствовать и что он, с[и]н мой Грігорій, учинить, я прекословить не буду. И для того за неимінієм в сотенном Кролевецком правленіі гербовой бумаги сіє мое доношеніє посилаю, которое и принять прошу.

Улияна Маковсковна Павлова Огіевская, а вмiсто оной и по повелінію матки своей с[и]н ея, Семен Огіевскій, писал и подписался

1743 года

Сентяб[ра] 11 д[ня] ч[исла].

Кролевецъ.

Помітка: Подано 1743 году октября 7 д[ня]. Записав сообщит к ділу и доложитъ.

На конверті: **22 зв.** В суд полковій Ніжинскій
Покорное доношеніє

Слід від печатки

Резолюція: **21 зв.** 1743 году октября 7 д[ня], по слуханіі сего доношения в суді полковом Ніжинском определено, означенного в оном // **22** доношеніі повіренного, сотника кролевецкого Григория Огіевского, в повіренніє принят и во всем по чолобитію жалобливого Петра Кушнеренка дат суд по указу, а в него, повіренного, взятъ обстоятельную подписку.

Полковник Божич
Асаул полковий Стефан Костенецкий
Сотник мринский Иван Тарасевич
Сотник веркiевский Иван Армашевский¹

Арк. 21 – 22 зв. Оригінал.

№ 93

1743 р., жовтня 7. – Підписка адвоката Уляни Огієвської, кролевецкого сотника Григорія Огієвського, подана до Ніжинського полкового суду із зобов'язанням виконувати свої адвокатські обов'язки у справі за позовом кролевецкого міщанина Петра Кушнеренка

25 1743 году октября 7 д[ня]. Отвітчиці, удовствующой сотниковой кролевецкой Улияни Огіевской, повіренний син ея, сотник кролевецкий Григорий Огіевский, в суді полковом Ніжинском дал сію підписку в том, что по поданному на оную матку его от жителя посполитого кролевецкого Петра Кушнеренка челобитію, якоби о завладініі оною, его маткою его, Кушнеренка, наслідними отческими грунтами неналежно, за силу форми суда копії

с той челобитной не требуя иміет зараз допрос говорит и по повіренной по тому ділу бить и без відома оного полкового Ніжинского суда никуда с Нежина аж до окончанія того діла не сездит. А ежели би на сей подписки не встояв, то учиненно б с ним по указам и малороссійским правам всеконечно.

К сей подписки повірний отвѣтчици Григорий Огиевский руку приложил

Арк. 25. Оригінал.

№ 94

1743 р., жовтень. – Чолобитна кролевецького міщанина Петра Кушнеренка до Ніжинського полкового суду з проханням не визнавати вірче донесення відповідачки Уляни Огієвської про уповноваження нею своїм адвокатом кролевецького сотника Григорія Огієвського

26 Всепресвітлійшая, державнійшая великая государыня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всероссійская, государыня всемилостивійшая Бет челом житель кролевецкій Петро Кушнеренко, а в чем мое прошеніе, тому слідуєть пункты:

1

З прошлого 1742 году июня с 15 дня иміється в суді полковом Ніжинском діло мене, нижайшого, о завладінії отческими моїми грунтами вдовствующою кролевецкою сотниковою Уляною Огиевскою без жадних кріпостей напрасно и о протчем, как в том ділі обстоятелно явствует.

2

І по оному ділу о сиску еї, Огієвской, в оний полковий суд двома указами вашего імператорскаго величества с полкового суда, а третим з Енеральной войсковой канцелярії посланним, чтоб она, Огієвская, приїздила в Ніжин и явилас в суде, или от себе повіренного з вірующою челобитною на положение в тіх указіх сроки прислала, толко по тім вашего імператорскаго величества указам она, Огієвская, явилас ослушна и в суд ні сама не явилас, ні повіренного не прислала. За четвертою посилкою она, Огієвская, миновав срок хотя и прислала была минувшого марта 9 д[ня] сего года повіренного своего, мищанина кролевецкого Алексія Томашевского, з вірующою челобитною, токмо оный повірний в оний суд по тому ділу узнав ея, Огієвской, неправость, от оного суда без відома бежал, а я, нижайший, чрез два года // **26 зв.** волочась за оним ділом вовся к разоренію пришел.

3

Минувшого же сентября 10 д[ня] сего ж года, в суді полковом Ніжинском не справяс с челобитом моим, в котором о нестане по тром указам точно

показано и что оной ея повіреній узнав ея неправост з суда бежал, пятим указом еї предлагано, даби оная, Огіевская, сама приехала или одного повіренного прислала для отвѣтствия того ж сентября к* числу, точію и по тому пятому указу оная, Огіевская, на положенний срок в суде не явилас и виш означенного повіренного Томашевского за силу одного указа не прислала.

4

А н[и]ні син еї, Григорий, что н[и]ні сотник кролевецкій, по многих челобитческих ділах будучи в оном суде сам собою в Ніжині написал не на гербовой, как указ повеліваєт, но на простой бумаге доношеніе, будто оная его matka за показанным моим ділом ему, сотнику, в том полковом суде вірит ходит, якоби за неимініем в сотенном его Кролевецком правленіі гербовой бумаге, что знат за его сотничим последовало нераденіе, оное доношеніе на простой бумаге писано.

5

Оное же мое діло, за силу указов вашего императорскаго величества и малороссійских прав надлежало было давно нестанем еї, Огіевской, ришит, о чом от мене сего октября 10 д[ня] в оный полковий суд и челобите подано, точію по оному челобитію никакова опредѣленія не учинено, а принуждено // 27 мене з оним сотником Огіевским по означенному ділу судніе річи говорит.

6

А понеже, оное вірующее доношеніе подлинно оним сотником составлено в Ніжині подложно, на котором в суді полковом и утверждатся не подлжит и в оном о первом повіренним Томашевским, чего ради он не прислан, нічого не упомянуто и от того діла его не опровергат, то надлежит ему, сотнику, ежели он за силу прав малоросійских не сам означенное доношеніе составлял подлено оное от матери его прислано, в том надлежит ему виконат присягу, что ежели он учинит, то я судніе річи з ним, сотником, говорит готов, чтоб мні, нижайшому, боліе уже за оним делом не волочится и напрасно не биточится.

І дабы височайшим вашего імператорскаго величества указом повелено было сіе мое челобите в суді полковом Ніжинском приняв записат, а о виш писанном учинит милостивое разсмотреніе.

Всемиловитійшая государыня, прошу вашего імператорскаго величества, о сем моем челобити рішеніе учинит.

К поданню надлежит сія челобитная в суд полковий Ніжинский.

А писал сію челобитну ніжинский жител Иван Мироновскій 1743 года октября** д[ня] ч[исла]

* Число не вказано.

** Число не вказано.

*Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сей // челобитной житель
королевский // Петро Кушніренко руку приложил.*

Номер входу: 3[аписан] в к[нигу] ном[ер] 685.

*Помітка: По[дано] 1743 году октября 19 дня. Записав сообщит к ділу [и]
[до]ложит.*

Примітка: Писар полковий ніжинський Васил Кулаковський.

*Резолюція: Вишше писанного челобитя в суді полковом Ніжинском слушав
опреділили, виписат с прав малоросиских приличніе артикули, ежели хто //
27 зв. віруючое писма представляет, а сторона би его тих писем за силние
не признавала, то как с такими повелено будеть і ті права доложит к слуша-
нию. 1743 года октября 19 дня.*

Асаул полковий Стефан Костенецкий
Сотник мринский Іван Тарасевич
Сотник веркїевский Іван Армашевский

Арк. 26 – 27 зв. Оригінал.

№ 95

***1743 р., жовтень. – Вірча чолобитна королевського міщанина
Петра Кушніренка, подана до Ніжинського полкового суду про
уповноваження адвокатом по судовій справі з Уляною Огієвською
козака с. Пальчики Дем'яна Іващенко***

28 Всепресвітліишая, державнійшая великая государиня імператрица Елиса-
вет Петровна, самодержица всеросійская, государиня всемилостивійшая
Бет челом житель королевский Петро Кушніренко, а в чем мое прошение,
тому слідуют пункти:

1

По імїючомуся мене, нижайшого, в суді полковом Ніжинском ділу,
о завладінії отческих моїх ґрунтов удовствующою жителкою королевскою
Уляною Огієвскою, віру ходить до окончания того діла в суді полковом Ні-
жинском козаку палчиковскому Демяну Іващенко и что он учинить, я при-
кословить не буду.

І даби височайшим вашего імператорскаго величества указом пове-
лено било сие мое челобите в суді полковом Ніжинском приняв в книгу за-
писать и о приємі означеного моего повіреного учинить по указам и правам
малоросійским. //

28 зв. Всемилостивіишая государиня, прошу вашего імператорскаго
величества о сем моем челобиті рішення учинит.

К подачи надлежит сие челобите в суд полковий Ніжинский.

А писал оную значкового товарища син Яким Охрїмовский¹ октября* дня
1743 году

* Число не вказано

*Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сей челобитной // житель
королевской Петро Кушнеренко руку приложил.*

Номер входу: З[аписан] в к[нигу] ном[ер] 686.

Примітка: [...] [...] [...] [...].

29 зв. В сем ділі перенумерованных [...] тридцять девять листов*.

Архиваріус Кильчин

Арк. 28 – 29 зв. Оригінал.

* За старою нумерацією.

СПРАВА № 8

1 Діло Тимофія Пузира, козака и жителя бахмацкого, з козаком же Іваном Кисилем бахмацким, о полю і о протчем.
1743 году мая 2 дня.

№ 96

1743 р., квітня 28. – Позовна чолобитна мешканця Бахмача Тимофія Пузира, подана до Ніжинського полкового суду про неправомірне заволодіння його нивою бахмацьким козаком Іваном Киселем

1а Всепресвітлійшая, державнійшая великая государиня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всероссийская, государиня всемилостивійшая

Бет челом козак и житель бахмацкий Тимофій Пузирем на козака и жителя ж бахмацкого Івана Киселя, а в чем мое прошение, тому слідуєть пункта:

1

Будет тому назад годов из сімнадцять, как мене, нижайшого, тесть Ефим Гвоздик помянутому Киселю застановил поля пахатного на восім день за шесть рублей до викупу наслідникам оною, моего тестя, при многих свидителях.

2

А в прошлом 1742 году, я, нижайший, по наслідию жени своей, а оною тестя своего, Гвоздика, дочери, с оным же, своїм тестем Гвоздиком, реченному Киселю отдали били таковы должние денги шесть рублей по разсмотрению и по приказу сотенной бахмацкой старшины и оною Кисиль в нас таковы денги принявши, оную заставную ниву мні уступил бил без всякого спору.

3

А сего априля 3 д[ня] настоящего 743 году, оную свою ниву, как я, нижайший, виоравши засіял яриною, то оною Кис[іль] невідомо уже почему, сискавши мене в сотенное Бахмацкое // 1а зв. Бахмацкое правление и согласясь с атаманом сотенним Дмитром Плютою, обратно мні таковы денги шесть рублей насилно отдал по приказу оною атамана Плюти, знать чрез взятки какие в него, Киселя.

4

І хотя я, нижайший, таковых денег принимат і не похотел бил за тим, что оною нивою перве оною, атаман Плюта, с протчою старшиною мні владіть позволили по своему разсмотрению, токмо оною, атаман Плюта, не відомо за что в сотенном Бахмацком правлении бил мене по щокам не милостиво и вибил с правления в шию, чрез що я, ніжайший, напрасно обіжден.

І даби височайшим вашего імператорскаго величества указом повелено було сие мое челобите в суді полковом Ніжинском приняв записать, а о не допуске мене ко владінію више писаною нивою помянутим Киселем и за побой мене атаманом бахмацким сотеним Плютою учинить по указам вашего імператорскаго величества и правам малороссийским милостивое разсмотрение безволокитно. //

2 Всемиловивішшая госудрина, прошу вашего імператорскаго величества о сем моем челобиті рішение учинить.

К подачи надлежить в суд полковий Ніжинский.

А писал оную писець полковой Ніжинской канцелярії Іван Онисиев 1743
году априля 28 ч[исла]

Під нумерацією пунктів і наприкінці документа: К сей челобитной // вмісто козака // и жителя бахмацкого Тимоша Пузиренка неграмотного, по его прошенію житель прохоровский Йосиф Чикаленко руку приложил.

Номер входу: 3[аписан] в к[нигу] под ном[ером] 248.

Помітка: Подана мая 2 ч[исла] 1743 году. Записав в книгу и доложит.

Примітка: Писар полковий ніжинский Василь Кулаковский.

Резолюція: По слушанії сего челобитя в суді полковом Ніжинском определено, к сотнику наказному бахмацкому Якову Покотилі¹ з старшиною послать указ, даби они мимо показанного атамана Плюту о заставном полі и о учиненном от него, Плюти, побої учинили в сотенном тамошнем правленії разсмотрение и рішение в самую правду по указам и малороссииским правам, чтоб обидимии удоволствован бил надлежащою сатисфакцією. Мая 3 ч[исла] 1743 году.

Полковник Божич
Асаул полковий Володковс[кий]
Сотник івангородский Матвій Кониский

Арк. 1а – 2. Оригінал.

№ 97

1743 р., травня 3. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду наказному бахмацькому сотнику Якову Покотилу провести слідство про неправомірне заволодіння бахмацьким козаком Іваном Киселем нивою бахмацького козака Тимофія Пузиренка за сприяння бахмацького городового атамана Дмитра Плюти. № 182

5 Указ ея і[мператорскаго] [величест]ва самодер[жици] всер[осийской], из пол[кового] Ніжин[ского] суда сотнику наказному бахмацкому Якову Покотилі з сотенною старшиною. Сего мая 2 дня 1743 года козак, житель бахмацкий Тимофій Пузиренко, под высочайшим ея і[мператорскаго]

[величест]ва іменем в суд полковий Ніжинський челобитем представил: будет де тому назад годов з сімнадцать, как оного Пузыренка тесть, Ефим Гвоздик, козаку и жителю бахмацкому Ивану Киселю заставил поля пахатного на восім дней за шест рублей до викупу наслідникам оного его, тестя, при многих свидітелях. А в прошлом 1742 году он, Пузырик, по наслідию жены своей, а от оного тестя своего, Гвоздика, дочери, с оным же тестем своїм, Гвоздиком, реченному Киселю отдали были таковыя должные денги шест рублей по рассмотрению и приказу сотенной бахмацкой старшины и оной же, Кисіль, у них таковыя денги принявши, оную заставную ниву // **5 зв.** ему, Пузыренку, уступил был без всякого спору. Сего же априля 3 д[ня] 743 года, оную свою ниву, как де он, Пузыренко, виоравши засіял яриною, то оной Кисіль не відомо уже почему сыскавши его, Пузыренка, в сотенное Бахмацкое правление и согласяс с атаманом сотенным Дмитрием Плютою обратно ему такіе денги шесть рублей насилно отдал по приказу оного атамана Плюты, знат чрез взятки какіе у него, Киселя. И хотя де он, Пузыренко, таковых денег принимает и не похотіл был за тім, что оною нивою перве оной атаман Плюта с протчою старшиною ему владіть позволили по своему рассмотрению, токмо де оной, атаман Плюта, невідано за что в сотенном Бахмацком правлении бил его, Пузыренка, по шокам немилостиво // **6** и вибил с правления в шию, чрез что де он напрасно обижден и просил в том рассмотрения.

І по указу ея і[мператорскаго] [величест]ва и по определению полкового Ніжинского суда, велено послат к вам сей ея і[мператорскаго] [величест]ва указ и предложит, дабы вы мимо оного, атамана Плюты, о выше писанном заставном полі и о учиненного от него, Плюты, побоі в сотенном тамошнем правлении учинили рассмотрение и рішение в самую правду по ея і[мператорскаго] [величест]ва указам и малороссийским правам безволочитно, чтоб обидимий удоволствован был надлежащою сатисфакцією. И сотнику наказному бахмацкому Якову Покотилі о выше писанном учинить по сему указу непремінное исполнение. Дан в Ніжині 1743 года мая 3 д[ня].

Подпис:
Полковник Божич

Ном[ер] 182.

Примітка: Отдан самому челобитчику.

Арк. 5 – 6. Чернетка.

№ 98

1743 р., травня 12. Бахмач. – Рапорт бахмацької сотенної старшини до Ніжинського полкового суду про правомірне заволодіння бахмацьким козаком Іваном Кісілем нивою бахмацького козака Тимофія Пузыренка

7 В полковии Ніжинский суд
Репорт

Указом ея імператорского величества самодержици всероссийской, з полкового Ніжинского суда в сотенное Бахмацкое правление присланим, велено по челобитю Тимофія Пузиренка, поданом в суд полковий, будет де тому назад годов сімнадцять, как оногo Пузиренка тест, Евфим Гвоздик, козаку и жителю бахмацкому Ивану Киселю заставил поля пахатного на восемь дней за шесть рублей до выкупу наслідникам оногo, его тестя, при многих свидителях и когда де оной, Пузиренко, за тое поле об откупу просил суда в сотеном Бахмацком правленіи, токмо де атаман бахмацкий неведомо за что его, Пузиренка, по щокам немилостиво бил и вибил с правления в шию, чрез что де он вовся обіжден.

И по силі оногo ея імператорского величества указу, оному Пузиренку в сотеном правленіи отказанно, а ему, Киселю, казано владіть во вічне затем, что продано, а не в заставі и тому годов будет двадцять третии, чому уже и давност земская минула. А к тому же, оной Кисіль в себе посторонних людей иміет свидителми двох человек, что во вічност оним Гвоздиком, тестем Пузиренковим, продано, а не в заставі отдано, на якое свидителство дали оние свидителі подписку в сотеном Бахмацком правленіи, которой подписки здесь // 7 зв. здесь копія сообщена і в суд полковий при сем посылается. Отаман же бахмацкий Дмитро Плюта его по щокам не бил и в шию с канцеляріи не вибивал.

Наказний сотник бахмацкий Яков Покотило
Пысар сотенный Иван Максим[ов]
Асаул сотенный Федор [Янчин]

1743 году
Мая 12 ч[исла].
З Бахмача.

Номер входу: 3[аписан] в к[нигу] номер 279 в суді.

Помітка: Пол[очено] мая 14 ч[исла] 1743 году. Записав в книгу сообщит к отпуску.

На конверті: 4 зв. В полковий Ніжинский суд
Репорт

Арк. 4 зв., 7 – 7 зв. Оригінал.

№ 99

1743 р., травня 9. – Підписка бахмацьких козаків Остапа Мавкового і Опанаса Кеди, подана при рапорті бахмацької сотенної старшини до Ніжинського полкового суду за 14 травня 1743 р., про продаж ниви тестем позивача Тимофія Пузиренка Юхимом Гвоздиком бахмацькому козаку Івану Киселю

1743 году мая 9 дня

Ми, ниже подписавшиися козаки сотні Бахмацкой¹, жителі містечка Бахмача, дали сию в сотеном Бахмацком правленіи подписку в том, что житель містечка Бахмача Евфим Гвоздик, тесть Тимоша Пузиренка, тому назад годов двадцять 3, когда оной Евфим Гвоздик продал жителю бахмацкому Ивану Кисілю ниву пахатного поля на восем день за шест рублей денег, при какой продажи і ми в то время били. Токмо оной Гвоздик во вічност продал и при оной же продажи Гвоздик никакого розговору не било, чтоб тую ниву годов в несколько откупит, за неимінием в его, Гвоздика, синов, дочери его, которая в замужье за означеним Пузиренком, а не так, как он, Пузиренко, в поданом челобиті в суд полковий показал, якови то в заставі отдано, // **8 зв.** на что ми готови совістию на сем подписавших подтвердитъ.

В подленом подпис таков:

Остап Мавковий, Опанас Кеда, а вмісто их неграмотних по их прошению
Тимофії Рибя подписался

Арк. 8 – 8 зв. Копія.

СПРАВА № 9

Діло по челобитью козака сотни Батуриной¹, жителя села Палчиков
Мартина Лавріненка, з тамошнім палчиковским атаманом Макаром Вер-
векою о грунтах.

1743 года марта 8 дня.

Ном[ер]*

№ 100

*1743 р., березня 2. – Позовна чолобитна козака с. Пальчики Бату-
ринської сотні Мартина Лавріненка, подана до Ніжинського полко-
вого суду, про неправомірне привласнення його двору, нерухомості
та землі атаманом Макаром Вервекою та іншими кредиторами,
під час перебування позивача в Азовському поході*

1 Всепресвітлішшая, державнійшая великая государиня імператрица Елиса-
вет Петровна, самодержица всероссийская, государиня всемилостивіишая
Бет челом полку Ніжинского сотні Батуриной села Палчиков козак Мар-
тин Лавріненко того ж села Палчиков на атамана Макара Вервеку, а в чем
мое прошение, тому сліднують пункты:

1

В прошлом 742-м году в октябрі м[іся]ці 21-м числі, бил челом ва-
шему імператорскому величеству, а в сотенном Батурином правленіи по-
давал челобитную батуриному сотнику Алексію Демидовскому на
означеного атамана Макара Вервеку. Визичил бил я, ныжайший, в реченного
атамана Вервеки десят рублей денег, да в жителей того ж села Палчиков
Максима Михайловского і Данилихи Рижовни тридцять два рублі на необхо-
димую свою нужду домовую.

2

То оной атаман Вервека, желаючи якбы себї з імїния моего взят при-
стойную часть и мене вовся разорит, выслал мене, нижайшого, не по очередї
моей в 740 году в Азовский поход¹, где я бил, нижайший, цілое літо, то оной
атаман Вервека, согласившис з другими моїми кредитори, все мое імїние
до сроку 741 году до праздника Святых ап[о]стол Петра и Павла заарестовал.
А когда я в прошлом 741-м году из оного походу возвратился, то он, атаман,
пришедши в дом мой мене матерно бранил // **1 зв.** і нещадно бил и держал
у колодї безвинне, на что и свідителей могу показат.

3

И не пождав до того сроку і сам з собою безправне и гвалтовне імїние
мое движимое и недвижимое поціновал так себї, яко и другим моїм кредито-

*Номер не вказано.

рам по отдавал во вічност ціною весма не настоящею, а имено собі взяв за десять рублей поля пахатного чотирнадцять дней з упругом, Михайловському отдал двор со всім строением из городом, да вола одного и коров дві; до Рижовні Марії за дванадцять рублей отдал овець одинадцять и вола одного.

4

Да сверх того, многие мні учинил обиди и привел мене до крайнего разорения так, что я, нижайший, принужден з села Палчиков зоити в село Обмачев.

5

Которое више объявленное мое челобите в оном Батурином правленіи чрез долгое время имілось, об котором я, іменованный, многократно к помянутому сотнику Демидовскому с не малим прошением приходил о учиненіи с више показанном атаманом Вервекою о више прописанных починенных от него, Вервеки, мні обидах для слушной резолюціи, точию на оное мое прошение от него, сотника Демидовского, я, нижеи именованный, резолюціи не получил и с немалою грозбою в боі мене ним, сотником, от него, сотника, без резону отишол. И означеное челобите батуринским наказним Иосифом Рижим по приказу ль его, сотника, или ним самим, наказним, обратно без резону ж мні отдано, от чего мні, нижайшому, воспослідовал немалий убиток и волокита, чрез то я отстал полковой козачої служби и живу по разным містам. Також // 2 и за неимінием груннта пахатного и не пахатного поля, служби будет служить и всякие повинности против другой моей браті козаков отбуват ніщого, которое отданное челобите при сем для лутшого віроятія сообщено.

6

А какие он, атаман Вервека, починил мні обиди и кому во владіние поотдавал силно мої груннти, о том при сем моем челобиті сообщен реестр с ціною*.

И даби височайшим вашего імператорскаго величества указом повелено било сие мое челобите в полковом Ніжинском суді приняв записат, а виш реченного атамана Вервеку в оний суд на его коштї сискать, понеже я чрез него, Вервеку, вовся разорен прийшол в самокрайніишую скудост, как о том и виш показано, что за неимінием двора и протчего иміния живу по разным містам и помираю голодом. А по сиску учынить за побой мой и за силне его отнятіи ним моего груннта и за немалое разорение, как о таких забойцях и о гвалтовниках и разорниках вашего імператорскаго величества указы и малоросииские права повелівають. А ис показанными должниками моїми и сколко кому я бил должен и ісверх того долгу ним, атаманом Вервекою, кому груннти мої во владіние силно отдани и что мною уплачено и не поціно товар испродано, по приобщенному при сем челобиті обстоятельному реестру милостивое разсмотрение и рішение учинит, а по розсмотрению

* Даний документ в справі відсутній.

повел[е]ть приказать мні, низжайшому, грунтами моїми // **2 зв.** по прежнему владіть, с чего б било вашему імператорско[му] величеству по прежнему полковую козачую службу служить.

Всемиловствійшая государиня, прошу вашего імператорскаго величества о сем моем челобиті рішение учинить.

К подачи надлежит в полковий Ніжински[й] суд.

А писал оную челобитную житель ивангородский Иван Никифоров 1743
году марта 2 дня.

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сей // челобитной козак Мартин // Лавріненко // руку приложил.

Номер входу: [...] [...] [...] [...] [...].

Помітка: Под[ано] марта 8 ч[исла] 1743 году. Записат в книгу доложит.

Примітка: Писар полковий ніжинский Васил Кулаковский.

Резолюція: По слуханіи в суді полковом Ніжинском више писанного челобитя определено, к сотнику батуринскому Алексію Демидовскому з сотенною старшиною послат указ и при оном подаваемое в сотенное Батуринское правление челобите с реестром сообщит и предложит, даби они о више писанном учинили слідствие в самую правду и по слідствиі и чему доведется во всем надлежащую сатисфакцию по указам и правам малоросииским, чтоб обидимий бил удоволствован надлежащою сатисфакциею и даби впредь о том никакой жалобы не било, а что учинено будет, о том суд полковии репортовали б. Марта 18 д[ня] 1743 году.

Полковник Божич
Асаул полковий Володковский
Сотник дівицкий Яков Селецкий
Сотник івангородский Матвій Кониский

Арк. 1 – 2 зв. Оригінал.

№ 101

1743 р., березня 20. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду батуринському сотнику Олексію Демидовському вчинити суд за позовом козака села Пальчики Мартина Лавріненка на отамана того ж села Макара Вервеку. № 122

4 Указ ея і[мператорскаго] [величест]ва самодер[жици] всер[осийской], из полкового Ніжинского суда сотнику батуринскому г[ос]п[о]д[и]ну Демидовскому з сотенною старшиною. Сего марта 8 дня, козак и житель села Палчиков Мартин Лавріненко под высочайшим ея і[мператорскаго] [величест]ва іменем в суд полковий Ніжинский челобитем представил, яко он прошлого 742 года в октябрі м[іся]ці 21 числі подал челобите на атамана

палчиковского Макара Вerveку о взятїи им, Лавріненком, у него, атамана, позикїю десяти рублей денег, да с тамошнего жителя пилчиковского Максима Махайловского и Данилихи Рыжовны тридцять два рубли, і якобы оной атаман согласяс з другими его кредитори, будто все его иміни до сроку арештовали и о браннїи и нещадном бої и держаню, висилки безвинне // 4 зв. и о протчем, о которих своїх пожитках и реестр сообщил. Точїю же по оному его челобитю никакова в обузі его с ним, атаманом, не учинено резолюціи, и оное его челобите обратно отдано, с чего де ему, Лавріненку, послїдувала немалая обида и разоренїе и просил о том разсмотрения.

І по указу ея і[мператорскаго] [величест]ва в полковом Ніжин[ском] суде опредїлено, послат к вам сей ея і[мператорскаго] [величест]ва указ и при том указї оное его, Лавріненка, поданное в прошлом 742 году октября 21 д[ня] в оное сотенное Батур[инское] правленїе челобите с реестром при сем сообщить і предложит, даби ви // 5 [...] [...] [...] [...] [...] [...] к чему доведется во всем надлежашую сатисфакцию по указам ея і[мператорскаго] [величест]ва и правам малороссийским, чтоб обидимий удоволствован бил надлежашою сотисфакциєю и даби о том никакой жалоби не било, а что учинено будеть, о том суд полковий репортоват. И сотнику батуринскому г[ос]п[о]д[и]ну Демидовскому з старшиною о выше писанном учинит по сему ея і[мператорскаго] [величест]ва указу исполненїе. Дан в Ніжинї 1743 года марта 20 дня.

Подпис:

Полковник Божич

Писар суда полкового Ніжинского Федор Стефанов

Ном[ер] 122-й.

Примїтка: Отдан самому челобитчику.

Пометил канцелярист Демян Андреев.

Арк. 4 – 5. Чернетка.

№ 102

1743 р., липня 7. – Чолобитна козака с. Пальчики Батуриної сотні Мартина Лавріненка, подана до Ніжинського полкового суду про упередженість батуриної сотенної старшини під час розгляду його справи в Батуриному сотенному правлінні та з проханням розглянути позов у Ніжинському полковому суді

6 Всепресвітлїйшая, державнїйшая великая государиня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всероссийская, государиня всемилостивїйшая

Бет челом козак сотні Батуриной жител села Палчиков Мартин Лавріненко, а в чем мое прошение, тому слїдують пункти:

1

Сего 1743 году в марті м[ісія]щі по поданному от мене в суд полковий Ніжинский под именем вашего імператорско[го] величества челобитю на бывшего атамана села Палчиков Макара Вервеки о забраніи моего грунту, о боі и о протчем, отправлено мене, нижайшого, з суда полкового при указі вашего імператорскаго величества в сотенное Батуриное правление для рішення.

2

І по прибитіи моем в сотенное Батуриное правление з оным указом, показанного атамана Макара Вервеку в оное правление сискивано и судние речи произведени, точию за понаровкою старшины сотеной на его, Вервеку, а особливо за т[о], что // **6 зв.** старшині сотеной батуринской: атаману Рижому и писару Карташевскому¹, показание в ділі моем Мария Данилиха і Максим Михайловский находятся в родстве, волоча напрасн[о] і понині никакова рішення по тому ділу не учиненно.

І даби височайшим вашего імператорскаго величества указом повелено било сие мое челобите в полковом Ніжинском суде приняв в книгу записать, а иміючоеся в сотеном Батурином правленіи діло в суд полковий Ніжинский для рішення за показанными резонами перенестъ и его, Макара Вервеку, сиска учинить по указам и правам малоросійским безволокитно разсмотрение.

Всемиловитійшая государиня, прошу вашего імператорскаго величества о сем моем челобиті рішен[ие] учинить.
К подачи надлежит в суд полковий Ніжинский.

А писал сию полковой Ніжинской канцеляріи писецъ Петро Самойлов
июля 7 дня 1743 году.

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сей // челобитной козак сотні Батуринской житель села Палчиков Мартин Лавріненко руку приложил.

Номер входу: З[аписан] в к[нигу] пом[ер] 443.

Помітка: Подана юля 8 ч[исла] 1743 году. Записав в книгу сообщит к ділу и доложит.

Примітка: Писар полковий ніжинский Василь Кулаковский.

Резолюція: По слуханіи оногo челобитя в суді полковом Ніжинском определен[о], послать к сотнику батуринскому Демидовскому з старшин[ою] сотенною указ, даби они так показанное діло подлинное по описі за надлежащою скрепою, яко и самого отвѣтчика, атама[на] Вервеку, по минованіи канікулярних дний пред будущаго сен[тя]бра // 7 сентября 2 ч[исла] сего году, прислали при доношеніи в суд полковий для надлежащего определения. Юля 11 ч[исла] 1743 году.

Судія полковий Леонтий Грановский
Сотник веркiевский Иван Армашевский

Арк. 6 – 7. Оригінал.

№ 103

1743 р., липня 12. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду батуринському сотнику Олексію Демидовському про відправлення на розгляд полкового суду матеріалів справи за позовом козака Мартина Лавріненка на отамана села Пальчики Батуринської сотні Макара Вервеку з вимогою передати справу з відповідачем на 2 вересня поточного року. № 368

8 Указ ея і[мператорскаго] [величест]ва самодер[жици] всер[осийской], из полкового Ніжин[ского] суда сотнику батуринському г[ос]п[о]д[и]ну Демидовському з сотенною старшиною. По приказу ея і[мператорскаго] [величест]ва и по определению полкового Ніжинского суда, велено послат к вам сей ея і[мператорскаго] [величест]ва указ и предложит, дабы вы по челобитию козака жителя села Палчиков Мартина Лавріненка там іміючоеся в оном сотенном Батур[инском] правленіі с атаманом палчиковским Макаром Вервекою діло, якобы о заарештованіі им же, атаманом, у его, Лавріненка, всего іміна и о протчем, подлинное по описі за надлежащою скрепою, яко и самого его, атамана Вервеку, по минованіі канікулярних дний предбудущого сентября 2 д[ня] сего году прислали при доношеніі в суд полковый для надлежащего определения. // 8 зв. И сотнику батуринскому г[ос]п[о]д[и]ну Демидовскому да сотенной стар[шині] учинит по сему ея і[мператорскаго] [величест]ва указу исполненіе. Дан в Ніжині 1743 года іюля 12 д[ня].

Подпис:
Судия полковый Леонтий Грановский
Писар судовый Федор Стефанов

Ном[ер] 368.

Примітка: Чистий указ отдан самому челобитчику.

По сему указу дуплікат отправлен сентябра 13 д[ня] 1743 году явится на число оногo ж сентябра 9 д[ня] [!] под пом[ером] 532.

Подпис:
Судия полковий Леонтий Грановский
Асаул полковий Володковский
Писар Федор Стефанов

Више писаний дуплікат челобитчик принял і росписался.

Мартин Лавріненко

Арк. 8 – 8 зв. Чернетка.

1743 р., вересня 23. – Чолобитна козака села Пальчики Батуриної сотні Мартина Лавріненка до Ніжинського полкового суду про ігнорування батуриної сотенною старшиною судових указів щодо відправки матеріалів його судової справи до полкового суду

9 Всепресвітлішшая, державнійшая великая государіня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всеросійская, государиня всемилостивійшая Бет челом козак сотні Батуриной житель села Пальчиков Мартин Лавріненко, а в чем мое прошение, тому слідуєт пункта:

1

Прошлого марта 8 д[ня], подавал я, нижайшій, под именем вашего імператорскаго величества в полковій Ніжинській суд на палчиковскаго бившого атамана Макара Вервеку челобитную, о отобраніі оним атаманом собственних моих грунтов и о прочем, как в том моем челобиті пространно явствует.

2

По которому моему челобитію того ж марта 20 с онога полкового Ніжинскаго суда указом вашего імператорскаго величества к сотнику батуриному Демидовскому з сотенною старшиною з сообщением моего о грунтах реестра предложено било, даби в сотенном Батурином правленіі учинено било слідствие и по указам вашего імператорскаго величества и малоросійским правам рассмотрение и рішение, точно по тому указу в оног сотенном правленіі, нижайшому, справ[е]дливости мні за показанною вторичном моем челоби[ти] іюля 8 дня в суд полковій поданном на сотенную старшину понаровкою не учинено. Да и по тому ж моему челобитію того ж іюля 12 д[ня] с онога полкового Ніжинскаго суда о перенесен[іі] того діла и о присилки реченнаго атамана Макара Вервеку [в] // **9 зв.** полковій Ніжинській к старшині сотнику батуриному на срок сентябра 2 д[ня], да дублікатним указам сего сентябра 3 числа на 9 число предложено било, точию оная сотенная старшина по тім вашим імператорскаго величества указам исполненія не учинили и онога діла, також реченнаго атамана Вервеку не прислали и присилат невідомо почему не хотят. А я, нижайшій, чрез так долгое время волочась напрасно убиточаюс и к немалому разоренію прійшол за единою от оной старшини умедлением присилкою діла.

И даби височайшим вашего імператорскаго величества указом повелено било сие мое челобите в полковом Ніжинском суді приняв записать и к прежнему моему челобитію сообщит, а и к означенной сотенной батуриной старшини о присилки онога моего діла, також и атамана Вервеку указом вашего імператорскаго величества предложит, даби я напрасно волокити и болшого разоренія не иміл.

Всемилоствійшая государиня, прошу вашего імператорскаго величества о сем моем челобиті рішеніе учинить.

К подачі надлежит в полковій Ніжинській суд.

А писал оную житель борзенській Опанас Пожарській 1743 году сентября 23 дня.

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сей челобытной // козак сотні Батуриной Мартын Лавріненко руку приложил.

Номер входу: З[аписан] в к[нигу] под пом[ером] 614.

Помітка: Подано сентября 26 1743 году. Записат в книгу сообщит к ділу вислуш[ать].

Примітка: Писар полковий ніжинский Василь Кулаковский.

Резолюція: По слушанії оной челобитной в суде полковом Ніжинском определили, к старшині сотенной батуриной отправить нарочного по инструкции на их, старшини сотенной, кошт о присилки показанного в оном // **10** челобитті діла по описі и о висилки отвітчика, атамана бившого палчиковского Макара Вервеку, в суд полковий на число сего сентября 30 неотмінно, а как явится, то против челобиття истца Макара Лавріненка дать суд по указу. Сентября 26 ч[исла] 1743 году.

Асаул полковий Стефан Косте[нецкий]

Сотник мринский Іван Тарасевич

Сотник веркїевский Іван Армашевский

Арк. 9 – 10. Оригінал.

№ 105

1743 р., вересня 29. Ніжин. – Інструкція Ніжинського полкового суду козаку с. Хотянівки Олишівської сотні Василю Калениченку щодо від'їзду останнього до Батурина з метою доправити в Ніжин колишнього атамана с. Пальчики Макара Вервеку та матеріали судової справи за позовом козака Мартина Лавріненка. № 591

11 По указу ея імператорскаго [величест]ва самодер[жици] всерос[ийской], из полкового Ніжинского суда козаку сотні Олишевс[кой] села Хотяновки Василю Калениченку

Інструкція

Сего сентября 26 д[ня] 743 года козак сотні Батуриной, житель села Палчиков, Мартин Лавріненко поданным в суд полковий челобитем представил, что пришлого марта 8 д[ня] по поданному от его, Лавріненка, в оный суд челобитю на бившого палчиковского [а]тамана Макара Вервеку, якоби о отобра[ни]ї оним атаманом собственних [е]го, Лавріненка, за долг грунтов и о протчем, предлагано // **11 зв.** двома указами з оного полкового суда к сотнику батуринскому Демидовскому и старшині сотенн[ой] тамошне[й], о перенесенії імїющогось о том в сотенном правленії по описі діла и о ви-

силки реченого атамана Вerveки в суд полковий, точию де по тїм указам не учинено. Того ради, по ея і[мператорскаго] [величест]ва и по определению полкового Ніжинского суда, приняв тебї сию інструкцію ехат в город Батурин, а прибив туда обявля тамошней сотеной старшині сию інструкцію, требоват от оних, чтоб они показанное діло по опис[і] вручи[ли] при доношеніі [...] и при том с тобою помянутого атамана бившого палчиковского Макара Вerveку вислали в суд полковий на число сeнтябра 30 д[ня], // 12 которого тебї. Будучи же тебї в сей посилки исправится по више писанному, а обид никому не чинит, опасаясь за то штрафа. Дана в Ніжині сeнтябра 29 д[ня] 1743 году.

Подпис:

Асаул полковий Стефан Кстенецкий

Сотники:

Мринский Иван Тарасевич

Веркиевский Иван Армашевский

За отсутствием писара к[анцеля]рист Василь Богатиневич

З[аписан] в к[нигу] ном[ер] 591.

Арк. 11 – 12. Чернетка.

№ 106

1743 р., жовтня 8. – Доїздне донесення козака с. Хотянівки Олишівської сотні Василя Калениченка до Ніжинського полкового суду про доправлення з Батурина до Ніжина колишнього атамана с. Пальчики Макара Вerveку та матеріалів судової справи за позовом козака Мартина Лавріненка

13 В суд полковій Ніжинській

Доездное доношеніе

За силу данной мні из оного полкового суда інструкції ездил я в город Батурин и обявля данную мні из суда полкового інструкцію тамошней сотеной старшині требовал, чтоб они иміюощесь тамо в сотенном правленіі діло по челобитю козака сотні Батуринской, жителя села Палчиков, Мартина Лавріненка на бившого палчиковского атамана Макара Вerveку, якоби о отобраніі грунтов оним атаманом у его, Лавріненка, и о протчом, мні вручили и при том вислали б со мною показанного атамана бившого палчиковского Вerveку, которое діло и оного атамана Вerveку припровадив в Ніжин, при сем моем доношеніі в суд полковий Ніжинский представляю. 1743 года октября 8 д[ня].

К сему доездному доношенію вмїсто козака сотні Олишевской села Хотїновки Василя Калениченка неграмотного, по его прошенію подканцелярист Андрїи Годило¹ руку приложил

Номер входу: В суді з[аписан] в к[нигу] ном[ер] 661.

Помітка: Подано октябра 11 д[ня] 1743 году. Записав в книгу сообщит к ділу вислуша[ть].

Арк. 13. Оригінал.

№ 107

1745 р., травня 14. – Постанова Ніжинського полкового суду про відправлення справи за позовом козака с. Пальчики Мартина Лавріненка на пальчиківського отамана Макара Вервеки назад до Батуринського сотенного правління. № 21

14 По указу ея императорскаго величества, суд полковій Ніжинській слушав судних річей в сотенном Батуринском правленіі произведенных по челобитію козака тоей же сотні Батуринской села Палчиков Мартина Лавріненка, якоби о заарештованіі тамошним палчиковским атаманом Макаром Вервекою у него, Лавріненка, грунтов и другого имінія и о протчем, которіе по апеляціі оного Лавріненка взяти били к рассмотренію в суд полковій Ніжинській согласно опреділили, оное челобите и произведеное по нем діло обратно отправить в сотеное Батуринское правление при указі для того, что за силу сенатского указа повеленно не рішенних діл из подчиненних міст отнюдь не забирать и поступать во всем по регламентам и указам непременно¹. А ежели куда взяти из подчиненных міст не рішение діла, оние розослать по прежнему в ті міста, откуда взяти и веліть разсмотря рішить, как указы повелівають. И даби в оном сотенном Батуринском правленіі по тому ділу за силу оного указа учинено било по указам ея ж императорскаго величества и правам малоросіииским разсмотрение // **14 зв.** и рішение безволочитно, а не даліе, как на указний срок по регламенту. 1745 году мая 14 дня.

Судія полковий Леонтий Грановский
Хоружій полковій Зубковский
Сотник мринский Іван Тарасевич
Петро Романовский²
Писар Федор Стефанов

Ном[ер] 21.

Арк. 14 – 14 зв. Оригінал.

№ 108

1745 р., травня 17. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду батуринському сотнику Олексію Демидовському про відправлення справи

за позовом козака с. Пальчики Мартина Лавріненка на пальчиків-ського отамана Макара Вервеки назад до Батуриного сотенного правління; опис матеріалів справи за позовом Мартина Лавріненка на отамана Макара Вервеку. № 163

15 Указ ея імператорскаго величества самодержици всероссийской, з полкового Ніжинского суда сотнику батуриному г[ос]п[о]д[и]ну Демидовскому з сотенною старшиною. По указу ея і[м]ператорскаго [величест]ва в полковом Ніжин[ском] суде слухани судние річи в сотенном Батурином правленіи произведение по челобитію козака тоей же сотні Батуриной села Палчиков Мартина Лавріненка, якоби о заарештованіи тамошним палчиковским атаманом Макаром Вервекою у него, Лавріненка, грунтов и другого имінія и о протчем, которіе по апелляціи оного Лавріненка взяти были к рассмотренію в суд полковий Ніжинский. А н[и]ні, по указу ея імператорскаго величества и по опреділенію суда полкового Ніжинского, оное челобите и произведенное по нем діло обратно отправитъ в сотенное Батуриное правление при сем ея і[м]ператорскаго [величест]ва указі для того, что за силу сенатского указа повеленно не рішенних діл из подчиненных міст отнюдь не забирать и поступать во всем по регламентам и указам непремінно. А ежели куда взяти из подчиненных міст не рішенние діла, оние розослать попережнему в ті міста, откуда взяти и веліть разсмотря рішить, как указы повелівають. И даби ви по тому ділу в сотенном Батурином правленіи за силу оного указа учинили // **15 зв.** по указам ея ж імператорскаго величества и правам малороссийским разсмотрение и рішение безволочитно, а не даліе, как на указний срок по регламенту. И сотнику батуриному г[ос]п[о]д[и]ну Демидовскому з старшиною сотенною учинитъ по ея імператорскаго величества указу. Дан в Ніжині мая 17 ч[исла] 1745 году.

Подпис:

Судия полковий Леонтий Грановский
Хоружий полковий Павел Зубковский
Сотник мринский Иван Тарасевич
Писар Федор Стефанов

В к[нигу] записан номер 163.

Примітка: Више писанное в оном указі діло по описі челобитчик, козак сотні Батуриной принял для отдачи в сотенное Батуриное правление и в приемі своеручно росписался.

Мартин Лавріненко, козак сотні Батуриной села Палчиков

Арк. 15 – 15 зв. Відпуск.

16 Описание діла козака сотні Батури[н]ской, жителя села Палчиков Мартина Лавріненка з тамошним же палчиковским жителем, атаманом Макаром Вервекою, о висилки его, Лавріненка, якоби не по очереді в поход и о заарештованії его иміни[я] и о протчем, оним атаманом Вервекою:

Указ к сотнику батуринскому Демидовскому об отсылки в сотеное правление челобитя с реестром о учиненії по оном слідствия.

Дуплікат указа к сотнику батуринскому Демидовскому, о присилки діла показанного Мартина Лавріненка и отвїтчика атамана Вервеку в суд полковий.

Исковая челобитна помянутого Мартина Лавріненка з сообщением реестра.

Допрос отвїтчика Макара Вервеки, писаний на 5 листах. //

16 зв. Уліка истца Мартина Лавріненка, писана на 7 листах.

Оправдание отвїтчика Макара Вервеки, писаное на 4 листах и одной страници.

Допроси свідителские, а именно Максима Михайловского, попа палчиковского Григория Дідовича, комисара палчиковского Петра Вовнянки, Марії Данилихи Іващенконой, Ганни Бугайки, Іллі Сущенка, козака жителя палчиковского, Петра Матушенка и Данила Пилипенка, писанние на 4 листах и одной страници.

Челобите отвїтчика атамана Макара Вервеки, что он в суде полковом вірить по тому ділу во місто его ходит жителю сотні Борзенской села Кунашовки Семену Голубовичу. //

17 Подписка помянутого повіренного Голубовича, что он будет по тому ділу ходит в суде полково[м].

Челобите помянутого Мартина Лавріненка, что якобы в сотенном Батуринском правленії какою он улику говорил и на черной подписался, оная річ в нікоторих пунктах перемінена.

Терміна указу к сотнику батуринскому Демидовскому з старшиною, о присилки черной [п]исцем подписанной уліки в суд полковий.

Доклад канцеляристи Василя Богатиневича, о не присилки показанной истца Лавріненка черной улики з сот[е]ного Батур[инского] пр[ав]ления в суд полковий и о чинимойся за тїм истц[у] Лавріненку волокиті.

Терміна указу к сотеной батуринской старшині, о присилки виш писанной показанной черной истца Лавріненка улики в суд полковий. //

17 зв. Терміна інструкції козаку сотні Борз[енской], жителю оленовскому, Федору Василенку данн[ой], о представленії той уліки в суд полковий.

Репорт сотеного Батуринского правления, о присилки виш писанной черной улики в суд полковий.

Улика черная истца Мартина Лавріненка, писаная на 6 листах.

1. Репорт атамана сотенного батуринского Иосифа Рижого, о присылки з сотенного Батуринского правления имічогос в оном сотенном правленийі истца Лавріненка діла по описі и самого отвѣтчика Макара Вервеку в суд полковий Ніжинский.

Чистую опись закрепил по листам писар суда полкового Ніжинского
Федор Стефанов*

Арк. 16 – 17 зв. Чернетка.

№ 110

1747 р., квітня 3. – Чолобитна козака с. Пальчики Батуринської сотні Мартина Лавріненка до Ніжинського полкового суду з проханням знову перенести розгляд його справи проти атамана Макара Вервеки з Батуринського сотенного правління до полкового суду через погрози з боку батуринського сотника Олексія Демидовського та атамана Йосипа Рижого

18 Всепресвітлійшая, державнійшая великая государыня императрица Елисавет Петровна, самодержица всероссійская, государыня всемилостивійшая

Бет челом козак сотні Батуринской жител села Палчиков Мартин Лавруненко, а в чем мое прошение, тому сліднують пункти:

1

С прошлого 742 году октября з 21 числа иміється в сотенном Батуринском правленийі діло по челобитю моем на атамана тоей же сотні Батуринской села Палчиков Макара Вервеку поданном, о отобраніи им моих грунтов, двора и протчого движимого моего имінія, також и о учинившомуся мні от него, Вервеки, бою и о протчем.

2

Которое діло за чинимою в оном сотенном Батуринском правленийі волокитою хочай и перенесено било к разсмотрению и рішенію в суд полковий Ніжинский, однак в минувшом 745-м году за силу сенатского указу оное мое діло при указі вашего императорскаго величества обратно в оное сотенное правление отослано.

3

Хочай же оним з суда полкового Ніжинского // **18 зв.** указом при отсылки обратно того діла в сотенное Батуринское правление найкрипчайше

* Тут же намальовано коло, розділене всередині на чотири частини з позначеннями крпаками в кожній з них.

пр[ед]ложено, даби в оном сотенном правленіи тоє мое діло по указам вашего императорск[аго] величества и правам малоросийским било рішено не даліе, как на указний срок по регламенту, точию в оном сотенном Батурином правленіи презрїв тот вашего императорскаго величества указ не толь в указний срок по регламенту, но и по нині, чему уже діється близ двох год, по тому моему ділу рішення не учинено за единою помянутому Вервеки понаровкою, а мні, нижайшому, на болшую обиду и напрасную волокиту. Какову понаровку можно с того усмотреть, что тамошний сотник Алексій Демидовский, також и атаман Рижий хотячи мене, нижайшого, от того моего правного иску отбить стращають боем, чрез которую их похвалку боліе я уже в том сотенном Батурином правленіи являться и крайного рішення просит не смію, понеже нікакова рішення в том правленіи получит не надежно затем, что в том правленіи, кромі оних сотніка и старшіни, з других той сотні старшин нікто не присудствует.

И даби височайшим вашего императорскаго величества указом повелено било сие мое // **19** челобите в полковом Ніжинском суді приняв записать, а что сотник батуринский Алексій Демидовский з старшиною сотенною разсмотренія и рішення по тому моему ділу по указам вашего императорскаго величества и правам малоросийским понині не учинили, и что за их похвалками на здорове мое боліе уже рішення просить мні в тамошном сотенном правленіи опасно, того для оное мое діло по прежнему в суд полковий для крайнего рішення повелїт перенисть, даби я, нижайший, боліе чрез оное сотенное правление не разорился.

Всемиловїйшая государиня, прошу вашего императорскаго величества о сем моем челобиті рішение учинить.

К подачи надлежит сия челобитная в суд полковий Ніжинский.

А писал ону челобитную житель фастовецкий Иван Бобровский 1747 году
априля 3 дня

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сей челобитной // козак сотні // Батуриной житель села Палчиков Мартин Лавріненко руку приложил. Номер входу: Ном[ер] 170.

Помітка: Подана априля 7 ч[исла] 1747 году.

Примітка: Полковий ніжинский старшій канцелярьст Семен Сомчевский.

*Резолюція: 1747 году априля 7 ч[исла] записав сообщит к отпуску, а в сотенное Батуриное правление послат указ о учиненіи по тому ділу в оном сотенном правленіи (мимо старшину сотенную, на кого челобитчик правильное по тому ділу иміет подозрїние) надлежащого по указам и по правам малоросийским разсмотренія // **19 зв.** и рішення безволокитно. Чего ради, для присудствия по оному ділу определит кого из значкових полку Ніжинского товарищей и о том к оному, определенному, особливо учинит указ.*

Полковник Кочубей
Судия полковий Васил Кулаковский
Полковий писар Лев Сорока

Арк. 18 – 19 зв. Оригінал.

№ 111

1747 р., липня 28. – Указ Генеральної військової канцелярії Ніжинській полковій канцелярії про отримання чолобитної від козака с. Пальчики Батуринової сотні Мартина Лавріненка на атамана Макара Вервеку та з вимогою до Батуринової сотенного правління розглянути цю справу. № 5785

20 Указ ея императорского величества самодержицы всероссийской, із войсковой Енеральной канцелярії в полковую Ніжинскую канцелярию. По указу ея императорского величества Генеральная войсковая канцелярія поданную Генеральной войсковой канцелярії челобитную от козака полку Ніжинского сотні Батуринової села Палчиков Мартина Лавріненка, которою представлял о отобраніи в него сотні Батуринової атаманом онога села Палчиков маіором [!] Вервекою грунтов, двора и движимих имущества, також о учиненном ему бою, почему в оном сотенном правленіи и діло производилос за поноровкою же, де сотенного правления перенесено было в полковий Ніжинский суд, в 745 году за силу указа Правительствующего Сената и паки перенесено в оное сотенное Батуриноское правленіе и тамо велено решит по регламенту на срок. Но в том же сотенном правленіи не точію на объявленной срок, но и пон[и]ні, чему уже діється близ двох годов, оное діло за единую помянутому атаману Вервеки понаровкою не рішено. Тамошней же де сотник Алексій Демидовский и атаман Рижій, хотячи его вовся от того иску отбит страшают боем, для чего он уже в оном сотенном правленіи о показанном его ділі и просит не сміет и тому ж, что в том сотенном правленіи кромі сотника Демидовского да атамана Рижого з других старшин никто не присутствует. А хотя де он за объявленными резонами о перенесеніи виш писанного дела его з сотенном Батуриноском правленіи в полковой Ніжинской суд и просил, толко де без указа Генеральной канцелярії полковая канцелярия учинит не может и просил, чтоб више прописанное дело его із сотенного Батуриноского // **20 зв.** правления за више упоминаемыми резонами перенесенно было в суд полковий Ніжинский для надлежащего по указам и по правам решение в Генеральной войсковой канцелярії определіния. Приказалы, оную челобитную в полковую Ніжинскую канцелярию отослат при сем ея императорского величества указі и велет оной полковой канцелярії по тому ея, просителя, челобитію о скоріишом разсмотреніи и рішеніи по ея импера-

торского величества указом и малороссійским правам в сотенное правление накрепко било подтверждено. И полковой Ніжинской канцелярії ведая о том чинит по сему указу. 1747 году юля 28 дня.

Иван Челищев
Михайло Скоропадский
За старшого воискового канцеляриста Григорий Багнен[ко]
Канцелярист Стефан Юзефович

№ 5785.

Помітка: Подано сентября 21 ч[исла] 1747 году.

Арк. 20 – 20 зв. Оригінал.

№ 112

*1747 р., липень. – Чолобитна козака с. Пальчики Батуриинської сотні
Мартина Лавріненка до Генеральної військової канцелярії, направ-
лена цією канцелярією до Ніжинської полкової канцелярії, з прохан-
ням перенести розгляд його судової справи з Батуриинського
сотенного правління до Ніжинського полкового суду*

21 Всепресвітліишая, державніишая великая государыня імператрица Ели-
савет Петровна, самодержица всероссійская, государыня всемилости-
віишая

Бет челом полку Ніжинского сотні Батуриинской, козак житель села Палчи-
ков, Мартин Лавріненко, а в чем мое прошеніе, тому слідують пункта:

1

С прошлого 742 году октября з 31-го числа, іміється в сотенном Бату-
ринском правленіі діло мое заводное из атаманом тоей же сотні Батуриинской
села Палчиков Макаром Вервекою о отобраниі ним, атаманом, моіх грунтов,
двора и движимого имущества, також о учинившомся мні от него, атамана
Вервеки, бою и о прочем.

2

Которое діло за чинимою во оном сотенном правленіі Батуриинском
волокитою хочаи и перенесено било к разсмотренію и рішенію в суд полко-
вій Ніжинській, однак в минувшом 745-м году за силу височайшаго вашего
імператорскаго величества указа с Правителствующою Сената оное мое
діло обратно в прописанное сотенное правленіе отослано и велено вашего
імператорскаго величества указом, дабы в том сотенном Батуриинском прав-
леніі тое діло мое по указам и малороссійским правам было рішено не даліе,
как на указній Генералного регламента срок. Точію во оном сотенном прав-
леніі отмінив // **21 зв.** того указа силу не тол на указній по Гералному [!] ре-
гляменту срок, но и пон[и]ні, чему уже діється близ двох год, упоминаемому

ділу моему рішення не учинено за єдиною помянутому Вєрєки понаровкою, а мні, нижайшом, на болшую обыду и напрасную волокиту. Какову понаровку можно з того усмотріть, что тамошній сотнік Алексїи Димидовский, також и атаман Рижій хочачи мене, нижайшого, от того моего правильного іску отбыть стращають боем, чрез что боліе я уже в том сотенном Батурином правленіи являється и крайнего просить рішення не смію, понеже нікакова рішення в том правленіи получить не надеждно за тім, что во оном же правленіи, кромі сотніка Димидовского и атамана Рижого з других той сотні старшин нікто не присутствует.

3

Сего же 747 году, по Світлой неделі Воскресенія Христова, хочай не єдиножды просил я, нижийшій, вашего імператорскаго величества в полкової Ніжинской канцелярії о перенесеніи више прописанного діла моего из предписанного сотенного Батуриного правленія за упоминаемыми резонами в суд полковій Ніжинский, точію того суда пысар Федор Стефанов отказал мні так: «Ежели де принесеш из воисковой Енеральной канцелярії вашего імператорскаго величества указ, то в ті пори будет тое діло твое перенесено в суд полковій и рішено безволокитно».

И дабы височайшим вашего імператорскаго величества указом повеленно было сіе мое челобите в войсковой Енеральной канцелярії // **22** приняв, послать вашего імператорскаго величества указ из оной воисковой Енеральной канцелярії в полковую Ніжинскую канцелярію, дабы више прописанное діло мое из сотенного Батуриного правленія по више поминенным резонам перенесено било в суд полковій Ніжинский для надлежащаго за силу вашего імператорскаго величества указов и малороссіиских прав окончательного рішення, дабы боліе уже я не узнавал напрасной долговременной волокити и разоренія.

Всемилостивіишая государыня, прошу вашего імператорскаго величества о сем моем челобитіи рішеніе учинит.

1747 іюля* ч[исла].

К поданню надлежит в воисковую Енеральную канцелярію.

Пысал сію челобитную Полтавского полку відомства полковой канцелярії
козак Тьмофей Уманский

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сему челобыттю // просьтель Мартин Лавріненко // руку приложыл.

Номер входу: Но[ме]р 1806.

Помітка: Под[ано] іюля 17 д[ня] 1747 году. Записав доложит.

Резолюція: 22 зв. Сия челобитная при указі з Енеральной войсковой канцелярії в полковом Ніжинском суді подана сентябра 21 ч[исла] 1747 году, какови[й] указ и сообщение при челобитной в оном полковом суде записав сообщит к ділу, а о как наискорішом рішеніи імлючогос в сотенном Бату-

* Число не вказане.

ринском правленіі діла по указам и малороссийским правам в оное ж сотенное правление послать подтвердительный указ с найкріпчайшим предложением и по оному ж ділу за силу прежнего суда полкового определения для присудствия определенного из значковых полку Ніжинского товарищей и о том к оному определенному особливо учинит указ.

Полковник Кочубей
Полковий писар Лев Сорока

Арк. 21 – 22 зв. Оригінал.

№ 113

1747 р., листопада 27. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду Батурицькому сотенному правлінню з вимогою розглянути судову справу за позовом козака с. Пальчики Батурицької сотні Мартина Лавріненка на отамана Макара Вервеку батурицькою сотенною старшиною в присутності значкового товарища Ніжинського полку Павла Єзучевського. № 374

23 Указ ея і[мператорскаго] [величест]ва самодер[жици] всерос[ийской], из полкового Ніжинского суда в сотенное Батурицькое правле[ние]. Прошлого 1745 году мая 17 д[ня], при указу ея и[мператорскаго] [величест]ва из полкового Ніжинского суда в сотенное Батури[ское] правление послано діло козака сотні Батурицькой, жителя села Палчиков Мартина Лавріненка заводное з атаманом оного ж села Палчиков Марком [!] Вервекою, якоби о заарештованіі в него, Лавріненка, грунтов и дома и имущества и о протчем и велено по тому ділу в оном сотином правленіі учинит розсмотрение и рішение по указам и по правам малоросііским безволокитно, а не даліе, как на указний срок по регляменту.

А сего 1747 году априля 7 д[ня] онои Мартин Лавріненко челобитем в суді пол[ковом] Ніжин[ском] представил, яко в оном сотенном правленіі не тол в указний срок по регляменту, но и пон[и]ні, чему уже діється близ двох годов, по тому от его, // **23 зв.** Лавріненка, ділу рішення не учинено за единою помянутому Вервеки понаровкою, а Лавріненку на болшую обиду і волокиту, ибо де тамошний сотни[к] Алексіи Демидовский, також и атаман Рижий, хотячи его, Лавріненка, от того отбит иску страшат боем, чрез которую их похвалку боліе уже он, Лавріненко, в сотен[ном] Батурицьком правленіі[і] и крайнего рішення просить не сміет. По которому челобитю того ж априля 7 [дня] в суді пол[ковом] Ніжин[ском] определено, в сотенное Батурицькое правление послат указ о учиненіі тому ділу в оно[м] сотенном правленіі // **24** (мимо старшину сотенную, на кого челобитчик правильное по тому ділу иміет подозріние) надлежащее по указам и по правам мало-

російским розсмотреніе и рішення безволокітно и для присудствія по оному ж ділу опреділит кого із значкових полку Ніжинского товарищей к скоріишому оноу діла окончанію.

А сего ж 747 году сентябра 21 д[ня], при указі ея і[мператорскаго] [величест]ва з воисковой Енер[алной] к[анцеля]рії сообщено челобите о виш писанном же ділі от него, Лавріненка, поданное, по которому веліно в сотенное Батуриное правление о скоріишом того діла рішеніі накріпко притвердит и того ж числа по указу ея и[мператорскаго] [величест]ва в суді пол[ковом] Ніжинском опреділено, в сотенное Батуриное правление послат сей ея и[мператорскаго] [величест]ва подтврдителний указ и накріпко предложит, даби // **24 зв.** в оном сотенном правлен[іі] више упомянутого Лавріненка діло за силу малоросійских прав рішено било в самои скорости, а для присудствія по оному ділу за силу прежнего суда полкового опреділення, опреділен знач[ковий] полку Ніжин[ского] то[вариш] Павел Езучевский¹ і о том к оному, Едучевскому, особливий указ послан. И сотенному Батуриному правленію учинит по сему ея и[мператорскаго] [величест]ва указам. Дан в Ніжині ноябра дня 27 1747 году.

Подпис:

Полковник Кочубей
Обозний пол[ковий] Леонтий Грановский
Писар пол[ковий] Лев Сорока
Писар Федор Стефанов

З[аписан] в к[нигу] ном[ер] 374.

Примітка: Таковий чистий указ отгослан куда надлежит чрез козак[а] [сотні] Кролевецкой жителя села Краснополя² Івана Москаленка 17[...][...][...][...][...][...].

Арк. 23 – 24 зв. Чернетка.

№ 114

1747 р., листопада 27. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду значковому товаришу Ніжинського полку Павлу Єзучевському з вимогою обов'язково бути присутнім у Батуриному сотенному правлінні під час розгляду справи за позовом козака с. Палчики Батуриної сотні Мартина Лавріненка на отамана Макара Вerveку. № 375

25 Указ ея и[мператорскаго] [величест]ва самодер[жици] всер[осийской], из пол[кового] Ніжин[ского] суда значковому полку Ніжинского товаришу Павлу Єдучевському. Прошлого 1745 году мая 17 дня, при указі ея

и[мператорскаго] [величест]ва из пол[кового] Ніжин[ского] суда в сотен[ное] Батур[инское] правленіе послано діло козака сотні Батуринской, жителя села Палчиков, Мартина Лавріненка, заводное з атаманом того ж села Палчиков Марком [!] Вервекою, якоби о заарештованії в него, Лавріненка, грунтов и другого имущества и о протчем и велено по тому ділу в оном сотен[ном] правленії учинит размотреніе и рішеніе по указам и по правам малоросійским безволокитно, а не даліе, как на указний срок по регламенту.

А сего 1747 году април[я] 7 ч[исла], оной Мартин Лавріненко челобитем в суді пол[ковом] Ніжин[ском] представил, яко в оном сотен[ном] прав[лениі] не толь в указний срок по регламенту, но и по н[и]ні, чему уже діється близ двох годов, по тому его, Лавріненка, ділу рішення не учинено, за единою помянутому Вервеки понаровкою, а ему, Лавріненку, на болшую обиду и волокиту, ибо де тамошний // **25 зв.** сотник Алексіи Демидовский, також и атаман Рижий, хотячи его, Лавріненка, от того отбит иску стращают боем, чрез которую их похвалку боліе уже он, Лавріненко, в сотен[ном] Батурин[ском] правленії и крайнего рішенія просит не сміет. По которому ж челобитю того ж априля 7 дня в суді пол[ковом] Ніжинском определено, в сотенное Батуринское правленіе послат указ о учиненії по тому ділу в оном сотенном правленії (мимо старшину сотенну, на кого челобитчик правильное по тому ділу иміет подозрїніе) надлежащого по указам и по правам малоросійским разсмотренія и рішенія безволокитно и для присудствия по оному ділу определит кого из зн[а]чковых полк[у] Ніжин[ского] товар[ишей].

А сего ж 1747 году сентябра 21 д[ня], при указі ея и[мператорскаго] [величест]ва з во[йсковою] Енер[альной] к[анцеля]рії сообщено челобите о више писанном же ділі от него, Лавріненка, поданное, по которому веліно в сотенное Батуринское правленіе о скоріишом того діла рішенії накріпко притвердит. И того ж числа по указу ея и[мператорскаго] [величест]ва в суді пол[ковом] Ніжин[ском] определено, в сотен[ное] Батур[инское] правленіе послат подтврдителний указ и накріпко предложит, даби в оном правленії више упомянутого Лавріненка по ділу за силу // **26** указов и малоросійских прав рішено било в самой скорости, а для присудствия по оному ділу, за силу прежнего суда по определению определени ви и о том и в том [!] пред и посилається сей ея и[мператорскаго] [величест]ва указ. И значковому полку Ніжинского товарищу Павлу Едучевскому учинит по сему указу исполнение. Дан в Ніжині 1747 году ноябра 27 дня.

Подпис:
Полковник Кочубей
Обозний полковий Леонтий Грановский
Полковий писар Лев Сорока
Писар Федор Стефанов

З[аписан] в к[нигу] по[ме]р 375.

Примітка: Таковий чистий указ отослан куди належит чрез козака сотні Крелевцекой жителя села Краснополля Івана Москаленка 1748 году августа 13 дня, за отходом от полкового суда и неявкою челобитчика Лавріненка.

Помітил подканцелярист Іван Евфимовский

Арк. 25 – 26. Чернетка.

СПРАВА № 10

1а Діло по челобиттю сотні першої козачки, жителки ніжинської Марини Стефанової, дочки Безрутчихи, на подданного бунчукового товариша Василя Жураковського¹ села Липова Рога жителя Демка Кулика заводное о пахатній ниві і о протчем.

1743 года марта 16 дня.

З[аписано] в к[нигу] но[ме]р 15.

№ 115

[Без дати]. – Опис матеріалів справи за позовом ніжинської жительки Марини Безрутчихи на підданого бунчукового товариша Василя Жураківського, мешканця с. Липового Рогу Демка Кулика

1 Описаніє діла по челобиттю сотні першої козачки жителки, ніжинської Марини Стефанової, дочки Безрутчихи, на подданного бунчукового товариша Василя Жураковського, села Липова Рога жителя, Демка Кулика заводное о пахатній ниві і о протчем:

Челобитная оной козачки Марини Стефанової в суд полковий Ніжинській 1743 году марта 16 д[ня], поданная под № 156-м.

Терміна писма к бунчуковому товаришу Василю Жураковському того ж марта 16 д[ня] отправленного.

Писар судовий Іван Стасевич
Канцелярист Михайло Ілченко

Арк. 1. Оригінал.

№ 116

1743 р., березня 16. – Позовна чолобитна мешканки Ніжинина Марини Безрутчихи, подана до Ніжинського полкового суду, про неправомірне заволодіння її нивою підданим бунчукового товариша Василя Жураківського Демком Куликом

3 Всепресвітліяша, державнійша великая государиня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всеросійская, государиня всемілостивійша Бет челом полку Ніжинського сотні першої полкової козачка, жителка ніжинская Марина Степанова дочь Безрутчиха, а в чем мое прошение, тому слідуєть пункти:

1

Будет тому назад годов семнадцать, как подданный бунчукового товариша Василя Жураковського села Липова Рога житель Демян Кулик взял в мене, нижайшой, собственную мою козачую отцевскую ниву на пять дней

для паханя с третьей части и с оной ниви приходу по уговору с ним, Куликом, я, нижайшая, німало не вимала и оною нивою он, Кулик, и пон[и]ні владіет не відомо почему без кріпости напрасно.

2

Хотя же я, нижайшая, многажди в него, Кулика, о више писанном приході и упоминалас, толко ж он всегда обманивая мене // **З зв.** мене хитрим своїм умишлением приводит мене, нижайшую, к не малому убитку и разорению.

3

О чем я, нижайшая, на оного Кулика, яко подданного, челобитствовала словесно бунчуковому товаришу Василию Жураковскому, точию он, бунчуковий Жураковскій, норовя оному Кулику справедливости мні не учинил, о чем я, нижайшая, узнаю себѣ не малое разорение і обиду.

И дабы височайшим вашего імператорскаго величества указом повелено было сие мое челобите в суде полковом Ніжинском приняв записат, а о више писанном учинить рассмотрение по указам и малороссійским правам безволокитно.

Всемиловивійшая государиня, прошу вашего імператорскаго величества о сем моем челобитіи решение учинить.

К подачи надлежит сие челобите в суд полковий Ніжинский.

А писал оное того ж полкового суда подканцелярист Сава Василіев Пісковскій 1743 года марта 16 д[ня].

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сей // челобитной вмісто козачки Марини Степановой, дочери Безрутчихи, неграмотной, по еї прошению жител борзенский Семен Круглик руку приложил.

Номер входу: Ном[ер] 156.

Помітка: Подана марта 16 ч[исла] 1743 года. Записав в книгу доложит.

Примітка: Писар полковий ніжинский Васил Кулаковский.

Резолюція: [...] [...] [...] [...] [...] // **4** писать к бунчуковому товаришу Василию Жураковскому, понеже оной обжалованный Демян Кулик подданній его, Жураковского, и чтоб он за силу прав малороссійских с оного своего поданного жалобливой Безрутчисі учинил надлежащую сатисфакцию и ежели так есть, як челобитчица в челобиті своем написала, что оной Кулик нивою еї завладіл напрасно без жадной кріпости, то веліл би он, Жураковский, оную ниву по рассмотрению своему ей, жалобливой, привернуть по прежнему во владіние с достойним за владіние оною награждением, даби она, челобитчица, боліе в том обиди узнават не могла. И что по тому возпослідует увідомлено б суд полковий Ніжинский. Марта 17 [дня] 1743 году.

Асаул полковий Володковский
Сотник дівіцкий Яков Селецкий
Сотник івангородский Матвій Кониский

Арк. 3 – 4. Оригінал.

№ 117

1743 р., березня 16. – Лист урядників Ніжинського полкового суду бунчуковому товаришу Василю Жураківському з проханням повернути ниву мешканці Ніжина Марині Безрутчисі, яку неправомірно відчужив підданий бунчукового товариша Дем'ян Кулик. № 106

5 Бл[а]городній м[ос]ці п[а]не Жураковский, нам велце м[ос]ці п[а]не и
благодітелю

Сего марта 16 д[ня] 743 года, под височайшим ея і[мператорскаго] [величест]ва іменем сотні первой полковой козачка, жителка ніжинская, Марина Безрутчиха в суд пол[ковий] Ніжинский челобитем представила, что будет тому назад годов з семнадцать поданный в[ашей] м[осці] м[осці] п[а]на, села Липова Рога житель, Демян Кулик взял в еї, челобитчиці, собственную еї козачую отцевскую ниву на пять дней для пахания с третьей части и с оной ниви приходу по уговору с ним, Куликом, она, челобитчица, німало не взимала и оною нивою он, Кулик, и пон[и]ні владіет без кріпости напрасно. Хотя же она, челобитчица // **5 зв.** Безрутчиха, на оного Кулика в[ашей] м[осці] п[а]ну челобитствовала, точною с оного Кулика якобы нікакой справедливости не учинено, о чем просила рассмотрения. А понеже, как више показано, оной Демян Кулик, пода[н]нии в[ашей] м[осці] м[осці] п[а]на. Того ради, благоволи в[ашей] м[осці] м[осці] п[а]н, за силу прав малороссииских с оного своего поданного жалобливой Безрутчиці учинить надлежащую сатисфакцию, ежели так есть, как челобитчица в челобиті своем написала, что оной Кулик нивою еї завладіл напрасно без жадной кріпости, то і изволь в[аше] м[осці] м[осці] п[а]н привернут по прежнему во влад[і]ние с достойним за владіни[е] оною награждением, чтоб она, челобитчица, боліе в то[м] обиди узнават не могла. И что по сему возпослідует, просим в[ашей] м[осці] м[осці] п[а]на полковий Ніжинскій суд увідомить.

Вашего бл[а]городия покорние слуги:

Асаул полковий Володковскій

Сотник дівицкий Яков Селецкий

Сотник івангородскій Матвій Кониский

1743 году

Марта 16 д[ня].

З[аписан] в к[нигу] но[ме]р 106.

Примітка: В сем ділі по нумерації за скрепою потребних писанних листов три.

На скріпах аркушів справи: Гродского // полкового // Ніжинского // суда канцелярист Михайло Ілченко.

Арк. 5 – 5 зв. Чернетка.

СПРАВА № 11

1а Діло козака прохорського Яцка Толочка з козаком прохорським Тимошем Самоиленком о ниві.

1743 году сентября 13 д[ня].
З[аписан] в к[нигу] но[ме]р 35.

№ 118

[Без дати]. – Опис матеріалів справи козака с. Прохори Якова Толочка з козаком того ж населеного пункту Тимошем Самоиленком за ниву

1 Описание діла козака прохорського Яцка Толочка з козаком прохорським Тимошем Самоиленком о ниві:

Челобитная оного козака Яцка Толочка в суд полковий Ніжинский 1743 году сентября 13 д[ня] поданая под № 570.

Терміна указа к сотнику прохорському Григоровичу¹ з старшиною того ж сентября 13 д[ня] отправленого.

Доношение сотеного Прохорського правленія в суд полковий Ніжинский 1743 году октябра 7 д[ня] поданное под № 653.

Челобитная козака Якова Толочка в суд полковий 1744 году сентября 22 д[ня] поданая под № 399.

Терміна указа к сотнику прохорському Григоровичу з старшиною 744 году октябра 23 д[ня] отправленого.

Репорт оного сотеного Прохорського правленія в суд полковий 1744 году ноябра 20 д[ня] поданий под № 493.

Челобитная козака прохорського Тимофія Самоиленка в сотеное Прохоровское правление 743 году юня 13 д[ня] поданая под № 94.

Подписка козаков прохорських Яцка и Кирила Толочков 1743 году юня 14 д[ня] писанная.

Допрос оних Толочков на аркуші писаний.

Уліка истца Тимофія Самоиленка и оправдание оних отвѣтчиков Толочков на аркуші писанние.

Сказка жителя прохорського Семена Короля 1743 году 1743 году сентября 15 д[ня] писаная.

Сказка козака прохорського Тишка Годида того ж 15 числа сентября писаная.

Приговор сотеного Прохорського правления 1743 году июня 20 д[ня] учинений.

Опреділение полкового Ніжинского суда 1744 году ноябра 23 д[ня] учиненое. //

1 зв. Чистий указ к сотнику прохорскому Григоровичу з старшиною 744 году ноября 28 д[ня] состоявшийся.

Сказка козака прохорского Тимофія Самойленка 744 году декабра 30 д[ня] писанная і купчой копия от Андрея Радионовича, дяка прохорского, року 1691 м[іся]ця марта 2 д[ня] даной.

Писар судовий Іван Стасевич
Канцелярист Михаїло Ілченко

Арк. 1 – 1 зв. Оригінал.

№ 119

1743 р., вересень. – *Позовна чолобитна прохорівського козака Яцка Толочка ніжинському полковнику Івану Божичу про неправомірне володіння прохорівським козаком Тимошем Самойленком його нивою*

2 Всепресвітлішая, державнійшая великая государиня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всеросійская, государиня всемілостивійшая Бет че[ло]м сотні Прохорской¹ козак и жител села Прохоров Яцко Толочко на козака и жителя прохорского Тимоша Самуиленка, а в чем мое прошение, тому слідуєт пункта:

1

В 1691 году отец мой Роман Толочко купил ниву пахатную у козака и жителя прохорского Петра Москаленка, на что и купчая от него, Москаленка, дана, которою нивою отец мой владіл чрез долгое время.

2

А в 1709 году за крайним убожеством не имія себе чим приста[ть] к военному походу, оную ниву заставил козаку жителю прохорскому Уласу Годилу на чтири дні за два рублі полтиною до викупу, на что и свидітелі нині в живих находятся и могу их представит.

3

Оная же заставленная отцем моім нива по умертвії означеного Годила за внуками, а дітми Уласового сына Кирила Годила, означоному Самоиленка досталис, за которую я собравши оние денги, за что отец мой заставил ему, Самойленку, сего году в прошлому февралі // **2 зв.** місяці отложил, якие он, Самойленко, денги принявши і не спорил и когда он тие денги принял, то я тую ниву на толоку і видал.

4

Нині же, оной Самойленко отложение мною ему денги приславши чрез асаулчика в хату вкинул, но еще по омислу его сотеное Прохорское правленіе, что будто тая нива куплена на вічност и ему досталас к атаману прохорскому о не допушеніі мене ко владінію ордером предложено.

А понеже я, как виборной козак, всегда принадлежит бить к служби вашего імператорскаго величества в готовности з самих толко грунтов, то егда оною моею нивою он, Самоиленко, завладіет напрасно, имітиму я не малое разорение и к служби воїнской исправностей в недостатке.

І даби височайшим вашего імператорскаго величества указом повелено било сие мое челобите полковнику ніжинскому г[ос]п[о]д[и]ну Божичу приняв записат и о више писаном учинит по указам и правам малоросииским милостивое рассмотрение, даби я могл з чего службу несть вашего імператорскаго величества.

Всемиловитіишая государиня, прошу вашего імператорскаго величества о сем моем // **3** челобиті рішение учинить.

Сия челобитная к подачи надлежит полковнику ніжинскому г[ос]п[о]д[и]ну Божичу.

А писал оную подканцелярист Андрій Годило 1743 году сентября* дня.

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сей челобитной вмісто // козака Толочка // неграмотного, по его прошению жител прохорский Иосиф Чикаловский руку приложил.

Номер входу: З[аписан] в к[нигу] ном[ер] 570.

Помітка: Подана сентября 13 [дня] 1743 году. Записав в книгу доложит.

Примітка: Писар полковий ніжинский Васил Кулаковский.

Резолюція: По слушанії оногo челобиття в суді полковом Ніжинском определено, к сотнику прохорскому Григоровичу з тамошнею старшиною послать указ, даби он иміючоес челобитчика Толочка в сотенном Прохорском правленії діло буди о показанной в челобитті заставной ниви в оноm сотенном правленії рішено и помянутому челобитчику об откупі той ниви отказанно, то по каким указам и правам, а буди еще не рішено, то учинено б по указам и правам малоросийским рішение безволокитно и о том в суд полковий репортовано. Сентября 15 д[ня] 1743 году.

Судія полковий Леонтий Грановский
Асаул полковий ніжинський Стефан Костенецкий

Арк. 2 – 3. Оригінал.

№ 120

1743 р., вересня 15. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду прохорівському сотнику Дмитру Григоровичу з вимогою надати інформацію про розгляд у Прохорівському сотенному правлінні справи

* Число не вказано.

*між прохорівськими козаками Яцком Толочком і
Тимошем Самойленком. № 555*

5 Указ ея імператорскаго величества самодер[жици] всерос[ийской] из полкового Ніжинского суда сотнику прохорскому г[ос]п[о]д[и]ну Григоровичу з старшиною сотенною. Сего сентябра 13 д[ня], козак сотні Прохорской житель села Прохоров Яцко Толочко в суд полковий Ніжинский подал челобитную, о завладінії козаком, жителем прохорским, Тимошем Самойленком, с 1709 году заставной отцем его, челобитчика, Романом Толочком, за крайним убожеством ниви козаку, жителю прохорскому, Уласу Годилу на чтири дні за два рублі с полтиною до викупу, которая де нива по умертвіи его, челобитчиковаго отца, по наслідію за оним Годилом дасталась означенному Самойленку. За которую же ниву собравши он, челобитчик, ті денги, за которіе от[е]ц его заставил бил, // **5 зв.** оному Самойленку в февралі м[іся]ці сего году отдал, якие денги он, Самойленко, и принял. А н[и]ні де, он, Самойленко, ті принятие им, Самойленком, денги прислал асаулчиком к нему челобитчику, о якой заставной ниві з сотенного Прохорского правления к атаману прохорскому о не допусканіи его, челобитчика, ко владінию тои ниви ордером предложено и просил о том разсмотрения.

И сего числа по указу ея императорскаго величества в полковом Ніжинском суді определено, послат к вам сей ея і[мператорскаго] [величест]ва указ и предложит, даби ви више писанного челобитчика Толочка в сотенном Прохорском правленіи діло, буди о виш писанной // **6** в оном сотенном правленіи // **5 зв.** заставной ниві рішено и помян // **6** тому челобитчику об откупі тої ниви отказано, то по каким указам и правам, а буди еще не рішено, то учинит рішение по указам и правам ма [!] малороссийским безволокитно и о том в суд полковий репортовать. И сотнику прохорскому г[ос]п[о]д[и]ну Григоровичу з старшиною сотенною о том відая учинить по сему ея і[мператорскаго] [величест]ва указу исполненіе. Дан в Ніжині сентябра 15 д[ня] 1743 года.

Подпис:

Судия полковий Леонтій Грановский
Асаул полковий Стефан Костенецкий

За писара суда пол[кового] к[анцеля]рист Василь Богатиневич

З[аписан] в к[нигу] ном[ер] 555.

Примітка: Таковий чистий указ принял челобитчик Яцко Толочко для отдачи оногo куда надлежит и о приємі онаго росписался, а вмѣсто его неграмотного по его прошению житель кунашовский Семен Гораевич [руку] [приложил].

Арк. 5 – 6. Чернетка.

№ 121

1743 р., вересня 29. Сиволож. – Донесення прохорівського сотника Дмитра Григоровича до Ніжинського полкового суду про завершення на користь позивача судової справи за позовом прохорівського козака Тимоша Самойленка на братів Кирила, Петра і Яцка Толочків

7 В суд полковий Ніжинский Доношение

В указе ея імператорского величества самодержици всероссійской з полкового Ніжинского суда сего сентября 19 д[ня] в сотенном Прохорском правленіи полученном написано, что де того ж сентября 13 д[ня] козак сотні Прохорской, житель села Прохоров, Яцко Толочко в суд полковий Ніжинский под височайшим ея імператорского величества іменем подал челобитте, о завладінії козаком, жителем прохорским, Тимошем Самойленком с 1709 году заставной отцем его, челобитчика, Романом Толочком за крайним убожеством ниви козаку, жителю прохорскому, Уласу Годилу на чтири дни за два рублі с полтиною до викупу, которая де нива по умертвіи его, челобитчикового отца, по наслідію за оним Годилом досталася означенному Самойленку, за которую де ниву собравши он, челобтчик, ті денги, за якіе отец его заставил бил, оному Самойленку в февралі м[іся]ці сего году отдал, якіе денги он, Самойленко ті принятие им, Самойленком, денги прислал асаулчиком к нему челобитчику, о якой де заставіной ниви из сотенного Прохорского правления к атаману прохорскому о не допусканий его, челобитчика, ко владінію той ниви ордером предложено і просил де о том рассмотренія. И оним ея імператорского величества указом предложено, иміючоес означенного челобитчика Толочка в сотенном прохорском правленіи діло, буди о више писанной заставной ниві рішено і помянутому челобитчику об откупі той ниві отказано, то по каким указам и правам, а буди еще не рішено, то учинит рішение по указам і правам малороссійским безволокитно и о том в оный суд полковий Ніжинский репортоват.

На которий ея императорского величества указ сим в покорности нашей доносим, яко еще прошедшого місяця юня 13 д[ня] сего году, по поданной под височайшим ея імператорского величества іменем в сотенное Прохорское правление челобитной от Тимофія Самойленка, козака прохорского, на показанного Яцка Толочка и братов его, Петра и Кирила Толочков же, жителей прохорских же, в том, что діється уже тому годов двадцять оден, как он, Тимофій Самойленко, женился на умершого Кирила Годиленка жені і содержит дітей, спложенних з ним, Кирилом, в опеці при себі и по наслідству де на жену его, Тимофія, з дітми з показанным Кирилом Годиленком спложенних, от тех пор до сего времени владіл де нивою на чтири дни он, Тимофій Самойленко, спокойнее и ниhto де в оную не точию не втручался,

но никакова і споминку не чинил об ней. Означенний же Кирило Годиленко, его, Самойленка // 7 зв. жени первый муж, и отец его, Годиленко Улас Годилю, еще за живота сего тою ж нивою владіли з двадцят пят год спокойне без жадного препятствия и всех годов, как она нива в спокойном владініи сорок з шесть имеется. Неведомо же почему означенний Яцко Толочко з братами своїми Петром и Кирилом в ту ниву втручас, якоби она била поручена в заставу от отца их, Романа Толочка, помянутому отцу Кирила Годиленка Уласу Годилю за два рублі с полтиною, оную де ниву самоволно показанной Яцко Толочко з братами своїми Петром и Кирилом зорали и ему де, Тимофію, не допускають оною владіть. Насилно денги два рублі з полтиною за оную ниву син означенного Яцка Толочка принес покинул де в него, Тимофія, домі, в чем оний Тимофій Самойленко будучи обидим просил разсмотрения і те денги представил в сотенном Прохорском правленіи. І по указам и правам малороссійским суда, по какой означенного Самойленка челобитной в сотенном Прохорском правленіи діло судними річами произведено и по документам в ділі от означенного Тимофія Самойленка на уліку оним Толочкам по показанним хотяй от оних, Толочков, во свидителство два прохорские жителі и представлени били Тимко Годилю, точию оному бить во свидителстві истець Самойленко воспятил, ибо на его показал, яко он, жени его брат, і з оним иміет жена его и он правильную сору, почему бить оному в свидителстві не должно, а Семен Король, во взятой от оногo в сотенном правленіи сказки, показал не в твердости той, что и по нині она нива в заставі состоїт, но чул де з розговору отца оних Толочков, Романа Толочка, в шинку, что якоби в заставі она нива за два рублі с полтиною, а сколько тому літ, он не упомнит за давностю. А потому, между оним Романом Толочком и Уласом Годиленком, что діялос: во вічност ли стверждена, іли в заставі, он не відаєт и по тому показанию бить той ниві за показанными Толочками за давностю не должно, ибо и нині в обивателей грунта бивають в заставі, а посля и во вічност стверждають.

І того дая по обстоятелствам в сім в ділі показанном, оное діло в сотенном правленіи рішено и за силу прав малороссійских в Статуті правом в розділі четвертом в артикулі девятысять первом на листі двісті сорок осмом написано: «Иж хто би о імїнію лежачом давност земскую десят літ в молчанию били не позивал, а ни листами упоминальными обносил, таковий вже вічне // 8 о то молчати маєт». Да в том же Статуті в розділі семом в артикулі тридцятom на листі триста девятынадцят написано ж: «Где хто до десяти лет о заставу давнюю молчал и правне з нею не поступал, то б о такову заставу вечне молчати маєт винемши токмо дети, а есь не дорослие, с которих дошедши лет своїх брат старший албо опекун также до десяти лет, за такову заставу винен будет правом чинити. А которий би дошедши лет своїх до десяти лет в молчанию бил, таковий де вечне о то молчати маєт».

Оним Толочкам от той ниви прошлого іюля 20 д[ня] отказано и ордером к атаману прохорскому во извѣстие предложено и ті насильно оними Толочками в дом оного Самойленка принесенные денги, якие в сотенном правлении протестованы, к оному атаману для отдачи Толочкам отосланы.

Сего же сентября 10 д[ня], означенный истецъ оной ниви Самойленко в сотенном Прохорском правлении протестовал, яко показание отвітчики Толочки учиня с сотенного правления рѣшению діла ослушными, собравшии всі двором гвалтовне оную ниву зорали и житом своїм засіяли. По якому его протесту от сотенного правления свѣдѣтелствовано и по свѣдѣтелству явилос, что так, як оной протестовал, ибо зорана и засіяна, почему когда от сотенного правления за сиском их к отвіту послано нарочного, то оние Толочки являс противными и не поехал в сотенное правление, но упрямством своїм в полковом Ніжинском суде об оной ниви хитростно не правильним показанием не означа нічого діла и не апеллюя буди б в правильной претенсіи следовала им обида зараз когда им отказ учинен, не покрывая свое самовластное в отмінност указам и правам малороссійским, гвалтовне на оную ниву нападение старійший брат их, Яцко Толочко, искат начал суда в едное полковому Ніжинскому суду затруднение и денги атаманом прохорским ім отдаение обратно оному атаману отдал, о яких оних Толочков противних бунтовских поступках хотя и надлежало б з ними поступить как надлежит в сотенном правлении, однак с учинением им наказания сотенное правление, что они каснулис к вишшей команді, до резолюціи поудержалос. Сего ради, о всем том ділі в полковий Ніжинский суд со обстоятельством в покорности н[а]шей представляя, милостивого к себѣ ожидаем в резолюцию указа.

Сотник прохорский Дмитро Григорович
Писар сотенный Иван Виридарскій¹
Асаул сотенный Данило Линничов
Хоружий сотенный Павел Британский

1743 году сентября 29 д[ня].
Сиволож.

Номер входу: 3[аписан] в к[нигу] ном[ер] 653.

Помітка: Поданно октября 7 д[ня] 1743 году. Записав в книгу сообщит к ділу вислушат.

Арк. 7 – 8. Оригінал.

№ 122

1744 р., вересня 22. – Апеляційна чолобитна прохорівського козака Якова Толочка до Ніжинського полкового суду про незгоду з рішенням Прохорівського сотенного правління по судовій справі з прохо-

*рівським козаком Тимофієм Самойленком за ниву та з проханням
розглянути цю справу в полковому суді*

9 Всепресвітлішшая, державнійшшая великая государыня императрица Елисавет Петровна, самодержица всероссійская, государыня всемилоствійшшая

Бет челом козак сотні Прохорской житель прохорский Яков Толочко, а в чем мое прошение, тому слідуют пункты:

1

Прошлого 1743 году октября 10 д[ня], подал я, нижайший, в полковий Ніжинский суд челобите, о завлєдінні козаком оной сотні села Прохоров жителем Тимофієм Самойленком моей собственной ниви на чотири дни і о не допусканиі мене до владіння показанной ниви.

2

І по оному челобитю с полкового Ніжинского суда того ж октября 10 д[ня], к сотнику прохорскому Григоровичу з старшиною посланим указом велено, даби в оном сотенном правленіі учинено било по указам і правам малоросійским разсмотрение і рішение в самую правду. //

9 зв. 3

Точию он де, сотник, з старшиною сотенною нароря ему, Самойленку, по тому ділу, а мене, нижайшого, волоча чрез цілий год, рішил оное діло не право, но на сторону его, Самойленка, ібо я которих свідителєй в том ділі представил, то оних под присягою не допрашивано і что они показали, яко оная моя по отцу наслїдная нива в заставі, то того к ділу не прицимано. І он, сотник, з старшиною отдал оную мою ниву ему, Самойленку, во владіние, а мні, нижайшому, от оной ниви отказал от владіння.

4

Да и сего ж 1744 году, іміл я, нижайший, на оной ниви засїв житом, для якого уже бил я собравши женцов половину изжал, а речений Самойленко наехавши на оную ниву гвалтом з многолюдством мене, нижайшого, ж женцами моїми по приказу оного сотника з старшиною з оной ниви согнал, розбил і розигнал і нажатое мною жито в свой двор забрал, а остальное на оной ниви жито веліл своїм женцам зжать і забрат в свой же двор, якого всего жита било сорок коп. Чрез якої забор жита // 10 і показаного сотника з старшиною неправое того діла с понаровкою на его, Самойленка, сторону рішенія, узнаю я обиду и волокиту і пришел в крайное разорение.

И даби височайшим вашего императорского величества указом повелено било сие мое челобите в суді полковом Ніжинском приняв записат, а оное мене, нижайшого, діло іміючоесь в сотенном Прохорском правленіі указом вашего императорского величества сискав, в суд полковой размотрїть і учинить по указам і правам малоросійским крайнее рішение.

Всемилолюбивіша государыня, прошу вашего императорского величества о сем моем челобиті рішеніе учинит.

К подачи надлежит в суд полковий Ніжинский.

А писал оное козак і житель борзенский Андрей Тичина 1744 году сентября 22 дня.

Під нумерацією аркушів і наприкінці документу: К сей челобитной // вмісто // козака и жителя прохорского Якова Толочка неграмотного, по его прошению ніжинский житель Кондрат Болбінский руку приложил.

Номер входу: Ном[ер] 399.

Помітка: Подана сентября 22 ч[исла] 1744 году.

Примітка: Писар полковий ніжинский Васил Кулаковский.

Резолюція: **10 зв.** 1744 году сентября 22 ч[исла] записав сообщит к ділу, а о присилки показанного діла подлинного по описі с надлежащою выпискою и с учиненным рішением на число октября 27 послат в сотенное Прохорское правление указ.

Судія полковий Леонтий Грановский
Хоружий полковий Павел Зубковский
Сотник полковий Григорий Романовский

Арк. 9 – 10 зв. Оригінал.

№ 123

1744 р., жовтня 23. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду прохорівському сотнику Дмитру Григоровичу про відправлення до цього суду матеріалів справи, яка велася між козаками Яковом Толочком та Тимофієм Самойленком. № 377

11 Указ ея и[мператорского] [величест]ва самодер[жици] всероссийской, из полкового Ніжинского суда сотнику прохорскому г[ос]п[о]д[и]ну Григоровичу з сотенною старшиною. Сего 744 году сентября 22 д[ня], козак сотні Прохорской, житель прохорский, Яков Толочко поданным в суд полковий Ніжинский челобитем представил, что пришлого 743 году октября 10 д[ня] подал он в оный полковий суд челобите о завладініи козаком онои сотні села Прохоров жителем Тимофіем Самойленком его собственной ниви на чотири дні и о не допусканіи его до владінія показанной ниви, по которому его челобытію с полкового суда к вам в сотенное Прохорское правленіе посланным указом велено в сотенном правленіи учинит по указам и по правам малороссійским разсмотреніе і рішеніе в самую правду, точію де вы якобы норовя ему, Самуйленку, по тому ділу его, Толочка, волоча чрез цілий год оное діло рішили на сторону его, Самойленка, не право, ибо де он, Толочко, которих свідітелей в том ділі представлял, то в них под присягою не допрашивано и

что они свідители показали, яко оная его, Толочка, по отцу наслідная нива в заставі, то того к ділу не принимано и ему, Толочку, от оной ниви отказали.

Да сего же 1744 году, иміл он, Толочко, на оной ниви засів житом и оного жита собравши он женцов половину был изжал, но реченний де Самойленко наехавши на оною ниву гвалтом з многолюдством его, // **11 зв.** Толочка, з его ж женцями будто по приказу вашему з оной ниви зогнал и на жатое им, Толочком, жито в свой двор забрал, а остальное на оной ниви жито веліл своим женцям зжат и забрат в свой двор, якого всего жита было сорок коп. Через якої де забор жита и за показанным вашим якоби не правосудіем того діла узнав он немалую обиду и волокиту и просил он, Толочко, чтоб [и]міючоес его в сотеном Прохорском прав[лениі] показаное діло для разсмотрения сискат в суд полковий.

И того ж сентябра 29 ч[исла], по указу ея и[мператорскаго] [величест]ва и по определіенію полкового Ніжинского суда, велено послат к вам сей ея і[мператорскаго] [величест]ва указ и предложит, дабы вы показанное его, Толочка, діло подлинное по описі с надлежащою выпискою и с учиненним рішеніем прислали в суд полковий Ніжинский на число сего октября 27 д[ня]. И сотнику прохорскому г[ос]п[о]д[и]ну Григоровичу з сотенною старшиною учинит по сему ея і[мператорскаго] [величест]ва указу. Дан в Ніжині 1744 году октября 23 д[ня].

Подпис:

Судія полковий Леонтий Грановский
Писар полковий Васил Кулаковский
Хоружий полковий Павел Зубковский
Писар Федор Стефанов

[Записан] в к[нигу] ном[е]р 377.

Примітка: 12 Таковий чистий указ принял челобитчик Яков Толочко для подачи в сотні.

Замітил подканцелярист Иван Мироновский

Арк. 11 – 12. Чернетка.

№ 124

1744 р., жовтня 31. Сиволож. – Рапорт прохорівської сотенної старшини до Ніжинського полкового суду про відправлення матеріалів судової справи яка велася між козаками Яковом Толочком та Тимофієм Самойленком

13 В суд полковий Ніжинский
Репорт

Указом ея імператорскаго величества, з оного полкового суда в сотеное Прохорское правленіе сего октября 29 дня присланий по челобитю жителя и козака прохорского Яцка Толочука, велено вершеное в сотеном Прохорском правленіи его, Толочка, з козаком же и жителем прохорским Тимофіем Самойленком о завладініи им, Самойленком, якоби не по наслідію заставним полем их собственою ж нивою, діло самое подлиное прислат в суд полковий к разсмотрению. За силу которого указа показаное діло с надлежащим рішеніем при сем в суд полковий посилаю, с покорностию репортую.

Сотник прохорский Дмитро Григорович
Писар сотений Андріи Годил

1744 году
Октября 31 дня.
Сиволож.

Номер входу: Но[мер] 493.

Помітка: Подана ноября 20 ч[исла] 1744 году.

Резолюція: 13 зв. 1744 году ноября 20 ч[исла] записав сообщит к отпуску, а присланное діло представит к слушанию.

Судія полковий Леонтий Грановский
Хружий полковий Зубковский
Сотник мринский Иван Тарасевич

Арк. 13 – 13 зв. Оригінал.

№ 125

1743 р., червня 12. – Позовна чолобитна прохорівського козака Тимофія Самойленка, подана до Прохорівського сотенного правління, про неправомірне заволодіння його нивою прохорівськими козаками Кирилом, Петром і Яцком Толочками, відправлена при рапорті прохорівської сотенної старшини до Ніжинського полкового суду

14 Всепресвітліишая, державніишая великая государиня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всеросійская, государиня всемилостивіишая Бет челом козак и житель прохорский Тимофій Самойленко на козаков и жителей прохорских же Яцка, Петра і Кирила Толочков, а в чом мое прошение, тому слідуют пункти:

1

Діється уже тому годов двадцят оден, когда я, нижей подписавшийся, оженился на змершого Кирила Годиля жені и содержую дітей спложенних з ним, Кирилом, в опеці при себі і по наслідству на жену мою з дітми от свекра ей, жени моей, змершого ж Уласа Годиля, спадаючою нивою на чтири дни оранкою, лежачую на урочищи Граделі до сех пор во владініи оную ниву содержал, на те діти спокойне и нихто в оную не втручался.

Свекор же жени моей, означенной Улас Годилю, також когда оную ниву и синову своему, означенному Кирилу, отдал, то так оной, яко и син его, а жени моей первой муж, по смерть свою владіли з двадцять пять год спокойне ж и того оная нива, как в спокойном безспорном владінии состояла всех иміється сорок з шесть год.

Нинішних де пор прохорские ж жителі Яцко, Петро и Кирило Толочки в ту ниву неведомо почему вщали втручатся // **14 зв.** і ко владінию воспящать на иміючис в опеці при мні реченного Кирила Годилю діти и без всякого разсмотрения оную зорали, самовластно змислив собі то, что якоби отец их, Толочков, в тех мимошедших глубоких годех заставил ту ниву упомянутому свекру жени моей, Уласу Годилю, за пять коп грошей, не имія никакова обстоятельного на то документа и достойних знающих о том людей. Мні же оним Толочкам на обіду тех сирот напрасно пустить оную ниву ніпочому и весма мні не подлежит.

І даби височайшим вашего імператорскаго величества указом повелено било сие мое челобитте в сотенной Прохорской канцелярії принять и в книгу записать и по оной сискав означенних козаков Яцка, Петра и Кирила Толочков, учинить с нех по силі вашего імператорскаго величества указов і прав малороссійских суд.

Всемиловитійшая государиня, прошу вашего імператорскаго величества о сем моем челобитті рішение учинить.

Сия челобитная надлежит к подачи в сотенную Прохорскую канцелярию.

А писал оную по прошению козака жителя прохорского Тимофія Самойленка Антон Никитов, житель сиволожский 1743 году юня 12 ч[исла]

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К се[й] челом // битной козак и житель прохорский Тимофій Самійленко подписался, а вмісто его неграмотного по его прошению житель сиволозкий Яким Тимченко руку приложил.

Номер входу: З[аписан] в к[нигу] ном[ер] 94.

Помітка: Подана юня 13 1743 году. Записать [...] [...] [...].

Примітка: Правящий за писара полкового ніжинского канцелярист Стефан Каневецкий.

Арк. 14 – 14 зв. Оригінал.

№ 126

1743 р., червня 14. – Підписка прохорівських козаків Яцка і Кирила Толочків, подана до Прохорівського сотенного правління, із зобов'язанням перебувати на місці під час суду з Тимофієм Самойленком

15 1743 году юня 14 дня

Ми, нижей подписавшиес, даем сию в сотенное Прохорское правление подписку в том, что ми по поданному на нас от жителя прохорского Тимофія Самоиленка в сотенное правление доношению, имеем не сездно от сотенного правления покамисть діло окончено не будет і ежечас в сотенном правленіи являтис. А ежели б ми без відома // **15 зв.** сотенного правления куда могли сехат, то подалжатимем по силі указов и прав малоросиских неотступного штрафа, на коей и подписуемя.

К сей подписки жителі прохорские Яцко и Кирило Толочки подписались, а вмісто іх неграмотних по их прошеню дяк сиволожский Іван Іванов руку приложил

Арк. 15 – 15 зв. Оригінал.

№ 127

1743 р., червня 16. – Допит прохорівського козака Яцка Толочка у справі за позовом козака Тимофія Самойленка, відправлений при рапорті прохорівської сотенної старшини до Ніжинського полкового суду

16 По поданной в сотенное Прохорское правление от жителя прохорского Тимофія Самойленка на прохорских же жителей Яцка, Петра і Кирила Толочков под височайшим ея імператорского величества іменем челобитной, о втручение ими, Толочками, в ниву оранкою на чтири дни на урочищи Граделі находячоюс и изораня оной ими, Толочками, саво-властно, которая нива в него, Самойленка, во владінії содержится от многих годов по жені его ж наданная от свекра его, Самойленка, жени, змершого Уласа Годида, на спложенние з первым мужем оной его, жени, Кирилом Годилом діти, коіх он, Самойленко, до днес в опеці при собі содержит, з оних Толочков оден Яцко бил допрашиван, а в допросі показал нижей слідующее. 1743 году юня 16 ч[исла]	
Вопроси	Отвіти
1	На 1
Ти, Яцко Толочко, відаеш ли то, что Тимофій Самоиленко оженяс на змершого Кирила Годида жені по наслідству дітей спложенних з ним, Годилом, коі и по днес при нем в опеці обретаются, владіл ли нивою на урочище Граделі находячоюсь оранкою на чтири дни еще от свекра первого мужа	Он, Яцко Толочко, відает то, что Тимофїи Самойленко и женяс на змершого Кирила Годида жені по наслідству на діти спложенние з ним, Годилом, нивою на урочищи Граделі находячоюс оранкою на чотири дни состоящою, наданною от свекра жени его, умершого Уласа Годида, чрез многие года,

<p>жени его, Самойленка, кои зомре, на-данною Уласа Годи́ла чрез двадцят оден год до сих пор спокойнее и никто в оную не втручался?</p>	<p>только за подлинно знать не может до сих пор, хочай владѣл оною сопойнее и никто в оную ж не втручался, точию ж оная нива в минувших годех от родного отца его, Романа Толочка, ж свекрови жени его, Тимофія, //</p>
<p>16 зв. Вопросы</p>	<p>Отвіти</p>
<p style="text-align: center;">2</p> <p>Ти, Яцко Толочко, відаеш ли то, что свекор жени Тимофія Самойленка Улас Годи́ло з сином своїм Кирилом, по смерть свою више вираженною нивою прежде владѣния его, Самойленка, з двадцять год владѣли л спокойне?</p> <p style="text-align: center;">3</p> <p>Ти, Яцко Толочко, нинѣшних пор втручаешся ль в ту ниву и владѣть воспящаеш ли Тимофію Самоиленку на имѣючисе в опеці при нем, Тимофію, жени его первого мужа діти Кирила Годи́ла? А пред сим в тех мимошедших годѣх молчал ли о той нивѣ и не втручался и изорал ли собою оную и зачем?</p>	<p>показанному Уласу Годи́лу в заставу била поручена за пят коп грошей.</p> <p style="text-align: center;">На 2</p> <p>Он, Яцко Толочко, відает то, что свекор жени Тимофія Самойленка Улас Годи́ло з сином своїм Кирилом, по смерть свою означенною нивою прежде владѣния Тимофія Самойленка, во владѣніи своем содержали і користовалис, а чрез сколко год, знать он, Толочко, не может.</p> <p style="text-align: center;">На 3</p> <p>Он, Яцко Толочко, в помянутую ниву нинѣшного времени з родными братами своїми, Петром и Кирилом, втручается и оному Тимофію Самоиленку ко владѣнію воспящает і виорал оную на себе //</p>
<p>17 Вопросы</p>	<p>Отвіти</p>
	<p>потому что отец их, Толочков, за живота своего обявлял им, Толочкам, что оная де нива заставлена за коп пять грошей реченному Уласу Годи́лу, свекру жени Самойленка, в чем во свидѣтельство имѣет он, Толочко, з братами своїми и двох человек поставит и вѣчно не продана. И за тем он, Толочко, з братами своїми Петром і Кирилом, отложив оному Самоиленку</p>

	<p>коп пять грошей до той ниви оного Самоиленка не допускает. Что же он, Толочко, яко брати его, Петро і Кирило, о той ниві чрез многие минувшие года промолчали, то за тем, что не змогл таких денег в те часи от коль промислит собі.</p>
--	---

Під запитаннями: К сим // допросам Яцко Толочко подписался, а вмісто его неграмотного по его прошенію дяк сиволозский Иван Михайлов руку приложил.

Під відповідями: К сим отвѣтам // Яцко Толочко, жител прохорский подписался, а вмісто его неграмотного по его прошенію дяк сиволозский Иван Михайлов руку приложил.

17 зв. Отвѣчик Петро Толочко по ділу за ниву з Тимофіем Самойленком в допросі своем так показал в слово в слово, яко і брат его, Яцко Толочко, и на том и подписался.

Петро Толочко, жител прохорский, а вмісто его неграмотного по его прошенію дяк сиволозский Иван Михайлов руку приложил
Отвѣчик Кирило Толочко по ділу за ниву з Тимофіем Самойленком в допросі своем так показал в слово в слово, яко и брат его, Яцко Толочко, на чом и подписался.

Кирило Толочко, жител прохорский, а вмісто его неграмотного по его прошенію дяк сиволозский Иван Михайлов руку приложил

Арк. 16 – 17 зв. Оригінал.

№ 128

[1743 р., червень]. – «Уліка» прохорівського козака Тимофія Самойленка, на допит козаків Кирила, Петра і Яцка Толочків, відправлена при рапорті прохорівської сотенної старшини до Ніжинського полкового суду

18 Істець Тимофій Самойленко против допросу за ниву в ділі показанной, отвѣчикам Яцку, Петру и Кирилу Толочкам в уліку показал то, что хочай оные отвѣчики і показують, что якоби отец им напоминал о той ниві, что заставная его, Тимофія жены, свекру Уласу Годилу, за коп пят грошей, точию тому вірить ніпочому затем, что оны чрез глубокие года промолчали и не упоминалис, як отец их, так і оны до трех той ниві господарей: у первого, свекра жены его, Тимофія, Уласа Годиля, по нему сина его, Кирила, и сина Кирилового ж, Степана, унука Годиринога. Н[и]ні же оны, Толочки, вщали втручатся в ту ниву напрасно, когда те о той ниві подлинно знающіе

господарі все змерли, токмо унука Годиринога, Степана, жена з дітмы в живих к той ниві при нем, Тимофію Самойленку, в опеці обретається.

Что же оны, отвітчики, поставляют двух свидителей: Тимка Годида да Семена Короля, что оная нива якоби и заставная, то тому істець Самойленко хочай и с спорит, токмо тих свидительства принят к ділу не подлежит, ибо оны, свидители, прежнее сказуют да и то могли о той ниві якоби слыхат, что заставная в шинку, а что могло об той ниві послідоват, о послі того відать // **18 зв.** оны свидители не могут. Оные ж отвітчики Толочки когда нібуд должны б о том о том [!] обявит пред сим кому з обивателей, или кому надлежит о протестоватся, а то в том ведеться близко всех пятидесяти год, як ни с чем о той ниві никакова споминку и никаких протестації нигде от их, Толочков, не имілось, то всеконечно за оную ниву помянутий Улас Годида, свекор жены істца Самойленка, с поля отцу их, отвітчиков, Толочку уплатил ниві, кое себі владіные и за оную совершенно сойшолся, как и оны, отвітчики, в допросе показали, что в сем тром змерших више вираженным господарам прежним, в господарстві чрез минувшыя глубокие все года о той ниві не упоминалис, яко і оному Самойленку чрез двадцят год об оной до сего не сказивали ничего. А по тем обстоятелствам, что оны, отвітчики, напрасно спорит и за силу прав малороссійских о промолчаню земской давности и не точию давност земская прошла, но і оны отвітчики саамы состарились, умоля о том в оную ниву отвітчикам Толочкам втручатся не подлежит и ніпочому. Он же, істець Самойленко, яко опікун той ниві, под силу прав малороссійских, чтоб на нем о послі за то взискано в тех дітей не било, поступит оным отвітчикам ту ниву // **19** ту ниву ни по какой пристойности не иміет и то предает сотенному Прохорскому правленью в разсмотренье. К сей уліки істець Тимофій Самойленко, житель прохорскій подписался, а вмісто его неграмотного по его прошенію Иван Иванов, дяк сиволожскій, руку приложил

Арк. 18 – 19. Оригінал.

№ 129

[1743 р., червень]. – Виправдання прохорівських козаків Кирила, Петра та Яцка Толочків на «уліку» Тимофія Самойленка, відправлене при рапорті прохорівської сотенної старшини в Ніжинський полковий суд

19 зв. Отвітчики Яцко, Петро и Кирило Толочки, против уліки істца за ниву в ділі показанную Тимофія Самойленка, в опровданийі своем показали то, что оны, Толочки, за неиміньем у себе денег в мимо шедших годі о той ниві не упоминалис промолчали в тех годіх оным отвітчикам, той ниві откупат било не за що. Н[и]ні же оны, отвітчики, денги иміють и знаючи, что

оная нива заставная и что свідителі іміются Семен Король да Тимко Годило, жителі прохоровскіе ж, то по тому оны, отвѣтчики Толочки, істцу Самийленку грошы пят коп откажуют и за тем же оны ж, Толочки, ту ниву и ворат сміли і оному істцу Самийленку ко владінью по іміючіесь при нем в опеці дітій не допускають. І боліе, кромі више вираженного, оны, отвѣтчики Толочки, ничего в оправданые показат не могутъ.

К сему оправданію отвѣтчики Яцко, Петро, Кирило Толочки подписались, а вмѣсто их неграмотних по их прошенію дяк сиволожский Иван Иванов руку приложил

Арк. 19 зв. Оригінал.

№ 130

1743 р., червня 20. – Вирок Прохорівського сотенного правління за позовом прохорівського козака Тимофія Самойленка на прохорівських козаків Яцка, Петра і Кирила Толочків, відправлений при рапорті прохорівської сотенної старшини до Ніжинського полкового суду

22 По указу ея імператорского величества, по поданной в сотенное Прохорское правление от Тимофія Самойленка, козака и жителя прохорского, под височайшим ея імператорского величества іменем челебитной на прохорских же жителей и козаков Яцка, Петра і Кирила Толочков, о втручене ими, Толочками, в ниву в ділі показанной и не допуске ими, Толочками, оному Тимофію Самойленку на іміючіес при нем, Самойленку, в опеці діти первого мужа жени его, Самойленка, ко владінію и изоранне оной ниви Толочками самовластно, в оном сот[е]нном правленіи више писанного діла слушав. А понеже, з оного діла явилос, что отвѣтчики, означенные Толочки, напрасну в ту ниву без жадного разсмотрения сміли втручатся и изорали самовластно и воспящают оною истцу Самоиленку не по правильной причині ко владінію. Затем, как діло явствует, что когда в живих первие той ниві три господарі: оден Улас Годило, син его, Кирило, а третои его ж, Кирила, син Степан обреталис и могли знать об оной совершенно и содержали чрез многочисленние года тую ниву во владініи спокойном, то в ту пору оние отвѣтчики об той ниви не точию не втручалис и нине не протестовалис, как должно, ни ниже напоминали им об ней, как и сами они, отвѣтчики Толочки показали. Також и ему, истцу Тимофію Самойленку, когда он чрез двадцят оден год до сего тою нивою владіл по жені своей, на іміючіес при нем в опеці показанного перваго той ниви господара Уласа Годила діти на унуки его, Годили, то они, отвѣтчики Толочки, оному Самойленку об ней ни чего не напоминали ж и никакими случаями, ни разговорами и никак, как и они, отвѣтчики Толочки, и сами показали ж о том. И по тем обстоятелствам, //

22 зв. оним отвітчикам весма не подлежит в ту ниву, як по всему видимо втручатся, но содержать и користоватся оною истцу Тимофію Самойленку на те при нем в опеці імїючиис діти, ибо будит оная, как з діла видимо, била застановлена, то оним отвітчикам Толочкам весма б подлежало било принамній одному, с тех показанних той ниві трех господарей споминок учинить об ней.

Что же они, отвітчики Толочки, хочай и показали свідителей двох человек, что оная нива в заставі поручена била в тех мимошедших глубоких годех от отца их, отвітчиков, Романа Толочка означенному Уласу Годилу за пят коп грошей, точию то не фундамент стався битъ за том, что как би отец их, Толочков, буде б по том, як з діла видно, за оную ниву другим каким могоричем не свелся, того лінует то, чтоб всеконечно упоминался, ілі принамній при смерти своей могли би при людех говорить о той ниві.

В Статуті правом в розділі четвертом в артикулі девятыдесять первом на листі двісті сорок осмом написано: «Иж хто би о імїнию лежачом давность земскую десять лет в молчанию бил не позивал, а ни листами упоминальными обносил, таковой вже вічне о то молчати маеть». Да в оном же Статуті в разделе седмом в артикулі тринадцатом на листі триста девятнадцатом написано: «Где хто до десяти лет о заставу давнюю молчал и правне з нею не поступал, тот о таковую заставу вечне молчати мает, винемши токмо дети лет не дорослие, с которых дошедши лет своїх брат старший, // **22а** або опекун, также до десяти лет о таковую заставу винен будет правом чинити. А которой би дошедши лет своих до десяти лет в молчанию бил, таковой также вечне о то молчати мает». О опекунах в Статуті ж правом в розділі шестом¹ в артикулі десятом² написано, что опікунове не мають імїния дитинного продати и утратити, а ни граничити.

Сего ради, по више прописанним резонам и документам определено в сотенном правленіи отвітчикам Толочкам, яко не по правильной причині в ту ниву втручаючимся вовся отказать, а користоватся оною нивою означенному истцу на імїючиес при нем в опеці діти Тимофію Самойленку викуйсте спокойне. Что же они отвітчики Толочки самовластно оную сміли без рассмотрения зорать и затруднение оному Самоиленку учинить, то за те протори і убитки ту роллю ему, Самойленку, засіять на себе. Каково определение в сотенном правленіи записав в книгу сообщить к ділам року и дня ниже писанного. 1743 году юня 20.

Сотник прохорский Дмитро Григорович
Писар сотенный прохорский Иван Виридарскій
Асаул сотени Данило Линик
Хоружій сотенный Павел Британско[й]
Ата[ма]н сиволозский Василь Жмут

Арк. 22 – 22а. Оригінал.

№ 131

1743 р., вересня 15. – Свідчення прохорівського мешканця Семена Короля, відправлене при рапорті прохорівської сотенної старшини до Ніжинського полкового суду, про те, що Роман Толочко заставив ниву Уласу Годилу

20 1743 г[оду] септябра 15

Я, ниже подписавшийся, по ділу Тимофія Самийленка за ниву з Яцком, Петром и Кирилом Толочкамы во свідителство в самую суцую правду сего сказкою показал то, что по нікотором случаю в шинке чул я в Романа Толочка, что де оной Уласу Годилу заставил ниву на чтири дны за два рублі с полтиною на урочищи Граделі находячуюсь. Что же об оной ниві в минувших годіх било, как о том давно // **20 зв.** діється я не відаю, попусчена ли била оная нива от его, Романа Толочка, ему, Уласу Годилу, во вічност, или нет. О чем в самую суцую правду свідителствую.

К сему свідителству житель прохорский Семен Король подписался, а вмiсто его неграмотного по его прошенію житель сиволожский Антон Никитов руку приложил

Арк. 20 – 20 зв. Оригінал.

№ 132

1743 р., вересня 15. – Свідчення прохорівського козака Тимка Годила, відправлене при рапорті прохорівської сотенної старшини до Ніжинського полкового суду, про те, що Роман Толочко заставив ниву Уласу Годилу

21 1743 году септябра 15 д[ня]

Казак прохорский Тимко Годило, по ділу Тимофія Самийленка за ниву з Яцком, Петром и Кирилом Толочкамы, во свідителство в самую суцую правду сознал то, что де оний Годило слушал з розговору, что отец іх, Толочков, Роман сказовал, что де нива лежачая на урочищи Граделі заставлена за два рублі с полтиною отцу его, Годили, Уласу Годилу, а об оной ниві в мимошедших годі, как тому многіе года проминовали, что последовало відат, он, Тимко Годило, не відаєт, // **21 зв.** о чем в самую суцую правду визнавши подписался. Козак Тимко Годило, житель прохорский, а вмiсто его неграмотного по его прошенію житель сиволожский Антон Никитов руку приложил

На скріпах аркушів «уліки», випрадання, свідчень Семена Короля і Тимка Годила та вироку: Сотен // ний // про // хор // ский // Андрей // Годило.

Арк. 21 – 21 зв. Оригінал.

№ 133

1744 р., листопада 27. – Постанова Ніжинського полкового суду про необхідність взяти у козака Яцка Толочка копії купчої на ниву та з'ясувати яким чином ця нива перейшла у вічне володіння козака Тимофія Самойленка. № 38

23 По указу ея імператорського величества, суд полковий Ніжинський слухав діла козака и жителя прохорского Яцка Толочка з козаком и жителем прохорским же Тимофієм Самойленком, о заставной ниві заводного, которое в сотенном Прохорском правленії рішено и оному Толочку з братами его от той ниви отказано, согласно определіли учинит слідующее: 1. в означенного Яцка Толочка требуют подлинной купчей на оную ниву отцу его, Роману Толочку, от козака и жителя прохорского Петра Москаленка в 1691 году данной, о которой он, Яцко Толочко, в челобіті своем 1743 году сентября 13 д[ня] в суд полковий Ніжинский поданном упоминает и по освідителствованіи сняв с оной копію, подлинную отдал обратно ему, Толочку, с роспискою; 2. а у Тимофія Самойленка також требуют писменных документов, каким способом во вічност оная нива от Толочкового отца Романа Толочка досталас в линію крєвних его, Самойленка, // **23 зв.** понеже он, Самойленко, в уліки своей показует, что за оную ниву свекор жени его, Самойленка, Улас Годилю, сполна отцу Толочковому уплатил на вічное владініе и за оную совершенно сойшолся, а куплею ли, или инним каким способом, того не показано. И для требованія тіх документов сискат оногo Самойленка в суд полковий Ніжинский и о висилки его послать к сотнику прохорскому Григоровичу з старшиною сотенною указ. 1744 году ноября 27 д[ня].

Судія полковий Леонтий Грановский
Писар полковий Васил Кулаковский
Хорунжий полковій Павел Зубковский

Ном[ер] 38.

На скріпах аркушу: Писар // Федор Стефанов.

Арк. 23 – 23 зв. Оригінал.

№ 134

1744 р., листопада 28. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду прохорівському сотнику Дмитру Григоровичу про забезпечення появи 3 грудня в суді відповідача, прохорівського козака Тимофія Самойленка. № 416

24 Указ ея імператорського величества самодержицы всероссійской, из полкового Ніжинского суда сотнику прохорскому г[ос]п[од]и[ну] Григо-

ровичу з сотенною старшиною. По указу ея императорскаго величества и по определению полкового Ніжинского суда, велено послат к вам сей ея императорскаго величества указ і предложит, даби вы по ділу козака и жителя прохорского Яцка Толочка с козаком и жителем прохорским же Тимофіем Самойленком о завладініи им, Самойленком, заставной ниви, вислали оного Самойленка в суд полковий Ніжинский на число декабра 3 сего году. И сотнику прохорскому г[ос]п[о]д[и]ну Григоровичу з сотенною старшиною учинит по сему ея императорскаго величества указу. Дан в Ніжині 1744 году ноябра 28 д[ня].

Судія полковий Леонтий Грановский
Писар полковий Васил Кулаковский
Хоружій полковій Павел Зубковскій
Писар Федор Стефанов
Підканцелярист Іван Мироновский

З[аписан] в к[нигу] ном[ер] 416.

Примітка: 24 зв. Сей указ не послан к сотнику прохорскому Григоровичу за тім, что отвітчик Тимофій Самойленко сам в суді полковом Ніжинском явился сего ноябра 27 дня.

Замітил подканцелярист Іван Мироновский

Арк. 24 – 24 зв. Оригінал.

№ 135

1744 р., грудня 30. – Свідчення відповідача, прохорівського козака Тимофія Самойленка, в Ніжинському полковому суді, за позовом на нього Яцка Толочка

25 1744 году декабра 30 д[ня]. По состоявшомуся в суді полковом Ніжинском определению, козак жител прохорский Тимофій Самойленко показал сеею сказкою, что у него по ділу заводному с козаком и жителем прохорским Яцком Толочком о ниві, о которой он, Толочко, в полковий Ніжинский суд подал челобитную, никаких писменных документов не иміється. А владіл оною нивою прежде его, Самойленка, Кирило Годилю, доставшуюся от отца его, Уласа Годиля, которую ниву он, Улас, з сином своим, реченним Кирилом, купили пополам у Романа Толочка за 2 рублі и 50 копіек в вічност, за которую половинную часть оной Уласов син Кирило Годилю в другим місті отцу своему уступил ниву ж купленную на вічност же умершого жителя прохорского Івана Зубченка жени его, Агафії Зубенковой. А по смерти оного Кирила, как он, Самойленко, жену его, Кирила Годиля, понял собі з оставшимись от мужа ея дітми в замуже, которих дітей он он [!], Самойленко, и н[и]ні в опеки своей содержит, то по понятіи оной его, Кирила, //

25 зв. жени в замуже, он, Самойленко, показанню нивою владіт боліе двадцят год, якою нивою по суду сотенному Прохорскому и н[и]ні он, Самойленко, владіт. І в сей сказки он, Самойленко, показал по самой истині і в том подписался.

К сей сказки вмісто козака и жителя прохорского Тимофія Самойленка неграмотного, по его прошению жител прохорский Иосиф Чикало руку приложил

Резолюція: 1744 году декабра 10 [!] ч[исла], по слушанії сей сказки суд полковий Ніжинский приказали, справяс с указами ея імператорского величества и правами малороссийскими, выписат приичние пункта и представит з ділом к слушанію.

Судія полковий Леонтий Грановский
Писар полковий Васил Кулаковский
Асаул полковий Стефан Костенецкий
Сотник мринский Иван Тарасевич

Арк. 25 – 25 зв. Оригінал.

№ 136

1691 р., березня 2. – Купча між Петром Москаленком та Романом Толочком за ниву

26 Копія

Року 1691 м[іся]ця марта дня 2

Я, Петро Москаленко, даю сей запис пану Роману Толочку, иж продал ниву застаючую узгодилову Романову и маю цале за золотих чотири и за чехов пяти, що теж я, виш мененний Роман, беру от него сеи запис при ч[о]л[о]в[і]ку зацним Григорию Горохувцю, аби вічними часи оною нивою волно било голдовать (вічними) п[а]ну Романові аби волно продать, дат, даровать, а хто би хотяй з межи его родичов хотіл оную ниву при собі мати, на тое будеть респект от старших. А, що я, купуючи оную ниву беру от него запис при виш меном ч[о]л[о]в[і]ку, що і записали виш менненого року і дня.

В подленой купчой подпис таков:
Андрей Радионович, дяк прохорский

С подлинною купчою сводил суда полкового Ніжинского канцелярист Иван Мироновский

Примітка: Такову подленную купчую истець Яков Толочко к собі принял и в том подписался, а вмісто его неграмотного по его прошению житель ніжинский Семен Иосипович Мирочниковскій руку приложил. //

26 зв. В сем ділі по нумерації за скрепою потрібних писаних листов двадцят пят*.

На скріпах аркушів справи: Грод // ского // пол // [ко] // вого // Ні // жин // ского // суда // кан // ця // [рист] // Михаило // Ілченко // Гродского // полко // вого // Ніжинского // суда // канцеля // рист // Михаило // Ілченко // Гродского // полкового // Ніжинского суда канцелярист Михаило Ілченко.

Арк. 26 – 26 зв. Копія.

* За старою нумерацією.

СПРАВА № 12

1а Діло по челобитю жителя ніжинського Пилипа Антоненка, якими о недопущанні до половинної частини ґрунтів спадаючих на жену его дядком его, козаком и жителем ніжинским Семеном Курганским і о протчем.

1743 году іюня 22 дня.

З[аписан] в к[нигу] номер 30.

По описі в Ніжинской нижней росправі¹ № 9-й.

№ 137

[Без дати.] – Опис документів справи за позовом мешканця Ніжина Пилипа Антоненка на ніжинського козака Семена Курганського за недопущення до спадкових угідь дружини

1 Описаніє діла по челобитю жителя ніжинського Пилипа Антоненка, якими о не допущанні до половинної частини ґрунтів спадаючих на жену его дядком его, козаком и жителем ніжинским Семеном Курганским і о протчем:

Челобитная оного Пилипа Антоненка в суд полковій Ніжинській 1743 году юня 22 д[ня] поданная под но[мером] 402, з сообщением реестра и копії росписки козаков Семена Курганского і Пилипа Антоненка.

Терміна указа к старшині сотенной второй полковой Ніжинской сотні 1743 году юня 23 д[ня] отправленного.

Писар судовий Іван Стасевич
Канцелярист Михаило Ілченко

Арк. 1. Оригінал.

№ 138

1743 р., червня 19. – Позовна чолобитна ніжинського жителя Пилипа Антоненка, подана до Ніжинського полкового суду про те, що ніжинський козак Семен Курганський не допустив його до угідь, які належать його дружині (з долученням реестру угідь)

2 Всепресвітлійшая, державнійшая великая государиня императрица Елисавет Петровна, самодержица всероссийская, государиня всемилостивійшая Бет челом житель ніжинский Пилип Антоненко на дя[д]ка своего козака полковой второй сотні жителя ніжинського Семена Курганского, а в чом мое прошение, тому слідують пункта:

1

В прошлом 742 году апреля 15 дня я, ниже подписавшийся, с помянутым своим дядею Курганским, по рассмотрению и суду сотенного второй полковой сотни правления, расписался в половине части недвижимых грунтах: пахатном полю, сенокосах и огородах, якая половина грунтов надлежит жене моей Марии, а оного Курганского брата родного умершого дочери, чтоб мне с оною своею женою и с детьми, тою половиною грунтом владеть вечно без всякого препятствия, с якой росписки точная копия и сколько именно и каких недвижимых грунтов реестр при сем сообщается, под зарукою такою, ежели бы кто по той росписки не устоял и во владении теми грунтами препятствие чинил, штрафа заплатит пятьдесят рублей денег в тот суд, где оная росписка объявлена будет.

2

Точию, оною Курганский по такой росписки не устоя, такую половинную часть грунту на жену мою спадающую завладел и владеет, а мене, нижайшого, владеть не допускает, и на тех грунтах // **2 зв.** после оноя росписки насилно в прошлом 742 на сей 743 годи житом, а в сем 743 году яриною засял, а сколько дней житом и яриною и якою именно засял, при сем в сообщенном реестру показано.

3

Особливо же того, оною Курганский полях росписки, как в прошлом 742 году двома огородами между нами пополам совокупленными корисоовался засянием пашнею и наймом на дини [?] другим людем так, а сего 743 году сам собою засял яриною, ячменем да огородиною, буряками и протчою обикновенною, а мене, нижайшого, нимало к запянию [?] не допустил и не допускает.

4

И хотя я с оного Курганского по той росписки о више писаном у старшины сотеной второй полковой сотни неоднократно просил суда, точию оная старшина нарочья ему, Курганскому, за всегдашнею между ими компанією, никакова суда не учинили и чинить не хотят.

И дабы височайшим вашего императорскаго величества указом повелено было сие мое челобите в суді полковом Ніжинском приняв записать, а оного Курганского в оною полковий суд сискав допросить и по допросі по сообщенным при сем росписки и реестру учинить мне с ним по указам вашего императорскаго величества и правам малороссийским милостивое рассмотрение безволокитно. //

3 Всемилостивійшая государиня, прошу вашего императорскаго величества о сем моем челобиті рішение учинит.
К подачи надлежитв суд полковий Ніжинский.

А писал оную полковой канцеляриі писець Федор Різников 1743 году
июня 19 дня.

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сему // челобитю во місто жителя // ніжинского Пилипа Антоненка неграмотного, по его прошению житель ніжинский Василь Конопленко руку приложив.

Номер входу: В суді з[аписан] в к[нигу] под но[ме]р[о]м 402.

Помітка: Подана юня 22 ч[исла] 1743 году. Записав в книгу доложит.

Примітка: Полковий ніжинский старшый канцелярист Семен Сомчевский.

Резолюція: По слуханні оногo челобитя в суді полковом Ніжинском определено, к старшині сотенной сотні второй полковой послать указ, даби они отвітчика Кургинского [!] против того челобитя для отвітствия, яко ежели о том иміється какое діло, оное подлинное по описі за надлежашою скрепою при доношені прислали в суд полковий сего юня 27 д[ня] непременно. 1743 году юня 23 д[ня].

Судіа полковий Леонтий Грановский
Сотник мринский Іван Тарасевич
Сотник веркїевский Іван Армашевский

Арк. 2 – 3. Оригінал.

№ 139

5 Реестр, сколько иміється недвижимих грунтов, кої надлежи[т] розділит по росписке пополам мні, нижайшому, с помянут[им] Курганским и в которих містах и сколько ж на тіх грунтах оной Курганской сам собою засіял в прошлом 742-м и в сем 743 годах житом и яриною посля росписки, а мене, нижайшого, ко владінию и засіянию не допускает, ниже показано:

В первой руці, за Киевскою брамою в разних містах поля пахатного на девять дней, с которого числа он, Курганский, засіял житом на чотири дні в прошлом 742 на сей 743 года, а другое все в пусті находится за не допуском мене до оногo к засіянию.

В другой руці, за Новим містом в разних містах поля пахатного на восьім день, с якогo числа в сем 743 году оним Курганским засіяно на два дні гречкою, а осталную находится в пусті за не допуском мене к засіянию.

В третьей руці, за Крупицкою брамою поля пахатного дней на девят с упругом, которое надлежит н[и]ні орат на толоку на жито на прийдучий 744 год, точною орат оной Курганській мене не допускает.

З городов два: здесь в Ніжині еден на два дні без всякого строения, а другой на чотири упруги с хатою, сінми, коморою рубленими и с клунею и с протчийим строением, на коем другом огороді оной Курганский и н[и]ні жителство иміет.

Сінокосу косарей на двадцят два в разних містах за Синяками, под Колесниками и под Бобриком.

К сему реестру вмісто жителя ніжинского Пилипа Антоненка неграмотного, по его прошенію житель ніжинский Василь Конопленко руку приложил

Арк. 5. Оригінал.

№ 140

1742 р., квітня 15. – Розписка ніжинських козаків Семена Курганського та Пилипа Антоненка про передання частини землі Курганським чоловіку своєї небоги, Антоненку, подана при позовній чолобитній 19 червня 1743 року

6 Копія

1742 году априля 15 дня

Мы, ниже подписавшиися, сотні второй полковой Ніжинской жителі, ніжинские козаки і чинили полюбовно между собою без всякого примусу, а по суду сотенного второй полковой сотні правления сию росписку в том, что отческих грунтов я, Семен Курганский, своему брата моего старшого Василя Курганского зятю, Пилипу Антоненку, уступую по братаной своей, а его, Антоненковой жені Марії, как в полях, так и в гаях половинную част спадающую на братовую мою част грунта вічними часи и потомкам его, Антоненковим, з братанною моею спложеними и ему, Антоненку, тоєю половиною частью грунта, как самому и жені его, так и будучим потомкам его волно будет без всякого препятствия владіть вечными часи, а я, Курганский, как сам, так и жена моя и діти, или хто другий з кривних моіх, во владініи не спорном турбоват его, Антоненка, и всіх его кривних не иміем. Я же, Пилип Антоненко, принявши себі тую част грунта половиною и оною будучи доволен, должен всяких отцевских и брата его, Василя Курганского, домов, кредиторам половиною част без всякой турбациі уплатит всеконечно и из тоей половиной части грунта имію я всякую обще народную повиност и воінскую службу отбуват, как надлежит. А буди би таковой служби и тоей части грунта я не иміл по надлежащому с казаками отбуват и нибуд какими н[и]ні ж умислили от службі уриватся, то ему, Семену Курганскому, // **6 зв.** волно будет без всякого суда от мене тую половиною части грунта отобрат и владіть как своїм притамманним всеконечно. Что же ми, нижайшие, по сей нашей мировой росписки никогда турбоватис болше не будем, для того по общому нашему согласію взят сию росписку и содержать в потомние часи, приговорено Семену Курганскому, а буди би еще з нас которий нибудь впрод турбацию чинит вешал, или что отмінил, то на того возбудителя покладеам штрафа без всякой пощади в тот суд, где оная росписка обявлена будет пятьдесят рублей денег. На том оба ми и подписалися.

В подлинной подписано тако:
Козаки ніжинские Семен Курганский, Пилип Антоненко, а вмісто их неграмотних по их прошению писал сию росписку и руку приложил писар сотений Давид Тишкевич¹
При сем бившие свідителі, а имянно:
Есип Василенко
Андрій Скороход
Мартин Кириленко
Записал писар сотений Давид Тишкевич

Примітка: Такову копію росписки я к собі прийняв, Пилип Антоненко, житель ніжинский, а вмісто [...] [...] [...] [...].

Арк. 6 – 6 зв. Копія.

№ 141

1743 р., червня 23. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду сотенній старшині Ніжинської другої полкової сотні про відправлення до нього матеріалів справи між ніжинськими козаками Пилипом Антоненком і Семеном Курганським

7 Указ ея і[мператорскаго] [величест]ва са[модержици] все[росийской], ис пол[кового] Ніжин[ского] суда стар[шине] сотеной второй полковой Ніжи[нской] сотні. По указу ея і[мператорскаго] [величест]ва и по определению пол[кового] Ніжи[нского] суда, велено послат к вам сей ея і[мператорскаго] [величест]ва указ і предложит, даби ви козака и жителя ніжинского Семена Курганского против челобитя жителя ніжинского Пилипа Антоненка, якоби и не допусканиі к владінію половинной части грунтов спадающих на жену его, Антоненка, там оного Курганского для отвѣтствия, яко ежели о том іміється какое діло в сотеном второй сотні правленіі, оное подлинное по описі за надлежащою скрепою при доношеніі прислали в суд пол[ковий] Ніжи[нский] сего іюня 27 ч[исла] непременно. И стар[шине] сотеной второй полковой ніжинской учинит о том по сему ея і[мператорскаго] [величест]ва указу і [...]. Дан в Ніжині 1743 году юня 23 д[ня].

Судия Леонтий Грановский
Сотники:
Мринский Иван Тарасевич
Веркiевский Иван Армашевский
Писар Федор Стефанов

З[аписано] в к[нигу] но[мер]*.

* Номер не проставлено..

Примітка: 7 зв. Таковий подлнний указ челобитчик Пилип Антоненко прийняв и куда надлежит должен поддат і підписався.

А вмісто его неграмотного по его прошенію житет[ель] Петро Кочерженко
руку приложил

В сем ділі по нумерації за скрепою потребних писанних листов пять.

На скріпах аркушів справи: Гродского // полко // вого // Ніжинского // суда // канцелярист Михаило Ілченко.

Арк. 7 – 7 зв. Чернетка.

СПРАВА № 13

1а Діло по челобитю козачки и жителки ніжинской Катерини Давидихи, о роненних от нея проторах и убитках по вершенному в суді полковом Ніжинском ділу з жителями ніжинскими Степаном и Григорієм Хвостиками, о заставленних якоби мужу еї грунтах і о протчем де.

1743 году мая 14 дня.

Ном[е]р 25.

По описі в Ніжинской росправі № 6-й.

№ 142

[Без дати]. – Опис документів справи за позовом мешканки Ніжина Катерини Давидихи про необхідність відшкодування мешканцями Ніжина Степаном та Григорієм Хвостиками судових видатків, понесених нею під час розгляду її справи в Ніжинському полковому суді

1 Описаніє діла по челобитю козачки і жителки ніжинской Катерини Давидихи, о роненних от нея проторах і убитках по вершенному в суді полковом Ніжинском ділу з жителями ніжинскими Степаном і Григорієм Хвостиками, о заставленних якоби мужу еї грунтах:

Копія челобитной оній Катерини Давидих в суд полковій Ніжинській з сообщенієм реестра 1743 году мая 14 д[ня], поданной под № 276-м.

Опреділеніє суда полкового Ніжинского того ж 14 числа мая учиненное.

Терміна указа к сотнику полковому Романовскому з старшиною 1743 году мая 14 д[ня] отправленного.

Челобитная више означенной Катерини Давидихи в суд полковій Ніжинській 1743 году мая 20 д[ня], поданная под № 290-м.

Опреділеніє суда полкового Ніжинского 1743 году мая 21 д[ня] учиненное.

Терміна указа к сотнику полковому Романовскому 1743 году мая 21 д[ня] отправленного.

Репорт сотенного третои полковой сотні правленія в суд полковій Ніжинській 1743 году мая 28 д[ня], поданний под № 322-м з сообщенієм подлінного челобитя означенной Давидихи і реестра, також подписки Грицка Хвостика данной. //

1 зв. Определіеніє суда полкового Ніжинского 1743 году юня 6 д[ня] учиненное.

Справка подканцеляристом Семеном Полішком¹ учиненная.

Сказка Катерини Давидихи 1743 году юня* д[ня] писанная.

* Число не вказане.

Терміна указа к старшині сотенной сотні третьей полковой Ніжинской 1743 году юня 20 д[ня] отправленного.

Челобитная козачки Екатерины Давидихи в суд полковій Ніжинській 1743 году юля 18 д[ня], поданная под № 470-м.

Писар судовий Іван Стасевич
Канцелярист Михаило Ілченко

Арк. 1 – 1 зв. Оригінал.

№ 143

1743 р., травня 10. – Позовна чолобитна мешканки Ніжина Катерини Давидихи в Ніжинський полковий суд на ніжинців Степана і Григорія Хвостиків, про покриття видатків позивачки, потрачених на судову тяганину з Хвостиками; реєстр завданих позивачці збитків

2 Всепресвітлішшая, державнійшшая великая государиня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всероссийская, государиня всемилостивіишшая Бет челом козачка и жителка ніжинская Екатерина Давидиха, а в чем мое прошение, тому слідуєт пункта:

1

Иміючоєсь діло в суді полковом Ніжинском мене, нижайшой, з жителями ніжинскими Степаном и Григорием Хвостиками, якоби о застановлених грунтах прозиваемих Хвостиковскіи отцем оних Хвостиков, Семеном Хвостиком, покойному моему мужу Давиду Кушнеру по челобитію их, Хвостиков, перве в сотеном третьей полковой сотні правленіи с понаровкою оним Хвостикам рішено било не по силі указов вашего імператорского величества и малоросійских прав, а по челобитію моему оноє діло прошлого 1741 году сентября 15 дня в оний полковий суд перенесено.

2

И за перенесением оногo діла в оний полковий суд за не правим рішением того сотеногo правления и за неявкою означенних Хвостиков по не правому своему на мене челобитію, сего 1743 году ма[р]та 26 числа рішено и тім рішенієм веленно тіми грунтами по прежнему мні, нижайшой, владіть и на тое владініє з оногo полковогo суда дан мні декрет.

3

А понеже, я, нижайшшая, за не правим оних Хвостиков на мене, нижайшую, челобитем и за не правим сотеногo третьей сотні правления рішенієм, чрез два года и боліє волочас в суде немало здержала проторов и убитков, а особливо // **2 зв.** немало ж насилне и гвалтом оние Хвостики по отказі им от тіх грунтов до рішения діла, на тіх моіх грунтах починили мні обиди во взятіи пашні, сіна и вирубкою лози, а сколько имено проторов и

убитков и на что и сколько ж забрато пашні, сіна и вирубною лози, при сем сообщается реестр.

И дабы височайшим вашего імператорского величества указом повелено было сие мое челобите в суді полковом Ніжинском приняв записат, а о ронених моїх проторах и убитках и о забратіи пашні и о вирубки лози, по сообщеному при сем реестру учинит мні по указам вашего імператорского величества и правам малоросійским милостивое рассмотрение.

Всемиловитійшая государиня, прошу вашего імператорского величества о сем моем челобиті рішение учинит.

Сия челобитная к подачи надлежит в суд полковой Нежинской.

А писал оную полковой канцеляріи писецъ Федор Різников 1743 году мая
10 дня.

На подленой челобитной:

Вмісто Екатерины Давидихи зят еї, полковий канцелярист Василь Панюта,
руку приложил

Номер входу: Ном[ер] 276 з[аписан] в к[нигу].

Помітка: Подана мая 14 д[ня] 1743 году. Записав в книгу доложит.

Примітка: Закрепа писар полковій ніжинській Василь Кулаковский.

Арк. 2 – 2 зв. Копія.

№ 144

2а Реестр, сколько я, нижайшая, имею проторов и убитков здержаних чрез два года и боліе, волочас в суді по неправому челобитю на мене поданому жителями ніжинскими Григорием и Степаном Хвостиками о грунтах и сколько ж оние Хвостики насилно гвалтом своею волею по отказі от тіх грунтов позабирали пашні, сіна и випустошили лози, ниже явствует:		
	рублі	копейки
Гербовой бумаги куплено листов чотирнадцять.		28
Простой бумаги на все діло на біло и на черно куплено листов семдесят.		35
За писание челобитних.	3	60
За труда канцеляристам чрез два года и боліе.	4	60
За переписку декрета и виписки писцу.	—	60
За протокол чрез два года и боліе.	1	60
Повіреному.	3	60
Посланим сторожам.	—	30
І того денег:	14	93

Забрато сіна на тридцят косарей. Вирубано лози возов десять. Забрато пашні разной ярини с пяти дней засіянной. На подленом реестру: Вмісто Катерини Давидихи зять єї, полковий канцелярист, Василь Панюта руку приложил.		
--	--	--

На скріпах позовної чолобитної та реестру: С подленим // чолобитним // и реестром читал обрїгаючийся в судї Семен Полшков.

Арк. 2а. Копія.

№ 145

1743 р., травня 14. – Постанова Ніжинського полкового суду щодо надсилання указу сотнику Ніжинської третьої полкової сотні Григорію Романовському та сотенній старшині про розгляд справи за позовом мешканки Ніжина Катерини Давидихи на ніжинців Степана і Григорія Хвостиків за понесені судові витрати

4 По указу єя імператорскаго величества, в полковом Ніжинском суді слушав челобитя сего 1743 году мая 14 д[ня], в оній полковій суд поданного от козачки і жителки ніжинской Катерини Давидихи, о роненних от нея проторах и убитках по вершенному в суді полковом Ніжинском ділу з жителями ніжинскими Степаном і Григорієм Хвостиками, о заставленних мужу єї грунтах і о протчем, определено с оногo челобитя сняв точную копію подлинное отправит при указі єя імператорскаго величества к сотнику полковому ніжинскому Романовскому з старшиною сотенною, даби они по тому єї, Давидихи, челобитю в сотенном тамошнем правленіі в самую суццю правду учинили разсмотреніе и рішеніе по указам и малоросійским правам безволокитно, чтоб обидимая сторона надлежашою удоволствована сатисфакцією. 1743 году мая 14 д[ня].

Асаул полковий Володковскій
Сотник івангородскій Матвій Конискій

Арк. 4. Оригінал.

№ 146

1743 р., травня 14. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду сотнику Ніжинської третьої полкової сотні Григорію Романовському і сотенній старшині про розгляд справи за позовом мешканки Ніжина Катерини Давидихи на Степана і Григорія Хвостиків за понесені збитки. № 211

5 Указ ея ім[ператорскаго] [величест]ва са[модержици] всеро[сийской], из полкового Ніжинского суда сотн[ику] полковому ніжинскому г[ос]п[о]д[и]ну Романовскому з стар[шиною] сотенною. Каково козачки и жителки ніжинской Екатерины Давидихи в суд полковій Ніжинский подано челобите о роненних онею проторах и убитках по вершенному в суді полковом Ніжинском ділу з жителями ніжинскими Степаном и Григорием Хвостиками, о заставленых мужу еї грунтах и о прочем, оное челобите з сообщенным реестром подлинно // 5 зв. ея ім[ператорскаго] [величест]ва указу и по определению полкового Ніжинского суда, велено послат к вам при сем ея і[мператорскаго] [величест]ва указі і предложит, даби ви по тому еї, Давидихи, челобитя в сотенном тамошнем правленіи в самую сущую правду учинили разсмотрение и рішение по указам и малор[осийским] правам безволокитно, чтоб обидимая сторона надлежащою удовольствием была сатисфакцією. И сотенику пол[ковому] ніжинскому г[ос]п[о]д[и]ну // 6 Романовскому з сотеною старшиною учинит о том по сему указу исполнение. Дан в Ніжині 1743 году мая 14 д[ня].

Подпис:

Асаул пол[ковий] Володковскій
Сотник івангородскій Матвій Конискій
Писар суда пол[кового] Федор Стефанов
Канцелярист Иван Стасевич

З[аписан] в к[нигу] ном[ер] 211.

Примітка: Отослан чрез козака и жителя вертіевского Степана Шкурку.

Арк. 5 – 6. Чернетка.

№ 147

1743 р., травня 20. – Чолобитна мешканки Ніжина Катерини Давидихи до Ніжинського полкового суду про невиконання сотником Ніжинської третьої полкової сотні Григорієм Романовським і сотенною старшиною указу щодо розгляду справи за її позовом на Степана і Григорія Хвостиків

8 Всепресвітліяшая, державнійшая великая государиня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всероссийская, государиня всемилостивійшая Бет челом козачка и жителка ніжинская Екатерина Давидиха, а в чом мое прошение, тому сліду[ю]т[т] пункта:

1

Сего 743 году мая* подана от мене, нижайшой, под именем вашего імператорского величества челобитная в суд полковий Ніжинский з сообще-

* Число не вказане.

нием реестра о проторах и убитках роненних мною волочась в суді по не правому челобитю жителми ніжинскими Степаном и Григорием Хвостиками на мене поданному, о грунтах прозиваемых Хвостиковскими и о забратю на тіх моїх грунтах сіна, збожжа и протчего оними Хвостиками гвалтовне самими собою по отказе им от тіх грунтов.

2

І по оному моему челобитю, с полкового Ніжинского суда указом вашего імператорского величества з сообщением той моей подлинной челобитной и реестра, предложено било сотнику полковому Григорию Романовскому з старшиною, чтоб он, Романовский, з старшиною по тім мої[м] челобитной и реестру о такихих моїх моїх проторах // **8 зв.** і о протчем, учинил по указам вашего імператорского величества и правам малороссийским.

3

Точию оной сотник Романовский и старшина, волоча мене чрез цілую неделю нічого с оними Хвостиками мні не учинили и чинит не хотят, а не чрез что иное такова понаровка оним Хвостикам является, а мні, нижайшой, напрасная волокита от него, Романовского, и старшины последовала и слідует, как чрез тое, что велено мні по тому моему ділу за не правое рішение о више писаних грунтах на нем, Романовскому, и на писару его, Завадскому, доправит штрафа дванадцять рублей денег.

І даби височайшим вашего імператорского величества указом повелено било сие мое челобите в суді полковом Ніжинском приняв записат, а показанних Хвостиков в суд полковий Ніжинский сискав, о такихих моїх проторах і убитках и о протчем по сообщенному при перво поданной челобитной реестру учинить по указам вашего імператорского величества и правам малороссийским милостивое разсмотрение. //

9 Всемиловивійшая государиня, прошу вашего імператорского величества о сем моем челобиті рішение учинит.

К подачи надлежит в суд полковий Ніжинский.

А писал оную обритаючиися во услуженіи при полковой Ніжинской канцелярії Стефан Високомудний 1743 году мая 20 дня.

Під нумерацією пунктів: К сей // челобитной вмісто // Катерини Давидихи зят еї, полковій канцеллярис Василь Панюта, руку приложил.

Номер входу: Z[аписан] в к[нигу] но[мер] 299.

Помітка: Подана мая 20 ч[исла] 1743 году. Записав в книгу доложи[ть].

Примітка: Писар полковий ніжинский Василь Кулаковский.

Арк. 8 – 9. Оригінал.

№ 148

1743 р., травня 21. – Постанова Ніжинського полкового суду про надсилання указу сотнику Ніжинської третьої полкової сотні Григорію Романовському про відправлення до полкового суду матеріалів судової справи за позовом мешканки Ніжина Катерини Давидихи на Степана і Григорія Хвостиків

10 По указу ея імператорскаго величества, в полковом Ніжинском суді слушав челобитя сего 1743 году мая 20 д[ня] в оной полковой суд поданного от козачки і жителки ніжинской Катерини Давидихи, с прошеніем о учиненіи по прежде поданному от нея в оній суд полковій челобитю і при оном сообщенном реестру о роненних от нея проторах і убитках по вершенному в суді полковом Ніжинском ділу з жителями ніжинскими Степаном і Григорієм Хвостиками, о заставлених мужу еї грунтах і о протчем (которое прежде сего для рішення отосланно в сотенное сотні третьей полковой правленіе) определили, за показаннем в оном еї челобитю в произвожденіи і рішеніи оногo діла на сотника полкового Романовского і тамошную старшину подозрїния, для разсмотрения и рішення оную прежде посланную в сотенное правленіе еї, Давидихи, подлинную челобитную з сообщенном при оной реестром и буди по оной какое діло в оном правленіи іміється, сискат в суд полковій і о присилки оногo сего мая к 24-му числу послат указ, а как прислано будет, то истицу с отвітчиками дат в том суд по указу. 1743 году мая 21 д[ня].

Судія полковий Леонтий Грановский

Арк. 10. Оригінал.

№ 149

1743 р., травня 21. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду сотнику Ніжинської третьої полкової сотні Григорію Романовському про відправлення до полкового суду матеріалів судової справи за позовом мешканки Ніжина Катерини Давидихи на Степана і Григорія Хвостиків. № 219

11 Указ ея ім[ператорскаго] [величест]ва сам[одержици] всер[осийской], ис полкового Ні[жинского] суда сотнику полковому ніжинскому г[ос]п[од]и[ну] Романовскому з сотенною старшиною. По указу ея ім[ператорскаго] [величест]ва и по определенію полкового Ні[жинского] суда, велено послат к вам сей указ и предложит, даби ви по поданном сего мая 20 д[ня] посланную к вам прежде сего при указі з суда полкового подлинную в суд полковий Ні[жинский] от козачки и жителки ніжинской Катерини Давидихи челобитю, оной же Давидихи челобитную с реестром, и буди по

оной какое діло в оном правленіі іміється о роненних от нея проторах и убитках по вершенному в суді полковом Ні[жинском] ділу з жителями ніжинскими Степаном и Григорієм Хвостиками о заставленних мужу єї грунтах і о протчем, за показанним н[и]ні в оном єї, Давидихи, челобиті на вас о произвожденіи и рішеніи одного діла подозрінням, прислали в суд полковій для разсмотрения и рішения сего мая к 24 числу неотмінно. И сотнику пол[ковому] Ні[жинскому] г[ос]п[о]д[и]ну Романовскому з старшиною учинит по сему указу исполнение. Дан в Нежині 1743 году мая 21 д[ня].

Подпис:
Судия полковий Леонтий Грановский
Писар суда пол[кового] Федор Стефанов

З[аписан] в к[нигу] ном[ер] 219.

Примітка: Отдан для отсылки канцеляристі Ва[силю] [Панюті].

Арк. 11. Чернетка.

№ 150

1743 р., травня 27. – Рапорт сотенної старшини Ніжинської третьої полкової сотні до Ніжинського полкового суду про відправлення оригіналів позовної чолобитної з реєстром від мешканки Ніжина Катерини Давидихи і підписки Грицька Хвостика

12 В суд полковий Ніжинський

Репорт

По силі указу єя імператорского величества з одного полкового Ніжинского суда в сотенное третьей полковой сотні правление сего мая 21 числа присланного, присланную прежде сего при указі з суда полкового Ніжинского от Катерини Давидихи поданную челобитную о роненних от нея проторах і убитках, по вершенному в суді полковом Ніжинском ділу з жителями ніжинскими Стефаном і Григорієм Хвостиками о заставленних мужу єї грунтах і о протчем, оную подлинную с реєстром і підписку от Грицька Хвостика в сотенное правление о явки ему в суд сотений на срок сего мая 20 числа данную, при сем репорті в суд полковий Ніжинський посилаю и о том репортью. 1743 году мая 27 числа.

Сотник полковий Григорий Романовский
Писар сотенній Назар Ярославскій

Номер входу: В суді з[аписан] в [книгу] номер 322.

Помітка: Подан мая 28 ч[исла] 1743 году. Записав сообщит к отпуску и доложит.

Арк. 12. Оригінал.

№ 151

1743 травня 10. – Позовна чолобитна мешканки Ніжинна Катерини Давидихи, подана до Ніжинського полкового суду на ніжинців Степана та Григорія Хвостиків, про покриття судових видатків позивачки, потрачених на судову тяганину з Хвостиками; реєстр завданих позивачці збитків

13 Всепресвітліїшая, державніишая великая государиня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всероссийская, государиня всемилостивїишая Бет челом козачка и жителка ніжинская Екатерина Давидиха, а в чом мое прошение, тому слїдують пункти:

1

Иміючоесь діло в судї полковом Ніжинском мене, нижайшой, з жителями ніжинскими Степаном и Григорием Хвостиками, якоби о застановлених грунтах прозиваемих Хвостиковских, отцем оних Хвостиков, Семеном Хвостиком, покойному моему мужу Давиду Кушнеру, по челобитю их, Хвостиков, перве в сотенном третьей полковой сотні правленїи с понаровкою оним Хвостикам рішено било не по силі указов вашего імператорского величества и малороссийских прав, а по челобитю моему оноє діло прошлого 1747 году сентября 15 дня в оной полковий суд перенесенно.

2

И за перенесением оногo діла в оной полковий суд за не правим рішением того сотенного правления и за неявкою означених Хвостиков по не правому своему на мене челобитю, сего 1743 году марта 26 числа // **13 зв.** рішено и тім рішением велено тіми грунтами по прежньому мні, нижайшой, владїть и на тоє владїние з оногo полкового суда дан мні декрет.

3

А понеже, я, нижайшая, за не правим оних Хвостиков на мене, нижайшую, челобитем и за не правим сотенного третьей сотні правления рішением, чрез два года и болїе волочась в суде немало здержала проторов и убитков, а особливо немало ж насилне и гвалтом оние Хвостики по отказї своем от тіх грунтов до рішения діла, на тіх моїх грунтах починили мні обиди во взятїи пашні, сіна и вирубкою лози, а сколько именно проторов и убитков и на что и сколько ж забрато пашні, сіна и вирубано лози, при сем сообщается реєстр.

И даби височайшим вашего імператорского величества указом повелено било сие мое челобите в судї полковом Ніжинском приняв записат, а о ронених моїх проторах и убитках и о забратїи пашні и о вирубки лози по сообщеному при сем реєстру учинит мні по указам вашего імператорского величества и правам малороссийским милостивое рассмотрение. //

14 Всемилостивїишая государиня, прошу вашего імператорского величества о сем моем челобитї рішение учинить.

Сия челобитная к подачи надлежит в суд полковий Ніжинский.

А писал оную полковой канцелярії писецъ Федор Різников 1743 году мая
10 дня.

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сей // челобитной
вмісто // Екатерини Давидихи, зят єї, полковій канцелярист Василь Панюта,
руку приложил.

Номер входу: Номер 276 з[аписан] в к[нигу].

Помітка: Подана мая 14 ч[исла] 1743 году. Записав в книгу доложит.

Примітка: Писар полковий ніжинский Васил Кулаковский.

Арк. 13 – 14. Оригінал.

№ 152

15 Реестр, сколько я, низжайшая, имею проторов и убитков здержаних чрез два года и боліе, волочас в суді по не правому челобитю на мене поданному жителями ніжинскими Григорием и Степаном Хвостиками о грунтах и сколько ж оние Хвостики насилно гвалтом своею волею по отказі от тіх грунтов позабирали пашні, сіна и випустошили лози, ниже явствуе:		
	рублі	копейки
Гербовой бумаги куплено листов чотирнадцять.		28
Простой бумаги на все діло на біло и на черно куплено листов семдесят.		35
За писание челобитних.	3	60
За труда канцеляристам чрез два года и боліе.	4	60
За переписку декрета и виписки писцу.		60
За протокол чрез два года и боліе.	1	60
Повіреному.	3	60
Посланим сторожам.		30
	I того денег:	14 93
Забрато сіна на тридцят косарей.		
Вирубано лози возов десять.		
Забрато пашні разной ярини с пяти дней засіянной.		
К сему реестру во місто Екатерини Двдихи зят єї, полковій канцелярист Василь Панюта, руку приложил.		

Арк. 15. Оригінал.

№ 153

1743 р., травня 16. – Підписка мешканця Ніжина Грицька Хвостика, подана до сотенного правління Ніжинської третьої полкової сотні, із зобов'язанням з'явитися в сотенному суді на 20 травня поточного року за позовом на нього Катерини Давидихи

16 1743 году мая 16 числа. Дал сію подписку в сотенное третьей полковой сотні правленіе козак сотні третьей полковой житель ніжинский Грицко Хвостик в том, что по поданному на мене и на брата его ж, Степана, от Екатерины Двидихи в суд полковій челобыттю, о роненних нею в том полковом суді проторах и убытках, которое челобыте в сотенное правленіе з суда полкового прислано и велено в том сотенном правленіи учинит рассмотрение. Того ради, я по оному челобыттю для отвѣтствія в оном сотенном правленіи должен явится сего ж мая 20 числа неотмінно, а ежели того числа в суд сотенного правленія не явлюс, то должен буду иск проторов и убытков означенной Катерині Давидисі против поданного ею при челобыті реестра платит у двое. В том і подписался, а с того челобытя и реестра копії к себѣ принял.

На сей подписки Грицко Хвостик за себе и з[а] брата Степана подписался

Примітка: Хотя по сей подписки помянутой Григорій Хвостик на показанній срок 20 числа явился был в сотенном третьей полковой сотні правленіи к суду, точію не схотя стать на суді з Екатериною Давидихою с оного сотенного // 16 зв. правленія оной Грицко Хвостик збежал сказивая: «Я де сего сотенного суда не слушаю». За которим вслід того ж момента послан был з сотенного правленія козак, чтоб его паки в сотенное правленіе сискат, точію он, Грицко Хвостик, и от того посланного ушол и боліе в сотенном правленіи не являлся.

Замітил писар сотенной Назар Ярославский Атаман сотений Михайло Козир, а вмісто его неграмотного по его велінію писець сотенного правленія, житель ніжинский Григорий Леонтиев подписался

Арк. 16 – 16 зв. Оригінал.

№ 154

1743 р., червня 6. – Постанова Ніжинського полкового суду про необхідність укласти довідку з попередньої справи, яка слухалася в полковому суді за позовом Катерини Давидихи на Степана і Григорія Хвостиків

17 По указу ея імператорскаго величества, в суді полковом Ніжинском слушав челобитя козачки и жителки ніжинской Катерини Давидихы и сообщенного при нем реестра о роненних от нея проторах и убытках по вершен-

ному в суді полковом Ніжинском ділу з жителями ніжинскими Степаном и Григорием Хвостикамы, о заставленних мужу еї грунтах и о протчем определено, з показанным в суде полковом вершеним ділом учинит справку, хто по тому ділу рішенням суда полкового и в чем именно обвинен, а особливо о показаном в том реестрі, якобы о забранном пред помянутими Хвостиками прежде рішення того діла сіні и пашні и вирубанной лозі, іміється л в том ділі писменной какой вид и об оном в том же рішеніі учиненном какое определение или ніт и тую справку представит к слушанню. 1743 году юня 6 д[ня].

Судія полковий Леонтий Грановский
Сотник мринский Іван Тарасевич

Арк. 17. Оригінал.

№ 155

1743 р., червня 6. – Довідка з попередньої справи, яка слухалася в полковому суді, за позовом Катерини Давидихи на Степана і Григорія Хвостиків

18 1743 году юня 6 д[ня]. По состоявшомуся в суді полковом Ніжинском определению, з иміючимся в оном полковом суде вершеним ділом жителки і козачки ніжинской Катерини Давидихи з ніжинськими ж жителями Степаном і Григорієм Хвостиками о заставленних мужу еї грунтах і о протчем, справка чинена и по справки явилось:

Сего 1743 году марта 24 д[ня], по учиненном в том ділі суда полкового Ніжинского рішенію, означенних Степана і Григорія Хвостиков за их упартость і непослушенство суда полкового обвиненно і велено ті грунта, за которіє они в сотенном третьей полковой сотні правленіі, також и в суде полковом на означенную Давидиху били челом, за силу малоросійских прав оной Давидисі по прежнему во владініє возвратит, а ім, Хвостикам, от тіх gruntов отказат, о чем ей, Давидисі, на владініє тіх gruntов и декрет з суда полкового Ніжинского видан. А о забранном предпомянутими Хвостиками прежде рішення того діла сіні і пашні і о вирубанной лозі в том ділі подлинного вида не іміється, точію в поданних от помянутой Давидихи челобитях представлено, что оніє // **18 зв.** Хвостики уготовленное прошлого 1741 і 1742 годов збоже: ярину, овес, гречку и укошенное сіно к себї позабирали и стоячую лозу випустошили. А коликим числом оногo збожя і сіна ими, Хвостиками, забрано и сколко стоячої лозы випустошено, о том в оном ділі от нея, Давидихи, іменно не показано і по тому више писанным суда полкового рішенієм велено оним Хвостикам забратое ими збоже и сіно ей, Давидисі, отдат и за пустошенную лозу учинит награждение, на чом оная Давидиха по правам малоросійским слушній учинит довод.

Подканцелярист Семен Полішков

Резолюція: В суді полковом Ніжинском више писанной справки слухав определдили, о роненних Екатериною Давидихою проторах и убитках выписат з прав малороссийских и о забранном Степаном и Григорием Хвостиками сїні и пашні и о вирубанной лозі от нея, Давидихи, взять обстоятельную сказку сколко, когда и какой іменно пашні порознь, також и сїна копень оними Хвостиками з побрато и в том она, Давидиха, иміет ли какои по правам малороссийским на их, Хвостиков, довод и тую сказку доложить к слуханию. 1743 году юня 6 ч[исла].

Судія полковий Леонтий Грановский
Сотник мринский Іван Тарасевич

Арк. 18 – 18 зв. Оригінал.

№ 156

1743 р., червень. – Свідчення Катерини Давидихи в Ніжинському в полковому суді про осіб, в чий заставі перебувала її земля і про зібраний на ній урожай

19 1743 году юня* д[ня]. По определенію полкового Ніжинского суда, козачка и жителка ніжинская Екатерина Давидиха в оном полковом суді сею сказкою обявила, что на грунтах еї, прозиваемых Хвостиковских, о котрих діло еї, Давидихи, з жителями Ніжинскими Степаном і Григорієм Хвостиками, якобы о застановлених мужу еї оними Хвостиками тех грунтах і о прочем, в суді полковом Ніжинском вершено і по вершенію рішенням оногo ж полкового суда велено еи, Давидисі, тіми грунтами владіть і на владініе з оногo суда декрет еи дан, а им, Хвостикам, от владінія тех грунтов отказано. Прежде рішенія того діла, но толко уже по отказі им, Хвостикам, от владінія тіх грунтов, как застановили били они, Хвостики, ті грунта відомства майстрату Ніжинского села Кагарликов жителю посполитому Кирилу Загнійю, то на оних грунтах онои Загній по тои ему заставі в 1741 году забрал сїна копень 25, а в 742 году 210 копень же. І как от себе уже поручил бил онои Загній с тіх грунтов по тои же заставі поле пахатное козаку сотні первой полковой жителю села Хвостиков помянутых Хвостиков дяді родному Остапу Хвостику, то оний Хвостик в том же 742-м году засівал тое поле разною яринною, пашнею, якои ярини пожато і забрато того ж году с того поля оним Хвостиком овса коп двадцять, гречки коп восемнадцат, гороху копиц шестнадцат, а лози на тіх же грунтах по позволенію оних же Степна и Григорія Хвостиков, вирубано жителем ніжинским Алексіем Трушем // 19 зв. десять воз, о яком де забратю више писанной пашні і сїна и вирубанной лозі на тіх еї, Давидихи, грунтах по заставі і позволенію оних Степана і Григорія Хвостиков више писанными Загніем і Трушем, она, Давидиха, к доводу их

* Число не вказано.

же, Загнія и Труша, ставит і на оних во свідителство зсилається, ібо де оніе обо всем том відая можуть обстоятельно посвідітелствоват, но толко б де повелено било их, свідителей, под присягою допросит. И в сеи сказки обявила в самую правду і в том подписалась.

К сей сказки во місто Екатерини Давидихи, зят єї, полковій канцелярист
Василь Панюта, руку приложил

Арк. 19 – 19 зв. Оригінал.

№ 157

1743 р., червня 20. Ніжин – Указ Ніжинського полкового суду сотенній старшині Ніжинської третьої полкової сотні з вимогою забезпечити прихід до суду Степана і Григорія Хвостиків у зв'язку зі справою за позовом на них мешканки Ніжина Катерини Давидихи. № 301

20 Указ ея ім[ператорскаго] [величест]ва сам[одержици] всер[осийской], ис полкового Ніжинского суда старшині сотенной сотні третьей полковой Ніжинской. По указу ея ім[ператорскаго] [величест]ва і по определению полкового Ніжинского суда, велено послат к вам сей ея ім[ператорскаго] [величест]ва указ і предложит, даби ви жителствующих в той сотні козаков Степана і Григория Хвостиков прислали в суд полковій Ніжинский на число сего юня 22 неотмінно, для надлежащаго об них определения по ділу к[о]зачки і жителки ніжинской Екатерини Давидихи о ронених от нея проторах и убитках, по вершенному в суді полковом Ніжинском ділу єї з ними Хвостиками о грунтах і о протчем. И старшині сотенной сотні третьей полковой Ніжин[ской] учинит по сему указу исполнение. Дан в Ніжині 1743 году юня 20 д[ня].

Подпис:
Писар полковий Василь Кулаковский
Сотник мринский Иван Тарасевич
Писар суда полкового Ні[жинского] Федор Стефанов

З[аписан] в к[нигу] но[ме]р 301.

Примітка: Отправлен чрез Петра Пархоменка, сотні Бахмацкой козака городи[н]ского.

Арк. 20. Чернетка.

№ 158

1743 р., червня 20. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду сотенній старшині Ніжинської другої полкової сотні з вимогою забезпе-

чити прихід до суду ніжинського козака Олексія Труша у зв'язку зі справою за позовом Катерини Давидихи на Степана і Григорія Хвостиків. № 302

20 зв. Указ ея ім[ператорскаго] [величест]ва сам[одержици] всер[осийской], ис полкового Ніжинского суда старшині сотенной сотні второй полковой Ніжинской. По указу ея ім[ператорскаго] [величест]ва и по определению полкового Ніжин[ского] суда, велено послат к вам сей ея ім[ператорскаго] [величест]ва указ і предложит, даби ви жителствующо в городі Ніжині козака Олексія Труша прислали в суд полковий Ніжинский на число сего юня 22 неотмінно, для допросу во свідителство по ділу жителки и козачки ніжинской Катерини Давидихи з ніжинскими ж жителями Степаном і Григорієм Хвостиками о вирубки на грунтах еї, Давидихи, лози і о протчем. И старшині сотенной сотні второй пол[ковой] Ні[жинской] учинит по сему указу исполненіе. Дан в Ніжині 1743 году юня 20 д[ня].

Подпис:
Писар полковий Василь Кулаковский
Сотник мринский Иван Тарасевич
Писар суда полкового Ні[жинского] Федор Стефанов

З[аписан] в к[нигу] ном[ер] 302.

Примітка: Отправлен чрез Кирика Устича, козака сотні Бахмацкой села Курені.

Арк. 20 зв. Чернетка.

№ 159

1743 р., червня 20. – Повідомлення Ніжинського полкового суду до Ніжинського магістрату про відправлення до суду мешканця с. Кагарлик Кирила Загнія по справі за позовом Катерини Давидихи на Степана і Григорія Хвостиків. № 303

21 Из полкового Ніжинского суда в майстрат Ніжинский
Извістіе

Понеже, в суді полковом Ні[жинском] потрібно для допросу во свідителство по нікоторому ділу відомства майстрату Ніжинского села Кагарликов жителя Кирила Загнія. Того ради, о присилки в суд полковий оного Загнія в майстраті Ніжинском учинено б по указам ея ім[ператорскаго] [величест]ва. 1743 году юня 20 д[ня].

Подпис:
Писар полковий Василь Кулаковский

Сотник мринский Иван Тарасевич
Писар суда полкового Ні[жинского] Федор Стефанов

З[аписан] в к[нигу] но[ме]р 303.

Примітка: Отправлено чрез Петра Пархоменка, жителя и козака сотні Бахмацкой [город]ницкого.

Арк. 21. Чернетка.

№ 160

1743 р., липня 15. – Чолобитна Катерини Давидихи до Ніжинського полкового суду про відмову Степана і Григорія Хвостиків віддавати їй збіжжя

22 Всепресвітліяшая, державнійшая великая государиня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всероссийская, государиня всемилостивійшая Бет челом ніжинская жителка вдова козачка Екат[е]рина Давидиха, а в чом мое прошение, тому слідуєт пункти:

1

З прошлого 741 года сентябра 15 д[ня], мене, нижайшой, имілось діло в суді полковом Ніжинском з козаками и жителями ніжинскими Степаном и Грицком Хвостиками, якоби о застановлених отцом их, Семеном Хвостиком, помершому мужу моему Давиду сотні первой пол[ко]вой в селі Хвостиках иміючихся прозиваемих Хвостиковскими грунтах и о протчем, как в том ділі показано.

2

І оное діло сего 743 году марта 26 д[ня] рішенно и декрет мні, нижайшой, з оного полкового суду на владіние показ[а]них грунтов видан, в котором декреті написано, на помянутих Хвостиках взискат сіно, пашню і протчо[е] збоже забратое ими, Хвостиками, самоволно самим собою по отказі им от тіх грунтов з суда полкового, т[о]чию // **22 зв.** [они] [Хво]стики по приказу сотенного первой полковой сотні правления і за обявлением им в оном правленіі мні на ті грунта данного декрета в минувшом апрілі м[іся]ці средних чисел такова сіна и пашні мні не возвратили и возвращат не хотят отмовляясь тім, яко оние Хвостики за ті грунти будуть бить челом в вишей аппеляціі якоби за неправое оного діла рішение. І то они, Хвостики, умислили тую аппеляцію для единой мні волокити, ибо оние Хвостики от помянутого м[іся]ця априля и по се число о том нигде не апеливали и за силу прав малороссийских им той аппеляціі уже н[и]ні допустит не подлежит.

І даби височайшим вашего імператорскаго величества указом повелено било сию мою челобитную в полковом Ніжинском суді приняв записат,

а о апелляції показанного діла в вишшую апелляцію от реченних Хвостиков за силу прав никакова челобитя в оном полковом суде не принимать і по рішенію оногo полкового суда исполнение учинит, даби мні, нижайшей, боліе чрез оних Хвостиков волокити не узнават и не убиточатся. //

23 Всемилоствіишая государиня, прошу вашего імператорскаго величества о сем моем челобиті рішение учинить.

Сия челобитная к подачи надлежит в суд полковий Ніжинский.

А писал оную писець полковой канцелярії Федор Різников 1743 году
июля 15 дня.

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сей // челобитной // во місто Екатерини Давидихи зят еї, полковій канцелярист Василь Панюта, руку приложил.

Номер входу: З[аписан] в к[нигу] но[ме]р 470.

Помітка: Подана юля 18 ч[исла] 1743 году. Записав в книгу сообщит к ді[лу] и [доложит].

Примітка: Писар полковий ніжинский Васил Кулаковский.

В сем ділі по нумерації за скріпою потребних писанних листов двадцять один*.

На скріпах аркушів справи: Грод // ского // пол // [ко] // вого // Ні // жин // ского // суда // кан // целя // рист // Михайло // Ілченко // Гродского // полко // вого // Ніжин // ского // суда // канцелярист Михайло Ілченко.

Арк. 22 – 23. Оригінал.

* За старою нумерацією.

СПРАВА № 14

1 Діло містечка Дівиці Салтиковой жителя дівицького Федоса Яковенка, присланное при доношенні с оногo сотенного правления о бої якоби дoчери его, Яковенка, дівки Агафії і забратії пожитков в него жителем дівицьким Даниилом Шендюхом¹ с товарищи и о протчем.
1743 году февраля 25 дня.

№ 161

1743 р., лютого 22. Салтикова Дівиця. – Донесення сотенного осавула Салтиково-Дівицької сотні Андрія Антипова та війта містечка Салтикова Дівиця Семена Сипкова до Ніжинської полкової канцелярії про отримання позову від Федося Яковенка щодо побиття його доньки військовим канцеляристом Миколаєм Базилевичем та сином значкового товариша Ніжинського полку Матвія Шендюха Данилом Шендюхом, а також про відправлення справи на розгляд Ніжинського полкового суду. № 102

1а В полковую Ніжинскую канцелярію Доношеніє

Сего февраля 15 д[ня], под височайшим ея імператорского величества іменем в сотенную Дівицькую канцелярію подал челобите містечка Дівиці житель Федос Яковлев син Яковенко, якобы о учиненном дoчери его, дівки Агафії, батожном побої жителя дівицького ж Мойсія Базиліевича братом его родним, прибившим из Глухова Николаем Базиліевичем, да значкового товариша Матвія Шендюха¹ сином его, Данилом Шендюхом, приключивая вину, что якобы та челобитчикова дoчь відаєт хто дом Базиліевичев запалил, да о самоволном будто забратії тіми ж Базиліевичем и Шендюхом у его, Яковенка, пожитков, о чем реєстр сообща просил разсмотренія. І потому отпавлени были писар почти дівицькой Леонтий Наумов да житель дівицький Иван Зелко и села Жуковки козак Семен Довгошія от сотенной канцелярії для осмотра // **1а зв.** іміються ль какіє на той челобитчиковой дoчери побойніє знаки. Сего же февраля 16 д[ня], ті отпавленіє доношенієм в ту канцелярію обявили, что по осмотру их на помянутой дівки Агафії побойніє знаки явилис, как в том их доношеніі явствуєт.

А сего февраля 17 д[ня], под височайшим ея імператорского величества іменем челобитем в оную ж сотенную канцелярію више упомянутий Николай Базилевич представил, что сего 1743 года генваря 28 д[ня] дом его жилой в містечку Дівиці зажжен умишлено, а живучая де дівка, виш означенная Агафія, прежде того чинила тамо воровства и похвалки и упователно

де по тїм похвалкам для зажогу оного двора та дївка того ж дни на избу неведомо чего лазила и о протчем, как в том челобитїї показано с прошенїем чинит по указам, якож де то касається к немалой важности.

А понеже, как и челобитчик Яковенко представил, что в том под батожем бое дочери его приключивана вина, яко відаєт она, хто Базилевичев дом спалил, то оная вина, как и предреченний // 2 реченний Базилевич сам показал, касається к важности и о том подлежит по первому челобитю Яковенковому изследоват по указам. Точию же по справки в сотенной Дївицькой канцелярїї с кампутами² и по усмотренїю с челобитя Базилевичового, он, Базилевич, канцелярист войсковий, а предпомянутий Данило Шендюх, значкового товариша син, то чтоб им под судом сотенним бытъ, о том в сотенной канцелярїї вида не імієтся.

Того рады, показанный первий челобитчик Яковенко из дочерю своею дївкою Агафією при сем отправлени в полковую Ніжинскую канцелярїю, а для лучшого о всем више писанном відїнія више прописанїє двї челобитнїє и сообщенїй при одной первой реєстр, також и доношенїє об осмотре бою, все то подлинное в главное полковой канцелярїї разсмотренїє при сем же сообща покорнїйше доносим.

За атамана дївицького Іван Нестеренко
Асаул сотенний Андрїй Антипов
Войт дївицький Семен Сипков

1743 года
Феврала 22 д[ня].
Сал[тикова] Дївиця.

№ 102.

Помїтка: Пол[учено] феврал[я] 25 д[ня] 1743 году. Записав в книгу доложит.

Арк. 1а – 2. Оригінал.

№ 162

1743 р., лютого 14. – Позовна чолобитна мешканця містечка Салтикова Дївиця Федося Яковенка, подана до сотенної Дївицької канцелярїї, про побиття його доньки військовим канцеляристом Миколаєм Базилевичем і сином значкового товариша Ніжинського полку Матвія Шендюха Данилом Шендюхом, а також про незаконну конфіскацію майна позивача; реєстр конфіскованою майна

3 Всепресвітлїйшая, державнїйшая великая государиня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всероссийская, гасудариня всемилостивїйшая.

Бет челом полку Ніжинского містечка Дівиці жител вдов Федос Яковлев син Яковенко, а в чем мое прошеніе, тому сліднують пункти:

1

С прошлого 1741 года стал я, низжайший, жить в доме жителя дівицкого Мойсія Базиліевича в особливої его хаті подсосідком¹ з дочерю моею дівкою Агафією, з прошенія оногo ж Базиліевича.

2

А сего февраля 13 числа у вечеру в день Сиропустнія неделі², перед тим прибивший из Глухова помянутого Базилевича брат его родний, Николай Базилевич, значкового полку Ніжинского товариша Матвія Шендюха з сином его, Данилом Шендюхом, будучи п'яни, в том Базилевичевом доме сискав чрез другую свою подсосідку вдову прозиваемую Семениху, више упомянутую мою дочь, дівку // **3 зв.** Агафію, пред себе и замкнув двери також і окна затворя, приказали служителям реченного Данила Шендюха одному Щербаленку, другому незнаю по имени кому, ту мою дочь из одежи роздягти и положить на землі, а сами они, Николай Базилевич и Данило Шендюх, взяв батоже, оную ж дочь мою не відомо за что по голому тілу били довольно, покамест батожа не стало і послали в дом Шендюхов за плетми, чтоб еще бити и учили были еї, дочь мою, вязать, точию оная, дочь моя, могла от них убежать, то тогда оні ж Базиліевич и Шендюх самоволно забрали мої пожитки у себе держать, токмо оніе вцілости ль неизвѣстно. А что іменно тіх пожитков, при сем сообщений явствуует реестр.

3

А понеже, предреченніе Базиліевич и Данило Шендюх между тім дочери моеї боем приключивали вину, яко будто відаєт она, кто дом Базиліевичев запалил. Того рады, // **4** подлежит в том дочери моеї быти от них доказателство, яко ж она тім подбатожным увічем опорочена и обиждена весьма напрасно.

І дабы височайшим вашего імператорского величества указом повелено было сіе мое челобите в сотенной Дівицкой канцелярії приняв записать, а о више писанном учинит разсмотреніе, как всемилостивійшіе вашего імператорского величества указы повелівають и малороссийские права глясят безволокитно.

Всемилоствійшая государиня, прошу вашего імператорского величества о сем моем челобитіи ршеніе учинить.

К подачи надлежит сіе челобите в сотенную Дівицкую канцелярію.

А писал оноє тоєй канцелярії писец Павел Антонов 1743 года февраля 14 д[ня].

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сему // челобитю // по прошенію містечка Дівиці жителя Федоса Яковлева сина Яковенка вмісто его неграмотного, того ж містечка житель Федор Шкурат руку приложил.

Помітка: Пол[учена] 1743 года февраля 15 д[ня]. Записа доложитъ.

Примітка: Писар наказний ніжинский Васил Кулаковский.

Арк. 3 – 4. Оригінал.

№ 163

5 Реестр забратим у мене, нижайшого, Николаем Базилиевичем и Данилом Шендюхом вещам, что іменно і какая тому цена:

1. Бодня¹ в десят копіек.
2. Внутрь бодні плате женское, а іменно рубашок нових двадцят, всякой рубашки цена по тридцят копіек.
3. Плахт² нових восім, с коіх одной цена рубль, а іним по шестдесят копіек.
4. Полотна лняного тонкого два сувоя, третий сувой конопляного, а во всяком сувое по двадцят локоть³: цена лняному по четири копійки, а конопляному по три копійки локоть.
5. Запасок⁴ три: одна штеметова зелена в шестдесят копіек, дві полштаметових зелена и блакитна по полтині⁵.
6. Поясов два: креповий красний в пяддесят копійках, другий верблюжий в тридцят копіек.
7. Наміток⁶ шестнадцять, цена всякой по тридцят копіек.
8. Пряжи тонкой на намітки ж основа на чтири намітки в полтину.

Вні бодні:

9. Сало свиное цілое в рубль.
 10. Жита три четверики⁷, торговая цена по двадцят восім копіек четверик.
 11. Ячменю один четверик в двадцят копіек.
 12. Муки житной четверик в тридцят копіек.
 13. Кожух женский новий, а оний кожух был на дочери моей чужий, // **5 зв.** іменно дівки Агафії Баповни, которая живет у козака Прокопа Максименка, об оном цену можетъ сказать та дівка Баповна.
 14. Корову с телям назимкам⁸ в три рубля и пяддесят копіек.
- І того всего забрато (кроме кожуха) на двадцят сем рублей и четири копійки.

К сему реестру по прошенію містечка Дівиці жителя Федося Яковлева с[и]на Яковенка вмісто его неграмотного, того ж містечка житель Грицко Кубраченко руку приложил.

Арк. 5 – 5 зв. Оригінал.

№ 164

1743 р., лютого 16. – Донесення писаря дівичької пошти Леонтія Наумова, мешканця містечка Салтикова Дівича Івана Залка та козака с. Жуківка Семена Довгошиї до Дівичької сотенної канцелярії з підтвердженням наявності слідів побиття на доньці Федося Яковенка Агафії

6 В сотенную Дівичькую канцелярию
Доношение

Сего февраля 15 д[ня], отправленни ми, нижайшие, для осмотра іміються ль какие побойные знаки на дочери жителя дівичького Федора Яковенка дівці Агафії и потому того бою на ней ми, нижайшие, осматривали, а по осмотру явилось на спині и на плечах смуги от шиї до пояса видно, что от бою батожного и оние смуги красніе кровю накіпіли, а іные синіе, толко считать сколько их числом не можно, ибо всі в совокупленії суть и о том по самой правді ми, нижайшие, в сотенную Дівичькую канцелярию с покорностию доносим.

К сему доношенію писар почти дівичькой Леонтий Наумов за себе и вмiсто жителя дівичького Ивана Залка неграмотного, по его прошенію руку приложил

К сему доношенію по прошенію села Жуковки козака Семена Довгошиї вмiсто его неграмотного, містечка Дівичі житель Никита Бадуля, руку приложил

1743 году февраля 16 д[ня].

Помітка: Пол[учено] 1743 года февраля 16 д[ня].

Арк. 6. Оригінал.

№ 165

1743 р., лютого 17. – Позовна чолобитна військового канцеляриста Миколая Базилевича, подана до сотенного Дівичького правління, про навмисний підпал його будинку в містечку Салтикова Дівича донькою Федося Яковенка Агафією

7 Всепресвітлїйшая, державнїйшая великая государиня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всероссїйская, государиня всемилостивїйшая Бет челом войсковїй канцелярист Николай Базилевич, а в чем мое прошеніе, тому следуют пункта:

1

Прошлого генваря 28 д[ня] сего 1743 году, дом мой жилїй в містечку Дівичі Салтиковой находячийся прозиваемий Сторожовскїй, в день обидного времени зажжен умишленно.

2

В оном же дворі моем, живучая в сусідах девка Агафія Федювна прежде пожогу одного двора моего без бытности моей в дому многи ворую с комори моей вещи приключала незносниі обиди и ніведомо по какой злобі и умишленію многократне чинила похвалки сказуя, что «Я де в дворі твоєм зделаю, что до смерти будеш знат».

3

І того ж више означенного дни, оная Федювна на гору свитличну об том же обидном времени лазила неведомо чего, толко упователно по похвалкам своїм для зажога одного двора, // 7 зв. ибо когда она с той гори слезла, то того ж времени скоропостижним пламенем світличній верх зажжегся, да к тому ж еи, Федювні, на оную гору лазит нікакого діла и нужди не било.

4

І оная Федювна чувствуя знат за собою вину и многіе в воровстві подозріння, за прибытіем моім в дом з Глухова з двора тайно бежала и неведомо в кого передержується по н[и]ні.

5

Указами же вашего імператорскаго величества крипчайше повелено, кто б в такових случаях похвалки чинил и то последовало, такових следоват и роспрашиват с пристрастием, а по изследованіи такових зажигалщиков казнит смертію жесточайше¹.

І дабы височайшим вашего імператорскаго величества указом повелено было сіе челобите сотнику дівицкому г[ос]п[о]д[и]ну Селецкому приняв в сотенном Дівицком правленіи записат, а показанную Федювну воровку где находится, // 8 в сотенное правленіе сискав допросит с пристрастием о пожогі двора моего по причині чинимих многократне ею похвалок и о том чинит по указам вашего імператорскаго величества без упушенія и жадной понаровки, понеже то касается к немалой важности и содержат оную где надлежит под караулом.

Всемиловитійшая государиня, прошу вашего імператорскаго величества о сем моем челобиті рішеніе учинит.

К поданю надлежит в сотенное Дівицкое правленіе.

Писал сію челобитну канцелярист Николай Базилевич 1743 году февраля 17 д[ня].

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сей челобит // ной войско // вій канцелярист Николай Базилевич руку приложил.

Помітка: Пол[учено] 1743 году февраля 17 д[ня] записав доложит.

Примітка: Писар полковий ніжинский Васил Кулаковский.

На скріпах аркушів документів № 162 – 165: Писец // сотенной // Дівицкой // канцелярії // Иван // Симонов.

Арк. 7 – 8. Оригінал.

№ 166

1743 р., березня 2. – Постанова Ніжинського полкового суду про відкриття судового провадження за позовом Федося Яковенка про побиття його доньки Агафії сином значкового товариша Ніжинського полку Матвія Шендюха Данилом Шендюхом, а також про очікування резолюції від Генеральної військової канцелярії щодо позову військового канцеляриста Миколая Базилевича

9 По указу ея імператорскаго величества, в суді полковом Ніжинском слушав доношения старшини сотенной дівичкой минувшаго февраля 25 д[ня] присланного и сообщенних при нем челобитей: первой, містечка Дівичі жителя Федора Яковенка о учиненном дочери его, дівці Агафії, батожном побойі войсковим канцеляристом Николаем Базилевичем да значкового товариша Матвія Шендюха сином его, Данилом Шендюхом, приключа вину, что якобы оная девка відаєт хто дом Базилевичов запалив и о самоволном забратії оними ж Базилевичем и Шендюхом у него, Яковенка, пожитков, о которых при том челобиті сообщен реестр; другой, помянутого войскового канцеляриста Николая Базилевича, з показанієм подозрїния на оную дівку Агафію, в спаленню оногo двора и о протчем, определено, означенного значкового товариша Матвія Шендюха к сину его, Данилу Шендюху, послат указ, чтоб он приездил в Ніжин и явился в суді полковом сего марта 7 дня для отвітствия против више писанного челобитя и как оний Данило Шендюх в суді полковом явится, то о више писанном с челобитчиком дать суд по указу. А о показанном войсковом канцеляристі Николаю Базилевичу пропискою, више писанного діла послат в Енералную войсковую канцелярию доношение с прошением резолюції, что об нем повелено будет, ібо, как в оноm ділі явствуєт, то оний Николай Базілевич // 9 зв. войсковим канцеляристом називаєтся і потому его суд полковий Ніжинский против више писанного челобитя к отвітствию без указу сискивать не имієт. Марта 2 д[ня] 1743 году.

Полковник Божич
Асаул полковий Володковський
Сотник дівичкий Яков Селецкий
Сотник івангородский Матвій Кониский

Арк. 9 – 9 зв. Оригінал.

№ 167

1743 р., березня 3. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду синові значкового товариша Ніжинського полку Матвія Шенюха Данилу Шендюху з вимогою з'явитися 7 березня в Ніжині для розгляду судової справи за позовом на нього Федося Яковенка за побиття його доньки Агафії і незаконне привласнення його майна. № 69

10 Указ ея імператорскаго величества самодержицы всероссійской из полкового Ніжинского суда значкового полку Ніжинского товариша Матвія Шендюха сыну его, Данилу Шендюху. По указу ея і[мператорскаго] [величест]ва и по опредѣленію полкового Ніжинского суда, велено послать к вам сей ея і[мператорскаго] [величест]ва указ и предложить, дабы вы по полученіи оного приездили в Ніжин и явилис в суді полковом сего марта 7 числа для отвѣтствія против челобитя присланного при доношеніи з сотенного Дівицкого правления містечка Дівиці жителя Федося Яковенка, о учиненном дочери его Яковенковой, дівці Агафії, вами да войсковим канцеляристом Николаем Базилевичем батожном боі приключая вину, что якобы оная девка відаєт хто дом Базилевичев запалил // **10 зв.** и о самоволном будто забратіи вами ж з помянутим Базилевичем у него, Яковенка, пожитков и о протчем. И по полученіи значкового товариша Матвія Шендюха сыну его, Данилу Шендюху, о выше писанном учинить по сему ея і[мператорскаго] [величест]ва указу исполнение. Дан в Ніжині 1743 года марта 3 д[ня].

Подпис:
Асаул полковой Володковскій
Сотник іваногородскій Конискій
Писарь судовой Федор Стефанов

З[аписан] в кн[нигу] № 69.

Примітка: Отправлен чрез челобитчика Федося Яковенка.

Выше писанного ж указа к отвѣтчику значкового товариша Матвія Шендюха сыну его, Данилу Шендюху, послан дуплікат марта 14 1743 года под номер 95, чтоб он в суд полковый явился сего марта 16 всеконечно, а на оном дуплікатном указі подпись:

Полковник Божич
Писарь судовой Федор Стефанов
[...] дуплікатный указ отвѣтчик Данило [...] [...].

Арк. 10 – 10 зв. Чернетка.

№ 168

1743 р., березня 6. – Донесення значкового товариша Ніжинського полку Матвія Шендюха до Ніжинського полкового суду, про неможливість відправити до суду свого сина Данила Шендюха через від'їзд того до Переяславського полку

16 В суд полковій Ніжинській
Доношение

Сего марта 5, присланным з оного полкового Ніжинского суда к с[и]ну моему Данилу, указом велено ему явитис в том полковом суді сего марта 7

д[ня] для отвествія против челобитя присланного з сотенного Дівицького правління містечка Дівиці Салтиковой жителя Федора Яковенко, о учиненном якобы им да войсковим канцеляристом Николаем Базилевичем дочери его Яковенковой, дівці Агафії, батожном бої и о забратії якобы моїм с[и]ном Данилом с ним канцеляристом у него, Яковенка, пожитков и о протчем. А понеже, с[и]на моего Данила в домі не иміється, а отправлен он в полк Переяславский для исправленія некоторых домашних // **16 зв.** необходимых нужд. Того ради, суду полковому Ніжинскому покорнее представляю, что ежели он, Данило, приедет в дом, тогда он в суд полковий Ніжинский для више писанного явитис имеет неумедлительно.

К сему доношенію Матвій Шендюх подписался

1743 году
Марта 6 д[ня].

Номер входу: З[аписан] в кн[игу] № 154.

Помітка: Подано марта 15 д. 1743 году. Записав сообщит к отпуску и доложит.

Арк. 16 – 16 зв. Оригінал.

№ 169

1743 р., березня 7. Ніжин. – Донесення ніжинського полковника Івана Божича очільнику Правління гетьманського уряду генерал-лейтенанту Івану Бібікову та Генеральній військовій канцелярії з проханням резолюції щодо позову військового канцеляриста Миколая Базилевича на доньку Федося Яковенка Агафію, звинуваченої в підпалі будинку Базилевича. № 81

11 Высокородному и высокопревосходительнейшему гспдну генералу-лейтенанту и кавалеру Івану Івановичу, его высокопревосходительству Бибикову
В Генералную войсковую канцелярію

Доношеніе

Минувшого февраля 25 д[ня], з сотенного Дівицького правління при доношеніи сообщено дві челобитние, поданніе в то сотенное правление: первая, містечка Дівиці от жителя Федоса Яковенка о учиненном дочери его, дівцы Агафії, батожним бої войсковим канцеляристом Николаем Базилевичем да значкового товариша Матвія Шендюха сыном его, Данилом Шендюхом, приключивая вину, что якобы оная девка відаєт хто дом Базилевичев запалив // **11 зв.** и о самоволном будто забратії с нимы, Базилевичем и Шендюхом, у него, Яковенка, пожитков, о которых при том челобитіи сообщен рестр; другая, от помянутаго войскового канцеляристи Николая Базилевича

z показанием подозріння на оную дівку Агафию в спаленню оногo двора и о протчем. А понеже, как в више писаном ділі явствуєт, то оной Николай Базилевич войсковим канцеляристом себе називаєт і потому его, Базилевича, суд полковий Ніжинский // 12 против више пісанного челобитя и отвїтную без указу сискиват не имієт. Того ради, о више писанном вашему высокопревосходителству в Генер[алную] войсковую канцелярию принося, что об оном Базилевичу повелено будет, милостивой ожидаем резолюції и указу.

Подпись:
Полковник Божич

1743 года
Марта 7 д[ня].
Ніжин.

№ 81.

Примітка: Отправлен на почту чрез сторожа Василя Бартоша.

Арк. 11 – 12. Чернетка.

№ 170

1743 р., березня 10. – Чолобитна мешканця містечка Салтикова Дівиця Федося Яковенка, подана до Ніжинського полкового суду, про відсутність відповідача по його позову Данила Шендюха та з проханням покарати останнього згідно із законом

13 Всепресвітлішшая, державнішшая великая государиня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всероссийская, государиня всемилостивіишшая Бет челом Ніжинского полку мистечка Дівиці жител Федось Яковлев син Яковенко, а в чем мое прошение, тому слідують пункти:

1

По імїющомусь в суді полковом Ніжинском челобитю от мене, нижайшого, о побої дочки моеї, дівки Агафії, батожном жителя дівицкого Мойсія Базилевича братом его родним, Николаем Базилевичем, да значкового полку Ніжинского товариша Матвія Шендюха сином его, Данилом, указом вашего імператорского величества из оногo полкового суда одному с них, именно означенному Данилу Шендюху, веленно явится в оном суде полковом для отвїтствия на срок сего марта 7 дня.

2

Точию он, Данило Шендюх, не токмо на оной срок, но и по н[и]ні в оном суде полковом невідомо для чего не является, отчего я, нижайший, узнаю себї в разорение волокиту и немалие убитки. //

13 зв. И даби височайшим вашего імператорского величества указом повелїно било сие мое челобите в суді полковом Ніжинском приняв запи-

сать, а за нестане на показаний срок предупомянутого Данила Шендюха учинит по всемилостивійшим вашего імператорского величества указам и малоросиским правам разсмотрение безволокитно.

Всемилоствійшая государиня, прошу вашего імператорскаго величества о сем моем челобити рішение учинить.

К подачи надлежит сие челобите в суд полковий Ніжинский.

А писал оную житель прохоровский Юско Чикаленко 1743 году марта 10 дня.

Номер входу: № 142.

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сей челобитной // вмісто жителя дівицкого Федося Яковенка неграмотного, по его прошению житель борзенский Семен Круглик, руку приложил.

Помітка: Пол[учено] марта 11 д[ня] 1743 году. Записав сообщит к ділу и доложит.

Примітка: Писарь полковий ніжинский Васил Кулаковский.

Резолюція: По слуханні оногo челобитя в суде полковом Ніжинском определено, к показанному в оноm челобиті Данилу Шендюху послат дуплікатний указ о приезді его в Ніжин в суд полковий на срок сего марта 16 д[ня] по показанному ділу для отвїта, а что он, Шендюх, по первому указу на положений срок к отвїтствію в суд полковий не явился, о том виписат з прав малороссийских, // 14 как с таковими хто на первой положенной срок в суді не явится, чинить повеліно и виписав доложит к слуханию. Марта 11 д[ня] 1743 году.

Асаул полковий Володковский

Сотник дівицкий Яков Селецкий

Сотник івангородский Матвій Кониский

Арк. 13 – 14. Оригінал.

№ 171

1743 р., березня 14. – Випис із норм матеріального права Гетьманщини, зроблений в Ніжинському полковому суді, стосовно ігнорування відповідачем судового процесу з присудом стягнути з Данила Шендюха на користь суду п'ять кп грошей за те, що не з'явився на термін в суді

15 1743 году марта 14 д[ня] в суді полковом Ніжинском з прав малороссийских виписано:

В книги «Статуті» розділі 4-м артикулі 22-м¹ напечатанно:

«Хтоби будучи позван на перших роках земских не стал и никакой слушной притчини в Статуті изображенной нестання своего у суду не опові-

дал или не оказал, таковій имієт стороні на других роках первіе, нежели в суд уступит, заплатити нестаного за кажде по дви четире копи грошей, а суду копу грошей, тоєст судії сорок грошей, а подсудку двадцят грошей».

Выписал канцелярист Демян Андреев.

Резолюція: В суді полковом Ніжинском слушав више писанного права в книзі «Статуті» в розділі 4 артикулі 22 напечатанного, определено: егда значкового товариша Матвія Шендюха син его, Данило Шендюх, по дуплікатному указу для отвіствия против челобития містечка Дівиці жителя Федоса Яковенка в оном суде явится, то по силі оногo права за нестане его на положенний срок по первому указу, доправит на нем // **15 зв.** на нем пять коп грошей, а челобитчику с ним, Шендюхом, дать суд по указу. Марта 14 д[ня] 1743 году.

Асаул полковий Володковскій
Сотник дівицкий Яков Селецкий
Сотник івангородскій Матвій Кониский

Арк. 15 – 15 зв. Оригінал.

№ 172

1743 р., березня 16. – Реверс, наданий відповідачем Данилом Шендюхом до Ніжинського полкового суду про отримання копії позовної челобитної із зобов'язанням з'явитися в Ніжині 23 березня поточного року з усіма документами, необхідними для розгляду своєї справи за позовом на нього Федоса Яковенка

17 1743 года марта 16 дня. В суді полковом Ніжинском отвітчик, значкового полку Ніжинского товариша Матвія Шендюха сын его, Данило Шендюх, дал сей реверс в том, что по імющомуся в оном полковом суді ділу дівицкого жителя Федоса Яковенка, якобы о побої батожем им, Даниилом Шендюхом, да войсковым канцеляристом Николаем Базилевичем его, Яковенка, дочери, дівки Агафії, приключая вину, что будто она відаєт, хто Базилевичем двор запалил и о самовлном якобы забратії его ж, Яковенка, пожитков и о протчем, с оногo челобитья для знания о формі суда копию за помітію на неделю принял и должен в оном полковом суді сего ж марта 23 дня для отвіствия против выше писанного явится со всіма к тому документами неперемінно. А буди б он, Данило Шендюх, на то число в суді полковом не могл явится, то повинен будет истцу Яковенку иск его с проторы и убитки без суда нагородит, в том и подписался.

К сему реверсу Данило Шендюх руку приложил и копию челобития принял и оную одал повиреному, брату своему отдал.

Арк. 17. Оригінал.

№ 173

1743 р., березня 16. – Реверс, наданий Ніжинському полковому суду позивачем Федосем Яковенко про отримання білету стосовно «форми суду» та із зобов'язанням з'явитися 23 березня до суду в Ніжині з необхідними документами

18 1743 году марта 16 дня. В суді полковом Ніжинском челобитчик, дівичий жител Федось Яковенко, дал сей реверс, что он по иміющемуся своему в оном полковом суді ділу о учиненном дочери его, Яковенковой дівки Агафії, им, Шендюхом, да войсковым канцеляристом Николаем Базилевичем, яко батожном бої приключая вину, что будто оная его, Яковенка, доч відает хто дом Базилевичев запалив, да и о самоволном якобы забратії им, Шендюхом, з Базилевичем у него, Яковенка, пожитков и о протчем, билет о формі суда на неделю принял и должен по тому билету в оном полковом суді отнынї сего ж марта 23 дня доказателства со всіми к тому документами явится. А буди бы на то число он, Яковенко, не могл явится, то повинен будет иск свой без суда тратить, в том и подписался.

К сему реверсу вмисто девицкого жытеля Федося Яковенка яко неграмотного, по его прошению служытель г[ос]п[о]д[и]на полковника Хрущева Тимофей Иванов руку приложыл.

Арк. 18. Оригінал.

№ 174

1743 р., березня 21. – Вірча чолобитна відповідача Данила Шендюха, подана до Ніжинського полкового суду, про призначення адвокатом свого брата Якова Шендюха у справі за позовом Федося Яковенка щодо побиття його доньки Агафії та незаконного привласнення його майна

19 Всепресвітлійшая, державнійшая великая государиня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всероссийская, государиня всемилостивійшая Бет челом значкового полку Ніжинского товариша Матвія Шендюха син его, Данило Шендюх, а в чем мое прошение, тому слідують пункти:

1

По иміющемуся в суді полковом Ніжинском ділу містечка Дівиці жителя Федоса Яковенка со мною, нижайшим, якобы учиненном мною да канцеляристом войсковим Николаем Базилевичем дочери его, Яковенковой, дівки Агафії, батожном бої приключая вину, будто она відает, хто Базилевичов запалил и о самоволном якобы забратії его, Яковенка, пожитков и о протчем.

А понеже я, нижайший, по тому ділу в суді полковом за домашними нуждами ходит не могу. Того ради, вмiсто себе віру ходит и отвiтствовать брату своему родному, Якову Шендюху¹, и что он учинит, я прекословит не стану.

І даби височайшим вашего імператорскаго величества указом повелено било сию мою вірующую челобитную в суді полковом Ніжинском приняв записать // **19 зв.** і учинит по всемилостивійшим вашего імператорскаго величества указам и малороссіским правам определение.

Всемилоствійшая государиня, прошу вашего імператорскаго величества о сем моем челобиті рішение учинит.

К подачи надлежит в суд полковий Ніжинский, а писал ону жител Салтиковой Дівиці Иван Шендюх 1743 году марта 21 дня.

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сему вирующему челобиттю // полку Ніжинского товариша Матвія Шендюха син его, Данило Шендюх, руку приложил.

Номер входу: № 176.

Помітка: Под[ано] марта 22 д. 1743 году. Записав в книгу сообщит к ділу, а повіренного обовязат надлежащою подпискою.

Примітка: Писар полковий ніжинский Василь Кулаковский.

Арк. 19 – 19 зв. Оригінал.

№ 175

1743 р., квітня 18. – Підписка адвоката Якова Шендюха в Ніжинському полковому суді із зобов'язанням перебувати в Ніжині під час судового процесу з мешканцем містечка Салтикова Дівиця Федосем Яковенком

20 1743 года априля 18 дня. В суді полковом Ніжинском отвiтчика, значкового полку Ніжинского товариша Матвія Шендюха сына его, Данила Шендюха, повіренный, брат его, Яков Шендюх, в оном полковом суді дал сию подписку в том, что он по поданному на означенного брата его, Данила Шендюха, от дівицкого жителя Федося Яковенка о побої якобы им, Данилом Шендюхом, да войсковым канцеляристом Николаем Базилевичем дочери его, дівки Агафії, батожем, приключая вину, будто она знает хто дом Базилевичев запалив и о саволном [!] забратіи его, Яковенка, пожитков и о прочем, должен в оном полковом суді для отвiтствия ежененно в указные дни и часы являтис до окончания означенного діла и без відома полкового суда никуда ниже на еден день не отлучитя. А буди он, Яков Шендюх, ежененно в указные часы являтис не будет, или без відома полкового суда хочай на

еден день могл куда отлучитись, то повинен будет иск истцев с проторы и убитки без суда нагородить, на том и подписался.

К сей подписки отвітчика Данила Шендюха повірений его, Яков Шендюх, руку приложил.

Арк. 20. Оригінал.

№ 176

1743 р., квітня 18. – Підписка позивача Федося Яковенка в Ніжинському полковому суді із зобов'язанням прибути на зазначений термін до Ніжина для розгляду своєї справи проти Данила Шендюха

21 1743 года априля 18 дня. Истець, житель Салтиковой Дівиці Федось Яковенко, в полковом Ніжинском суді дал сию подписку в том, что он по челобитю своему о побої дочери его, дівки Агафії, батожем значкового полку Ніжинского товариша Матвія Шендюха сыном его, Данилом Шендюхом, да войсковым канцеляристом Николаем Базилевичем приключая вину, якоби она знает хто дом Базилевичев запалив и о самоволном забратії его, Яковенка, пожитков и о протчем, должен по выше означенному ділу в оном полковом суді для доказателства еженно в указные часы являтимется и без відома полкового суда никуда ни на еден день не отлучатимется до рішення показанного діла. А буди он, Яковенко, еженно в указные дни часы являтис не будет, или куда хоч на еден день отлучитя, то иск свой без суда тратить іміет, на том и подписался.

К сей подписки вмісто истца Федося Яковенка неграмотного, по его прошению жител ніжинский Іван Проценко руку приложил.

Арк. 21. Оригінал.

№ 177

1743 р., квітня 18. – Допит адвоката відповідача Якова Шендюха в Ніжинському полковому суді

22 1743 году априля 18 дня. По определению полкового Ніжинского суда, по челобитю Салтиковой Дівиці жителя Федося Яковенка, якоби о побої дочери его, Яковенка, дівки Агафії войсковым канцеляристом Николаем Базилевичем, значкового товариша Матвія Шендюха з сыном его, Даниилом Шендюхом, оного Данила Шендюха повіреннии его, брат его ж, Яков Шендюх, против того челобитя пунктов 2-го и 3-го в допросі сказал ниже слідующее:

<p>Вопросительные пункта челобитья истца Федоса Яковенка</p>	<p>На оные пункты ответ ответчика Данила Шендюха</p>
<p style="text-align: center;">По 2</p> <p>Сего 1743 году февраля 13 числа в вечеру, жителя дѣвицкого Мойсіа Базилевича прибывший из Глухова брат его родный, Николай Базилевич, з ответчиком Данилом Шендюхом будучи пѣни в домѣ оного Мойсіа Базилевича, истца Федоса Яковенка дочь его, дѣвку Агафию, сыскав пред себе и замкнув двери також и окна затворя, приказывали ль двом служителям ответчиковым ту его, отца, дочь // 22 зв. з одежи роздети и положить на земли и сами они, Николай Базилевич и ответчик, взял батожье оную дочь истцеву не вѣдомо за что по голому тѣлу били ль довольно и послали л в дом ответчиков за плетми, чтоб еще бит и учались были еѣ, истцеву дочь, вязат и она от того убежала ль и тогда ж они, Базилевич и ответчик, самовольно забрали ль истцева пожитки и держат ли у себе, о которых пожитках сообщенный при челобитиѣ истцевом реестр явствует?</p>	<p style="text-align: center;">На 2</p> <p>Сего 1743 года февраля 13 числа в вечеру жителя дѣвицкого Моисіа Базилевича с прибывшим из Глухова братом его родным, Николаем Базилевичем, ответчик Данило Шендюх будучи в домѣ оного Мойсіа Базилевича не пѣний и истица Яковенка дочь его, дѣвку Агафию, ответчик не сискивал пред себе и дверей не замикал и окон не затворял и не приказывал двом служителям своѣм тую его, истца, дочь з одежи роздегти і положить на земли и ответчик // 22 зв. Шендюх батожья набрав и оной дочери его, истцевой, не вѣдомо за что по голому тѣлу и никак не бил и он, ответчик, в дом за плетми, что еще быть не послал никого, а истцевой дочери не учинал вязат и она от того убежала л, ответчик не вѣдает. И тогда ж, ответчик Шендюх, самовольно истцевых пожитков не забирал и у себе не удержует и знать не знает и имѣются л у него, истца, какие пожитки не вѣдает и вѣдат ему нипочему. Но он, ответчик, тогда по прошению воинского канцеляриста Николая Базилевича на учтѣ в домѣ их Базилевичев был, а бил ли оной канцелярист истцеву дочь и за что и чем и как и забрал ли пожитки, то в том сам Базилевич ответчик, а ему, Данилу Шендюху, до того и дѣла нѣт, яко он не в своем дому был.</p>

По 3	На 3
Оние ж, Базилевич и отвітчик Данило Шендюх, между // 23 тім истцевой дочери боем приключивали львину, яко будто відаєт она, хто дом Базилевичев запалил и в том іміється от них какое доказателство?	Он отвітчик Данило Шендюх, между тім ни в каком бою истцевой дочери // 23 не приключивал вины, яко будто она відаєт, хто дом Базилевичев запалил и в том от него, отвітчика, доказательства никакова не іміється и выш писаное сказал в самую правду и подписался.

Під нумерацією пунктів: К сему // допросу отвітчика Данила Шендюха повірений его, Яков Шендюх, руку приложил.

К сему // допросу истец Федось Яковенко подписался, а вмiсто его неграмотного, по его прошению сотні Борзенской села Кунашовки житель Иван Мищенко руку приложил.

Арк. 22 – 23. Оригінал.

№ 178

1743 р., травня 16. – «Уліка» позивача Федося Яковенка на допит адвоката відповідача Якова Шендюха

24 1743 году мая 16 д[ня], истец, житель дівичкий Федось Яковенко вислушав отвітчика значкового товариша Матвія Шендюха с[и]на, Данила Шендюха, повіренного его, Данила, Якова Шендюха допросу, в уліку сказал:

На 2 пункт

Хочай де отвітчиков повірений в допросі показал, что якобы он, отвітчик, будучи в домі жителя дівичкого Моисія Базилевича не пняий і истициной дочери Агафії не сискивал пред себе и дверей в избі не замикав і окон не затворяв и не приказивал двом служителям своїм тую его, истца, дочь з одежи роздети і положить и якобы нікак батожем не бил и в свой дом за плетми, чтоб еще бить не послал никого і истицевой же дочери вязать не уцинал, то то он, отвітчик, запираєтся напрасно, в чем истец, что тоє все от него, отвітчика, происходило, шлєтся на свідителєй, а іменно на подсусідка того ж Базилевича, жителя дівичкого Семена Пузя, и жену его, Тетяну, которіє о том всем відають, чрез которую жонку оную истицину дочь к отвітчику и сискано. Також і на учинений посланними з сотенного Дівичкого правления честными людми осмотр, которой в суді полковом при ділі іміється, зсилаєтся. Да свєрх того, он, истец, и присягою готов подтврдить. Что же он, отвітчик, показует, что якобы истцевих пожитков (о которих при челобиті реєстр сообщен) никаких не забирал и у себе не удержует и знат не

знает, то и в том он, отвітчик, напрасно запирается, что якобы он о тех, истцевих пожитках, не відаєт, понеже // **24 зв.** ті пожитки присиланними тогда от отвітчика двома чоловіками: одним подсусідком отвітчиковим, а как его имя и прозваніе истец не відаєт, а может де відати отвітчик, что он его присилал, а другим хлопцем его ж, отвітчика, Щербаненком, которой в него, отвітчика, служит, на дом козака дівицкого ж Степана Лаврика (гді ті его, истца, пожитки били в схороненіі) забрати, о чем і оной Лаврик відаєт і на одного истец во свідителство шлется.

На 3 пункт

Да что отвітчик в допросі показал, что якобы к истцевой дочери Агафії не приключивал вини в том, что якобы она відаєт хто дом выше писанного Базилевича запалив, то в том истец свідителей нікаких не имієт за тем, что тую вину на его, дочь, он, отвітчик, приключивал, как еї бито ним, отвітчиком, з товарищи в избі і изба заперта била, в которой толко он, отвітчик, з товарищем, воисковим канцеляристом Николаем Базилевичем (с которым и бил он, отвітчик, истицину дочер), да оние подсусідок его, отвітчика, і хлопець били, а что подленно так то било, в том де она, истцева дочь, присягою готова подтвердить. Да сверх того, і на отвітчикову совість зсилаєтся и боліє истец в уліку сказать чего неимієт.

Під нумерацією пунктів: К сей // уліки вмісто истца Федося Яковенка, по его прошенію житель івангородский Иван Ефименко руку приложил. К сей // уліки отвітчика Данила Шендюха повіренний его, Яков Шендюх, руку приложил.

Арк. 24 – 24 зв. Оригінал.

№ 179

1743 р., травня 17. – Виправдання адвоката Якова Шендюха на «уліку» позивача Федося Яковенка

25 1743 году мая 17 д[ня], от отвітчика Данила Шендюха повіренний его, Яков Шендюх, вислушав истца, Федоса Яковенка, улики во оправдание сказал:

На 2 пункт

Отвітчик, как в допросі своем показал, так и в оправдание приносит, что заподлинно он истцевой дочери Агафії не сискивал пред себе и дверей в избі жителя дівицкого Моисія Базилевича (гді оную истицину дочь якобы бито) не запираєт і окон не затворал и служителям своїм, кої в истцевой уліки показани, роздегти з одежи и положить не приказивал и батожем, а нічим іним и нікак еи не бил и в дом свой за плетми нікогда никого не присилал и вязат не ущинаєт и то де он, истец, показивает весьма неправедно, в чем от-

вітчик, что того от него нічого не проісходило, готов и присягою потвердить. На свідителі же на тіх, кої в истицевой уліки показани, а именно Семена Пузя и жену его, Тетяну, також и на учинений якоби о побої отвітчиком истициной дочери Агафії посланними з сотенного Дівицького правления жителми, дівицькими писарем почтовим Леонтием Наумовим, Иваном Залкою и Семеном Довгошиєю осмотр, отвітчик не зсилається і им не повірает затем, что оние Семен Пузь, истцев сестренец, то могут де оной Пуз з женою своею засведство і неправо свідителствоват, а тие, которые осмотр чинили, то послани они тот осмотр чинит по злобству на отвітчика от сотника дівицького Якова Селецького напрасно, потому что отвітчиков от[е]ц тимо відом его, сотника, атаманом дівицьким битъ тогда промовался. Да и пожитков // 25 зв. отвітчик истцевих забирать до козака дівицького Лаврика (гді оние истцеви пожитки якоби в схороненій были) подсусідка своего и хлопця Щербаненка нікогда не посилал и подсусідка в него, отвітчика, такого, которой якоби ходил тіх пожитков забирать и тіх пожитков нікаких в отвітчика не иміється, а на показанного о том в уліки истцевой свідителя Степана Лаврика і отвітчик зсилається.

На 3 пункт

Отвітчик во оправдание сказать ничего болше на тот третьей пункт не иміет, а во всем зсилається на допрос свой при ділі иміючийся и что заподленно тоей вини на истицину дочь (какая в уліки в 3 пункті истцевой показана) не приключал, в том де готов отвітчик и совістю потвердить, и боліе сего в оправдание отвітчиков повірнний сказать не иміет и в том подписался.

К сему оправданію отвітчика, Данила Шендюха, повірнний его, Яков Шендюх, руку приложил.

К сему оправданію вмісто истца, Федоса Яковенка, по его прошенію житель ивангородский Иван Никифоров руку приложил.

Арк. 25 – 25 зв. Оригінал.

№ 180

1743 р., травня 21. – Постанова Ніжинського полкового суду про відправлення указу дівицькому сотнику Якову Селецькому з вимогою доправити до Ніжина дівицького козака Степана Лаврика для свідчення в суді за позовом Федося Яковенка на Данила Шендюха

26 По указу ея імператорского величества, в суде полковом Ніжинском слушав діла по челобитю жителя дівицького Федоса Яковенка значкового полку Ніжинского товариша Матвія Шендюха з сином его, Данилом Шендюхом, о побої его, Яковенка, оним Шендюхом дочери Агафії і о протчем, определено послат к сотнику дівицькому Якову Селецькому з старши-

ною указ, даби они показанного в том ділі свідителя, козака и жителя дівицького Степана Лаврика, для допросу во свідителство прислали в суд полковий на число сего мая 25 неотмінно и как прислан будет, то оно по тому ділу в чем надлежит по силі указов и малоросиских прав допросив, тот допрос доложит к слуханію. 1743 году мая 21 дня.

Судія полковий Леонтий Грановский

Арк. 26. Оригінал.

№ 181

1743 р., травня 21. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду дівицькому сотнику Якову Селецькому з вимогою відправити до Ніжина козака містечкака Салтикова Дівиця Степана Лаврика для свідчення в суді за позовом Федося Яковенка на Данила Шендюха. № 220

27 Указ ея ім[ператорскаго] [величест]ва сам[одержици] всер[осийской], из полкового Ніжинского суда сотнику дівицькому г[ос]п[о]д[и]ну Селецькому з сотенною старшиною. По указу ея ім[ператорскаго] [величест]ва и по определінію полкового Ніжин[ского] суда, велено послат к вам сей указ і предложит, даби ви тамошнего дівицького козака и жителя Степана Лаврика прислали в суд пол[ковий] Ніжинский на число сего мая 25 д[ня] неотмінно, для допросу во свідителство по іміючому в оном пол[ковом] суде ділу жителя дівицького Федоса Яковенка і значкового товариша Матвія Шендюха і сином его, Данилом Шендюхом, якими о побої его, Яковенка, дочери оним Данилом Шендюхом і о протчем. И сотнику дівицькому г[ос]п[о]д[и]ну Селецькому з сотенною старшиною учинит по сему указу исполненіе. Дан в Нежині мая 21 д[ня] 1743 году.

Подпис:

Судія полковий Леонтий Грановскій
Писар суда полкового Федор Стефанов

З[аписан] в к[нигу] ном[ер] 220.

Помітка: Отдан челобитчику Федосу.

Арк. 27. Чернетка.

№ 182

1743 р., травня 24. Салтикова Дівиця. – Рапорт дівицького сотника Якова Селецького до Ніжинського полкового суду про відправлення до Ніжина козака з містечка Салтикова Дівиця Степана Лаврика для свідчення по справі Федося Яковенка проти Данила Шендюха

28 В суд полковий Ніжинський

Репорт

По указу з оного полкового суда в сотенной Дівицької канцелярії сего мая 23 полученном, велено дівицького жителя, козака Стефана Лаврика, для допросу во свідителство по іміючомуся в оном полковом суді ділу жителя дівицького Федоса Яковенка, значкового товариша Матвія Шендюха з сином его, Данилом Шендюхом, якобы о побої Яковенка дочки, в суд полковий вислати. И по оному указу, помянутий Лаврик в суд полковий Ніжинський посилається. З Дівиці 1743 году мая 24 дня.

Сотник дівицький Яков Селецький

Номер входу: В суді з[аписав] в к[нигу] номер 3164.

Помітка: Подан мая 25 д[ня] 1743 году. Записав сообщит к отпуску.

На конверті: **28 зв.** В суд полковий Ніжинський
Репорт.

Арк. 28 – 28 зв. Оригінал.

№ 183

1743 р., травня 27. – Свідчення козака містечка Салтикова Дівиця Степана Лаврика в Ніжинському полковому суді по справі за позовом Федоса Яковенка на Данила Шендюха

29 1743 году мая 27 д[ня]. По указу ея імператорскаго величества, сисканний в суд полковий Ніжинський козак и житель дівицької Степан Лаврик, для допросу во свідителство по ділу жителя дівицького Федоса Яковенка, значкового полку Ніжинського товариша Матвія Шендюха з сином его, Данилом Шендюхом, о заграблених якоби в него, Яковенка, оним Данилом Шендюхом пожитках і о протчем, в оном полковом суді сеею данною сказкою обьявил, что отроду ему, Лаврику, будет літ уже з восьмдесять и в сей своей сказки он, Лаврик, показал в самую суцую правду и в том подписался. К сей сказки вомісто Степана Лаврика неграмотного, по его прошенію житель ніжинський Іван Богданенко руку приложил

Резолюція: По слуханні оной сказки в суді полковом Ніжинском определено, означенного Степана Лаврика по показанному ділу во свідителство не приимат и от оного свідителства за старост літ его отставит для того, что в правах малоросійських в книге «Порядку» части третьей на листу 137 напечатано: «Старий кто иміл сімдесять літ [...] // **29 зв.** свідчити не может», а в істца и отвітчика особливую взят сказку на місто того Лаврика, иміют ли они, істец и доводу, албо отвітчик отводу, других в том каких свідителей,

или хто з них в том обов'язується потвердит присягою и оную сказку доложит к слушанию. 1743 году юня 3 д[ня].

Судія полковий Леонтий Грановский
Сотник мрински Іван Тарасевич

Арк. 29 – 29 зв. Оригінал.

№ 184

1743 р., червня 4. – Свідчення позивача Федося Яковенка та відповідача адвоката Якова Шендюха, подані в Ніжинський полковий суд, про відсутність у них інших свідків та із зобов'язанням обох сторін скласти присягу

30 1743 году юня 4 д[ня]. По определению суда полкового Ніжинского, истец, Федось Яковенко, да отвѣтчик, повірній Яков Шендюх, в оном полковом суде сею сказкою обявили, что истец і отвѣтчик боліе свідителі о забранних в истца пожитках, кромі козака і жителя дівицкого Степана Лаврика (кой оним же суда полкового определением за старост літ ест от свідителства отставлен) никаких не іміют і поставит оних не могут, но об оних пожитках, что подлинно оніе в него, истца, забрани, как и в сообщенном при челобитіи его исковом реестрі показано, з которых послія забору жита три четверики, ячменю один четверик, муки житной четверик же, кожух і корова с телям, по произвождениі уже в суді полковом по тому его исковому челобитю судних річей, помянутого в ділі войскового канцеляриста Николая Базилевича братом его родним, а жителем дівицким Мойсіем Базилевичом, ему, истцу, отдани і о заборі оних пожитков, как в ділі то показано, отвѣтчик відаєт, а с оних толко више писанное жито і протчое помянутим Мойсіем Базилевичем ему, истцу, отдано, обов'язується он, истец, виконат присягу, а отвѣтчик во всем том истцу на присягу пускаєт і при оной присяги сам он, отвѣтчик, бит готов і в том обосторонне подписались.

К сей сказки вмісто истца, Федоса Яковенка, неграмотного, по его прошению я, жител борзенский Семен Круглик, руку приложил.

К сей сказки отвѣтчика, Данила Шендюха, повірній брат его родний, Яков Шендюх, руку приложил.

Арк. 30. Оригінал.

№ 185

1743 р., червня 11. – Постанова Ніжинського полкового суду про складання випису по справі за позовом Федося Яковенка на Данила Шендюха

31 По указу ея імператорскаго величества, в полковом Ніжинском суді слушав діла по челобитю жителя дівицького Федоса Яковенка, значкового полку Ніжинского товариша Матвія Шендюха на сина его, Данила Шендюха, о бої якоби оним Данилом Шендюхом с товарищи дочки его, Яковенка, дівки Агафії и о протчем, определено, со всего того діла учинить надлежашую виписку и по учиненії веліть на оной по силі указу челобитствующой и отвітной сторонам подписатся, а по подписе представит оную к слушанию. 1743 года июня 11 дня.

Судія полковий Леонтий Грановский
Сотник мринский Иван Тарасевич

Арк. 31. Оригінал.

№ 186

1743 р., червня 12. – Випис, зроблений в Ніжинському полковому суді, по справі за позовом Федоса Яковенка на Данила Шендюха за побиття його доньки Агафії та незаконне привласнення майна

32 1743 года іюня 12 д[ня]. По определенію полкового Ніжинского суда, з иміющагося в оном суде діла по челобитю жителя дівицького Федоса Яковенка, значкового полку Ніжинского товариша Матвія Шендюха на сина его, Данила Шендюха, о побої его, Федоса, дочки оним Данилом Шендюхом с товарищи і о протчем, виписано:

В искомом оного Федоса Яковенка челобиті, поданном в сотенное Дівицькое правленіе прошлого февраля 15 д[ня] сего 1743 года написано: С прошлого де 1741 года стал он, истец, жит в домі жителя дівицького Мойсія Базилевича в особливої его хаті подсусідком з дочерю своею дівкою Агафією з прошенія оного ж Базилевича. А того февраля 13 д[ня] у вечеру, перед тим прибувши из Глухова помянутого Базилевича брат его родній, Николай Базилевич, з оним отвітчиком Шендюхом будучи пани в том Базилевичем в доме, сискав чрез другую свою подсусідку, вдову, прозиваемую Семениху, више упомянутую его, истца, дочь дівку пред себе и замкнув двери також и окна затворя, приказали служителям отвітчиковим, одному Щербаненку, другому по имени кому, ту его дочь из одежи роздягти и положить на землі, а самы они, Николай Базилевич и отвітчик Шендюх, взяв батоже оную ж // **32 зв.** доч его, не відомо за что, по голому тілу били довольно, покамест батожа не стало и послали в дом отвітчиков Шендюхов за плетми, чтоб еще бит. И учили били еї, дочь его, вязат, точію оная, дочь его, могла от них убежат, то тогда оніе ж, Базилевич и Шендюх, самоволно забрали его пожитки, а что именно тіх пожитков, при той челобитной сообщил реестр. А понеже,

де пред реченіє Базилевич і отвѣтчик Шендюх, между тѣм дочери его боем приключивали вину, яко будто відаєт она хто дом Базилевичев запалив, то подлежит в том дочери его бит от них доказателство, яко ж она тѣм под батожним увѣтчем опорочена і обиждена весма напрасно и просил о том разсмотрения і рѣшенія по указам и малоросійским правам.

А в реестрі при истцевом челобиті сообщенном показано, что забрато у него Николаем Базилевичем и отвѣтчиком Данилом Шендюхом вещей, а именно бодню в десят копеек, внутрь бодні платя женского рубашок новых двадцять, всякой рубашки цена по тридцят копеек; плахт новых восьми, с коїх одной цена рубль, а иним по шестдесят копеек; полотно лняного тонкого сувоя два, третій сувою конопляного, а во всяком сувое по двадцят локоть, цена лняному по четири копейки, // **33** а конопляному по три копейки локот; запасок три: одна штаметова зелена в шестдесят копеек, дві полуштаметових зелена и блакитна по полтині; поясов два крепових: красніи в пядьдесят копеек, другій верблюжій в тридцят копеек; наміток шестнадцят, цена всякой по тридцят копеек; пряжи тонкой на намітки основа, на чтири намітки в полтину; сало свиное цілое в рубль; жита три четверики, торговая цена по двадцят восьми копеек четверик; ячменю один четверик в двадцят копеек; муки житной четверик в тридцят копеек; кожух женскій новій, а оній кожух бил на дочері его чужій, іменно дівки Агафії Баповни, которая живет у козака Прокопа Максименка і она об оному цену может сказать; корову с телям назимком в три рублі и пядьдесят копеек і того всего забрато (кроме кужуха) на двадцят сѣм рублей і четири копейки.

А в доходном доношеніи, поданному в сотенное Дѣвицкое правленіє от писара дѣвицкой почти Леонтия Наумова, козака Семена Довгошіи і жителя дѣвицкого Івана Залки 1743 года февраля 16 д[ня] показано, того де февраля 15 д[ня], отправлени они для осмотра іміюются ли // **33 зв.** какіе побоиніє знаки на дочери жителя дѣвицкого Федора Яковенка дівці Агафії і потому того побою на ней оній писар с товарищи осматривали, а по осмотру явилос на спині и на плечах смуги от шії до пояса видно, что от бою батожного і оніє смуги крайніє кровю окипіли, а иніє синіє, толко считат сколько их числом не можно, ибо всі в совокупленіи суть.

А 1743 году марта 2 д[ня], в суді полковом Ніжинском определено істцу Яковенку с отвѣтчиком дать суд по указу.

А априля 18 того ж году, отвѣтчиков повѣренний Яков Шендюх допросом показал, что сего 1743 года февраля 13 д[ня] в вечеру, жителя дѣвицкого Мойсія Базилевича с прибившим из Глухова братом его родним, Николаем Базилевичем, отвѣтчик Данило Шендюх будучи в домі оного Мойсія Базилевича не паний и истца Яковенка дочь его, дівку Агафію, отвѣтчик не сискивал пред себе и дверей не замикал і окон не затворяв и не приказивал двом служителям своім тую его, истца, дочь з одежи роздегти і положить

на земли и отвітчик Шендюх батожжа не брав и оной дочери его, истцевой, // **34** невідом за что по голому тілу и никак не бил, і он, отвітчик, в дом за плетми, чтоб еще бит, не посилал никого и истцевой дочери не учинал вязат і она от того убежала л, отвітчик не відаєт. И тогда ж отвітчик Шендюх самоволно истцевих пожитков не забирал і у себе не удержует и знат не знаєт і между тім отвітчик нивкаком бою истцевой дочери не приключивал вини, яко будто она відаєт хто дом Базилевичов запалив и в том от него доказателства никакова не имієтєся.

А в уліку истец Яковенко сказал, хочай де отвітчиков повіренний в допросі показал, что якобы отвітчик будучи в домі жителя дівичького Моисія Базилевича не пняій і истициной дочери Агафії не сискивал пред себе и дверей в избі не замикал и окон не затворяв і не приказовал двом служителям своїм тую его, истца, дочь з одежи роздегты і положить і якобы нікак батожем не бил и в свой дом за плетми, чтоб еще бит, не посилал нікого и истцевой же дочери вязать не ущинал, то то он, отвітчик, запираєтєся напрасно, в чем истец, что тое все от него, отвітчика, происходило, шлетєся на свидітелей, а именно на подусідка де того ж Базилевича жителя дівичького Семена Пузя, // **34 зв.** і жену его, Тетяну, которіє о том всем відають, чрез которую жонку оную истицину дочь к отвітчику и сискивано. Також і на учиненії посланими з сотенного Дівичького правленія честними людми осмотр, которой в суді полковом при ділі имієтєся, зсилаєтєся. Да сверх того, он, истец, и присягою готов подтєвердит. Чтоже он, отвітчик, показует, что якобы истцевих пожитков, о которих при челобиті реєстр сообщен, никаких не забирал и у себе не удержует и знать не знаєт, то й в том он, отвітчик, напрасно запираєтєся, что якобы он о тех істцевих пожитках не відаєт, понеже ті пожитки присланными тогда от отвітчика двома чєловіками: одним подусідком отвітчиковим, а как его имя і прозвание истец не відаєт, а может де відати отвітчик, что он его прислал, а другим хлопцем его ж, отвітчика, Щербаненком, которой в него, отвітчика, служит, на дом козака дівичького Степана Лаврика, гдї ті его, истца, пожитки били в схороненії забрати, о чем і оной Лаврик відаєт і на оного истец во свидітелство шлетєся. Да что отвітчик в допросі показал, что якобы к истцевой дочери Агафії не приключивал вини в том, что якобы она відаєт хто дом више писанного Базилевича запалив, то в том истец свидітелей никаких не имієт затем, что тую вину на его дочь он, отвітчик, приключивал, // **35** как єї биті ним, отвітчиком, з товарищи в избі и изба заперта била, в которой толко он, отвітчик, з товарищем войсковим канцеляристом Николаем Базилевичем (с которим и бил он, отвітчик, істицину дочєр), да оніє подусідок его, отвітчика, і хлопец били, а что подленно так то било, в том де оная истцева дочь присягою готова поттєвердит. Да сверх того, і на отвітчикову совість зсилаєтєся.

А в оправданіє отвітчиков повіреній сказал, отвітчик как в допросі своем показал, так и в оправданіє приносит, что заподлино он истцевой

дочери Агафії не сискивал пред себе и дверей в избі жителя дівичкого Моисія Базилевича (гді оную истицину дочь якоби бито) не запирає и окон не затворає и служителем своїм, кої в истцевой улїки показани, роздегти з одежи и положить не приказивал и батожем, а нічим иним и нікак єї не бил и в дом свой за плетми нікогда и никого не посилал и вязат не уцинал и то де он, истец, показивает весма неправедно, в чем отвітчик, что того от него нічого не происходило, готов и присягою подтвердит. На свідітелей же на тіх, кої в истцевой улїки показани, а именно Семена Пузя и жену его, Тетяну, також и на учиненії якоби о побої отвітчиком истциной дочери Агафії посланним з сотенного Дівичкого правленія жителми // **35 зв.** дівичкими, писарем почтовим Леонтієм Наумовим, Іваном Залкою и Семеном Довгошією, осмотр отвітчик не зсилаєтся и им не повіраєт за тим, что оніє Семен Пузь, истцев сестринец, то могут де оной Пузь з женою своею за свойство і неправо свідітелствоват, а тіє, которіє осмотр чинили, то послани они тот осмотр чинит по злобству на отвітчика от сотника дівичкого Якова Селецкого напрасно, потому что отвітчиков от[е]ц тим відом его, сотника, атаманом дівичким бит тогда промоволся. Да и пожитков отвітчик истцевих забираєт у козака дівичкого Лаврика, гді оніє истцеви пожитки якоби в схороненії били, подсуїдка своего и хлопця Щербаненка нікогда не посилал и подсуїдка в него, отвітчика, такого, которой якоби ходил тіх пожитков забираєт и тіх пожитков нікаких в отвітчика не имієтся, а на показанаго о том в улїки истцевой свідітеля, Степана Лаврика, і отвітчик зсилаєтся. Он же, отвітчик, во оправданіє сказат нічого болше на третьей пункт не имієт, а во всем зсилаєтся на допрос свой при ділі иміючийся и что заподлино тоєй вини на истицину дочь, какая в улїки истцевой в 3 пункті показана, не приключивал, в том готов отвітчик и совістю потвердить.

А мая 27 д[ня] 1743 году, по указу сисканій в суд // **36** полковій показаній в судних річах в заграбленію в истца пожитков свідітел, козак и житель дівичкій Степан Лаврик, сказкою обявил, что отроду ему, Лаврику, будет літ уже з восемдесят.

А іюня 3 д[ня] 743 года, в суді полковом Ніжинском определено, оного свідітеля Лаврика по показаному ділу во свідітелство не принимат и от оного свідітелства за старост літ его отставит для того, что в правах малоросійских в книге «Порядку» части третьей на листу 137-м напечатано: «Старіи кто би иміл сімдесят літ свідчити не может», а в истца и отвітчика особливую взят сказку, намісто того Лаврика иміют ли истец к доводу албо отвітчик к отводу других в том каких свідітелей, или хто з них в том обявляєтся потвердить присягою.

І того ж іюня 4 д[ня], истец Яковенко и отвітчиков повіренній Яков Шендюх в полковом суде сказкою обявили, что истец и отвітчик боліє свідітелей о забраних в истца пожитках, кромі козака и жителя дівичкого Сте-

пана Лаврика (кой они ніже суда полкового определінем за старост літ его от свидѣтельства отставлен), никаких не иміют и поставит оних не могут. // **36 зв.** Но об оних пожитках, что подлино оние в него, истца, забрани, как и в сообщеном при челобиті его ісковом реестрі показано, з которых послѣ забору жита три четверики, ячменю один четверик, муки житной четверик же, кожух и корова с телям, по произвожденіи уже в суді полковом по тому его исковом челобитю судних річей помянутого в ділі воискового канцеляристи Николая Базилевича братом его родним, жителем дѣвицким Моисіем Базилевичом, ему, истцу, отдани и о заборі оних пожитков, как в ділі показано, отвѣтчик відает, а с оних толко више писанное жито и протчое помянутим Моисіем Базилевичем ему, истцу, отдано, обовязується он, истец, виконат присягу, а отвѣтчик во всем том истцу на присягу пускает и прі оной присяги сам он, отвѣтчик, бить готов.

На скріпах аркушів: К сей // виписки // что она // с подлінного діла вся // виписана и ничего // не упушено // і на суддей подозрінія // никакова не иміет, // істец Федось Яковенко // подписался, а вмісто его неграмотного, по его прошенію житель сотні Веркиевской¹ села Смоляжи Василь Новак руку приложил.

К сей // виписки // что она // с подлінного діла вся // виписана и ничего // не упушено // и на судей подозрінія // никакова не иміет, // отвѣтчиков повіреши Яков // Шендюх руку приложил.

Виписал // з діла // суда // полкового // Ніжинского // подканцелярист Семен Полішков.

Резолюція: По слуханіи оной виписки в суді полковом Ніжинском определено, по тому ділу виписат с указов и прав малороссийских приличные артикули и оние доложит к слуханию.

Судія полковий Леонтий Грановский
Сотник мринский Іван Тарасевич

Арк. 32 – 36 зв. Оригінал.

№ 187

[1743 р., червень] – Випис, укладений у Ніжинському полковому суді із джерел матеріального права Гетьманщини для використання у справі за позовом Федося Яковенка на Данила Шендюха за побиття доньки Агафії та незаконне привласнення майна

37 В суді полковом Ніжинском, по ділу истца жителя дѣвицкого Федоса Яковенка да значкового товариша Матвія Шендюха с[и]на его, отвѣтчика Данила Шендюха, з прав малороссийских виписанно:

В книги «Статуті» розділі 4-м артикулі 77-м напечатанно:

«Доводи і отводи на всякую річ мають быти наперве чрез писмо або через світки, а то суть напевнійшіє і нагрунтовніишіє будуть доводи і отводи чрез присягу кому писма або свідков неостанет».

В книзі «Порядку» в часті третьою на листу 157-м: «О всякие кривди гді би небыло о жадного доводу, то обвиненніи скорійше может одвестись присягою, нежели бы его жалобливый імїл поконать по причині тои, что право прихилніише есть сторони обвиненной, ніжели поводовою».

В тои же книзі «Порядку» в артикулах права майдебурского на листу 32-м: «Человїк каждїй ближшїй есть, гді би ему йшло каране або теж о і плїніє одводитись, нежелы би его кто поконать імїл».

В книзі «Саксон»¹ под словом «Довод» на листу 96-м:

«Если хто на кого без доводу скаржится, то обвинен // **37 зв.** ный сам присягою отведется і кождїй ближшїй невинности своей довести, нежели его хто поконат імїл би».

В книги «Порядку» в часті 3 на листу 158: «Присягу повїренному от пана своего справуючому присужденную п[а]н, а не повїренный виконать оную повинен».

В книги «Статуті» розділі 4-м артикулі 81-м:

«Кгди кому справа присяга сказана будет, тогди уряд для розмишления сторони маєт присягу на день третїй зложити».

Виписал з више писанних книг подканцелярист Семен Полїшков

Резолюція: По слуханїї више писанних прав в судї полковом Ніжинском определено, по отвїтчика Данила Шендюха послать з полкового суда указ, даби он к вислушанию приговора и для учинения присяги по ділу жителя дівїцкого Федоса Яковенка явился в судї полковом сего юня 15 числа непременно и как явится, то по силі оних прав учиня приговор представит к слуханию юня 12 д[ня].

Судїя полковий Леонтий Грановский

Арк. 37 – 37 зв. Оригінал.

№ 188

1743 р., червня 12. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суда синовї значкового товариша Ніжинського полку Матвія Шендюха Данилу Шендюху про необхідність з'явитися в судї особисто для складання присяги та слухання вироку. № 290

38 Указ ея ім[ператорскаго] [величест]ва сам[одержици] всер[осийской], из полкового Ніжинского суда значкового полку Ніжинского товариша Матвія Шендюха сину его, Данилу Шендюху. По указу ея ім[ператорскаго]

[величества]ва и определіненію полкового Ніжинского суда, велено послат к вам сей ея ім[ператорскаго] [величест]ва указ и предложитъ, даби ви к вилушанію приговора и для учиненія присяги по ділу вашему ж жителем дівицким Федосом Яковенком о побіи якобы вами с товарищи дочери его, дівки Агафії, і о протчем, в суді пол[ковом] Ніжин[ском] з сим же нарочним явилис сего юня 15 д[ня] непремінно. И значкового пол[ку] Ні[жинского] товар[ишу] Матвія Шендюха сину его, Данилу Шендюху, учинит по сему указу исполненіе. Дан в Ніжині 1743 года юня 12 д[ня].

Подпис:

Судія полковий Леонтій Грановскій
Сотник веркїевскій Иван Армашевскій
Писар суда полкового Ніжин[ского] Федор Стефанов

З[аписано] в к[нигу] ном[ер] 290.

Примітка: 38 зв. Таковий чистий указ для отдачи куда надлежит принял челобитчик Федось Яковенко и в приємі оногo по его прошенію житель ніжинскій Леонтии Матюсенко руку приложил.

На показаний срок сего юня 15 число по више писанному указу отвѣтчик Данило Шендюх в полковом Ніжинском суді явился и в том подписался:

Данило Шендюх.

Арк. 38 – 38 зв. Чернетка.

№ 189

1743 р., липня 6. – Постанова Ніжинського полкового суду по справі за позовом Федоса Яковенка на Данила Шенюха з вимогою до останнього скласти присягу про свою непричетність до побиття доньки Федоса Яковенка Агафії та незаконного привласнення майна позивача

39 По указу ея імператорскаго величества, в суді полковом Ніжинском слухав діло по челобитю жителя дівицкого Федоса Яковенка, значкового товариша Матвія Шендюха на сина его, Данила Шенюха, поданному, о бої дочери его, Яковенка, дівки Агафії якобы оним Шендюхом обще з войсковим канцеляристом Николаем Базилевичем і о самоволном забратії в него, Яковенка, будто оними ж Шендюхом і Базилевичем пожитках в реєстрі при искомом челобитії сообщенном показанних і о протчем. І понеже в том ділі от обоїх сторон, так от истца Яковенка, яко і от отвѣтника Шендюха, настоящего доводу і отводу яко то писменних документов, а ни свідителства не імієтс, точію между собою они, истец і отвѣтник, забираются к присяги.

А в правах малоросійских в книги «Статуті» розділі 4-м артикулі 77-м напечатанно: «Доводи і отводи на всякую річ мають бити на первой чрез

письмо або чрез світки, а то сут напевнійшіє і накгрунтовнійшіє будут доводи і отводи чрез присягу, кому писма або світкі не достанет».

В книзі «Порядку» в части третьей на листу 157-м написанно: «О всякіє кривди, гді би не било жадного доводу, то обвиненній скорійше может одвестис присягою, нежели би его жалобливій імїл поконат по причині той, что право прихилнійше ест стороні обвиненной, // **39 зв.** ніжели поведовой».

В той же книги «Порядку» в артикулах права майдебурзского на листу 32-м: «Человїк каждый ближшій ест, гді би ему ишло каране або тежб о імїніє одводитис, нежели би его кто поконат імїл».

Да в книзі «Саксоні» под словом «Довод» на листу 96-м напечатанно: «Если кто на кого без доводу скаржится, то обвиненній сам присягою одведется і кождїй ближшій невинности своей довести, нежели его кто поконат імїл би».

Того ради, по силі оних малороссійских прав определено, по више писанному ділу во всем дат на отвод отвітчику Данилу Шендюху, по которому ділу імїет он, Шендюх, учинит отвод присягою о том, что он, Шендюх, сего 1743 году в февралі м[і]с[я]ці, будучи в домі Базилевичевом истцевой дочери Агафїї с оним Базилевичем пред себе не сискивали и дверей не замикали і окон не затворали и служителем роздегти з одежи і положит на земли не приказовали и сам он, Шендюх, з Николаем Базилевичем, оной истцевой дочери по голому тілу і никак не били и вязат еї не ущинали і оной истцевой дочери вини не приключивали, что будто она відаєт хто дом Базилевичов запалив. Також истцевих пожитков: бодні, рубашок женских нових двадцяти, плахт нових восьми, полотна лняного тонкого двох своев // **40** і третого своя конопляного, в которих по двадцят локот, запасок трох: одной штаметовой зеленой, двох полуштаметових зеленой и блакитной, поясов двох: крепового красного и верблюжого, наміток шестнадцяти, пряжи тонкой основи на чтири намітки, сала свиного цілого, жита трох четвериков, ячменю адного четверика ж, кожуха женского нового, корови с телям назимком не забирали и у себе не держали і об оних истцевих пожитках он, Шендюх, не знает і не відаєт. І об оной присяги в суде полковом, учиня обикновеную роту обявит обоїм сторонам, тоєст истцу і отвітчику, чтоб они по силі права в книги «Статуті» розділі 4 артикулі 81 напечатанного, готови били на оной присяги от ниже писанного числа за три дни, тоєст сего юля 8 д[ня] неотмінно, а как отвітчик Шендюх ту присягу учинит, то по више писанному ділу в иску истца Яковенка учинит же по указам і правам малороссійским. 1743 году юля 6 д[ня].

Судія полковий Леонтий Грановский
Сотник мринский Иван Тарасевич

1743 году юля 6 д[ня], истец Федось Яковенко вислушав више писанного определения в суді полковом Ніжинском сказал, что он по тому суда

полкового определению за силу прав малороссийских к присяги отвітчика Данила Шендюха вест готов и в том подписался, а вместо его неграмотного по его прошению жител нїжинский Федор Болбинский руку приложил.

Того ж числа отвітчик Данило Шендюх выслушав выше писанного определения в судї полковом Нїжинском сказал, что он по тому суда полкового определению присягат не хочет и не будет и в том подписался:

Данило Шендюх.

Арк. 39 – 40. Оригінал.

№ 190

1743 р., липня 15. – Мирова чолобитна позивача Федося Яковенка та відповідача Данила Шендюха, подана до Нїжинського полкового суду з проханням припинити розгляд їхньої справи через примирення

41 Всепресвітлїйшая, державнїйшая великая государиня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всеросїйская, государиня всемилоствїйшая Бют челом полку Нїжинского сотні Дївицкой житель мистечка Салтиковой Дївиці Федось Яковенко, да значкового полку Нїжинского товариша Матвея Шендюха син его, Данило Шендюх, а в чем наше прошение, тому слїдуют пункти:

1

В полковом Нїжинском суде имеется діло нас, нижайших, заводное о побої мене, Яковенка, дочери моей, Агафїї, оним Шендюхом, грабителствї пожитков и о протчем, как в том ділі явствует, которое діло в оном полковом суде еще крайне не рїшено.

2

А понеже, по тому ділу ми, нижайшіе, обе стороны не входя в болший суд і напрасную волокиту, между собою доброволне и полюбовне поговоря миром прекратили в такой силі, что за починений якоби мною, нижайшим Данилом Шендюхом, Федора Яковенка дочери, оной Агафїї Федоровнї, побої и безчестие, уплатил оному Яковенку рублей шест денег, а пожитки забрание в него всі ті, как в ділі показано, за приездом моїм в дом должен ему, Яковенку, вцїлости отдат (о чем и росписка ему, Яковенку, от мене дана). И я, истец Яковенко, принявши выше писание денги от отвітчика Шендюха будучи доволен в том его, отвітчика, нивкаком судї о выше писаном не должен турбоват, а ежели б могл знать кто з обоїх сторон впредь в каком судї о том турбацію учинит, то на такого турбатора покладаемо вини в суд полковий десять рублей денег. А ті пожитки имїя Яковенко // **41 зв.** от него, Шендюха, за приездом моїм в дом вцїлости принят и за то не турбоват же под выше писаном штрафом ежели б имїл впред турбовать.

І даби височайшим вашего імператорскаго величества указом повелено било сие наше мировое челобите в полковом Ніжинском суде приняв в книгу записат.

Всемиловивйшая государиня, просим вашего імператорскаго величества о сем нашем челобиті рішение учинит.

К подачи надлежит сие челобите в суд полковий Ніжинский.

А писал сие челобите писец полковой канцелярії Евфим Ярошенко 1743
году июля 15 д[ня].

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сей // мировой челобитной місто Федоса Яковенка неграмотного і во свідітелство сего міру по їх Яковенка і Шендюха прошению, житель ніжинській Прокопий Медовник¹ подписался.

К сему // мировому челобитю Данило Шендюх руку приложил.

Номер входу: З[аписан] в к[нигу] № 463.

Помітка: Подана юля 15 д[ня] 1743 году. Записав в книгу сообщит к ділу и доложит.

Примітка: Писарь полковий ніжинский Васил Кулаковский.

В сем ділі номерованих листов 41.

Канцелярист Дмитрій Драбинский

Арк. 41 – 41 зв. Оригінал.

СПРАВА № 15

1а Діло по челобитью сотни Бахмацкой козака Ивана Самоиленка с козаком той же сотни, жи[те]лем бахмацким Гордієм Гойденком, о не доп[ус]канії его, Самоиленка, им, Гойденком, до влад[і]ння отческих грунтов и о протчем.

1743 году мая 6 дня.

З[аписан] в к[нигу] под ном[ером] 71.

№ 191

1743 р., травня 6. – Позовна чолобитна бахмацького козака Івана Самойленка, подана до Ніжинського полкового суду про неправомірне відчуження його спадкової землі мешканцем Бахмача Гордієм Гойденком (Гойдонком)

1 Всепресвітліяшая, державнійшая великая государиня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всероссийская, государиня всемилостивійшая Бет челом полку Ніжинского сотні Бахмацкой козак житель мистечка Бахмача Иван Самойленко, на козака тоей же сотні, жителя бахмацкого Гордія Гойдонку, а в чем мое прошение, тому слідують пункти:

1

В прошлом 1737 году, командирован я по указу вашего імператорскаго величества в поход в Киев на фарпости¹ и по отезді моем в тот поход приказал жені своей, даби уговорила кого з крєвних своїх, чтоб живучи со мною до смерти мене и жени моей за не имінием в мене потомства, всякие войсковие и протчие служби поочередно отбувал и чтоб тот, кого умовит жена моя, перемінил би мене от того Киевского фарпосту и за тое поступил ему з своего недвижимого имущества, як з грунту поля пахатного, гаю, сінокосу и протчего половинную часть.

2

И потому жена моя, по отезді моем в тот поход, приняла брата своего родного, Василя Грищенка, которой брат жени моей уговорил, как више писанно, в том же 737 году увойшол з женою своею в дом мой жить // **1 зв.** і смінил мене, нижайшого, с оного Киевского фарпосту, где в Киеве в чтири м[іся]ці по сміні мене и умре.

3

И по умертвиі его в оном Киевском поході на фарпостах брата жени моей Василя Грищенка, жена его, Грищенка, оставшис вдовою не схотя со мною жит и мужа своего по обикновению христьянскому отпоминат, вийшедши з дому моего, в том же 737 году замуж пошла за другого мужа, више

прописаного Андрія Гойдонка и я принужден поминат мужа єї первого и ставит обикновение обіди и сорокоуст и уронил на оние по минчей з своей субстанции пят рублей и сорок копіек.

4

А прошлого 1742 году, муж єї второй помянутой Грищенковой, прописанной Гордїй Гойдонко, бил челом на мене, нижайшого, в сотеное Бахмацкое правление и по оному его челобитю приказала сотенная бахмацкая старшина, чтоб я за служби прописаного Василя Грищенка, мужа жени его, Гойдонки, первого, на оставшуюсь дитину нагородил з недвижимого иміния, яко то поля пахатного, гаю, сінокосу, а мні б, нижайшому, он, Гордїй Гойдонко, возвратил урон за первого мужа жени его, Василя Грищенка, что за поминование и сорокоуст я пят рублей и сорок пят копіек уронил и на оной суд он, Гойдонко, бил и приступил, точию ж оних денег мні не уплатил. //

2 5

А посля того, в том же 742 году, за нікотою сотеной бахмацкой старшины посяжкою, з оного сотенного Бахмацкого правления прислано служителей в дом мой и взято в мене корову з назимком и одну овечку и отдано ему, Гойдонці, невідаю за что, якая корова з назимком и овечка и н[и]ні содержуются в его, Гойдонки, от више писаного 742 году по сей 743-й год.

6

А сверх того, оной Гордїй Гойдонко, не відомо за что до собственного моего трох день поля пахатного владіть мене не допускает, в чем я от него имею не малое разорение и обиду, чего за силу указов вашего імператорскаго величества ему, Гойденку, и не подлежит до моих наслідних отческих грунтов интересоватис, ибо он и свої иміет.

И даби височайшим вашего імператорскаго величества указом повелено било сие мое челобите в суді полковом Ніжинском приняв записат и о више писаном о не допускании его, Гойденка, до владіния моих отческих грунтов, також взятую по приказу сотеной бахмацкой старшины корови с назимком и овці, которие н[и]ні с приплодом, повелено б возвратит, даби я в том напрасно обидим не бил, учинит мні милостивое // **2 зв.** рассмотрение, как вашего імператорскаго величества указы и права малоросиские повелівають.

Всемиловитїйшая государиня, прошу вашего імператорскаго величества о сем моем челобитї рассмотрение учинить.

К подачи надлежит сия челобитная в суд полковий Ніжинский.

А писал оную полковой Ніжинской канцеляриї писець Іосиф Чикаленко
1743 году мая 6 дня.

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сей // челобитной вмісто козака // сотні Бахмацкой Івана Самойленка неграмотного, по его прошенію житель бахмацький Яков Перістий² руку приложил.

Номер входу: З[аписан] в к[нигу] под пом[ером] 202.

Помітка: Подана мая 6 ч[исла] 1743 году. Записав в книгу отдать в повите³ и доложит.

Примітка: [...] [...] [...] [...].

Резолюція: По слуханні сего челобитя в суді полковом Ніжинском определено, к старшині сотенной бахмацкой послать указ и предложить, даби они о више писанном в сотенном тамошнем правленіи в самую правду изслідував учинили рассмотрение и рішение по ея імператорского величества указам и малороссииским правам безволокитно, чтоб обидимій удоволствован бил надлежащою сатисфакцією неотмінно. Мая 10 ч[исла] 1743 году.

Асаул полковий Володковський
Сотник івангородский Матвій Кониский

Арк. 1 – 2 зв. Оригінал.

№ 192

1743 р., травня 10. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду бахмацькій сотенній старшині з вимогою розглянути справу за позовом бахмацького козака Івана Самойленка про неправомірне відчуження його спадкової землі та захоплення худоби мешканцем Бахмача Гордієм Гойдонком. № 105

4 Указ ея ім[ператорского] [величест]ва сам[одержици] всер[осийской], из полкового Ніжинского суда сотенной бахмацкой старшині у правления тамошнего обрїтаючоїся. Сего мая 6 д[ня] 1743 году козак и житель містечка Бахмача Иван Самойленко под височайшим ея ім[ператорского] [величест]ва іменем в суд полковій Ніжинский челобитем представил. В прошлом де 1737-м году командирован он, Самоиленко, по указу в поход в Кіев на фарпости і при отезді своем приказал жені своей уговорит кого з крєвних своїх, чтоб онои живучи с ним до смерти его за неимініем в него, Самоиленка, потомства всякіе войсковіе і протчіе служби поочередно отбывал и за тое поступил тому з своего недвижимого імущества, як з грунту поля пахатного, гаю, сінокосу і протчего половинную част и потому де жена его, по отезді его в тот поход приняла брата своего родного Василя Грищенка, которой брат жени его уговоряс, как // **4 зв.** више писано, в том же 737-м году увойшол з женою своею в дом его, Самойленка, жит и смінил его с оног кіевского фарпосту, где в Кіеві в чтири м[іся]ці по сміні и умре. И по умертвіи его, Грищенка, жена его, Грищенка, оставшис вдовою не схотя с ним, Самойленком, жит і мужа своего по обикновению християнскому отпминат, вишедши з дому его в том же 737 году пошла замуж за козака и жителя бахмацкого Гордія Гойдонку і он, Самуйленко, принужден за мужа еи первого ставит обикновенніе обіди и сорокоуст и уронил на оніе поминки з своей субстанції пят рублей сорок копеек.

А прошлого де 1742 году, оной Гордїй Гойдонко бил челом и его, Самоиленка, в сотенное Бахмацкое правление і по оному челобитю якоби приказано, чтоб он за служби прописанного Василя Грищенка, муже жени его, Гойдонка, первого, на оставшуюс дитину нагородил з недвижимого імінія, яко то поля пахатного, гаю і сінокосу, а ему б, Самойленку, он, Гойдонко, возвратил урон за первого мужа жени его, Грищенка, на поминоveníе и сорокоуст и содержания пят рублей и сорок копеек і на онїй суд он, Гойдонка, бить приступил, // 5 точію ж оних денег ему не уплатил.

А посля того, в том же 742-м году, якої по нікоторои посяжки з сотенного правления прислано служителии в дом его, Самоиленка, и взято в него корову з назимком і одну овечку і отдано ему, Гойдонці, невідомо за что, якая корова з назимком і овечка і н[и]ні содержатся в его, Гойдонки. А сверх того, оной Гойдонко невідомо ж за что, до собственного его, Самойленка, трох день поля пахатного владїть его не допускает, в чем он жалобливии імія не малую обиду просил разсмотрения.

І по указу ея ім[ператорского] [величест]ва, в полковом Ніжинском суде определено, послат к вам сей ея ім[ператорского] [величест]ва указ и предложит, даби ви о више писанном в сотенном тамошнем правленїи в самую правду изслїдовав, учинили разсмотрение и рїшение по ея ім[ператорского] [величест]ва указам и малор[осийским] правам безволокитно, чтоб обидимїй удоволствован бил надлежащою сатисфакціею неотмінно. И сотенной бахмацкой старшині у правления тамошнего обрїтаючоися, о више писанном учинит по сему указу исполненіе и о том в суд полковий репортоват. Дан в Ніжині 1743 году мая 10 д[ня].

Подпис:

Асаул полковый Володковский
Сотник івангородскїй Матвїи Кониский

З[аписан] в к[нигу] но[ме]р 105.

Арк. 4 – 5. Чернетка.

СПРАВА № 16

1а Діло по челобиті козака жителя кошелювського Івана Лесенка, якими о закладініи родним его дядком, Іваном Лесенком, жителем кошелювским, грунтов і о протчем.

1743 году февраля 27 д[ня].

№ 12.

По описі верх[ней] расп[рави]¹ № 10.

№ 193

[Без дати]. – Опис справи за позовом козака с. Кошелівка Івана Лесенка за неправомірне заволодіння дядьком позивача Іваном Лесенком його спадкової землі

1 Описаніє діла по челобитю козака жителя кошелювського Івана Лесенка, якими о закладініи родним его дядком, Іваном Лесенком, жителем кошелювским грунтов і о протчем:

Копія челобитной оного козака Івана Лесенка в суд полковій Ніжинській 1743 году февраля 24 д[ня], поданной под № 98-м.

Опреділеніє полкового Ніжинского суда 1743 году февраля 25 д[ня] учиненное.

Терміна указа к сотнику верхіевскому Армашевскому з старшиною, того ж 25 числа февраля отправленного.

Писар судовий Іван Стасев[ич]
Канцелярист Михаило Ілченко

Арк. 1. Оригінал.

№ 194

1743 р., лютий. – Позовна чолобитна козака с. Кошелівка Івана Лесенка, подана до Ніжинської полкової канцелярії на свого дядька Івана Лесенка про відмову останнього віддати позивачеві законно успадковану землю

2 Всепресвітлійшая, державнійшая великая государиня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всероссийская, государиня всемилостивійшая Бет челом сотні Верхіевской козак и житель кошелювский Іван Лесенко на козака и жителя кошелювского, родного своего дядка Івана Лесенка, а в чом мое прошение, тому слідуєть пункта:

1

Дід и отец мой Ярема Лесенко, а оного дядка моего брат родний, живучи на едних грунтах и в едной хаті отбували всякие общенародние повинности и били в походах равно и не иміли себі розділу в отческих движимих и недвижимих грунтах по смерть отца моего.

2

Когда же отец мой волею Б[о]жиею умре, тому будет назад годов з тридцят, а остался я по нему з маткою малолітєн і того ж часа дід мой одділивши за малолітєством моім третью часть грунта на котором жилище иміли и от совокупного хлібоідства матку мою отдалил, а грунтов же в полі за малолітєством моім тогда не одділял.

3

Когда же матка моя вишла за другого козака в замуже в пристань к дідовским моім грунтам, то онои отчим мой за оние, мої грунта, бил челом бившому сотнику веркиевскому, помершому Самоилу Горбатову, так и я, нижайший, по возрасті своему по смерти // **2 зв.** оного Горбатого, будущому наказному сотнику Алексію Яблуновскому¹ на означеного дядка своего Лесенка, о розділі пополам дідовских грунтов надлежащей части отцу моему движимих и недвижимих, то оние по челобитю отчима и мене, нижайшого, того ж часа и розділени пополам, точию за военними тогда временами писменними документами не стверждени. А хотя у него і писма иміються, то оние не праведние, но подложние.

4

Нині же, означенний дядко мой Иван Лесенко, не відомо для чего до розділєнних грунтов пополам мене владіть не допускает, а вступил мні толко третью часть грунтов, а за другую часть надлежащую мні огорода требует денег десяти рублей не відомо для чего. Мене же, нижайшого, притягает в подпомогу себі завладівши грунтов дідовских против мене дві части снабдіват его к походу пополам, то оную половинную часть я испомогаючи з третьей долі грунтов всакую себі узнаю обиду.

И даби височайшим вашего імператорскаго величества указом повелено било сие мое челобите в полковой Ніжинской канцелярії приняв записат, а означенного дядка моего Ивана Лесенка сикав приказат надлежащую част на отца моего грунтов одділить по указам вашего імператорскаго величества и правам малороссийским безобидно, даби я могл службу вашего імператорскаго величества из чего несть. //

3 Всемилоствійшая государиня, прошу вашего імператорскаго величества о сем моем челобиті рішение учинит.

Сия челобитная к подачи надлежит в полковую Ніжинскую канцелярию.

А писал оную челобитную житель містечка Дівиці Салтиковой Яков Шендюх 1743 году февраля* дня.

* Число не вказано.

В подлинной подпис по пунктам:
К сей челобитной вмiсто Ивана Лесенка неграмотного, по его прошенiю
житель прохорский Юско Чикаленко руку приложил

Номер входу: № 98.

Помiтка: По[дана] февраля 24 [дня] 1743 году. Записав вислушат.

Примiтка: Подлинная челобитная на двоєкопiечної гербовой бумаги за скрепою писара полкового Василя Кулаковского сообщена при указi.

На скрiпах аркушiв: С подлинною // челобитную сводил суда полкового пи-сець Семен Голубовский.

Арк. 2 – 3. Копiя.

№ 195

1743 р., лютого 25. – Постанова Нiжинського полкового суду про вiдправлення на розгляд Вертiївського сотенного правлiння позову козака с. Кошелiвка Ивана Лесенка на свого дядька Ивана Лесенка з приводу вiдмови останнього вiддати йому законно успадковану землю

4 По указу ея iмператорскаго величества, в полковом Нiжинском судi слушав челобитя козака сотнi Веркиевской села Кошелювки жителя Ивана Лесенка в оный суд сего февраля 24 поданого, якобы о завладiнии оставшимися по смерти отца его, Лесенка Яреми, роздiленими грунами по наслiдию ему, Ивану Лесенку, спадаючими родним его дядьком, Иваном же Лесенком, определено, послат указ к сотнику веркиевскому Армашевскому з старшиною с посылкою при оном указi подленной той челобитной, даби они учили по той челобитной по указам ея iмператорскаго величества и малороссийским правам надлежащее рассмотрение и рiшение в самой скорости. 1743 году февраля 25 д[ня].

Асаул полковий Володковский
Сотник дiвiцкий Яков Селецкий
Сотник iвангородский Матвiй Кониский

Арк. 4. Оригiнал.

№ 196

1743 р., лютого 25. Нiжин. – Указ Нiжинського полкового суду вертiївському сотнику Ивану Армашевському з вимогою розглянути позов козака с. Кошелiвка Ивана Лесенка на свого дядька Ивана Лесенка про вiдмову останнього вiддати позивачевi законно успадковану землю. № 58

5 Указ ея і[мператорскаго] [величест]ва само[держизи] все[росийской], из пол[кового] Ніжи[нського] суда сотнику веркиевскому г[ос]п[о]д[и]ну Армашевскому з старшиною сотенною. Каково сего февраля 24 д[ня] от козака сотні Веркиевской села Кошелювки жителя Ивана Лесенка, якоби о закладініи оставшимис по смерти діда его, Лесенка Яреми, розділеними грунтами по наслідію ему, Ивану Лесенку, спадаючими родним его, Ивана, дядком Иваном же Лесенком, в оный пол[ковий] суд подано челобите, оное подлинное по указу ея і[мператорскаго] [величест]ва и по определению пол[кового] Ніжи[нського] суда велено послат к вам при сем ея і[мператорскаго] [величест]ва указі и предложит, даби ви по оному его, Лесенка, челобитію в сотенном Веркиевском правленіи надлежащее по указам ея і[мператорскаго] [величест]ва и мал[оросийским] правам учинили рассмотрение и рішение в самой скорости. И сотнику вер[киевскому] г[ос]п[о]д[и]ну Армашевскому з старшиною сотенною учинит о том по сему ея і[мператорскаго] [величест]ва указу исполнение. Дан в Ніжині февраля 25 д[ня] 1743 году.

Подпис:

Асаул Андрей Володковский
Сотник дівицкий Яков Селецкий
Сотник івангородский Матвий Кониский
Писар судовий Федор Стефанов

З[аписан] в к[нигу] но[ме]р 58.

Примітка: Отправлен чрез челобтчика Лесенка.

5 зв. В сем ділі по нумерації за скрепою [по]требних писаних листов четири*.

На скріпах аркушів справи: Гродского // полкового // Ніжинского // [суда] // канцелярист Михаило Іл[ченко].

Арк. 5 – 5 зв. Чернетка.

* За старою нумерацією.

СПРАВА № 17

1а Діло по челобиттю значкового товариша Федора Полішка на невістку его, Анастасію Іваниху Полішчиху, о гвалтовном завладінні огорода і о протчем.

1744 года мая 12 д[ня].

На [...] № 9.

№ 197

1744 р., квітня 26. Конотоп. – Донесення конотопського сотника Йосифа Костенецького до Ніжинського полкового суду про відправлення вірчої чолобитної конотопської жительки, вдови Анастасії Полішко, та її сина, Павла Полішка, про уповноваження їхнім адвокатом іншого сина вдови Семена Полішка

2 В суд полковий Ніжинський з сотенного Конотопського правління
Доношеніє

Каково сего 1744 году априля 26 д[ня], от удовствующей жительки конотопской Анастасії Іванихи Полішихи і сина ея, Павла Полішка, подано вірующее на Семена Полішка челобите, с прошенієм об отсылки оногo в суд полковий Ніжинській, оноє подлинное в оній суд полковій Ніжинській при сем представляється.

Сотник конотопский Іосиф Костенецкий

1744 году

Априля 26 ч[исла].

Конотоп.

Номер входу: В суді з[аписан] в к[нигу] ном[е]р 170.

Помітка: Пол[учено] 1744 году мая 13 дня. Записав доложит.

Арк. 2. Оригінал.

№ 198

1744 р., квітень. – Вірча чолобитна конотопської жительки, вдови Анастасії Полішко, та її сина, Павла Полішка, до Ніжинського полкового суду, подана при донесенні конотопського сотника Йосифа Костенецького

3 Всепресвітліяша, державніяша великая государиня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всероссійская, государыня всемилостивіяша

Бют челом удовствующая жителка конотопская Анастасия Іваниха Поліщиха і син ея, Павел Полішко, а в чем наше прошеніе, тому слідуют пункта:

1

Ізвістилис ми ніжайшие, что сего 1744 году априля м[іся]ця, когда приехал с Конотопу в Ніжин значковий товариш Федор Полішко, то пред сином мене Анастасии[ї], а мене Павла братом, Семеном Полішком, чинил похвалки, что якобы за починение нами ему і жені его ніякиес обиди, іміет на нас челобитствоват в суд полковий Ніжинский.

2

А понеже, нам, нижайшим, не безобидно будет от напрасного з Конотопу в Ніжин переезду. Да к тому ж я, Анастасия, и ехатъ за старостию и драхлостию не могу, а син мене, Анастасіі, а мене Павла брат родной, Семен Полішко, обрѣтается в Ніжині, которой за нас іміет отвѣтствоват во всяких судебныхних мѣстах і роспишется, толко б било ему объявлено сие наше // **3 зв.** челобите. Того ради, ми, нижайшие, оному Семену Полішку вірим, ежели какие на нас от оного Федора Полішка іли жени его, Маріі, в полковой Ніжинской канцеляріі іли в полковом суді челобитя будутъ іли уже подани, против оних за нас отвѣтствовать і в тех судебныхних мѣстах ходитъ. І что он, Семен, учинит, ми прекословить не будем.

І даби височайшим вашего імператорскаго величества указом повелено било сие наше вірующее челобите в сотенном Конотопском правленіі приняв записат і яко за силу прав малороссийских уряд уряду вірить должни, з оного сотенного правления отослат при доношеніі в суд полковий Ніжинский.

Всемиловитѣйшая государыня, просим вашего імператорскаго величества о сем нашем челобиті і рішение учинить.

К подачи надлежит в сотенное Конотопское правление.

А писал сие челобите полку Лубенского сотні Глинской села Ярошовки житель Петро Снісаренко 1744 году априля* дня

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сей челобитной // вмісто Анастасіі Іванихи Поліщихи неграмотной, по еи прошенію козак і житель конотопскіи Михаило Лесенко руку приложил.

К сей челобитной // житель конотопский Павел Полішко подписался.

Примітка: Писар полковий ніжинский Васил Кулаковский.

Арк. 3 – 3 зв. Оригінал.

* Число не вказано.

1744 р., травня 10. – Чолобитна значкового товариша Ніжинського полку Федора Полішка до Ніжинського полкового суду про неправомірне заволодіння городом вдовою його брата Івана Полішка Анастасією Полішко, яка сама віддала землю під заставу

1 Всепресвітліяша, державніяша великая государиня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всероссийская, государиня всемилостивіяша Бет челом значковій полку Ніжинского товариш Хведор Полішко на невістку свою Анастасію Іваниху Полішиху, жителку конотопскую, а в чом мое прошеніє, тому слідуєть пункта:

1

В прошлом 742 году августа 15 дня, помершой брат мой родной, Иван Полішко, за жизни своей з женою своею, а моею реченною невісткою и з сином своїм Семеном, которой н[и]ні обр[и]тається в суді полковом, зазичили в мене денег готових пятнадцат рублей и за ті мої денги дали мні в арешт огород свой тамо в Конотопі іміючіяся и писмено записали тім огородом владіть мні безспорно до отдачи денег, которим огородом я владіл от више писанного года по н[и]нішную весну, о яких должних денгах пред сим в суд полковий Ніжинский подана от мене челобитная и письмо тое о огороді с протчіми сообщено*.

2

А сего 744 года марта м[іся]ця, реченная моя невістка Анастасія Полішиха по умертвії своего мужа, а моего брата, не отдавши мні таковых должних денег пятнатцати рублей тім заставним мні до викупу огородом сама собою без всякого суда гвалтом завладіла и владіет, // **1 зв.** какой огород засіяла разною огородиною, а мене ко владінію тім огородом оная моя невістка не допускает.

І даби височайшим вашего імператорскаго величества указом повелено било сие мое челобите в суді полковом Ніжинском приняв записат, а помянутую мою невістку Анастасію Полішиху, реченного племенника моего Семена, кой н[и]ні в суді обр[и]тається, матку, в оной суд полковій Ніжинській сискав допросить. И по допросі више писанного числа и других мні должних денег за не отдачу, як в сообщенних при перво поданной моей челобитной обліках явствует, особливо завладініє гвалтовное н[и]ні данним мні в арешт огородом, учинить по указам вашего імператорскаго величества и правам малороссийским милостивое разсмотреніє и рішеніє.

Всемилоствіяша государиня, прошу вашего імператорскаго величества о сем моем челобитті рішеніє учинит.

* В справі дані чолобитна і лист відсутні.

К подачи надлежит сия челобитная в суд полковій Ніжинській.

А писал оную житель ніжинській Іван Проценко 1744 году мая 10 дня.

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сей // челобитной значковий полку Ніжинского товариш Федор Полішко подписался.

Номер входу: З[аписан] в к[нигу] ном[е]р 169.

Помітка: Подана 1744 году мая 12 д[ня]. Записав доложит.

Примітка: Полку Ніжинского старшій канцелярист Семен Сомчевский.

З зв. В сем делі номерованих листов 3.

На скріпах аркушів справи: Со // те // нний // хорунжий Евстрат Василенко.

Арк. 1 – 1 зв. Оригінал.

СПРАВА № 18

1а Діло по челобитю городничого¹ Василя Кошовця жени его Катерини Подлузковни, о не допусканії ко владінію отказанного помершим братом еи Михайлом огорода і о продажи оногo огорода і о протчем родним еї Подлузковни, братом, палубничим артилерийским² Никитою Подлузким.

1744 году ноябра 28 дня.

Z[аписан] в к[нигу] ном[е]р 16.

По описі в Ніжинской расправі № 17.

№ 200

[Без дати]. – Опис справи за позовом городничого Василя Кошовця та його дружини Катерини Подлузківни на дружининогo брата, артилерійського палубничого Микиту Подлузку, за незаконно відчужену землю

1 Описание діла городничого Василя Кошовця жени его, Катерини Подлузковни, о не допусканії ко владінію от показанного помершим братом еї, Михайлом, огорода и о продажи оногo огорода и о протчем родним еї,

Полузовни, братом, палубничим артилерийским Никитою Подлузким:

Челобитная оногo городничого в суд полковий Нежинский подана 1744 году ноябра 28 д[ня], под номером 507.

Поміта о дачи отвітчику з истицинного челобитя копії и на оном листу реверс отвітчику Микити Подлушенка декабра 7 д[ня] писанной.

Билет означенной истицы Косовчиси того ж года декабра 7 д[ня] данной.

Подписка отвітчика Микити Подлузкого того ж году декабра 19 д[ня] писанная.

Челобитная показанной истицы Кошовчихи в суд полковий подана 1745 году генвара 10 д[ня], под номер 3.

Подписка истицинного повіреного, мужа еї, Василя Кошовця, того ж года декабра 10 д[ня] писанная.

Допрос отвітчика Никити Подлузкого того ж году генвара 10 д[ня] сказанный. //

1 зв. Оправдание оним же, Никитою Подлузким, на сем листов сказанное.

Уліка чрез истицинного повіреного мужа еї, Василя Кошовця, на шесть листов сказанная.

Писар судовий Іван Стасевич
Подканцелярист Марко Забияка

Арк. 1 – 1 зв. Оригінал.

1744 р., листопада 24. – Позовна чолобитна дружини городничого Василя Кошовця Катерини Подлужківни до Ніжинського полкового суду про неправомірне заволодіння її братом Микитою частинами городу, які відійшли їй від покійних братів Костя і Михайла

2 Всепресвітлішшая, державнійшая великая государыня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всероссийская, государыня всемилостивішшая Бет челом сотні первой полковой городничого Василя Кошовця жена его, Екатерина Подлужковна, на родного барата, палубничого артилерії полковой Ніжинской Микиту Подлужченка, а в чем мое прошеніе, тому слі-
дують пункта:

1

Брат мой, Кость, прежде своей смерти отческие мої козацкие грунта спадающую на его часть мні, нижайшой, дарил, яко то за Крупицкою брамою на Мигаловці в огороді одну часть и в полі на его спадающую одну ж часть.

2

Да когда другой брат мой, Михайло, бил близ смерти, то как оной више писаной померший брат мой, Кость, вручил часть свою огорода и поля, так и оной Михайло вручил част же свою мні, нижайшой.

3

І когда оной мой брат, Михайло, умер, то я, нижайшая, так за свої, яко и занимаая в людей денги, похоронила и отпоминала. Да кроме того, и долги, что бил людям должен, я з мужем своїм разным людям отдавала отдавала [!], на которые отпоминание и долги кроме своїх денег в людей боліе 20 рублей заняла и нині за оного своего брата Михайла зостаю должна. В тіх вручение от померших братов моїх, Костя и Михайла, в дві части огорода // 2 зв. показанный брат мой, Микита, по розділки не упоминался чрез килка год.

4

А потом невідомо з чиего позволения или сам собою, отдаля мене, нижайшую, от оних вручених от братов моїх двох частей огорода, без відома моего ті мої дві огорода части от братов моїх доставшиесь, продал одну частку жителю ніжинскому Грицку Голиусу, а другую Петру Войтку, которые и козацкой служби не служат и с козаками никакой повинности не отбывают, а мні, нижайшой, з тіх грунтов для отправления дітем моїм государевой служби, с которых и нині син мой к оной служби годен, нічого не дал и давать не хочет и тім я обіждена и дітем моїм отбывать вашего імператорскаго величества служби нішего.

5

Ті ж кредитори, в которых я занимала денги и за помершого брата своего, Михайла, долги платила, приходя нині в дом ко мні об одачи денег кучат, которых долгов отдавать я весьма чем не имію.

А по указу вашего імператорскаго величества, козакам нікому грун-тов своїх продавати и у них покупат не велено¹.

И даби височайшим вашего імператорскаго величества указом повелено било сие мое челобите в полковом Ніжинском суде приняв записать, а више писанного брата моего, Микиту Подлужченка, // **3** в оний полковий суд сискав приказати о проданних ім козачих грунтах учинити по указам вашего імператорскаго величества, даби діти мої могли з оних вашего імператорскаго величества отбувати службу.

Всемиловитїйшая государыня, прошу вашего імператорскаго величества о сем моем челобитї рішення учинити.

К подачи надлежит в суд полковий Ніжинский.

А писал оную житель вересоцкий Евфим Ярошенко 1744 году ноября 24 ч[исла].

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сей челобитной // вмісто жени городничого // Василя Кошовця Катерини Подлужковни неграмотной, по єї прошению житель дівицкий Иван Шендюх руку приложил.

Номер входу: Ном[ер] 507.

Помітка: Подана ноября 28 ч[исла] 1744 году.

Примітка: Полку Ніжинского старшїй канцелярист Семен Сомчевский.

Резолюція: 1744 году ноября 28 ч[исла] записав отдать п повитю, а челобитчициного брата, палубничого Никиту Подлужченка, призвав в суд полковий Ніжинский дати суд по указу.

Судія полковий Леонтий Грановский
Писар полковий Васил Кулаковский
Хоружїй полковїй Павел Зубковс[кій]

Арк. 2 – 3. Оригінал.

№ 202

1744 р., грудня 7. – Реверс, поданий до Ніжинського полкового суду про отримання відповідачем Микитою Подлужченком копії позовної чолобитної на нього від його сестри Катерини Подлужківни, із зобов'язанням з'явитися 14 грудня до суду з відповідними документами для розгляду справи

5 зв. Реверс

1744 году декабра 7 дня, отвітчик, полубничий артиллерїї полковой Ніжинской Микита Подлужченко, з више писаного истици, сотні первой полковой городничого Василя Кошовця жени его, Катерини Подлужковни, челобитя от суда полкового Ніжинского копию принял и должен на положений

срок к суду стать со всіми к тому иску принадлежащими писменными документами сего декабря 14 дня в указные часы без отговорки. А буди би и на тот срок к суду не стал, то без суда виноват буду по ея императорскаго величества указу.

К сему реверсу отвітчик, Микита Подлушенко, подписался, а вмiсто его неграмотного, по его прошенію Прокопій Медовник руку приложил

Примітка: По сему реверсу отвітчик, Микита Подлузченко, на положений срок явился.

Замітил подканцелярист Андрей Тичина

Помітка: 5 І по указу ея імператорскаго величества, оному явившомусь отвітчику ис челобитя поданого в суді полковом Ніжинском от челобитчиці, сотні первой полковой городничого Василя Кошовця жени его, Екатерины Подлузковни, дана копия за скрепою суда полкового членов: судіи полкового Леонтия Грановского, писара полкового Василя Кулаковского, асаули полкового Костенецкого, сотника мринского Івана Тарасевича.

На оной копії помічено:

1744 году декабря 7 дня. По указу ея императорскаго величества, по сей копії отвітчику, палубничому артилеріи полковой Ніжинской Микиті Подлузченку, против више писаного челобитя в суд полковий Ніжинский стал к суду со всіми к тому иску принадлежащими писменными документами на срок сего декабря 14 дня в указные часы без отговорки.

Арк. 5 – 5 зв. Оригінал.

№ 203

1744 р., грудня 7. – Білет, поданий до Ніжинського полкового суду від дружини городничого Василя Кошовця Катерини Подлузкової із зобов'язанням з'явитися до суду 14 грудня для розгляду справи за її позовом на Микиту Подлузку

6 Былет

По указу ея імператорскаго величества, истиці, сотні третьей полковой городничого Василя Кошовця жени, Екатерины Подлузковой, по челобитю твоему в суд полковий Ніжинский на палубничого артилеріи полковой Ніжинской Микиту Подлузченка, якоби о не допусканіи тебе, родним твоім братом Микитою Подлузком, ко владінію отказаного тебі помершим братом твоім, Михайлом, и о продажи оногo огорода і о протчем, стать тебі к суду в оном полковом суде со всіми к тому иску принадлежащими документами и доказательства на положений срок сего декабря 14 дня в указные часы. А ежели би ти на тот срок к суду не стала, то по силі указу иску своего лишена бити иміеш. Чего ради, из суда полкового сей билет дан 1744 году декабря 7 дня.

Подпис:
Судия полковий Леонтий Грановский
Писар полковий Васил Кулаковский
Асаул полковий Стефан Костенецк[ий]
Сотник мринский Иван Тарасевич
Писар Федор Стефанов

Примітка: Таковий подлинний билет истиця, сотні первой полковой городничого Василя Кошовця жена Екатерина Подлузковна, приняла и росписалась, а вмісто еї неграмотной, по еї прошенію житель новомлинский Петро Самойлов руку приложил. //

6 зв. По сему билету истиця, Василя Кошовця, жена на срок явилась.
Замітил подк[анцеля]рист Андрей Тичина

Арк. 6 – 6 зв. Відпуск.

№ 204

1744 р., грудня 19. – Розписка позивачки Катерини Подлузковни та відповідача Микити Подлушенка, подана до Ніжинського полкового суду про перенесення розгляду їхньої справи на 9 січня 1745 року

7 1744 году декабра 19 д[ня], истица, сотні первой полковой городничого Василя Кошовця жена Екатерина Подлузковна, и отвітчик, брат еї родній, Микита Подлушенко, дали сию росписку в суді полковом г ділу в том, что поговоря между собою імючоесь в суді полковом между нами не допусканіи ко владінію огорода и о протчем діло, за наступуючими с[вя]ти отсрочили, явятся к произвожденію слідующого 1745 году генвара 9 д[ня]. За неявку на то число, стороні не явившихся без всякого произвожденія вині правной по тому ділу на том и подписались.

К сей росписки Екатерина Подлузковна подписалась, а вмісто еї неграмотной, по еї прошенію житель ніжинскіи Семен Иосипович Мирочниковскій руку приложил

К сей росписки отвітчик Микита Подлузченко подписался, а вмісто его неграмотного, по его прошенію Прокопій Медовник руку приложил

Примітка: По сей роспики отвітчик, житель Ніжинский Микита Подлузченко, в суді полковом на показаний срок сего 1745 года генвара 9 числа в указние часи явился і в той явки росписался, а вмісто его неграмотного, по его прошенію житель ніжинский Федор Болбинский руку приложил.

По сей роспики истица, жителка ніжинская Василя Кошовця жена Екатерина Подлузковна, в суді полковом на положений срок в указние часи явилас і в той явки росписалась, а вмісто еи неграмотной, // **7 зв.** по еи прошенію жител ніжинский Иван Федорович Лесенков руку приложил.

Арк. 7 – 7 зв. Оригінал.

№ 205

1745 р., січня 10. – Вірча чолобитна Катерини Подлуківни, подана до Ніжинського полкового суду про уповноваження свого чоловіка, городничого Василя Кошовця, бути її адвокатом у справі за позовом на брата Микиту Подлузченка

8 Всепресвітлішшая, державнійшая великая государыня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всероссийская, государыня всемилостивійшая Бет челом сотні первой полковой городничого Василя Кошовця жена его, Екатерина Подлусковна, а в чем мое прошение, тому сліднують пункта:

1

Минувшого ноября 24 д[ня] 744 году, под превисочайшим вашего императорскаго величества іменем я, нижайшая, в суд полковий подала челобитную на брата своего родного Никиту Подлузченка, о неналежном завладінії оним, моїм братом, дарованными от померших братов моїх родних Костя і Михайла частями огорода за Крупицкою брамою іміючогос і о протчом, как в том челобиті показано, по которому челобитю еще допросние річи не произведени.

2

А понеже, я, нижайшая, в оном полковом суді за слабостию здоровья свего и за домашніми своїми нуждами сама // **8 зв.** по той моей челобитной ходить не могу. Того ради, вірую по той поданой от мене в суд полковий челобитной ходить и доказивать мужу своему, Василю Кошовцю, и что оной мой муж учинить, я прекословить не буду.

И даби височайшим вашего імператорскаго величества указом повелено било сие мое вірующее челобите в суді полковом Ніжинском записать, а мужа моего в повірнение по тои моеи челобитной принять.

Всемилоствійшая государыня, прошу вашего імператорскаго величества о сем моем челобиті рішение учинить.

К подачи надлежит сия челобитная в суд полковий Ніжинский.

А писал оную полковой Ніжинской канцелярії писець Яким Марчевский
1745 году генвара 10 дня.

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сей // вірующей челобитной вмісто городничого Василя Кошовця жени его, Катерини Подлуківни, неграмотной, по еї прошенію жител ніжинский Кирило Біляк руку приложил.

Номер входу: Ном[ер] 3.

Помітка: Подана генвара 10 ч[исла] 1745 году.

Примітка: Писар полковий ніжинский Васил Кулаковскій.

Резолюція: 1745 году генвара 10 ч[исла]. Записав сообщит к исковой чело-

битной и повіреного приняв обовязат его обикновенною подпискою и учинит по прежнему определению.

Судія полковий Леонтий Грановский
Писар полковий Васил Кулаковский

Арк. 8 – 8 зв. Оригінал.

№ 206

1745 р., січня 10. – Підписка адвоката Василя Кошовця, подана в Ніжинський полковий суд, із зобов'язанням в зазначені дні та години з'являтися в суді для розгляду справи за позовом Катерини Подлузківни на Микиту Подлузченка

9 1745 году генвара 10 дня. По определению полкового Ніжинского суда истици, Василя Кошовця жени Екатерины Подлузковни, повірений, муж еї, Васил Кошовець, дал сию в полковом Ніжинском суді подписку в том, что по иміючому в оном суді ділу еи, Подлузковни, о не допускании ко владінію отказанного помершим братом еї, Михайлом, огорода і о протчем родним еи, Подлузковни, братом Никитою Подлузким, должен он, повірений, по тому ділу в указные дни и часи в суді полковом являться и без відома судового з Ніжина никуда не отлучаться. А ежели би он по тому ділу в указные дни і часи в суд полковой не являлся, іли без відома судового з Ніжина хочай на один день отехал, то истиця иск свой тратит с протори и убитки, на том и подписался.

К сей подписки вмісто повіреного, Екатерины Подлузковни мужа ея, Василя Косовця, неграмотного, по его прошению житель ніжинский Иван Федорович Лесенков руку приложил

Арк. 9. Оригінал.

№ 207

1745 р., січня 10. – Допит відповідача Микити Подлузченка за позовом на нього Катерини Подлузківни

10 1745 году генвара 10 д[ня]. По определению полкового Ніжинского суда против челобитя Василя Кошовця жени Екатерины Подлузковни, родний еї брат, Никита Подлузченко, допрашиван і сказал:

На 1

Брат истицин и его, отвітчика, Кость, прежде своей смерти отческих своїх козачих грунтов, спадаючих на его частей, истици за Крупицкою брамою на Мигалювці, яко то в огороді и в полі по одной части не драил, но ис-

тица сама собою завладіла напрасно и на ту даровизну истица никакова писма от оного Костя и свідители не иміет.

На 2

Да когда другой брат истицин и отвітчиков, Михайло, бил близ смерти, то више писаний померший брат истицин и отвітчиков Кость, части своей огорода і поля истиці не вручал. А оной Михайло, часть свою истиці хотя и вручил бил, толко не в вічност, но для того, что малолітняя оного Михайла дочь, Ксения, в опеці єї была, которую содержала толко полтора году, а потом оная Михайлова дочь умерла, то истица не по надлежащому завладіла по отцу наслідними ему, отвітчику, оставшимис // **10 зв.** от показанных его братьев, Костя и Михайла, в показанном огороді двома частми. А поле, которое било, оное все в битность его, отвітчика, в Очаковском поході¹, реченной его, отвітчиков и истицин брат, Михайло, не толко свою часть, но и его, отвітчика, попродав за чотири рублі ніжинским жителем, именно козакам сотні первой полковой Василіу Дорошу дві ниви на три дні без упруга к Химама за горбами, Гарасиму Билученку на Киевском верстовом шляху по сеи бок річки Чечви ниву на чтири дні заставил, а за якую цену он, отвітчик, не відаєт, да за Новим містом ніжинскому успенскому попу Івану Билявскому ниву на шість дней продал за десять рублей с полтиною, а тую ниву с ним, отвітчиком, пополам показанному Михайлу розділїть надлежало.

Когда же он, отвітчик, с показанного Очаковского походу в дом прошлого 1737 году послі Покрови Прес[вя]той Б[огороди]цы² пришол, то уже оного Михаила болного застал, которой по приході его, отвітчика, с походу третьей неделі умре. І он, отвітчик, о показаной продажи и застави того поля не відаючи при смерти оного своего брата не спрашивал о показаном полі чаючи, что все его, отвітчика, поле ціло. Когда же пришло время навесні поле орать и послал был он, отвітчик, плугаторов, ніжинских жителей Федора и Максима Мохиров, на показанную за Новим містом ниву орат, то уже // **11** оная нива показанним Билявским била виорна. То в то время он, отвітчик, извістїлся, что показанный его брат, Михайло, всі отческие грунта попродал.

А истица, показанными частми в огороді завладіла и гаю Костевого часть в Химама близ Ичаньского шляху, означенному попу Билявскому продала за двадцять пять рублей уже тому будет годов чотири, то он, отвітчик, будучи от показанных своїх братьев и от истици обижден, бил челом словесно асаулі полковому ніжинскому Андрію Володковскому. То оной асаул, по разсмотрению своему и свідителскому истиці от показанных частей огорода отказал, а вручил оной ему, отвітчику, о котором отказі в прошлом 740 году в априлі м[іся]ці писменный приказ дал, с которого он, отвітчик, к ділу копию иміет представить, в котором приказі написано, чтоб истица впредь до означенных частей огорода діла не иміла, а проданный показанному попу Билявскому гай откупила или хто пожелает з нас. І ежели и оной брат истицин

Михайло, ей, истици, дарил, то истиця должна уступное писмо іли свідителєй к ділу представить.

На 3

Да когда оной истицин і отвѣтчиков брат Михайло умре, то истиця не за собственние свої денги // **11 зв.** і в людей на погребеніє і на поминовеніє денег не визичала, но попродавши оного Михаила имініє, именно кобилу за пять рублей, а кому именно оную продала он, отвѣтчик, не відаєт; клуню з лози плетену Ніжинского майстрату бурмистру, умершому Івану Костенку за два рублі и пятьдесят копѣек; сѣна продала истиця ніжинскому жителю Матвію, попаді покровской Шкработчихи зятю за шістьдесят копѣек; верб пятьнацять, стоячих в огороді оного брата Михаила продала Яцку Римару, ніжинскому жителю, за рубль и пятьдесят копѣек. С оних денег за напой показанного отвѣтчикового брата Михаила, в шинок покровского попа Михаила Медовника истицин муж Василь Кошовець, заплатил восім золотих, а осталніє у в истицы остались. Кадку винничну ніжинскому жителю Федору Михненку за пятьдесят копѣек і протчую посуду продала, також и всі рухомости оного истициного и отвѣтчикового умершого брата Михайла, істиця к себѣ позабирала, а что именно, он, отвѣтчик, знать не может, а может истиця, Кошовчиха, сама показать. А своїх денег, как истиця, так и он, отвѣтчик, на поминовеніє оного Михайла нічого своїх денег не здержали, в том он, отвѣтчик Подлузченко, зсилаєтєся на истицину совість.

А зверх того, истиця з мужем своїм разным людям за оного своего брата Михайла долгов не отдавала, ибо кому оной Михайло, что // **12** был должен, то и н[и]ні тих долгов людям не отдано: ніжинским жителям, козаку сотні первой полковой Івану Гриценку двох золотих, посполитим Кондрату, Коханчуковому зятю за напой церковного меду шістьдесят копѣек, да Ефиму Шевцю, Журавлишиному зятю за чоботи сорока копѣек, а Білоусу Старцеві два рублі, которіє два рублі он, отвѣтчик, показанному Старцеві отдал принявши оного, своего брата Михаила, весма старую хату, ті два рублі он, отвѣтчик, показаному Старцеві отдал.

І на тоє отпоминаніє і на долги, кромѣ своїх денег, боліє двадцяти рублей в людей не занимала. А н[и]ні истиця, хотя зостаєтєся людям должна, однак не за оного отвѣтчикового и своего брата Михаила, но за себе, в том он, отвѣтчик, на истицину совість зсилаєтєся. Ті же, оставшиєся от померших истициних і отвѣтчикових братов Костя и Михаила двѣ части огорода, по розділки в истици не толко упоминалєся, но и до владѣнія истици не допустил был. Того ж году, как показанный отвѣтчиков брат Михайло вмер, то истиця просила его, чтоб до возраста показанной Михайловой дочери в истици тих двох частей не отбирал і потому он, отвѣтчик, в истици тих двох частей огорода не отбирал. Когда же показанная Михайлова дочь померла, то он, отвѣтчик, істици до тих частей // **12 зв.** огорода не допустил для того, что

истици отчизною его, отвітчика, владіть не подлежит, а оной его брат, Михайло, и его, отвітчика, частей грунтов попродад і позаставляв, в том всем отвітчик истицину совість зсилається.

На 4

А потом отвітчик не сам собою, но з позволения асаули полкового Володковского, истицю от оних, якоби вручених от братьев его, отвітчика, Костя і Михаила, двох частей огорода отдалил і оніе как собственніе свої без відома істициного продавал: одну часть в 743-м году жителю ніжинскому Грицку Голиусу за двадцят рублей, а другую в прошлом же 740 году Петру Войтку за два рублі, которіе козацкую службу с тих частей огорода служат и с козаками повинности отбувають. Хочай же он, отвітчик, і попродад показаним Голиусу и Воитку ті части огорода, однак он, отвітчик, на владініе купчих от себе не давал, то оние сам может откупит, а истици из тіх грунтов для отправления дітем истициним государевой служби он, отвітчик, нічого не дал. Хотя в истици і иміється син, однак к службі государевой не годен, потому что в оного, еї сина, никакой зброї козацкой не иміється, но в маистров кравецтво робить и давать оному, истициному с[и]ну, з тих частей // **13** нічого не подлежит, ибо ті части огорода не материзніе істицини, но отчизніе его, отвітчика, в том отвітчик зсилається на истицину совість и тім істица не обіждена. А дітям истициним отбувать служби ея императорскаго величества ест ли с чего іли нема, отвітчик не відаєт і ему, отвітчику, до того діла ніт.

На 5

Кредитори ж, в которих истица занимає денги не на помершого брата отвітчикового Михайла, приходять в дом истици для доправки на ней денег, ибо она не для поминовения оного отвітчикового брата Михаила, но на свої приватніе нужди визичала, для отбутя за дочерю своею сватби и протчіих нужд і оние долги истица імієт ли чем платити іли ніт, отвітчик не відаєт.

На 6

А по указу ея императорскаго величества, козакам никому грунтов своїх продавать і у них покупать хотя и не велено, однак ж отвітчик, означенніе дві части огорода хотя і продал, то оніе откупить імієт і н[и]ні з тих частей козачая повинност и отбувается. // **13 зв.** Что же истица в ослушност ея императорскаго величества указу чай его, отвітчика, наслідний, означенному попу Билявскому продала, с которого козачої повинности не отправляется, то, чтоб истица в его, Билявского, онои гаи откупила і ему, отвітчику, вручила, чтоб он, отвітчик, от истици обидим не бил. И в сем допросі показал по самой истинні, на том і подписался.

Під нумерацією пунктів: К сему // допросу // вмісто // отвітчика, // палубничого // артилерії полковой ніжинской Никити Подлузского неграмотного, по его прошению житель киевский Максим Олішевски руку приложил.

К сему // допросу // вмісто // істици, // жителки // ніжинской Катри Подлузковни повіреного, мужа еи, Василя Кошовця, неграмотного, по его прошению житель сотні Борзенской села Кунашовки Семен Голубович руку приложил.

Арк. 10 – 13 зв. Оригінал.

№ 208

[1745 р., не раніше січня 10] – «Уліка» адвоката Катерини Подлузківни Василя Кошовця на допит відповідача Микити Подлузченка

22 Отвітчика, жителя и козака ніжинского Микити Подлузченка, истици, Василя Кошовця жени, повірений, муж еї, Василь Кошовець, допросу слушав в уліку сказал:

На 1

Брат истицин и отвітчиков, Кость, прежде своей смерти отческие свої козачие грунта опадаючие на его часть, яко то за Крупицкою брамою на Мигалювці в огороді і в полі по одной части, еї, истици, дарил, а не сама истиця завладіла и на ту даровизну истица хочай никакова писма от оного Костя не иміет, однак иміет свідителі, козаков сотні первой полковой, ніжинских жителей, которіе при той даровизні били, Данила Рабуху и Романа Манзенка и в том на оних свідителі она истиця зсилається.

На 2

Да и когда другой брат истицин и отвітчиков, Михаило, бил близ смерти, то как оной више писаний померший брат истицин и отвітчиков, Кость, часть свою огорода и поля истиці вручил, так и оный Михаило часть свою // **22 зв.** еї, истиці, вручил во вічність, а не для того, что дочь оного Михаила, Ксения, малолітна в опеці еї, истици, била, но подлино еї, истици, подарил, а не оной своей дочері, в том она на показаних в первом пункті свідителі, Рабуху и Манзенка, зсилається. Она же, Михаилова дочь, була в опеці еї, истици, послі смерти оного Михайла полтора году, а потом как умерла, то истиця по надлежащому по означеной братовой даровизні завладіла по отцу не наслідними отвітчику оставшимись от показаних истициних и отвітчикових братов Костя и Михаила того огорода двома частми, ибо в тих двох частях отвітчику наслідия уже не било и н[и] не иміється потому, что тот огород по смерти отца истициного и отвітчикового, розділен на чотири части, ис которих истициним братам, Семену, Костю и Михаилу три части, да отвітчику Никиті одна часть досталась, то по смерти показаних истициних братов, Костя и Михаила, по даровизні их истица владіет, а Семеновою частю дочь его, Семена, Параскевия, которая вишла за козакового сына, Гриненка, владіет, а одною четвертою частю отвітчик владіет. Поле

же, какое отческое било, то реченой истицин брат // **23** Михаило, в битность отвітчикову в Очаковском поході попродад и кому имено, она, истица, не відаєт и от оногo Михаила о том не чула. А говорил ей, истици, оной Михаило, что показаний в допросі отвітчиковом Гарасим Биляченко на Киевском верстовом шляху, по сей бок річки Чечви нивою на чотири дні завладіл уже послі застави. А прежде хотя и била оная нива в его, Биляченка, в заставі, толко денги оним Михаилом ему отданни и уже оному нічого не должен оной Михаило и тою нивою речений Биляченко владієт напрасно. А хотя истица, за оную ниву хотіла на оногo Биляченка бить челом, чтоб тую ниву отстоять и в свое владіние взят, толко истица опасується, чтоб отвітчик и той безденежно в еї не отнял и чрез то б напрасно еї не убиточался, а ежели отвітчик хочет, то сам нехай той ниви достоюється.

А прошлого 1737 послі Покрови, как пришел отвітчик Подлузченко з Очаковского походу, то показаного Михаила болного ль или здорового застав, истица не упомнить и отвітчик спрашивал ли оногo Михаила о продажи какогo поля и відал ли, или не відал, какое поле оной Михаило попродад, она, истица, не відаєт. Також посилал ли отвітчик за Новое місто на ниву // **23** зв. плугаторов своїх, Федора и Максима Мохиров, и в то время оная нива виорана ль чиїми плугаторами била и тогда ль извістился отвітчик, или прежде, или послі, яко оной Михаило поле попродад, истица не відаєт. Гаю же част Костеву в Химах, близ Ичанского шляху, попу Билявскому истица хотя и продала за двадцят пять рублей уже тому будет годов з чотири, то для того, что оной Кость, еї истици, подарил и ті денги она, истица, своїм дочерам на одежу и на протчое употребила. И чрез то отвітчик, от показаних своїх братов и от истици не обижден, ибо его части, которие по отцу ему надлежит, при нем и нині остаюється, а он за ті братние части, которие еї, истици, подарованни, напрасно на, еї истицу, асаулі полковому ніжинскому Андрію Володковскому жаловался, то оной асаул без жадного разсмотрения и свідителство истици от показаних двох частей огорода отказал, для которого отказу прошлого 740 году присилал к ней, истици, показаний асаул Володковский с писмом бившого тогда в полковой канцелярії канцеляристу Дмитра Забияку¹, которой н[и]ні в Енеральной канцелярії канцеляристом, и показанное писмо еї, истици, читав, в котором написано било, чтоб она, истица, впредь до оних // **24** частей огорода діла не иміла и тими двома частми огорода от прошлого 740 году отвітчик завладіл и н[и]ні оними владієт. Оногo же 740 году в августі м[іся]ці, речений асаул Володковский о том отказі дал ли отвітчику писменной приказ и может ли отвітчик к ділу копию представит и в оном написано ль, чтоб она, истица, проданий ею, истицею, попу Билявскому гай откупила, или кто з них истици и отвітчика пожелает, она, истица, не відаєт.

3

А когда оной, истицин и отвітчиков брат Михаило, умре, то истица так за свої, яко и занимаєт в людей денги оногo своего и отвітчикового брата

Михаила похоронила и отпоминала, позичала же в ніжинского успенского попа Івана Билявского денег 19 рубль, а за оние денги з мужем своїм росписалась оному попу уплатит 24 рублі, а в ніжинского жителя Федора, Бугаевого зятя 60 копійек и тіми денгами оного Михаила поминала и за долги его людям уплатила, а сколко и на что здержала и кому сколко за что заплатила, о том она, истица, к ділу сообщит реестр* и оному попу Билявскому истица денег и н[и]ні должна 19 рубль истици и проценту 5 рубль и того 24 рубль, о которих денгах и діло // **24 зв.** в полковом суде іміється, в том на оное діло она, истица, зсилається.

Кобилу же оного Михаила истица хотя продала ніжинскому жителю Павлу Лубянику за пять рубль, однак за оную ж кобилу ніжинской жителці Дорошисі 4 рублі отдала для того, что оной Михаило в оной Дорошихи туоу кобилу взял бил на борг, в том она, истица, готова присягнуть, пятого же рубль она, истица, на себе употребила. Також клуню заплетеную истица Ніжинского майстрату бурмистру, умершому Івану Костенку, продала за два рублі и пятьдесят копійек, а денги на себе употребила то для того, что послі по ділу з отвїтчиком и другими, истициними и отвїтчиковими братами, та клуня досталась не оному истициному и отвїтчиковому брату Михаилу, но Костеві, то до той клуні отвїтчику и діла нїт. А кадки виначної ніжинскому жителю, Федору Михненку за 50 копійек и протчой посуді істица не продавала, но за напой оного Михаила замковий житель Іван Пироженко взял і продал зятю своему Федору Михненку, а за какую сумму оной Пироженко в Михаила туоу кадку взял и за что оному Михненку продал, она, истица, не відаєт для того, что в самого Михаила еще, а не в истици взял, в том она, истица, на оного Пироженка зсилається, а на Михненка не зсилається для того, что в живих нїт. Сїна же не толко стожка, но и единого воза истица ніжинскому жителю, покровской попаді затеві Матвію, и нікому другому не продавала, но еще за живота оного // **25** Михаила, істициного брата, тое сїно оной, истицин брат подарил умершому судовому писару Федору Тимофїєву, а за что імено, она, истица, не відаєт, в том истица готова присягнуть. А верб стоячих около Михаилового огорода не пятнадцят и не за рубль и пятьдесят копійек, но толко три верби продала ніжинскому жителю Яцку Римару по пять копійек, в том на оного Римара она, истица, зсилається. И с оних всїх денег, за напой показаного Михаила в шинку покровского попа Медовника шинкару истицин муж жидови заплатил не восїм, но девят золотих и 4 копїики, а остальние денги 1 рубль и 81 копїику здержали на оного Михаила дочь, которая в истициной опеці била, на харч и на протчое. Рухомостеи же нікаких истица реченого своего брата Михайла к собі не забирала, в том готова она, истица, присягнут. А на поминование же показаного истициного

* Даний реестр в справі відсутній.

и отвітчикового брата Михаила, отвітчик как и сам показал, нічого не здержал, а она, истица, зверх позичених своїх денег на тоє поминование и на похорони, здержала чотири рублі і 85 копієк з денежкою, а на что имено здержала, о том в реестрі показано, которий реестр истица за рукою своею к ділу может представит и на оном реестрі, что по самой истині в нем показано расход, в том истица зсилається на тот реестр, ибо в ней, истици, на то никаких свідателей не иміється.

А особливо того врону, как умерла реченого Михаила означеная доч, которая в истици в опеки била, то истица не имія чим отпоминат, взяла рубль денег в артилерииского атамана Василя Стасенка на поминование, в том истица на оного Стасенка зсилається. А сверх того, что на поминование истица здержала еще за оного ж // **25 зв.** Михаила разним людям за его долги уплатила 18 рублей и 47 копієк, а кому имено и за что уплатила, о том на показаних в сообщеном реестрі людей зсилається, а толко не уплатила за оного Михаила еще ніжинским жителем, козаку сотні первой полковой Ивану Гриценку двох золотих за напой, да посполитим Коханчуковому зятю за напой же церковного меду трох золотих, Евфиму Шевцю, Журавлициному зятю за чоботи два золоті истица заплатила, а Білоусу Старцеві 2 рублі хотя отвітчик за показаного Михаила долг отдал, толко не собствение свої, но взявши хату Костеву рубленую не весма старую, за которую Лавриха Гузиха давала два рублі с полтиною, а истица отвітчику уступила за два рублі, в том истица зсилається на отвітчикову совість. А на тоє отпоминание и долги своего и отвітчикового брата Михаила и дочери его, истица кромі своїх денег боліе двадцяти рублей в показанного Билявского и Стасенка да в Федора, Бугаевого зятя шестьдесят копієк заняла и нині она, истица, показаному Билявскому остается должна, а Стасенку и Бугаїшиному // **26** зятю заплатила, продавши собственую свою ниву. А на себе она, истица, тих позичених денег не употребляла, в том она, истица, на означеной реестр кому она что уплатила зсилається, а совістю ей подтверждат ні для чего.

В ті же, оставшиесе от умерших истициних и отвітчикових братов Костя и Михаила дві части огорода, чрез три годи не впоминался і истица по смерти показаного своего брата Михаила отвітчика не просила ж, чтоб он тих двох частей огорода до возраста оного Михаила дочери не отбирал и просит ей не надлежало, ибо отвітчику до тих двох частей и діла ніт. Когда же оного Михайла дочь умерла, то отвітчику у пол чварта года ей, истици, до тих двох частей братніх огорода не допустил напрасно, а не для того, что отвітчикова отчизна, ибо она, истица, тими частми огорода не сама собою завладіла, но по даровизні означених своїх братов. А оной Михайло, попродадал ли и позаставлял какие грунта на отвітчика спадающие, она, истица, не відаєт, а відаєт, что отвітчик з оними, своїми братами, не розділеную ниву к Химам лежачую на восем день продал, а за какую цену и кому имено и в

каком в році та нива лежить, она, истица, не відає, а может отвітчик сам показати. Хотя же оной Михаило и попродав части отческих своїх ґрунтов, то на его надлежащие, в том истица зсилається на отвітчикову совіст, а ей, истици, в том присягат не надлежит. //

26 зв. 4

А потом, отвітчик сам собою, а не с позволения асаули полкового Володковського, єї, истицу, от показаних двох частей огорода вручених ей от братов єї Костя и Михаила отдалыл и продал без відома истициного не как собствение свої, но отвітчику до тих частей и діла уже не било, ибо ему особливо отділено. А продал отвітчик одну част в 743 году ніжинскому жителю Грицку Голиусу за 20 рублей, а другую в прошлом же 740 году Петру Воитку за два рублі, а оное Голиус и Воиток з тих огородчинов козачую службу обувають ли и дал ли отвітчик им на владіние оних огородчиков купчие записи и может ли отвітчик ті огородчики в их откупит, истица не відає. Истици же с тих ґрунтов для отправления дітем єї, истици, государевой службі отвітчик нічого не дал, как и сам не заперся, а син истицин к то[й] государевой службі годен, хотя в оного нікакой козачой зброї не иміється и мастерством кравецтвом бадається, ибо еще холост и при ей, истици, живет. Однак муж єї истици Василь Кошовець, козацку государеву службу отбуваєт и ежели оной истицин син пристаріється, то і оной службу государеву отбуваєт будет.

А хотя означение части огорода отвітчикови отчизние, а не єї, истици, материстие, однак оние частки огорода должны бит при ней, истици, по означених єї, истици, и отвітчикових братов Костя и Михаила уступили, а отвітчику до тих частей огорода и діла ніт и в том єї, истици, совісти подносит не подлежит, ибо она сама тому не спорит, что ті части огорода отвітчикова отчизние и тім она, истица, отвітчика весьма обиждена, ибо дітем єї, истицы, // 27 кромі одного двора, служби єя імператорскаго величества отбуваєт нісчего.

5

И кредиторі, в которих истица занимала денги, имено в попа Билявского и за показаного своего и отвітчикового брата Михаила не толко приходят к ней, истици, для доправки таких денег, но и бьют челом в полковий суд на єї, истицу, и на мужа єї, Василя Кошовця, имено поп Билявский, в которого она, истица, з оним своїм мужем для поминовения и уплаты долгов за оного, своего брата Михаила, позичила 19 рублей, а н[и]ні обовязалис уплатит с процентом 24 рублі. А на свої домашніе нужди она, истица, також и на весіле дочери своей нічого не здержала, толко она, истица, на то никаких свідителєй не имієт, а ссилається в том на иміючиеся в єї о той уплатки за оного, своего брата Михаила, долгов и поминовение сочинений єю реєстр и тих позичених денег она, истица, з мужем своїм платит чим не имієт.

6

Отвітчик же, проданіє ім дві части огорода имієт ли откупит и отбувається з оних козачая служба, или ніт, она, истица, не відає. А хотя она, ис-

тица, означеного свого брата Костя часть гаю попу Билявскому продала, с которой и козачої служби не отбувается, однак такая часть гаю отвітчику не наслідна, потому что она част // **27 зв.** по наслідію реченому Костю досталас била, которую часть ей, истици, оной Кост вручил во вічност. Истици же того гаю откуповуват ні для чего и нічим, а ежели отвітчик похочет откупит, то истица не воспящает, чтоб он, отвітчик, от еї, истици, обидим не бил.

Під нумерацією пунктів: К сей // улїки // вмісто истици, жителки // ніжинской Катри Подлузковни, повіреного, мужа еї, Василя Кошовця, неграмотного, по его прошению житель сотні Борзенской села Кунашовки Семен Голубович руку приложил.

К сей // улїки // вмісто отвітчика, // палубничого артилерії полковой Ніжинской Микити Подлузкого, неграмотного, по его прошению жител киевский Максим Олішевски руку приложил.

Залишки печатки

Арк. 22 – 27 зв. Оригінал.

№ 209

[1745 р., не раніше січня 10]. – Виправдання відповідача Микити Подлузченка на «улїку» адвоката позивачки Василя Кошовця

14 Истици, Катри Подлузковни, повіреного, мужа еї, Василя Кошовця, отвітчик, полковой Ніжинской артилерії палубничий Микита Подлузченко, улїки слушав во оправданіе сказал:

На 1

Брат истицин і отвітчиков Кость, прежде своей смерти отческих своїх козачих грунтов спадаючих на его, Костя, частей, яко то за Крупицкою брамою на Мигалювці в огороді і в полі по одной части истици не дарил, но истица сама собою завладіла, ибо ежели б оной, истицин і отвітчиков брат Кость, дарил, то б истица при смерти оного Костя не просила, чтоб он ей, истици, того огорода частку одовяв, а то как оной Кость помирал, то истиця просила, чтоб ей з своих частей грунтов вручил, толко оной Кость отказал истици, что лутше на церков нехай останутся, нежели истици отдавать, ибо истица з мужем пропеть і не толко истици, но и нікому оной Кость своей части грунтов не даровал. А хотя и отказал бил в том огороді часть свою жені своей, толко она, Костева жена, принять не схотіла, а сказала, что в него, Костя, брати есть, тих // **14 зв.** грунтов наслідники и могут в еї отнять, то оной Кость дал жені своей денег шість рублей і кунтуш сукна блакитного подшитий чорним хутром, в том всем он, отвітчик, зсилається на козаков сотні первой полковой, ніжинских жителей Опанаса Шапочника і истици-

ного і отвітчикового брата Костя на тестя Степана Косара, кой н[и]ні при полкової Ніжинської артилерії палубничим, да на козака ж сотні третьої полкової, ніжинського жителя Леска Кадиленка, а на істициних свідителів Данила Рабуху і Романа Манзенка не зсилається за тім, що оніє при смерті Костевої не били, да из оних же Рабуха, уже за искуп засвідителствовав ложно.

На 2

Да когда другий брат истицин і отвітчиков Михайло бил близ смерти, то више писаний померший брат истицин і отвітчиков Кость части своей огорода і поля истиці не вручал, а оной Михайло часть свою истиці хотя і вручил бил, только не во вічност, но для того, что малолітняя онога Михайла дочь, Ксения, в опеці єї была, которую содержала только пол третя года, а потом, как оная Михайлова доч умерла, то истица не по надлежащому // **15** завладіла по отцу наслідними ему, отвітчику, оставшимись от показанных его братов, Костя і Михайла, в показаном огороді двома частми. А хотя би оной Михайло истици тот огород и дарил, то оной должен бить при отвітчику для того, что оной Михайло его, отвітчика, наслідние грунта в битност его, отвітчика, в Очаковском поході попродав в допросі его показанніє и что подлинно оной Михайло истици того огорода не даровал, но за показанною своею дочерю бил до времени вручил, в том отвітчик готов присягнуть. А на истициных свідителів, в первом пункті показаних Рабуху і Манзенка, не зсилається потому, что оніє могут за искуп истиці наровить.

А истица не по надлежащому тіми двома частми завладіла отвітчику наслідніє, в которих ему, отвітчику, как прежде наслідніє было, так і н[и]ні оніє ему, отвітчику, наслідніє по тому что хотя по смерти отца истициного і отвітчикового тот огород розділен бил на чотири части, с которих истициним і отвітчиковим братам Семену, Костю // **15 зв.** і Михайлу три части, а ему, отвітчику, четвертая часть досталась, однак по смерти Костевої в битност его, отвітчика, в Очаковском поході, речений Михайло тую Костеву часть грунтов, яко то огорода и поля розділив з козаками сотні первой полкової, жителми ніжинскими Данилом Височином и Гарасимом Биляченком, да замковим жителем Іваном Пирожком на три части огород, а поле с козаками ж сотні первой полкової, ніжинскими жителми Данилом Дорошенком и Назаром Котенком розділив же на три части и іс той Костевої части една часть ему, отвітчику, досталась, другая Семенової дочері, которая за Гриненка вишла в замуже, а третью оной Михайло на себе взял бил, а истици нічого с той Костевої части не дал, в том отвітчик на оних козаков і на замкового Пирожка зсилається. А поле, которое било оноє все в битност его, отвітчикову, в Очаковском поході, речений его, отвітчиков, и истицин брат Михайло не только свою часть, но и его, отвітчика, продав за чотири рублі ніжинским жителем, именно козакам сотні первой полкової Василю Дорошу дві ниви на три дні // **16** без упруга к Химам за горбами лежащие, а Га-

расиму Биляченку на Киевском верстовом шляху по сей бок річки Чечви ниву на чотири дні заставил, а за якую цену он, отвітчик, не відаєт. А что истица показала, яко оной Биляченко послі застави тою нивою завладіл, а денги ему, Биляченку, отданни за ту заставу, того он, отвітчик, не відаєт, ібо оной Биляченко ему, отвітчику, говорил, яко тою нивою по заставі владієт, то он, отвітчик, тую ниву от оного Биляченка жаєт отстоять. Да за Новим містом ніжинскому успенскому попу Ивану Билявскому ниву на шість дней продал за десять рублей с полтиною, в том он, отвітчик, зсилаєт на оного Дороша Биляченка и на попа Билявского, а тую ниву, Михаилом проданною, оному Михаилу с ним отвітчиком пополам розділїть надлежало.

Когда же он, отвітчик, с показаного Очаковского походу в дом прошлого 1737 году послі Покрови Пресв[я]той Б[огороди]ци пришол, то уже оного Михаила подлинно болного застал, которий при приході его, отвітчика, с походу у третьей неделі умре, в том он, отвітчик, на козаков сотні первой полковой, ніжинских жителей Омелка // 16 зв. і Грицка Гетманшенков зсилаєт. А он, отвітчик, показаной продажи и застави того поля не відячи, при смерти оного своего брата не спрашивал о показанном полі уповаючи, что все его, отвітчика, поле ціло. Когда же пришло время навесні поле орать і по смерти оного Михаила послал был он, отвітчик, плугаторов, ніжинских жителей Федора и Максима Мохиров, на показаную за Новим містом ниву орать, то уже оная нива показаними Билявского людми виорана. І от того времени он, отвітчик, о тои продажі извістїлся в том отвітчик, что оную ниву Михаилу Билявскому продал, на оного Билявского зсилаєт. А гаю часть, которая прежде на означеного Костя надлежала, истица неналежно продала означенному попу Билявскому уже тому будет годов з чотири, как и сама истица показала за двадцять пять рублей, а оного гаю реченной Кость при смерти своей за болезнью своею и за скорою смертию розділїть отвітчику з показаним Михаилом не могл. По смерти же оного Костя, не розділеною тою частею гаю сама истица завладівши, // 17 продала по смерти реченних своїх і отвітчикова братов Костя і Михаила, когда он, отвітчик, бил в Стародубском ярмалку [!] з шапками и ті денги на свої привати здержала, как и сама истица в улики своей показала. И чрез то отвітчик от показаних своих братов и от истици весма обижден, ібо означений Михайло надлежашую на него, отвітчика, половинную часть ниви попу Билявскому продал и истица напрасно за означенние части огорода его, отвітчика, турбуєт. И н[и]ні, належашая на его, отвітчика, часть отческих грунтов не вся при нем, но половиною частю ниви, которая і вся б по смерти Михайловой не кому і кому належала, но ему, отвітчику, которою н[и]ні поп Билявский владієт і н[и]ні он, отвітчик, тою нивою не владієт. И чрез ту обиду он, отвітчик, за ті части огорода, которие по смерти означенних его братов, Костя і Михаила, не истици, но ему, отвітчику, надлежит, ібо истици ті части огорода не даровани, которие части по

жалобі его, отвітчика, асаул Володковський по усмотрению своему і свідителському вручил, а истици от владіння оних отказал чрез бившого полковой Ніжинской канцелярії канцеляриста Дмитра Забияку, которой н[и]ні в Глухові воисковим канцеляристом. // 17 зв. І о том отказі ему, отвітчику, в 740 году августі м[іся]ці писменной приказ дал, которого копия отвітчик к ділу іміет представити* і в том приказі подлино написано, чтоб истица проданий ею Билевскому гаи откупила, или хто з них істици и отвітчика пожелает.

На 3

А когда оной, істицин і отвітчиков брат Михайло, умре, то истица не за собственніе свої денги и в людей на поминовение оного Михаила и на погребеніе не визичала, а похоронила і поминовала оного Михайла попродавши оного Михаила імініе, в допросі его, отвітчика, показанное, как и сама истица в улїки своей тому не потаїлась, что кобилу продала ніжинскому жителю Павлу Лубянику за пять рублей и з оних денег чотири рублі за поминовение и за долги оного Михайла людям поотдавала, а пятого на себе употребила, как и сама истица не заперлась. Хотя же он, Михайло, тую кобилу в помершой Дорошихи і на борг бил взял, однак до смерти своей оной Дорошисі реченой Михайло за ту кобилу уплатил, в том он, отвітчик, зсилається на сина оной Дорошихи, козака сотні первой полковой, ніжинского жителя Василя Дороша, а на совість истицину не зсилається // 18 для того, что истица одну свою ниву продала била козаку сотні первой полковой Ніжинской жителю Омелку Гетманценку, а потом другому ніжинскому покровскому попу помершому Михайлу Шкработку продала і напрасно божилась, то і н[и]ні совість свою напрасно неправдою может повредить. А клуню истица продала не Костеву, но всіх трох, как оного Костя, так Михаила, яко и на его, отвітчика, спадающую еще не ділену. Кадки же и посуду винничну, как истица показала яко за напой оного Михаила замковий житель Иван Пироженко еще в самого Михаила взял і продал зятю своему Федору Михненку, то і он, отвітчик, тому не спорит, може и так било, а то он в допросі своем показал, что оную кадку истица реченому Михненку продала, то то он показал заподлинно об оной не відаючи. А сїна стожок означений Михайло хотя подарил ніжинскому умершому судовому писару Федору Тимофїеву подарил, однак другий стожок ніжинскому жителю ,покровской попадї Шкрабутчихи зятю Матвію, за шістьдесят копїек истица з отвітчиковою матерю продала, в том отвітчик на оного Матвія зсилається и ті денги на поминовение оного Михаила употребила. А верб конечно пятнадцать истица і не толко коло Михайловой, но й и ко Семеновой // 18 зв. части вирубала, а коло якої імено части вирубала отвітчик не впомнит, и не толко Яцко Римар к себї брал, но й истици и в дом ніжинский житель Омелко Гетманценко

* Даний наказ в справі відсутній.

возил, за какую ціну и сколько оной Римар верб к себѣ взял, також в дом истицин оним Гетманщенком перевезено, он, отвѣтчик, знать не может, а зсиляется в том на оного Римара і Гетманщенка.

І ис тих всѣх денег за напой показанного Михаила в шинку покровского попа Михаила Медовника шинкару истицин муж жидови заплатил не девять золотих и чотири копѣйки, но восем золотих ровно, в том он, отвѣтчик, готов совѣстию подтвердить. А остальных денег сколько числом в истици осталось іли на что она здержала, он, отвѣтчик, не відает. А о рухомостях, что істица потаїлась, яко она нічого з рухомостей не брала, то в том он, отвѣтчик, не спорит. А что истица показала, яко она в попа Билявского на тое поминоуеніе визичила денег девятнадцат рублей і за оніе денги з мужем своїм росписалась оному попу заплатит двадцять чтири рублі, то то истица не за позиченние денги оному попу задолжилась, но за проданное ею, истицею, поле, что первіе оному попу продала била и денги побрала, а потом другой раз тое ж поле продала артиллерийскому писару Івану Власенку і в того денги отобравши Билявскому не отдала, а употребила на свої привати, как и сама истица показала, что // **19** не толко оніе денги, но и за гаї взявши на себе употребила. А ежели б истица на поминоуеніе оного Михаила ті денги в Билявского позичила, то б і ему, отвѣтчику, об оних обявила, как і ті, что в ніжинского жителя Федора, Бугаіевого зятя шестдесят копѣек визичила, то і ему, отвѣтчику, о тих денгах обявляла і он, отвѣтчик, відает.

Хотя же истица о ронених денгах якоби на поминоуеніе и за долги уплачених денег к ділу іміет сообщить реестр, толко тот реестр истицею змишлено составлен не праведно, ибо ежели б правдивий тот реестр был, то б истица іміла на то свідителей. Показанному же Билявскому истица і н[и]ні зостае ли столпу должна девятнадцать, а проценту пят рублей і об оних денгах в полковом суде іміется л какое діло, он, отвѣтчик, не відает и відать ему ніпочому. А зверх позиченних денег истица своїх денег не толко чотирох рублей и восімдесят пять копѣек з денежкой, но и единой копѣйки не здержала, ібо ежели б в истици денги были, то б она в людей не позичала, а то как по всему видно, что нічого денег не било, что не толко по рублю, но и по шистдесят копѣек позичала. А что в том истица утверждается на своем реестрі сколько она і на что денег за оного Михаила здержала, то отвѣтчик на оной не втверждается, но представила б істица тих людей кому и за что уплатила. В артилярийского же атамана Стасенка, истица взяла рубль на поминоуеніе помершой Михайловой дочери, іли на что іное, отвѣтчик не відает, а відает, что он, отвѣтчик, на тое поминоуеніе істици дал своїх денег двадцят // **19 зв.** пят копѣек. А что истица показала, яко она зверх више писаного врону на поминоуеніе оного Михаила разним людям за его, Михаила, долги уплатила восімнадцат рублей и сорок сім копѣек, а кому іменно и за что уплатила, в том на показанных в сообщеном реестрі людей сослалась, то в том и

он, отвітчик, на тіх же людей зсилається, толко б оніе под присягою допрошени, ибо оной Михайло столко не должен бил, как истица показала. А как бил должен за напой козаку и жителю ніжинскому Івану Гриценку два золотії, да посполитому ніжинскому жителю Коханчуковому зятю за напой же церковного меду три золотії, да помершому Рожчишиному зятеви Федору за мед же дванадцять копіек і Евфиму Шевцю, Журавлишиному зятю за чоботи два золотії і н[и]ні оной Михайло зостаєт должен. И хотя б в том на оного Шевця во свідителство ложно отвітчику сослался, толко б оного в живих не иміється. Старцеви же, Білоусу отвітчик за оного Михаила своїми денгами два рублі заплатил, взявши к собі старую Костеву хату, а что в допросі его, отвітчика, написано, яко тая хата Михайлова, то то он показал обмилкою, и за ту хату Кузиха хотя давала два рублі с полтиною, толко не за самую хату, но з сінми, в том он, отвітчик, зсилається на оную Кузиху. І хотя істица н[и]ні означенному Билявскому зостаєт должна, толко не за Михаила, но за себе, потому что істица первого своего мужа пахатное поле первіе продала била оному попу Билявскому і денги отобрала, а потом тоє ж поле продала показаному артилерийскому писару Івану Власенку, в том он, отвітчик, на оного попа Билявского і Уласенка зсилається, а Стасенку и Бугаїшиному // 20 зятю уплатила.

Ті же оставшиєся дві части огорода по смерти Костя і Михаила в истици не толко не впоминался, но и до владіния оних не допустил бил, ибо Костева часть уже розділена била на три части Михаилу і Семенової дочері да ему, отвітчику, то тогда истица просила его, отвітчика, чтоб отвітчик той Михайлової части, в которой и Костевой третья часть огорода, до возраста реченной Михайлової дочері не отбирал, ибо после смерти Михайлової и Костевой ті оставшиєся части огорода по наслідію не на истицину, но на его, отвітчика, как его отчизна спадають, и до тіх частей отвітчик по смерти Михайлової не в почварта, но в полтретя году. А по смерти Михайлової дочері в четверть году істици не допустил не напрасно, но по наслідію, а истица тими частми огорода не по даровизні оних братов, но сама собою завладіла напрасно. А оной Михайло, конечно поля пахатніє више показанним людям попродал попу Билявскому и Дорошу да Гарасиму Биляку заставил, на которых он, отвітчик, сослался. А ниву он, отвітчик, не к Химам, но над Близницким шляхом лежачую не на восім, но на сім дней і не нерозділеную, но розділеную по смерти Костевой з показанним Михаилом і Семеновою дочерю, которая н[и]ні за Гриненком в замужі. А зверх оной ниви, другую ниву на чотири упруги ему, отвітчику, з показанною Семеновою дочерю, чтоб было по чтири дні отділено на Киевском шляху, то он, отвітчик, той ниви половинную свою часть за пят рублей ніжинскому жителю, козаку сотні первой полковой Семену Гриненку, продал для того, что в нечаяний поход 742-м году йшол, которою частью і н[и]ні оной Гриненко владієт, а другою частью дочь Семенова и н[и]ні владієт. А во місто оной ниви половинной

части показанную на верстовом // 20 зв. Киевском шляху на чотири дні ниву собі в поділі оной Михайло взяв, которою нивою н[и]ні реченной Биляченко владіет. И речений Михайло не только свої части, которіе на его спадали, но и его, отвітчика, наслідніе части попродав означенную попу Билявскому ниву з ним отвітчиком не діленную и сіножать в урочищи Химах неподалеку футора Медовникового на двадцять косарей продал умершой Дорошисі за сорок рублей, в том отвітчик готов совістію подтвердить.

На 4

А потом отвітчик не сам собою, но з позволения асаули полкового Володковского истицу от показанных частей огорода, которіе истици не вручени от означенных братьев Костя і Михаила, но сама истица была завладіла, он, отвітчик, отдалил і оніе, как собственніе свої без відома істициного продал показаним в допросі его людем. І ті части огорода не дві, но уже одна потому, что по смерти Костевой тую Костеву часть распреділил на три части, а по смерти Михайловой и дочери его, ті всі чотири части розділив он, отвітчик, з Семеновою дочерю на дві части: одну собі, а другую оной Семеновою дочері часть, то он, отвітчик, с той части маліе частки огорода попродав в попереk огорода і ис тих проданных частей і н[и]ні козачая служба отправляется і оніе паки он, отвітчик, может откупит, ібо он тім людем, Войтку і Голиусу, купчих не дал. И сину істициному з оних частей огородаревой [!] служби отбувать не слідует, ібо оному не наслідіе, потому что оногo істициного сина отчизна осталась была на его от отца его, Василя Сосновского, то истица, как и сама показала, попродала артилерийскому писару // 21 Івану Власенку, то с тих грунтов истициному сину слідует служить отстоявши ті истицею проданніе грунта. А тот огород, как истица показала, ему, отвітчику, наслідний должен бить при ему, отвітчику, и чрез то истица от него, отвітчика, не будет обіждена, но она обідила сама себе і сина своего, что его наслідніе грунта попродала и затім сину еї служби государевой отбувать нісчего.

На 5

Кредитори же, в которих истица денги будто позичила, хотя і приходять к истици для доправки денег і бьют челом на истицу, только истица ті денги позичала не на поминовение оногo Михаила и за долги оногo Михаила тіми денгами не платила, но она, истица, попу Билявскому задолжилась на за позиченніе денги, но за проданное поле, что первіе продала была наслідное сина своего поле ему, попу Билявскому, а потом артилерийскому писару Івану Власенку тое ж поле другий раз продала, в том он, отвітчик, зсилається на оногo попа Билявского. І за тот долг оной поп на истицу и на мужа еї, Василя Кошовця, полковом суді бил челом, а обовязалась ли истица оному попу за девятнадцать рублей заплатити двадцят чтири рублі, того он, отвітчик, не відаєт. І ті денги, что в оногo попа за тое поле взяла на свої домашніе нужди

і на дочер свою для весілля здержала, ібо она, істица, на то нікакова свідителства не имієт, а сослалась на змишленний свой реєстр, которому и вірїть не надлежит, а имієт ли чим істица з мужем своїм оному попу платить, он, отвітчик, не відаєт. //

21 зв. 6

Ему же отвітчику проданного істицею означенному попу Билявскому гаю откуповувать своего наслідия ні для чего, ибо тот гай хотя надлежал прежде на истициного і отвітчикового брата Костя, однак по смерти оного ему, отвітчику, надлежит, как козацкий в попа безденежно отбирать надлежит і ему, отвітчику, по наслідю отдать, чтоб он, отвітчик, не узнавал обиди. І болше чего отвітчик, кромі више писанного, в оправданіє сказать не имієт, на том і подписался.

Під нумерацією пунктів: К сему // оправданію // вмісто // отвітчика, // палубничого полковой Ніжинской артилерії Никити Подлузкого, неграмотного, по его прошенію житель киевский Максим Олішивски руку приложил. К сему // оправданію // вмісто // жителки // ніжинской Катри Подлузковни повіренного мужа, єї Василя Кошовця, неграмотного, по его прошенію житель сотні Борзенской села Кунашевки Семен Голубович руку прилож[ил].

На скріпах аркушів допиту, «уліки» та виправданія: Писар // суда // полкового // Ніжинского // Федор // Стефанов // писар // суда // полкового // Ніжинского // Федор // Стефанов // Писар // суда // полкового // Ніжинского // Федор // Стефанов.

Печатка

28 В сем ділі по нумерації и за скрепою писаних потребних листов двадцять пять*.

На скріпах аркушів справи: Полко // вого // Ніжин // ского // [суда] // под // канцеля // рист // Марко // Забияка // Полко // вого // Ніжин // ского // суда // под // канцеля // рист // Марко // Забияка // Полко // вого // Ніжин // ского // суда // підканцелярист Марк Забияка.

Арк. 14 – 21 зв. Оригінал.

* За старою нумерацією.

СПРАВА № 19

1 Діло Параски Андрїїхи и Вувді Евфимихи Рїпчихи, родних сестер, жителек ніжинских, з козаком, жителем ніжинским же, Остапом Богомолем, о спорних грунтах.

1744 году априля 4 дня.

По описі в Ніжинской росправі № 288.

№ 210

1744 р., квітня 4. – Позовна чолобитна мешканок Ніжина, рідних сестер Параски Андрїїхи і Вівді Євфимихи Рїпчихи, до Ніжинського полкового суду на свого вітчима, ніжинського козака Остапа Богомола, за неправомірне відчуження і продаж ним їхніх спадкових угідь та нерухомості

1а Всепресвітлійшая, державнійшая великая государиня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всероссийская, государиня всемилостивїйшая Бют челом города Ніжина, сотні первой полковой, подсуїдческіе жени, родние сестри Параска Андрїїха и Вувдя Евфимиха Рїпчиха, тоей же сотні на ніжинского козака Остапа Богомола, а в чем наше прошение, тому слїдують пункта:

1

По смерти діда нашего Юрка Шама, оставшимися его двором и грунтами владїл наш от[е]ц Процко Юрченко, козак и житель ніжинский и умре.

2

А по смерти оногo, отца нашего Прокопа Юрченка, к удовствующей матки нашей Пелагїї пристал и женился на ней помянутой Остап Богомул и во время живота своего оная, наша matka, нашими дідызными и отческими двором и грунтами владїла и ми ей, яко матці своей, тіми двором и грунтами владїть не прекословили, которая наша matka прошлого 742 году умерла.

3

По смерти же оной, нашей матки, двором з огородом, також двома нивами у Близниць на два упруги, да под Пилиповим Рогом на два ж упруги, оной, наш отчим Богомол, завладїл напрасно и владїть нас не допускает и намїревает оние грунта спродать, а тие двор з огородом и две ниви надлежит нам по наслїдію отца и діда.

4

Да оной же Остап Богомул, отчим наш, во время болїзни матки нашей, без нея и нашего відома продал тайно дідизного и отческого нашего наслїдного гаю з сіношатю ніжинским мїщанам, а именно Тимошу, Пили-

повому зятю за сем рублей с полтиною, да Ткаченкам за двадцять рублей, да ниви четири: одну Самойлу Медовнику за полчварта рубля, другую Лукяну Семененку за два рублі, третью на Новом місті за тальяр, а четвертую Сулиму Ковалю при Чечві, а за что не извістно и денги побрав собі употребил, нас же наслідия отчуждает напрасно с немалою нашою обидою.

5

Хотя же ми, нижайшие, о показаной нашей обіди били челом в сотенном // **1а зв.** первой полковой сотні правленіи на него, отчима нашего Богомола, пришлого 1743 году в июні м[іся]ці, точию в оном сотеном правленіи видимую показивая ему, Богомолу, понаровку, а нам, нижайшим, посяжку і понині то діло не произвождено и не рішено для единого того, чтоб ми не могучи далних волокит терпїть иск свой оставили и затім ми на сотеное правление показиваем подозріние.

6

І на такову сотеного правления понаровку он, Богомол, смотря и согласясь из своїм сином, которий от матки нашей с ним, отчимом, спложен и до отческих и дідизних наших грунтов ни по чему не наслідник, завел в продажу остатное наше наслідное иміние двор з огородом отаману городовому ніжинскому Григорию Козиевскому ценою, за двадцять три рублі, в крайнее наше разорение.

І даби височайшим вашего імператорскаго величества указом повелено било сие наше челобите в полковом Ніжинском суді принять и реченого отчима нашего, Остапа Богомола, зискав, велеть означение грунта наши, кої еще не продани, у него отобрать и во владіние отдать нам. За продание же грунта денги на нем взискав и отдать нам, или у купцов оние отобрать и отдад же нам, потому что оний Богомол тех грунтов продавать не силен бил. За денги же им, Богомол, взятие, оние купци ведались б с ним и о всем том учинить суд по указам и правам малороссийским. За проданий же им, отчимом, двор з огородом, чтоб уговорение денги ему, отчиму, не били отдавани, учинить атаману городовому арест.

Всемиловитїйшая государиня, просим вашего імператорскаго величества о сем нашем челобиті рішение учинит.

К подачи сия челобитная надлежит в суд полковий Ніжинский.

А писал оную писець полковой канцеляріи Евфим Ярошенко 1744 году априля 4 д[ня].

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сей челобитной вмісто Парски Андрїхи // и Вовді Рабчихи, по их прошенію козак сотні третьей полковой, ніжинский житель Иван Проценко руку приложил.

Номер входу: 3[аписан] в к[нигу] но[ме]р 114.

Помітка: Под[ана] 1744 года апр[иля] 4 дня. Записав отдад в повіте и доложит.

Примітка: Полковий ніжинський старший канцелярист Семен Сомчевский.

Арк. 1а – 1а зв. Оригінал.

№ 211

1744 р., квітня 5. – Постанова Ніжинського полкового суду про відправлення указів сотенному правлінню Ніжинської першої полкової сотні з вимогою доправити до цього суду Остапа і Богомола та матеріали справи, пов'язаної з позовом Параски Андріїхи і Вівді Євфимихи Ріпчихи, а також із заборонаю ніжинському городовому атаманові Григорию Козієвському купувати двір та землю в Остапа Богомола

2 По указу ея імператорскаго величества, в полковом Ніжинском суді слушав челобитя города Ніжина, сотні первой полковой от подсосідческих жен, родних сестер Параскевії Андріїхи и Евдокії Евфимихи Ріпчихи, сего априля 4 д[ня] в оный суд поданого, якобы о не належном завладінні и продажи отчимом их, Остапом Богомолем, дідовских и отческих их материстих грунтов и о прочем, определіли, послат в сотенное первой полковой сотні правленіе указ, дабы от оногo правленія так поданное от оних, Параскевії Андріїхи и Евдокії Евфимихи, в сотенное первой полковой сотні правленіе прошлого 743 году в іюні м[іся]ці челобите і какое иміється по оному в том сотенном правленії діло, яко і оногo Остапа Богомола для отвѣтствія прислано било в суд полковий сего априля 17 числа, а как прислан будет, по оному челобитю во всем дат суд по указу. А к атаману городовому ніжинскому Григорию Козієвскому особливо указом предложит, чтоб он у показанного Богомола и сина его, мимо челобитчиць Параскевії Андріїхи и Евдокії Евфимихи наслідного их имінія двора из огородом, заведенного ему, атаману, от оногo Богомола в продажу, не куповал и денег без особливого указу оному // **2 зв.** оному Богомолу не отдавал и тім двором и огородом не владіл, а бит би оному двору з огородом до далшого разсмотренія в відомстве и содержанії оних челобитчиц. 1744 году априля 5 д[ня].

Полковник Божич
Судія полковий Ленотий Грановский
Полковий хорунжий Павел Зубковский

Арк. 2 – 2 зв. Оригінал.

№ 212

1744 р., квітня 14. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду сотенній старшині Ніжинської першої полкової сотні з вимогою доправити

до цього суду Остапа і Богомола та матеріали справи, пов'язаної з позовом Параски Андріїхи і Вівді Євфимихи Ріпчихи. № 104

3 Указ ея ім[ператорского] [величест]ва сам[одержици] всер[осийской], ис полкового Ніжинского суда в сотенное первой полковой Ніжинской сотні правления тамошней старшині. По указу ея і[мператорского] [величест]ва и по определению полкового Ніжинского суда, велено послат к вам сеи ея і[мператорского] [величест]ва указ и предложит, даби ви по поданному сего априля 4 д[ня] в суд полковий Ніжинский города Ніжина, сотні первой полковой от подсосудческих жен, родних сестер Параскавеі Андріїхи и Евдокіі Евфимихи Ріпчихи, челобитю, якоби о не належном завладінні и продаже отчимом их, Остапом Богомолом, дідовских и отческих и матери-стих грунтов и о протчем, так поданное в прошлом 1743 году в іюні м[іся]ці в сотенное первой пол[ковой] сотні правленіе от оних челобитчиць в такой же силі челобите и какое иміється по оному в том сотенном правленіі діло, яко и оногo Остапа Богомола для отвѣствия прислали в суд полкой сего априля 17 числа при доношеніі, за // **3 зв.** показаніем [...] [...] на сотенное первой пол[ковой] сотні правленіе в производеніі о том діла подозріння. И в сотенном полковой первой Ніжинской сотні правленіі тамошней старшині учинит по сему ея і[мператорского] [величест]ва указу [и]сполненіе. Дан в Ніжині 1744 году [а]приля 14 д[ня].

Подпис:

Полковник Божич

Судия полковий Лентий Грановский

Полковий хоружий Павел Зубковский

За писара судового к[анцеля]рист Иван Стасевич

З[аписан] в к[нигу] ном[ер] 104.

Примітка: Отдан самому атаману Григорию Козієвському.

Замітил канцелярист Семен Полішко

Арк. 3 – 3 зв. Чернетка.

№ 213

1744 р., квітня 14. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду городо-вому ніжинському отаману Григорию Козієвському із заборонаю купу-вати двір та землю в ніжинського козака Остапа Богомола. № 105

4 Указ ея і[мператорского] [величест]ва сам[одержици] всер[осийской], ис полкового Ніжинского суда атаману городовому ніжинскому Григорию Козієвському. По указу ея і[мператорского] [величест]ва и по определению полково-го Ніжинского суда, велено послат к вам сей ея і[мператорского] [величест]ва

указ и предложит, даби ви заведенном вам в продажу козаком и жителем ніжинским Остапом Богомолем и сином его наслідного дідовского и отческого и материстого подсусідческих родних сестер Пар[а]скевиї Андрїихи и Евдокиї Ефими[хи] Рїпчихи імїнія, двора з огородом, мимо оних челобитчиць не куповали и денег // **4 зв.** без особливого указу оному Богомолу и сину его не отдавали и тїм двором и огородом не владїли, а бит би оному двору з огородом до далшого разсмотрения в відомстве и содержанїи оних челобитчиць. И атаману городовому ніжинскому Григорию Козїевскому учинит о том по сему указу и что вами по сему [у]чинено будет, суд полковий репортоват. Дан в Ніжинї 1744 году [а]приля 14 д[ня].

Подпис:
Полковник Божич
Судия полковий Леонтїй Грановский
Полковий хоружий Павел Зубковский
За писара судового канцелярист Иван Стасевич

З[аписан] в к[нигу] ном[ер] 105.

Примїтка: Дан писару сотенному Василю Кедровскому.

Замїти[л] канцелярист Семен Полїшко

Арк. 4 – 4 зв. Чернетка.

№ 214

1744 р., квітня 14. – Рапорт ніжинського городового отамана Григорія Козїевського до Ніжинського полкового суду про виконання указу щодо заборони купувати двір та землю в ніжинського козака Остапа Богомола

5 В полковий Ніжинский суд

Репорт

Указом ея імператорскаго величества, из оногo полкового суду предложено мнї, чтоб я наслідного дідовского и отческого и матиристого подсусідческих жен, родних сестер Параскевиї Андрїихи и Евдокиї Евхимихи Рїпчихи, імїнія двора з огородом, которий завел мнї в продажу ніжинский житель Остап Богомол з сином его, якоби не належные, мимо оних челобитчиць не куповал и денег без особливого указу оному Богомолу і сину его не отдавал и тїм двором и огородом не владїл, а был бы оной двор з огородом до далшого разсмотрения в відомствї и содержанїи оних челобитчиць. И за силу оногo указу, как више упомянуто, я исполнение чинить должен и о том в суд полковий Ніжинский рапортую.

Атаман городовий ніжинский Григорий Козїевский

Априля 14 дня
1744 году.

Номер входу: З[аписан] в к[нигу] номер 135.

Помітка: Под[ан] 1744 априля 14 дня. Записав сообщит к отпуску.

Арк. 5. Оригінал.

№ 215

1744 р., квітня 17. – Рапорт сотника Ніжинської першої полкової сотні Афанасія Левицького до Ніжинського полкового суду про відправлення до цього суду відповідача Остапа Богомола та позовної чолобитної Параскеви Андріїхи і Євдокії Євхимихи Ріпчихи

7 В полковий Ніжинський суд

Репорт

Указом ея імператорского величества, з полкового Ніжинского суда в сотенное первой полковой Ніжинской сотні правление присланным, велено по данному сего априля 14 ч[исла] в суд полковий Ніжинський города Ніжина, сотні первой полковой от челобитчиць, подсусідских жен родних сестер Параскеві Андріїхи і Евдокиї Евфимихи Ріпчихи, челобитю, якоби о неналежном завладінії и продажи отчимом их, Остапом Богомолом, дідовских и отцевских и материнских грунтов и о протчем, так поданное от показанных челобитчиць в прошлом 743 году в іюні місяці в сотенное правление о такой же силі челобити и какое де иміється по оному в сотенном правленіі діло, яко і оного Остапа Богомола для отвітствия прислат в суд полковий сего априля к 17 числу, за показанием от оних челобитчиць на сотенное правление в производеніі діла подозрїнія. И хотя оные челобитчиці напрасно сотенное правление порочат для того, что они боліе на словах мірковалис, а в суд не вступали, а посля челобитчиці и в сотенное правленіе не являлис, однак за силу присланного с полкового суда указа, так оное челобите, яко и отвітчик Богомол, в суд полковии посилається репортую.

Сотник полковій ніжинский Афанасии Левицкий¹

1744 году
Априля 17 ч[исла].

Номер входу: В суді з[аписан] в к[нигу] номер 137.

Помітка: Пол[учен] 1744 году априля 17 дня. Записав сообщит к отпуску и доложыт.

Арк. 7. Оригінал.

1743 р., червень. – Позовна чолобитна сестер Параски Андріїхи і Вівді Евхимихи Ріпчихи до Ніжинської першої полкової сотні на свого вітчима, ніжинського козака Остапа Богомола, за неправомірне відчуження і продаж ним їхніх спадкових угідь і нерухомості, відправлена в Ніжинський полковий суд при рапорті сотника Ніжинської першої полкової сотні Опанаса Левицького

8 Всепресвітлішшая, державнійшая великая государиня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всероссійская, государиня всемиловитішшая Бют челом города Ніжина, сотні первой полковой козачих подусідков жени, родние сестри Параска Андріїха и Вувдя Евхимиха Ріпчиха, тоей же сотні на ніжинского козака Остапа Богомола, а в чем наше прошение, тому слідуєть пункта:

1

По смерти діда нашего Юрка Шама, оставшимися его двором і грунтами владіл наш отец Процко Юрченко, козак и житель ніжинский і умре.

2

А по смерти оного отца нашего Прокопа Юрченка, к удовствующей матки нашей Пелагії пристал і женился на ней помянутой Остап Богомул и во время живота своего оная наша matka нашими дідизними і отческими двором и грунтами владіла і ми ей, яко матці своей, тіми двором и грунтами владіть не прекословили, которая наша matka прошлого 1742 году умерла.

3

По смерти же оной нашей матки, двором з огором [!], також четирма нивами за Новим містом на один день, под млином Гринеvim на чотири упруги да у Близниць на два упруги, // 8 зв. под Липовим Рогом на два ж упруги, завладіл напрасно і владіть нас не допускает и наміривает оние грунта спродат, а тие двор з огородом и четире ниви надлежит нам по наслідию от отца і діда.

4

Да оной же Остап Богомол, отчим наш, во время болізни матки нашей, без ея и нашего відома продал тайно дідизного и отческого нашего наследного гаю з синожатию ніжинским міщанам, а именно Тимошу, Пилиповому зятю за восем рублей с полтиною, да Ткаченкам за двадцять рублей, да нив четире: одну Самойлу Медовнику за полчварта рубля, другую Лукяну Семененку за два рубли, третую на Новом місті за таляр, а четвертую Сулиму Ковалю при Чечві, а за что неизвістно и денги побрав собі употребил, нас же наслідія отчуждает напрасно с немалою нашею обидою.

І даби височайшим вашего імператорского величества указом повелено било сие наше челобите в сотенном первой полковой Ніжинской сотні

правленіи принят и реченного отчима нашего Остапа Богомола сискав в оное правление, велеть означенные грунта наши, кои еще не проданы, у него отобрать и во владение отдать нам. За продание же грунта денги на нем взискать отдать нам, или у купцов оные грунта отобрать и отдат же нам, потому что оный Богомол тех грунтов продават не силен бил. За денги же ім, Богомолем, взятие, оные купци ведались б с ним и о всем том учинить суд по указам и правам малоросиским. //

9 Всемилостивіишая государиня, прошу вашего імператорского величества о сем нашем челобитіи решение учинить.

К подачи сия челобитная надлежит в сотенное сотні первой полковой Ніжинской правление.

Писал оную жител дівичкий Іван Шендюх іюня* дня 1743 году

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сей челобитной // вмісто Параски Андрїїхи и Вувді Рїпчихи, // по их прошению жителей новомлинский Петро Самойлов руку приложил.

Номер входу: З[аписан] в к[нигу] ном[ер] 110.

Помітка: Подана іюня 9 д[ня] 1743 году. Записат в книгу и доложит.

Примітка: Писар полковий ніжинский Васил Кулаковский.

Арк. 8 – 9. Оригінал.

№ 217

1744 р., травень. – Мирова чолобитна рідних сестер Параски Андрїїхи і Євдокїї Евфимихи Рїпчихи, а також їхнього вітчима Остапа Богомола та його сина Павла Богомоленка, подана до Ніжинського полкового суду про передання відповідачами позивачкам за окрему платню ще непроданих угідь а також з проханням видати позовним сторонам підтверджувальний документ на право власності на землю

10 Всепресвітліишая, державніишая великая государыня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всеросіиская, государыня всемилостивіишая Бют челом города Ніжина жителки, подсосідческіе жены, родніе сестри Параска Андрїїха и Евдкоія Евфимиха Рїпчиха, да отчим их, Остап Богомол, і син его, Павел Богомоленко, а в чем наше прошение, слїдуют ниже пункты:

1

Прошлого априля 4 д[ня] з нас, нижайших, ми, родніе сестри Параска і Евдокія, в суд полковій Ніжинській подали челобитную на помянутого от-

* Число не вказано.

чима свого Остапа Богомола, що он, отчим наш, з дідизних і отческих наших наслідних ґрунтов без матчиного і нашого ведома продал гаю і сіножат ніжинским міщанам Тимошу, Пилиповому зятю за сем рублей с полтиною, да Ткаченкам за двадцят рублей, нив: одну Самойлу Медовнику за полчвартка рубля, другу Лукяну Семененку за два рублі, третю на Новом місті за таляр, а четверту Сулиму Ковалю за сім гривень. Да по смерти матки нашой, завладіл двома нивами у Близниць на два упруги, да под Липовим Рогом на два ж упругов, а двор з огородом оной же наш отчим с помянутим своїм сином, а нашим по матери братом Павлом Богомоленком, завел в продажу атаману городовому ніжинскому Григорию Козіевському, як в той че[ло]битной // **10 зв.** пространо показано.

2

І по тому нашому челобитю, з оноґо полкового суда велено до рішення діла означенному двору і огороду бит в відомстві нас, нижайших, а в сотенное первой полковой сотні правленіє предлагано, щоб означенного нашего отчима присланно в полковій суд для отвѣтствья, почему оной отчим наш в полковій суд і прислан.

3

І я, Остап Богомол, і син мой, Павел, переговоря с челобитчицами Параскевією Андрїхою и Евдокією Рїпчихою, помірилис на том, а именно я, Остап Богомол, із сином своїм, Павлом, означеніє налициніе ґрунта, кої еще не продани: поле пахатное у Близниць і под Липовим Рогом по два упруги, також і двор з огородом и садом, которій заведен бил в продажу атаману городовому Козіевському, оним челобитчицам, падчерицам своїм Парасці и Евдокії, как наслідницам, уступил и за ті уступніє чотири упруги поля и двор з огородом і садом я, Остап Богомол, от оних своїх падчїриць три рублі и стоячую в том дворі рубленную хату, а я, Павел Богомоленко, от оних своїх сестер одинадцят рублей приняли і позволяем ми оба оним Парасці и Евдокії тими уступними нами им полем і двором з огородом і садом вічне, як хотя владїт, продат, дароват іли с ким заменят і на якій колвек свой пожиток оберня і впрѣд уже ми оба и наслідники наши не повинни их, Параску Андрїху и Евдокію Рїпчиху, турбоват.

4

А ми, истици Параска і Евдокія, от показанного своего отчима Остапа Богомола // **11** і по матери родного своего брата Павла Богомоленка, означенное поле, двор з огородом и садом в свое владініє приняли і за то оному своему отчиму стоячую на том дворі рубленную хату і денег готових три рублі, а брату своему Павлу одинадцят рублей дали и тіми наличними полем, двором і огородом і садом ми будучи доволни, впрѣд не повини его, отчима своего, і брата за означеніє налициніе еще не проданіє ґрунта турбоват. І ежели хто з нас, истиць, Параска и Евдокія, також і я, Богомол, з сином своїм

Павлом, на сей нашей добровольной мировой челобитной не устояли, іли хто из кривних наших іміл их, Андрїѣху и Рїпчиху, за оный двор и поле турбоват, то на такого турбатора покладаем за руки на полковїй Ніжинский суд двадцят рублей денег, а сія наша мировая челобитная за силу права должна бит не нарушена.

5

Что же касается до проданих Остапом Богомоллом грунтов, о коїх в первом пунктї именно показано, то об оних грунтах ми, обї стороны челобитчици и отвїтчики, положили между собою имить особливую міровую или судом росправу.

І даби височайшим вашего імператорскаго величества указом повелено било сіе наше мировое челобите в полковом Ніжинском суде приняв записат, а с нас обоїх сторон, челобитчицам Парасці и Евдоїї, родним сестрам, на владїние показанних налицних еще не проданих поля четырех упругов и двора з огородом і садом в кріпост для спокойного держаня выдат копію за помітою і подписом на оной рук // **11 зв.** рук старшинских при печати судовой.

Всемиловїтїйшая государыня, просим вашего імператорскаго величества о сем нашем мировом челобитї рішенїе учинит.

К подачи надлежит сія челобитная в суд полковїй Ніжинский.

А писал оную писець суда полкового Ніжинского Денис Ніжинець 1744
года мая* дня.

Сей челобитной мировой значковий полку Ніжинского товариш Прокопий Медовник свїдом і по прошенїю оних челобитчиц і отвїтчиков своеручно
подписался с приложением своей печати

Печатка

Сей мировой угодї поп прихода Василиевского ніжинского Василий Михайлов свїдом и по прошенїю обох сторон подписался и печать свою при
ложил

Печатка

Сей мировой згодї канцелярист полковый ніжинский Демид Андреев свїдом и по прошенїю показанных челобитчиц і отвїтчиков с приложением
своей печати своеручно подписался

Печатка

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сей мировой челобитной // вмісто челобтчиц // Параски Андрїѣхи и Евдокїї Евфимихи Рїпчихи, подсуїдческих жен, по їх прошенїю полковый ніжинский старшый канцеляри[ст] Семен Сомчевский руку приложил.

* Число не вказано.

К сей мировой челобитной // вмiсто отвiтчиков // Естафiя Богомола i сина его, Павла Богомоленка, неграмотних, по их прошенiю дяк с[в]я[т]о-василиевский Иван Постернак руку приложил.

Номер входу: 3[аписан] в к[нигу] ном[е]р 159.

Помiтка: Подана 1744 года мая 7 дня. Записав сообщит к дiлу и доложи[т].

Примiтка: Полку Нiжинского старшый канцелярист Семен Сомчевский.

Арк. 10 – 11 зв. Оригинал.

№ 218

1744 р., травня 12. – Постанова Нiжинського полкового суду про виготовлення мешканкам Нiжина, рiдним сестрам Параскеві Андрiїсі i Евдокиї Евфимисі Рiпчисі копiї мирової чолобитної, яка доводила б iхнє право власності на ще непродану вiтчимою Остапом Богомолем та братом Павлом Богомоленком iхню спадкову землю

12 По указу ея императорскаго величества, в полковом Нiжинском судi слушав мирового челобитя по дiлу истиць жителек нiжинских, подусидческих жен, родних сестер Параскеви Андрiїхи и Евдокии Евфимихи Рiпчихи, о продажи наслiдних их, Андрiїхи и Рiпчихи, дiдизных и отческих грунтов отчимом их, Остапом Богомолем, и сином его, Павлом Богомоленком, сего 1744 году мая 7 ч[исла] в оный суд поданного, с прошением показаних родних сестер Параскеви Андрiїхи и Евдокии Евфимихи Рiпчихи, выдачи с того челобитя копiї на владiние показаних в том челобитi наличных, еще не проданих оным их, отчимом и братом Богомолами, грунтов в крiпость для спокойного держания, опредiлили, оным истицям, родним сестрам, на владiние тих грунтов для спокойного держания копию с того их мирового челобитя дат, чтоб оной Остап Богомол и син его, Павел Богомоленко, i наслiдники их в тi грунта вiчно не втручались под опасением положеной в том их мировом челобитi заруки. 1744 году мая 12 дня.

Судiя полковий Леонтий Грановский
Асаул полковий Володковский
Хоружий полковий Павел Зубковскiй

Арк. 12. Оригинал.

№ 219

1744 р., травня 12. – Помiтка Нiжинського полкового суду на копiї мирової чолобитної мiж Остапом Богомолем та його сином Павлом Богомоленком, з одного боку, та Параскеви Андрiїхи i Евдокиї Евфимихи Рiпчихи – з iншого

13 На данной з суда полкового Ніжинского города Ніжина жителкам, под-
сусідческим женам, родним сестрам Параскевії Андрїїсі и Евдокії Евфи-
мисі Рїпчисі, копїї с их, да отчима их же, Остапа Богомола, и сына его,
Павла Богомоленка, мирового челобитя, учинена помїта таковая:

Сия копия с подлинного челобитя мирового истиць, жителек ніжин-
ских, подсусідческих жен, родних сестер Параскевії Андрїїхи и Евдокії Ев-
фимихи Рїпчихи, да отчима их, Остапа Богомола, и сына его, Павла
Богомоленка, сего мая 7 дня в полковий Ніжинский суд поданного, от слова
до слова снята и на прошение показанных родних сестер Параскевії Андрїїхи
и Евдокії Евфимихи Рїпчихи, на владїніе показанных в том челобитї на лич-
ных, еще не проданных отчимом и братом их, Богомолами, грунтов: поля че-
тирех упругов и двора з огородом и садом, в крїпост для спокойного держания
з подписом ниже подписанных рук и притиснением судовои // **13 зв.** судової
печати [...] впредь твердости данна, что оной Остап Богомол и син его,
Павел Богомоленко, и наслїдники их в ті грунта вічне не вручалис [!] под
опасенїем положенной в том их мировом челобитї заруки. 1744 году мая 12
д[ня].

Подпис:
Судия полковий ніжи[нский] Леонтий Грановский
Асаул пол[ковий] Володковский
Хоружий пол[ковий] Павел Зубковский
За писара судового к[анцеля]рист Иван Стасевич

Примїтка: Таковую помїту на копїї мирового челобитя истици, подсуїд-
чески[е] жены Параска Андрїїха и Евдокія Рїпчиха, приняли и росписались,
а вмїсто их, Параски и Евфимїї, неграмотных, по их прошению атаман го-
родовий ніжинский Григорий Козїевский руку приложил.

В сем ділі намерованих листов 12*.

На скрїпах аркушїв справи: По // л // ко // вой // ка // н // це // ля // рїї // по //
д // ка // канцелярист Роман Воскобня.

Арк. 13 – 13 зв. Чернетка.

* За старою нумерацією.

СПРАВА № 20

1 Діло жытеля бахмацкогo Юска Кужеля по двом челобитним: (1-м) на жытеля бахмацкогo ж Калка Семененка; (2-м) на синов жытелки бахмацкогo Марії Топчійки Ісая і Никити, о препятствії і не допусканії к владінію поля и о протчем.

1744 году марта 5 і 6 чисел.

З[аписан] в к[нигу] ном[ер] 1967.

№ 220

1744 р., березня 4. – Позовна чолобитна бахмацкогo козака Юська Кужеля до Ніжинського полкового суду на бахмацкогo козака Калька Семененка за неправомірний перепродаж його землі

2 Копия

Всепресвітлійшая, державнійшая великая государиня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всеросійская, государиня всемилостивійшая Бет челом полку Ніжинского сотні Бахмацкогo жытель містечка Бахмача Юско Кужель на жытеля ж бахмацкогo Калка Семененка, а в чем мое прошеніе, тому слідууют пункты:

1

Будет тому назад годов з сім, как я, нижайший, купил в виш писанного Калка Семененка поля пахатного дней тридцят за цену рублей пятнадцать во вічное владініе, за відомость сотника настоящего, тогда будучого Василя Покотила¹, на что веліл он, сотник, и купчую написать, якая была і написана, толко писар сотенний бахмацкий Яновский за то, что я не мог скоро выкупить осердяс подрал, а я по куплі моей при свидителях и без оной купчой до селі владіл спокойне без жадного препятствия.

2

А н[и]ні он, Калко Семененко, невідомо с чиего наущенія, умислил от мене, нижайшого, откуповувать да другому продать // **2 зв.** за болшую сумму, взявши передом в других людей денги для откупу в мене поля, под видом якоби он тое поле за свої денги себі откупае. Он же, Семененко, мні не заставлял, но во вічное владініе продавал, на что я імію и свидителей, козаков и жытелей бахмацких, а именно значкового товариша Семена Парістого², Василя Ляшка, Ивана Поповича и протчіих людей на тот час будучих.

І даби высочайшим вашего імператорскаго величества указом повелено было сие мое челобите в суді полковом Ніжинском приняв в книгу записать, а к сотнику бахмацкому указом предложить, чтоб он показанному Калку Семененку приказал в означенное поле не касатся, даби я, нижайший, напрасно не бил обидим.

Всемиловитѣйшая государиня, прошу вашего імператорскаго величества о сем моем челобиті рішеніе учинит.

К подачи надлежит в суд полковий Ніжинский.

А писал оную полковой канцеляриі подканцелярист Іван Бридкий 1744
году марта 4 дня

В подленной челобитной по пунктам подпис:

К сей челобитной вмісто жителя бахмацкога Юска Кужеля неграмотного,
по его прошенію житель бахмацкий Андрій Корецкий руку приложил

Номер входу: Подлинная з[аписана] в к[нигу] ном[е]р 85.

Помітка: Поміта: Подана марта 5 дня 1744 году. Записав доложит.

Примітка: Закрепа на гербовой бумаге: Полковий ніжинский старший канцелярист Семен Сомчевский.

Під нумерацію пунктів і наприкінці документу: С подлинним // челобитем [сводил] канцелярист Семен Полішко.

Арк. 2 – 2 зв. Копія.

№ 221

1744 р., березень. – Позовна чолобитна бахмацького козака Юська Кужеля до Ніжинського полкового суду на синів мешканки Бахмача Марії Топчійки Ісаю та Микиту за недопущення його до поля, купленого в їхньої матері, та насильно відібрану ярину

3 Копія

Всепресвітлїйшая, державнїйшая великая государиня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всероссийская, государиня всемиловитѣйшая Бет челом сотні Бахмацкой мистечка Бахмача житель Юско Кужель, а в чем мое прошение, тому слїдуют пункти:

1

Будет тому назад годов тридцят два, как я, низайший, у жителки бахмацкой Марії Топчійки купил во вїчное владіние поля пахатного дней на шесть за цену чтири рубля при сину еї, Ісаю Топчїю, при Алексїю Лесуну, жителю бахмацкому, и при других людех, якое поле тогда ж оной еї син, Ісая, мні заводил к оранню, которим полем владїл я чрез ті года безспорно.

2

А в прошлом 1743 году, по умертвїи оной Топчійки, речений еї син, Ісая, з братом своїм Никитою Топчїенки, ко владінию мене тим полем невідомо почему не допускают и засїяную мною того літа на оном полю ярину разную, сжатую мною ж, гвалтом позабирали як с поля, так и з дому, чрез что я, низайший, в крайное разорение пришол.

І хотя я на оних Топчієнков подавал челобитную в сотенное Бахмацкое правление тамошнему сотнику наказному Якову Покотилі з старшиною, точию оной сотник наказний Покотило, не відомо для чего таковой моеи челобитной не принял и сказал: «Я де уже веліл тім полем владіть вічно помянутим Топчієнкам и крипость видал», по видимой оним Топчієм понаровки. //

3 зв. І даби височайшим вашего імператорскаго величества указом повелено било сие мое челобите в суді полковом Ніжинском приняв в книгу записать, а означених Топчієв в оний суд сискав допросит, а по допросі учинить по указам вашего імператорскаго величества и правам малоросійским милостивое рассмотрение безволокитно.

Всемилоствіишая государина, прошу вашего імператорскаго величества о сем моем челобиті рішение учинить.

К подачи надлежит в суд полковий Ніжинский.

А писал оную полковий канцеляріи подканцелярист Иван Бридьковский
1744 году марта* д[ня].

В подлинной челобитной по пунктам подпис таков:
К сей челобитной вмісто жителя бахмацкого Юска Кужеля неграмотного,
по его прошению житель крелевецкій Яков Олховский руку приложил.

Номер входу: Подлинная з[аписана] в к[нигу] ном[е]р 88.

Помітка: Подана марта 6 д[ня] 1744 года. Записав доложит.

Примітка: Закрепа гербовой бумаги: Полковій ніжинский старший канцелярист Семен Сомчевскій.

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: С полинним челобитем сводил // канцелярист Семен Полішко.

Арк. 3 – 3 зв. Копія.

№ 222

1744 р., травня 7. – Постанова Ніжинського полкового суду про відправлення указу в Бахмацьке сотенне правління щодо негайного розгляду справи за позовом бахмацького козака Юська Кужеля на бахмацького козака Калька Семененка за неправомірний перепродаж землі, а також справи за позовом цього ж козака на синів мешканки Бахмача Марії Топчійки Ісаю та Микиту за недопущення ними позивача до поля, купленого в їхньої матері, та насильне забирання ярини

1а По указу ея імператорскаго величества, в полковом Ніжинском суді слухав двох челобитних козака і жителя бахмацкого Юска Кужеля сего 1744

* Число не вказано.

году марта 5 и 6 чисел в оный суд поданных: 1 якобы о продаже ему, Кужелю, жителем бахмацким Калком Семененком поля во вѣчность и о возвращеніи оным Калком ему, Кужелю, якобы позичивши в других людей за тое поле денег і о продаже оного поля другим людям за болшую суму; 2 о не допусканіи якобы его, Кужеля, ко владенію жителки бахмацкой Маріи Топчійки синама [!] Исаем і Никитою Топчѣнками до купленного ним, Кужелем, в матери их, Топчійки, поля дней на шест і о гвалтовном забираню ярини разной і о протчем, опредѣлили, с оних челобитних сняв копіи оставит в судѣ, а подлинніе при указѣ послат в сотенное Бахмацкое правленіе і предложит, даби в оном сотенном правленіи по тѣм челобитным учиненно било в самую правду разсмотреніе і по указам ея імператорскаго величества і малоросійским правам рѣшеніе безволокитно, даби обидимий надлежащою удоволствован бил сатисфакцією, і о том в суд полковий репортовано. 1744 году мая 7 дня.

Судія полковий Леонтий Грановскій
Асаул полковий Володковскій
Хоружій полковій Павел Зубковскій

Арк. 1а. Оригінал.

№ 223

1744 р., травня 7. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду бахмацькому сотнику Андрію Барановському з вимогою розглянути в Бахмацькому сотенному правлінні справу за обома позовами бахмацького козака Юська Кужеля. № 133

4 Указ ея і[мператорскаго] [величест]ва сам[одержици] всер[осійской], ис полкового Ніжинского суда сотнику бахмацкому г[ос]п[о]д[и]ну Барановскому¹ з сотенною старшиною. Какови подани под височайшаю ея і[мператорскаго] [величест]ва именем в суд полковій Ніжинский сего 1744 году марта 5 і 6 чисел двѣ челобитные сотні Бахмацкой от жителя бахмацкого Юска Кужеля: 1 на жителя бахмацкого Калка Семененка, якобы о проданном ним, Семененком, ему, Кужелю, полю дней тридцать во вѣчност и о возвращении ему, Кужелю, за тое поле оным Калком позичивши в других людей денег і о продаже другим людям за болшую суму; (2) о не допусканіи якобы ко владенію жителки бахмацкой Маріи Топчійки синами, Исаем, Никитою Топчѣнками, до купленного ним, Кужелем, в матери их, Топчійки, поля дней на шест и о гвалтовном забираню разной ярини и о протчем, оніе // **4 зв.** подлинніе при указу ея і[мператорскаго] [величест]ва в полковом Ніжинском суде [о]предѣленію послат к вам при сем указѣ и предложит, даби ви в сотенном тамошнем правленіи по оным его, Кужеля, челобитным учинили в самую правду разсмотреніе и по указам ея і[мператорскаго] [величест]ва и

малор[осийским] правам рішеніе безволокитно, чтоб обидимій надлежашчою удоволствован бил сатисфакцією и о том в суд полковий репортовали. И сотнику бахмацкому г[ос]п[о]д[и]ну Барановскому з сотенною старшиною учинит о том по сему указу исполненіе. Дан в Ніжині 1744 году мая 7 д[ня].

Подпис:

Судія полковій ніжинській Леонтій Грановскій
Асаул полковій Володковскій
Хоружій полковий Павел Зубковскій
За писара судового канцелярист Іван Стасевич

Примітка: Таковий чистий указ з прописаними в нем челобитними прийняв для отдачі до рук надлежашчих челобитчик Юско Кужел і в приємі оногo [...] его, Кужеля, прошенію вмісто его неграмотного жител борзенский Андрій Тичина.

Арк. 4 – 4 зв. Чернетка.

№ 224

1744 р., червня 4. – Чолобитна бахмацького козака Юська Кужеля до Ніжинського полкового суду про відмову Бахмацького сотенного правління розглядати його позови на бахмацьких козаків Калька Семененка, Ісаю та Микиту Топчєнків

7 Всепресвітлїйшая, державнїйшая великая государыня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всероссийская, государиня всемилостивїйшая Бет челом полку Ніжинского сотні Бахмацкой жител містечка Бахмача Юско Кужель, а в чем мое прошеніе, тому слїдують пункта:

1

Сего 1744 году м[іся]ця марта 5 и 6 чисел, под височайшим вашего імператорскаго величества іменем подани от мене, нижайшого, в суд полковий Ніжинский дві челобитніе: една на Исаю і Никиту Топчєнков, а другая на Калка Семененка, жителей бахмацких, об отнятіи в мене купленого мною, нижайшим, в оних Топчєнков и Семененка поля, как в тїх моїх челобитних показано.

2

По которим моїм двом челобитним указом вашего імператорскаго величества, з оногo полкового Ніжинского суду в сотенное Бахмацкое правленіе посланам велено, даби в оногo сотенном правленіи учинено надлежашчоє мні с оними Топчєнками и Семененком по указам вашего // 7 зв. вашего імператорскаго величества и правам малоросийским разсмотреніе и рішеніе безволокитно.

Точию, в оном сотенном Бахмацком правленіи по тому указу никакова надлежащего ісполнения не учинено, за видимою означеним Топчієнкам и Семененку понаровкою для того, что сотник бахмацкий Барановский з сотеною старшиною мні, нижайшому, отказ[а]ли в том, даби я на више писанних Топчієнков и Се[ме]ненка в своей претенсіи искал в суді полковом Ніжинском.

І даби высочайшим вашего імператорскаго величества указом повелено било сие мое челобите в суді полковом Ніжинском приняв в книгу записат, а за показаним моім резоном реченних Топчієнков и Семененк[а] в оний полковий Ніжинский сискав, с иміючимся в оном правленіи о том ділом и учинит по указам вашего імператорскаго величества и правам малоросійским милостивое разсмотрение, даби я, нижайший, напрасно от них не бил обидим. //

8 Всемиловитїйшая государиня, прошу вашего імператорскаго величества о сем моем челобиті рішеніе учинить.
К подачи надлежит в полковий Ніжинский суд.

А писал оное челобите полковой Ніжинской канцеляріи подканцелярист
Іван Бридковский 1744 году іюня 4 д[ня].

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сей // челобитной вмісто Юска // Кужеля неграмотного, по его прошенію житель сотне Борзенской села Кунашовки Семен Голубовский руку приложил.

Номер входу: Ном[ер] 232.

Помітка: Подана юня 6 ч[исла] 1744 году.

Примітка: Полку Ніжинского старший канцелярист Семен Сомчевский.

Резолюція: 1744 году юня 6 ч[исла] записав сообщит к отпуску, а в сотенное Бахмацкое правленіе послать вторичний указ с предложением, даби по прежде посланому о том указу учинено било надлежащее по указам же ея імператорскаго величества и по правам малоросійским разсмотрение и рішение безволокитно на указний по регламенту срок, под опасеніем за нескорое рішеніе штрафа.

Судіа полковий Леонтий Грановский
Асаул полковий Андрій Володковский
Хоружій полковій Павел Зубковскій

Арк. 7 – 8. Оригінал.

№ 225

1744 р., червня 8. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду бахмацькому сотнику Андрію Барановському з вимогою розглянути позови бахмацького мешканця Юська Кужеля на бахмацьких козаків Калька Семененка, Ісаю та Микиту Топчієнків

9 Указ ея і[мператорскаго] [величест]ва само[держизи] всер[осийской], ис полкового Ніжинского суда сотнику бахмацкому г[ос]п[о]д[и]ну Барановскому з сотеною старшиною. Пред сим, по поданим в суд полковий Ніжин[ский] от жителя бахмацького Юска Кужеля чолобитним: 1 на жителя бахмацького ж Калка Семененка, якоби о проданом ним, Семененком, ему, Кужелю, поля дней на тридцят во вічност и о возвращеніи ему, Кужелю, за тое поле оним Калком позичивши в других людей денег и о продаже другим людям за болшую суму; (2) о не допусканий якоби ко владінию жителки бахмацкой Маріи Топчійки синами Исаем и Никитою Топчійенками до купленого ним, Кужелем, в матери их, Топчійки, поля дней на шест и о гвалтовном забираюу разной ярины и о протчем, посланим з суда полкового Ніжин[ского] к вам указом предложено, даби ви в сотеном тамошнем правленіи по оним его, Кужеля, челобитним учинили рассмотрение и по указам ея і[мператорскаго] [величест]ва и малор[осийским] правам рішение безволокитно.

А сего июня 6 числа, оной Кужель поданим в суд полковий челобитем представил, что в оном сотеном Бахмацком // 9 зв. [п]равленіи по тому указу над[ле]жащого исполнения не учинено за [ви]димую означеним Топчійенкам [и] [Се]мененку понаровкою і еще де ви ему, [Ку]желю, отказали, даби он на више писан[них] Топчійенков и Семененка в своей пре[т]енсіи искал в суді полковом Ніжин[ском].

И по указу ея і[мператорскаго] [величест]ва и по определе[ни]ю полкового Ніжинского суда, веленно [п]ослать к вам сей ея і[мператорскаго] [величест]ва указ и пред[л]ожит, даби ви по прежде посланному [о] том к вам указу учинили [н]адлежащее по указам же ея і[мператорскаго] [величест]ва и по п[ра]вам малор[осийским] рассмотрение и рішение [бе]зволокитно на указний по регламенту [ср]ок, под опасением за нескорое рішение [ш]трафа. И сотнику бахмацкому г[ос]п[о]д[и]ну [Ба]рановскому з сотеною старшиною учинит [по] сему указу. Дан в Ніжині [7]44 году июня 8 дня.

Подпис:
Судия полковий Леонтий Грановский
Асаул полковий Володковский
Писар Федор Стефанов

З[а]писан в к[нигу] но[ме]р 2[...].

Примітка: Таковий чистий указ для отдачи до рук надлежащих челобитчик [Ю]ско Кужел принял и росписался, а вмiсто его неграмотного по его прошению борзенский Андрий Тичина ру[ку] приложил.

Арк. 9 – 9 зв. Чернетка.

1744 р., червня 16. Бахмач. – Репорт бахмацького сотника Андрія Барановського до Ніжинського полкового суду про законне відчуження землі в бахмацького козака Юська Кужеля на користь Калька Семененка та братів Ісаї і Микити Топчієнків

10 В полковий Ніжинський суд

Репорт

Сего 1744 году мая* дня, указами ея імператорского вельчества з оного полкового суда з сообщением двох челобитных, поданных в полковий Ніжинський суд от жытеля бахмацького Юска Кужеля об отнятии в его, Кужеля, купленого у Калка Семененка поля, да Сая [!] и Никиты Топчієнков в сотеное Бахмацкое правление прысланымы повелено, дабы по оным челобитным в сотеном Бахмацком правлении учинено рассмотренные и по указам ея імператорского вельчества и малоросииским правам рішеные, чтоб обыдымый надлежащою сатисфакцыєю удоволствован бил и по оному в суд полковий репортовать.

І по силі оного ея імператорского вельчества указов, поданных от жытеля бахмацького Юска Кужеля в полковий суд дві челобитных и протчийх судебных річей слушав, прыговорылы, истцу Кужелю от поль им козацких покупных отказать, а отвітчиков во вічност ко владіньню прыпустыт за силу указов и особливо состоявшогось // **10 зв.** ея імператорского вельчества в 1734-м году указу, в яком напысано: «Козацких грунтов кто б какова званья и достоїнства не был, отнюдь не покупать», чего для ему, истцу Кужелю, козачимы грунтамы и другымы угодыямы владіть не должно, яко подусідку, ибо он не козак и козачо не служыл, но живет з давных лет в подусідстві попа борзенского отца Петра Кулаковского в дворі бахмацком не отбувая ныкаких общенародных повинностей. Что же он, Кужель, показал, якобы гвалтом в него, Кужеля, Топчієнкамы пашня згумна забрана, то он, Кужель, тім полковий суд напрасно утруждал для того, что оная пашня Топчієнкамы взята в его згумна судом по выданному з сотеного Бахмацького правления прошлого 1742 году декрету и за то, что он, Кужель, правом переконанную им, Топчієнкам, ныву орал потаємно и гвалтом, доношу.

Сотник Андрей Барановскій

1744 году

Іюня 16 д[ня].

З Бахмача.

Номер входу: Ном[ер] 278.

Помітка: Подан юня 18 ч[исла] 1744 году.

* Число не вказано.

На конверті: **11 зв.** В полковий Ніжинський суд
Репорт.

Залишки печатки

Резолюція: **11** 1744 году юня 18 ч[исла] записав сообщит к отпускам.

Судія полковий Леонтий Грановський
Асаул полковий Володковський
Хоружій полковій Павел Зубковскій

Арк. 10 – 11зв. Оригінал.

№ 227

1745 р., березня 8. – Апеляційна чолобитна бахмацького козака Юська Кужеля до Ніжинського полкового суду про небажання Бахмацького сотенного правління слухати його справи за позовом на бахмацьких козаків Калька Семененка, Ісаю і Микиту Топчієнків

11а Всепресвітлішя, державнійшя великая государыня императрица
Елисавет Петровна, самодержыца всероссийская, государыня
всемиловивійшя

Бет челом подусідок попа борзенского Петра Кулаковского Юско Кужель,
а в чем мое прошеніе, тому слідують пункта:

1

Прошлого 1744 году марта 5 и 6 чисел, поданим от мене в суд полковий Ніжинський челобитним об отнятії в мене жителми бахмацькими Исаем и Никитою Топчієнками, також и Калком Семененком купленого мною в них поля и о протчем, посланними з оногo полкового суда в сотенное Бахмацькое правление указами предложено, чтоб в оном сотенном правленіи по тім моім челобитним учинено било надлежащее по указам вашего императорскаго величества і малоросійским правам рассмотрение и рішение безволокитно.

*

Толко в оном сотенном правленіи видимую чиня мені бедному волокиту, а оним отвѣтчикам понаровку и до днес нікакова суда не учинили, а я, нижайший, // **11а зв.** волочас боліе года пришол в крайное разореніе и нищету.

3

А понеже, височайшими вашего императорскаго величества указами на продолжителніе суда апелляция дозволена в вишие команди.

І даби височайшим вашего императорскаго величества указом повелено било сие мое челобите в суді полковом Ніжинском приняв записать, а

* Номер другого пункту в чолобитній не зазначено.

више писанних мною обжалованних Топчѐнков и Семененка в оный полковий суд сискав дать суд, как указы вашего ж императорскаго величества и малороссийские права повелѣвають безволокидно.

Всемиловѣйшая государыня, прошу вашего императорскаго величества о сем моем челобиті рішеніе учинит.

К подачи надлежит в суд полковий Ніжинский.

А писал // **12** а писал оную челобитную полковой Ніжинской канцеляріі подканцелярист Иван Бридковский 1745 году марта 8 д[ня].

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сей // челобитной вмісто Юска // Кужеля неграмотного, по его прошению подканцелярист полковой Ніжинской канцеляріі Семен Голубович руку приложил.

Номер входу: Ном[ер] 97.

Помітка: Подана марта 8 ч[исла] 1745 году.

Примітка: Писар полковий ніжинкий Василь Кулаковский.

Резолюція: 1745 году марта 8 ч[исла] записав сообщит к ділу, а о присилки иміючогос діла подлинного по описі и о висилки отвѣтчиков на срок сего марта 15, послать в сотенное Бахмацкое правление указ.

Судія полковий Лентий Грановский
Сотник прохорский Дмитро Григорович

Арк. 11а – 12. Оригінал.

№ 228

1745 р., березня 11. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду бахмацькому сотнику Андрію Барановському з вимогою доправити до цього суду козаків Калька Семененка, Исаю і Микиту Топчѐнків та матеріалів справ за позовом на них бахмацького козака Юська Кужеля. № 68

13 [У]каз ея і[мператорскаго] [величест]ва сам[одержици] всер[осийской], ис полкового [Н]іжинского суда сотнику бахмацкому г[ос]п[о]д[и]ну [Б]арановскому з сотеною старшиною. Сего [м]арта 8 д[ня], подсуідок попа борзенского Петра Ку[ла]ковскаго Юско Кужел челобитем в суд полковий [Н]іжинский представил, прошлаго годе [1744] году марта 5 и 6 чисел по поданим его в суд пол[ковий] Ні[жинский] челобитним об отнятіі [в] него жителми бахмацкими Исаем и Никитою Топчѐнками, також и Калком Семененком [ку]пленного поля і о протчем, [п]осланим з оногo пол[кового] суда в сотеное Бахмацкое правленіе указами велено, в оном сотеном [...] [...] челобитчику надлежащее исполнение и рішеніе, точию в оном сотеном правленіі [...] [...] волокиту [...] [...] яко де до сель никакова [...] [...] // **13 зв.** а он, Ку-

жель, волочас боліе года прийшов в крайное разорение и нищету и в том просил разсмотренія.

А понеже, по справки суда полкового в присланом з сотенного Бахмацкого правления прошлого 1744 году юня 18 ч[исла] репорті показано, яко по тім его, Кужеля, челобитям діло рішено, ему, Кужелю, по купчих грунтов отказано. Да по силі ея і[мператорскаго] [величест]ва, к [...] аппеляция на сотенніе суда должна бит потребна в пол[ковой] [...]. Того ради, по указу ея і[мператорскаго] [величест]ва и по определению полков[ого] Ніжинского суда, объявлено послат к вам сеи ея і[мператорскаго] [величест]ва указ и предложит, даби ви там иміючоес в сотеном Ба[хмацком] правление писаном діло подлинное і к [...] по описі [...] [о]твітчиков Топчієнков и Семененка вислат в суд полковий Ніжинский на срок марта 15 числ[о]. // 27 И сотнику бахмацкому г[ос]п[о]д[и]ну Барановскому з сотенною старшиною учинит о том по ея и[мператорскаго] [величест]ва указу. Дан в Ніжині 1745 году марта 11 д[ня].

Подпис:

Судия полковій Леонтий Грановскій
Писар полковий Василь Кулаковский
Писар Федор Стефанов

З[аписан] в к[нигу] но[ме]р 68.

Примітка: Отправлен чрез козака сотні 3-й полковий жителя ніжинского Остапа Краснощока.

Замітил канцелярист Семен Полішко

Арк. 13 – 13 зв., 27. Чернетка.

№ 229

1745 р., березня 16. Бахмач. – Репорт бахмацького сотника Андрія Барановського до Ніжинського полкового суду про відправлення на вимогу суду матеріалів справ за позовом бахмацького козака Юська Кужеля на Калька Семененка, Ісаю і Микиту Топчієнків та про відсутність у Бахмачі зазначених відповідачів

14 В полковий Ніжинський суд

Репорт

Указом ея імператорскаго величества, з оного полкового суда в сотенное Бахмацкое правление присланим повелено, по челобыттю подсуідка попа борзенского Петра Кулаковского, жителя бахмацкого Юска Кужеля, іміючоес с козаками и жителми бахмацкими Саєм [!] і Никитою Топчієнками, так и Калком Семененком, о полю и о протчом, в сотенном Бахмацком правленіі діло по описі в полковий Ніжинський суд к разсмотрению оноє

подлінное прислать, яко і их, Топчіев, так и Семененка самых в суд полковый сего марта на 15 число при репорті вислат. І по силі оногo ея імператорского величества указу, іміючое в сотенном Бахмацком правленіі Юска Кужеля с козакамы Бахмацкой сотні Саем і Никитою Топчіями, так и Калком Семененком о полю и о протчем діло, оное подлінное по описі к разсмотрению в оной полковий суд посилається. Показанних же Сая и Никиту Топчіенков, також и Семененка в домах не находится, репортую.

Сотник Андрей Барановскій

1745 года

Марта 16 д[ня].

3 Бахмача.

Номер входу: Ном[ер] 147.

Помітка: Подан марта 18 ч[исла] 1745 году.

Резолюція: 14 зв. 1745 году марта 18 ч[исла] сообщит к отпуску, а діло освидетельствовав по описі представит к слушанию.

Судия полкой Леонтий Грановский
Сотник конотопский Іосиф Костенец[кий]
Сотник прохорский Дмитро Григорович

Арк. 14 – 14 зв. Оригінал.

№ 230

1745 р., березня 15. – Опис матеріалів судових справ за позовом бахмацького козака Юська Кужеля на Калька Семененка, Ісаю і Микиту Топчієнків, надісланий до Ніжинського полкового суду при рапорті бахмацького сотника Андрія Барановського

15 Опыс

Діла козака Бахмацкой сотні, жителя містечка Бахмача Калка Семененка з жителем бахмацким Юском Кужелем, об откупі им, Семененком, в его, Кужеля, заставного поля пахатного дней на тридцят за цену тринадцать рублей, а какое діло, о том показано ниже сего 1745 году марта 15 дня.

1

Челобытная, поданна под превисочайшим ея імператорского величества именем, от жителя бахмацкого Юска Кужеля на козака бахмацкого ж Калка Семененка в суд полковий Ніжинский 1744 году марта 5 дня, якоби о куплі ным, Кужелем, в Калка Семененка поля пахатного дней на тридцят за пятнадцат рублей во вічное владіние.

2

Указ с полкового Ніжинского суда в сотенное Бахмацкое правленые того ж 744 года июня 8 д[ня] присланный, в учиненій разсмотрения и по

указам ея імператорскаго величества и малоросійским правам безволожитное рішеные.

3

Допрос по челобитной Юска Кужеля от Калка Семененка сказаний, о застави им, Семененком, ему, Кужелю, поля дней тридцят за тринадцать рублей в 1739-м году до выкупу, а не в вічность.

4

На допрос Калка Семененка от Юска Кужеля улїки, якоби купил он, Кужель, в Калка Семененка поля пахатного дней на тридцять за тринадцат рублей во вічност.

5

Оправдание Калка Семененка на улїку Юска Кужеля сказанное, что не продал он, Семененко, Кужелю поля дней на тридцять за тринадцать рублей во вічност, но заставил до выкупу. //

15 зв. 6

Подписка, дання 1744 года июня 15 д[ня] от бившого писара сотенного бахмацкогo Петра Яновскаго за подписом руки его в силі, что писал он купчую Юску Кужелю на купленное в Калка Семененка поле, толко ему сотник умерший бахмацкий Василь Покотило за силу указу приказал не видать.

7

Приговор, видан Калку Семененку на владіние поля пахатного, кое било в заставі в Юска Кужеля 1744 году июня 15 дня на полтретя листа, а еден лыст и страница чиста.

Діло

Исая і Ныкити Топчїенков з Юском Кужелем о заставном их, Топчїенков, маткою Мариєю Топчїйкою ему, Кужелю, пахатного поля дней на пят за четверть жита, двох четвертей ячменю и сорок копїек денег и о протчем:

1

Челобытная, подана в суд полковий Ніжинский от Юска Кужеля на Исаю и Никиту Топчїенков, о недопусканьї его, Кужеля, ко владінию поля пахатного помянутими Топчїями и о протчем.

2

Указ с полкового Ніжинскаго суда, как више означено, о учиненїї разсмотрения и рішения.

3

Челобытная от козака Никити Топчїенка, подана в сотенное Бахмацкое правление о заставі Юску Кужелю // **26** маткою их, Мариєю Топчїейкою, поля пахатного дней на пят за четверть жита, да дві четверти ячменю и сорок копїек денег и учиненю разсмотрения.

4

Декрет выданный в 1742 году, а приговор 1744 году Исаю и Ныкиті Топчїенкам на владіние того заставного маткою их поля отдав Кужелю, взя-

тое четверть жита, четвертей дві ячменю и сорок копіек денег, а Кужелю от-казат.

Бахмацкый пысар Іван Максимович

Арк. 15 – 15 зв., 26. Оригінал.

№ 231

1744 р., березня 4. – Позовна чолобитна бахмацького козака Юська Кужеля до Ніжинського полкового суду на Калька Семененка за неправомірний перепродаж його землі, надіслана при рапорті бахмацького сотника Андрія Барановського

17 Всепресвітлійшая, державнійшая великая государиня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всероссийская, государиня всемилостивійшая Бет челом полку Ніжинского сотні Бахмацкой житель містечка Бахмача Юско Кужель на жителя ж бахмацкого Калка Семененка, а в чем мое прошение, тому слідують пункта:

1

Будет тому назад годов з сім, как я, нижайший, купил в виш писаного Калка Семененка поля пахатного дней тридцять за цену реблей пятнадцат во вічне владіние, за відомом сотника настоящего, тогда будучого Василя Покотила, на что веліл он, сотник, и купчую написать, яка была і написана, токмо писар сотенний бахмацкый Яновский за то, что я не мог скоро выкупить, осердась подрал, а я по куплі моей при свідителях и без оной купчей до селі владіл спокійне без жадного препятствия.

2

А н[и]ні он, Калко Семененко, невідомо с чиего наущениа умислил от мене, нижайшого, откуповат да другому продат // 17 зв. за болшую сумму, взявши передом в других людей денги для откупу в мене поля под видом, якобы он тое поле за свої денги себі откупает. Он же, Семененко, мні не заставлял, но во вічне владіние продавал, на что я имію и свідителей, козаков і жителей бахмацких, а именно значкового товариша Семена Перістого, Василя Ляшка, Ивана Поповича и протчіих людей на тот час будучих.

І даби височайшим вашего імператорскаго величества указом повелено било сие мое челобите в суді полковом Ніжинском приняв в книгу записать, а к сотнику бахмацкому указом предложит, чтоб он по показанному Калку Семененку приказал в означенное поле не касатся, даби я, нижайший, напрасно не бил обидим.

Всемилоствійшая государиня, прошу вашего імператорскаго величества о сем моем челобиті рішение учинить. //

18 К подачи надлежит в суд полковий Ніжинский.

А писал оную полковой канцеляриі подканцелярист Иван Бридковский
1744 году марта 4 дня.

Під нумерацією пунктів і наприкінці документа: К сей // челобитной // вмісто жителя бахмацкого Юска Кужеля неграмотного, по его прошению жител бахмацький Андрій Корецький руку приложил.

Номер входу: З[аписан] в к[нигу] н[ом]ер 85.

Помітка: Поданна марта 5 дня 1744 года. Записав доложит.

Примітка: Полковий ніжинский старший канцелярыст Семен Сомчевский.

Арк. 17 – 18. Оригінал.

№ 232

1744 р., червня 8. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду бахмацькому сотнику Андрію Барановському з вимогою розглянути позови козака Юська Кужеля на бахмацьких козаків Калька Семененка, Ісаю та Микиту Топчієнків, надісланий при рапорті бахмацького сотника Андрія Барановського. № 208

16 Указ ея імператорскаго величества самодержици всероссійской, ис полкового Ніжинского суда сотнику бахмацкому г[ос]п[о]д[и]ну Барановскому з сотеною старшиною. Пред сим, по поданным в суд полковий Ніжинский от жителя бахмацкого Юска Кужеля челобитним: (1) на жителя бахмацкого ж Калка Семененка, якоби о проданном ним, Семененком, ему, Кужелю, поля дней на тридцят во вічность и о возвращеніи ему, Кужелю, за тое поле оним Калком позичивши в других людей денег и о продаже другим людям за болшую суму; (2) о не допусканіи якоби ко владінию жителки бахмацкой Маріі Топчійки синами Исаем и Никитою Топчієнками до купленого ним, Кужелем, в матери их, Топчійки, поля дней на шест и о гвалтовном забираю разной ярины и о протчем, посланным з суда полкового Ніжинского к вам указом предложено, даби ви в сотеном тамошнем правленіи по оним его, Кужеля, челобитним учинили рассмотрение и по указам ея императорскаго величества и малороссійским правам рішение безволокитно.

А сего июня 6 ч[исла], оной Кужель поданим в суд полковий челобитем представил, что в оном сотеном Бахмацком правленіи // **16 зв.** по тому указу надлежащего исполнения не учинено за видимою означенним Топчієнкам и Семененку понаровкою. И еще де ви ему, Кужелю, отказали, даби он на више писаних Топчієнков и Семененка в своей претенсіи искал в суді полковом Ніжинском.

И по указу ея императорскаго величества и по определению полкового Ніжинского суда, велено послать к вам сей ея императорскаго величе-

ства указ и предложит, даби ви по прежде посланному о том к вам указу учинили надлежащее по указам же ея императорскаго величества и по правам малороссийским рассмотрение и рѣшение безволокидно на указный по регламенту срок под опасением за не скорое рѣшение штрафа. И сотнику бахмацкому г[ос]п[о]д[и]ну Барановскому з сотеною старшиною учинит по сему указу. Дан в Ніжині 1744 году июня 8 д[ня].

Судіа полковий Леонтий Грановский
Асаул полковий Володковский
Писар Федор Стефа[нов]

З[аписан] в к[нигу] ном[ер] 208.

Номер входу: З[аписан] в к[нигу] ном[ер] 73.

Помітка: Пол[учен] іюня* ч[исла] 1744 году. Записав доложитъ.

Арк. 16 – 16 зв. Оригінал.

№ 233

1744 р., червня 10. – Допит відповідача, бахмацького козака Калька Семененка, в Бахмацькому сотенному правлінні за позовом на нього бахмацького козака Юська Кужеля, надісланий до Ніжинського полкового суду при рапорті бахмацького сотника Андрія Барановського

19 1744 года іюня 10 д[ня]. По поданной от жителя бахмацького Юска Кужеля челобытной на козака бахмацкого Калка Семененка об отнятіи поля, он, Семененко, в сотенное правленые сыскан и допрашиван, а в допросі показал:

Заставыл де он, отвітчик Калко Семенко [!], істцу Юску Кужелю поля пахатного дней на тридцят ценою за тринадцят рублей в 1739-м году до выкупу затем, что в военное время і себе к походу поисправыт чим не мог. Что же истецъ Кужель в челобиті показал, якобы во вічност продал, то то его неправда и что он де, истецъ, поставляет во свидытельство значкового товариша Семена Порыстого, Василя Ляшка и Івана Поповича, то он де, отвітчик Семенко, іх в діло не поставляет для того, что оние в ті пори при сотеной канцелярії в присутствіи были і денег в его Перістый позичал, то может с понаровкою сказат. А особлыво и от того виволняя себе, что ему тое поле позволылы продават и купчой запыс з согласія істца писару бившему Петру Яновскому приказалы зділат, а когда зділалы и к сотнику умершому Покотылу означений писар Яновский понес, то сотник ведая де тое, что за силу указов козачих грунтов подсуідкам владілеским покупат не должно, приказал ему, Яновскому, той

* Число не вказано.

купчой не дават и веліт оную порват. А з других де посторонних людей, когда он, істець, во свидителство поставил, что во вічност продан // **19 зв.** і присягою на то себе обовязуть, то он, отвітчик Калко Семененко, за дійствителних при-
нять іміет и в допросі своем сказат чего болше не может.

К сему допросу вмісто козака Семененка, отвітчика, неграмотного, по его
прошению житель бахмацький Ныкита Лазаревич руку приложил

Арк. 19 – 19 зв. Оригінал.

№ 234

***1744 р., червня 10. – «Уліка» позивача Юска Кужеля на допит відпо-
відача Калька Семененка в Бахмацькому сотенному правлінні, надіс-
лана до Ніжинського полкового суду при рапорті бахмацького
сотника Андрія Барановського***

20 1744 году іюня 10 д[ня]. Істець Юско Кужель отвітчика Калка Семененка допроса слушав і во уліку сказал:

Купыл де он, істець Юско Кужель, во отвітчика Калка Семенка [!] поля дней на тридцят ценою за тринадцят рублей во вічност. Свидителей же болше в себе (кромі значкового товариша Семена Парыстого, Василя Ляшка і Івана Поповича) не іміет, а сам совістю подтвердыт обовязується. Что же он же, отвітчик Калко, в допросі своем показал, якобы с приказу више означених Парыстого, Ляшка і Поповича купча пысарем сотенним, Петром Яновским, била написана, то то его неправда, ібо он, отвітчик, сам его, пысара, просил напысат. Да особльво, что же он де, отвітчик, показал, якобы умерший сотник веліт тую купчую писару Яновскому ему, істцу, не отдавая порвал, то то он показал ложно, ібо писар Яновский, когда в его, істца, начал требоват заплаты за тую купчую рубля, то он де, істець, рубля не дал и за то Яновский осердясь на его, Кужеля, сам з доброй своей волі, а не с чиего приказу ему, Кужелю, не отдавши порвал и сказат де он, істець Кужель, в сей уліки чего боліе не іміет.

К сей уліки вмісто істца Юска Кужеля неграмотного, по его прошению Кузма Іванов Батуринець руку приложил

Арк. 20. Оригінал.

№ 235

1744 р., червня 11. – Виправдання відповідача Калька Семененка на «уліку» позивача Юська Кужеля в Бахмацькому сотенному правлінні, надіслане до Ніжинського полкового суду при рапорті бахмацького сотника Андрія Барановського

21 1744 году іюня 11 д[ня]. Отвітчик Калко Семененко сказанній істцем Кужелем уліки слухав и во оправдании сказал:

Заставил де ему, истцу Кужелю, он, отвітчик Калко, поля пахатного дней на тридцят ценою за тринадцат рублей. Что же он, істець, показал, якоби во вічност продал, то то его неправда и на тое отвітчик совістю подтвердит іміет. И что ему істець во уліки своей показал, якоби не с приказу его свидытелей, Паристого, Ляшка и Поповича, писар Петро Яновский купчую написал, то то его, истца, неправда, ибо он, Паристый, в ті поры был наказним сотником и в его денег визичал, а Ляшко і Попович в сотеной канцелярії били в присутствьї, то они де ему, писару, приказали для отдачи истцу Кужелю написавши купчую отдат. Что же он де, істець, во уліки показал, якобы он, отвітчик, просил писара купчую напысат, то то его, истца, лож, ибо он де, істець, его сам просил, на что же отвітчик и совістю потвердит імыет. И что он де, істець, во уліки показал, якоби сотник Покотило купчого запису не приказовал писару порват, то то его лож же, ибо он де, отвітчик, зсылался на его же, писара Петра Яновского. Болше же чего отвітчик во оправданийі сказат не іміет.

К сему оправданию вмісто отвітчика Калка Семененка неграмотного, по его прошению житель бахмацкий Ныкита Лазаревич руку приложил

Арк. 21. Оригінал.

№ 236

1744 р., червня 15. – Підписка колишнього бахмацького сотенного писаря Петра Яновського, подана в Бахмацьке сотенне правління, про написання купчої бахмацькому мешканцю Юськові Кужелю на куплене поле в Калька Семененка та відмову сотника Покотила її підписувати через заборону селянам купувати землю в козаків, надіслана до Ніжинського полкового суду при рапорті бахмацького сотника Андрія Барановського

22 1744 году іюня 15 д[ня]. Я, ниже подписавшийся, дал сию в сотенное Бахмацкое правление под присягою подпыску в том, что напысал был я Юску Кужелю на купленное поле дней тридцят за цену рублеи тринадцат в жителя бахмацкого Калка Семененка купчую и носил к подпысу до покойного сотника Покотыла, точию Покотыло ведаю указ, что мужикам козачих ґрунтов покупат запрещено, сказал оную купчую порват и ему не дават и сказовал мні Покотыло в его, Кужеля, денег моноого требуют, чтоб он купчой в мене не требовал, что сказавши в самую сущую правду і подписался.

Петро Яновский

Арк. 22. Оригінал.

1744 р., червня 15. – Вирок Бахмацького сотенного правління по справі за позовом бахмацького козака Юська Кужеля на бахмацького козака Калка Семененка, надісланий до Ніжинського полкового суду при рапорті бахмацького сотника Андрія Барановського. № 78

23 По указу ея імператорскаго величества, в сотенном Бахмацком правленіи при указі ея імператорскаго величества з полкового Ніжинского суда присланой жителем бахмацким Юском Кужелем на жителя и козака бахмацького Калка Семененка, под височайшим ея імператорскаго величества именем в суд полковий Ніжинский поданной, об отнятіи в его, Кужеля, оним Калком поля и о протчем челобытной слушав, приговорилы челобытчика Юска Кужеля обвинит, а отвітчика же Калка Семененка оправдать для того, что в челобитіи истца Кужеля написано: Будет тому назад годов з сім, как он, истец Кужель, купил у отвітчика Калка Семененка поля пахатного дней на тридцят за цену рублей пятнадцат во вічное владіние за відомом де тогда будущого пастоящаго сотника Василя Покотила, на что де он, сотник, веліл и купчую написать, якая була де і написана, токмо писар сотений бивший Петро Яновский за тое, что истецъ Кужель не мог скоро выкупить, осердясь подрал. А он де, истецъ Кужель, по куплі того и без купчой по 1744 год владіл спокійне, а н[и]ні он де, отвітчик Семененко, неведомо с чиего наущения умислил от его, истца Кужеля, откуповуваает, да другому продает за болшую суму, взявши передом в других людей денги для откупу в его, истца Кужеля, поля под видом, якобы он же, Семененко, ему, Кужелю, не продал во вічност, по затсавил. Свідителей на тую куплю, значкового товариша полку Ніжинского Семена Парістого, Василя Ляшка, Ивана Поповича поставляет.

Про // **23 зв.** тив якого истца Кужеля челобытной, отвітчик Калко Семененко в допросі своем показал: Заставил де ему, истцу Кужелю, отвітчик Калко Семененко поля пахатного дней на тридцять ценою за тринадцат рублей в 1739-м году до выкупу затем, что в военное время себе к походу по-исправит чим не могл. Что же он, истецъ Кужель, показал, якобы во вічност продал, то то де его, Кужеля, неправда и что он де, истецъ, поставляет во свідителство значкового товариша Семена Парістого, Василя Ляшка, Ивана Поповича, то он де, отвітчик, их в діло не поставляет для того, что оние в ті пори при сотеной канцелярії в присутствіи были и денег в его Парістий позичал, то может с понаровкою сказать. А особльво и от того вивольня себе, что ему тое поле дозволили продават і купчой запис з согласия его, истца, писару бившому Петру Яновскому приказали зділатъ, а когда зділали и к сотнику умершому Покотилу означений писар Яновский понес, то сотник відая де тое, что за силу указов козачих грунтов подсосідкам владілч[е]ским покупат не должно, приказал ему, Яновскому, той купчой не дават и веліл

оную порвать. А других де посторонних людей, когда он, истець, во свидителство поставит, что во вічност продал и присягою на то себе обовяжуть, то он, отвітчик Калко Семененко, за дійствителних принят иміет и в допросі своем сказат чего болше не иміет.

Какова допроса истець Кужель отвітчика Калка Семененка слушав и в уліку сказал: Купил де // **24** он, истець, в отвітчика поля дней на тридцять ценою за тринадцять рублей во вічност. Свидителей же болше в себе (кромі значкового товариша Семена Парістого, Василя Ляшка, Івана Поповича поставит с кого не иміет), а сам совістию подтвердит обовязується. Что же он де, отвітчик Калко, в допросі своем показал, якобы с приказу више означенних Парістого, Ляшка и Поповича купча писаром сотеним Петром Яновским била написана, то то его неправда, ибо он, отвітчик, сам его, писара, просил написат. Да особльво, что же он де, отвітчик, показал, якобы умерший сотник веліл тую купчую писару Яновскому ему, истцу, не отдавая порвать, то то он показал ложно, ибо писар Яновский, когда в его де, истца, начал требовать заплаги за тую купчую рубля, то он де, истець, рубля не дал и за то Яновский осердясь на его, Кужеля, сам з доброй своей волі, а не щиего приказу, ему, Кужелю, не отдавши порвал, и сказат де он, истець Кужель, в сей уліки чего боліе не иміет.

На якую уліку истца Кужеля отвітчик Калко Семененко во оправданії сказал: Заставил де ему, истцу Кужелю, он, отвітчик Калко, поля пахатного дней на тридцять ценою рублей за тринадцять. Что же он, истець, показал, якобы во вічност продал, то то его неправда и на тое отвітчик совістию подтвердит иміет. И что ему истець во уліки своеи // **24 зв.** показал, якобы не с приказу его свидителей, Парістого, Ляшка и Поповича, писар Петро Яновский купчую написал, то то его, истца, неправда, ибо он, Парістий, в ті пори был паказним сотником и в его денег визичал, а Ляшко и Попович в сотеной канцелярії были в присутствії, то они де ему, писару, приказовалы для отдачи истцу Кужелю написавши купчую отдать. Что же он де, истець, во уліки показал, якобы он, отвітчик, просил писара купчую написат, то то де его, истца, лож, ибо он де, истець, его сам просил, на что де отвітчик и совістию подтвердит иміет. И что он де, истець, во уліки показал, якобы сотник Покотило купчого запису не приказовал писару порвать, то то его лож же, ибо он де, отвітчик, ссилался на его, писара Петра Яновского. Болше же чего он, отвітчик, во оправданії сказат не иміет.

Да особльве, бывший сотенний бахмацкий писар Петро Яновский, данною своею в сотенное Бахмацкое правление под присягою подпискою написал: Он де, Яновский, Юску Кужелю на купленное поле дней на тридцять за тринадцять рублей в жителя бахмацкого козака Калка Семененка купчую и носил де к подпису до умершого сотника бахмацкого Василя Покотила руки, // **25** точию Покотило ведая де указ, что мужикам и владілцам

козачих ґрунтов покупать запрещено, сказал в его, Кужеля, ему, Яновскому, денег за труда много требовать, а когда де по требованию его, Яновского, не дасть, то и купчую казал порвать.

А понеже, указом ея імператорскаго величества состоявшимся в 1734-м году написано: «Владелцам козачих ґрунтов кто б какова звания и достоїнства не был, отнбдь не покупать» (чего для и ему, Кужелю, козачими ґрунтами и другими угодиями владіть не должно). А хотя он, Кужель, и не владільца, однак не козак и козачо нигде не служил, но живет здавна в под-сусідстві попа борзенского отца Петра Кулаковского в дворі бахмацком.

Того рады, по ея імператорскаго величества указу, в сотенном Бахмацком правленіи приговорено, істцу Юску Кужелю по вичоту сего приговора от поля отказат, отвітчику же Калку Семененку по прежнему (отдав Кужелю денги) вічне владіть. А сей приговор, сняв с него для врученя от-вічику копию, подписал руками записат в книгу. 1744 году іюня 15 дня.

Сотник Андрей Барановскій
Атаман городовый бахмацкый Дмитро Плюта
Пысар сотеный Иван Максимовыч

За[писан] в к[нигу] ном[ер] 78.

Арк. 23 – 25. Оригінал.

№ 238

1744 р., березень. – Позовна чолобитна бахмацького козака Юська Кужеля до Ніжинського полкового суду на синів мешканки Бахмача Марії Топчійки Ісаю та Микиту за недопущення його до поля, купленого в їхньої матері, та насильно відібрану ярину, надіслана при рапорті бахмацького сотника Андрія Барановського

28 Всепресвітлійшая, державнійшая великая государиня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всероссийская, государиня всемилостивійшая Бет челом сотні Бахмацкой містечка Бахмача житель Юско Кужель, а в чем мое прошение, тому слідують пункта:

1

Будет тому назад годов тридцять два, как я, нижайший, у жителки бахмацкой Марії Топчійки купил во вічное владіние поля пахатного дней на шесть за цену чтири рубля при сину еї, Ісаю Топчію, при Алексію Лесуну, жителю бахмацкому, и при других людех, якое поле тогда ж оной еї син, Ісай, мні заводил к оранню, которим полем владіл я чрез ті года безспорно.

2

А в прошлом 1743 году, по умертвії уже оной Топчіики, речений еї син, Ісай, з братом своїм Никитою Топчїенки, ко владінию мене тим полем

невідомо чому не допускають и засіяную мною того літа на оном полю ярину разную сжатую мною ж гвалтом позабирали як с поля, так и з дому, чрез что, нижайший, в крайное разорение пришол. //

28 зв. 3

І хотя я на оних Топчѣнков подавал челобитную в сотенное Бахмацкое правление тамошнему с[о]тнику нака[з]ному Якову Покотилі з старшиною, точию оной сотник наказний Покотило невідомо для чего таковой моей челобитной не принял и сказал: «Я де уже веліл тім полем владіть вічно помянутим Топчѣнкам» и кріпост видал по видимой оним Топчі[енкам] понаровки.

І даби височайшим вашего імператорскаго величества указом повелено било сие мое челобите в суді полковом Ніжинском приняв в книгу записать, а означенних Топчѣв в оный суд сискав допросить, а по допросі учинить по указам вашего імператорскаго величества и правам малоросийским милостивое рассмотрение безволокитно.

Всемиловитійшая государиня, прошу вашего імператорскаго величества о сем // 33 о сем моем челомбиті рішення учинит.

К подачі надлежит в суд полковий Ніжинский.

А писал оную полковой канцелярії подканцеляри[ст] Іван Бридковский
1744 году марта* ч[исла].

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сей челобитной // вмiсто // жителя бахмацкого Юска Кужеля неграмотного, по его прошенію жител кролевецкий Яков Олховский руку приложил.

Номер входу: З[аписан] в к[нигу] но[м]ер 88.

Помітка: Поданна марта 6 дня 1744 года. Записав доложит.

Примітка: Полковий ніжинский старшій канцелярист Семен Сомчевский.

Арк. 28 – 28 зв., 33. Оригінал.

№ 239

1742 р., червня 28. – Декрет Бахмацького сотенного правління, виданий козаку містечка Бахмач Микиті Топчію з підтвердженням права власності на землю, на яку претендував мешканець м. Бахмача Юсько Кужель

30 Тисяча сімсот чтиридесять второго году іюня двадцять восьмого дня

Козак сотні Бахмацкой жител містечка Бахмача Никита Топчѣнко, бил челом в сотенное Бахмацкое правление о заставі поля на пят дней покойною маткою его (с уговором и с дорослих лет своїх дітей, а ежели в совершений возраст оние придуть, могут свою отчизну откупить) Юску Кужелю,

* Число не вказано.

подсусідку п[а]на писара полкового ніжинського Василя Кулаковського, жита четверть, ячменю четвертей дві, готових денег сорок копійек. Н[и]ні же діло оное вершено в сотенном Бахмацьком правленні присягою двократною расмотревано, почему оное поле на пять дней продажею іли заставою ему, Кужелю, маткою его, Топчіевою, отдано без запису, положи денег сином ея означеним. занятих маткою его под час случаю з пашнею один рубль и сорок копійек, приказали тім полем пята денми вічне ему, Топчію, владіти. Кужелю ж, принявши рубль и сорок копійек грошей и посіяную пашню, сего года з оногo поля знять и болше тим не владіть. Іміючуюся же траву на том же полі ему, Топчіенку, повеліли скосить, а Кужелю отказ. Того ради, усмотря, ми, ниже подписавшося сотенная бахмацькая // **30 зв.** старшина, росправивши оних Топчія и Кужеля присягою, видали сеи з сотеногo Бахмацького правления запис за подписом рук наших и прилогом сотеной печати требуючої стороні Никиті Топчію року и дня више писаних.

Наказній сотник бахмацький Яков Покотило
Атаман городовый бахмацький Дмитро Плюта

Асаул сотенный Федор Евмыч

Хоружий сотении Гордіи Брыдкый

А вмiсто их неграмотных, по их прошенью и за себе пысар сотенный бахмацький Іван Максимович подписался

Арк. 30 – 30 зв. Оригінал.

№ 240

1743 р., вересня 4. – Чолобитна бахмацького козака Микити Топчія, подана до Бахмацького сотенного правління, про те, що бахмацький підсусідок Юсько Кужель всупереч декрету цього правління не допустив його до землі, надіслана при рапорті бахмацького сотника Андрія Барановського до Ніжинського полкового суду

29 Всепресвітліяшая, державнійшая великая государыня імператрица Елисавет Петровна, сомедержица всероссийская, государиня всемилостивійшая Бет челом козак сотні Бахмацькой житель містечка Бахмача Нькита Топчій на подсусідка писара полкового ніжинського Василя Кулаковського Юска Кужеля, а в чом мое прошеные, тому сліднують пункты:

1

В давност, тому будет літ пятьнадцят, как matka моя покойная, Топчійка, заставила означенному Юску Кужелю поля пахатного ниву дней на пят за ч[е]тверть жита, ячменю дві четверти да денег готових сорок копійек с уговором таким, что «когда мої сыны, яко то Никита, Исай Топчіенки, прийдуть в совершенний возраст, могут по наслідию своему, яко за свою при-

родную отчизну, жита четверть, ячменю дві четверти да готових денег сорок копѣек тебѣ отдат, а в свое владѣние оное поле отобрат» і при заставѣ той матка моя, хотя он, Кужель, и допевнялся, никакова запису не дала.

2

Хотя же я по суду сотенной бахмацкой старшины і по виданном мнѣ з сотенного Бахмацкого правления с приложением печати і подписом рук старшинских декрету, жито, ячмѣнь и денги ему в дом отнес, чтоб ему болше тим полем не владѣть, токмо он не доволствуяс тим судом мене из братом моѣм дважды и к присяги в сотенной канцелярѣи приводил и по приводѣ сказовал // **29 зв.** безволокитно и без отобрания више писанной пашни и денег уступить, де я поле оное конечно имѣю.

3

А послѣ того, он же, Кужель, не уступая на том оную ниву на пят дней виарал и засѣял, а мене з братом орат не допустил. По представлению же моему з братом сотенной старшинѣ, что он нам по суду принадлежащее поле не обявля поорал и засѣял, приказали старшини в дом его насѣлне нам отнестъ, а что он засѣял на оной нивѣ, тое б нам пожат.

4

Минувшего ж августа первых чисел в жатву сеголѣтнего времени, на оную ниву жать посѣянной на опор пашни Кужелем, яко и више упомянуто, он, Кужель, захавши наперед на ту ниву мене жат не допустил и мало косою не образил, и имѣючими тамо при себѣ собаками травил. А и зверх того, говорил зятю и сину своѣм, что де «сего скурвого сина Топчѣя здесь на нивѣ убиймо и в имѣючойся долині сховаймо», на что я у себе людей доволно имѣю и в дѣлѣ оные могут совѣстно сказать. Да и пашню с той ниви гвалтом сам изжал и в дом свой перевозил, а какою именно сколько числом, при том сообщаю реестр.

5

Что же оного поля откупать лѣт пятнадцат успутивши молчал, то за тим, что в военое время во всегдашних службах вашего імператорского величества безпрестанно обрѣтался.

6

А понеже, указом вашего імператорского величества в народ публикованным изображено, чтоб владѣлцам, так и службы вашему імператорскому величеству с протчѣими козаками не отбуваючими, козачих грунтов и протчего, ныкому и ни под каким видом отнюд не покупать. //

32 І дабы височайшим вашего імператорского величества указом повелено било сие мое челобите в сотенном Бахмацком правленѣи принв записат, а више означенного Юска Кужеля сискат допросит, почему он от той моей отческой ниви по двоѣм присягам по виданному мнѣ з сотенного правления декрету мене отдаляет и не допускает и мало користуватися и чут мене

на оной ниви косою не образил и собаками не ростровил и похвалялся убит и с оной ниви пашню гвалтом пожаловши в дом свой перевозил. А по допросі, до той ниви, як ми з братом уже дважди присягу виконали и декрет нам з сотенного правления на владіние оной ниви видан, ему, Кужелю, ко владінію боліе приказат не касатся и нас не отдалят. Пашню же, которую он на той ниви гвалтом пожал и в дом перевозил, приказат возвратит. Что же он мене косою мало не образил и собаками травил и сверх того хвалился убыть, то за то прошу вашего імператорского величества по правам малоросійским безволокитное учинить рішеные.

Всемиловитвійшая государыня, прошу вашего імператорского величества о сем моем челобиті рассмотрение учинит.

К подачи надлежит сия челобитная в сотенное Бахмацкое правление.

А писал оную жител бахмацкий Ныкита Лазаревич 1743 году сентября 4 дня.

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сей // челобитной ва місто Никити Топчиенка неграмотного, // по его прошению жител батуриинский Кузма Иванов руку приложил.

Помітка: Под[ана] 1743 года сентября 5 д[ня]. Записав сискат Кужеля і допросит по пунктам, яко и допрос представить.

Примітка: Писар полковий ніжинский Васил Кулаковский.

Арк. 29 – 29 зв., 32. Оригінал.

№ 241

1743* р., вересня 4. – Реєстр збіжжя, забраного бахмацьким жителем Юськом Кужелем у бахмацького козака Микити Топчія, надісланий при рапорті бахмацького сотника Андрія Барановського до Ніжинського полкового суду

30а Реєстр, сколко Кужель с поля пашні сиял і какой, ясно о том значит ниже сего. 1744 году сентября 4 ч[исла]

Проса коп 9.

Пшениці коп 3.

Овса коп 9.

К сему реєстру вмісто Микиты Топчія неграмотного, по его прошению жител бахмацкий Ныкита Лазаревич подписался

Арк. 30а. Оригінал.

** В документі помилково зазначено 1744 р. Насправді, даний реєстр писаний в 1743 р. і був додатком попереднього документу (чолобитної Микити Топчієнка)*

1744 р., серпня 1. – Вирок Бахмацького сотенного правління по справі за позовом бахмацького козака Микити Топчія на бахмацького козака Юська Кужеля, надісланий до Ніжинського полкового суду при рапорті бахмацького сотника Андрія Барановського. № 103

31 По указу ея імператорского величества, в сотенном Бахмацком правленіі поданной от жителя бахмацького Нькити Топчія челобитной слушав, приговорили, істцу Никиті Топчію отвітчику Кужелю денги отложивши, протчое спокойне, яко отчизною, полем пятма днями, по виданному ему в 1742 году за сотенного Бахмацького правления с подписом рук старшинских декрету и по учиненим истцем двом присягам владіть, а ему, отвітчику Юску Кужелю, за силу состоявшогося в 1734-м году ея імператорского величества указу, яко в оном о не покупки владіцям и протчіім людем, кто б какова звания и достойнства не был, козачих грунтов и протчііх угодий покупат запрещено.

Что же без произвожденія допросних річей сочинен сей приговор, то для того, что он, Кужель, хотя по его и неоднократно било з сотенного Бахмацького [пра]вления посилено, в суді не стал. А понеже, в правах малороссийских в книги «Статуті» розділі четвертом артикулі двадцят втором напечатанно: «Если би хто будучи позван на перших роках земских не стал, а нькоторое причини слушное в сем Статуте вираженое нестаня своего у суду не оповедал або не оказал, таковий мает стороне на других роках перве ніжлы в суд уступит, заплатити нестанного за кождие позвы чотиры копи грошей, а суду копу грошей: тоест суді сорок грошей, а подсудку двадцят грошей. А если би тот же на других роках судових так же и отие ж будучи позван без причин ниже в сем Статуте описанних не стал, або ставши вини нестанное више мененное заплатиты заразом не хотіл, а сторона жалобная позванная и року доведет, таковий для не послушенства своего вжо речи своей упадет и тую речь о которую был позван, на тые // **31** двое роки судовие вічне тратить». И за силу више писанних обстоятелств, на владіние оного поля видат истцу Топчію копию за справкою сего приговора, подлінной же подписав руками и приложив печать записат в книгу. 1744 году августа 1 дня.

Сотник Андрей Барановскій

№ 103.

Арк. 31 – 31 зв. Оригінал.

СПРАВА № 21

1а Діло козака сотні Бахмацкой жителя села Курені Петра Жили, з козаком того ж села Курені Романом Сизоненком о гаю и о протчем.

1745 году августа 12 дня.

№ 1970.

№ 243

1745 р., серпня 12. – Апеляційна чолобитна козака с. Курені Бахмацької сотні Петра Жили, подана до Ніжинського полкового суду, на бахмацького сотника Андрія Барановського за сприяння неправомірному відчуженні в нього майна і худоби односельцем, козаком Романом Сизоненком

1 Всепресвітлішшая, державниішшая великая государыня імператрица Елисавет Петровна, самодержица всероссійская, государыня всемилостивійшшая Бет челом козак полку Ніжинского сотні Бахмацкой жит[ел] села Курені Петро Жила на сотника бахмацкого Андрея Барановского, а в чем мое прошение, тому слідують пункти:

1

Будет тому назад годов з пятнадцать, как теща мена, нижайшого, а жени моей мать родная, козачка того ж села Курені Мария Вовкушовская, за жизни еще своей духовным тестаментом на владіние мні и жені моей гаю стоячого под селом Куренею над річкою Борзною ствердила, которой гай начав от річки Борзни даже до козака того ж села Курені тамо іміющой лози рвом, еще как онои бил во владінії прописаной умершой тещи моей окопан, то и я, нижайший, по оному окопанному рву и нині владію.

2

А сего 745 году в м[іся]ці апрілі, козак того ж села Курені Роман Сизоненко бил челом на мене, нижайшого, к сотнику бахмацкому Андрію Барановскому, якобы я, нижайший, близ стоячого моего гаю во владіние воровски принял, по якої его челобитной послани старинние козаки для осмотра пока я его гаю принял, токмо по осмотру оних стариних людей, чтоб я его, Сизона, гаю принял не явилось.

3

Да сего ж 745 году мая м[іся]ця, прописаний сотник бахмацкий Барановский невідаю почему обвиняя мене и прислал // **1 зв.** атамана курінского Скрепця для забору моего імнія, якої атаман по его, сотника, приказу взял в мене кожухов два: еден белий новий, другой жоночий, покритий блакитним сукном; корову и троенадцятро овец и вручил ему, Сизону, не

відаю за что, якие кожухи и н[и]ні в его, Сизона, содержатся, також овцями и коровою и по ся пори он же, Сизон, користується.

І даби височайшим вашего імператорскаго величества указом повелено било сие мое челобите в суді полковом Ніжинском приняв записать, а о возвращеніі мні више показаних забраних моїх імійний – двух кожухов, корови і троенадцятєро овецъ и о перенесеніі оноґо діла учинит милостивое рассмотрение і определєние, а его, сотника бахмацкоґо Барановскоґо, в оний полковий суд сискав, за не правое рішенєе дать с него суд, как вашего імператорскаго величества указы и права малороссийские повелївають.

Всемиловїтїйшая государыня, прошу вашего імператорскаго величества о сем моем челобитї рішенєе учинит.

К подачи надлежит сїя челобитная в суд полковий Ніжинский.

А писал оную писецъ полковой канцеляриї Андрїй Корецкий 1745 году августа 12 д[ня].

Під нумерацією пунктів і наприкінці документу: К сей челобитной // вмісто козака, жителя села Куронї Петра Жили неграмотного, по его прошенію села Ховмов житель Григорий Яковлев руку приложил.

Номер входу: Ном[ер] 412.

Помітка: Подана августа 12 ч[исла] 1745 году.

Примітка: Писар полковий Ніжинский Василь Кулаковский.

Резолюція: 1745 году августа 12 ч[исла] записав отдать по повитю, а к сотнику бахмацкоґому Барановскоґому послать указ, даби імїючоєе в сотенном Бахмацком правленіі вершенное діло, которое челобитчик по аппеляциї називает не правилним, прислано било к рассмотрєнію // **2** к рассмотрєнію по описї с надлежачою випискою в суд полковий Ніжинский. А по оному рішенію, за силу права в книги «Статутї» розділі 4 артикулї 86¹ напечатанного: «Исполнения не чинєно б и забранное имущество возвращєно б».

Судїя полковий Леонтий Грановский
Писар полковий Василь Кулаковский

Арк. 1 – 2. Ориґинал.

№ 244

1745 р., серпня 17. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду бахмацькоґому сотнику Андрїю Барановськоґому надїслати матеріали судової справи, яка розглядалася в Бахмацькоґому сотєнному правлінні, за позовом козака с. Куренї Бахмацької сотні Романа Сизонєнка на односельця Петра Жилу

5 Указа єя и[мператорскаго] [величєст]ва сам[одержици] всєр[осийской], ис полкового Ніжинскоґо суда сотнику бахмацкоґому г[ос]п[о]д[и]ну

Барановському. Сего августа 12 д[ня], козак сотні Бахмацкой, жител села Курені Петро Жила поданим в суд полковій Ніжинский челобитем представил. Будет де тому назад годов з пятнадцат, как теща его, Жили, Мария Вовкушовская, духовним тестаментом на владініе ему, Жили, и жені его, гаю стоячого под селом Куренею над річкою Борзною ствердила, котрим он, Жила, и н[и]ні владіет. А сего де 745 году в м[іся]ці апрілі, козак того ж села Курені Роман Сизоненко бил челом на его, Жилу, якоби он, Жила, близ стоячого его гаю во владініе воровски принял и по онои де его, Сизоненка, челобитю послани старинніе козаки для осмотра, токмо де по тому осмотра, чтоб он, Жила, его, Сизона, гаю принял не явилос. А сего ж де 745 году мая м[іся]ця, невідомо почему обвиня ви его, Жилу, // **5 зв.** прислав атамана курінского Скрепця, оной атаман по вашем приказу взял в его, Жили, кожухов два: един білий новій, а другій жоночий, покритий блакитним сукном; корову и тринадцатеро овецъ и вручил ему, Сизону, невідомо за что, в чем просил разсмотрения и указу.

И сего ж августа 12 д[ня], по указу ея и[мператорскаго] [величест]ва и по определінію полкового Ніжинского суда, велено послат к вам сей ея и[мператорскаго] [величест]ва указ и предложит, даби ви иміючое в сотеном Бахмацком правленіі вершеное діло, которое челобитчик по аппеляціі називает не правильним, прислали в суд полковий Ніжинский к разсмотрению по описі ис надлежащою випискою сего августа на 21 число. А по оному рішенію, за силу права в книги «Статуті» розділі 4-м артикулі 86 напечатанного: «Исполнения // **6** не чинит и забранное имущество возвратит». И сотнику бахмацкому г[ос]п[о]д[и]ну Барановскому учинит о том по ея и[мператорскаго] [величест]ва указу. Дан в Ніжині 1745 году августа 17 д[ня].

Подпис:
Судия полковий Леонтий Грановский
Писар полковий Васил Кулаковский
Писар Федор Стефанов

З[аписан] в к[нигу] ном[ер]*.

Примітка: Таковий чистий указ для отдачи до надлежащих рук челобитчик Петро Жила принял и в приємі оногo росписался, а вмісто его, челобитчика Петра Жили, неграмотного, по его прошенію житель конотопский Иван Комашинский руку приложил.

Арк. 5 – 6. Чернетка.

№ 245

1745 р., серпня 31. Бахмач. – Донесення бахмацького сотника Андрія Барановського до Ніжинського полкового суду про неможливість на-

* Номер вихідної документації на даному документі відсутній.

*діслати до полкового суду матеріалів судової справи між козаками с.
Курені Бахмацької сотні Романом Сизоненком і Петром Жилою
через незавершеність її розгляду*

7 В суд полковый Ніжинський

Доношеные

Прошлого августа 26 дня, указом ея імператорскаго вельчества з оного полкового Ніжинского суда в сотенное Бахмацкое правление прысланим, повелено по челобитию козака и жителя курінского Петра Жила, поданому в суд полковый, іміючоесь в сотеном Бахмацком правленіі вершенное діло к рассмотрению в суд полковый по описі із надлежашою выпискою прислат. А понеже, оной Петро Жила в суді полковом Ніжинском бил челом напрасно, ибо еще іміючоесь их заводное о гаї з козаком і жителем курінским Романом Сизоном діло, в сотеном правленіі не рішено. Зграблено же его, Жилу, за тое, что он, как с представления атамана курінского Скребця в сотеном правленіі вчинилось извѣстно, наміревал з села Курені спровадивши бежать, доношу.

Сотник бахмацкій Андрей Барановскій

1745 году

Августа 31 ч[исла].

Бахмач.

Номер входу: Ном[ер] 443.

Помітка: Подано сентябра 2 ч[исла] 1745 году.

На конверті: В суд полковый Ніжинський
Доношеные

Слід від печатки

Резолюція: 7 зв. 1745 году сентябра 2 ч[исла] записав сообщит к отпуску.

Судія полковый Леонтий Грановский

Писар полковый Васил Кулак[овский]

Хоружий полковый Зубковскій

Арк. 7 – 7 зв. Оригінал.

КОМЕНТАРІ

Діловодний заголовок до справи № 1

¹ *Бурмістр* (*бурмистер*) – в Україні XIV – XVIII ст. посадова особа в міському самоврядуванні, яке ґрунтувалося на маґдебурзькому праві. Бурмістри (від 2 до 12) обиралися виборними ратманами. В Україні терміни повноважень бурмістра, процедура його обрання і компетенція влади визначалися спеціальними привілеями, що надавалися містам, а також залежали від конкретно-історичних і соціально-політичних обставин. В українських містах мало місце змішування функцій в'їтівсько-лавницького суду і ради: самоврядування очолював голова суду з карних справ – в'їт, що суперечило саксонській традиції. В окремих містах точилася гостра боротьба за владу між радою на чолі з бурмістрами та в'їтами.

² *Магістрат* (від латинського *magistratus* – чільний уряд, зверхня влада) – загальна назва міського уряду в містах, де функціонувало міське самоврядування. В українських містах така назва на означення міського уряду набула поширення з початку XVII ст., причому в західноукраїнських містах, подібно до польських, тоді як в містах Наддніпрянської та Лівобережної України він уживався на означення двох колегіальних виборних органів – ради і лави у цілому. Рада виступала як найвищий орган міського самоврядування. Управляючи міським майном, вона була водночас і виконавчим, і судовим органом, а також репрезентантом міста в його зовнішніх відносинах. До компетенції ради входили в основному розгляд цивільних справ: суперечок щодо спадщини і майна, нагляд за дотриманням правил торгівлі, сплатою податків і благоустроєм міста, відання обліком міських прибутків та видатків, а також дрібні злочини. До компетенції лави здебільшого входив розгляд кримінальних справ.

³ *Кона* – одиниця лічби, яка дорівнювала 5 дюжинам (60 штук, 60 снопів).

№ 1

¹ *Полкова канцелярія* – головний орган виконавчої влади в межах полку Гетьманщини другої половини XVII – XVIII ст. У військових справах полкова канцелярія залежала безпосередньо від гетьмана та Генеральної військової канцелярії, у фінансових – від Генеральної скарбової канцелярії і Генеральної лічильної комісії, у поліцейських – підпорядковувалася Генеральній військовій канцелярії і в судових – Генеральному військовому суду. Діловодством полкової канцелярії керував полковий писар, якому підпорядковувалися реєнт (помічник) та канцеляристи. Полкова канцелярія розташовувалася в будинку полковника, інколи у магістраті. Полкова канцелярія

займалася веденням і збереженням компутів, у ній готувалися різноманітні документи – універсали, накази, листи полковників, ордери, рапорти, донесення, промеморії, інструкції та ін. 1720 р. в полковій канцелярії утворено повиття (відділи) на чолі з повитчиками, обов'язки яких виконували старші канцеляристи. З 1722 р. полкова канцелярія розмежовувалася на «присутствіє» і власне канцелярію. До полкового «присутствія» входили полковник, обозний і писар. Полкові канцелярії були також своєрідними школами для підготовки кваліфікованих канцеляристів. Полкові канцелярії існували до 1780-х рр., коли було ліквідовано полковий устрій на Україні.

² «... в праві малоросійском в кн[у]ге Статуті...». Мова йде про Литовський Статут (основний кодекс права Великого князівства Литовського, який увібрав місцеве звичаєве право, польські судові практики та європейські правові кодекси), а саме його редакція 1588 р., яка була основним джерелом права в українському судочинстві середини XVII – XVIII ст. Статут 1588 р. складався з 14 розділів і містив 488 артикулів. Він закріплював феодальну власність на землю, передбачаючи і власність на неї селян. За вмісні злочини винний відповідав повною мірою – карався смертю, а з його майна стягувалася так звана головщина та інші видатки, пов'язані з нанесенням матеріальної шкоди. Велике місце в Статуті займали злочини проти особи і майнових прав. Основним покаранням за них був штраф у користь потерпілого і великого князя. Суворе покарання передбачалося за крадіжку: при викраденні коня або рецидиві передбачалося повішання. Литовський Статут був головним джерелом в підготовці кодексу «Прав, за якими судиться малоросійський народ».

³ 14-й розділ Литовського Статуту 1588 р. називався «О злодействе всякого стану» і складався з 37 артикулів (Статути Великого князівства Литовського: у 3 т. – Т. III. Статут Великого князівства Литовського 1588 року: У 2 кн. – Кн. 1 / За ред. С. Ківалова, П. Музиченка, А. Панькова. – Одеса: Юридична література, 2004. – С. 645 – 665).

⁴ Артикул 26 мав 14-го розділу Литовського Статуту 1588 року називався «О краденью збожжя всякого в копах на поли або в стиртах зложеного, а также и сена». (Статути Великого князівства Литовського: у 3 т. – Т. III. Статут Великого князівства Литовського 1588 року: У 2 кн. – Кн. 1 / За ред. С. Ківалова, П. Музиченка, А. Панькова. – Одеса: Юридична література, 2004. – С. 660).

⁵ *Кужич Іван Тимофійович* – ніжинський судовий писар (1724 – 1730 рр.), ніжинський полковий писар (1735 – 1738 рр.). У зв'язку з управлінням полковою канцелярією був звільнений від походу до Ізюму (1738 р.).

№ 2

¹ *Світло-половий* – світло-рудий.

- ² «...воз драбинчастий...» або *драбиняк* – віз з драбинчастим коробом.
- ³ *Луб'я* – кора знята з дерева великими кусками.
- ⁴ *Лушня* – кривий кусок дерева, верхній кінець якого впирається у верхню частину воза, а нижній надягається на вісь, чим підтримується полудрабок.
- ⁵ *Налюшник* – кільце, яким прив'язується лушня до полудрабка.
- ⁶ *Шворінь* – стрижнева шарніра поворотного з'єднання частин транспортних засобів. У вужчому розумінні слова – вісь повороту керованого колеса транспортного засобу.
- ⁷ *Ручиця* – один з чотирьох похило укріплених у насаді воза кілків, що підтримують з обох боків драбини.
- ⁸ *Подтоки* – два дерев'яні бруси, на яких тримається віз.
- ⁹ *Війя, війє* – дишель у воловому запрягу; жердина, яка з'єднує віз з ярмом. Має вигляд палиці з розвилкою у задній частині: кінці відгалужень кріплять до передньої осі.
- ¹⁰ *Ярмо* – деталь в упряжці волів, аналог хомута в упряжці коней. Ярмо буває головне (кріпиться до рогів) та зашийне. У головному ярмі виділяють лобне (прилягає внутрішньою поверхнею до лоба і прикріплюється до рогів ремнями) та потиличне – також прикріплюється до рогів, але ззаду. Найбільш поширеним в Україні було зашийне ярмо, яке зачіплялося за дишель простим дерев'яним (лозовим) кільцем (каблучкою) і замикалося на шії занозою.
- ¹¹ *Снози (снізки)* – пара внутрішніх палиць у возі, які з'єднують чашовину з підгірлям.
- ¹² *Рубель* – довга жердина, яку кладуть зверху на віз із сіном, снопами й притягують за кінці вірьовкою так, щоб придавивши, утримувати вантаж.
- ¹³ Очевидно, мається на увазі *підоска* або *підосина* – вузька залізна стрічка, прибита до нижньої частини дерев'яної осі.
- ¹⁴ *Ужисько* – мотузка для в'язання сіна.
- ¹⁵ *Мачула* – волокно, добуте з луб'яного шару кори молоді липи вимочуванням; груба тканина, виготовлена з такого волокна.
- ¹⁶ *Сажень* – давня лінійна міра, яка вживалася до запровадження метричної системи мір, з XVIII ст. дорівнювала 3 аршинам, або 2,134 м.
- ¹⁷ *Оплін* – на возі дерев'яна подушка, яка знаходилася на осі на якій клався кузов воза.
- ¹⁸ *Каблучка (облук)* – сплетена з дерева, сиром'ятої шкіри, а іноді залізне кільце, яким війя кріпиться до ярма. Також каблучкою зовуть таке кільце, яке кріпиться на війї у тому місці, де воно розгалужується, для запобігання розщепленню.
- ¹⁹ *Притика* – чека, що вставляється в отвір на кінці війя і фіксує його в каблучці ярма або шворінь, що рухомо з'єднує війя з ярмом.
- ²⁰ *Рихва* – металеве кільце для скріплення чого-небудь.
- ²¹ *Привій* – мотузка або ремінець, якими кріпиться каблучка до чашовини.

²² *Вужівка* – різновид мотузки з прутів, лози або дубу.

²³ *Занози (заноза, заніз)* – зовнішні кілки, палиці, які з’єднують чашовину з підгірлям. На відміну від нерухомих сніз, зроблені різніми: їх вставляють у край ярма для запобігання випряганням.

²⁴ *Попліть* – верхня частина плетня.

²⁵ *Личаний* – зроблений з лика.

²⁶ Можливо, мова йде про військового товариша *Стасенка Василя*, який був в 1725 р. наказним ніжинським полковим сотником.

²⁷ *Стефанов (Стефанович) Федір* – писар Ніжинського полкового суду, один з кандидатів на уряд сотника третьої Ніжинської полкової сотні (1751 р.), але сотником не став.

№ 3

¹ *Шрамченко Григорій* – бунчуковий товариш (1743 р.). Проживав у Ніжинському полку, мав 17 дворів, 1 коло.

№ 5

¹ *Анна Іванівна* (1693 – 1740) – російська імператриця (1730 – 1740 рр.), дочка російського царя Івана V Олексійовича та цариці Парасковії Федорівни (Салтикової). 1710 р. вийшла заміж за курляндського герцога Фрідріха Вільгельма, але вже наступного року овдовіла. Після смерті імператора Петра II двірцевою верхівкою була обрана імператрицею. Анна Іванівна передовірила управління імперією придворним, де головну роль відігравали прибалтійські дворяни на чолі з курляндським герцогом Е. Біроном. По смерті гетьмана Д. Апостола 1734 р. ліквідувала гетьманат, а владу передала Правлінню гетьманського уряду. На Гетьманщину поширилася діяльність Канцелярії таємних розшукових справ, посилювалися репресії, втручання імперії в українські справи. Анна Іванівна амністувала запорожців і дозволила їм повернутися на старі січові місця (1734 р.) і заснувати Нову Січ. Вона не мала дітей, тому своїм спадкоємцем призначила немовля – Івана VI Антоновича, а регентами – свою племінницю Анну Леопольдівну та Е. Бірона. Але внаслідок дворцевого перевороту (1741 р.) престол перейшов до дочки Петра I Єлизавети Петрівни.

№ 7

¹ *Ніжинська перша полкова сотня* сформувалася як основний підрозділ Ніжинського полку влітку 1648 р. Згідно зі Зборівською угодою, у жовтні 1649 р. юридично закріплена в складі Ніжинського полку, котрий тоді нараховував 7 Ніжинських сотень, у яких було 597 козаків. Протягом всього часу існування неодноразово змінювала адміністративний склад населених пунктів. Ліквідована разом з полком в 1782 році, а територія включена до Пирятин-

ського повіту Київського намісництва. Сотенний центр м. Ніжин. Населені пункти: села Воловиця, Євлашівка, Комарівка, Кошелівка, Кунашівка, Липовий Ріг, Мала Кошелівка, Омбиш, Степанівка, Талалаївка, Хвостики, Черняхівка, та хутори Хвилівський і бунчукового товариша Піроцького.

№ 11

¹ *Ратуша* – орган міського самоврядування. На території України ратуші вперше з'явилися в XIV ст. в західноукраїнських містах. У XV ст. в містах з магдебурзьким правом ратушу замінив магістрат. До початку XVIII ст. ратуші діяли в невеликих, так званих не привілейованих (без магдебурії) містах і деяких містечках. Від 1727 р. в Російській імперії у тому числі на українських землях, які входили до її складу, компетенція ратуш в основному звелася до судових і фінансових справ.

№ 13

¹ *Ніжинська друга полкова сотня* виникла влітку 1648 р. у складі Ніжинського полку. За ним же закріплена Зборівським договором 16 жовтня 1649 р. У 1654 р. вже не згадується, ймовірно була розформована між новоствореними навколо Ніжина сотнями. Відновлена гетьманом Іваном Скоропадським в 1716 р. Ліквідована разом з полком в 1782 р. Територію включено до Чернігівського намісництва. Сотенний центр м. Ніжин. Населені пункти: села Бакаївка, Вишнівка, Володькова Дівиця, Данине, Дорогинка, Колесники, Кропивна, Круничполе, Кукшин, Курилівка, Лошківка, Лосинівка, Максимівка, Мильники, Пашківка, Припутні, Рожнівка, Сваричівка, Синяки та хутори ніжинського війта Петра Тарнавіота і Шатурівка.

² *Пісковський Василь* – полковий канцелярист, значковий товариш Ніжинського полку (1750 – 1751 рр.).

³ *Новомлинська сотня* була однією з «засеймських» сотень. Утворилася наприкінці 1653 р. в складі Новгород-Сіверського полку. Після його ліквідації увійшла до складу Ніжинського полку. Протягом 1663 – 1665 рр. перебувала у складі Глухівського полку, у 1665 – 1668 рр. знову в Ніжинському, у 1668 р. короткий час у складі відновленого Новгородського полку, а від кінця 1668 р. і до ліквідації у 1782 р. у Ніжинському полку. Після скасування сотні її територію включили до складу Новгород-Сіверського намісництва. сотенний центр містечко Нові Млини. Населені пункти: села Головеньки, Кнути, Костирів, Нахаївка, Пекарів, Рижки, Шабаланів і слобідка Кербутівка.

№ 14

¹ *Хрущов Іван Семенович* – ніжинський полковник (1727 – 1740 рр.). У 1732 р. був звинувачений козаком Василем Кожуховським у визиску податку з його дідівського млина. У березні 1733 р. козак Яким Сірик скаржився на

нього за захоплення худоби і привернення у підданство. Ніжинський комендант Пушчін звинувачував його і полкову старшину в приверненні козаків в свої підсусідки та скупівлі їхніх ґрунтів та у переховуванні крадіїв. Був страчений 1741 р.

² Село Попівка входило до складу Конотопської сотні Ніжинського полку.

³ *Муромський піхотний полк* був сформований 6 серпня 1708 р. в складі двох батальйонів під назвою гренадерського Енсберга полку. Брав участь в Північній війні та Персидському поході (1722 р.), російсько-турецькій війні 1735 – 1739 рр. В 1727 р. перейменований на Муромський піхотний полк.

⁴ *Кримські походи* 1736 – 1738 рр. – три воєнні походи російської армії та українського козацького війська на Кримський ханат під час російсько-турецької війни 1735 – 1739 рр. Перший похід розпочався в 1736 р. У травні російсько-українська армія під командуванням генерал-фельдмаршала Б. Х. Мініха та наказного гетьмана Я. Лизогуба штурмом здобула Перекоп, а в червні Гезлев та Бахчисарай. Другий похід розпочався 1737 р. з фортеці Азов. У червня російсько-українські війська під командуванням П. Ласці форсували затоку Сиваш, а 14 липня розбили загони кримського хана і зайняли Карасубазар. Третій похід російської армії і українського козацького війська на Крим відбувся в червні – липня 1738 р. і закінчився невдачею.

⁵ *Полішко Федір* – міщанин м-ка Конотоп, значковий товариш Ніжинського полку (1741 – 1755 рр.). Володів двором і шинком в Конотопі.

⁶ «...*Тепер идучи на Ленію*...». Мається на увазі *Українська Лінія* – військово-інженерна система земляних укріплень у 1731 – 1764 рр. на теренах сучасної Південної України, споруджена для захисту південних степових рубежів імперії від татарських нападів. Складалася з 16 фортець і 49 редутів, з'єднаних між собою високим земляним валом і глибоким ровом.

№ 15

¹ *Костенецький Йосиф (Йосип) Григорович* – конотопський сотник Ніжинського полку (1727 – 1750 рр.).

² *Грановський Леонтій Микитович* – ніжинський полковий писар (1726 – 1734 рр.), ніжинський полковий суддя (1734 – 1746 рр.), ніжинський полковий обозний (1746 – 1752 рр.). Бунчуковий товариш.

№ 16

¹ *Конотопська сотня* утворилася, ймовірно, восени 1648 р. у складі Борзнянського полку, але формально визнана і юридично закріплена за Чернігівським полком Зборівським реєстром 16 жовтня 1649 р. у кількості 100 козаків з осідком у м. Конотоп, яке до 1648 р. було центром Конотопської волості (округу) Новгородського повіту Чернігівського воєводства. Після Білоцерківської угоди 1651 р. сотня, ймовірно, відійшла до Ніжинського полку,

позаяк у присяжних списках 1654 р. вона числиться уже за ним у складі декількох населених пунктів. Після 1782 р. територію сотні включено до складу Чернігівського намісництва. Сотенний центр містечко Конотоп. Населенні пункти: села Вирівка, Гути, Озаричі, Підлипне, Попівка, Семенівка, Соснівка, Старе, Шаповалівка.

² *Володьковський Андрій Васильович* (? – 1745) – військовий канцелярист Генеральної військової канцелярії (1723 – 1726 рр.). 1723 р. вів розслідування про зловживання у Переяславському полку під час направлення козаків у Дербентський і Ладозький походи. Значковий товариш Ніжинського полку (? – 1734 рр.), перший ніжинський полковий осавул (1734 – 1744 рр.). У 1744 р. відсторонений від уряду через участь в насильствах ніжинського полковника Божича. 1748 р. Генеральна військова канцелярія розглядала про захоплення чернігівським полковником Іваном Божичем та полковим осавулом Андрієм Володьковським товарів польського підданого, купця з м. Могилева Герасима Ботвинки.

№ 17

¹ «...в сотенном Крелевецком правлені...». Очевидно, в документі помилка, оскільки справа мала слухатися не в Крелевецькому, а в Конотопському сотенному правлінні.

² *Петро II Романов (Петро Олексійович Романов* 1715 – 1730 рр.) – син царевича Олексія Петровича і принцеси Софії Шарлоти Бланкенбурзької-Вольфенбюттельської, онук Петра I. Ускладнення зовнішньополітичного становища Російської імперії за Петра II, намагання у зв'язку з цим імператорського уряду залучити на свою сторону козацьку старшину, спонукали Таємну Верховну Раду скасувати всі податки на Гетьманщині (крім передбачених Березневими статтями 1654 р.), ліквідувати Малоросійську колегію та дозволити обрати нового гетьмана – Данила Апостола, передати ведення справ Гетьманщини з Сенату до Колегії закордонних справ, заборонити росіянам купувати землі в Україні тощо. В 1728 р. Петро II створив у Глухові кодифікаційну комісію для складання кодексу діючих в Україні законів («Права за якими судиться малоросійський народ»). Після усунення від влади О. Меньшикова, Петро II оголосив себе противником реформ Петра I, переніс імператорський двір в Москву. Під час підготовки до коронації помер від натуральної віспи. З його смертю закінчився рід Романових по чоловічій лінії.

³ «...в Рішительних пунктах изобразонного...». *Рішительні пункти* – нормативний акт російської верховної влади, виданий у формі наказу у відповідь на прохання гетьмана Данила Апостола про унормування українсько-російських відносин за допомогою договору. 22 серпня 1728 р. Видані у вигляді указу Петра II у відповідь на подану гетьманом петицію про повернення Гетьманщині прав, викладених ще в договорі, статтях Богдана Хмельницького. Акт

складався з преамбули і 28 пунктів. У ньому відображено розширення повноважень старшин, рад у галузі організації торгівлі і промислів, спроба поставити перепони на шляху закупівлі за безцінь чи відвертого захоплення українських земель росіянами та ін. «Рішительні пункти» 1728 р. при всій їх обмеженості, дали можливість Данилу Апостолу на певний час загальмувати процес деформації Гетьманщини як політичного утворення.

№ 18

¹ *Торанський Данило Тимішович* – конотопський сотенний писар (1740 р.), наказний конотопський сотник (1738, 1740 рр.).

№ 20

¹ *Ніжинська третя полкова сотня* була створена згідно рішенням Зборівської угоди 16 жовтня 1649 р. у складі Ніжинського полку. 1654 р. вже не згадується, бо була розформована між новоствореними навколо Ніжина сотнями. Відновлювалася у 1672 – 1687 рр. та 1736 – 1782 рр. у складі Ніжинського полку. Ліквідована у 1782 р., а територія включена до Чернігівського намісництва. сотенний центр м. Ніжин. Населенні пункти: села Березанка, Вересоч, Дрімайлівка, Кагарлик, Кладьківка, Ковчин, Хибалівка та хутір Будища.

№ 23

¹ *Рубець Дем'ян Гнатович* (1697 – 50-ті рр. XVIII ст.). Службу розпочав в 1717 р. значковим товаришем, учасник Гилянського походу (1725 р.), бунчуковий товариш (з 1730 р.). 1740 р. через відставку ніжинської полкової старшини входив до полкового правління.

² *Костенецький Федір Григорович* – військовий канцелярист Генеральної військової канцелярії (1731 – 1732 рр.) та Генерального військового суду (1732 – 1733 рр.), значковий товариш Ніжинського полку (з 1733 р.), бунчуковий товариш (1734 – 1761 рр.). У 1751 р. працював у Глухові в комісії «про 300 тис. за воли».

№ 26

¹ «...гусарку китаевую...». Мається на увазі теплий жіночий одяг, пошитий з густої синьої шовкової тканини.

² «...калітстві гостцевом...». *Гостець* – 1) хвороба, схожа на ревматизм; 2) хвороба, запалення сальних залоз на голові, яке виникає внаслідок порушення гігієнічних умов.

№ 27

¹ *Підварок* – фільварок.

² *Сомчевський Семен* – ніжинський старший полковий канцелярист (1745 р.).

№ 29

¹ «... в книги «Порядку»...». Мова йде про книгу відомого польського дослідника і популяризатора магдебурзького права Бартоломея Гроїцького (1509 – 1605 рр.) «Porządek sądów i spraw miejskich prawa majdeburskiego w Koronie Polskiej», яка вперше побачила світ в 1559 р. Це була найвідоміша робота Б.Гроїцького і використовувалася у судах Речі Посполитої, у тому числі й на Гетьманщині, як кодекс процесуального права. Складалася з 4 частин. У першій частині автор описував роботу суддів та вимоги, які ставилися до них; другій висвітлював організацію судочинства на основі магдебурзького права; третя присвячена цивільно-процесуальному праву, а четверта частина висвітленню норм кримінального та кримінально-процесуального права. (Детально про інші праці Б.Гроїцького див. *Кобилецький М.* Бартоломій Гроїцький та його дослідження магдебурзького права / Кобилецький М. // Вісник Львівського університету. – Серія юридична. – Львів, 2007. – Вип. 44. – С. 90 – 96.).

² Третя частина «Порядку», як вище зазначалося, висвітлювала норми цивільно-процесуального права. Вона розпочинається положенням про виклик сторін до суду та роз'ясненням особливостей цієї процедури. В ній Б.Гроїцький аналізує випадки неявки відповідача до суду та примусові заходи, які міг застосувати суд з цього приводу. Серед них основне місце займають майнові стягнення. Далі автор викладає зміст процесу, починаючи від відстрочки і відводу, зустрічного позову та судових дебатів. Значну увагу приділено доказам та їх аналізу, зокрема, показам свідків, документів, присязі, речовим доказам та ін. Завершується третя частина положенням про судові рішення, апеляцію, виконання судового рішення та кількома розділами, що стосуються спадкового права.

³ *Селецький Яків Васильович* (р.н.н – раніше 1762 р.) – військовий канцелярист (1714 р.), сотник дівичький Ніжинського полку (1714 – 1754 рр.). Три роки був полковим командиром над козаками Київського і Ніжинського полків у фортеці Святого Хреста. Учасник Кримського походу 1736 р.

⁴ *Кониський Матвій Григорович* – син городового ніжинського писаря. Навчався в Києво-Могилянській академії (1727 р.), військовий канцелярист (1730 – 1736 рр.), івангородський сотник Ніжинського полку (1737 – 1759 рр.).

№ 31

¹ *Кулаковський Василь Петрович* (бл. 1711 – 1769 рр.) – синя священика, військовий канцелярист Генеральної військової канцелярії (1734 – 1738 рр.), сотник шаповалівський Ніжинського полку (1738 – 1739 рр.), ніжинський полковий писар (1739 – 1746 рр.), полковий ніжинський суддя (1746 – 1769 рр.).

№ 34

¹ *Олишівська сотня* вперше згадана в присяжних списках на початку 1654 р. у складі Ніжинського полку. Ймовірно, що сформувалася раніше, після Біло-

церківської угоди, між 1651 – 1653 рр. у складі цього ж полку. У 1752 р. гетьманом К. Розумовським сотня була включена до складу Київського полку для його військового і адміністративного посилення. Ліквідована наприкінці 1781 р., а територію включено до Чернігівського намісництва. Сотенний центр м-ко Олишівка. Населенні пункти: м-ко Гирин, села Гальчин, Комарівка, Лихачів, Селище, Смолянка, Топчіївка, Хотянівка, слобідка Красилівка і хутір Тарасівка.

² Четвертий розділ Литовського Статуту 1588 року називався: «О судьях и о судех» і нараховував 105 артикулів. (Статути Великого князівства Литовського: у 3 т. – Т. III. Статут Великого князівства Литовського 1588 року: У 2 кн. – Кн. 1 / За ред. С. Ківалова, П. Музиченка, А. Панькова. – Одеса: Юридична література, 2004. – С. 428 – 511).

³ Артикул 91 четвертого розділу Литовського Статуту 1588 року називався «О промолчанью давности земское о именье лежачое и о призывске, с права сказанные». (Статути Великого князівства Литовського: у 3 т. – Т. III. Статут Великого князівства Литовського 1588 року: У 2 кн. – Кн. 1 / За ред. С. Ківалова, П. Музиченка, А. Панькова. – Одеса: Юридична література, 2004. – С. 499).

⁴ *Шрамченко Василь Іванович* – сотник Олишівської сотні Ніжинського полку (до 1773 р.). Бунчуковий товариш у Київському полку (1771 – 1776 рр.).

№ 35

¹ *Романовський Григорій Іванович* – сотник Ніжинської третьої полкової сотні (1736 – 1751 рр.).

² *Кулаковський Кирило Петрович* – син священника. Військовий канцелярист Генеральної військової канцелярії (1736 – 1741 рр.), сотник Ніжинської другої полкової сотні (1741 – 1763 рр.), ніжинський полковий осавул (1767 р.).

№ 36

¹ Сьомий розділ Литовського Статуту 1588 року називався: «О записех и продажах» і нараховував 31 артикул. (Статути Великого князівства Литовського: у 3 т. – Т. III. Статут Великого князівства Литовського 1588 року: У 2 кн. – Кн. 1 / За ред. С. Ківалова, П. Музиченка, А. Панькова. – Одеса: Юридична література, 2004. – С. 534 – 549).

² Артикул 13 сьомого розділу Литовського Статуту 1588 року називався: «О способе доводу заставы именья лежачого, кгда бы хто кого ку бранью пенезей позвал». (Статути Великого князівства Литовського: у 3 т. – Т. III. Статут Великого князівства Литовського 1588 року: У 2 кн. – Кн. 1 / За ред. С. Ківалова, П. Музиченка, А. Панькова. – Одеса: Юридична література, 2004. – С. 540).

№ 37

¹ «...полку Охочекомонного старого Чесникова...». *Охотницькі (Охочекомонні) полки* сформувалися на Україні в 60-х рр. XVII ст. з найманих, охочих

людей. Охотницькі полки були кінними і називалися компанійськими полками. На 1725 р. існувало 4 охотницькі полки, у 1730 – 40-х рр. 2 охочекомонні полки – Павлова і Часникова. Компанійці брали участь у військових походах, охороняли порубіжжя, вели розвідку. Адміністративний устрій охочекомонних полкові був традиційно козацьким – полк, сотня, курінь, керівництво якими здійснювали полковник, сотник, курінний отаман. Охотницький полк називалися за прізвищами полковників, які підпорядковувалися гетьману та генеральній військовій старшині.

№ 38

¹ Артикул 30 сьомого розділу Литовського Статуту 1588 року називався: «О речах зставных в чиём схованью». (Статути Великого князівства Литовського: у 3 т. – Т. III. Статут Великого князівства Литовського 1588 року: У 2 кн. – Кн. 1 / За ред. С. Ківалова, П. Музиченка, А. Панькова. – Одеса: Юридична література, 2004. – С. 548).

№ 39

¹ Артикул 81 четвертого розділу Литовського Статуту 1588 року називався: «Сведецтвом трех або двух светков маеть сторона речь свою одержати и хто бы теж отстаившы довод, пустил стороне на присягу». (Статути Великого князівства Литовського: у 3 т. – Т. III. Статут Великого князівства Литовського 1588 року: У 2 кн. – Кн. 1 / За ред. С. Ківалова, П. Музиченка, А. Панькова. – Одеса: Юридична література, 2004. – С. 494).

² *Рота* у судовому процесі княжого періоду України – договірна присяга (клятва). Початково рота означала спір, битву і мала значення Божого суду. У значенні присяги рота відома вже в договорах Русі з греками X ст. і в «Руській правді».

³ *Возний* – судовий урядовець у Польщі, Литві, Білорусі та Україні. Офіційна посада возного, що замінила давньоукраїнські посади децьких та вижив, була введена другим Литовським Статутом 1566 р. і проіснувала до початку XIX ст. Повноваження возного поширювалися на кілька повітів. Возний обирався шляхтою. Крім звичайних возних, були ще генеральні, яких затверджував король, надаючи їм листи про вознівство. Обов'язком возного було вручення позовів, виконання цивільних вироків, введення власників та орендарів (посесорів, даржавців) у володіння маєтками, засвідчення різних злочинів тощо. Під час виконання своїх функцій возний повинен був мати двох свідків шляхетського стану «для подпору визнанья и свидецтва своего».

№ 43

¹ *Почека Яків Максимович* (1718/21 – 1796?) – син ніжинського священика. Службу розпочав в 1739 р. Військовий канцелярист, старший військовий

канцелярист (1747 – 1751 рр.), полковий ніжинський осавул (1751 р.). Перебував у Москві при Похідній гетьманській канцелярії. Ніжинський полковий писар (1754 – 1767 рр.). Надвірний радник у відставці (1788 р.).

№ 45

¹ Артикул 14 сьомого розділу Литовського Статуту 1588 року називався: «О откладаные суммы за заставу». (Статути Великого князівства Литовського: у 3 т. – Т. III. Статут Великого князівства Литовського 1588 року: У 2 кн. – Кн. 1 / За ред. С. Ківалова, П. Музиченка, А. Панькова. – Одеса: Юридична література, 2004. – С. 541).

² Артикул 77 четвертого розділу Литовського Статуту 1588 року називався: «О доводех и отводех». (Статути Великого князівства Литовського: у 3 т. – Т. III. Статут Великого князівства Литовського 1588 року: У 2 кн. – Кн. 1 / За ред. С. Ківалова, П. Музиченка, А. Панькова. – Одеса: Юридична література, 2004. – С. 492 – 493).

³ Дев'ятий розділ Литовського Статуту 1588 року називався «О подкоморых в поветах и о правах земельных, о границах и о межах» і нараховував 32 артикули. (Статути Великого князівства Литовського: у 3 т. – Т. III. Статут Великого князівства Литовського 1588 року: У 2 кн. – Кн. 1 / За ред. С. Ківалова, П. Музиченка, А. Панькова. – Одеса: Юридична література, 2004. – С. 554 – 574).

⁴ Артикул 2 дев'ятого розділу Литовського Статуту 1588 року називався: «О повинности и владзы вряду подкоморского». (Статути Великого князівства Литовського: у 3 т. – Т. III. Статут Великого князівства Литовського 1588 року: У 2 кн. – Кн. 1 / За ред. С. Ківалова, П. Музиченка, А. Панькова. – Одеса: Юридична література, 2004. – С. 554 – 555).

⁵ Артикул 1 сьомого розділу Литовського Статуту 1588 року називався: «О записех имений отчизных, матерых и всяким обычаем набытых». (Статути Великого князівства Литовського: у 3 т. – Т. III. Статут Великого князівства Литовського 1588 року: У 2 кн. – Кн. 1 / За ред. С. Ківалова, П. Музиченка, А. Панькова. – Одеса: Юридична література, 2004. – С. 534).

⁶ «...о том в Генералном суді в апелляції показать резоны иміет...». *Генеральний військовий суд* – найвищий судовий орган Гетьманщини. Утворився в середині XVII ст. Підпорядковувався гетьманові та Генеральній військовій канцелярії. Розглядав справи осіб, що належали до генеральної чи полкової старшини, а також справи про державні злочини. Був найвищою апеляційною інстанцією для полкових і сотенних судів, здійснював нагляд за виконанням універсалів гетьмана та указів царя. Керував судом генеральний суддя. Повноваження верховного судді належали гетьману, який спільно з генеральною старшиною розглядав апеляції на рішення Генерального військового суду, затверджував всі важливі вироки (обов'язково смертні). За часів гетьмана Данила Апостола Генеральний військовий суд проголошено

незалежним від Генеральної військової канцелярії. складався з 6 осіб (по 3 представники від старшинського правління і царського уряду). Верховним суддею залишався гетьман. Згідно судової реформи гетьмана Кирила Розумовського, Генеральний військовий суд очолювали 2 генеральні судді, а до його складу входили вибрані від козацької старшини представники кожного із 10 полків. Був органом нагляду за місцевими судами, найвищою апеляційною інстанцією. Після ліквідації гетьманату, Генеральний військовий суд підпорядковувався 2-й Малоросійській колегії. Офіційно існував до утворення намісництва (1782 р.), а насправді діяв до 1790 р.

⁷ *Стасевич Іван* – писар Ніжинського полкового суду (1768 р.).

Діловодний заголовок до справи № 6

¹ *Генеральна військова канцелярія* – центральна установа гетьманського уряду в Україні XVII – XVIII ст. Перша згадка в документах датується 1650 р. Здійснювала військове, адміністративне, судове й фінансове управління. Очолював генеральний писар. Перебувала в гетьманських столицях. У 1720 р. царський уряд позбавив її фінансових і судових повноважень. У 1722 р. Генеральну військову канцелярію було підпорядковано новоутвореній Малоросійській колегії. За гетьманування Д. Апостола (1727 – 1734 рр.) більшість її прав і компетенцій відновлено. Після смерті гетьмана функції канцелярії було знову звужено, тоді ж її підпорядковано Правлінню гетьманського уряду. З 1750 р. діяла при гетьмані К. Розумовському. Формально ліквідована 21 листопада 1764 р., фактично діяла до кінця 60-х рр. XVIII ст.

№ 46

¹ Очевидно, мова йде про *Макаренка Федора* – городового отамана м-ка Кролевець, який станом на початок травня 1747 р. згадується як покійник.

² Мова йде про вдову значкового товариша Ніжинського полку *Стожка Карпа Федоровича* (помер в середині 30-х рр. XVIII ст.) Анастасію Стожок (див. далі документи даної справи).

³ *Бібіков Іван Іванович* (бл. 1686 – 1745 рр.) – офіцер Преображенського полку (1703 р.), прокурор ревізійної служби (1722 – 1723 рр.), обер-прокурор Сенату (з 1723 р.), Білгородський губернатор (1731 – 1732 рр.), президент Камер-колегії (1736 – 1742 рр.), останній головний командир України без гетьманського періоду (1734 – 1750 рр.).

⁴ *Скоропадський Михайло Васильович* (бл. 1697 – 1758 рр.) – бунчуковий товариш (1715 – 1740 рр.), генеральний підскарбій (1749 – 1758 рр.).

⁵ *Генеральний військовий писар* – член генеральної військової старшини, вища службова особа, яка вела справи гетьманського уряду в XVII – XVIII ст. Керував діяльністю Генеральної військової канцелярії, приймав іноземних послів, брав участь у виробленні міжнародних договорів, вів дипломатичне

листування. Генеральний писар зберігав державну печатку.

⁶ *Руновський Андрій Гаврилович* (1709 – ? рр.). Навчався у Києво-Могилянській академії (1725 – 1727 рр.), службу розпочав з 1727 р. канцеляристом Генеральної військової канцелярії і Генерального військового суду. Полтавський полковий писар (1731 – 1747 рр.). Виконував обов'язки генерального військового писаря (1742 р.). Полтавський полковий обозний (1747 – 1774 рр.). Надвірний радник (з 1768 р.).

⁷ *Григорович Трохим* – військовий канцелярист Генеральної військової канцелярії, новгородський городовий отаман Стародубського полку (1756 – 1757 рр.), військовий товариш (з 1757 р.).

№ 47

¹ *Єлизавета Петрівна* (1709 – 1762 рр.) – російська імператриця з 1741 р., донька Петра I і Катерини I. Відновила гетьманство на Україні (гетьманом став Кирило Розумовський, брат Олексія Розумовського, який перебував у морганатичному шлюбі з імператрицею). За час її правління було здійснено ряд економічних і фінансових реформ, засновано Московський університет (1755 р.), Академію мистецтва (1757 р.).

² «...вдовствующой Павловой Огієвской...». Мова йде про вдову крелевецького сотника Павла Івановича Огієвського Огієвську (Маковську) Уляну Іванівну, доньку крелевецького сотника Маковського Івана. Мала житловий двір та утримувала шинок в м-ку Кролевець. (Більше про неї див. документи справи № 7).

³ *Маковський Іван Миколайович* (? – бл. 1713 рр.) – син крелевецького городового отамана, городовий отаман м-ка Кролевець (1669 – 1670, 1671 рр.), сотник Кролевецької сотні (1675 – 1679, 1681 – 1707 рр.). У 1707 р. прийняв постриг в Києво-Печерській лаврі як Іларіон, був лаврським городничим Лищівської волості.

⁴ *Стожок Федір Данилович* – учасник двох Азовських, Таванського, Рогулевського, Псковського, Бибівського та походу під Кезикермен, брав участь в погоні за Петриком та в Кам'яному Затоні. Значний військовий товариш. Наказний крелевецький сотник Ніжинського полку (1703 р.), крелевецький сотник (1709 – 1712 рр.). Був направлений у Батурин в 1708 р. «для уняття тогда бившего кровопролития». У нагороду від Петра I указом номінований батуринським сотником (1713 – 1732 рр.).

⁵ «...а значковая (Федора Стожка) жена з синовьями своїми...». В документі плутанина. Мова йде не про дружину Федора Стожка, а про дружину його сина Карпа Стожка (див. коментар № 46²).

⁶ *Огієвський Григорій Павлович* (1709 – 1772 рр.) – син крелевецького сотника Огієвського Павла, військовий канцелярист Генеральної військової канцелярії (1727 – 1730 рр.), полковий ніжинський комісар (1733 – 1735 рр.),

значковий товариш Ніжинського полку (1733 – 1741 рр.), кралецький сотник (1741 – 1767 рр.), абшитований кралецький сотник (1767 – 1772 рр.).

⁷ *Туманський Василь Григорович* (1723 – 1809 рр.) – син значного товариша Переяславського полку, навчався в Києво-Могилянській академії (1736 – 1739 рр.). Службу розпочав у Переяславській полковій канцелярії, потім військовий канцелярист Генеральної військової канцелярії (з 1739 р.), старший військовий канцелярист (1748 р.), полковий писар Переяславського полку (з 1750 р.), старший військовий канцелярист (з 1751 р.). Бунчуковий товариш. Генеральний військовий писар. Член II Малоросійської колегії (з 1774 р.).

№ 48

¹ *Стожок Карпо Федорович* (? – друга пол. 30-х рр. XVIII ст.) – син Стожка Федора Даниловича. Значковий товариш Ніжинського полку.

№ 51

¹ *Божич Іван Пантелеймонович* – чернігівський комендант. Полковник Ніжинського полку (1742 – 1746 рр.). 31 серпня 1744 р. був написаний донос канцеляриста Пісковського на Божича, в якому він звинувачувався за 24 пунктами. Навздогін пішла скарга від 12 вересня ніжинського вїта Тарнавіота про образи і розорення від Божича йому особисто, Ніжинському магістрату. 24 вересня генерал-лейтенант І.Бібіков наказав заарештувати його і осавула Володьковського. Були конфісковані рангові маєтності і розпочато слідство про кривди полчанам. 29 березня 1746 р. відбувся іменний указ про його звільнення з під арешту, але він продовжував утримуватися під вартою. Генеральна військова канцелярія лишила його чину і приговорила до смертного вироку. 13 грудня 1748 р. прийшов новий указ про його неправомірне утримання півтора року під арештом, відмінивши рішення Генеральної військової канцелярії, але вимагаючи від нього грошового штрафу на користь ображених. Полковник Чернігівського полку (1748 – 1752 рр.).

№ 52

¹ «...*товаришу сотні Глуховської...*». Як дослідила І.Кривошея, до середини XVIII ст. в джерелах дуже рідко зустрічаються значне товариство сотні, що в минулому були заслуженими, знатними, родовитими козаками і мали дещо інший статус, ніж рядове козацтво. Глухівська сотня Ніжинського полку була винятком. Причиною збереження в ній такого пережитку, як знатні товариші в сотні, на думку дослідниці, був особливий статус цієї столичної, можливо, інколи з гетьманською протекцією, сотні. Інша причина крилася в процесах переходу на Лівобережжя правобережних полків. У Ніжинський полк

переселилася частина Корсунського полку і знатні товариші сотні даного періоду були нащадками відомих старшинських родин обох полків, які зберігали пам'ять про минулу велич роду. Історик зазначала, що знатні глухівські козаки часто виконували функції значкових за наказами Генеральної військової канцелярії, але опирались наказам полкової влади, тим самим творячи джерело постійних конфліктів. (Детально про знатних товаришів Глухівської сотні див.: *Кривошея І.* Значкове товариство Ніжинського полку на початку 40-х рр. XVIII ст.: два нових списки товариства // Наукові записки. Збірник праць молодих вчених та аспірантів. Т. 19 (1). – К., 2009. – С. 271 – 283.).

Глухівська сотня виникла як бойовий підрозділ Борзнянського полку в 1648 р. За Зборівською угодою 1649 р. ліквідована. Одна із «засеймських» сотень. Юридично сформувалася як адміністративна одиниця на початку 1654 р. вже в складі Ніжинського полку. У 1663 р. гетьман І. Брюховецький утворив окремий Глухівський полк у складі Глухівської, Ямпільської, Воронізької, Коропської, Новомлинської та Кролевецької сотень. У 1665 р. полк ліквідовано, а сотні знову повернуто до Ніжинського полку. З 1665 по 1782 р. сотня перебувала у складі Ніжинського полку. Після скасування її територію включили до Новгород-Сіверського намісництва, повітовим центром якого стало м. Глухів. Сотенний центр м. Глухів. Населені пункти: села Баничі, Береза, Бистрик, Білокопитова, Богданів, Божок, Будища, Велика Слобідка, Вихторів, Волокитне, Ворголь, В'язанка, Годунівка, Дорошівка, Дубовичі, Дунаєць, Заболотове, Зазірки, Землянка, Імшана, Калашинівка, Камінь, Кочерги, Кучерівка, Литвиновичі, Локня, Мала Слобідка, Марчишина Буда, Мацкове, Морозівка, Нутин, Некрасове, Нова Гребля, Обложки, Паліївка, Погребки, Полошки, Потапівка, Ротівка, Руденка, Сваркове, Семенівка, Сліпорід, Слоут, Собичеве, Сопич, Спаське, Студьонок, Тулиголове, Уздиця, Уланове, Хижки, Ховзівка, Холопкове, Хотминівка, Хохлівка, Черневе, Чорторія, Чуйківка, Шостка, Щебри, Юрасівка, Ярославець, Ясмань, Яструбщина; слобідки Глухівського Петропавлівського монастиря, Симонівка, Собичівська; хутори Білокопитівський, Кубарів, Лавра, Лавранські хутори, Лебедишин, Ломленський, Микитівка, Недбаїв, Родіонівка, Рубанівка, Саблукова, Симонівка, Сонний, Степанівка, біля с. Чуйківка, Щербинівка, Юрасівка.

² *Макухін (Макуха) Яків Михайлович* – син значкового товариша, козак, комісар Глухівської сотні (1738 р.), значковий товариш Ніжинського полку, полковий комісар.

№ 54

¹ *Полкові комісари* – посади, запроваджені в Гетьманщині невдовзі після утворення полкових скарбових комісій (1710 р.). На полкових комісарів покладалася облік і контроль за збором «денежных и хлебных и прочих до-

ходов», а також здійснення ревізій маєтностей. Допомогали їм комісарські десятники. З питань діловодства полкові комісари підпорядковувалися полковим писарям. Від 1732 р. входили до складу новоутворених полкових лічильних комісій, діяльністю яких відав канцелярист Генеральної військової канцелярії. Від 1766 р. полкові комісари очолювали утворені комісарства, виступали посередниками між російськими військами та населенням, вели облік та здійснювали контроль за збором і витратою коштів на потреби армії. Посади полкових комісарів існували до 1786 р.

² *Тарасевич Іван Федорович* (? – 1751 рр.) – значковий товариш (1736 р.), сотник Мринської сотні (1738 р.).

№ 55

¹ *Демидовський Олексій Мартинович* (? – 1750 рр.) – син значкового товариша Чернігівського полку. Учасник Царичанського (1724 р.) та Ізюмського (1738 р.) походів. Значковий товариш Чернігівського (1724 – 1733 рр.) та Ніжинського (1733 – 1735 рр.) полків. Полковий комісар (1733 р.). Спочатку наказний (1735 р.) а потім затверджений сотник Батурицької сотні (1736 – 1747 рр.).

² *Борзнянська (Борзенська) сотня* утворилася влітку 1648 р., як військовий підрозділ окремого Борзнянського полку. У зв'язку з його ліквідацією за Зборівською угодою, було створено окрему Борзнянську сотню і включено до складу Чернігівського полку. У 1654 – 1655 рр. Борзнянська сотня знову входила до складу Борзнянського полку, який на короткий час був відновлений. Після цього сотню передали до Ніжинського полку, в складі якого вона знаходилася незмінно аж до ліквідації у 1782 р. Територія скасованої сотні відійшла до Чернігівського намісництва. Сотенний центр м-ко Борзна. Населенні пункти: села Адамівка, Загорівка, Красилівка, Красностав, Кунашівка, Оленівка, Плиски, Прачі, Сидорівка, Ховми, Ядути.

³ У даному випадку, очевидно помилка, так як такий населений пункт як Лукашівка ніколи не входив до складу Борзнянської сотні. Очевидно, що писар помилився і в даному випадку мова йде про с. Кунашівка, яке перебувало в юрисдикції Борзнянської сотні. Доказом цього є згадка жителя с. Кунашівки Семена Голубовича, як адвоката отамана с. Пальчики Макара Вервеки. (Див. документ № 109).

⁴ *Зубковський Павло* за атестатом генерального писаря Турковського призначений генерал-аншефом Румянцевим військовим канцеляристом (1739 – 1742 рр.). Як бачимо, станом на середину 1744 р. займає посаду полкового хорунжого Ніжинського полку.

№ 57

¹ «...или повірених представили...». *Повірені, умоцовані, пленіпотенти, адвокати, прокуратори* – назва адвокатів у судовій практиці Гетьманщини. Поява терміну «повірений» пов'язана з виходом указу Петра I за листопад

1723 р. «Про форму суду». У судочинстві Гетьманщини почав вживатися з 1725 р. і набув найбільш широко вжитку для позначення адвоката. (Детально про адвокатські практики в Гетьманщині див.: *Брехуненко В., Синяк І.* Адвокати в судочинстві ранньомодерної Української держави – Гетьманщини.: Серія «Загальна історія адвокатури» Т. 1. – К.: КВІЦ, 2017. – 432 с.).

№ 59

¹ *Комашинський Іван* (1729 - ?) – абшитований військовий товариш (1781 – 1782 рр.), полковий хорунжий (1787 – 1790 рр.), майор.

№ 60

¹ *Болбинський Кіндрат* – син ніжинського козака. Службу розпочав в 1744 р. в полковій Ніжинській канцелярії, полковий канцелярист (з 1744 р.), полковий хорунжий Ніжинського полку (1773 – 1780 рр.).

² Артикул 6 дев'ятого розділу Литовського Статуту 1588 року називався: «Абы подкоморый повинности вряду своего досыть чынил». (Статути Великого князівства Литовського: у 3 т. – Т. III. Статут Великого князівства Литовського 1588 року: У 2 кн. – Кн. 1 / За ред. *С. Ківалова, П. Музиченка, А. Панькова.* – Одеса: Юридична література, 2004. – С. 558 – 559).

³ *Кочубей Семен Васильович* бунчуковий товариш у Полтавському полку (1745 – 1746 рр.), полковник Ніжинського полку (з 1746 р.), генеральний військовий обозний (1751 – 1779 рр.), таємний радник (1779 р.), очолював канцелярію Генеральної військової артилерії.

⁴ *Сорока Лев* (? – 1754 рр.) – полковий канцелярист, військовий канцелярист (? – 1746 рр.), полковий писар Ніжинського полку (1746 – 1754 рр.).

№ 61

¹ «...еще прежде Шведской баталії...». Мова йде про Північну війну 1700 – 1721 рр. між Московським царством та Шведською імперією.

№ 62

¹ «...з віруюцим челобитем...». Вірчою чолобитною клієнт уповноважував адвоката представляти його інтереси в суді. Без цього документа адвокат не допускався до виконання покладених на нього обов'язків. Вірча чолобитна з'явилася в указі Петра I «Про форму суду» від 4 листопада 1723 р., де викладалася сутність даного документу та визначався його формуляр. (Див. *Брехуненко В., Синяк І.* Вказ. праця. – С. 96; Полное собрание законов Российской империи. – СПб., 1830. – Т.7. – № 4344. – С. 149).

№ 65

¹ *Костенецький Стефан Матвійович* (? – поч. 50-х рр. XVIII ст.) – значковий товариш Ніжинського полку (1735 – 1738 рр.), полковий осавул Ніжинського

полку (до смерті). Учасник Польського (1735 р.) та Дніпровського (1738 р.) походів.

№ 66

¹ «...в розгрониченії с туркамы граници при реки Богу...». Мова йде про діяльність Межової комісії 1705 р., яка визначала кордони Російської та Турецької імперій у пониззях річок Інгул та Південний Буг. З боку Росії її представляв думний дяк О.Українець. Як стверджував В.Мільчев, саме ця ділянка російсько-турецького кордону потребувала наземної демаркації, в той час, як його південно-східна межа проходила водними бар'єрами – річкою Кінською та Бердою, які традиційно виступали рубежами лівобережної частини Запорозжя. (Детально про діяльність даної комісії див.: Кордони Війська Запорозького та діяльність російсько-турецької межової комісії 1705 р. / Упорядник В.Мільчев. – Запоріжжя: Видавництво ВАТ «Мотор Січ», 2004. – 80 с.).

№ 68

¹ *Генваровський Костянтин (Константій) Андрійович* (? – 1738 р.) – шляхтич, сотник Кролевецької сотні (1715 – 1719 рр.), військовий товариш (1722 – 1723 рр.), городовий отаман, війт. Козаки і міщани Кролевця звернулися до Генеральної військової канцелярії з проханням обрати його сотником. Сотник Кролевецької сотні (1723 – 1738 рр.). У 1736 р. перебував в Глухові під вартою. Учасник Очаківського походу (1737 р.). Загинув у Кримському поході під час битви при Гайман-долині.

№ 69

¹ Можливо Агафія Пуховичівна була дружиною товариша Глухівської сотні, військового товариша Івана Пуховича.

² *Генеральна військова артилерія* – центральний орган управління артилерією у Війську Запорозькому, що займався виготовленням, ремонтом та розподілом гармат, а також організував постачання артилерії. Діяв як у мирний, так і в військовий час з середини XVII ст. до осені 1767 р., коли перетворився у департамент Другої Малоросійської колегії. При військовій артилерії був цілий штат персоналу (артилерійські генеральні осавул, писар, хорунжий, отаман), що її обслуговував та підлягав генеральному обозному.

³ *Філонович Іван* – отаман Генеральної військової артилерії (1726 – 1736 рр.).

№ 71

¹ *Апостол Данило Павлович* (1654 – 1734 рр.) – військовий і державний діяч України, гетьман (1727 – 1734 рр.) Лівобережної України. Походив з відомого козацького роду. 1682 р. обрано полковником Миргородського полку, на якій посаді перебував до 1686 р. Звільнено гетьманом І.Мазепою за при-

хильність до попереднього гетьмана І.Самойловича. 1693 р. знову обрано на полковий уряд Миргородського полку, який займав до 1727 р. Учасник Азовсько-Дніпровських походів (1695 – 1696 рр.), разом з гадяцьким полковником Боруховичем розбив на р. Ворсклі війська кримського хана та гетьмана ханської України Петрика. Учасник Північної війни (1700 – 1721 рр.). В ранзі наказного гетьмана здійснив похід у Ліфляндію (1701 р.) та в Польщу (1704 р.). 1708 р. разом з гетьманом І.Мазепою перейшов на бік Карла XII, але незабаром повернувся і був помилуваний і залишений у ранзі полковника. На початку 1724 р. за участь в опозиційному русі заарештовано, але на початку 1725 р. випущено з під варті. 1 жовтня 1727 р. обрано гетьманом Лівобережної України.

² Цитовано з Решительних пунктів (Див. коментар № 17³).

³ «...Да в инструкції, данной 1734 году генваря 31 дня, определенним Правленію гетманского уряду по 2 пункту всемилостивійше повелено...». Мається на увазі «Инструкция временному Правлению в Малороссии» від 31 січня 1734 р. Складалася з 8 пунктів, які регламентували діяльність Правління гетьманського уряду на Україні (особливості управління, судочинства, збір податків, вибір старшини, утримання найманого війська тощо). В 2-му пункті зокрема зазначено: «В истцовых, судебных, расправных и криминальных делах, быть суду и росправе по прежнему обыкновению, сотенным и полковым, а над ними по апелляциям определенному Генеральному войсковому суду на прежнем основании по их малороссийским правам; когда ж кто судом Генерального войского суда не будет доволен, тем дается позволение чинить апелляцию в канцелярию Правления гетманского уряду, где оные дела розсматривать и решать вправду и безволжитно; а ежели кто и тем судом не будет доволен, и тем дается позволение бить челом в нашем Правительствующем Сенате; однако ж всякий поступал бы в том со осмотрением и с ясным доказательством обид своих, а не без основания и не ради своих каких бездельных прихотей». (Див. Полное собрание законов Российской империи. – СПб., 1830. – Т.9. – № 6540. – С. 261 - 262).

Правління гетьманського уряду – орган влади, створений урядом російської імператриці Анни Іванівни 1734 р. після смерті гетьмана Д.Апостола для управління Гетьманщиною та недопущення нових гетьманських виборів. До його складу входили імперський резидент в Україні князь О.Шаховський з двома російськими урядовцями: князем І.Барятинським і полковником В.Гур'євим, а також генеральний обозний Я.Лизогуб з двома українськими старшинами: генеральним підскарбієм А.Марковичем і генеральним осавулом Ф.Лисенком. Його діяльність хоч і повинна була спиратися на «Рішительні пункти» 1728 р., однак корегувалася таємними інструкціями, що мали на меті уніфікації державних норм і порядків Гетьманщини відповідно до загальноімперських. Правління ліквідовано в 1750 р. в зв'язку з вибором гетьмана К. Розумовського.

№ 75

¹ *Огієвський Павло Іванович* (? – 1726 рр.) – син знатного кролевецького козака, учасник Кримського походу (1687 р.) та походу проти булавінців. Військовий товариш Ніжинського полку (1710 – 1711 рр.), сотник Кролевецької сотні (1720 – 1722 рр.), бунчуковий товариш (1722 – 1726 рр.).

² *Куфа* – назва міри об'єму (близько 40 відер) та тари для транспортування і зберігання рідин, зерна, борошна, риби, масла. В українських землях була поширена в XIV – XVIII ст. Торговельний помірний податок, що стягувався з куфи, іменувався «покуховне».

№ 78

¹ *Салтиково-Дівицька сотня* утворилася влітку 1648 р. у складі Чернігівського полку. У ньому ж юридично закріплена Зборівським реестром у жовтні 1649 р. У 1654 р. вже перебувала у складі Ніжинського полку. Ліквідована 1782 р., а територію включено до складу Чернігівського намісництва. Сотенний центр м-ко Салтикова Дівиця. Населені пункти: села Буди, Дроздівка, Жуківка, Куликівка, Овдіївка.

№ 79

¹ *Огієвський Дем'ян Павлович* (бл. 1716 – 60-ті рр. XVIII ст.) – син сотника Кролевецької сотні Огієвського Павла Івановича, абшитований військовий канцелярист (1749 р.), значковий товариш Ніжинського полку.

² *Огієвський Семен Павлович* (бл. 1723 – 60-ті рр. XVIII ст.) – син сотника Кролевецької сотні Огієвського Павла Івановича, житель м-ка Кролевець, значковий товариш Ніжинського полку (без універсалу з 1730 р., з універсалом 1751 – 1767 рр.). Учасник походу 1738 р. при волах, служив на Батуринському цегельному заводі.

№ 80

¹ *Кролевецька сотня* з'явилася на початку 1650-х рр. Короткочасно входила до складу Новгород-Сіверського полку (1653–1654), але на початку 1654 року юридично оформлена як частина Ніжинського полку. В 1663–1665 та в 1668–1669 роках короткочасно входила до складу Глухівського та Новгород-Сіверського полків відповідно. Серед сотень Ніжинського полку належала до так званих «засеймських» сотень. Всі населені пункти Кролевецької сотні в вересні 1781 року відійшли до складу новоутвореного Кролевецького повіту Новгород-Сіверського намісництва. Сотенний центр м-ко Кролевець. Населені пункти: села Алтинівка, Андріївка, Бистрик, Грузьке, Добротів, Дубовичі, Любитів, Подолів, Ревутинці, Ретик а також присілок Дулівку та хутори Голубівський, Лісовий, Лободівський, Пісочний, Прасолівський і Терхівський.

№ 81

¹ *Лисенко Федір Іванович* (? – 1751 рр.) – учасник Кизикерменського походу (1695 – 1697 рр.). За гетьмана І.Мазепи займав якийсь старшинський уряд, значний товариш Чернігівського полку (1709 – 1710 рр.), полковий осавул Чернігівського полку (1710 – 1714, 1717 – 1723 рр.), сотник Березинської сотні (1723 – 1728 рр.). Генеральний військовий осавул (1728 – 1741 рр.), генеральний військовий суддя (1741 – 1751 рр.).

² *Безбородько Андрій Якович* (1711 – 1780 рр.). Службу розпочав в 1730 р. в Генеральній військовій канцелярії, через 3 роки призначений старшим військовим канцеляристом. Його кар'єрі слід завдячувати тестю генеральному військовому судді Якову Забілі, з донькою якою Безбородько одружився. По смерті військового писаря Турковського в 28 років став виконувати обов'язки генерального військового писаря (отримав указ на чин в 1741 р.). З 1762 р. генеральний військовий суддя.

№ 85

¹ *Огієвський Карпо Павлович* (? – 1735 рр.) – син сотника Кролевецької сотні Огієвського Павла Івановича, значковий товариш Ніжинського полку (1724 – 1735 рр.).

² *Сулацький похід* (1725 – 1727 рр.) – виправа українських козаків до російсько-перського кордону на підтримку миру, внаслідок якого від хвороб протягом декількох місяців 1725 р. померло більше 2 тисяч козаків. (Детально див. *Кривошея І. Мілітарна мандрівка: бунчукове товариство в Сулацькому поході* (1725 – 1727 рр.) в дзеркалі щоденника підскарбія Якова Маркевича // І. І. Кривошея // *Mare Integrans. Studia nad dziejami wybrzeży Morza Bałtyckiego*. Tom VIII. „Migracje. Podróże w dziejach”. Monografia oparta o materiały z VII Międzynarodowej Sesji Naukowej Dziejów Ludów Morza Bałtyckiego. Wolin 26–28 lipca 2014 / pod redakcją Macieja Franza, Karolia Kościelniaka, Zbigniewa Pilarczyka. – Toruń: Wydawnictwo Adama Marszałeka, 2015. – S.180–198).

³ *Дубневич Федір* – писар Кролевецької сотні (1722 – 1723 рр.), полковий комісар (1727 р.).

⁴ «...о Филиповом пуцценню...». *Пилипове пуццення* – переддень Пилипівського (різдвяного) посту, який тривав з 24 листопада по 24 грудня за старим стилем.

⁵ «...о середопостной н[е]д[і]лі...». Мається на увазі четверта неділя Великого посту напередодні свята Пасхи.

⁶ *Вознесіння Господнє* – у християнстві вознесіння Ісуса Христа на небо, яке відбулося через 40 днів після Воскресіння. Відзначається як велике свято, яке завжди припадає у четвер 40-го дня по Воскресінні.

⁷ *Федченко Пилип* – сотник Кролевецької сотні (? – 1729 рр.), знятий з посади за здирства і відправлений до Глухова.

№ 92

¹ *Армашевський Іван Павлович* – навчався в Харківському колеґіумі та Києво-Могилянській академії. Служив у Ніжинській полковій канцелярії. Військовий канцелярист (1719 – 1722 рр.), в джерелах згадується у Глухові (1722 р.), військовий товариш у Красному Колядині Прилуцького полку (1733 р.). Сотник Веркіївської сотні (1739 – 1761 рр.), абшитований полковий хорунжий (1761 – 1767 рр.).

№ 95

¹ *Небаба-Охрїмовський Яким Олексійович* – син значкового товариша, значковий товариш Ніжинського полку (1749 – 1751 рр.).

№ 96

¹ *Покотило Яків* – син бунчукового товариша. Наказний сотник Бахмацької сотні (1737, 1738, 1742 рр.), полковий компанійський хорунжий (1754 р.), осавул 3-го компанійського полку (1755 р.).

№ 99

¹ *Бахмацька сотня* утворилася влітку 1648 р., як військовий підрозділ Борзнянського полку. У зв'язку з його ліквідацією за Зборівською угодою в жовтні 1649 р. включена до Чернігівського полку. Після Переяславської ради 1654 р. сотня належала до Ніжинського полку, потім на деякий час від кінця 1654 до початку 1655 рр. до Борзнянського полку. Надалі постійно від 1655 до 1782 рр. перебувала в адміністративному підпорядкуванні Ніжинського полку. Після його ліквідації територія сотні відійшла до Чернігівського намісництва. Сотенний центр м-ко Бахмач. Населені пункти: села Городище, Григорівка, Курінь, Тиниця.

Діловодний заголовок до справи № 9

¹ *Батуринська сотня* утворилася у складі Борзнянського полку (1648 – 1649 рр.). Протягом 1649 – 1654 рр. перебувала в складі Чернігівського полку. У 1654 р. включена до Ніжинського полку. Весь подальший час існування, аж до ліквідації у 1782 р., сотня незмінно була адміністративною одиницею Ніжинського полку. Після скасування сотні її територію включено до складу Чернігівського намісництва. Сотенний центр м-ко Батурин. Населенні пункти: села Атюші, Красне, Ксьондзівка, Мельня, Митченки, Обмочів, Пальчики, Тростянка; хутори: батуринського сотника Балайби, бунчукового товариша Кандиби, Костенецького Федора, конотопського сотника Костенецького, Потамана Семена, гетьмана Розумовського Кирила, графині Розумовської, Строгого Якова, Терещенка, бунчукового товариша Чуйкевича Степана.

№ 100

¹ Очевидно, мова йде про роботу комісії по розмежуванню кордону після завершення російсько-турецької війни. Територія, на якій наносилася лінія кордону, була розділена на дві частини. Генерал-лейтенант Рєпнін відповідав за ділянку від Азова та Кубані до Міуса, а таємний радник І.Неплюєв – від Міусу до Бугу. До команди генерал-лейтенанта Рєпніна передбачалося включити 2 тис. козаків з Гетьманщини і тисячу з Слобідської України. Козаки виконували експертну (визначали де саме проходить межа між двома імперіями) і технічну (технічні роботи з демаркації кордону). Команду очолив гадяцький полковник П.Галецький. генерал-лейтенант Рєпнін зумів виконати поставлене перед ним завдання у стислий термін і вже невдовзі розпустив козаків по домівках.

№ 102

¹ Можливо, мова йде про *Карташевського Захарія Івановича* – сина священника, онука шляхтича, який вийшов у Гетьманщину з Речі Посполитої. Депутат, абшитований військовий товариш (1782 – 1787 рр.).

№ 106

¹ *Годило Андрій* – запорозький козак. З 1737 р. розпочав службу у Ніжинській полковій канцелярії. Полковий канцелярист (з 1740 р.). Возний. Військовий товариш (1782 – 1784 рр.).

№ 107

¹ «...за силу сенатского указа повеленно не рішених діл из подчиненных міст отнюдь не забирають и поступать во всем по регламентам и указам непременно...». Мова йде про сенатський указ від 10 лютого 1745 року, який забороняв вищим інстанціям приймати до слухання не вирішені справи: «Правителствующій Сенат приказали: в Коллегіи, Канцелярії, Приказы, в Губернії и Провинції послать указы, чтоб из подчиненных оным мест, нерешеных дел отнюдь не забирали, и поступали б во всем по Регламентам и указам непременно; а ежели куда взяты из подчиненных мест не решеных дела: оныя разослать по прежнему в те места, откуда взяты, и велеть, разсмотря, решить как указы повелевают». (Див. Полное собрание законов Российской империи. – СПб., 1830. – Т.12. – № 9107. – С. 304).

² *Романовський Петро Григорович* – сотник Ніжинської третьої полкової сотні (1751 – 1753 рр.).

№ 113

¹ *Єзучевський Павло Ничипорович* – син значкового товариша, козак, значковий товариш Ніжинського полку (1733 – 1751 рр.). Участь в команді

майора Шипова по набору обивателів і приводу їх на лінію (1737 р.). Учасник Кримського походу (1738 р.). Проводив ревізію (1751 р.).

² В документі помилка. Село Краснопілля входило до складу Коропської сотні, а не Кролевецької.

Діловодний заголовок до справи № 10

¹ *Жураковський Василь Андрійович* (1718 – 1764 рр.). Службу розпочав з 1738 р. за атестатом старшого військового канцеляриста Безбородька, призначений генерал-аншефом Румянцевим військовим канцеляристом Генеральної військової канцелярії (1738 – 1751 рр.). Бунчуковий товариш. За указами Генеральної військової канцелярії брав участь у наступних комісіях: 1) слідство в Глухові про образи російських військ місцевими обивателями; 2) освідчував мости по тракту від Глухова до Ніжина і Києва; 3) слідство по доносу сотника Цибулівської сотні Миргородського полку Давида Звенигородського на миргородського полковника Капніста. Роздавав гроші біднякам в Прилуцькому полку на «прокорм» через неврожай зернових. За наказом ніжинського полковника Семена Кочубея був в Ніжинській полковій канцелярії у різних справ, виплачував штрафні гроші ніжинським обивателям від колишнього полковника Божича, який став чернігівським полковником.

№ 118

¹ *Григорович Дмитро Семенович* – сотник Прохорівської сотні (1740 – 1766), полковий осавул Ніжинського полку (1767 р.), бунчуковий товариш.

№ 119

¹ *Прохорівська сотня* створена рішенням гетьмана Івана Самойловича з заквiв населених пунктів колишньої Оленівської сотні (1653 – 1663 рр.) у складі Ніжинського полку. Існувала у його складі до ліквідації в 1782 р., після чого сотня увійшла до складу Чернігівського намісництва. Сотенний центр с. Прохори. Населені пункти: села Бурківка, Крути, Мала Загорівка, Переяслівка, Печі, Прохорів, Сиволож, Хороше Озеро.

№ 121

¹ *Виридарський Іван* (1724 – 1788? рр.) – сотник Веркiївської сотні (1770 – 1777 рр.).

Діловодний заголовок до справи № 12

¹ *Нижня розправа* 1782 – 1796 рр. – судова установа в повітових містах, створена після адміністративно-територіального поділу України, що опинилися в складі Російської імперії. У нижній розправі розглядалися цивільні й кримінальні справи так званих однодворців – соціальної категорії населення,

що включала, зокрема, державних селян, економічних селян і удільних селян. За царським указом 1784 р. нижня розправа створювалася з розрахунку: один суд на 10-30 тис. осіб. У Київському й Чернігівському намісництвах нараховувалося 6 нижніх розправ, у Новгород-Сіверському 4. До нижніх розправ входили суддя, 4 засідателі, 1 секретар, що були, здебільшого, колишніми службовцями скасованої старшинської адміністрації. З ліквідацією намісництв і запровадженням адміністративно-територіального поділу на губернії 1796 р. нижні розправи були ліквідовані.

№ 130

¹ Шостий розділ Литовського Статуту 1588 року називався: «О опеках» і нараховував 15 артикулів. (Статути Великого князівства Литовського: у 3 т. – Т. III. Статут Великого князівства Литовського 1588 року: У 2 кн. – Кн. 1 / За ред. С. Ківалова, П. Музиченка, А. Панькова. – Одеса: Юридична література, 2004. – С. 525 – 533).

² Артикул 10 шостого розділу Литовського Статуту 1588 року називався: «Опекунове не мають именья детинного продати и утратити, ани граничити». (Статути Великого князівства Литовського: у 3 т. – Т. III. Статут Великого князівства Литовського 1588 року: У 2 кн. – Кн. 1 / За ред. С. Ківалова, П. Музиченка, А. Панькова. – Одеса: Юридична література, 2004. – С. 531).

№ 140

¹ *Тишкевич Давид* – писар Ніжинської другої полкової сотні (1746 р.).

Діловодний заголовок до справи № 13

¹ *Протори* – витрати, збитки.

№ 142

¹ *Полішко Семен Іванович* (1727 - ?) – абшитований військовий товариш Ніжинського полку (1782 – 1787 рр.), секретар Ніжинського земського суду (1782 р.). Внесений до другої частини дворянської родовідної книги Чернігівського намісництва Ніжинського повіту. (Про родину Семена Полішка див. матеріали справи № 17).

Діловодний заголовок до справи № 14

¹ *Шендюх Данило Матвійович* – значковий товариш Ніжинського полку (1741 – 1747 рр.).

№ 161

¹ *Шендюх Матвій Йосипович* (1693 – після 1765 р.). Службу розпочав з 1730 р. Значковий товариш Ніжинського полку.

² *Компути* (від латин. *computo* – обчислюю) – 1) списки козаків з відомостями про їхній майновий стан та проходження служби. Перші такі списки почали складатися під час національно-визвольної війни під проводом Б.Хмельницького; 2) списки про двори козаків і посполитих (до останніх зараховували і міщан; відомості про козацьку старшину і духовенство вносилися до них лише зрідка) в Гетьманщині. Ведення таких списків було пов'язано з тим, що в Гетьманщині одиницею оподаткування був двір. Компути складали полкові канцелярії за участі сотенних правлінь. Вони мали юридичну силу документів, на їх підставі визначалася належність тієї чи іншої особи до козацького стану.

№ 162

¹ *Підсусідки* – збірна назва незаможного податного населення в Україні та Росії XVI – XVIII ст. Підсусідків становили особи, котрі, як правило, не мали власного господарства і житлового помешкання. На певних умовах вони поселялися в чужих дворах («у сусіда») із правом обробітку частини господарської землі. У містах підсусідки здебільшого сплачували податки грошима, а в селах – натурою. Залежно від того, у чиему дворі проживали підсусідки, вони називалися старшинськими, монастирськими, козацькими або посполитськими. Інколи в підсусідки записувалися рядові козаки, селяни чи міщани, які володіли особистим майном, угіддями, однак хотіли уникнути військової служби або залежності та утисків можновладців. Набувши статусу підсусідка, посполиті та козаки відмовлялися виконувати будь-які повинності. Тому перехід у підсусідки тривалий час уособлювався з особистою незалежністю, можливістю порівняно вільно розпоряджатися майном і самостійно здійснювати господарську діяльність. Це явище набуло масового характеру. У XVIII ст. царський уряд і старшинська адміністрація впроваджували в Україні поступове юридичне оформлення підсусідків як окремої податкової групи, з обов'язковим виконанням різних повинностей і заборону вільних переходів. На кінець XVIII ст. більшість підсусідків влада перетворила на кріпаків.

² «...в день Сиропустнія неділі...». *Сиропусна (Прощена) неділя* – останній день Масниці і остання неділя перед Великим постом, останній день, коли, відповідно до Типікону, дозволяється їсти скоромну їжу: яйця і молочні продукти. Назва слов'янським словом «Сиропусний» позначає «сир опускаю», тобто «сир залишаю».

№ 163

¹ *Бодня* – дерев'яна низька діжка з кришкою.

² *Плахта* – 1) старовинний український жіночий поясний одяг, який одягався поверх довшої сорочки (вишитою по низу) у вигляді спідниці. Плахта скла-

далася з двох вузьких і довгих шматків шерстяної тканини, зшитих по довжині до половини; у цьому місці плахта перегибалася і носилася так, що зшита частина (верстат) лежала ззаду, а незшита (кріла) вільно звисала з обох боків (або підкручувалася). Спереду плахта закривалася особливим фартухом. З початку ХХ ст. плахту почала замінювати спідниця. 2) найменування тканини, з якої у минулому робилася плахта; уживається головним чином як декоративна тканина. 3) у західних областях України плахта – верхній одяг з полотна. 4) головна або наплічна накидка у деяких слов'янських народів (поляків, словаків).

³ *Лікоть* – міра довжини, що відповідає довжині руки від ліктя до кінця середнього пальця; у ХVІІІ ст. на Гетьманщині становила 58,5 см.

⁴ *Запаска* – жіночий одяг у вигляді шматка тканини певного розміру (переважно вовняної), що використовується замість спідниці для обгортання стану поверх сорочки; фартух.

⁵ *Полтина* – російська монета, вагова та грошово-лічильна одиниця. Відома як позначення половини карбованця – суми, щодо якої на території України часів Російської імперії вживалося слово «копа».

⁶ *Намітка* – елемент традиційного вбрання українських заміжніх жінок. Різновид головного убору для виходу в люди у вигляді полотняного або тонкого прозорого видовженого відрізу тканини, довжиною до 5 м., шириною близько 50 см., який зав'язували навколо голови поверх очіпка або кибалки.

⁷ *Четверик* – старовина міра об'єму сипких тіл, що дорівнює восьмій частині чверті (26,239 л.).

⁸ *Назимок* – однорічне теля.

№ 165

¹ «...такових следоват и роспрашиват с пристрастием, а по изследованіи такових зажигалищиков казнит смертію жесточайше...». Очевидно, мова йде про указ Петра І від 24 липня 1699 р. «О поимке и наказании кнутом тех, кои на пожар входят в дом для воровства и грабежа, о приводе зажигателей в Стрелецкой приказ и об учинении им смертной казни». (Див. Полное собрание законов Российской империи. – СПб., 1830. – Т. 3. – № 1693. – С. 640 – 641)

№ 171

¹ Артикул 22 четвертого розділу Литовського Статуту 1588 року називався: «Хто бы за позвы на першие и другие роки, кром обложеное хоробы або службы нашео господарское и речи посполитое не стал, также и о том, хто бы, будучи позван а не росправившись, умер». (Статути Великого князівства Литовського: у 3 т. – Т. ІІІ. Статут Великого князівства Литовського 1588 року: У 2 кн. – Кн. 1 / За ред. С. Ківалова, П. Музиченка, А. Панькова. – Одеса: Юридична література, 2004. – С. 447).

№ 174

¹ *Шендюх Яків Матвійович* – канцелярист Ніжинської полкової канцелярії. Помер від сухоти напередодні 1784 р.

№ 186

¹ *Веркіївська сотня* утворилася у 1654 р. при реформуванні Ніжинських сотень, з населених пунктів яких і була створена. За час існування (1654 – 1782 рр.) постійно перебувала у складі Ніжинського полку. Ліквідована після скасування полково-сотенного устрою, а територія включена до Чернігівського намісництва. Сотенний центр м-ко Веркіївка. Населені пункти: села Берестовець, Британівка, Заньки, Іллінці, Кошелівка, Смолярі.

№ 187

¹ «...В книзі «Саксон»...». Мається на увазі «Саксонське зеркало» (*Speculum Saxonicum*) – німецький середньовічний збірник правових норм укладений близько 1230 р. лицарем Ейке фон Репковим. Джерелами укладання були Біблія, канонічне право, закони Священної Римської імперії, що мали поширення й застосування в Саксонії, звичаєве право земських та ленних судів із регіонів ельбських єпископств. В Україні земське (міське) право «Саксонського зеркала» використовували в латино мовних польських переробках Миколи Яскера, Яна Кірштейна, Бартоломея Гроїцького, Павла Щербича; коментарі до Зеркала цих авторів відомі під узагальненою назвою «Саксон». Коментарі «Саксонського зеркала» стали на українських землях правовою основою права міського самоврядування за взірцем магдебурзького права, однак переважно у формі польських аналогів останнього: кульмського (хелмінського) права та ноймарктського права. «Саксон» був використаний кодифікаційною комісією Гетьманщини при створенні «Прав, за якими судиться малоросійський народ» (1743 р.) і для укладання «Зібрання малоросійських прав» Ф.Давидовича (1807 р.). Посилання на «Саксон» в юридичній практиці українських земель зустрічалося аж до офіційного скасування магдебурзького права в українських губерніях відповідно до закону Російської імперії від 3 (15) лютого 1831 р.

№ 190

¹ *Медовник Прокоп* – козак, значковий товариш Ніжинського полку (1743 – 1751 рр.). Збрав прибутки до військового скарбу (1751 р.).

№ 191

¹ «...командирован я по указу вашего імператорскаго величества в поход в Киев на фарпости...». Відрядження козаків Гетьманщини на форпости під Київ в період російсько-турецької війни 1735 – 1739 рр., було одним з ближніх походів по охороні кордонів. Зокрема, в 1737 р. було направлено 4 тис.

гетьманців з Ніжинського, Прилуцького, Київського, Чернігівського та Стародубського полків. (Див. *Репан О.* Іржа на лезі: Лівобережне козацтво і російсько-турецька війна 1735 – 1739 років. – К., 2009.).

² *Перистий (Парістий) Яків Семенович* – син значкового товариша Ніжинського полку Семена Перистого, адвокат своєї матері Уляни Перистої по справі за позовом на неї бахмацьких жителів Федора Лапенка і його сестри Параски Лапенчихи за неправомірну купівлю їхньої землі та нерухомості, яка по апеляції розглядалася в Ніжинському полковому суді (1753 р.). (Детально про це див.: ЦДІАК України, ф. 76, оп. 2, спр. 101).

Діловодний заголовок до справи № 16

¹ *Верхня розправа* – становий суд другої інстанції, що розглядав цивільні та кримінальні справи однодворців і державних селян у Російській імперії. В Україні верхня розправа функціонувала протягом 1782 – 1796 рр. у Київському, Новгород-Сіверському та Чернігівському намісництвах, перебравши на себе посполитих та рядових козаків, що до того часу розглядалися у городських, земських і підкоморських судах Гетьманщини. Верхня розправа відіграла роль апеляційної інстанції для нижніх розправ. У справах, що торкалися мешканців сіл чи округ у цілому, виступала як суд першої інстанції. Складалася з двох голів, які призначалися Сенатом за поданням губернського правління, а також 10 засідателів. Останніх обирали на три роки козаки і посполиті намісництва як зі свого середовища, так з-поміж дворян, чиновників і різночинців. Засідателів затверджував губернатор. Верхня розправа поділялася на два департаменти: карний і цивільний. Кожен департамент мав свого голову. Справи розділялися між членами суду та головою за черговим реєстром справ. За відсутності справ карний департамент розглядав цивільні справи. Верхня розправа засідала посесійно тричі на рік: перша сесія тривала з 8 січня до Страсного тижня, друга – з Зелених свят до 27 червня і третя з 2 жовтня до 18 грудня. За потреби верхня розправа могла засідати в інший час. Поряд з іншими судами другої інстанції, верхня розправа надсилала двох засідателів у Приказ громадської опіки, подавала пропозиції щодо кандидатури на голову совісного суду, що розглядав справи про злочини, визнані як вчинені навмисно, спираючись не лише на закони, а й на моральні норми.

№ 194

¹ *Яблуновський (Яблоновський) Олексій* – наказний сотник Веркіївської сотні (1733 р.).

Діловодний заголовок до справи № 18

¹ *Городничий* – особа, яка здійснювала нагляд за порядком у містах і за арештантами в тюрмах.

² *Палубничий* – один з артилерійських служителів. Займалися перевезенням гармат і ядер на великих возах (палубах).

№ 201

¹ «...*А по указу вашого імператорського величества, козакам нікому ґрунтов своїх продавати и у них покупат не велено...*». Мова йде про імператорський указ від 8 серпня 1734 р. очільнику Правління гетьманського уряду князю О.Шаховському, де в 10-му пункті прописувалося положення про заборону продажі козацьких ґрунтів. (Див. Полное собрание законов Российской империи. – СПб., 1830. – Т. 9. – № 6614. – С. 397).

№ 207

¹ *Очаківський похід* відбувся в 1737 р. під командуванням фельдмаршала Б. фон Мініха, в той час, коли П.Лассі вирушив на Азов (див. коментар № 14⁴). На Очаків відправлялися козаки з Стародубського (772 чол.), Переяславського (1254 чол.), Чернігівського (1414 чол.), Київського (486 чол.) та Ніжинського (2074 чол.) полків. Очолив козаків з Гетьманщини спочатку генеральний суддя І.Борозна, якого згодом замінив генеральний обозний Я.Лизогуб.

² *Покрова Пресвятої Богородиці* – християнське і народне свято, відзначається церквами східного обряду (православними та греко-католиками) 14 жовтня.

№ 208

¹ *Забіяка Дмитро* – військовий канцелярист (1754 – 1779 рр.), абшитований військовий товариш Ніжинського полку (1779 – 1783 рр.).

№ 215

¹ *Левицький Опанас Мойсейович* – сотник Ніжинської першої полкової сотні (1739 – 1761 рр.).

№ 220

¹ *Покотило Василь* – служив за гетьманів І.Мазепи та І.Скоропадського, бунчуковий товариш (1726 р.), сотник Бахмацької сотні Ніжинського полку (1728 – 1743 рр.).

² *Перистий (Парістий) Семен* – значковий товариш Ніжинського полку. Універсал про зарахування до когорти значкового товариства отримав 18 серпня 1743 р. (ЦДІАК України, ф. 76, оп. 2, спр. 101).

№ 223

¹ *Барановський Андрій Іванович* (1711 - ?). Службу розпочав в 1737 р. в Київській полковій канцелярії, з 1740 р. в Переяславській полковій канцелярії.

Сотник Бахмацької сотні Ніжинського полку (1743 – 1752 рр.). Звільнений з посади за пияцтво та насилля. Сотник Варвинської першої сотні Прилуцького полку (1757 – 1763 рр.). У 1758 р. був замінений в команді, яка відправлялась для участі в Семирічній війні. Потім самовільно залишив свою посаду, проте сотникував ще 5 років. 1759 р. він вів слідство про відпуск з Української лінії за хабарі 52 козаків. Абшитований був лише полковим хорунжим (1763 р.). Священик Воскресенської церкви с. Данювки Козелецької сотні (1765 р.).

№ 243

¹ Артикул 86 четвертого розділу Литовського Статуту 1588 року мав назву: «О отзыванью з суда до головных судей». (Статути Великого князівства Литовського: у 3 т. – Т. III. Статут Великого князівства Литовського 1588 року: У 2 кн. – Кн. 1 / За ред. С. Ківалова, П. Музиченка, А. Панькова. – Одеса: Юридична література, 2004. – С. 496 – 497).

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

- Агафія Федорівна (Федювна)**, донька Яковенка Федося Яковича 13, 161 – 162, 164 – 170, 172 – 180, 185 – 190
- Агасовський (Адамович) Василь**, священик с. Заньки 24 – 25, 32
- Андрєєв Демид**, канцелярист Ніжинської полкової канцелярії 217
- Андрєєв Дем'ян**, канцелярист Ніжинської полкової канцелярії 30, 101, 171; мешканець м. Ніжин 75
- Андрієва Євгенія**, матір козаків Касяна і Микити Андрушенків 16
- Андрій**, ктитор Свято-Миколаївського храму 85
- Андрущенко Касян**, козак с. Шаповалівка, брат Андрущенка Микити 6 – 7, 16 – 21
- Андрущенко Микита**, козак с. Шаповалівка, брат Андрущенка Касяна 7, 16 – 21
- Анна Іванівна**, російська імператриця 5, 13, 5¹, 71³
- Анна Леопольдівна, племінниця імператриці Анни Іванівни 5¹*
- Антипов Андрій**, сотенний осавул Салтиково-Дівицької сотні 161
- Антон**, Селивонів зять, отаман м-ка Кролевець 85
- Антоненко Овдій**, козак м-ка Кролевець 70
- Антоненко Пилип**, козак м. Ніжин 12, 137 – 141
- Антонов Павло**, писарчук Салтиково-Дівицької сотенної канцелярії 162
- Апостол Данило Павлович**, гетьман Лівобережної України 71, 5¹, 172⁻³, 45⁶, ДЗ №6¹, 71^{1,3}
- Армашевський Іван Павлович**, сотник Веркіївської сотні 27, 92, 94, 102, 104 – 105, 138, 141, 188, 193, 195 – 196, 92¹
- Бабак Дем'ян**, батько Бабака Опанаса Дем'яновича, 34, 41, 45
- Бабак Опанас Дем'янович**, козак с. Лихачів 8, 33 – 45
- Бабачиха Марія**, матір Бабака Опанаса Дем'яновича 34, 41 – 43, 45
- Багненко Григорій**, виконуючий обов'язки старшого військового канцеляриста Генеральної військової канцелярії 111
- Бадуля Микита**, мешканець м-ка Салтикова Дівиця 164
- Базилевич Миколай**, військовий канцелярист, брат Базилевича Мойсея 13, 161 – 163, 165 – 170, 172 – 179, 184, 186, 189
- Базилевич Мойсей**, мешканець м-ка Салтикова Дівиця, брат Базилевича Миколая 161 – 162, 170, 177 – 179, 184, 186
- Базилевичі**, брати Миколай і Мойсей Базилевичі 161
- Бантош (Бартош) Василь**, посильний 22, 30, 32; сторож 169
- Баповна Агафія**, 163, 186
- Барановський Андрій Іванович**, сотник Бахмацької сотні 16, 18, 223 – 226, 228 – 245, 223¹
- Барятинський І., князь, член Правління гетьманського уряду 71³*
- Безбородько Андрій Якович**, генеральний військовий писар 81, 81²; старший військовий канцелярист ДЗ№10¹
- Безрутчиха Марина Степанівна**, мешканка м. Ніжин 11, 115 – 117
- Билюченко (Біячченко) Гарасим**, козак м. Ніжин 207 – 209
- Бихниха (Михайлиха) Олена**, мешканка м-ка Кролевець, вдова кролевецького міщанина Бихна Михайла, донька кролевецького сотенного хорунжого Піддубного Яреми 8, 17 – 18, 21, 29, 46 – 74
- Бихно Михайло**, міщанин м-ка Кролевець, чоловік Бихнихи Олени 8, 47, 61, 70

- Бібіков Іван Іванович**, генерал-лейтенант, головний командир України в безгетьманський період 46 – 47, 80 – 81, 169, 46³, 51¹
- Білоус Старець**, мешканець м. Ніжин 207 – 209
- Білявський Іван**, священник храму Успіння Пресвятої Богородиці м. Ніжин 207 – 209
- Біляк Гарасим**, 209
- Біляк Кирило**, мешканець м. Ніжин 205
- Бірон Е.**, курляндський герцог 5¹
- Бланкербурзька-Вольфенбюттельська Софія Шарлота**, принцеса, дружина царя Олексія Петровича, матір імператора Петра II 17²
- Блоха Ярема**, солдат Муромського піхотного полку 14
- Бобровський Іван**, мешканець с. Фастівці 110
- Богатинович (Богатиневич) Василь**, канцелярист Ніжинської полкової канцелярії 11, 105, 109; виконуючий обов'язки писаря Ніжинського полкового суду 120; мешканець м-ка Кролевець 90
- Богданенко Іван**, мешканець м. Ніжин 183
- Богомол Остап (Євстафій)**, козак м. Ніжин, вітчим сестер Параски (Андріхи) та Ріпчихи Вівді (Євфимихи) 15, 19, 210 – 219
- Богомоленко Павло Остапович**, син Богомола Остапа, брат Параски (Андріхи) та Ріпчихи Вівді (Євфимихи) 15, 19, 217 – 219
- Божич Іван Пантелеймонович**, полковник Ніжинського полку 27, 51 – 53, 90, 92, 96 – 97, 100 – 101, 119, 166 – 167, 169, 211 – 213, 16², 51¹, ДЗ№10¹
- Болбинський Кіндрат**, полковий канцелярист Ніжинської полкової канцелярії 60 – 64, 71, 73 – 74; мешканець м. Ніжин 122, 60¹
- Болбинський Федір**, мешканець м. Ніжин 189, 204
- Боровський Іван**, мешканець м-ка Гайворон 70
- Борозна І.**, генеральний військовий суддя 207¹
- Борухович**, полковник Гадяцького полку 71¹
- Ботвинка Герасим**, купець м. Могилев 16²
- Брехуненко В.** 16, 19, 28, 57¹, 62¹
- Бриджкий Гордій**, сотенний хорунжий Бахмацької сотні 239
- Бриджковський (Бриджкий) Іван**, підканцелярист Ніжинської полкової канцелярії 220 – 221, 224, 227, 231, 238
- Британський Павло**, сотенний хорунжий Прохорівської сотні 121, 130
- Брюховецький І.**, гетьман 52¹
- Бугайка Ганна**, 109
- Будіцький Фома Онуфрійович**, мешканець м. Ніжин 24
- Василенко Єстрат**, сотенний хорунжий Ніжинського полку 15, 199
- Василенко Йосип (Єсип)**, 140
- Василенко Федір**, козак с. Оленівка 109
- Василів Онукій**, козак 47
- Василь**, мешканець м-ка Конотоп 66
- Василь Захарійович**, 84
- Васильєв Дмитро**, підписок Ніжинської ратуші 11
- Вервека Макар**, отаман с. Пальчики 10 – 11, 100 – 114, 55³
- Винничкова (Бабаковна) Марія Дем'янівна**, сестра Бабака Опанаса Дем'яновича, дружина Винничка Стефана 34, 41 – 43, 45
- Винничок Стефан**, мешканець с. Лихачів 34, 41 – 42, 45
- Виридарський Іван**, сотенний писар Прохорівської сотні 121, 130, 121¹
- Високомудний Стефан**, служитель Ніжинської полкової канцелярії 147
- Височин Данило**, козак м. Ніжин 209
- Власенко (Уласенко) Іван**, писар Ніжинської полкової артилерії 209
- Вовкушовська Марія**, мешканка с. Курінь, теща Жили Петра 243 – 244

- Вовнянка Петро**, комісар с. Пальчики 109
- Войтко (Войток) Петро**, козак м. Ніжин 201, 207 – 209
- Володьковський Андрій Васильович**, полковий осавул Ніжинського полку 27, 16, 19 – 20, 29 – 30, 48 – 51, 55 – 58, 86, 96, 100, 103, 116 – 117, 145 – 146, 166 – 167, 170 – 171, 191 – 192, 195 – 196, 207 – 209, 218 – 219, 222 – 226, 232, 16², 51¹
- Вороний Іван**, мешканець м. Ніжин 26, 29 – 32
- Воскобня Роман**, підканцелярист Ніжинської полкової канцелярії 219
- Галецький П., полковник Гадяцького полку 100¹*
- Ганна (Анна) Іванівна (Яковиха Костенкова)**, покійна дружина Костенка Якова, племінниця Проценка Андрія 7, 22 – 24, 27, 29, 31 – 32
- Гарасимов Василь Іванович**, 83
- Гвоздик Юхим**, мешканець м-ка Бахмач, тєсть Пузира Тимофія 96 – 99
- Генваровський Костянтин (Константій) Андрійович**, сотник Кролевецької сотні 68, 68¹
- Гетьманщенко Грицько**, козак м. Ніжин 209
- Гетьманщенко Омелько**, козак м. Ніжин 209
- Годило Андрій**, підканцелярист Ніжинської полкової канцелярії 106, 119; сотенний писар Прохорівської сотні 124, 132, 106¹
- Годило (Годилєнко) Кирило Уласович**, мешканець с. Прохори, син Годила Уласа 119, 121, 125, 127 – 128, 130, 135
- Годило Тишко (Тимко)**, мешканець с. Прохори, брат дружини Самойленка Тимоша 12, 118, 121, 128 – 129, 132
- Годило (Годилєнко) Улас**, козак с. Прохори 119 – 121, 125, 127 – 128, 130 – 133, 135
- Годовий Федір**, хлопець 10
- Гойдонко (Гойденко) Гордій**, козак м-ка Бахмач 14, 191 – 192
- Голиус Грицько**, козак м. Ніжин 201, 207 – 209
- Голубович (Голубовський) Семен**, писарчук Ніжинського полкового суду 51, 53, 87, 91, 194; підканцелярист Ніжинської полкової канцелярії 227; мешканець с. Кунашівка 55, 109, 207 – 209, 224, 55³; адвокат отамана Вервеки Макара 109
- Горасвич Семен**, мешканець с. Кунашівка 120
- Горанський Стефан**, 47
- Горбатий Самійло**, сотник Веркіївської сотні 194
- Горбатов Ювко**, мешканець с. Лихачів 34, 41, 45
- Горобець В. 27*
- Городниченко Іван**, сотенний осавул Олишівської сотні 33 – 34
- Горпина**, матір Бихнихи Олени 29, 70
- Горохувець Григорій**, 136
- Григорієв Яків**, мешканець с. Безуглівка 31
- Григорій Кузьмич** див. Кузьменко Григорій Кузьмич
- Григорович Дмитро Семенович**, сотник Прохорівської сотні 11, 27, 118 – 124, 130, 133 – 134, 227, 229, 118¹
- Григорович Матвій**, сотенний писар Олишівської сотні 33 – 34
- Григорович Трохим**, військовий канцелярист Генеральної військової канцелярії 46, 46⁷
- Гринєвич Олексій**, мешканець с. Смолярі 7
- Гринєнки**, брати, козаки м. Ніжин 5 – 6, 1 – 2, 5 – 6, 9 – 10, 12
- Гринєнко**, 208 – 209
- Гринєнко**, козак м. Ніжин 5
- Гринєнко Павло Йосипович**, син козака м. Ніжин Гринєнка Юська 7 – 8, 12
- Гринєнко Петро**, козак м. Ніжин, брат Гринєнків Уласа і Юська 5 – 6, 4, 7 – 13
- Гринєнко Семен**, козак м. Ніжин 209
- Гринєнко Улас**, козак м. Ніжин, брат Гринєнків Петра і Юська 7 – 8, 12

- Гриненко Юсько (Єсип, Іосиф)**, козак м. Ніжин, брат Гриненків Петра і Уласа 5 – 6, 4, 6 – 10, 12 – 13
- Гриненко (Гринь) Ярема**, міщанин 83, 85
- Гриценко Іван**, мешканець м-ка Веркіївка 27
- Гриценко Іван**, козак м. Ніжин 207 – 209
- Грицько, Дикої зять**, мешканець м. Ніжин 26, 29 – 32
- Грищенко Василь**, швагер Самойленка Івана 14, 191 – 192
- Грушевський М. С.** 5
- Губський Федір**, військовий канцелярист Генеральної військової канцелярії 81
- Гур'єв В.**, полковник, член Правління гетьманського уряду 71³
- Гуржій О.** 27
- Грандель Фома**, мешканець с. Попівка 14
- Грановський Леонтій Микитович**, полковий суддя Ніжинського полку 27, 15 – 16, 19 – 20, 27, 31 – 32, 35 – 36, 43, 45, 54 – 59, 77 – 78, 102 – 103, 107 – 108, 119 – 120, 122 – 124, 133 – 135, 138, 148 – 149, 154 – 155, 180 – 181, 183, 185 – 189, 201 – 203, 205, 211 – 213, 218 – 219, 222 – 229, 232, 243 – 245, 15²; полковий обозний Ніжинського полку 113 – 114, 15²
- Гроїцький Б.** 26, 28, 29¹⁻², 187¹
- Гузиха Лавриха**, 208
- Давидович Ф.** 187¹
- Данильченко Демко**, козак м. Ніжин 22, 24 – 25, 32
- Дашкевич Я.** 5
- Демидовський Олексій Мартинович**, сотник Батурицької сотні 55, 100 – 105, 108 – 114, 55¹
- Демченко Л.** 33
- Дідович Григорій**, священник с. Пальчики 109
- Довгошия Семен**, козак с. Жуківка 161, 164, 179, 186
- Дорош Василь**, козак м. Ніжин, 207, 209; син Дорошихи 209
- Дорошенко Данило**, козак м. Ніжин 209
- Дорошиха**, мешканка м. Ніжин 208 – 209
- Драбинський Дмитро**, підканцелярист Ніжинської полкової канцелярії 13, 32, 45; канцелярист Ніжинської полкової канцелярії 190
- Дубневич Федір**, значковий товариш Ніжинського полку 85; отаман м-ка Кролевець 85, 85³
- Євмич Федір**, сотенний осавул Бахмацької сотні 239
- Єзучевський Павло Ничипорович**, значковий товариш Ніжинського полку 11, 31, 113 – 114, 113¹
- Єлизавета Петрівна**, імператриця 47, 51, 53, 55, 59, 75, 82, 87 – 89, 91, 94 – 96, 100, 102, 104, 110, 112, 116, 119, 122, 125, 138, 143, 147, 151, 160, 162, 165, 170, 174, 190 – 191, 194, 198 – 199, 201, 205, 210, 216 – 217, 220 – 221, 224, 227, 231, 238, 240, 243, 5¹, 47¹
- Єфименко Іван Никифорович**, мешканець м-ка Івангород 31, 58, 100, 178 – 179
- Єфимовський Іван**, підканцелярист Ніжинської полкової канцелярії 114
- Жарко Гаврило**, козак м-ка Кролевець 47, 61, 65, 67, 72 – 73
- Жила Петро**, козак с. Курінь 16, 18, 243 – 245
- Жмут Василь**, отаман с. Сиволож 130
- Жураковський Василь Андрійович**, бунчуковий товариш 11, 115 – 117, ДЗ№10¹
- Забіла Яків**, генеральний військовий суддя, тесть Безбородька Андрія Яковича 81²
- Забіяка Дмитро**, канцелярист Ніжинської полкової канцелярії, військовий канцелярист Генеральної військової канцелярії 208 – 209, 208¹
- Забіяка Марко**, підканцелярист Ніжинського полкового суду 200, 209
- Загній Кирило**, посполитий с. Кагарлик 156, 159

- Заруба В. М.** 29
- Звенигородський Давид**, сотник Цибулівської сотні ДЗ№10¹
- Зелко (Залко) Іван**, мешканець м-ка Салтикова Дівиця 161, 164, 179, 186
- Зімницький Дмитро**, мешканець м-ка Веркіївка 26, 28
- Зубенкова Агафія**, дружина Зубченка Івана 135
- Зубковський Павло**, полковий хорунжий Ніжинського полку 27, 55 – 56, 107 – 108, 122 – 124, 133 – 134, 201, 211 – 213, 218 – 219, 222 – 224, 226, 245, 55⁴
- Зубченко Іван**, мешканець с. Прохори 135
- Іван**, покійний брат Проценка Андрія, батько Ганни 22, 24, 32
- Іван V Олексійович**, батько російської імператриці Анни Іванівни 5¹
- Іван VI Антонович**, спадкоємець російського престолу 5¹
- Іван (Іоан) Афанасійович**, 83
- Іванов Денис**, мешканець м-ка Кролевець 53 – 54; писарчук Ніжинського полкового суду 89
- Іванов Іван**, дякон с. Сиволож 126, 128 – 129
- Іванов Кузьма**, мешканець м-ка Батурин 234, 240
- Іванов Тимофій**, служитель полковника Хрущова 173
- Іващенко Дем'ян**, козак с. Пальчики, адвокат Кушніренка Петра 10, 95
- Іващенко Марія**, мешканка с. Пальчики 100 – 102, 109
- Іларіон**, монах Києво-Печерської лаври див. **Маковський Іван Миколайович**
- Ільїн Іван**, урядник Генеральної військової канцелярії 81
- Ільченко Михайло**, канцелярист Ніжинського гродського суду 115, 117 – 118, 136 – 137, 141 – 142, 160, 193, 196
- Іоани**, священник Спаського храму 27, 32
- Кадиленко Лесько**, козак м. Ніжин 209
- Калениченко Василь**, козак с. Хотянівка 10, 22, 105 – 106
- Калюжний Грицько**, мешканець м-ка Кролевець 70
- Каневецький Стефан**, член ніжинського полкового правління, виконуючий обов'язки полкового писаря Ніжинського полку 23, 125; канцелярист Ніжинської полкової канцелярії 125
- Канювець Мартин**, отаман м-ка Конотоп 18
- Канніст**, полковник Миргородського полку ДЗ№10¹
- Карл XII**, шведський король 71¹
- Карташевський**, сотенний писар Бахмацької сотні 102
- Карташевський Захарій Іванович**, гіпотетично сотенний писар Бахмацької сотні Карташевський 102¹
- Катерина I**, 47¹
- Катерина (Давидиха)**, мешканка м. Ніжин, вдова козака Кушніра Давида 12, 20, 142 – 160
- Кеда Опанас**, козак м-ка Бахмач 99
- Кедровський Василь**, сотенний писар Ніжинської першої полкової сотні 213
- Кильчин**, архіваріус 74, 95
- Кириленко Мартин**, 140
- Кисіль Іван**, козак м-ка Бахмач 10, 96 – 99
- Ківалов С**, 28, 13⁻⁴, 34²⁻³, 36¹⁻², 38¹, 39¹, 45¹⁻⁵, 60², 130¹⁻², 171¹, 243¹
- Кіндрат, Коханчуковий зять**, міщанин м. Ніжин 207 – 209
- Кіриштейн Я.** 187¹
- Кобилецький М.** 29¹
- Коваль Сулим**, міщанин м. Ніжин 210, 216 – 217
- Кожуховський Василь**, козак 14¹
- Козир Михайло**, сотенний отаман Ніжинської третьої полкової сотні 153
- Козієвський Григорій**, отаман м. Ніжин 210 – 214, 217, 219
- Колотуша Іван**, козак м-ка Кролевець 47, 61
- Комашинський Іван Васильович**, мешканець м-ка Конотоп 59, 64, 244, 59¹
- Компанченко Іван**, сотенний писар Охоचेкомонного Часникового полку 37

- Кониський Матвій Григорович**, сотник Івангородської сотні 27, 29 – 30, 96, 100, 116 – 117, 145 – 146, 166 – 167, 170 – 171, 191 – 192, 195 – 196, 29⁴
- Коновал Григорій**, 84
- Конопленко Василь**, мешканець м. Ніжин 138 – 139
- Корецький Андрій**, мешканець м-ка Бахмач 220, 231; писарчук Ніжинської полкової канцелярії 243
- Король Семен**, мешканець с. Прохори 12, 118, 121, 128 – 129, 131
- Косар Степан**, палубничий Ніжинської полкової артилерії, тесть Костя 209
- Костенецький Йосиф (Йосип) Григорович**, сотник Конотопської сотні 6 – 7, 30, 15 – 17, 197 – 198, 229, 15¹
- Костенецький Стефан Матвійович**, полковий осавул Ніжинського полку 27, 65, 69 – 70, 92, 94, 104 – 105, 119 – 120, 135, 202 – 203, 65¹
- Костенецький Федір Григорович**, член ніжинського полкового правління 23, 23²
- Костенко Андрій**, цехмістер шевського цеху м. Ніжин 22, 24 – 26, 32
- Костенко Іван**, бурмістр Ніжинського магістрату 207 – 208
- Костенко Яків**, козак м. Ніжин 7, 21, 22 – 32
- Кость**, брат Подлузка Микити і Подлузківни Катерини 15, 201, 205, 207 – 209
- Котенко Назар**, козак м. Ніжин 209
- Кочерженко Петро**, 141
- Кочубей Семен Васильович**, полковник Ніжинського полку 27, 60, 62 – 65, 69 – 70, 72 – 74, 110, 112 – 114, 60³, ДЗ№10¹
- Кошовець Василь**, городничий Ніжинської першої полкової сотні 15, 200 – 204, 207 – 208; адвокат дружини Подлузківни Катерини 15, 200, 205 – 206, 208 – 209
- Краснощок Остап**, козак м. Ніжин 228
- Кривий Іван**, мешканець м. Ніжин 9 – 10, 12
- Кривошея В. В.** 29
- Кривошея І. І.** 29, 52¹, 85²
- Кривошея О. В.** 29
- Круглик Семен**, мешканець м-ка Борзна 116, 170, 184
- Круглій Левко (Лесько)**, отаман с. Лихачів 33 – 34, 41, 45
- Ксенія Михайлівна (Михайлова)**, донька Михайла, племінниця Подлузківни Катерини і Подлузка Микити 207 – 209
- Кубраченко Грицько**, мешканець м-ка Салтикова Дівця 163
- Кужель Юсько**, мешканець м-ка Бахмач 15 – 16, 18, 220 – 241
- Кужич Іван Тимофійович**, полковий писар Ніжинського полку 1 – 2, 15, 1⁵
- Кузиха**, 209
- Кузьменко Григорій Кузьмич**, бурмістр Ніжинського магістрату 5 – 6, 1 – 13
- Кузьменко Матвій Григорович**, син ніжинського бурмістра Кузьменка Григорія 1, 7 – 12
- Кузьмук О.** 33
- Кулаковський Василь Петрович**, полковий писар Ніжинського полку 27, 31, 51, 53, 59, 75, 82, 87 – 88, 91, 94, 96, 100, 102, 104, 116, 119, 122 – 123, 133 – 135, 143, 147, 151, 157 – 160, 162, 165, 170, 174, 190, 194, 198, 201 – 203, 205, 216, 227 – 228, 239 – 240, 243 – 245, 31¹; полковий суддя Ніжинського полку 60, 62 – 63, 110, 31¹
- Кулаковський Кирило Петрович**, сотник Ніжинської другої полкової сотні 27, 35 – 36, 43, 45, 48 – 50, 77 – 78, 80, 86, 35²
- Кулаковський Петро**, священник м-ка Борзна 226 – 229, 237
- Кулик Демко (Дем'ян)**, посполитий с. Липовий Ріг 11, 115 – 117
- Курганський Василь**, брат Курганського Семена, тесть Антоненка Пилипа, батько Марії 140
- Курганський Семен**, козак м. Ніжин 12, 137 – 141

- Кушнір Давид**, козак, чоловік Катерини (Давидихи) 143, 151, 160
- Кушніренко (Кушнеренко) Петро Семенович**, міщанин м-ка Кролевець 9 – 10, 18, 22, 75, 77 – 82, 86 – 95
- Кушніренко (Кушнеренко, Кушнір) Семен Григорович**, міщанин м-ка Кролевець, батько Кушніренка Петра Семеновича 9, 75, 77, 79, 82 – 85
- Лаврик Степан**, козак м-ка Салтикова Дівиця 14, 178 – 184, 186
- Лавріненко Мартин**, козак с. Пальчики 10 – 11, 21, 31, 100 – 114
- Лазаревич Микита**, мешканець м-ка Бахмач 233, 235, 240 – 241
- Лазоренко Пархом**, міщанин м-ка Кролевець 70
- Ланков Стефан**, писарчук Кролевецької сотенної канцелярії 67
- Лантуш Тишко**, мешканець м. Ніжин 21
- Лапенко Федір**, мешканець м-ка Бахмач 191²
- Лапенчиха Параска**, мешканка м-ка Бахмач, сестра Лапенка Федора 191²
- Ласці П.**, 14¹, 207¹
- Левицький Опанас Мойсейович**, сотник Ніжинської першої полкової сотні 215 – 216, 215¹
- Леонтієв Григорій**, мешканець м. Ніжин, писарчук сотенної канцелярії Ніжинської третьої полкової сотні 153
- Лесенко Іван (молодший)**, козак с. Кошелівка 14, 193 – 196
- Лесенко Іван (старший)**, козак с. Кошелівка, дядько Лесенка Івана 14, 193 – 199
- Лесенко Михайло**, козак м-ка Конотоп 198
- Лесенко Ярема**, батько Лесенка Івана (молодшого), брат Лесенка Івана (старшого) 194 – 196
- Лесенков Іван Федорович**, мешканець м. Ніжин 204, 206
- Лесун Олексій**, мешканець м-ка Бахмач 221, 238
- Лизогуб Я.**, наказний гетьман 14⁴, 207¹; генеральний обозний, член Правління гетьманського уряду 71³
- Линник (Линничов) Данило**, сотенний осавул Прохорівської сотні 121, 130
- Лисенко Федір Іванович**, генеральний військовий старшина 81, 81¹; член Правління гетьманського уряду 71³
- Лілковський Остап**, мешканець м. Ніжин 4
- Лінників Нестір**, 16
- Луб'яник Павло**, мешканець м. Ніжин 208 – 209
- Лях Яків**, козак м-ка Кролевець 47, 61
- Ляшко Василь**, козак м-ка Бахмач 220, 231, 233 – 235, 237
- Мавковий Остап**, козак м-ка Бахмач 99
- Мазепа І.**, гетьман 71¹, 81¹, 220¹
- Майстер Федір**, мешканець с. Попівка 14
- Макаренко Грицько**, мешканець с. Попівка 14
- Макаренко (Макарученко) Федір**, отаман м-ка Кролевець 8, 17, 46 – 49, 51 – 52, 61, 68, 46¹
- Маковський Іван Миколайович**, сотник Кролевецької сотні 47, 61, 65 – 68, 70, 72 – 74, 47²⁻³
- Максименко Прокіп**, козак м-ка Салтикова Дівиця 163, 186
- Максимович (Максимів) Іван**, сотенний писар Бахмацької сотні 98, 230, 237, 239
- Максимович Марія Іванівна**, донька отамана Генеральної військової артилерії Філоновича Івана, сестра Стожок Анастасії Іванівни 69
- Максимович Яким**, мешканець с. Лихачів 34, 41, 45
- Макухін (Макуха) Яків Михайлович**, товариш Глухівської сотні 8, 18, 52; значковий товариш Ніжинського полку 53; полковий комісар Ніжинського полку 54 – 60, 72 – 74, 52²
- Манзенко Роман**, козак м. Ніжин, вітчим Ганни Іванівни 24, 32, 208 – 209

- Марія**, дружина Антоненка Пилипа 138, 140
- Марія (Мар'я) Василівна**, дівка, сестра Проценка Андрія 7, 26 – 27, 32
- Маркович А.**, генеральний військовий підскарбій, член Правління гетьманського уряду 71³
- Маркович Яків**, генеральний військовий підскарбій 85²
- Марчевський Яким**, писець Ніжинської полкової канцелярії 55, 205
- Матвій** див. **Кузьменко Матвій Григорович**
- Матвій, Шкратотчихи зять**, мешканець м. Ніжин 207 – 209
- Матушенко Петро**, 109
- Матюсенко Леонтій**, мешканець м. Ніжин 188
- Медовник Прокоп**, мешканець м. Ніжин 190, 202, 204; значковий товариш Ніжинського полку 217, 190¹
- Медовник Самійло**, міщанин м. Ніжин 210, 216 – 217
- Медовниченко (Медовник) Михайло**, священник храму Покрови Пресвятої Богородиці м. Ніжин 22, 24 – 25, 27, 32, 207 – 209
- Меньшиков О.**, 17²
- Микитов (Никитов) Антон**, мешканець с. Сиволож 125, 131 – 132
- Мироновський Іван**, мешканець м. Ніжин 94; підканцелярист Ніжинської полкової канцелярії 123, 134, 136
- Михайло**, брат Подлузка Микити і Подлузківни Катерини 15, 200 – 201, 203, 205 – 209
- Михайло Якович (Яковлевич)**, вїйт м-ка Кролевець 85
- Михайлов Василь**, священник храму Святого Василя Великого 217
- Михайлов Іван**, дякон с. Сиволож 127
- Михайловський Максим**, мешканець с. Пальчики 100 – 102, 109
- Михаловський Іван**, козак Новомлинської сотні 13
- Михальченко Кирик**, мешканець с. Ляхачів 34, 41, 45
- Михненко Федір**, мешканець м. Ніжин 207 – 208; зять Пироженка Івана 208 – 209
- Мишенський Кузьма**, мешканець с. Соснівка 62 – 64
- Мільчев В.** 66¹
- Мініх Б. Х.**, російський генерал-фельдмаршал 14⁴, 207¹
- Мірочников (Мірочниковський) Семен Йосипович**, мешканець м. Ніжин 56, 136, 204
- Місяцювна Вівдя (Вудя)**, дівчина, мешканка м. Ніжин 26, 29, 32
- Мищенко Іван**, мешканець с. Кунашівка 177
- Мойсієвич Григорій**, бурмістр м-ка Кролевець 85
- Москаленко Іван**, козак с. Краснопілля 113 – 114
- Москаленко Петро**, козак с. Прохори 119, 133, 136
- Мохир Максим**, мешканець м. Ніжин 207 – 209
- Мохир Федір**, мешканець м. Ніжин 207 – 209
- Музиченко П.**, 28, 1³⁻⁴, 34²⁻³, 36¹⁻², 38¹, 39¹, 45¹⁻⁵, 60², 130¹⁻², 171¹, 243¹
- Музичук О.** 33
- Наумов Леонтій**, писар пошти м-ка Салтикова Дівиця 161, 164, 179, 186
- Небаба-Охрімівський Яким Олексійович**, син значкового товариша 95, 95¹
- Неплюєв І.**, таємний радник 100¹
- Неровня (Нерувня) Артем**, козак м-ка Кролевець 29, 47, 61, 65 – 66, 72 – 73
- Нестеренко Іван**, виконуючий обов'язки отамана м-ка Салтикова Дівиця 161
- Никифоров Іван** див. **Єфименко Іван Никифорович**
- Николаєнко Василь**, козак м-ка Кролевець 65, 68, 72 – 73; товариш Кролевецької сотні 68
- Ніжинець Денис**, писарчук Ніжинського полкового суду 217
- Новак Василь**, мешканець с. Смолярі 186

- Новицький Стефан**, сотенний писар Кролевецької сотні 85
- Овдієвський**, мешканець м. Ніжин 9 – 10
- Огієвська Павлова** див. **Огієвська (Маковська) Уляна Іванівна**
- Огієвська (Маковська) Уляна Іванівна**, вдова сотника Кролевецької сотні Огієвського Павла Івановича 9, 18, 21 – 24, 29, 47, 61, 72 – 95, 47²
- Огієвський Григорій Павлович**, сотник Кролевецької сотні 8 – 9, 18, 22, 29, 47, 51 – 62, 64 – 68, 70 – 74, 92 – 94, 47⁶
- Огієвський Дем'ян Павлович**, син Огієвського Павла Івановича і Огієвської Уляни Іванівни 9, 24, 79 – 80, 88, 79¹
- Огієвський Карпо Павлович**, син Огієвського Павла Івановича і Огієвської Уляни Іванівни 85, 85¹
- Огієвський (Огієнко) Павло Іванович**, сотник Кролевецької сотні 75, 77 – 82, 85 – 92, 47^{2,6}, 75¹, 79¹⁻², 85¹; значний військовий товариш 83 – 84
- Огієвський Семен Павлович**, син Огієвського Павла Івановича і Огієвської Уляни Іванівни 79, 82, 92, 79²
- Огієвські**, родина 9
- Олексій Петрович**, російський цар, чоловік Бланкербурзької-Вольфенбюттельської Софії Шарлоти, батько імператора Петра II 17²
- Олішевський Максим**, мешканець м. Київ 207 – 209
- Ольховський Яків**, мешканець м-ка Кролевець 221, 238
- Онисієв Іван**, писар Ніжинської полкової канцелярії 96
- Охрімівський Яким** див. **Небаба-Охрімівський Яким Олексійович**
- Паламар Пилип Данилович**, мешканець м. Ніжин 9 – 12
- Паньков А.**, 28, 1³⁻⁴, 34²⁻³, 36¹⁻², 38¹, 39¹, 45¹⁻⁵, 60², 130¹⁻², 171¹, 243¹
- Панюта Василь**, зять Катерини (Давидихи), канцелярист Ніжинської полкової канцелярії 143 – 144, 147, 149, 151 – 152, 156, 160
- Параска (Параскева Андрієха)**, мешканка м. Ніжин, підсусідок, сестра Ріпчихи Вівді (Євфимихи) і Богомоленка Павла 15, 19, 210 – 219
- Параскева (Параскевія) Семенівна**, донька Семена, племінниця Подлузківни Катерини і Подлузка Микити 208 – 209
- Пархоменко Петро**, козак с. Городище 157, 159
- Патушний Федір**, солдат Муромського піхотного полку 14
- Пека Дмитро**, бурмістр м-ка Кролевець 85
- Пелагія**, вдова Юрченка Процка, матір сестер Параски (Андрієхи) та Ріпчихи Вівді (Євфимихи) 210, 216
- Передерій Никифор**, виконуючий обов'язки отамана м-ка Олишівка 33 – 34
- Периста Уляна**, дружина Перистого Семена, матір Перистого Якова 191²
- Перистий (Парістий) Семен**, значковий товариш Ніжинського полку 220, 231, 233 – 235, 237, 191², 220²
- Перистий (Парістий) Яків Семенович**, мешканець м-ка Бахмач 191, 191²
- Петрик**, гетьман Ханської України 47⁴, 71¹
- Петро I**, російський імператор 17, 19, 22, 25, 28, 5¹, 17², 47^{1,4}, 57¹, 62¹, 165¹
- Петро II**, імператор 17, 20, 71, 5¹, 17²⁻³
- Пилип Данилович** див. **Паламар Пилип Данилович**
- Пилипенко Данило**, 109
- Пироженко (Пирожок) Іван**, замковий мешканець 208 – 209
- Піддубний (Поддубний, Пуддубний) Ярема**, сотенний хорунжий Кролевецької сотні, батько Бихнихи Олени 9, 29, 47, 61, 65 – 68, 70, 72 – 73
- Пікусь Олександр**, 69
- Пілковський Стефан**, мешканець м-ка Салтикова Дівича 32

- Пісковський**, канцелярист 51¹
- Пісковський Василь**, канцелярист Ніжинської полкової канцелярії 13, 21, 13²
- Пісковський Сава Васильович**, мешканець м-ка Салтикова Дівиця 42; підканцелярист Ніжинського полкового суду 116
- Пісковський Стефан**, мешканець м-ка Салтикова Дівиця 59
- Плюта Дмитро**, отаман м-ка Бахмач 96 – 97, 237, 239
- Подлузківна (Косовчиха, Кошовчиха) Катерина (Катря)**, дружина городничого Кошовця Василя 15, 200 – 207, 209
- Подлузко (Подлужченко, Подлузький, Подлушенко) Микита**, палубничий Ніжинської полкової артилерії 15, 200 – 209
- Пожарський Опанас**, мешканець м-ка Борзна 104
- Покотило Василь**, сотник Бахмацької сотні 220, 230 – 231, 233, 235 – 237, 220¹
- Покотило Яків**, наказний сотник Бахмацької сотні 96 – 97, 221, 238, 96¹
- Полішки**, родина 30
- Полішко (Поліщиха, Іваниха) Анастасія**, вдова Полішка Івана, матір Полішка Павла Івановича і Полішка Семена Івановича 14 – 15, 30, 197 – 199
- Полішко Іван**, чоловік Полішко Анастасії, батько Полішка Павла Івановича і Полішка Семена Івановича, брат Полішка Федора 14, 30, 199
- Полішко Павло Іванович**, син Полішко Анастасії та Полішка Івана, брат Полішка Семена Івановича 14 – 15, 30, 197 – 198
- Полішко (Полішков) Семен Іванович**, підканцелярист Ніжинської полкової канцелярії 142, 144, 155, 186 – 187, 199; канцелярист Ніжинської полкової канцелярії 15, 30, 212 – 213, 220 – 221, 228, 142¹; адвокат матері Полішко Анастасії і брата Полішка Павла Івановича 15, 197 – 198
- Полішко (Поліщенко) Федір**, мешканець м-ка Конотоп 6, 14 – 15; значковий товариш Ніжинського полку 14, 29 – 30, 198 – 199, 14³
- Попівна Марія Іванівна (Яниха)**, вдова, жителка м. Ніжин 21
- Попович Іван**, козак м-ка Бахмач 220, 231, 233 – 235, 237
- Постернак Іван**, дякон храму Святителя Василя Великого 217
- Почека Яків Максимович**, військовий канцелярист 43, 45, 43¹
- Проценко Андрій**, козак м. Ніжин 7, 22 – 27, 29 – 30, 32
- Проценко Іван**, мешканець м. Ніжин 176, 199, 210
- Проценко Іван Андрійович**, син козака Проценка Андрія 32
- Пузир (Пузиренко, Пузирик) Тимофій (Тиміш)**, козак м-ка Бахмач 10, 96 – 99
- Пузь Семен**, підсусідок Базилевича Мойсея 178 – 179, 186
- Пухович Іван**, військовий товариш, гіпотетично чоловік Пуховичівни Агафії 69¹
- Пуховичівна Агафія**, дружина отамана м. Глухів 69, 69¹
- Пуцін**, комендант м. Ніжин 14¹
- Рабуха Данило**, козак м. Ніжин 208 – 209
- Радіонович Андрій**, дякон с. Прохори 118, 136
- Ракоїд Пилип**, міщанин м-ка Кролевець 70
- Репан О.** 191¹
- Репков фон Ейке**, лицар 187¹
- Рєпнін**, генерал-лейтенант 100¹
- Риба Тимофій**, 99
- Рижий Йосиф**, отаман м-ка Батурин 52 – 55, 102, 109 – 114; наказний сотник Батуринської сотні 54 – 55, 100
- Рижовна Марія (Данилиха) див. Іващенко Марія**
- Римар Яцко**, мешканець м. Ніжин 207 – 209
- Різников Федір**, мешканець м-ка Конотоп 31; писарчук Ніжинської полкової канцелярії 138, 143, 151, 160
- Ріпчиха Вівдя (Вувдя, Євфимиха)**, мешканка м. Ніжин, підсусідок, сестра Параски (Андріхи) і Богомоленка Павла 15, 19, 210 – 219

- Розумовський Кирило**, гетьман 34¹, 45⁶, ДЗ №6¹, 47¹, 71³
- Розумовський Олексій**, брат Розумовського Кирила 47¹
- Романов Григорій**, вїт м-ка Кролевець 47, 61, 72 – 74
- Романови**, рід 17²
- Романовський Григорій Іванович**, сотник Ніжинської третьої полкової сотні 12, 27, 35 – 36, 43, 45, 48 – 51, 77 – 78, 80, 122, 142, 145 – 150, 35¹
- Романовський Петро Григорович**, 107, 107¹
- Рубець Дем'ян Гнатович**, член ніжинського полкового правління 23, 23¹
- Руденко Антон**, писарчук Кролевецької сотенної канцелярії 66
- Руденко (Роденко) Іван**, мешканець м-ка Олишівка 33 – 34, 41, 45
- Руденчиха**, вдова, козачка м-ка Кролевець 65, 72 – 73
- Румянцев**, генерал-аншеф 55⁴, ДЗ №10¹
- Руновський Андрій Гаврилович**, полковий писар Полтавського полку, виконуючий обов'язки генерального військового писаря 46, 46⁶
- Рябчиха (Рибчиха) Микитиха**, вдова, мешканка м. Ніжин 26, 29, 32
- Савич Мойсей**, отаман м. Ніжин 1 – 2
- Савченко Іван**, козак с. Лихачів 34, 41, 43, 45
- Салтикова Параскева Федорівна**, матір російської імператриці Анни Іванівни 5¹
- Самойленко Іван**, козак м-ка Бахмач 14, 191 – 192
- Самойленко (Самійленко, Самуйленко) Тиміш (Тимофій)**, козак с. Прохори 11 – 12, 118 – 135
- Самойлов Петро**, писар Ніжинської полкової канцелярії 102; мешканець м-ка Нові Млини 203, 216
- Самойлович І.**, гетьман 71¹, 119¹
- Сарнавський Лаврін**, козак с. Лихачів 8, 33 – 45
- Селецький Яків Васильович**, сотник Салтико-Дівицької сотні 27, 29 – 30, 100, 116 – 117, 165 – 166, 170 – 171, 179 – 182, 186, 195 – 196, 29³
- Семен**, брат Кості, Михайла, Подлузковни Катерини і Подлузко Максима 208 – 209
- Семененко (Семенко) Калько**, козак м-ка Бахмач 15, 220, 222 – 237
- Семененко Лук'ян**, міщанин м. Ніжин 210, 216 – 217
- Семениха**, вдова, підсусідок Базилевича Мойсея 162, 186
- Семиволиченки**, родина 6
- Семиволиченко Конон**, козак с. Попівка 6, 30, 14 – 15
- Семинов Семен**, писар Конотопської ратуші 18
- Сизоненко (Сизон) Роман**, козак с. Курінь 18, 243 – 245
- Симонов Іван**, писар Салтиково-Дівицької сотенної канцелярії 165
- Синяк І.** 16, 19, 28 – 29, 57¹, 62¹
- Сипков Семен**, вїт м-ка Салтикова Дівиця 161
- Сірик Яким**, козак 14¹
- Скибовський Олександр**, сотенний писар 74
- Скоропадський І.**, гетьман 13¹, 220¹
- Скоропадський Михайло Васильович**, урядник Генеральної військової канцелярії 46, 111, 46⁴
- Скороход Андрій**, 140
- Скрепець (Скребець)**, отаман с. Курінь 243 – 245
- Смалоусенко Іван**, мешканець с. Попівка 14
- Снісар (Сніцар) Тимуш**, мешканець м. Ніжин 26, 29 – 32
- Снісаренко Петро**, мешканець с. Ярошівка 198
- Сомчевський Семен**, канцелярист Ніжинської полкової канцелярії 27; старший канцелярист Ніжинської полкової канцелярії 55, 59, 89, 110, 138, 199, 210, 217, 220 – 221, 224, 231, 238, 27²

- Сорока Лев**, полковий писар Ніжинського полку 60, 62 – 65, 69 – 70, 72 – 74, 110, 112 – 114, 60⁴
- Сосновський Василь**, перший чоловік Подлузківни Катерини 209
- Спицький Яків**, мешканець с. Попівка 14
- Старенький Іван**, мешканець м. Ніжин 10
- Стасевич Іван**, канцелярист Ніжинського полкової канцелярії 45, 146; виконуючий обов'язки писаря Ніжинського полкового суду 212 – 213, 219, 223; писар Ніжинського гродського суду 115, 118, 137, 142, 193, 200, 45⁷
- Стасенко Василь**, полковий артилерійський отаман Ніжинського полку 2, 3, 8, 208 – 209, 2²⁶
- Степан**, син Годила Кирила, внук Годила Уласа 128, 130
- Степаненко**, міщанин м-ка Кролевець 70
- Стефанов (Стефанович) Федір**, канцелярист Ніжинської полкової канцелярії 2 – 3; писар Ніжинського полкового суду 27, 30, 52, 54, 56, 58, 62 – 63, 72 – 73, 90, 101, 103, 107 – 109, 112 – 114, 123, 133 – 134, 141, 146, 149, 157 – 159, 167, 181, 188, 196, 203, 209, 225, 228, 232, 244, 2²⁷
- Стожок Анастасія Іванівна**, вдова значкового товариша Ніжинського полку Стожка Карпа, мешканка м-ка Кролевець 8 – 9, 46 – 47, 55, 57, 59 – 61, 64, 69, 73 – 74, 46²
- Стожок Карпо Федорович**, значковий товариш Ніжинського полку 8, 46 – 61, 63 – 64, 69 – 74, 46², 47⁵, 48¹
- Стожок Федір Данилович**, кролевецький сотенний старшина 47, 61, 70, 47⁴⁻⁵, 48¹
- Стожчиха (Стожкова) Карпова** див. **Стожок Анастасія**
- Сущенко Ілля**, козак с. Пальчики 109
- Тарасевич Іван Федорович**, сотник Мринської сотні 27, 54, 92, 94, 104 – 105, 107 – 108, 124, 135, 138, 141, 154 – 155, 157 – 159, 183, 185 – 186, 189, 202 – 203, 54²
- Тарнавіот**, вїт м. Ніжин 51¹
- Тетяна**, дружина Пузя Семена 178 – 179, 186
- Тимофієв Федір**, писар Ніжинського полкового суду 45, 208 – 209
- Тимченко Яким**, мешканець с. Сиволож 125
- Тичина Андрій**, козак м-ка Борзна 122, 223, 225; підканцелярист Ніжинської полкової канцелярії 202 – 203
- Тичина Семен**, канцелярист, виконуючий обов'язки писаря Ніжинського полкового суду 86
- Тишкевич Давид**, сотенний писар Ніжинської другої полкової сотні 140, 140¹
- Тіміш Андрій**, урядник Генеральної військової канцелярії 46
- Тимош, Пилипів зять**, міщанин м. Ніжин 210, 216 – 217
- Ткаченки**, міщани м. Ніжин 210, 216 – 217
- Толочки**, козаки с. Прохори 12, 118, 121, 125, 127 – 130
- Толочко Кирило Романович**, козак с. Прохори, брат Толочків Петра і Яцка 11 – 12, 118, 121, 125, 127 – 131
- Толочко Петро Романович**, козак с. Прохори, брат Толочків Кирила і Яцка 11 – 12, 121, 125, 127 – 131
- Толочко Роман**, мешканець с. Прохори, батько Толочків Кирила, Петра і Яцка 119 – 121, 127, 130 – 133, 135 – 136
- Толочко (Толочук) Яцко (Яків) Романович**, козак с. Прохори, брат Толочків Кирила і Петра 11 – 12, 17, 118 – 135
- Томашевський Олексій**, міщанин м-ка Кролевець, адвокат Огієвської Уляни 9, 88 – 92, 94
- Топольський Миколай**, полковий сторож Ніжинського полку 73
- Топчієнки (Топчії)**, брати Топчій Ісай і Топчій Микита 221, 224, 226 – 227, 229 – 230, 232
- Топчій (Топчієнко) Ісай**, козак м-ка Бахмач, син Топчійки Марії, брат Топчія Микити 15, 221 – 232, 238, 240

- Топчій (Топчієнко) Микита**, козак м-ка Бахмач, син Топчійки Марії, брат Топчія Микити 15, 221 – 232, 238 – 242
- Топчійка Марія**, мешканка м-ка Бахмач, матір Топчія Ісаї та Топчія Микити 15 – 16, 221 – 223, 225, 230, 232, 238, 240
- Торанський Данило Тимішович**, сотенний писар Конотопської сотні 18, 18¹
- Третяк Федір**, мешканець с. Попівка 14
- Триліщенко Іван**, мешканець м. Ніжин 11
- Троцинський Григорій**, полковий циркульник Ніжинського полку 21
- Труш Олексій**, мешканець м. Ніжин 156, 158
- Трущенко Грицько**, козак с. Овдіївка 78
- Туманський Василь Григорович**, військовий канцелярист Генеральної військової канцелярії 47, 47⁷
- Турковський**, генеральний військовий писар 55⁴, 81²
- Українець О., думний дяк 66¹*
- Ульич Кирик**, 84
- Уманський Тимофій**, козак відомства Полтавської полкової канцелярії 112
- Устич Кирик**, козак с. Курінь 158
- Федір, Бугасвий зять**, мешканець м. Ніжин 208 – 209
- Федір, Рожчишин зять**, 209
- Федченко Пилип**, наказний сотник Кролевецької сотні 85, 85⁷
- Філонович Іван**, отаман Генеральної військової артилерії, батько Стожок Анастасії Іванівни 69, 69³
- Фрідріх Вільгельм**, курляндський герцог 5¹
- Хвостик Григорій (Грицько) Семенович**, мешканець м. Ніжин, брат Хвостика Степана 12, 20, 142 – 160
- Хвостик Остап**, мешканець с. Хвостики, дядько Хвостиків Григорія і Степана 156
- Хвостик Семен**, батько Хвостиків Григорія і Степана 143, 151, 160
- Хвостик Степан Семенович**, мешканець м. Ніжин, брат Хвостика Григорія 12, 20, 142 – 160
- Хвостики**, мешканці м. Ніжин 143 – 144, 147, 151 – 152, 155 – 157, 160
- Хмелецька**, 85
- Хмельницький Б.**, 17³, 161²
- Холодунка Іван**, міщанин 85
- Хрущов**, полковник 173
- Хрущов Іван Семенович**, полковник Ніжинського полку 6, 14, 14¹
- Челіщев Іван**, урядник Правління гетьманського уряду 111
- Чернявський Василь**, мешканець м. Ніжин 45
- Чикаленко (Чикаловський, Чикало) Йосиф (Юсько)**, мешканець с. Прохори 96, 119, 135, 170, 194; писар Ніжинської полкової канцелярії 191
- Шам Юрко**, дід сестер Параски (Андріхи) та Ріпчихи Вівді (Євфимихи) 210, 216
- Шапочник Опанас**, козак м. Ніжин 209
- Шарій Семен**, сотенний писар Кролевецької сотні 88
- Шаховський О.**, князь, очільник Правління гетьманського уряду 71³, 201¹
- Швець Єфим (Журавлишин зять)**, мешканець м. Ніжин 207 – 209
- Швець Яким**, козак м-ка Кролевець 47, 61
- Шендох Данило Матвійович**, син Шендоху Матвія Йосиповича, брат Шендоху Якова Матвійовича 13 – 14, 29, 161 – 163, 166 – 190, ДЗ№14¹
- Шендох Іван**, мешканець м-ка Салтикова Дівиця 30, 174, 201, 216
- Шендох Матвій Йосипович**, значковий товариш Ніжинського полку 13, 29 – 30, 161 – 162, 166 – 172, 174 – 178, 180 – 183, 185 – 190, 161¹
- Шендох Яків Матвійович**, син Шендоху Матвія Йосиповича, брат Шендоху Данила Матвійовича, адвокат Шендоху

- Данила Матвійовича 13, 29, 174 – 175, 177 – 179, 184, 186; мешканець-ка Салтикова Дівиця 194, 174¹
- Шендюхи, родина* 29
- Шивдченко Семен**, козак с. Кладьківка 20
- Шипов, майор* 113¹
- Шкработок Михайло**, священник храму Покрови Пресвятої Богородиці м. Ніжин 209
- Шкрабутчиха**, попада, теща Матвія 209
- Шкурат Федір**, мешканець м-ка Салтикова Дівиця 162
- Шкурка Василь**, мешканець с. Лихачів 33
- Шкурка (Шкура) Іван**, мешканець м. Ніжин 6, 7 – 10, 12
- Шкурка Степан**, козак м-ка Веркіївка 146
- Шрамченко Василь Іванович**, сотник Олишівської сотні 34, 34⁴
- Шрамченко Григорій**, значковий товариш Ніжинського полку 3, 3¹
- Щербаленко (Щербаненко)**, хлопець, служитель Шендюха Данила Матвійовича 162, 178 – 179, 186
- Щербич П.* 28, 187¹
- Юзефович Стефан**, військовий канцелярист Генеральної військової канцелярії 111
- Юрченко Процько**, козак м. Ніжин, син Шама Юрка, батько сестер Параски (Андріхи) та Ріпчихи Вівді (Євфими) 210, 216
- Яблуновський (Яблоновський) Олексій**, наказний сотник Веркіївської сотні 194, 194¹
- Яковенко Федось (Федір) Якович**, мешканець м-ка Салтикова Дівиця, підсусідок Базилевича Мойсея 13, 161 – 190
- Яковлев Григорій**, мешканець с. Ховми 243
- Яновський Петро**, сотенний писар Бахмацької сотні 220, 230 – 231, 233 – 237
- Янчин Федір**, сотенний осавул Бахмацької сотні 98
- Ярославський Назар**, сотенний писар Ніжинської третьої полкової сотні 150, 153
- Ярошенко Єфим**, писар Ніжинської полкової канцелярії 190, 210; мешканець с. Вересоч 201
- Яскер М.* 187¹
- Frsnz Maciej*, 85²
- Groicki B. див. Гроїцький Б.*
- Kościelniak Karol*, 85²
- Marszałek Adam*, 85²
- Pilarczyk Zbigniew*, 85²
- Szczerbic P. див. Щербич П.*

ГЕОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

- Адамівка, с. Борзнянської сотні* 55²
Азов, фортеця 14⁴, 100¹, 207¹
Алтинівка, с. Крелевецької сотні 80¹
Андріївка, с. Крелевецької сотні 80¹
Атюші, с. Батурицької сотні ДЗ№9¹
- Бакаївка, с. Ніжинської другої полкової сотні* 13¹
Баничі, с. Глухівської сотні 52¹
Батурин, м-ко, центр Батурицької сотні 10 – 11, 21, 31, 105 – 106, 47⁴, ДЗ№9¹
Батурицька сотня Ніжинського полку 10, 31, 100, 102 – 114, 55¹, ДЗ№9¹
Батурицького сотника Балайби, хутір Батурицької сотні ДЗ№9¹
Бахмацька сотня Ніжинського полку 16, 18, 99, 157 – 159, 191, 220 – 224, 229 – 231, 238 – 240, 243 – 245, 96¹, 99¹, 220¹, 223¹
Бахмач, м-ко, центр Бахмацької сотні 14 – 16, 98 – 99, 191 – 192, 220 – 221, 224, 226, 229 – 231, 238 – 239, 240, 245, 99¹
Бахчисарай, 14⁴
Берда, р. 66¹
Берега, с. Глухівської сотні 52¹
Березанка, с. Ніжинської третьої полкової сотні 20¹
Березинська сотня Чернігівського полку 81¹
Берестовець, с. Веркіївської сотні 186¹
Біляховий, хутір 27
Бистрик, с. Глухівської сотні 52¹
Бистрик, с. Крелевецької сотні 80¹
Білокопитова, с. Глухівської сотні 52¹
Білокопитківський, хутір Глухівської сотні 52¹
Білорусь, 39³
Біля с. Чуйківка, хутір Глухівської сотні 52¹
Близниці, 210, 216 – 217
Близницький шлях, 209
Бобрик, 22, 24 – 25, 27, 32, 139
Бог див. Південний Буг
- Богданів, с. Глухівської сотні* 52¹
Божок, с. Глухівської сотні 52¹
Борзна, м-ко, центр Борзнянської сотні 55²
Борзна, р. 243 – 244
Борзнянська (Борзенська) сотня Ніжинського полку 55, 109, 177, 207 – 209, 224, 55²⁻³
Борзнянський полк 16¹, 52¹, 55², 99¹, ДЗ№9¹
Британівка, с. Веркіївської сотні 186¹
Буди, с. Салтиково-Дивицької сотні 78¹
Будища, с. Глухівської сотні 52¹
Будища, хутір Ніжинської третьої полкової сотні 20¹
Бунчукового товариша Кандиби, хутір Батурицької сотні ДЗ№9¹
Бунчукового товариша Піроцького, хутір Ніжинської першої полкової сотні 7¹
Бунчукового товариша Чуйкевича Степана, хутір Батурицької сотні ДЗ№9¹
Бурківка, с. Прохорівської сотні 119¹
- Варвинська перша сотня Прилуцького полку* 223¹
Велика Слобідка, с. Глухівської сотні 52¹
Велике князівство Литовське, 1²⁻⁴, 34²⁻³, 36¹⁻², 38¹, 39^{1,3}, 45¹⁻⁵, 60², 130¹⁻², 171¹, 243¹
Вересоч, с. Ніжинської третьої полкової сотні 20¹
Веркіївка, м-ко, центр Веркіївської сотні 186¹
Веркіївська сотня Ніжинського полку 14, 27, 186, 194 – 196, 92¹, 121¹, 186¹, 194¹
Вирівка, с. Конотопської сотні 16¹
Вихторів, с. Глухівської сотні 52¹
Вишнівка, с. Ніжинської другої полкової сотні 13¹
Воловиця, с. Ніжинської першої полкової сотні 7¹
Володькова Дивиця, с. Ніжинської другої полкової сотні 13¹

- Волокитне**, с. Глухівської сотні 52¹
Волощина, 29, 66
Ворголь, с. Глухівської сотні 52¹
Воронізька сотня Ніжинського полку 52¹
Ворскла, р. 71¹
В'язанка, с. Глухівської сотні 52¹
- Гайман-долина** 68¹
Гальчин, с. Олишівської сотні 34¹
Гезлев, 14⁴
Гетьмана Розумовського Кирила, хутір Батурицької сотні ДЗ№9¹
Гетьманщина 5, 8, 10, 14, 16 – 17, 20, 24, 27 – 29, 35, 71, 72 – 73, 166, 171, 187, ДЗ №1², 1¹, 5¹, 17²⁻³, 29¹, 45⁶, 52¹, 54¹, 57¹, 71¹⁻³, 100¹, 102¹, 161², 163³, 187¹, 191¹, ДЗ№16¹, 207¹
Гирин, м-ко Олишівської сотні 34¹
Глинська сотня Лубенського полку 198
Глухів, столиця Гетьманщини 9, 21, 24, 46, 79 – 81, 161 – 162, 165, 177, 186, 209, 17², 23², 52¹, 68¹, 85⁷, 92¹, ДЗ№10¹
Глухівська сотня Ніжинського полку 8, 52, 52¹⁻², 69¹
Глухівський полк 13³, 52¹, 80¹
Глухівського Петропавлівського монастиря, слобідка Глухівської сотні 52¹
Годунівка, с. Глухівської сотні 52¹
Головеньки, с. Новомлинської сотні 13³
Голубівський, хутір Крелевецької сотні 80¹
Городище, с. Бахмацької сотні 99¹
Графині Розумовської, хутір Батурицької сотні ДЗ№9¹
Григорівка, с. Бахмацької сотні 99¹
Гриневий, млин 216
Грузьке, с. Крелевецької сотні 80¹
Гути, с. Конотопської сотні 16¹
- Граделі**, урочище 125, 127, 131 – 132
- Данине**, с. Ніжинської другої полкової сотні 13¹
Данювка, с. Козелецької сотні 223¹
Диржавець (Ржавець), 84 – 85
- Дніпропетровськ** 29
Добротів, с. Крелевецької сотні 80¹
Домонтов, м-ко, центр Домонтівської сотні Переяславського полку 75
Дорогинка, с. Ніжинської другої полкової сотні 13¹
Дорошівка, с. Глухівської сотні 52¹
Дрімайлівка, с. Ніжинської третьої полкової сотні 20¹
Дроздівка, с. Салтиково-Дівицької сотні 78¹
Дубовичі, с. Глухівської сотні 52¹
Дубовичі, с. Крелевецької сотні 80¹
Дулівка, присілок Крелевецької сотні 80¹
Дунаєць, с. Глухівської сотні 52¹
- Євлашівка**, с. Ніжинської першої полкової сотні 7¹
- Желізняковський**, огород 76
Жуківка, с. Салтиково-Дівицької сотні 161, 164, 78¹
- Заболотове**, с. Глухівської сотні 52¹
Загорівка, с. Борзнянської сотні 55²
Задорожний, ліс 10, 76
Зазірки, с. Глухівської сотні 52¹
Заньки, с. Веркіївської сотні 186¹
Запорожжя 66¹
Запорожжя 66¹
Землянка, с. Глухівської сотні 52¹
- Івангородська сотня** Ніжинського полку 27
Ізюм, 1⁵
Іллінци, с. Веркіївської сотні 186¹
Імшана, с. Глухівської сотні 52¹
Інгул, р. 29, 66¹
Ічанський шлях, 207 – 208
- Кагарлик**, с. Ніжинської третьої полкової сотні 156, 159, 20¹
Калашинівка, с. Глухівської сотні 52¹
Камінь, с. Глухівської сотні 52¹
Кам'яний Затон, 47⁴
Карасубазар, 14⁴

Кдиновата, нива в урочищі Коропець 76
Кезикермен, 47⁴
Кербутівка, слобідка Новомлинської сотні 13³
Кисво-Печерська лавра, 47³
Київ, м. 5, 14, 191 – 192, ДЗ№10¹, 191¹
Київська брама, 139
Київське німництво, 7¹, ДЗ№12¹, ДЗ№16¹
Київський полк, 29³, 34^{1,4}, 191¹, 207¹
Київський форпост, 191
Київський шлях, 207 – 209
Кінська, р. 66¹
Кладьківка, с. Ніжинської третьої полкової сотні 20, 20¹
Кнути, с. Новомлинської сотні 13³
Ковбань, урочище 27
Ковчин, с. Ніжинської третьої полкової сотні 20¹
Козелецька сотня 223¹
Колесники, с. Ніжинської другої полкової сотні 139, 13¹
Комарівка, с. Ніжинської першої полкової сотні 7¹
Комарівка, с. Олишівської сотні 34¹
Конотоп, м-ко центр Конотопської сотні 7, 30, 14, 18, 197 – 199, 14⁵, 16¹
Конотопська волость Новгородського повіту 16¹
Конотопська сотня Ніжинського полку 6, 16 – 18, 20 – 21, 62 – 64, 14², 16¹
Конотопського сотника Костенецького, хутір Батуриної сотні ДЗ№9¹
Коропець, урочище 10, 76
Коропська сотня Ніжинського полку 52¹, 113¹
Корсунський полк 52¹
Костенецького Федора, хутір Батуриної сотні ДЗ№9¹
Костирів, с. Новомлинської сотні 13³
Костирковський, двір в м-ку Кролевець 76
Кочерги, с. Глухівської сотні 52¹
Кошелівка, с. Веркіївської сотні 14, 193 – 196, 186¹
Кошелівка, с. Ніжинської першої полкової сотні 7¹
Кошелювська, нива 76
Красилівка, с. Борзнянської сотні 55²
Красилівка, слобідка Олишівської сотні 34¹
Красне, с. Батуриної сотні ДЗ№9¹
Красний Колядин, с. Прилуцького полку 92¹
Краснопілля, с. Коропської сотні 113 – 114, 113²
Красностав, с. Борзнянської сотні 55²
Крим, 14⁴
Кримський ханат 14⁴
Кролевець, м-ко, центр Кролевецької сотні 8 – 10, 17 – 18, 29, 46 – 49, 52 – 54, 56 – 61, 64 – 65, 72 – 75, 80 – 81, 86, 88, 92, 46¹, 47²⁻³, 68¹, 79², 80¹
Кролевецька сотня Ніжинського полку 8 – 9, 29, 80 – 81, 85, 87 – 88, 113 – 114, 47³, 52¹, 68¹, 75¹, 79¹⁻², 80¹, 85^{1,3,7}, 113¹
Кролевецький повіт Новгород-Сіверського намісництва 80¹
Кропивна, с. Ніжинської другої полкової сотні 13¹
Кропив'янський шлях, 22, 24 – 25, 27, 32
Крупицька башта, 27
Крупицька брама, 139, 201, 205, 207 – 209
Крупичполе, с. Ніжинської другої полкової сотні 13¹
Крути, с. Прохорівської сотні 119¹
Ксьондзівка, с. Батуриної сотні ДЗ№9¹
Кубань, 100¹
Кубарів, хутір Глухівської сотні 52¹
Кукшин, с. Ніжинської другої полкової сотні 13¹
Куликівка, с. Салтиково-Дівичької сотні 78¹
Кунашівка, с. Борзнянської сотні 55, 109, 177, 207 – 209, 224, 55²⁻³
Кунашівка, с. Ніжинської першої полкової сотні 7¹
Курилівка, с. Ніжинської другої полкової сотні 13¹
Курінь (Курені), с. Бахмацької сотні 16, 18, 158, 243 – 245, 99¹
Кучерівка, с. Глухівської сотні 52¹

- Кучувщина (Кутувщина, Кучовщина),** 22, 24 – 25, 27, 32
- Кушнеровський,** двір в м-ку Кролевець 76
- Лавра, хутір Глухівської сотні 52¹*
- Лавранські, хутори Глухівської сотні 52¹*
- Лебедишин, хутір Глухівської сотні 52¹*
- Липовий Ріг,** с. Ніжинської першої полкової сотні 11, 115 – 117, 210, 216 – 217, 7¹
- Литва** див. **Велике князівство Литовське**
- Литвиновичі, с. Глухівської сотні 52¹*
- Лихачів,** с. Олишівської сотні 8, 33 – 45, 34¹
- Лицівська волость,** 47³
- Лівобережна Україна** див. **Гетьманщина**
- Лівобережжя** див. **Гетьманщина**
- Лісовий,** хутір Кролевецької сотні 80¹
- Ліфляндія** 71¹
- Лободівський,** хутір Кролевецької сотні 80¹
- Локня, с. Глухівської сотні 52¹*
- Ломленський, хутір Глухівської сотні 52¹*
- Лосинівка,** с. Ніжинської другої полкової сотні 13¹
- Лошківка,** с. Ніжинської другої полкової сотні 13¹
- Лубенський полк** 198
- Лукашівка** див. **Кунашівка**
- Львів,** 29¹
- Любитів,** с. Кролевецької сотні 80¹
- Магерки,** 7, 22, 24 – 25, 27, 32
- Мазковщина,** гайок у Бобрику 22, 24 – 25, 27, 32
- Максимівка,** с. Ніжинської другої полкової сотні 13¹
- Мала Загорівка,** с. Прохорівської сотні 119¹
- Мала Кошелівка,** с. Ніжинської першої полкової сотні 7¹
- Мала Слобідка,** с. Глухівської сотні 52¹
- Малоросія** див. **Гетьманщина**
- Марчишина Буда,** с. Глухівської сотні 52¹
- Мацкове,** с. Глухівської сотні 52¹
- Медовників,** хутір 209
- Мельня,** с. Батуринської сотні ДЗ№9¹
- Мигаловка (Мигаловка),** 201, 207 – 209
- Микитівка,** хутір Глухівської сотні 52¹
- Мильники,** с. Ніжинської другої полкової сотні 13¹
- Миргородський полк** 71¹, ДЗ№10¹
- Митченки,** с. Батуринської сотні ДЗ№9¹
- Михайлів,** огород 208
- Міус,** 100¹
- Могилев,** 16²
- Морозівка,** с. Глухівської сотні 52¹
- Москва,** 17², 43¹
- Московське царство,** 61¹
- Мринська сотня** Ніжинського полку 27, 54²
- Нахайівка,** с. Новомлинської сотні 13³
- Недбайв,** хутір Глухівської сотні 52¹
- Некрасове,** с. Глухівської сотні 52¹
- Ніжин,** м. центр Ніжинського полку 7 – 13, 15 – 16, 19 – 21, 24, 13, 15, 17 – 18, 20, 22, 24 – 25, 27, 32, 48 – 52, 54, 56 – 58, 60, 62 – 63, 69, 73 – 74, 77 – 80, 82, 86, 89 – 94, 97, 101, 103, 105 – 106, 108, 113 – 114, 120, 123, 134, 139, 141, 146, 149, 157 – 158, 166 – 170, 172 – 173, 175 – 176, 180 – 182, 188, 192, 196, 198, 206, 210 – 213, 215 – 217, 219, 223, 225, 228, 232, 244, 7¹, 13¹, 20¹, ДЗ№10¹
- Ніжинська друга полкова сотня** Ніжинського полку 12 – 13, 27, 13, 137 – 138, 140 – 141, 158, 13¹, 35², 140¹
- Ніжинська перша полкова сотня** Ніжинського полку 15, 19, 7 – 8, 10, 24, 116 – 117, 156, 160, 201, 205, 207 – 212, 215 – 216, 7¹, 215¹
- Ніжинська третя полкова сотня** Ніжинського полку 12 – 13, 27, 20, 22 – 24, 27, 29, 142 – 143, 145 – 151, 153, 155, 157, 209 – 210, 228, 2²⁷, 20¹, 35¹, 107¹
- Ніжинський повіт** Чернігівського намісництва 142¹
- Ніжинський полк** 6, 8, 10 – 11, 13 – 14, 17, 22, 24, 29 – 30, 46 – 61, 63 – 64, 69, 71 – 75, 80, 88, 100, 110 – 114, 116, 161

- 162, 166 – 168, 170, 172, 174, 176, 180, 183, 185 – 191, 199, 201, 220, 224, 231, 237, 243, 3¹, 7¹, 13¹⁻³, 14^{2,5}, 15¹, 16¹⁻², 20¹, 23², 29³⁻⁴, 31¹, 34^{1,4}, 46², 47^{4,6}, 48¹, 51¹, 52¹⁻², 55^{1-2,4}, 60^{1,3-4}, 65¹, 75¹, 78¹, 79¹⁻², 80¹, 85¹, 95¹, 99¹, ДЗ№9¹, 113¹, 118¹, 119¹, 142¹, ДЗ№14¹, 161¹, 186¹, 190¹, 191¹⁻², 207¹, 208¹, 220¹⁻², 223¹
- Ніжинського війта Петра Тарнавіота**, хутір Ніжинської другої полкової сотні 13¹
- Нова Гребля**, с. Глухівської сотні 52¹
- Нова Січ**, 5¹
- Новгородський повіт** Чернігівського воєводства 16¹
- Новгородський полк** 13³
- Новгород-Сіверське намісництво** 13³, 52¹, 80¹, ДЗ№12¹, ДЗ№16¹
- Новгород-Сіверський полк** 13³, 80¹
- Нове місто**, район м. Ніжина 7, 22, 24 – 25, 27, 32, 139, 207 – 210, 216 – 217
- Нові Млини**, м-ко, центр Новомлинської сотні 13³
- Новомлинська сотня** Ніжинського полку 13, 13³, 52¹
- Нутин**, с. Глухівської сотні 52¹
- Обложки**, с. Глухівської сотні 52¹
- Обмочів (Обмачев)**, с. Батуриної сотні 100, ДЗ№9¹
- Овдіївка**, с. Салтиково-Дівицької сотні 78, 78¹
- Овсієвська нива** при с. Шаповалівка 16 – 18
- Одеса**, 28, 13⁻⁴, 34²⁻³, 36¹⁻², 38¹, 39¹, 45¹⁻⁵, 60², 130¹⁻², 171¹, 243¹
- Озаричі**, с. Конотопської сотні 16¹
- Оленівка**, с. Борзнянської сотні 55²
- Оленівська сотня** 119¹
- Олишівка**, м-ко, центр Олишівської сотні 7, 33, 34¹
- Олишівська сотня**, Ніжинського полку 8, 22, 34, 37, 42 – 43, 45, 105 – 106, 34^{1,4}
- Омбиш**, с. Ніжинської першої полкової сотні 7¹
- Очаків** 207¹
- Паліївка**, с. Глухівської сотні 52¹
- Пальчики**, с. Батуриної сотні 10, 31, 100 – 114, 55³, ДЗ№9¹
- Пашиківка**, с. Ніжинської другої полкової сотні 13¹
- Пашковський шлях**, 24 – 25, 32
- Пекарів**, с. Новомлинської сотні 13³
- Перекоп**, 14⁴
- Переяславський полк** 13, 75, 168, 16², 47¹, 207¹
- Переяслівка**, с. Прохорівської сотні 119¹
- Петербург** див. **Санкт-Петербург**
- Печі**, с. Прохорівської сотні 119¹
- Пилиповий Ріг** див. **Липовий Ріг**
- Пироговське (Пирогове) озеро**, 22, 24 – 25, 27, 32
- Пирятинський повіт** Київського намісництва 7¹
- Південний Буг**, р. 29, 66, 66¹, 100¹
- Підлипне**, с. Конотопської сотні 16¹
- Пісочний**, хутір Крелевецької сотні 80¹
- Плиски**, с. Борзнянської сотні 55²
- Погребки**, с. Глухівської сотні 52¹
- Подолів**, с. Крелевецької сотні 80¹
- Полошки**, с. Глухівської сотні 52¹
- Полтавський полк**, 112, 60³
- Польща** див. **Річ Посполита**
- Попівка**, с. Конотопської сотні 6, 14 – 15, 14², 16¹
- Потамана Семена**, хутір Батуриної сотні ДЗ№9¹
- Потопівка**, с. Глухівської сотні 52¹
- Прасолівський**, хутір Крелевецької сотні 80¹
- Прачі**, с. Борзнянської сотні 55²
- Прилуцький полк** 92¹, ДЗ№10¹, 191¹, 223¹
- Припутні**, с. Ніжинської другої полкової сотні 13¹
- Прохори**, с., центр Прохорівської сотні 11, 17, 118 – 119, 121 – 123, 119¹
- Прохорівська сотня** Ніжинського полку 12, 27, 119, 121 – 123, 118¹, 119¹
- Ревутиці**, с. Крелевецької сотні 80¹
- Ретик**, с. Крелевецької сотні 80¹

- Рижки**, с. Новомлинської сотні 13³
Річ Посполита, 28, 29¹, 39³, 71¹, 102¹
Родіонівка, хутір Глухівської сотні 52¹
Рожнівка, с. Ніжинської другої полкової сотні 13¹
Російська імперія, 10, 17, 19, 22, 25, 28 – 29, 11¹, 17², 62¹, 66¹, 107¹, ДЗ№12¹, 163⁵, 165¹, 187¹, ДЗ№16¹, 201¹
Росія, 162¹
Ротівка, с. Глухівської сотні 52¹
Рубанівка, хутір Глухівської сотні 52¹
Руденка, с. Глухівської сотні 52¹
Русь, 39²
- Саблукова**, хутір Глухівської сотні 52¹
Саксонія 187¹
Салтикова Дівиця, м-ко, центр Салтиково-Дівицької сотні 27, 30, 42, 161 – 171, 174, 176 – 177, 181 – 183, 187, 189 – 190, 194, 78¹
Салтиково-Дівицька (Дівицька) сотня, Ніжинського полку 78, 190, 78¹
Санки-Петербург, столиця 26
Сваричівка, с. Ніжинської другої полкової сотні 13¹
Сваркове, с. Глухівської сотні 52¹
Святого Хреста, фортеця 29³
Священна Римська імперія 187¹
Селище, с. Олишівської сотні 34¹
Семенівка, с. Глухівської сотні 52¹
Семенівка, с. Конотопської сотні 16¹
Сиваш, затока 14⁴
Сиволож, с. Прохорівської сотні 121, 124, 119¹
Сидорівка, с. Борзнянської сотні 55²
Симонівка, слобідка Глухівської сотні 52¹
Симонівка, хутір Глухівської сотні 52¹
Синяки, с. Ніжинської другої полкової сотні 139, 13¹
Сліпорід, с. Глухівської сотні 52¹
Словакувський, огород на Магерках 22, 24 – 25, 27, 32
Слоут, с. Глухівської сотні 52¹
Смолярі (Смоляжі), с. Веркіївської сотні 186, 186¹
Смолянка, с. Олишівської сотні 34¹
- Собичеве**, с. Глухівської сотні 52¹
Собичівська, слобідка Глухівської сотні 52¹
Сонний, хутір Глухівської сотні 52¹
Сопич, с. Глухівської сотні 52¹
Соснівка, с. Конотопської сотні 62 – 64, 16¹
Спаське, с. Глухівської сотні 52¹
Старе, с. Конотопської сотні 16¹
Стародубський полк 46⁷, 191¹, 207¹
Степанівка, с. Ніжинської першої полкової сотні 7¹
Степанівка, хутір Глухівської сотні 52¹
Стожковий (Стожків), яр 10, 47, 61, 76
Сторожовський, житловий будинок Базилевича Миколая в м-ку Салтикова Дівиця 165
Строгого Якова, хутір Батуриної сотні ДЗ№9¹
Студьонок, с. Глухівської сотні 52¹
- Талалаївка**, с. Ніжинської першої полкової сотні 7¹
Тарасівка, хутір Олишівської сотні 34¹
Терехівський, хутір Кролевецької сотні 80¹
Тереженка, хутір Батуриної сотні ДЗ№9¹
Тиниця, с. Бахмацької сотні 99¹
Топчійка, с. Олишівської сотні 34¹
Тростянка, с. Батуриної сотні ДЗ№9¹
Тулиголове, с. Глухівської сотні 52¹
Турецька імперія див. **Туреччина**
Туреччина 29, 66¹
- Уздиця**, с. Глухівської сотні 52¹
Україна, 23, 27, ДЗ №1¹, 2¹⁰, 11¹, 17², 37¹, 39²⁻³, ДЗ №6¹, 46³, 47¹, 71³, ДЗ№12¹, 162¹, 163^{2,5}, 187¹, ДЗ№16¹
Україна Наддніпрянська, ДЗ №1²
Україна Південна, 14⁶
Україна Слобідська, 100¹
Україна Ханська 71¹
Український Гетьманат див. **Гетьманщина**
Українська держава див. **Гетьманщина**

Українська лінія 30, 14 – 15, 14⁶, 223¹
Уланове, с. Глухівської сотні 52¹

Хвилівський, хутір Ніжинської першої
полкової сотні 7¹

Хвостики, с. Ніжинської першої полкової
сотні 156, 160, 7¹

Хвостиковські, ґрунти 143, 147, 151, 156,
160

Хибалівка, с. Ніжинської третьої полко-
вої сотні 20¹

Хижки, с. Глухівської сотні 52¹

Хими, урочище 22, 24 – 25, 27, 32, 207 –
209

Ховзівка, с. Глухівської сотні 52¹

Ховми, с. Борзнянської сотні 243, 55²

Холопкове, с. Глухівської сотні 52¹

Хороше Озеро, с. Прохорівської сотні 119¹

Хотминівка, с. Глухівської сотні 52¹

Хотянівка (Хотіновка), с. Олишівської
сотні 10, 22, 105 – 106, 34¹

Хохлівка, с. Глухівської сотні 52¹

Цибулівська сотня Миргородського полку
ДЗ№10¹

Черневе, с. Глухівської сотні 52¹

Чернігівське воєводство 16¹

Чернігівське намісництво 13¹, 16¹, 20¹,
34¹, 55², 78¹, 99¹, ДЗ№9¹, 119¹, ДЗ№12¹,
142¹, 186¹, ДЗ№16¹

Чернігівський полк 16¹, 51¹, 55¹⁻², 78¹, 81¹,
99¹, ДЗ№9¹, 191¹, 207¹

Черняхівка, с. Ніжинської першої полко-
вої сотні 7¹

Чечва, р. 207 – 210, 216

Чорторія, с. Глухівської сотні 52¹

Чуйківка, с. Глухівської сотні 52¹

Шабаланів, с. Новомлинської сотні 13³

Шаповалівка с. Конотопської сотні 6, 16
– 21, 16¹

Шатурівка, хутір Ніжинської другої по-
лкової сотні 13¹

Шведська імперія 61¹

Широка, нива 76

Широка, нива за Задорожним лісом 76

Шолудькова вулиця, м. Ніжина 27

Шостка, с. Глухівської сотні 52¹

Щебри, с. Глухівської сотні 52¹

Щербинівка, хутір Глухівської сотні 52¹

Юрасівка, с. Глухівської сотні 52¹

Юрасівка, хутір Глухівської сотні 52¹

Ядути, с. Борзнянської сотні 55²

Ямпільська сотня 52¹

Ярославець, с. Глухівської сотні 52¹

Ярошівка, с. Глинської сотні 198

Ясмань, с. Глухівської сотні 52¹

Яструбицина, с. Глухівської сотні 52¹

Baltyskie morze 85²

Korona Polska див. *Річ Посполита*

Lwów 28

Toruń, 85²

Warszawa 28

ПЕРЕЛІК АДВОКАТІВ, ЯКІ ЗГАДУЮТЬСЯ

Н.П.	П.І.П.	Посада, звання чи соціальне походження
1	Голубович Семен	Писар Ніжинського полкового суду, житель с. Кунашівка
2	Івашенко Дем'ян	Козак с. Пальчики
3	Кошовець Василь	Городничий Ніжинської першої полкової сотні
4	Огієвський Григорій Павлович	Сотник Кролевецької сотні
5	Полішко Семен Іванович	Підканцелярист Ніжинської полкової канцелярії
6	Томашевський Олексій	Міщанин м-ка Кролевець
7	Шендюх Яків Матвійович	—

В ОПУБЛІКОВАНИХ ДОКУМЕНТАХ

Родинні або службові зв'язки з клієнтом	Клієнт	Суть справи
—	Вервека Макар	Відповідач за позовом козака с. Пальчики Мартина Лавріненка за неправомірне привласнення двору, землі та нерухомості (1745 р.).
—	Кушніренко Петро Семенович	Позивач на Огієвську (Маковську) Уляну Іванівну за неправомірне відчуження покійним чоловіком клієнтки землі та нерухомості (1743 р.).
чоловік	Подлузківна Катерина	Позивач на брата дружини, палубничого Ніжинської полкової артилерії Микиту Подлузка за неправомірне відчуження в неї землі (1745 р.).
Син	Огієвська (Маковська) Уляна Іванівна	Відповідач за позовом міщанина м-ка Кролевець Кушніренка Петра за неправомірне відчуження покійним чоловіком клієнтки землі та нерухомості (1743 р.).
Син та брат	Полішко Анастасія і Полішко Павло Іванович	Відповідачі за позовом дядька, значкового товариша Ніжинського полку, жителя м-ка Конотоп Федора Полішка, за неправомірне заволодіння огородем (1744 р.).
—	Огієвська (Маковська) Уляна Іванівна	Відповідач за позовом міщанина м-ка Кролевець Кушніренка Петра за неправомірне відчуження покійним чоловіком клієнтки землі та нерухомості (1743 р.).
Брат	Шендюх Данило Матвійович	Відповідач за позовом жителя м-ка Салтикова Дівиця Федося Яковенка за побиття доньки Агафії (1743 р.).

**ПОКАЖЧИК ПОЛКОВОЇ, СОТЕННОЇ СТАРШИНИ,
БУНЧУКОВОГО І ЗНАЧКОВОГО ТОВАРИСТВА ТА МІСЬКИХ УРЯДНИКІВ**

Генеральна військова старшина

Генеральні військові писарі

1742 р. Безбородько Андрій Якович
1742 р. Руновський Андрій Гаврилович
(виконуючий обов'язки)

Правління Гетьманського уряду

1742 р. Бібіков Іван Іванович
1742 р. Ільїн Іван
1742 р. Лисенко Федір Іванович
1742, 1747 рр. Скоропадський Михайло
Васильович
1742 р. Тіміш Андрій

Старші військові канцеляристи

1747 р. Багненко Григорій (виконуючий
обов'язки)

Військові канцеляристи

1742 р. Григорович Трохим
1742 р. Почека Яків Максимович
1742 р. Туманський Василь Григорович
1747 р. Юзефович Стефан

**Урядники Генеральної військової ар-
тилерії**

Отамани

? р. Філонович Іван

Полкова старшина Ніжинського полку

Полковники

1737 р. Хрущов Іван Семенович
1743 – 1744 рр. Божич Іван Пантелеймо-
нович
1747 р. Кочубей Семен Васильович

Писарі

1736 – 1737 рр. Кужич Іван Тимофійо-
вич
1741, 1743 рр. Каневецький Стефан (ви-
конуючий обов'язки)
1742 – 1746 рр. Кулаковський Василь
Петрович
1747 р. Сорока Лев

Судді

1737, 1742 – 1745 рр. Грановський Леон-
тій Микитович

1747 р. Кулаковський Василь Петрович

Обозні

1747 р. Грановський Леонтій Микитович

Осаули

1740, 1742 – 1744 рр. Володьковський
Андрій Васильович
1743 – 1744, 1747 рр. Костенецький Сте-
фан Матвійович

Хорунжий

? Василенко Євстрат

1744 – 1745 рр. Зубковський Павло

Ніжинське полкове правління

1741 р. Каневецький Стефан (в. о. полко-
вого писаря)

1741 р. Костенецький Федір Григорович

1741 р. Рубець Дем'ян Гнатович

Сотенна старшина Ніжинського полку

Батуринська сотня

Сотники

1743 р. Рижий Йосиф (наказний)
1743 – 1745, 1747 рр. Демидовський
Олексій Мартинович

Отамани городіві

1743, 1745, 1747 рр. Рижий Йосиф

Писарі

1743 р. Каратшевський
Отамани сільські
1743 р. Вервека Макар (с. Пальчики)

Бахмацька сотня

Сотники

? Покотило Василь
1743 р. Покотило Яків (наказний)
1744 р. Барановський Андрій Іванович
Отамани городіві
1742 – 1744 рр. Плюта Дмитро

- Осавули**
1742 р. Євмич Федір
Хорунжі
1742 р. Бридкий Гордій
Писарі
? Яновський Петро
1742 – 1743, 1745 рр. Максимович (Максимів) Іван
Отамани сільські
1745 р. Скрепець (Скребець) (с. Курінь)
Веркіївська сотня
Сотники
? Горбатий Самійло
? Яблуновський (Яблоновський) Олексій (наказний)
1743 р. Армашевський Іван Павлович
Івангородська сотня
Сотники
1743 р. Кониський Матвій Григорович
Конотопська сотня
Сотники
1737, 1740 рр. Костенецький Йосиф (Йосип) Григорович
Отамани городіві
1740 р., Канювець Мартин
Писарі
1740 р., Торанський Данило Тимішович
Кролевецька сотня
Сотники
? р. Генваровський Костянтин (Константій) Андрійович
? р. Маковський Іван Миколайович
1722 р. Огієвський Павло Іванович
1729 р. Федченко Пилип (наказний)
1742 р. Огієвський Григорій Павлович
Отамани городіві
? р. Николаєнко Василь
1723 р. Антон, Селивонів зять
1729 р. Дубневич Федір
1742 р. Макаренко (Макарученко)
Хорунжі
(кін. XVII – поч. XVIII ст.) Піддубний
Ярема
Писарі
1729 р. Новицький Стефан
1743 р. Шарій Семен
- Писарчуки Кролевецької сотенної канцелярії**
1747 р. Ланков Стефан
1747 р. Руденко Антон
Мринська сотня
Сотники
1743 – 1745 рр. Тарасевич Іван Федорович
Ніжинська друга полкова сотня
Сотники
1742 р. Кулаковський Кирило Петрович
Писарі
1742 р. Тишкевич Давид
Ніжинська перша полкова сотня
Сотники
1744 р. Левицький Опанас Мойсейович
Отамани городіві
1736 р. Савич Мойсей
1744 р. Козієвський Григорій
Писарі
1744 р. Кедровський Василь
Ніжинська третя полкова сотня
Сотники
1742 – 1744 рр. Романовський Григорій Іванович
Сотенні отамани
1743 р. Козир Михайло
Писарі
1743 р. Ярославський Назар
Писарчуки сотенної канцелярії
1743 р. Леонтієв Григорій
Олишівська сотня
Сотники
1742 р. Шрамченко Василь Іванович
Отамани городіві
1742 р. Передерій Никифор (виконуючий обов'язки)
Осавули
1742 р. Городниченко Іван
Писарі
1742 р. Григорович Матвій
Отамани сільські
1742 р. Круглій Левко (с. Лихачів)
Прохорівська сотня
Сотники
1743 р. Григорович Дмитро Семенович

Осавули
 1743 р. Линничов Данило
Хорунжі
 1743 р. Британський Павло
Писарі
 1743 р. Виридарський Іван
 1744 р. Годилю Андрій
Отамани сільські
 1743 р. Жмут Василь (с. Сиволож)
Салтиково-Дівицька сотня
Сотники
 1743 р. Селецький Яків Васильович
Отамани
 1743 р. Нестеренко Іван (виконуючий
 обов'язки)
Осавули
 1743 р. Антипов Андрій
**Писарчуки Салтико-Дівицької сотен-
 ної канцелярії**
 1743 р. Антонов Павло
**Служителі пошти м-ка Салтикова Ді-
 виця**
Писарі
 1743 р. Наумов Леонтій
**Сотенні урядники невістановлених со-
 тень**
Писарі
 ? р. Скибовський Олександр
Військові слуги
Городничі
 1744 – 1745 рр. Кошовець Василь
**Полкові артилерійські отамани Ні-
 жинського полку**
 1736 р. Стасенко Василь
**Палубничі Ніжинської полкової арти-
 лерії**
 1744 – 1745 рр. Подлузко Микита
 1745 р. Косар Степан
Писарі Ніжинської полкової артилерії
 1745 р. Власенко Іван
Полкові циркульники Ніжинського полку
 1740 р. Трошинський Григорій
Посильні
 1743 р. Бантош (Бартош) Василь
Сторожі
 1743 р. Бантош (Бартош) Василь

Полкова сторожа
 1747 р. Топольський Миколай
**Служителі Ніжинської полкової канце-
 лярії**
Старші канцеляристи
 1743 – 1745, 1747 рр. Сомчевський
 Семен
Канцеляристи
 ? Забіяка Дмитро
 1736 р. Стефанов (Стефанович) Федір
 1738, 1740 рр. Пісковський Василь
 1738, 1743 рр. Богатинович (Богатине-
 вич) Василь
 1741 р. Сомчевський Семен
 1742 р. Стасевич Іван
 1742 р. Тичина Семен
 1743 р. Андреев Дем'ян
 1743 р. Каневецький Стефан
 1743 р. Панюта Василь
 1743 р. Самойлов Петро
 1744 – 1745 рр. Марчевський Яким
 1744 – 1745 рр. Полішко Семен Іванович
 1744 р. Андреев Демид
 1747 р. Болбинський Кіндрат
Підканцеляристи
 ? Воскобня Роман
 ? Драбинський Дмитро
 1743 р. Годилю Андрій
 1743 р. Полішко Семен Іванович
 1744 – 1745 рр. Бридкий (Бриджовський)
 Іван
 1744 р. Мироновський Іван
 1744 р. Тичина Андрій
 1745 р. Голубович (Голубовський) Семен
 1747 р. Єфимовський Іван
Писарчуки
 1743 р. Різников Федір
 1745 р. Корецький Андрій
**Особи без вказівки посад, які знаходи-
 лися при Ніжинській полковій канцеля-
 рії**
 1743 р. Високомудний Стефан
**Служителі Ніжинського полкового
 суду**
Писарі ніжинського полкового суду
 1742 р. Тимофіїв Федір

1742 р. Тичина Семен (*виконуючий
обов'язки*)
1743 р. Богатиневич Василь (*виконуючий
обов'язки*)
1743 р. Стефанов (Стефанович) Федір
1744 р. Стасевич Іван (*виконуючий
обов'язки*)
Писарчуки
1743 р. Голубович (Голубовський) Семен
1743 р. Іванов Денис
1744 р. Ніжинець Денис
Підканцеляристи
? Забіяка Марко
1743 р. Пісковський Сава Васильович
**Служителі Ніжинського гродського
суду**
Писарі
? Стасевич Іван

Бунчукове та значкове товариство
Бунчукове товариство
1729 р. Огієвський Карпо Павлович
1743 р. Жураковський Василь Андрійо-
вич
**Значкове товариство Ніжинського
полку**
? Стожок Карпо Федорович
1724 р. Дубневич Федір
1736 р. Шрамченко Григорій
1743 р. Макухін (Макуха) Яків Михайло-
вич
1744 р. Медовник Прокоп
1744 р. Полішко Федір
1747 р. Єзучевський Павло Ничипорович
Товариство Глухівської сотні
1743 р. Макухін (Макуха) Яків Михайло-
вич
Товариство Крелевецької сотні
1747 р. Николаєнко Василь

Полкові комісари Ніжинського полку
1743 р. Макухін (Макуха) Яків Михайло-
вич

Сільські комісари Ніжинського полку
1745 р. Вовнянка Петро (*с. Пальчики*)

МІСЬКІ УРЯДНИКИ

Урядники м-ка Крелевець
Бурмістри
1729 р. Мойсієвич Григорій
1729 р. Пека Дмитро
Війти
1729 р. Михайло Якович
1742 р. Романов Григорій
Урядники Ніжинського магістрату
Бурмістри
? Костенко Іван
1736, 1738 рр. Кузьменко Григорій Кузь-
мич
Урядники Ніжинської ратуші
Підписки
1738 р. Васильєв Дмитро
Урядники Конопської ратуші
Писарі
1740 р. Семинов Семен
Урядники м-ка Салтикова Дівиця
Війти
1743 р. Сипков Семен

Цехмістри ремісничих цехів Ніжина
Шевський цех
1741 р. Костенко Андрій

**Полкова старшина Полтавського
полку**
Писарі
1742 р. Руновський Андрій Гаврилович
**Козаки відомства Полтавської полкової
канцелярії**
1747 р. Уманський Тимофій

ХРОНОЛОГІЧНИЙ ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ

1691 рік

Березня 2. – Купча між Петром Москаленком та Романом Толочком про ниву; № 136.

1715 рік

Грудня 20. – Облік Уляни Огієвської, поданий до Ніжинського полкового суду при чолобитній за 9 листопада 1742 року, про те, що мешканець Кролевця Семен Григорович позичив у військового товариша Павла Огієнка півтори сотні золотих; № 83.

1717 рік

Вересня 22. – Облік Уляни Огієвської, поданий до Ніжинського полкового суду при чолобитній за 9 листопада 1742 року, про те, що мешканець Кролевця Семен Григорович позичив у військового товариша Павла Огієнка на один рік три куфи горілки під заставу двору, поля та лісу; № 84.

1729 рік

Березня 9. – Арешт кролевецьким сотенним урядом майна кролевецького міщанина Семена Кушніра за борг перед покійним військовим товаришем Павлом Огієнком, здійснений за клопотанням бунчукового товариша Карпа Огієвського, поданий до Ніжинського полкового суду при чолобитній за 9 листопада 1742 року; № 85.

1736 рік

Серпня 3. – Донесення ніжинського бурмістра Григорія Кузьмовича до Ніжинської полкової канцелярії з вимогою за спробу вкрасти в нього збіжжя притягнути до відповідальності ніжинських козаків братів Гриненків та конфіскувати в них воли та вози; № 1.

Серпня 11. – Опис худоби та возів, відібраних людьми бурмістра Ніжинського магістрату Григорія Кузьмовича у ніжинських козаків Гриненків; № 2.

Серпня 12. – Розписка отамана ніжинської полкової артилерії Василя Стасенка про взяття під нагляд конфіскованих у ніжинських козаків Гриненків волів, возів та жита; № 3.

Серпня 21. – Розписка відповідачів, ніжинських козаків Юська і Петра Гриненків, про повернення їм в Ніжинському полковому суді конфіскованих у них раніше волів і возів; № 4.

1737 рік

[Не пізніше березня 30.] – Донесення козака с. Попівка Конона Семиволоченка ніжинському полковнику Івану Хрущову про незаконне ув'язнення його в Конотопській радушні та про конфіскацію у нього мешканцем Конотопа Федором Поліщенком скрині з одягом; № 14.

Березня 30. Ніжин. – Ордер Ніжинського полкового суду конотопському сотнику Йосифу Костенецькому з вимогою відпустити з під варти незаконно утримуваного мешканця с. Попівка Конона Семиволоченка та розглянути його справу з мешканцем Конотопа Федором Поліщенком в Конотопському сотенному суді; № 15.

1738 рік

Липня 13. – Позовна чолобитна бурмістра Ніжинського магістрату Григорія Кузьмовича на ніжинських козаків братів Гриненків, подана до Ніжинської полкової канцелярії за викрадення ними збіжжя; № 5.

Серпня 20. – Донесення ніжинського бурмістра Григорія Кузьмовича до Ніжинської полкової канцелярії з уточненням імені одного з братів Гриненків, на яких він позивався за викрадення ними збіжжя на його полі. № 6

Серпень. – Допит ніжинського козака Юська Гриненка за позовом на нього і на його брата Петра Гриненка бурмістра Ніжинського магістрату Григорія Кузьменка; № 8.

Серпня 27. – Свідчення мешканця Ніжина Пилипа Даниловича в Ніжинському полковому суді про захоплення ним та іншими свідками ніжинських козаків, братів Гриненків, на крадіжці збіжжя у бурмістра Ніжинського магістрату Григорія Кузьменка; № 11.

[Серпень] – Допит ніжинського козака Петра Гриненка за позовом на нього і на його брата Юська Гриненка бурмістра Ніжинського магістрату Григорія Кузьменка; № 7.

[Серпень] – «Уліка» бурмістра Ніжинського магістрату Григорія Кузьменка на допит відповідачів, ніжинських козаків Петра і Юська Гриненків. № 9

[Серпень] – Виправдання ніжинського козака Петра Гриненка за себе і за брата Юська Гриненка на «уліку» позивача, бурмістра Ніжинського магістрату Григорія Кузьменка; № 10.

[Серпень] – Випис Ніжинського полкового суду по справі за позовом бурмістра Ніжинського магістрату Григорія Кузьменка на ніжинських козаків, братів Петра і Юська Гриненків, за викрадення збіжжя; № 12.

Листопада 29. – Мирова чолобитна позивача, бурмістра Ніжинського магістрату Григорія Кузьменка, і відповідачів, ніжинських козаків Петра і Юська Гриненків, подана до Ніжинського полкового суду, про необхідність припинити розгляд їхньої справи через примирення. № 13

1740 рік

Червня 29. – Позовне донесення мешканця с. Шаповалівка Конотопської сотні Касяна Андрущенка, подане до Ніжинського полкового суду, про незаконне привласнення його ниви та батьківських земель рідним братом Микитою Андрущенком; № 16.

Липня 2. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду конотопському сотнику Йосифу Костенецькому з вимогою розшукати мешканця с. Шаповалівка Микиту Андрущенка і вчинити суд в Конотопському сотенному суді за незаконне привласнення ниви брата, Касяна Андрущенка, та батьківських земель; № 17.

Липня 12. Конотоп. – Донесення конотопської сотенної старшини до Ніжинського полкового суду про небажання мешканця с. Шаповалівка Микити Андрущенка відповідати в Конотопському сотенному суді за позовом на нього брата Касяна Андрущенка щодо незаконного привласнення братової ниви та батьківських земель; № 18.

Липня 17. – Постанова Ніжинського полкового суду про відправлення в Конотопське сотенне правління повторного указу з вимогою вчинити суд в Конотопському сотенному суді над мешканцем с. Шаповалівка Микитою Андрущенком за позовом його брата Касяна Андрущенка про незаконне привласнення братової ниви та батьківських земель; № 19.

Липня 22. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду конотопській сотенній старшині з вимогою вчинити суд в Конотопському сотенному суді над мешканцем с. Шаповалівка Микитою Андрущенком за позовом його брата Касяна Андрущенка про незаконне привласнення братової ниви та батьківських земель; № 20.

[Не раніше липня 24] – Свідцтво про смерть позивача, козака с. Шаповалівка Конотопської сотні Касяна Андрущенка; № 21.

Вересня 25. – Розписка ніжинського козака Андрія Проценка та його сестри Мар'ї про рівномірний розподіл родинних угідь з їхньої небогою Ганною, дружиною Якова Костенка, із зобов'язанням в подальшому не турбувати її особисто та родину з цього приводу; № 27.

1741 рік

Січня 14. – Позовне донесення ніжинського козака Андрія Проценка на мешканця Ніжина Якова Костенка, подане до Ніжинської полкової канцелярії, про неправомірний розпродаж ним приданого (землі та нерухомості), яке позивач віддав своїй небозі Ганні, покійній дружині відповідача; № 22.

Січня 28. – Наказ Ніжинської полкової канцелярії мешканцю Ніжина Якову Костенку з вимогою прибути для допиту за позовом на нього ніжинського козака Андрія Проценка за неправомірний розпродаж приданого його покійної дружини; № 23.

Січня 30. – Допит відповідача, мешканця Ніжина Якова Костенка, за позовом проти нього ніжинського козака Андрія Проценка; № 24.

[Кінець січня – початок лютого]. – «Уліка» позивача, ніжинського козака Андрія Проценка, на допит відповідача, мешканця Ніжина Якова Костенка; № 25.

[Кінець січня – початок лютого]. – Виправдання відповідача, мешканця Ніжина Якова Костенка, на «уліку» позивача, ніжинського козака Андрія Проценка; № 26.

Лютого 11. – Реєстр коштів, потрачених відповідачем, мешканцем Ніжина Яковом Костенком, на поминання покійної своєї дружини, доданий ним при виправданні; № 28.

1742 рік

Квітня 15. – Розписка ніжинських козаків Семена Курганського та Пилипа Антоненка про передання частини землі Курганським чоловіку своєї небоги, Антоненку, подана при позовній чолобитній 19 червня 1743 року; № 140.

Травня 21. – Вирок Олишівського сотенного правління по справі за позовом мешканця с. Лихачів Опанаса Бабака на односельця Лавріна Сарнавського про неправомірне заволодіння городом та помірком, надісланий в Ніжинський полковий суд при рапорті за травень цього року; № 34.

Травень. Олишівка. – Рапорт олишівської сотенної старшини до Ніжинського полкового суду про винесення вироку в Олишівському сотенному правлінні за позовом мешканця с. Лихачів Опанаса Бабака на Лавріна Сарнавського, про втечу позивача з сотенної канцелярії напередодні оголошення вироку та про неправдиві звинувачування на адресу лихачівського отамана Левка Круглія з боку Опанаса Бабака; № 33.

Червня 11. – Свідчення козака с. Лихачів Опанаса Бабака про отримання у спадок від діда та батька городу та помірку та про відсутність на це підтверджувальних документів; № 37.

Червня 14. – Позовна чолобитна міщанина містечка Кролевця Петра Кушнеренка, подана до Ніжинського полкового суду, на вдову крелевецького сотника Павла Огієвського Уляну Огієвську за неправомірне відчуження її покійним чоловіком в батька позивача, Семена Кушнеренка, землі та нерухомості; реєстр угідь, якими неправомірно заволодів покійний крелевецький сотник Павло Огієвський у крелевецького міщанина Семена Кушнеренка; № 75–76.

Червня 15. – Постанова Ніжинського полкового суду про необхідність укласти випис по справі за позовом козака с. Лихачів Опанаса Бабака на Лавріна Сарнавського з вимогою письмового засвідчення цього документу позивачем і відповідачем; № 40.

Червня 20. – Підписка відповідача, мешканця с. Лихачів Лавріна Сарнавського, надана Ніжинському полковому суду, про володіння помірком і городом, куплених у Марії Бабачихи та її зятя Степана Винничка; № 42.

Червня 20. – Підписка позивача, мешканця с. Лихачів Опанаса Бабака, надана Ніжинському полковому суду, про продаж помірку і городу Лавріну Сарнавському з резолюцією, яка свідчить про відмову позивача привести до присяги відповідача; № 43.

Червня 25. – Постанова Ніжинського полкового суду по справі за позовом крелевецького міщанина Петра Кушнеренка на вдову крелевецького сотника Павла Огієвського Уляну Огієвську про відправлення указу відповідачці з вимогою з'явитися до суду особисто або прислати свого адвоката на 30 червня для розгляду цієї справи; № 77.

Червня 25. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду вдові крелевецького сотника Павла Огієвського Улянї Огієвській про необхідність особисто з'явитися до суду або прислати адвоката на 30 червня у зв'язку з позовом на неї крелевецького міщанина Петра Кушнеренка щодо незаконного відчуження його спадкової землі та нерухомості її покійним чоловіком; № 78.

Червня 28. – Декрет Бахмацького сотенного правління, виданий козаку містечка Бахмач Микиті Топчію з підтвердженням права власності на землю, на яку претендував мешканець м. Бахмача Юсько Кужель; № 239.

Червень. – Постанова Ніжинського полкового суду про необхідність зробити випис статей із матеріального права Гетьманщини, які стосуються заставних ґрунтів, дотичних до справи за позовом козака с. Лихачів Опанаса Бабака на Лавріна Сарнавського; № 35.

[Червень]. – Випис із Литовського Статуту статті про заставу для використання при розгляді справи за позовом козака с. Лихачів Опанаса Бабака на Лавріна Сарнавського. № 36.

[Червень]. – Випис із Литовського Статуту статті про заставу для використання при розгляді справи за позовом козака с. Лихачів Опанаса Бабака на Лавріна Сарнавського; № 38.

[Червень]. – Випис із Литовського Статуту статті про присягу для використання при розгляді справи за позовом козака с. Лихачів Опанаса Бабака на Лавріна Сарнавського з резолюцією позивачу притягти до присяги відповідача; № 39.

[Червень]. – Випис Ніжинського полкового суду по справі за позовом козака с. Лихачів Опанаса Бабака на Лавріна Сарнавського про неправомірне заволодіння городом і помірком; № 41.

[Червень]. – Випис із Литовського Статуту статті, яка стосується відмови вести до присяги, для використання при розгляді справи за позовом козака с. Лихачів Опанаса Бабака на Лавріна Сарнавського; № 44.

Липня 30. Крелевець. – Донесення Уляни Огієвської, подане до Ніжинського полкового суду, про неправомірний позов на неї крелевецького міщанина Петра Кушнеренка, відсутність можливості з'явитися в суді особисто, а також найняти адвоката за браком достойних кандидатур та з проханням позиватися позивачу з її сином Дем'яном у Генеральній військовій канцелярії; № 79.

Липень. – Вирок Ніжинського полкового суду по справі за позовом козака с. Лихачів Олишівської сотні Опанаса Бабака на Лавріна Сарнавського; № 45.

Жовтня 11. Ніжин. – Донесення Ніжинського полкового суду, надіслане до Генеральної військової канцелярії, про небажання вдови крелевецького сотника Павла Огієвського Уляни Огієвської судитися в Ніжинському полковому суді за позовом крелевецького міщанина Петра Кушнеренка та про її намір судитися в Генеральній військовій канцелярії, уповноваживши сина Дем'яна; № 80.

Жовтня 29. Глухів. – Указ Генеральної військової канцелярії Ніжинській полковій канцелярії про відправлення указу вдові крелевецького сотника Павла Огієвського Уляні Огієвській з вимогою її появи в Ніжинській полковій канцелярії для розгляду справи за позовом крелевецького міщанина Петра Кушнеренка; № 81.

Листопада 9. – Чолобитна вдови крелевецького сотника Павла Огієвського Уляни Огієвської, подана до Ніжинського полкового суду, про наявність в неї документів (які даються) на батьківські землі крелевецького міщанина Петра Кушнеренка; № 82.

Листопада 11. – Позовна чолобитна мешканки Кролевця Олени Бихнихи, подана до Генеральної військової канцелярії на крелевецького городского отамана Макарученка і на вдову значкового товариша Ніжинського полку Карпа Стожка про неправомірне заволодіння ними двором і землею позивачки; № 47.

Листопада 22. Глухів. – Указ Генеральної військової канцелярії Ніжинській полковій канцелярії з вимогою розглянути справу по отриманому у Генеральній військовій канцелярії позову від мешканки Кролевця Олени Бихнихи на крелевецького городского отамана Макарученка і на вдову значкового товариша Ніжинського полку Карпа Стожка щодо неправомірного заволодіння ними двором і землею позивачки; № 46.

Грудня 15. – Постанова Ніжинського полкового суду про відправлення указів крелевецькому городовому отаману Макарученку і вдові значкового товариша Ніжинського полку Карпа Стожка з вимогою з'явитися 7 січня 1743 р. в Ніжині для розгляду справи за позовом проти них мешканки Кролевця Олени Бихнихи за неправомірне заволодіння її двором та землею; № 48.

Грудня 16. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду крелевецькому городовому отаману Макарученку з вимогою з'явитися в суді 7 січня 1743 р. для розгляду справи за позовом проти нього мешканки Кролевця Олени Бихнихи про неправомірне заволодіння її двором; № 49.

Грудня 16. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду вдові значкового товариша Ніжинського полку Карпа Стожка з вимогою з'явитися в суді 7 січня 1743 року для розгляду справи за позовом проти неї мешканки Кролевця Олени Бихнихи за неправомірне заволодіння яром, пущею та сінокосами; № 50.

Грудня 17. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду вдові крелевецького сотника Павла Огієвського Уляні Огієвській з вимогою з'явитися в суді 8 січня 1743 року або прислати свого адвоката для розгляду справи за позовом на неї крелевецького міщанина Петра Кушнеренка; № 86.

1743 рік

Січня 15. – Чолобитна мешканки Кролевця Олени Бихнихи, подана до Ніжинського полкового суду про те, що її позов не поширюється на крелевецького городского отамана Макарученка, а вдова значкового товариша Ніжинського полку Карпа Стожка не з'явилася на встановлений термін до суду; № 51.

Січня 21. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду батуринському городовому отаману Йосифу Рижому і товаришу Глухівської сотні Якову Макухіну розслідувати обставини втрати землі та нерухомості мешканкою Кролевця Оленою Бихнихою; № 52.

Лютого 2. – Чолобитна крелевецького міщанина Петра Кушнеренка, подана до Ніжинського полкового суду про те, що відповідачка по його позову, вдова крелевецького сотника Павла Огієвського Уляна Огієвська, не з'явилася до суду на встановлений термін; № 87.

Лютого 14. – Позовна чолобитна мешканця містечка Салтикова Дівиця Федося Яковенка, подана до сотенної Дівицької канцелярії, про побиття його доньки військовим канцеляристом Миколаєм Базилевичем і сином значкового товариша Ніжинського полку Матвія Шендюха Данилом Шендюхом, а також про незаконну конфіскацію майна позивача; реєстр конфіскованого майна; № 162–163.

Лютого 16. – Донесення писаря дівицької пошти Леонтія Наумова, мешканця містечка Салтикова Дівиця Івана Залка та козака с. Жуківка Семена Довгошиї до Дівицької сотенної канцелярії з підтвердженням наявності слідів побиття на доньці Федося Яковенка Агафії; № 164.

Лютого 17. – Позовна чолобитна військового канцеляриста Миколая Базилевича, подана до сотенного Дівицького правління, про навмисний підпал його будинку в містечку Салтикова Дівиця донькою Федося Яковенка Агафією; № 165.

Лютого 22. Салтикова Дівиця. – Донесення сотенного осавула Салтиково-Дівицької сотні Андрія Антипова та вїйта містечка Салтикова Дівиця Семена Сипкова до Ніжинської полкової канцелярії про отримання позову від Федося Яковенка щодо побиття його доньки військовим канцеляристом Миколаєм Базилевичем та сином значкового товариша Ніжинського полку Матвія Шендюха Данилом Шендюхом, а також про відправлення справи на розгляд Ніжинського полкового суду; № 161.

Лютого 25. – Постанова Ніжинського полкового суду про відправлення на розгляд Вертіївського сотенного правління позову козака с. Кошелівка Івана Лесенка на свого дядька Івана Лесенка з приводу відмови останнього віддати йому законно успадковану землю; № 195.

Лютого 25. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду вертіївському сотнику Івану Армашевському з вимогою розглянути позов козака с. Кошелівка Івана Лесенка на свого дядька Івана Лесенка про відмову останнього віддати позивачеві законно успадковану землю; № 196.

Лютий. – Позовна чолобитна козака с. Кошелівка Івана Лесенка, подана до Ніжинської полкової канцелярії на свого дядька Івана Лесенка про відмову останнього віддати позивачеві законно успадковану землю; № 194.

Березня 2. – Постанова Ніжинського полкового суду про відкриття судового провадження за позовом Федося Яковенка про побиття його доньки Агафії сином значкового товариша Ніжинського полку Матвія Шендюха Данилом Шендюхом, а також про очікування резолюції від Генеральної військової канцелярії щодо позову військового канцеляриста Миколая Базилевича; № 166.

Березня 2. – Позовна чолобитна козака с. Пальчики Батуринської сотні Мартина Лавріненка, подана до Ніжинського полкового суду, про неправомірне привласнення його двору, нерухомості та землі отаманом Макаром Вервекою та іншими кредиторами, під час перебування позивача в Азовському поході; № 100.

Березня 3. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду синові значкового товариша Ніжинського полку Матвія Шенюха Данилу Шендюху з вимогою з'явитися 7 березня в Ніжині для розгляду судової справи за позовом на нього Федося Яковенка за побиття його доньки Агафії і незаконне привласнення його майна; № 167.

Березня 6. – Донесення значкового товариша Ніжинського полку Матвія Шендюха до Ніжинського полкового суду, про неможливість відправити до суду свого сина Данила Шендюха через від'їзд того до Переяславського полку; № 168.

Березня 7. Ніжин. – Донесення ніжинського полковника Івана Божича очільнику Правління гетьманського уряду генерал-лейтенанту Івану Бібікову та Генеральній військовій канцелярії з проханням резолюції щодо позову військового канцеляриста Миколая Ба-

зилевича на доньку Федося Яковенка Агафію, звинуваченої в підпалі будинку Базилевича; № 169.

Березня 10. – Чолобитна мешканця містечка Салтикова Дівиця Федося Яковенка, подана до Ніжинського полкового суду, про відсутність відповідача по його позову Данила Шендюха та з проханням покарати останнього згідно із законом; № 170.

Березня 14. – Випис із норм матеріального права Гетьманщини, зроблений в Ніжинському полковому суді, стосовно ігнорування відповідачем судового процесу з присудом стягнути з Данила Шендюха на користь суду п'ять кіп грошей за те, що не з'явився на термін в суді; № 171.

Березня 16. – Реверс, наданий відповідачем Данилом Шендюхом до Ніжинського полкового суду про отримання копії позовної чолобитної із зобов'язанням з'явитися в Ніжині 23 березня поточного року з усіма документами, необхідними для розгляду своєї справи за позовом на нього Федося Яковенка; № 172.

Березня 16. – Реверс, наданий Ніжинському полковому суду позивачем Федосем Яковенко про отримання білету стосовно «форми суду» та із зобов'язанням з'явитися 23 березня до суду в Ніжині з необхідними документами; № 173.

Березня 16. – Позовна чолобитна мешканки Ніжина Марини Безрутчихи, подана до Ніжинського полкового суду, про неправомірне заволодіння її нивою підданим бунчукового товариша Василя Жураківського Демком Куликом; № 116.

Березня 16. – Лист урядників Ніжинського полкового суду бунчуковому товаришу Василю Жураківському з проханням повернути ниву мешканці Ніжина Марині Безрутчисі, яку неправомірно відчужив підданий бунчукового товариша Дем'ян Кулик; № 117.

Березня 18. – Постанова Ніжинського полкового суду по справі за позовом ніжинського козака Андрія Проценка на мешканця Ніжина Якова Костенка про необхідність допитати свідків, мешканців Ніжина Тимоша Снісара, Івана Вороного і Грицька, Дикої зятя; № 29.

Березня 18. – Наказ Ніжинського полкового суду посильному Василю Бантошу з вимогою доставити до суду мешканців Ніжина Тимоша Снісара, Івана Вороного і Грицька, Дикої зятя для свідчень по справі за позовом ніжинського козака Андрія Проценка на мешканця Ніжина Якова Костенка; № 30.

Березня 20. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду батуринському сотнику Олексію Демидовському вчинити суд за позовом козака села Пальчики Мартина Лавріненка на отамана того ж села Макара Вервеку; № 101.

Березня 21. – Вірча чолобитна відповідача Данила Шендюха, подана до Ніжинського полкового суду, про призначення адвокатом свого брата Якова Шендюха у справі за позовом Федося Яковенка щодо побиття його доньки Агафії та незаконного привласнення його майна; № 174.

Березня 23. – Свідчення свідків Тимоша Снісара, Івана Вороного і Грицька, Дикої зятя в Ніжинському полковому суді по справі за позовом ніжинського козака Андрія Проценка на мешканця Ніжина Якова Костенка про хворобу дружини останнього Ганни; № 31.

Березень. – Вірча чолобитна вдови крелевецького сотника Павла Огієвського Уляни Огієвської, подана до Ніжинського полкового суду, про призначення мешканця Кролевця Олексія Томашевського своїм адвокатом у справі проти Петра Кушніренка; № 88.

Квітня 18. – Підписка адвоката Якова Шендюха в Ніжинському полковому суді із зобов'язанням перебувати в Ніжині під час судового процесу з мешканцем містечка Салтикова Дівиця Федосем Яковенком; № 175.

Квітня 18. – Підписка позивача Федося Яковенка в Ніжинському полковому суді із зобов'язанням прибути на зазначений термін до Ніжина для розгляду своєї справи проти Данила Шендюха; № 176.

Квітня 18. – Допит адвоката відповідача Якова Шендюха в Ніжинському полковому суді; № 177.

Квітня 25. – Чолобитна кролевецького міщанина Петра Кушнеренка, подана до Ніжинського полкового суду, про від'їзд з Ніжина без попередження адвоката позивачки Олексія Томашевського та про будівництво відповідачкою будинку на спадковому подвір'ї позивача; № 89.

Квітня 28. – Позовна чолобитна мешканця Бахмача Тимофія Пузира, подана до Ніжинського полкового суду про неправомірне заволодіння його нивою бахмацьким козаком Іваном Кіселем; № 96.

Травня 3. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду наказному бахмацькому сотнику Якову Покотилу провести слідство про неправомірне заволодіння бахмацьким козаком Іваном Кіселем нивою бахмацького козака Тимофія Пузиренка за сприяння бахмацького городского отамана Дмитра Плюти; № 97.

Травня 6. – Позовна чолобитна бахмацького козака Івана Самойленка, подана до Ніжинського полкового суду про неправомірне відчуження його спадкової землі мешканцем Бахмача Гордієм Гойдонком (Гойдонком); № 191.

Травня 9. – Підписка бахмацьких козаків Остапа Мавкового і Опанаса Кеди, подана при рапорті бахмацької сотенної старшини до Ніжинського полкового суду за 14 травня 1743 р., про продаж ниви тестем позивача Тимофія Пузиренка Юхимом Гвоздиком бахмацькому козаку Івану Кісилю; № 99.

Травня 10. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду бахмацькій сотенній старшині з вимогою розглянути справу за позовом бахмацького козака Івана Самойленка про неправомірне відчуження його спадкової землі та захоплення худоби мешканцем Бахмача Гордієм Гойдонком; № 192.

Травня 10. – Позовна чолобитна мешканки Ніжина Катерини Давидихи в Ніжинський полковий суд на ніжинців Степана і Григорія Хвостиків, про покриття видатків позивачки, потрачених на судову тяганину з Хвостиками; реєстр завданих позивачці збитків. № 143 – 144

Травня 10. – Позовна чолобитна мешканки Ніжина Катерини Давидихи, подана до Ніжинського полкового суду на ніжинців Степана та Григорія Хвостиків, про покриття судових видатків позивачки, потрачених на судову тяганину з Хвостиками; реєстр завданих позивачці збитків; № 151–152.

Травня 12. Бахмач. – Рапорт бахмацької сотенної старшини до Ніжинського полкового суду про правомірне заволодіння бахмацьким козаком Іваном Кіселем нивою бахмацького козака Тимофія Пузиренка; № 98.

Травня 14. – Постанова Ніжинського полкового суду щодо надсилання указу сотнику Ніжинської третьої полкової сотні Григорію Романовському та сотенній старшині про розгляд справи за позовом мешканки Ніжина Катерини Давидихи на ніжинців Степана і Григорія Хвостиків за понесені судові витрати; № 145.

Травня 14. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду сотнику Ніжинської третьої полкової сотні Григорію Романовському і сотенній старшині про розгляд справи за позовом мешканки Ніжина Катерини Давидихи на Степана і Григорія Хвостиків за понесені збитки. № 146

Травня 16. – Підписка мешканця Ніжина Грицька Хвостика, подана до сотенного правління Ніжинської третьої полкової сотні, із зобов'язанням з'явитися в сотенному суді на 20 травня поточного року за позовом на нього Катерини Давидихи; № 153

Травня 16. – «Уліка» позивача Федося Яковенка на допит адвоката відповідача Якова Шендюха; № 178.

Травня 17. – Виправдання адвоката Якова Шендюха на «уліку» позивача Федося Яковенка; № 179.

Травня 20. – Чолобитна мешканки Ніжина Катерини Давидихи до Ніжинського полкового суду про невиконання сотником Ніжинської третьої полкової сотні Григорієм Романовським і сотенною старшиною указу щодо розгляду справи за її позовом на Степана і Григорія Хвостиків; № 147.

Травня 21. – Постанова Ніжинського полкового суду про надсилання указу сотнику Ніжинської третьої полкової сотні Григорію Романовському про відправлення до полкового суду матеріалів судової справи за позовом мешканки Ніжина Катерини Давидихи на Степана і Григорія Хвостиків; № 148.

Травня 21. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду сотнику Ніжинської третьої полкової сотні Григорію Романовському про відправлення до полкового суду матеріалів судової справи за позовом мешканки Ніжина Катерини Давидихи на Степана і Григорія Хвостиків; № 149.

Травня 21. – Постанова Ніжинського полкового суду про відправлення указу дівицькому сотнику Якову Селецькому з вимогою доправити до Ніжина дівицького козака Степана Лаврика для свідчення в суді за позовом Федося Яковенка на Данила Шендюха; № 180.

Травня 21. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду дівицькому сотнику Якову Селецькому з вимогою відправити до Ніжина козака містечкака Салтикова Дівиця Степана Лаврика для свідчення в суді за позовом Федося Яковенка на Данила Шендюха; № 181.

Травня 24. Салтикова Дівиця. – Рапорт дівицького сотника Якова Селецького до Ніжинського полкового суду про відправлення до Ніжина козака з містечка Салтикова Дівиця Степана Лаврика для свідчення по справі Федося Яковенка проти Данила Шендюха; № 182

Травня 27. – Свідчення козака містечка Салтикова Дівиця Степана Лаврика в Ніжинському полковому суді по справі за позовом Федося Яковенка на Данила Шендюха; № 183.

Травня 27. – Рапорт сотенної старшини Ніжинської третьої полкової сотні до Ніжинського полкового суду про відправлення оригіналів позовної чолобитної з реєстром від мешканки Ніжина Катерини Давидихи і підписки Грицька Хвостика; № 150.

Червня 4. – Свідчення позивача Федося Яковенка та відповідача адвоката Якова Шендюха, подані в Ніжинський полковий суд, про відсутність у них інших свідків та із зобов'язанням обох сторін скласти присягу; № 184.

Червня 6. – Постанова Ніжинського полкового суду про необхідність укласти довідку з попередньої справи, яка слухалася в полковому суді за позовом Катерини Давидихи на Степана і Григорія Хвостиків; № 154.

Червня 6. – Довідка з попередньої справи, яка слухалася в полковому суді, за позовом Катерини Давидихи на Степана і Григорія Хвостиків; № 155.

Червня 11. – Постанова Ніжинського полкового суду про складання випису по справі за позовом Федося Яковенка на Данила Шендюха; № 185.

Червня 12. – Випис, зроблений в Ніжинському полковому суді, по справі за позовом Федося Яковенка на Данила Шендюха за побиття його доньки Агафії та незаконне привласнення майна; № 186.

Червня 12. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду синові значкового товариша Ніжинського полку Матвія Шендюха Данилу Шендюху про необхідність з'явитися в суді особисто для складання присяги та слухання вироку; № 188.

Червня 12. – Позовна чолобитна прохорівського козака Тимофія Самойленка, подана до Прохорівського сотенного правління, про неправомірне заволодіння його нивою прохорівськими козаками Кирилом, Петром і Яцком Толочками, відправлена при рапорті прохорівської сотенної старшини до Ніжинського полкового суду; № 125.

Червня 14. – Підписка прохорівських козаків Яцка і Кирила Толочків, подана до Прохорівського сотенного правління, із зобов'язанням перебувати на місці під час суду з Тимофієм Самойленком; № 126.

Червня 16. – Допит прохорівського козака Яцка Толочка у справі за позовом козака Тимофія Самойленка, відправлений при рапорті прохорівської сотенної старшини до Ніжинського полкового суду; № 127.

Червня 19. – Позовна чолобитна ніжинського жителя Пилипа Антоненка, подана до Ніжинського полкового суду про те, що ніжинський козак Семен Курганський не допустив його до угідь, які належать його дружині (з долученням реєстру угідь); № 138–139.

Червня 20. Ніжин – Указ Ніжинського полкового суду сотенній старшині Ніжинської третьої полкової сотні з вимогою забезпечити прихід до суду Степана і Григорія Хвостиків у зв'язку зі справою за позовом на них мешканки Ніжина Катерини Давидихи; № 157.

Червня 20. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду сотенній старшині Ніжинської другої полкової сотні з вимогою забезпечити прихід до суду ніжинського козака Олексія Труша у зв'язку зі справою за позовом Катерини Давидихи на Степана і Григорія Хвостиків; № 158.

Червня 20. – Повідомлення Ніжинського полкового суду до Ніжинського магістрату про відправлення до суду мешканця с. Кагарлик Кирила Загнія по справі за позовом Катерини Давидихи на Степана і Григорія Хвостиків; № 159.

Червня 20. – Вирок Прохорівського сотенного правління за позовом прохорівського козака Тимофія Самойленка на прохорівських козаків Яцка, Петра і Кирила Толочків, відправлений при рапорті прохорівської сотенної старшини до Ніжинського полкового суду; № 130.

Червня 22. – Чолобитна мешканки Кролевця Олени Бихнихи до Ніжинського полкового суду про ігнорування батуринським городовим отаманом Йосифом Рижим і значковим товаришем Ніжинського полку Яковом Макухіним судового указу провести слідство по її судовому позову та з проханням призначити інших слідчих; № 53.

Червня 23. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду сотенній старшині Ніжинської другої полкової сотні про відправлення до нього матеріалів справи між ніжинськими козаками Пилипом Антоненком і Семеном Курганським; № 141.

Червень. – Свідчення Катерини Давидихи в Ніжинському в полковому суді про осіб, в чийй заставі перебувала її земля і про зібраний на ній урожай; № 156.

Червень. – Позовна чолобитна сестер Параски Андріїхи і Вівді Евхимихи Ріпчихи до Ніжинської першої полкової сотні на свого вітчима, ніжинського козака Остапа Богомола, за неправомірне відчуження і продаж ним їхніх спадкових угідь і нерухомості, відправлена в Ніжинський полковий суд при рапорті сотника Ніжинської першої полкової сотні Опанаса Левицького; № 216

[Червень]. – «Уліка» прохорівського козака Тимофія Самойленка, на допит козаків Кирила, Петра і Яцка Толочків, відправлена при рапорті прохорівської сотенної старшини до Ніжинського полкового суду; № 128.

[Червень]. – Виправдання прохорівських козаків Кирила, Петра та Яцка Толочків на «уліку» Тимофія Самойленка, відправлене при рапорті прохорівської сотенної старшини в Ніжинський полковий суд; № 129.

[Червень] – Випис, укладений у Ніжинському полковому суді із джерел матеріального права Гетьманщини для використання у справі за позовом Федося Яковенка на Данила Шендюха за побиття доньки Агафії та незаконне привласнення майна; № 187.

Липня 2. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду ніжинському полковому комісару Якову Макухину розслідувати обставини втрати землі та нерухомості мешканкою Кролевця Оленою Бихнихою; № 54.

Липня 6. – Постанова Ніжинського полкового суду по справі за позовом Федося Яковенка на Данила Шенюха з вимогою до останнього скласти присягу про свою непричетність до побиття доньки Федося Яковенка Агафії та незаконного привласнення майна позивача; № 189.

Липня 7. – Чолобитна козака с. Пальчики Батурицької сотні Мартина Лавріненка, подана до Ніжинського полкового суду про упередженість батуринської сотенної старшини під час розгляду його справи в Батурицькому сотенному правлінні та з проханням розглянути позов у Ніжинському полковому суді; № 102.

Липня 12. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду батуринському сотнику Олексію Демидовському про відправлення на розгляд полкового суду матеріалів справи за позовом козака Мартина Лавріненка на отамана села Пальчики Батурицької сотні Макара Вервеку з вимогою передати справу з відповідачем на 2 вересня поточного року; № 103.

Липня 15. – Чолобитна Катерини Давидихи до Ніжинського полкового суду про відмову Степана і Григорія Хвостиків віддавати їй збіжжя; № 160.

Липня 15. – Мирова чолобитна позивача Федося Яковенка та відповідача Данила Шендюха, подана до Ніжинського полкового суду з проханням припинити розгляд їхньої справи через примирення; № 190.

Серпня 30. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду вдові кролевецького сотника Павла Огієвського Уляні Огієвській про необхідність з'явитися в суді особисто або прислати адвоката для розгляду справи за позовом кролевецького міщанина Петра Кушнеренка; № 90.

Вересня 4. – Чолобитна бахмацького козака Микити Топчія, подана до Бахмацького сотенного правління, про те, що бахмацький підсусідок Юсько Кужель всупереч декрету цього правління не допустив його до землі, надіслана при рапорті бахмацького сотника Андрія Барановського до Ніжинського полкового суду; № 240.

Вересня 4. – Реєстр збіжжя, забраного бахмацьким жителем Юськом Кужелем у бахмацького козака Микити Топчія, надісланий при рапорті бахмацького сотника Андрія Барановського до Ніжинського полкового суду; № 241.

Вересня 10. – Чолобитна кролевецького міщанина Петра Кушнеренка до Ніжинського полкового суду про те, що відповідач по його справі Уляна Огієвська та її адвокат не з'явилися до суду на встановлений термін; № 91

Вересня 11. Кролевець. – Вірче донесення вдови кролевецького сотника Павла Огієвського Уляни Огієвської до Ніжинського полкового суду про уповноваження адвокатом по судовій справі з кролевецьким міщанином Петром Кушніренком свого сина Григорія Огієвського; № 92.

Вересня 15. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду прохорівському сотнику Дмитру Григоровичу з вимогою надати інформацію про розгляд у Прохорівському сотенному правлінні справи між прохорівськими козаками Яцком Толочком і Тимошем Самойленком; № 120.

Вересня 15. – Свідчення прохорівського мешканця Семена Короля, відправлене при рапорті прохорівської сотенної старшини до Ніжинського полкового суду, про те, що Роман Толочко заставив ниву Уласу Годилу; № 131.

Вересня 15. – Свідчення прохорівського козака Тимка Годила, відправлене при рапорті прохорівської сотенної старшини до Ніжинського полкового суду, про те, що Роман Толочко заставив ниву Уласу Годилу; № 132.

Вересня 23. – Чолобитна козака села Пальчики Батурина сотні Мартина Лавріненка до Ніжинського полкового суду про ігнорування батурина сотенною старшиною судових указів щодо відправки матеріалів його судової справи до полкового суду; № 104.

Вересня 29. Ніжин. – Інструкція Ніжинського полкового суду козаку с. Хотянівки Олишівської сотні Василю Калениченку щодо від'їзду останнього до Батурина з метою доправити в Ніжин колишнього отамана с. Пальчики Макара Вервеку та матеріали судової справи за позовом козака Мартина Лавріненка; № 105.

Вересня 29. Сиволож. – Донесення прохорівського сотника Дмитра Григоровича до Ніжинського полкового суду про завершення на користь позивача судової справи за позовом прохорівського козака Тимоша Самойленка на братів Кирила, Петра і Яцка Толочків; № 121.

Вересень. – Позовна чолобитна прохорівського козака Яцка Толочка ніжинському полковнику Івану Божичу про неправомірне володіння прохорівським козаком Тимошем Самойленком його нивою; № 119.

Жовтня 7. – Підписка адвоката Уляни Огієвської, кралецького сотника Григорія Огієвського, подана до Ніжинського полкового суду із зобов'язанням виконувати свої адвокатські обов'язки у справі за позовом кралецького міщанина Петра Кушнеренка; № 93.

Жовтня 8. – Доїздне донесення козака с. Хотянівки Олишівської сотні Василя Калениченка до Ніжинського полкового суду про доправлення з Батурина до Ніжина колишнього отамана с. Пальчики Макара Вервеку та матеріалів судової справи за позовом козака Мартина Лавріненка; № 106.

Жовтень. – Чолобитна кралецького міщанина Петра Кушнеренка до Ніжинського полкового суду з проханням не визнавати вірче донесення відповідачки Уляни Огієвської про уповноваження нею своїм адвокатом кралецького сотника Григорія Огієвського; № 94.

Жовтень. – Вірча чолобитна кралецького міщанина Петра Кушніренка, подана до Ніжинського полкового суду про уповноваження адвокатом по судовій справі з Уляною Огієвською козака с. Пальчики Дем'яна Іващенко; № 95.

1744 рік

Березня 4. – Позовна чолобитна бахмацького козака Юська Кужеля до Ніжинського полкового суду на бахмацького козака Калька Семененка за неправомірний перепродаж його землі; № 220.

Березня 4. – Позовна чолобитна бахмацького козака Юська Кужеля до Ніжинського полкового суду на Калька Семененка за неправомірний перепродаж його землі, надіслана при рапорті бахмацького сотника Андрія Барановського; № 231.

Березень. – Позовна чолобитна бахмацького козака Юська Кужеля до Ніжинського полкового суду на синів мешканки Бахмача Марії Топчійки Ісаю та Микиту за недопущення його до поля, купленого в їхньої матері, та насильно відібрану ярину; № 221.

Березень. – Позовна чолобитна бахмацького козака Юська Кужеля до Ніжинського полкового суду на синів мешканки Бахмача Марії Топчійки Ісаю та Микиту за недопущення його до поля, купленого в їхньої матері, та насильно відібрану ярину, надіслана при рапорті бахмацького сотника Андрія Барановського; № 238.

Квітня 4. – Позовна чолобитна мешканок Ніжина, рідних сестер Параски Андріїхи і Вівді Євфимихи Ріпчихи, до Ніжинського полкового суду на свого вітчима, ніжинського козака Остапа Богомола, за неправомірне відчуження і продаж ним їхніх спадкових угідь та нерухомості; № 210.

Квітня 5. – Постанова Ніжинського полкового суду про відправлення указів сотенному правлінню Ніжинської першої полкової сотні з вимогою доправити до цього суду Остапа і Богомола та матеріали справи, пов'язаної з позовом Параски Андріїхи і Вівді Євфимихи Ріпчихи, а також із заборною ніжинському городовому отаманові Григорію Козієвському купувати двір та землю в Остапа Богомола; № 211.

Квітня 14. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду сотенній старшині Ніжинської першої полкової сотні з вимогою доправити до цього суду Остапа і Богомола та матеріали справи, пов'язаної з позовом Параски Андріїхи і Вівді Євфимихи Ріпчихи; № 212.

Квітня 14. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду городовому ніжинському отаману Григорію Козієвському із заборною купувати двір та землю в ніжинського козака Остапа Богомола; № 213.

Квітня 14. – Рапорт ніжинського городового отамана Григорія Козієвського до Ніжинського полкового суду про виконання указу щодо заборони купувати двір та землю в ніжинського козака Остапа Богомола; № 214.

Квітня 17. – Рапорт сотника Ніжинської першої полкової сотні Афанасія Левицького до Ніжинського полкового суду про відправлення до цього суду відповідача Остапа Богомола та позовної чолобитної Параскеви Андріїхи і Євдокії Євхимихи Ріпчихи; № 215.

Квітня 26. Конотоп. – Донесення конотопського сотника Йосифа Костенецького до Ніжинського полкового суду про відправлення вірчої чолобитної конотопської жительки, вдови Анастасії Полішко, та її сина, Павла Полішка, про уповноваження їхнім адвокатом іншого сина вдови Семена Полішка; № 197.

Квітень. – Вірча чолобитна конотопської жительки, вдови Анастасії Полішко, та її сина, Павла Полішка, до Ніжинського полкового суду, подана при донесенні конотопського сотника Йосифа Костенецького; № 198.

Травня 7. – Постанова Ніжинського полкового суду про відправлення указу в Бахмацьке сотенне правління щодо негайного розгляду справи за позовом бахмацького козака Юська Кужеля на бахмацького козака Калька Семененка за неправомірний перепродаж землі, а також справи за позовом цього ж козака на синів мешканки Бахмача Марії Топчійки Ісаю та Микиту за недопущення ними позивача до поля, купленого в їхньої матері, та насильне забирання ярини; № 222.

Травня 7. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду бахмацькому сотнику Андрію Барановському з вимогою розглянути в Бахмацькому сотенному правлінні справу за обома позовами бахмацького козака Юська Кужеля; № 223.

Травня 10. – Чолобитна значкового товариша Ніжинського полку Федора Полішка до Ніжинського полкового суду про неправомірне заволодіння городом вдовою його брата Івана Полішка Анастасією Полішко, яка сама віддала землю під заставу; № 199.

Травня 11. – Чолобитна мешканки Кролевця Олени Бихнихи до Ніжинського полкового суду про небажання ніжинського полкового комісара Якова Макухіна проводити слідство по її справі стосовно втрати землі та нерухомості, а також із проханням призначити для розслідування когось іншого; № 55.

Травня 12. – Постанова Ніжинського полкового суду про виготовлення мешканкам Ніжина, рідним сестрам Параскеві Андріїсі і Євдокії Євфимисі Ріпчисі копії мирової чолобитної, яка доводила б їхнє право власності на ще непродану вітчимою Остапом Богомолем та братом Павлом Богомоленком їхню спадкову землю; № 218.

Травня 12. – Помітка Ніжинського полкового суду на копії мирової чолобитної між Остапом Богомолем та його сином Павлом Богомоленком, з одного боку, та Параскеві Андріїхи і Євдокії Євфимихи Ріпчихи – з іншого; № 219.

Травня 16. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду ніжинському полковому комісару Якову Макухіну з вимогою протягом двох тижнів провести слідство обставин втрати мешканкою Кролевця Оленою Бихнихою землі та нерухомості; № 56

Травень. – Мирова чолобитна рідних сестер Параски Андріїхи і Євдокії Евфимиhi Ріпчихи, а також їхнього вітчима Остапа Богомола та його сина Павла Богомоленка, подана до Ніжинського полкового суду про передання відповідачами позивачкам за окрему платню ще непроданих угідь а також з проханням видати позовним сторонам підтверджувальний документ на право власності на землю; № 217.

Червня 4. – Чолобитна бахмацького козака Юська Кужеля до Ніжинського полкового суду про відмову Бахмацького сотенного правління розглядати його позови на бахмацьких козаків Калька Семененка, Ісаю та Микиту Топчійнків; № 224.

Червня 8. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду бахмацькому сотнику Андрію Барановському з вимогою розглянути позови козака Юська Кужеля на бахмацьких козаків Калька Семененка, Ісаю та Микиту Топчійнків; № 225.

Червня 8. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду бахмацькому сотнику Андрію Барановському з вимогою розглянути позови бахмацького мешканця Юська Кужеля на бахмацьких козаків Калька Семененка, Ісаю та Микиту Топчійнків, надісланий при рапорті бахмацького сотника Андрія Барановського; № 232.

Червня 10. – Допит відповідача, бахмацького козака Калька Семененка, в Бахмацькому сотенному правлінні за позовом на нього бахмацького козака Юська Кужеля, надісланий до Ніжинського полкового суду при рапорті бахмацького сотника Андрія Барановського; № 233.

Червня 10. – «Уліка» позивача Юска Кужеля на допит відповідача Калька Семененка в Бахмацькому сотенному правлінні, надіслана до Ніжинського полкового суду при рапорті бахмацького сотника Андрія Барановського; № 234.

Червня 11. – Виправдання відповідача Калька Семененка на «уліку» позивача Юська Кужеля в Бахмацькому сотенному правлінні, надіслане до Ніжинського полкового суду при рапорті бахмацького сотника Андрія Барановського; № 235

Червня 15. – Підписка колишнього бахмацького сотенного писаря Петра Яновського, подана в Бахмацьке сотенне правління, про написання купчої бахмацькому машканцю Юськові Кужелю на куплене поле в Калька Семененка та відмову сотника Покотила її підписувати через заборону селянам купувати землю в козаків, надіслана до Ніжинського полкового суду при рапорті бахмацького сотника Андрія Барановського; № 236

Червня 15. – Вирок Бахмацького сотенного правління по справі за позовом бахмацького козака Юська Кужеля на бахмацького козака Калька Семененка, надісланий до Ніжинського полкового суду при рапорті бахмацького сотника Андрія Барановського; № 237.

Червня 16. Бахмач. – Рапорт бахмацького сотника Андрія Барановського до Ніжинського полкового суду про законне відчуження землі в бахмацького козака Юська Кужеля на користь Калька Семененка та братів Ісаї і Микити Топчійнків; № 226.

Липня 10. Ніжин. – Рапорт ніжинського полкового комісара Якова Макухіна до Ніжинського полкового суду про відмову вдови значкового товариша Ніжинського полку Карпа Стожка і кролевецького сотника Григорія Огієвського брати участь у слідстві обставин втрати Оленою Бихнихою землі та нерухомості; № 57.

Липня 13. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду ніжинському полковому комісару Якові Макухіну з вимогою притягнути до слідства над обставинами втрати землі та нерухомості Оленою Бихнихою вдову значкового товариша Ніжинського полку Карпа Стожка і кролевецького сотника Григорія Огієвського; № 58.

Серпня 1. – Вирок Бахмацького сотенного правління по справі за позовом бахмацького козака Микити Топчія на бахмацького козака Юська Кужеля, надісланий до Ніжинського полкового суду при рапорті бахмацького сотника Андрія Барановського; № 242.

Вересня 22. – Апеляційна чолобитна прохорівського козака Якова Толочка до Ніжинського полкового суду про незгоду з рішенням Прохорівського сотенного правління по судовій справі з прохорівським козаком Тимофієм Самойленком за ниву та з проханням розглянути цю справу в полковому суді; № 122.

Жовтня 23. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду прохорівському сотнику Дмитру Григоровичу про відправлення до цього суду матеріалів справи, яка велася між козаками Яковом Толочком та Тимофієм Самойленком; № 123.

Жовтня 31. Сиволожа. – Рапорт прохорівської сотенної старшини до Ніжинського полкового суду про відправлення матеріалів судової справи яка велася між козаками Яковом Толочком та Тимофієм Самойленком; № 124.

Листопада 24. – Позовна чолобитна дружини городничого Василя Кошовця Катерини Подлузківни до Ніжинського полкового суду про неправомірне заволодіння її братом, Микитою, частинами городу, які відійшли їй від покійних братів Костя і Михайла; № 201.

Листопада 27. – Постанова Ніжинського полкового суду про необхідність взяти у козака Яцка Толочка копії купчої на ниву та з'ясувати яким чином ця нива перейшла у вічне володіння козака Тимофія Самойленка; № 133.

Листопада 28. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду прохорівському сотнику Дмитру Григоровичу про забезпечення появи 3 грудня в суді відповідача, прохорівського козака Тимофія Самойленка; № 134.

Грудня 7. – Реверс, поданий до Ніжинського полкового суду про отримання відповідачем Микитою Подлузченком копії позовної чолобитної на нього від його сестри, Катерини Подлузківни, із зобов'язанням з'явитися 14 грудня до суду з відповідними документами для розгляду справи; № 202.

Грудня 7. – Білет, поданий до Ніжинського полкового суду від дружини городничого Василя Кошовця Катерини Подлузкової із зобов'язанням з'явитися до суду 14 грудня для розгляду справи за її позовом на Микиту Подлузку; № 203.

Грудня 19. – Розписка позивачки Катерини Подлузковни та відповідача Микити Подлушенка, подана до Ніжинського полкового суду про перенесення розгляду їхньої справи на 9 січня 1745 року; № 204.

Грудня 30. – Свідчення відповідача, прохорівського козака Тимофія Самойленка, в Ніжинському полковому суді, за позовом на нього Яцка Толочка; № 135.

1745 рік

Січня 10. – Вірча чолобитна Катерини Подлузківни, подана до Ніжинського полкового суду про уповноваження свого чоловіка, городничого Василя Кошовця, бути її адвокатом у справі за позовом на брата Микиту Подлузченка; № 205.

Січня 10. – Підписка адвоката Василя Кошовця, подана в Ніжинський полковий суд, із зобов'язанням в зазначені дні та години з'являтися в суді для розгляду справи за позовом Катерини Подлузківни на Микиту Подлузченка; № 206.

Січня 10. – Допит відповідача Микити Подлузченка за позовом на нього Катерини Подлузківни; № 207.

[Не раніше січня 10] – «Уліка» адвоката Катерини Подлузківни Василя Кошовця на допит відповідача Микити Подлузченка; № 208.

[Не раніше січня 10]. – Виправдання відповідача Микити Подлузченка на «уліку» адвоката позивачки Василя Кошовця; № 209.

Березня 8. – Апеляційна чолобитна бахмацького козака Юська Кужеля до Ніжинського полкового суду про небажання Бахмацького сотенного правління слухати його справи за позовом на бахмацьких козаків Калька Семененка, Ісаю і Микиту Топчійєнків; № 227.
Березня 11. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду бахмацькому сотнику Андрію Барановському з вимогою доправити до цього суду козаків Калька Семененка, Ісаю і Микиту Топчійєнків та матеріалів справ за позовом на них бахмацького козака Юська Кужеля; № 228.

Березня 15. – Опис матеріалів судових справ за позовом бахмацького козака Юська Кужеля на Калька Семененка, Ісаю і Микиту Топчійєнків, надісланий до Ніжинського полкового суду при рапорті бахмацького сотника Андрія Барановського; № 230.

Березня 16. Бахмач. – Рапорт бахмацького сотника Андрія Барановського до Ніжинського полкового суду про відправлення на вимогу суду матеріалів справ за позовом бахмацького козака Юська Кужеля на Калька Семененка, Ісаю і Микиту Топчійєнків та про відсутність у Бахмачі зазначених відповідачів; № 229.

Травня 14. – Постанова Ніжинського полкового суду про відправлення справи за позовом козака с. Пальчики Мартина Лаврінєнка на пальчиківського отамана Макара Вервеки назад до Батуринського сотенного правління; № 107.

Травня 17. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду батуринському сотнику Олексію Демидовському про відправлення справи за позовом козака с. Пальчики Мартина Лаврінєнка на пальчиківського отамана Макара Вервеки назад до Батуринського сотенного правління; опис матеріалів справи за позовом Мартина Лаврінєнка на отамана Макара Вервеку; № 108 – 109.

Серпня 12. – Апеляційна чолобитна козака с. Курєні Бахмацької сотні Петра Жили, подана до Ніжинського полкового суду, на бахмацького сотника Андрія Барановського за сприяння неправомірному відчужєнні в нього майна і худоби односельцем, козаком Романом Сизонєнком; № 243.

Серпня 17. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду бахмацькому сотнику Андрію Барановському надіслати матеріали судової справи, яка розглядалася в Бахмацькому сотєнному правлінні, за позовом козака с. Курєні Бахмацької сотні Романа Сизонєнка на односельця Петра Жилу; № 244.

Серпня 31. Бахмач. – Донєсення бахмацького сотника Андрія Барановського до Ніжинського полкового суду про неможливість надіслати до полкового суду матеріалів судової справи між козаками с. Курєні Бахмацької сотні Романом Сизонєнком і Петром Жилоу через незавершеність її розгляду; № 245.

Жовтєнь. – Чолобитна мешканки Кролевця Олєни Бихнихи до Ніжинського полкового суду про те, що ніжинський полковий комісар Яків Макухін не завершив слідство щодо обставин втрати нею землі та нерухомості; № 59.

1746 рік

[Кієнець лютого – початок березня]. – Випис Ніжинського полкового суду по справі за позовом ніжинського козака Андрія Проєнка на мешканця Ніжина Якова Костєнка про незаконний продаж угідь, які отримав відповідач як приданє його покійної дружини Ганни, небоги позивача; № 32.

1747 рік

Березня 19. – Випис Ніжинського полкового суду по справі за позовом Олєни Бихнихи на кролевєцького сотника Григорія Огєєвського і вдову значкового товариша Ніжинського полку Карпа Стожка; № 60.

Березня 21. – Екстракт по справі за позовом Олени Бихнихи на крелевецького сотника Григорія Огієвського та вдову значкового товариша Ніжинського полку Карпа Стожка; № 61.

Квітня 3. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду крелевецькому сотнику Григорію Огієвському з вимогою з'явитися в суді особисто або прислати адвоката для розгляду справи за позовом Олени Бихнихи з приводу організації козацького постюю в її дворі; № 62.

Квітня 3. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду вдові значкового товариша Ніжинського полку Карпа Стожка з вимогою з'явитися в суді особисто або прислати адвоката для розгляду справи за позовом Олени Бихнихи з приводу привласнення її яру з пущею та сінокосом; № 63.

Квітня 3. – Чолобитна козака с. Пальчики Батуринаської сотні Мартина Лавріненка до Ніжинського полкового суду з проханням знову перенести розгляд його справи проти отамана Макара Вервеки з Батуринаського сотенного правління до полкового суду через погрози з боку батуринаського сотника Олексія Демидовського та отамана Йосипа Риждого; № 110.

Квітень. – Доїздне донесення козака с. Соснівки Конопотської сотні Кузьми Мишинського до Ніжинського полкового суду про доправлення указів крелевецькому сотнику Григорію Огієвському і вдові значкового товариша Ніжинського полку Карпа Стожка щодо необхідності їхньої появи в суді для розгляду справи за позовом Олени Бихнихи; № 64.

Квітня 29. – Свідчення крелевецького козака Артема Нерувні, подане до Ніжинського полкового суду при донесенні крелевецького сотника Григорія Огієвського про обставини смерті крелевецького сотенного хорунжого Піддубного, а також про те, що двір, за який позивається Олена Бихниха, належить Крелевецькій сотенній канцелярії; № 66.

Квітня 29. – Свідчення крелевецького козака Гаврила Жарка, подане до Ніжинського полкового суду при донесенні крелевецького сотника Григорія Огієвського, про те, що двір, за який позивається Олена Бихниха, належить Крелевецькій сотенній канцелярії; № 67.

Травня 1. – Свідчення товариша Крелевецької сотні крелевецького мешканця Василя Николаєнка до Ніжинського полкового суду, подане при донесенні крелевецького сотника Григорія Огієвського, про те, що двір, за який позивається Олена Бихниха, належить Крелевецькій сотенній канцелярії; № 68.

Травня 1. – Вирок Ніжинського полкового суду по справі за позовом Олени Бихнихи на крелевецького сотника Григорія Огієвського та на вдову значкового товариша Ніжинського полку Карпа Стожка; № 72.

Травня 2. Крелевець. – Донесення крелевецького сотника Григорія Огієвського до Ніжинського полкового суду про те, що двір, за який позивається Олена Бихниха, належить Крелевецькій сотенній канцелярії; № 65.

Травня 7. – Свідчення Олени Бихнихи про козацький постій в її дворі, за який вона позивалася до крелевецького сотника Григорія Огієвського, та привласнення її яру з пущею і сінокосом крелевецьким сотенним старшиною Федором Стожком; № 70.

Травня 30. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду Крелевецькому сотенному правлінню про незадоволення позову Олени Бихнихи стосовно незаконного привласнення її нерухомості та землі крелевецьким сотником і вдовою значкового товариша Ніжинського полку Карпа Стожка; № 73.

Травня 30. Ніжин. – Рапорт ніжинської полкової старшини до Генеральної військової канцелярії про незадоволення позову крелевецької жительки Олени Бихнихи стосовно незаконного привласнення її нерухомості та землі крелевецьким сотником і вдовою значкового товариша Ніжинського полку Карпа Стожка; № 74.

[Травень.] – Донесення вдови значкового товариша Ніжинського полку Карпа Стожка Анастасії Стожкової про неможливість її появи в Ніжині через розгляд в цей час у Генеральному військовому суді її позову про розподіл майна померлого батька, отамана Генеральної військової артилерії Івана Філоновича. № 69

[Травень] – Виписи з імператорських указів і джерел матеріального права Гетьманщини для використання у справі за позовом Олени Бихнихи на кролевецького сотника Григорія Огієвського та вдову значкового товариша Ніжинського полку Карпа Стожка за привласнення нерухомості та землі; № 71.

Липня 28. – Указ Генеральної військової канцелярії Ніжинській полковій канцелярії про отримання чолобитної від козака с. Пальчики Батуринської сотні Мартина Лавріненка на отамана Макара Вервеку та з вимогою до Батуринського сотенного правління розглянути цю справу; № 111.

Липень. – Чолобитна козака с. Пальчики Батуринської сотні Мартина Лавріненка до Генеральної військової канцелярії, направлена цією канцелярією до Ніжинської полкової канцелярії, з проханням перенести розгляд його судової справи з Батуринського сотенного правління до Ніжинського полкового суду; № 112.

Листопада 27. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду Батуринському сотенному правлінню з вимогою розглянути судову справу за позовом козака с. Пальчики Батуринської сотні Мартина Лавріненка на отамана Макара Вервеку батуринською сотенною старшиною в присутності значкового товариша Ніжинського полку Павла Єзучевського; № 113.

Листопада 27. Ніжин. – Указ Ніжинського полкового суду значковому товаришу Ніжинського полку Павлу Єзучевському з вимогою обов'язково бути присутнім у Батуринському сотенному правлінні під час розгляду справи за позовом козака с. Пальчики Батуринської сотні Мартина Лавріненка на отамана Макара Вервеку; № 114.

Без дати

Опис матеріалів справи за позовом ніжинської жительки Марини Безрутчихи на підданого бунчукового товариша Василя Жураківського, мешканця с. Липового Рогу Демка Кулика; № 115.

Опис матеріалів справи козака с. Прохори Якова Толочка з козаком того ж населеного пункту Тимошем Самойленком за ниву; № 118.

Опис документів справи за позовом мешканця Ніжина Пилипа Антоненка на ніжинського козака Семена Курганського за недопущення до спадкових угідь дружини; № 137.

Опис документів справи за позовом мешканки Ніжина Катерини Давидихи про необхідність відшкодування мешканцями Ніжина Степаном та Григорієм Хвостиками судових видатків, понесених нею під час розгляду її справи в Ніжинському полковому суді; № 142.

Опис справи за позовом козака с. Кошелівка Івана Лесенка за неправомірне заволодіння дядьком позивача Іваном Лесенком його спадкової землі; № 193.

Опис справи за позовом городничого Василя Кошовця та його дружини Катерини Подлузківни на дружининоного брата, артилерійського палубничого Микиту Подлузка за незаконно відчужену землю; № 200.

ЗМІСТ

Передмова	5
Археографічна передмова	32
Документи	34
Справа № 1	35
Справа № 2	53
Справа № 3	56
Справа № 4	63
Справа № 5	81
Справа № 6	94
Справа № 7	130
Справа № 8	153
Справа № 9	158
Справа № 10	179
Справа № 11	182
Справа № 12	205
Справа № 13	211
Справа № 14	228
Справа № 15	260
Справа № 16	264
Справа № 17	268
Справа № 18	272
Справа № 19	295
Справа № 20	307
Справа № 21	333

Коментарі	337
Іменний покажчик	369
Географічний покажчик	383
Перелік адвокатів, які згадуються в опублікованих документах	390
Покажчик полкової, сотенної старшини, бунчукового і значкового товариства та міських урядників	392
Хронологічний перелік документів	396

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**АРХІВ
РАНЬОМОДЕРНОЇ
УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ**

Серія: Документи полкових та
сотенних судів і канцелярій

Т. 2

**ДОКУМЕНТИ НІЖИНСЬКОГО
ПОЛКОВОГО СУДУ
1736–1747**

Оригінал-макет, верстка – *В. Корнієнко*
Редагування – *В. Брехуненко*
Коректура – *Л. Білик*

Видавець ПП Брехуненко Наталія Андріївна
Свідоцтво про державну реєстрацію:
Серія ВОО № 2662148
e-mail: wbrekhunenko@ukr.net
тел. +38(067)656-21-49

Підписано до друку 12.XII.2018.
Формат 70x100/16. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman. Друк комп'ютерний.
Ум.-друк. арк. 33,8. Обл.-вид. арк. 34,15
Наклад 300 прим.